T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
ESKİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

MİLLÎ KÜTÜPHANE 2860 NUMARALI ŞİİR MECMUASI
(İnceleme- Transkripsiyonlu Metin)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
YRD. DOÇ. DR. EROL ÇÖM

HAZIRLAYAN
SELMAN KARADAĞ

KONYA-2011

TC.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin		
Adı Soyadı	**SELMAN KARADAĞ**	
Numarası	**094201011002**	
Ana Bilim / Bilim Dalı	**TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI / ESKİ TÜRK EDEBİYATI**	
Programı	Tezli Yüksek Lisans ☑	Doktora ☐
Tez Danışmanı	**Yrd. Doç. Dr. Erol ÇÖM**	
Tezin Adı	MİLLİ KÜTÜPHANE 2860 NUMARALI ŞİİR MECMUASI **(İnceleme- Transkripsiyonlu Metin)**	

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan MİLLİ KÜTÜPHANE 2860 NUMARALI ŞİİR MECMUASI (İnceleme- Transkripsiyonlu Metin) başlıklı bu çalışma 30/06/2011 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/~~oyçokluğu~~ ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Unvanı Adı Soyadı	Danışman ve Üyeler	İmza
Yrd. Doç. Dr. Erol ÇÖM	Danışman	[signature]
Prof. Dr. Ahmet SEVGİ	Üye	[signature]
Yrd. Doç. Dr. Semra Tunç (Yedek)	Üye	[signature]

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Öğrencinin	Adı Soyadı	**SELMAN KARADAĞ**
	Numarası	**094201011002**
	Ana Bilim / Bilim Dalı	**TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI / ESKİ TÜRK EDEBİYATI**
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☑ Doktora ☐
	Tezin Adı	**MİLLİ KÜTÜPHANE 2860 NUMARALI ŞİİR MECMUASI (İnceleme- Transkripsiyonlu Metin)**

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

SELMAN KARADAĞ

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ .... **xvii**
ÖZET .... **xix**
SUMMARY .... **xxi**
KISALTMALAR .... **xxiii**
TRANSKRİPSİYON İŞARETLERİ .... **xxviii**
GİRİŞ **1**
ESKİ TÜRK EDEBİYATINDA MECMUALAR **2**
BİRİNCİ BÖLÜM **5**
MİLLİ KÜTÜPHANE Yz A 2860 NUMARALI ŞİİR MECMUASININ TANITIMI **5**
İKİNCİ BÖLÜM **34**
Yz A 2860 NUMARALI ŞİİR MECMUASININ TRANSKRİPSİYONLU METNİ **34**
Dīvān-ı S̱ābit 35
Ġazel 35
Ġazel 35
Ġazel 36
Ġazel 37
Ġazel 38
Ġazel 39
Ġazel 39
Ġazel 40
Ġazel 41
Ġazel 41
Ġazel 42
Ġazel 43
Ġazel 43
Ġazel 44
Ġazel 45
[Taḫmīs-i Leylā Ġazel-i Esrār] 46
Ġazel 47
Ġazel 49
Ġazel 49
Ġazel 50

Taḥmis-i Ġazel-i Fehīm 51
Taḫmīs-i Ġazel-i Yaḥyā 52
Ġazel.. 53
Taḫmīs-i Ġazel-i Nābī.. 54
Ġazel.. 55
Müşārün-İleyhüñ Def‘a-i S̱āliṡ-i Ṣadāretine Tāriḫ[Leylā Hānım] 56
Ġazel.. 57
‘Ākif Efendi “Selleme” 58
Müfred.. 60
Beyt 60
Müseddes.. 60
Ġazel.. 63
Ġazel.. 64
Ġazel.. 65
Murabba‘-ı Rasiḫ.. 65
Müseddes.. 66
Ġazel-i Naḥīfī.. 68
Ġazel-i Es‘ad 69
Ġazel-i Nesīb 70
Müfred.. 70
Ġazel-i Rāġıb.. 71
Müfred.. 71
Taḫmīs-i Pertev Ġazel... 72
Müseddes-i Li-muḥarririhi Rā’if... 73
Müseddes-i Cinānī.. 75
Ġazel-i Fā’iżī.. 76
Ġazel-i Cem‘ī 77
Ġazel-i Sulṭān Murād-Ḫān-ı Ġāzī 78
Cevāb-ı Refī‘ 78
Müseddes.. 79
[Başlıksız].. 80
Taḫmīs-i Ġazel-i Bāḳī 81
Taḫmīs-i Ġazel-i Nābī... 82
Ġazel.. 83
Ġazel-i Ġālib Taḫmīs-i Neş’et 84
Ġazel-i Riyāżī.. 85
Ġazel-i Riyāżī.. 86

Ġazel-i Yaḥyā.......... 87
Ġazel-i Fā'iżī.......... 87
Ġazel-i Riyāżī.......... 88
Ġazel-i Yaḥyā.......... 89
Ġazel-i Yaḥyā.......... 89
Ġazel-i Yaḥyā.......... 90
Ġazel-i Yaḥyā.......... 91
Ġazel-i Fużūlī.......... 91
Ġazel-i Fużūlī.......... 92
Ġazel-i Fużūlī.......... 93
Ġazel-i Pertev.......... 94
Ġazel.......... 95
Müseddes-i Fāżıl.......... 96
Ġazel-i 'Āṭıf.......... 97
Ġazel-i Nābī.......... 98
Ġazel-i Pertev.......... 99
Ġazel-i Nedīm.......... 99
Ġazel.......... 101
Ġazel-i Rā'if.......... 101
Ġazel-i Rā'if.......... 102
Ġazel-i Rā'if.......... 103
Ġazel.......... 103
Ġazel-i Cihānī.......... 104
Ġazel-i Cihānī.......... 105
Kemāl Paşa-zāde.......... 105
Ġazel.......... 106
Ġazel.......... 107
Ġazel-i 'Ubeydī.......... 107
Ġazel-i Fużūlī.......... 108
Ġazel-i Yaḥyā Tesdīs-i Raḥmī.......... 109
Müfred.......... 110
Müfred.......... 111
[Tazmīn-i Cevrī Li-Fużūlī].......... 111
Müfred.......... 112
[Fehīm-i Kadīm Terkīb-i Bend].......... 113
Ġazel-i Dervīş.......... 116
Ġazel-i Rūḥī.......... 117

Ḳıt‘a.......... 117
Ḳıt‘a.......... 118
Müseddes-i Cinānī.......... 118
Ġazel-i Raḥmī.......... 120
Müfred.......... 120
Nev‘ī Ġazel.......... 121
Ġazel-i ‘Arşī.......... 121
Müfred.......... 122
Ġazel-i Aḥmed.......... 122
Müfred.......... 123
Sevādī Ġazel.......... 123
Ġazel-i Merḥūm Bāḳī Efendī.......... 124
Ġazel-i ‘Arşī.......... 125
Müfred.......... 125
Ġazel-i Şem‘ī.......... 126
Ġazel-i Rūḥī.......... 126
Ġazel-i ‘Ubeydi.......... 127
Ġazel-i Şākir.......... 128
Beste-i Ṣabā.......... 128
Ġazel-i Bedi‘ī.......... 129
Müfred.......... 129
Ġazel-i Muḥīṭī.......... 130
Ġazel-i Rūḥī.......... 130
Ġazel-i Vecdī.......... 131
Müfred.......... 132
Ġazel-i Vecdī.......... 132
Müfred.......... 132
Ġazel-i Vecdī.......... 133
Ġazel-i Vecdī.......... 134
Müfred.......... 134
Müfred.......... 134
Ġazel-i Vecdī.......... 135
Müfred.......... 135
Ġazel-i Vecdī.......... 136
Ġazel-i Vecdī.......... 137
Ġazel-i Vecdī.......... 138
Müfred.......... 138

Ġazel-i Vecdī 139
Müfred 139
Ġazel-i Vecdī 140
Müfred 140
Ġazel-i Vecdī 141
Ġazel-i Vecdī 142
Ġazel-i Vecdī 143
Müfred 143
Ġazel-i Vecdī 144
Ġazel-i Vecdī 144
Ġazel-i Vecdī 145
Ġazel-i Veysī 146
Ġazel-i Veysī 146
Ġazel-i Fevrī 147
Ġazel-i Rūḥī 148
Müfred 149
Ġazel-i Yaḥyā [Taşlıcalı] 149
Müfred 150
Ġazel-i Yaḥyā [Taşlıcalı] 150
Müfred 151
Ġazel 151
Müfred 152
Ġazel-i ʻAvnī 152
Müfred 152
Tesdīs 153
Müseddes 154
Muḫammes Ġazel 156
Müfred [Maktaʻ] 157
Müfred 157
Muḫammes Velehu 158
Müfred 159
Tesdīs-i Maṭlaʻ-ı Fehīm 159
Müfred 161
Ġazel-i Veysī 161
Ġazel-i Cemʻī 162
Nefʻī Ġazel 162
Ġazel-i Cevrī 163

Ġazel-i Ṣabrī 164
Ġazel-i Ṣabrī 165
Ġazel-i Yaḥyā 165
Ġazel-i Cevrī 166
Ġazel-i Ṣabrī 167
Ġazel-i Fehīm 167
Ġazel-i Fā'iżī 168
Ġazel-i Fā'iżī 169
Ġazel-i ʿAṭāyī 169
Ġazel-i Veysī 170
Ġazel-i Fā'iżī 171
Ġazel-i Meẕāḳī 171
Ġazel-i Fużūlī 172
Ġazel-i Fā'iżī 173
Ġazel-i Meẕāḳī 174
Ġazel-i Yaḥyā 174
Ġazel-i Yaḥyā 175
Ġazel-i Yaḥyā 176
Ġazel-i Yaḥyā 176
Ġazel-i Nefʿī 177
Ġazel-i Bāḳī 178
Ġazel-i Bāḳī 178
Ġazel-i Cevrī 179
Müfred 180
Ġazel-i Cevrī 180
Ġazel-i Nefʿī 181
Ġazel-i Uṣūlī 181
Müfred 182
Ġazel-i Veysī 182
Müfred 183
Ġazel-i Veysī 183
Müfred 184
Ġazel-i Meẕāḳī 184
Müfred 185
Ġazel-i Ḥāletī 185
Ġazel-i Fużūlī 186
Ġazel-i ʿĀlī 187

Ġazel-i Fā’iżī 187
Ġazel-i Nef‘ī 188
Ġazel-i Fużūlī 189
Ġazel-i Yaḥyā 189
Ġazel-i Yaḥyā 190
Ġazel-i Riyāżī 191
Ġazel-i ‘Aṭāyī 191
Ġazel-i Nef‘ī 192
Ġazel-i Cevrī Efendi 193
Ġazel-i ‘Aşḳī 194
Ġazeliyāt-ı Şākir 195
Ġazel 195
Ġazel 195
Ġazel 196
Ġazel 197
Ġazel 197
Ġazel 198
Ġazel 199
Ġazel 200
Ġazel 200
Ġazel 201
Ġazel 202
Ġazel 202
Ġazel 203
Ġazel 204
Ġazel 204
Ġazel 205
Ġazel 206
Ġazel 206
Ġazel 207
Ġazel 208
Ġazel 208
Ġazel 209
Ġazel 210
Ġazel 210
Ġazel 211
Ġazel 212

Ġazel 212
Ġazel 213
Ġazel 214
Ġazel 214
Ġazel 215
Ġazel 216
Ġazel 216
Ġazel 217
Ġazel 218
Ġazel 218
Ġazel 219
Ġazel 220
Ġazel 220
Ġazel 221
Ġazel 222
Ġazel 222
Ġazel 223
Ġazel 224
Ġazel 224
Ġazel 225
Ġazel 226
Ġazel 226
Ġazel 227
Ġazel 228
Ġazel 229
Terkīb-i Bend 230
Ġazel 234
Ġazel 234
Ġazel 235
Tesdīs-i Maṭla‘-ı Rāmī Pāşā 236
Tesdīs 237
Tesdīs 239
Tesdīs 240
Müfred 242
Tesdīs-i Rāşid 242
Tesdīs-i Āzerī 243
Tercī-i Bend 245

Ġazel 246
[Terkīb-i Bend- I] 247
Merşiye-i Fā'iżī Efendi Ez-ān Nergisī 248
Müseddes-i Āzerī 250
Müseddes-i Mānī 251
Müseddes-i Āzerī 253
Müseddes-i Āzerī 254
Müseddes-i Tīġī 256
Müseddes-i Selīkī 257
Ġazel-i Fā'iżī Efendi 259
Ġazel-i Nef'ī 259
Ġazel-i Fużūlī 260
Ġazel-i Nef'ī 261
Ġazel-i Fehīm 261
Ġazel-i Bāḳī 262
Ġazel-i Yaḥyā 263
Ġazel-i Yaḥyā 263
Ġazel 264
Ġazel 265
Ġazel 266
Ġazel 267
Ġazel-i Fā'iżī 267
Cevrī Ġazel 268
Li-Muḥarririhī [Şehrī] 269
Ġazel-i Yaḥyā 269
Riyāżī Efendi Ġazel 270
Bāḳī Ġazel 271
Ġazel-i Meẕāḳī 271
Ġazel-i Meẕāḳī 272
Ġazel-i Cevrī 273
Ġazel-i Nef'ī 273
Rūḥī-i Baġdādī Ġazel 274
Ḳıṭ'a 275
Yaḥyā Efendi Ġazel 275
Ġazel-i Bāḳī Efendi 276
Ġazel-i Fā'iżī 276
Ġazel-i Nef'ī 277

Ġazel-i Şeyḫü'l-İslām Yaḥyā Efendi ... 278
Ġazel-i Yaḥyā ... 279
Ġazel-i Yaḥyā ... 279
Ġazel-i Yaḥyā ... 280
Ġazel ... 281
Ġazel-i Bahāyī ... 281
Ġazel-i Bahāyī ... 282
Ġazel-i Yaḥyā Efendi ... 283
Ġazel-i Bāḳī ... 283
Ġazel-i Bāḳī ... 284
Ġazel-i Bāḳī ... 285
Ġazel-i Fā'iżī ... 285
Fā'iżī Ġazel ... 286
Müfred ... 287
Ġazel-i Fā'iżī ... 287
Ġazel-i Fā'iżī ... 288
Ġazel-i Fā'iżī ... 288
Ġazel-i Veysī Efendi ... 289
Ġazel-i Veysī ... 290
Ġazel-i Veysī ... 290
Ġazel-i Yaḥyā ... 291
Ġazel-i Meẕāḳī ... 292
Ġazel-i Meẕāḳī ... 292
Ġazel-i Meẕāḳī ... 293
Ġazel-i Yaḥyā ... 294
Ġazel-i Cevrī ... 294
Ġazel-i Cevrī ... 295
Ġazel-i Cevrī ... 296
Ġazel-i Ṣabrī ... 296
Ġazel-i Ṣabrī ... 297
Müfred ... 298
Ġazel-i Yaḥyā ... 298
Ġazel-i Ṣabrī ... 299
Ġazel-i Ṣabrī ... 299
Ġazel-i Ṣabrī ... 300
Ġazel-i Nef'ī ... 301
Ḥāfıẓ Aḥmed Paşa Baġdādda Sulṭān Murāda İrsāli ... 301

Sulṭān Murādın Aḥmed Paşaya Cevābı 302
Şeyḫī Ṣāḥib-i Ḫüsrev ü Şīrīn 303
Ġazel-i Fużūlī 304
Selīm Beg 305
Ġazel-i Riyāżī 305
Ġazel-i Fużūlī 306
Ġazel 307
Ġazel-i Rāsiḫ Taḫmīs-i ‘Aşḳī 307
Ġazel-i Meylī 309
Ġazel-i Bī-bedel-i Sulṭān Murād Ḫān 309
Ġazel-i Fużūlī 310
Ġazel-i Fużūlī 311
Ġazel-i Yaḥyā 312
Ġazel-i ‘Ulvī 312
Ġazel-i Meẕāḳī 313
Ġazel-i Cevrī 314
Ġazel-i Nef‘ī 314
Ġazel-i Nef‘ī 315
Ġazel-i Maḳālī 316
Ġazel-i Fużūlī 317
Ġazel-i Fużūlī 318
Dīvān-ı Rāġıb 319
Ġazel 319
Velehu 320
Velehu 320
Velehu 321
Velehu 322
Velehu 323
Velehu 324
Velehu 325
Velehu 326
Şākir Kıt’aları 327
Ḳıṭ‘a 327
Ḳıṭ‘a 327
Ḳıṭ‘a 328
Ḳıṭ‘a 328
Ḳıṭ‘a 328

Ḳıṭ‘a 329
Ḳıṭ‘a 329
Ḳıṭ‘a 329
Ḳıṭ‘a 330
Ḳıṭ‘a 330
Ḳıṭ‘a 330
Ḳıṭ‘a 331
Ḳıṭ‘a 331
Ḳıṭ‘a 331
Ḳıṭ‘a 332
Ḳıṭ‘a 332
Ḳıṭ‘a 332
Ḳıṭ‘a 333
Ḳıṭ‘a 333
Ḳıṭ‘a 333
Ḳıṭ‘a 334
Ḳıṭ‘a 334
Ḳıṭ‘a 334
Rubā‘ī-yi Nef‘ī Efendi 335
Velehu Rubā‘ī 335
Velehu 335
Ḳıṭ‘a 336
Velehu 336
Rubā‘ī 336
Velehu [Ṣ. Yaḥyā] 337
Velehu [Ṣ. Yaḥyā] 337
Velehu [Ṣ. Yaḥyā] 337
Velehu [Ṣ. Yaḥyā] 337
Velehu [Ṣ. Yaḥyā] 337
Velehu [Ṣ. Yaḥyā] 338
Velehu [Ṣ. Yaḥyā] 338
Velehu [Ṣ. Yaḥyā] 338
Velehu [Ṣ. Yaḥyā] 338
Velehu [Ṣ. Yaḥyā] 338
Velehu 339
Velehu 339
Velehu 339

Velehu 339
Velehu 339
Velehu 340
Velehu 340
Velehu 340
Müfred 340
Müfred 340
Müfred 341
Murabba‘ 341
Müfred [Sırrī] 341
Velehu [Ş. Yaḥyā] 341
Velehu 342
Velehu 342
Velehu 342
Velehu 342
Velehu 343
Ḥüseynī 343
Velehu 343
Velehu 343
Velehu 344
Velehu 344
Velehu 344
Velehu 344
Velehu Ḳıṭ‘a 344
Velehu 345
Velehu 345
Velehu 345
Velehu 345
Velehu 345
Velehu 346
Velehu 346
Velehu 346
Velehu 346
Velehu 346
Velehu 347
Velehu 347
Velehu 347

Müfred ... 347
Müfred ... 347
Ḳıṭ‘a ... 348
Müfred ... 348
Müfred ... 348
Su’āl-i ‘Āşıḳ ... 348
Cevāb-ı Ma‘şūḳ ... 349
Su’āl-i ‘Āşıḳ ... 349
Cevāb-ı Ma‘şūḳ ... 349
Su’āl-i ‘Āşıḳ ... 350
Müfred ... 350
Ḳıṭ‘a ... 350
Ḳıṭ‘a ... 351
Müfred ... 351
Müfred ... 351
Müfred ... 351
Müfred ... 352
Müfred ... 352
Müfred ... 352
Kemāl Paşa-zāde ... 353
Ḳıṭ‘a ... 353
Müfred ... 353
Ḳıṭ‘a ... 354
Ḳıṭ‘a ... 354
Ḳıṭ‘a ... 354
Ḳıṭ‘a ... 355
Ḥalīm Girāy [Matla‘] ... 355
İḥyā ... 355
‘Ārif ... 355
Seyyid ‘Ārif ... 356
Sürūrī ... 356
Refī‘ ... 356
Vehbī ... 356
Ġazel ... 357
Ġazel-i Nedīm ... 357
Ġazel-i Mucīb ... 358
Ġazel-i Ṣābir ... 359

Ġazel-i Cevrī 359
Ġazel-i Luṭfī 360
Ġazel-i Ṣādıḳ 361
Ġazel-i Nedīm 361
Ġazel-i Mekkī Efendi 362
Ġazel-i Luṭfī 363
Ġazel-i Luṭfī 363
Ġazel-i Cevrī 364
‘Iraḳ 365
Semā‘ī 365
‘Iraḳ 366
Ḥicāz [Fıṭnat Ḫānım] 366
Ḥicāz 367
Beyātī Semā‘ī 367
Iṣfahān 367
Iṣfahān 368
Beyātī [Şeyḫ. Es‘ad] 368
Rāst 369
Beyātī 369
Beyātī 370
Şarḳı Muḥayyer Sünbüle [Şeyḫ Gālib] 370
Segāh 371
Ḳıṭ‘a 371
Tetimme 372
Ġazel-i Sāmī 374
Ġazel-i Şefīḳ 375
Ġazel-i Luṭfī 376
Semā‘ī 376
Semā‘ī 377
Şarḳı 378
[Remzī] 379
Sulṭān ‘Abdü’l-Mecīd Efendimizüñ Cülūs-ı Tāriḫi [Leylā Hānım] 381
Diger Tārīḫ[Leylā Hānım] 382
SONUÇ 384
KAYNAKÇA 385
TIPKIBASIM 391
ÖZGEÇMİŞ 523

ÖN SÖZ

Edebiyatın muhtelif alanlarında yapılan ilmî çalışmaların sayısı her geçen gün artmaktadır. Bu çalışmaların önemli bir kısmını da Eski Türk Edebiyatı araştırmaları oluşturmaktadır. Hem edebiyata hem de Türk diline her geçen gün yeni zenginlikler kazandırmayı amaçlayan bu çalışmalarla geçmiş yüzyıllarda yaşayan şair ve yazarların kaleme aldıkları manzum ve mensur eserleri günümüze kazandırılmıştır.

Şiir mecmuaları, divanlar ve şuara tezkirelerinden sonra gelen önemli kaynaklar arasındadır. Çoklukla bir divanın eksiklerini tamamlayan mecmualar üzerine yapılan araştırmalar günümüzdeki Eski Türk Edebiyatı çalışmaları arasında öenmli bir yere sahiptir.

Mecmua, çeşitli kişilere veya konulara ait seçilmiş mensur ve manzum birçok türü içerisinde barındıran eserdir. Genellikle oluşturanları ve yazıldıkları tarihi belli olmayan mecmualar, tertip eden kişiye göre oluşturulduğu için düzgün ve tertiplilerinin yanında düzensiz olanları da mevcuttur.

Şiir mecmuaları ile divanı bulunmayan / bulunamayan şairlerin şiirlerine ulaşılabildiği gibi şuara tezkirelerinde adı geçen veya geçmeyen şairlerin şiirlerini de derleyebilmek mümkündür. Ayrıca divan tertip etmemiş birçok şairin şiirleri de bu kaynaklar içerisinde bulunabilir. Bu yönleri ile şiir mecmuaları, edebiyat dünyamıza ve kültür mirasımıza ışık tutan önemli kaynaklar arasındadır.

Biz bu çalışmamızda Millî Kütüphane'de yer alan şiir mecmuaları arasındaki 2860 numaralı 162 varaktan oluşan şiir mecmuasını transkripsiyonlu şekilde günümüz Türkçesine aktararak tanıtmaya çalıştık. Mecmuadaki şiirleri yayınlanmış olan divanlarda yer alan şiirlerle mukayese etme imkânı bulduk. Her iki şiirin arasındaki farklılıkları, eksiklikleri ve yanlışları ortaya koymaya çalıştık. Basılı divanı bulunmayan şairlerin şiirlerini tezkirelerde yayınlanmamış tezlerde ve diğer bilimsel eserlerde taradık, bulabildiklerimizi not ettik.

Çalışmamızda öncelikle şiir mecmuaları hakkında bilgi verdik. Birinci bölümünde adı geçen mecmuanın ayrıntılı bir şekilde tanıtımını yaptık. Mecmuada yer alan şairleri, şiirleri, nazım şekillerini, şiirlerin ilk mısralarını, şiir numaralarını, kullanılan vezinleri, karşılaştırdığımız eseri ve eserin sayfa numarasını kapsamlı bir tablo ile gösterdik. Eserlerde bulamadığımız şiirleri hem dipnot şeklinde hem de bu tablolar vasıtasıyla belirttik.

İkinci bölümde, 2860 numaralı şiir mecmuasının transkripsiyonlu metnini oluşturarak, daha sonra da mecmuada yer alan şiirleri yayınlanmış divanlarla ve diğer bilimsel çalışmalarla karşılaştırarak farklılıkları belirttik.

Çalışmamızın giriş, tanıtım ve metin kısmında kullandığımız kısaltmalara dair bilgileri tezin baş kısmında "Kısaltmalar" başlığı ile verdik. Mukayese edilen divanlara ve diğer eserlere ait kısaltmaları okuyucuya en rahat ve en kolay şekilde sunmak için dipnotlarda uzun uzun eser ismi vermektense böyle bir kısaltma yolunu tercih ettik. Mecmuanın tıpkıbasımını çalışmamızın sonuna eklemeyi ihmal etmedik.

Mecmuada bulunan şiirlerden büyük bölümü basılı divanlarda da mevcuttur. Tarafımızdan transkribe edilen mecmuada yer alan ve divanlarda bulunmayan şiirler bu çalışmanın asıl meyveleridir. Bu şiirlerin ortaya çıkması, edebiyata, sanata, kültüre ve ilim âlemine sunulması, katkı sağlaması bizim bu çalışmamızın amacına ulaştığının göstergesi olacaktır. İncelenmeyi bekleyen yüzlerce mecmuadan sadece biri olan çalışmamızın eksiklikleri elbette olacaktır. Yapıcı tenkitlerle hatalarının, eksikliklerinin giderilmesi ve konuyla ilgilenenlere kaynaklık etmesi temennimizdir.

Çalışmalarım esnasında bana maddî ve manevi her türlü imkânı sunan, benden bilgi ve birikimlerini hiç esirgemeyen, tezimin danışmanlığını yürütmeyi kabul eden ve her zaman kolaylaştırıcı anlayışla beni yönlendiren değerli danışmam hocam Yrd. Doç. Dr. Erol ÇÖM'e, eğitimimin şekil almasında bana önderlik eden, manevi olarak destek veren, yardımlarını eksik etmeyen, sevgi ve şefkatini hep hissettiğim kıymetli hocam Prof. Dr. Emine YENİTERZİ'ye, ayrıca her zaman yanımda olduklarını gösteren, kaynak bulmamda yardımlarını esirgemeyen hocalarım Prof. Dr. Ahmet SEVGİ ve Yrd. Doç. Dr. Semra TUNÇ'a sonsuz teşekkür ederim.

Selman KARADAĞ

Konya 2011

TC.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin		
	Adı Soyadı	**SELMAN KARADAĞ**
	Numarası	**094201011002**
	Ana Bilim / Bilim Dalı	**TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI / ESKİ TÜRK EDEBİYATI**
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☑ Doktora ☐
	Tez Danışmanı	**Yrd. Doç. Dr. Erol ÇÖM**
	Tezin Adı	**MİLLİ KÜTÜPHANE 2860 NUMARALI ŞİİR MECMUASI (İnceleme- Transkripsiyonlu Metin)**

ÖZET

Çalışmamız, Milli Kütüphane'de kayıtlı olan 2860 numaralı şiir mecmuasının tanıtımı ve transkripsiyonlu metninden oluşmaktadır. Mecmuada on beşinci yüzyıldan on dokuzuncu yüzyıla kadar olan muhtelif şairlerin şiirlerine yer verilmektedir. 2860 numaralı şiir mecmuasının öncelikle detaylı bir tanıtımı yapılmış daha sonra da metin oluşturulmuş ve yayınlanan eserlerle mukayese edilerek mevcut farklılıkları gösterilmiştir. 162 varaktan oluşan mecmuada 100 şaire ait 409 farklı nazım şekli ile kime ait olduğunu tespit edemediğimiz 123 adet şiir bulunmaktadır.

Anahtar kelimeler: şiir mecmuası, mecmua, şair, mecmua geleneği, divan şiiri

TC.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin		
	Adı Soyadı	**SELMAN KARADAĞ**
	Numarası	**094201011002**
	Ana Bilim / Bilim Dalı	**TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI / ESKİ TÜRK EDEBİYATI**
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☑ Doktora ☐
	Tez Danışmanı	**Yrd. Doç. Dr. Erol ÇÖM**
	Tezin İngilizce Adı	**Poetry Of Journal Number 2860 In The National Library (Examine- Transcription Text)**

SUMMARY

Our study consist of presantation and transcription of poetry journal numbered 2860 in the National Library. The journal includes poems of various poets from the 15th to the 19th centuries. First, a detailed presantation of the poetry journal numbered 2860, than a text was formed and differences were pointed out through a comparison of published works. Consisting of 162 pages, the journal includes 409 different forms of verse belonging to 100 poets and 123 poems by anonymous poets.

Key words: poetry journal, journal, poet, journal tradition, classical Turkish Poetry

KISALTMALAR

1. Karşılaştırmada Kullanılan Yayınlar

Ahmed Paşa Divanı (Ali N. Tarlan, Ankara 1992).

Arpaemīni-Zade Mustafa Sami Divānı (Fatma Sabiha Kutlay, Ankara 2004).

Arşî Divanı'nın Tenkidli Metni I-II (Bahattin Kahraman, Konya 1989).

Âşık Ömer Divanı (Yakup Karasoy- Orhan Yavuz, Konya 2010).

Aşkî ve Divanından Örnekler (İskender Pala, Ankara 1988)

Azmi-zāde Hāletī Divanı (Bayram Ali Kaya- Harvard Üniversitesi 2003 /Metin Bankası)

Bâkî Divanı (Sabahattin Küçük, Ankara 1994).

Bağdatlı Rūhī Dīvānı [Karşılaştırmalı Metin] (Coşkun Ak, 2 cilt, Bursa 2001).

Bosnalı Alâeddin Sâbit Divanı (Turgut Karacan, Sivas 1991).

Cem'î Hayatı, Edebi Şahsiyeti ve Divanının Tenkidli Metni (Birgül Koparan,Konya 1995).

Cevrî Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Divanının Tenkitli Metni (Hüseyin Ayan, Erzurum 1981).

Cinānī Hayātı, Eserleri, Divānının Tenkidli Metni (Cihan Okuyucu, Ankara 1994).

Derzi-zāde Ulvi (Hayatı, edebi şahsiyeti ve divanının tenkidli metni) (2 cilt) (İsmail Çetin, Elazığ 1993).

Divan-ı Halim Giray *(Recep Toparlı, M. Sadi Çöğenli) Erzurum 1992).*

Enderunlu Halîm Divanı- İnceleme Metin- (Mehmet Turgutlu, Konya 2008).

Enderunlu Osman Vāsıf Bey ve Divānı (Rahşan Gürel, İstanbul).

Enderunlu Hüseyin Fazıl Divanı (Tıpkıbasım).

Fatih Sultan Mehmed (Avnî) Divanı (M. Nur Doğan, Kültür Bak. E-kitap)

Fehim-i Kadim [Hayatı, Sanatı, Divanı ve Metnin Bugünkü Türkçesi] (Tahir Üzgör, Ankara 1991).

Fuzûlî Divanı (Kenan Akyüz- Süheyl Beken- Sedit Yüksel- Müjgân Cunbur Akçağ Yayınları, Ankara 2000).

Gelibolulu Mustafa Âlî ve Divanı (Kudret Altun, Niğde 1999).

Hamdullah Hamdī Ve Divanı (Ali Emre Özyıldırım, Ankara 1999).

Kafzāde Fā'izî –Hayatı Eserleri Sanatı- Tenkitli Divan Metni (Halil İbrahim Okatan, İzmir 1995).

Koca Ragıb Paşa Divanı (Tıpkıbasım)

Lebib Divanı- Tenkitli Metin- (Orhan Kurtoğlu, Ankara 2004).

Leylâ Hanım Divanı (MetinBankası).

Mezâkî Hayatı, Edebî Kişiliği ve Divanı'nın Tenkidli Metni (Ahmet Mermer, Ankara 1991).

Muhîtî Hayatı, Eserleri ve Edebi Kişiliği Divanının Tenkidli Metni (Abdullah Tataroğlu, Konya 1995).

Muvakkıtzade Muhammed Pertev Divanı (Ekrem Bektaş, Malatya 2007).

Nâbî Divanı I-II (Ali Fuat Bilkan, Ankara 1997).

Nahīfī Süleyman Efendi [Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Divānının Tenkidli Metni] (A. İrfan Aypay, Konya 1992).

Nâilî Kadîm Divanı [Edisyon- Kritik] (Haluk İpekten, İstanbul 1970).

Nedîm Divanı (Muhsin Macit, Ankara 1997).

Nef'î Divanı (Metin Akkuş, Ankara 1993).

Nesib Divanı *(Tıpkıbasım-1261)*

Neş'et Efendi Divanı *(Tıpkıbasım)*

Nev'î Divanı-Tenkidli Basım (Mertol Tulum- M.Ali Tanyeri, İstanbul 1977).

Nev'i-zāde Atâyî Divanı (Saadet Karaköse, Malatya 1994).

On Altıncı Yüzyıl Şairi Selīkī ve Şiirleri (Ömer Zülfe, Ankara 2009).

Râşid ve Divanı İnceleme- Tenkidli Metin (Kamile Çetin, Isparta 2006).

Remzî Divançesi- Kayserili Mehmed Remzî Efendi- (Ed: Ahmet Emin Güven Kayseri 2005).

Revânî Divanı (Ziya Avşar, Kültür ve Turizm Bakanlığı e-kitap yayınları).

Riyâzî Hayatı, Eserleri ve Edebi Kişiliği (Divan, Saki-name ve Düstürü'l- Amel'in Tenkidli Metni) (Namık Açıkgöz, Elazığ 1986).

Sābir-Mehmed Hayatı- Eserleri- Edebi Kişiliği ve Divanının Tenkidli Metni (Necip Fazıl Duru, Konya 1994).

Sabrî Şākir Divanı (El-cevâib Matbaası, İstanbul 1296)

Seyyid Mehmed Efendi (Hākim) Yaşamı, Edebi Kişiliği ve Divānı Üzerine Bir Araştırma (İnceleme- Metin) Yakup Poyraz, Samsun 2008.

Sıdkī Paşa Divanı, İnceleme-Tanskripsiyonlu Metin (Mehtap Erdoğan, Sivas 2005).

Sultan Ücüncü Murad (Murādī) Hayatı, Edebī Kişiliği, Eserleri ve Divanının Tenkitli Metni (Ahmet Kırkkılıç, Erzurum 1985).

Şākir Mehmed Efendi Divanı [Metin- İnceleme] (Semra Yanbal, Sivas 2009).

Şeyhî Divanı (Mustafa İsen- Cemal Kurnaz, Ankara 1990).

Şeyh Galib Divanı (Muhsin Kalkışım, Ankara 1994).

Şeyhülislam Bahâyî Efendi Divanından Seçmeler (Harun Tolasa, İstanbul 1979).

Şeyhülislam Es'ad Efendi ve Divanının Tenkidli. Metni (M. Nur Doğan, Ank. 1997).

Şeyhülislam Kemalpaşazade (M.Ali Yekta Saraç, Şule Yay. 1999).

Şeyhülislam Muhammed Mekkî Divanı (Gürcan Karapanlı, İstanbul 2005).

Şeyhülislam Yahyâ Divanı [Tenkidli Basım] (Hasan Kavruk, Ankara 2001).

[Şeyhülislam]Yahyâ Divanı (Rekin Ertem, Ankara 1995).

Şiir Mecmualarında XVI. ve XVII. Asır Divan Şiiri [Rahmî ve Fevrî] *(Ali Nihad Tarlan, Fasikül I, İstanbul 1948).*

Şiir Mecmualarında XVI. ve XVII. Asır Divan Şiiri [Ubeydî- Aşkî- Şem'î- İşretî] (Ali Nihad Tarlan, Fasikül II, İst. 1948).

Şiir Mecmualarında XVI. ve XVII. Asır Divan Şiiri ['Ulvī- Me'âlî- Nihânî- Feyzî- Kâtibî] (Ali Nihad Tarlan, Fasikül III, İst. 1948).

Şiir Mecmualarında XVI. ve XVII. Asır Divan Şiiri (Revânî- Hayretî- Hâverî- Âhî-Peyâmî-Sânî) (A. Nihad Tarlan, Fas. IV, İstanbul 1948).

Şuhūdī Divānçesi -İnceleme-Metin- (Ertuğrul Can, Adana 2005).

[Taşlıcalı] Yahyā Bey Divan-Tenkidli Basım (Mehmet Çavuşoğlu, İst. 1977).
Usûlî Divanı (Mustafa İsen, Ankara, 1990).

Üsküdarlı Sırrı Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Divanının Tenkidli Metni (Halime Özyılmaz, Konya 1995).

Yenişehirli Avnî Bey Divanı'nın Tahlili (Tenkitli Metin) Encümen-i Şu'arā Ve Batı Tesirinde Gelişen Türk Edebiyatına Geçiş 2 cilt (Lokman Turan, Erzurum 1998).

Zâtî Divanı [İsmail Hakkı Hazretlerinin halkalarından bir zât] (Tıpkıbasım 1257).

XVII. Yüzyıl Divan Şairi Vecdî ve Divançesi (Ahmet Mermer, Ankara 2002)

XVI. Yüzyıl Şairlerinden Prizenli Şem'înin Divanı'nın Edisyon Kritiği ve İncelenmesi (M. Ali Karavelioğlu, İstanbul 2005).

2. Diğer Kısaltmalar

age.	: Adı geçen eser
C.	: Cilt
D.	: Divan
DT.	: Doktora Tezi
M.	: Mecmua
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
Nu.	: Numara
s.	: Sayfa
SBE.	: Sosyal Bilimler Enstitüsü
Tb.	: Tıpkıbasım
TDK	: Türk Dil Kurumu
Yay.	: Yayınları
YLT.	: Yüksek Lisans Tezi

TRANSKRİPSİYON İŞARETLERİ

Transkripsiyon İşaretleri			
A, a	ء	**Ş, ş**	ش
E, e	ا	**Ṣ, ṣ**	ص
Ā, ā	آ	**Ḍ, ḍ, Ż, ż**	ض
B, b	ب	**Ṭ, ṭ**	ط
P, p	پ	**Ẓ, ẓ**	ظ
T, t	ت	**ʿ**	ع
S̱, s̱	ث	**Ġ, ġ**	غ
C, c	ج	**F, f**	ف
Ç, ç	چ	**Ḳ, ḳ**	ق
Ḥ, ḥ	ح	**K, k, G, g, ñ**	ك
H̱, ẖ	خ	**L, l**	ل
D, d	د	**M, m**	م
Ẕ, ẕ	ذ	**N, n**	ن
R, r	ر	**V, v, O, o, Ö, ö, U, u, Ü, ü**	و
Z, z	ز	**H, h, E, e, A, a**	ه
J, j	ژ	**Y, y, I, ı, İ, i, ā**	ى
S, s	س		

Farsça kelimelerdeki “vāv-ı maʿdūle”, “ᵛ” olarak gösterilmiştir.

GİRİŞ

ESKİ TÜRK EDEBİYATINDA MECMUALAR

Türk edebiyatında ve özellikle klasik edebiyatımızda önemli bir yere sahip olan "*mecmua*" kelime anlamı olarak derlenmiş, toplanmış; toplanılan yer anlamlarını içerir.

Edebiyatta ise mecmua "toplanıp biriktirilmiş şeylerin hepsi, seçilmiş yazılardan meydana getirilmiş yazma kitaplardır."[1] İçerisinde aynı konuda yazılmış manzum ve mensur edebi yazılar toplanıldığı gibi birçok konuda farklı türler de yer alabilir. Mecmuaların genellikle kimin tarafından yazıldığı ve yazıldığı tarihi belli değildir. Ancak yazarı ve tarihi belli olan mecmualar da bulunmaktadır. Mecmualar içerik olarak tamamen derlemecinin zevkine bağlı olduğundan tertipli veya tertipsiz olarak karşımıza çıkabilir.

Günay Kut mecmuaları aşağıdaki şekilde sınıflandırmıştır.

Mecmuaların Tasnifi:

Genel olarak mecmualar;

1. Nazire mecmuaları,

2. Seçme şiir mecmuaları (mecmû'a-i eş'ar, mecmu'a-ı devāvin)

3. Aynı konu ile ilgili eserlerin bir araya getirilmesiyle oluşturulan mecmualar (Mecmu'a-i edviyye, mecmu'a-i tevārih, mecmu'a-i mu'ammeyat, mecmu'a-i münşeat, mecmu'a-i resāil gibi)

4. Karışık, yani manzum ve mensur veya farklı dillerle yazılmıs parçalardan oluşan mecmualar

5. Derleyeni belli mecmualar (Ömer bin Mezid, Mecmu'atu'n-Neza'ir; Eğirdirli Hacı Kemal, Cami'u'n-Neza'ir; Edrineli Nazmi, Mecma'u'n-Neza'ir; Pervane Bey Mecmu'ası; Budinli Hisali, Metali'u'n-Neza'ir) şeklinde tasnif edilir.[2]

Agâh Sırrı Levent ise mecmuaları şu şekilde sınıflandırmıştır:

1. Nazire Mecmuaları
2. Meraklılarca toplanmış, birer antoloji niteliğinde seçme şiirler mecmuaları
3. Türlü konulardaki risālelerin bir araya getirilmesiyle oluşan mecmualar
4. Aynı konudaki eserlerin bir araya getirilmesiyle oluşturulmuş mecmualar
5. Tanınmış kişilerce hazırlanmış, birçok yararlı bilgileri, fıkraları ve özel mektupları kapsayan mecmualar[3]

---

[1] Geniş bilgi için bakınız:Günay Kut, **"Mecmua", Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi Devirler/ İsimler/ Eserler/ Terimler**, İstanbul, 1986, 6.C., s. 170.

[2] Kut, age. s. 170-172.

“Mecmuaların konuları daha çok edebiyatla ilgilidir. Gazel, kaside, musammat, tarih, mektup vs. şekiller ile tevhid, na’t, mersiye vb. türleri üzerinde oluşturulmuş mecmualar bunlardandır. Ancak fıkıh, kelam gibi dini ilimler; simya, reml, sihir, falcılık gibi eski batıl ilimler; musiki, hat gibi sanat dalları vs. üzerine derlenmiş mecmualar da vardır. Bu tür mecmualar bir konu bütünlüğüne sahiptir. Buna karşılık her mecmua derleyicisi, aynı titizliği göstermeyebilir ve her çeşit hoşa giden yazıyı mecmuasına alabilir.”[4]

“Türk şiir tarihi açısından değerli kaynaklar olan mecmualar sayesinde, edebiyat tarihlerindeki bir kısım bilgiyi netleştirmek ve zaman zaman da düzeltmek, yeni yeni bilgiler eklemek mümkün olabilir. Derleyeni ve yılı tam olarak bilinmese de bir mecmuanın derleniş tarihi, içindeki parçalardan yaklaşık olarak tespit edilebildiği için, döneminin şiir zevkini, beğenilen şairlerini ve hatta toplanan şiirlere göre de yazıldığı dönemin en beğenilen şiirlerini belirleme imkânı verir. Yine mecmualarda divan sahibi olmayan, hatta divanı bulunduğu hâlde şiiri divanında bulunmayan şahsiyetlere ve eserlere rastlanabilir. Kısaca, Türk şiirinin gelişimini, değişimini ve geçirdiği merhaleleri tespitte mecmualar, özellikle seçme şiir mecmuları ve nazire mecmualarının önemi küçümsenemez.”[5]

Mecmuaların Önemi

“Mecmualar, edebiyat tarihinde büyük bir boşluğu doldurur. Bazen edebiyat tarihinin asıl kaynaklarına yardımcı olur, bazen yegâne kaynak olarak işlev üstlenir. Mecmuaların edebiyat araştırmacısına sağladığı bazı imkânları şu şekilde sıralamak mümkündür: Mecmualar, içinde barındırdığı şiir ve şairle dönemin okuyucu zevkini ve şairin okunurluğunu, popüleritesini verir. Ali Şîr Nevâyî’nin Şiirleri XV. yüzyıldan XX. yüzyıla kadar mecmualarda yer alıyorsa bu durum hem okuyucu zevkini, hem de şairin uzun süreli etkisini gösterir. Edebiyat tarihinin birinci dereceden kaynakları olan tezkirelere yansımamış birçok şair, şiir, tür ve belgede de mecmualar edebiyat tarihinin vazgeçilmez kaynakları durumundadır. Hâdî’nin Saray Şehrengizi, Behiştî’nin Vize Şehrengizi vs. mecmualardan hareketle gün yüzüne çıkarılmış eserlerdir.”[6]

---

[3] Agah Sırrı Levend, **Türk Edebiyatı Tarihi, III**., Ankara 1973.
[4] İskender Pala, **Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü**, İstanbul, 2002.
[5] Semra Tunc, **“Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Revan 1985 Numaralı Şiir Mecmuası,”** Selçuk Üniversitesi Türkiyat Dergisi S. 18, Konya, 2005.
[6] Yaşar Aydemir**, Metin Neşrinde Mecmuaların Rolü ve Karşılaşılan Problemler**, *AÜ Türkoloji Dergisi,* C.2 (Ankara 2007), s. 123.

“Edebiyat tarihi açısından önemli kaynaklar olan mecmualar, eserleri günümüze ulaşmamış veya divanı tertip edilmemiş şairlerin şiirlerini tespit etmeye olanak tanır. Bununla birlikte mecmualar, genellikle şiirden anlayan, şiir zevki olan kişiler tarafından tertip edilmiştir. Mecmualara alınan şiirlerde, mürettibin eğitimi, bilgisi, zevki ve meşrebi önemli bir kıstastır. Ancak kişisel zevk ve ilgi yanında toplumun beğenisi de bir şiirin değerini belirler. Bu bakımdan mecmualar, tertip edildiği dönemlerin şiir zevki ve beğenilen şairler ve hatta onların en beğenilen şiirleri hakkında bize net ipuçları verirler.”[7]

“Mecmuaların bir kısmının sahibi ve müstensihi belli, büyük bir kısmının ise ne sahibi ne de müstensihi bellidir. Ekserisinin düzenlenme tarihleri de yoktur. Araştırmacılar tarafından mecmualar yeteri kadar ilgi görmemektedir. Hâlbuki mecmualar edebiyattan ilahiyata, felsefeden tıp tarihine, folklordan etnografyaya kadar çok değişik konularda bilgi barındıran eserlerdir.”[8]

Bu açıklamalardan da görüldüğü gibi mecmualar edebiyat tarihinin vazgeçilmez eserleri arasındadır. Müstensihinin ve derleme tarihinin belli olup olmaması, aynı ya da muhtelif konular içermesi, tertibi mecmuaların değerini belirler. Edebiyat tarihimiz için çok kıymetli bilgiler barındırabilecek bu tür eserlerin kütüphane arşivlerinin tozlu raflarından gün yüzüne çıkarılması ve araştırmacıların bu konuya yönlendirilmesi gerekmektedir.

---

[7] Tunç, agm. s. 12
[8] Aydemir, age., s. 123

BİRİNCİ BÖLÜM

MİLLİ KÜTÜPHANE Yz A 2860 NUMARALI ŞİİR MECMUASININ TANITIMI

1. Yz A 2860 Numaralı Mecmuanın Tanıtımı:

Milli Kütüphane yazmalar koleksiyonunda kayıtlı bulunan Yz A 2860 numaralı Mecmûa-i Eş'âr isimli mecmua, muhtelif şairlerin şiirlerine yer verilen bir mecmuadır. Arslan ve arma filigranlı kâğıt türünden oluşup 244 mm. boy ve 163 mm. eninde 162 varaktır. Ancak mecmuanın başında ortasında ve sonlarında boş sayfalar mevcuttur. Sayfaların cetvelleri çizilerek geçildiğinden muhtemelen sonradan doldurulmak üzere boş bırakılmıştır.

Mecmuanın cetvelleri kırmızı ile çizilmiş olup bazı sayfalarda gerek nakarat beyitleri gerek başlıklar kırmızı ile belirtilmiştir. Mecmua, rika yazı çeşiti ile okunaklı şekilde yazılmıştır. Sayfalardaki satır sayıları değişkendir. Kimi yerde 10 satır varken; kimi yerde yazı sıklaştırılmış satır sayısı 20'ye kadar çıkmıştır.

Mecmua, Divan-ı Sâbit şeklinde başlamaktadır. Ancak baştan 3 varakta Sabit'in gazellerine yer verilmiştir. Sonrasında ise 4a – 8a kısmı boş bırakılmış, tekrar Sabit'ten bir gazel yazılarak 9a-37a arası yine boş bırakılmıştır. Bu alanların sonradan doldurulmak üzrere boş bırakılması yüksek ihtimaldir. Mecmuanın geri kalan kısmında ise bu durumda olan 3 veya 4 varak vardır. Bunlar ise değişik bir nazım türüne geçildiğini gösterebilir. Mecmua Leylâ Hanım'ın bir tarihi ile tamamlanmıştır.

Mecmuanın başında veya sonunda belli bir künyesi olmayıp kim tarafından derlendiği bilinmemektedir. Muhtevasında yer alan şairlerin yaşadıkları dönemler düşünüldüğünde mecmua; 15 ve 19. yüzyıl arası şairleri içerisinde ihtiva etmektedir. Şöyle ki; içinde Şeyhî'den Şakir Mehmet Efendi'ye kadar olan muhtelif şairleri görmek mümkündür. Bundan hareketle mecmuanın 19. yüzyıl sonu veya 20. yy. başında yazıldığı düşünülebilir.

Şiirlerin bir araya getirilmesinde mecmuanın başından sonuna kadar herhangi bir sıra gözetilmemiştir. Alfabetik veya nazım türleri şeklinde bir sıralama mevcut değildir. Sadece Şakir Efendi, Koca Rāgıp, Sabit ve Vecdî'nin şiirlerinde bir sıralama görülüyor. Mecmuaya, "Sabit Divanı" şeklinde başlanılmış belli bir gazelden sonra bu düzen bozulmuştur. Bir gazelden sonra kalan boş yere bir müfred veya bir gazelin ardından hemen bir tahmis yazıldığı olmuştur. Ancak mecmuayı şekil olarak değil de konu olarak ele aldığımızda bazı gazellerde aynı redif ve konu ile farklı şairlerin şiirlerini arka arkaya görebiliriz.

Mecmuada tespit edebildiğimiz 100 şairden farklı türde 409 adet şiir vardır. Mahlası olmayan ya da tespit edemediğimiz 123 adet manzumeyle birlikte toplam 532 şiir mevcuttur. En çok gazel nazım şekli göze çarpmaktadır. Bunun ardından müfred, matla ve kıtalar gelmektedir. Şairlerini bulabildiğimiz kıta, matla ve şarkıların yanında şairini belirleyemediğimiz türler de fazladır. Müfredleri de tespit edilemeyenler arasında düşündüğümüzde bu sayı oldukça artmaktadır. Özellikle eserin sonlarına doğru verilen müfred, beyt ve matlaların "*velehu*" şeklinde belirtilmiş olması ve kendinden önceki şairlerin divanlarında bu tür bir şiirin bulunmaması mecmuanın özenli bir şekilde oluşturulmadığını göstermektedir.

Ayrıca bazı şiirlerin eksik kalması, bazılarının mahlas beytinin değiştirilmesi, kiminin de başlıklarının ya da mahlasının yanlış yazılması gibi hatalar mecmuada göze çarpmaktadır. Örneğin; Gazel-i Veysī yazan gazelin mahlasında ‘Arşī geçmektedir. Gazel-i Cem‘ī yazan bir gazel de Nef'ī'ye ait olduğu için doğru şeklini kaydettik ve dipnotta belirttik.

Bir diğer önemli husus ise mecmuadaki yazım hatalarıdır. Hataların basit hatalar olması müstensihin gözünden kaçmış olmasından ya da yüzyıllara göre değişiklik gösteren düzlük yuvarlaklık sorunundan olabilir. Bazı kelimelerde harflerin noktaları ters yerlerdeyken; bazı kelimelerde harflerin noktalarının hiç konulmamış olması mecmuanın tertibini az çok ortaya koyuyor. Özellikle birçok yerde *"ñ"* **(ڭ)** harfi, **(ن)** harfi ile ve terkipler kimi yerde kelimeye nispet "y"si birleştirilerek yazılmıştır. *"Müfred"* olarak atılan başlıkların hemen hemen hepsini müstensih *"müfret"* şeklinde yazmıştır. Bu imlâ özelliği muhtemelen yakın dönemde yazılmasından kaynaklanmaktadır. Biz çalışmamızda "müfret" başlıklı beyitleri "*müfred*" olarak kaydettik.

Bu türde ve buna benzer şekilde olan hatalar mecmuada oldukça fazla olduğu için ayrı ayrı belirterek dipnotta gösterilmemiştir. Çalışmamıza kelimelerin ve terkiplerin doğru yazım şeklini aldık.

Mecmuada, Sabit'in "müferriḥ" redifli gazelinin sadece ilk beyti mevcuttur. Yine aynı şekilde Koca Ragıb Paşa'nın "lardur" redifli gazelinin sadece ilk mısra'ı mecmuada yer almaktadır. Bu gazellerin geri kalan kısmını çalışmamızda tamamlayarak dipnotta belirttik.

Mecmuanın son kısımlarındaki şiirlerin bir bölümünün başında segâh, hüseynî, sabâ, rast gibi musiki terimlerinin olması şiirlerin bazılarının bestelendiğini göstermektedir. Bu şekildeki şiirlerin büyük kısmının kime ait olduğunu belirleyemedik.

Mecmuada yer alan şiirlerden özellikle müfredlerde kısmen vezin kusurları vardır. Bunun dışında kullanılan vezin kalıpları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Kullanılan Vezin	Sayısı
Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün	2
Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün	102
Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	149
Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün	3
Fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün	6
Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	3
Mef'ūlü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün	41
Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün	74
Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün	24
Mef'ūlü fā'ilātün mef'ūlü fā'ilātün	6
Müfte'ilün mefā'ilün müfte'ilün mefā'ilün	6
Müstef'ilātün müstef'ilātün	1
Müfte'ilün müfte'ilün fā'lün	1
Mef'ūlü mefā'īlün mef'ūlü mefā'īlün	1
Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün	97
Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün	4

Mecmuada mahlassız olan şiirlerin dışında hangi şairlerin olduğunu, hangisinin hangi türde kaç tane şiirinin olduğunu ise aşağıdaki tablo göstermektedir.

Şair Adı	Nazım Şekli ve Sayısı
Aḥmed Paşa	1 gazel
'Ākif Efendi	1 müseddes
'Ālī	1 gazel
'Ārif	1 beyt
'Arşī	2 gazel
'Āşıḳ 'Ömer	1 müseddes, 1 semai
'Aşḳī	1 gazel, 1 tahmis
'Aṭā	1 müseddes
'Aṭāyī (Nev'i-zāde)	2 gazel

Şair Adı	**Nazım Şekli ve Sayısı**
‘Āṭıf	1 gazel
‘Avnī	1 gazel
Āzerī	1 tesdis, 3 müseddes
Bahāyī Efendi	2 gazel
Bāḳī	9 gazel
Bedī‘ī	1 gazel
Cem‘ī	2 gazel
Cevrī	1 tesdis, 13 gazel, 1 terkib-i bend.-I
Cihānī	2 gazel
Cinānī	2 müseddes
Dervīş	1 gazel
Enderunlu Vāṣıf	1 müseddes, 1 şarkı
Es‘ad (Şeyh.)	1 gazel, 1 murabba
Fāyīżī	15 gazel
Fāżıl (Enderūnī)	1 müseddes
Fehīm-i Ḳadīm	1 terk. Bend, 2 gazel
Fevrī	1 gazel
Fıṭnat Ḫānım	1 şarkı
Fużūlī	16 gazel
Ḫ. Ahmed Paşa	1 gazel
Ḥākim	1 gazel
Ḥāletī (Azmi-zade)	1 gazel
Ḥalīlī	1 gazel
Ḥalīm Girāy	2 tahmis, 1 matla
Ḥamdī	1 gazel
İḥyā	1 beyt
Kemalpaşazade	1 gazel, 1 kıt’a
Lebīb	1 gazel
Leylā Ḫānım	1 tahmis, 1 gazel, 3 tarih
Luṭfī	4 gazel
Mānī	1 müseddes
Maḳālī	1 gazel
Mekkī	1 gazel
Meylī	1 gazel

Şair Adı	Nazım Şekli ve Sayısı
Meẓāḳī	9 gazel
Mucīb	1 gazel
Muḥīṭī	1 gazel
Murādī	3 gazel
Nābī	1 gazel, 1 müfred
Naḥīfī	1 gazel
Nāzük	1 gazel
Nedīm	4 gazel
Nef'ī	13 gazel,3 rubai
Nesīb	1 gazel
Neş'et Efendi	1 tahmis
Nev'ī	1 gazel
Pertev (Muvakkıtzade)	1 tahmis, 2 gazel
Rāġıb Paşa	10 gazel
Raḥmī	1 tahmis, 1 gazel
Rā'if	1 müseddes, 3 gazel, 1 kıt'a
Rāsiḫ	1 murabba
Rāşid	1 tesdis
Refi'	1 gazel, 1 beyt
Remzī	1 mütekerrir muaşşer
Revānī	1 gazel
Riyāżī	6 gazel
Rūḥī	5 gazel, 1 terci-i bent
Ṣābir	1 gazel
ẞābit	15 gazel, 1 müfred
Ṣabrī	8 gazel
Ṣādıḳ	1 gazel
Sa'dī	1 gazel
Ṣafvet	1 gazel
Sāmī	4 gazel, 2 tahmis
Selīkī	1 müseddes
Sevādī	1 gazel
Seyyid 'Arif	1 beyt
Ṣıdḳī	1 gazel

Şair Adı	**Nazım Şekli ve Sayısı**
Sırrī	1 gazel, 1 matla
Sürūrī	1 beyt, 1 terci-i bend
Şākir	56 gazel, 24 kıta, 6 tesdis, 1 müseddes, 2 muhammes, 1 terk. bend
Şefīḳ	1 gazel
Şehrī	1 gazel
Şem‘ī	1 gazel
Şeyḫ Ġālib	1 şarkı
Şeyḫī	1 gazel
Şeyḫ. Yaḥyā	26 gazel, 11 matla
Şuhūdī	1 gazel
Taşlıcalı Yaḥyā	2 gazel
Tīġī	1 müseddes
‘Ubeydī	2 gazel
‘Ulvī	1 gazel
Uṣūlī	1 gazel
Ümīdī	1 gazel
Vaṣlī	1 müseddes
Vecdī	16 gazel
Vehbī	1 beyt
Veysi	9 gazel
Ẕātī	2 gazel

Son olarak tespit edebildiğimiz şairlerin şiirlerini detaylı bir tablo oluşturarak aşağıda gösterdik. Tabloda şairin ismi, şiirin ilk mısra’ı, çalışmamızda kaçıncı şiir numarasına ait olduğu, mecmuada kaçıncı varakta olduğu, şiirin nazım şekli son olarak da mukayese edilen veya araştırılan eserde yer alıp almadığı, mevcutsa kaçıncı sayfada olduğu gösterilmiştir.

Şair Adı	Mısra	Şiir No	Var. Nu.	N. Şekli	İncelenen Eser ve Sayfa Nu.*
Aḥmed Paşa	Dilā gördüñ mi dildārı yatur aġyāre yaşlanmış	**103**	**70b**	Gazel	**Ahmed Paşa D.** (bulunamadı)
'Ākif Efendi	Dil baña maḥrem olmadığın şimdi añladum	**28**	**46b**	Müseddes	-
'Ālī	Yaḳan dāġ-ı siyāhum yārimüñ ḥāli midür yā Rab	**205**	**90a**	Gazel	**Gelibolulu Âlī D.** (s.215)
'Ārif	Bu cūş-ı eşk ile böyle yaşarsa merdüm-i çeşm	**491**	**143a**	Beyt	-
'Arşī	Ey dil yine bir zülf-i semen ile dolaşduñ	**101**	**70b**	Gazel	**Arşī D.** (s.242)
	Tīr-i müjgān ile cān ile siper mi degülüz	**107**	**71b**	Gazel	**Arşī D.** (s.188)
'Āşıḳ 'Ömer	Ben ġam çekerim ol gözi mekkār güler oynar	**528**	**151b**	Semai	**Âşık Ömer D.** (s.508)
'Aşḳī	Yā Rab baña āfet-i devrānumı göster	**215**	**93a**	Gazel	**Aşkī D.** ve **Şiir M.-I** (bulunamadı)
	Kesbimüz itmeñ müdām nālān-ı dilān üstine	**360**	**130b**	Tahmis	**Aşkī D.** ve **Şiir M.-I** (bulunamadı)
'Aṭā	Baña ẓulm itme meded cürmümi 'afv eyle benüm	**50**	**55a**	Müseddes	-
'Aṭāyī	Mümkin mi 'āşıḳ-ı ruḫ-ı cānāne olmayum	**177**	**85a**	Gazel	**Nev'i-zāde Atāyī D.** (s.238)
	Dest-i sāḳīden ki cām-ı pür-ṣafā eksük degil	**212**	**92b**	Gazel	**Nev'i-zāde Atāyī D.** (s.230)
'Āṭıf	Vuṣlatuñ ḳadrini mehcūr olmadukça bilmedüm	**71**	**62b**	Gazel	-
'Avnī	Gelmemişdür bu felek devrinde şāhum sen gibi	**154**	**79a**	Gazel	**Avnī D.** (bulunamadı)
Āzerī	Añmaduñ bir kez ġam-ı 'aşḳuñla giryān olduġum	**277**	**108b**	Tesdis	-
	Gerçi āyīn-i vefā uymaz senüñ mu'tādına	**282**	**110b**	Müseddes	-
	Didi ol meh çāk ider tīġum girībānuñ senüñ	**284**	**111b**	Müseddes	-
	İtme vīrān meder-i ẓulm ile Beytü'l-ḥazenüm	**285**	**112a**	Müseddes	-
Bahāyī Efendi	Ruḫundan şem'-i meclis var ise şerm ü ḥicāb eyler	**321**	**121b**	Gazel	**Bahāyī D.** (s.180)
	Dünyāyı ḫarāb itdi o mestāne bakışlar	**322**	**122a**	Gazel	**Bahāyī D.** (s.182)

*Eserlere ait bilgiler kısaltmalar başlığında verilmiştir.

Şair Adı	Mısra	Şiir No	Var. Nu.	N. Şekli	İncelenen Eser ve Sayfa Nu.
Bāḳī	Murġ-ı dil ḳonmaġa bir ḳāmeti Ṭūbā gözedür	**106**	**71a**	Gazel	**Bāḳī D.** (s.141)
	Zāhidā ʻibret gözin aç ṣūret-i zībāya baḳ	**189**	**88a**	Gazel	**Bāḳī D.** (s.248)
	Ḥāl-i ʻālem ezelī böyle perīşān ancaḳ	**190**	**88a**	Gazel	**Bāḳī D.** (s.247)
	Şöyle olmış cām-ı ʻaşḳ-ı yārdan mest ü ḫarāb	**293**	**114b**	Gazel	**Bāḳī D.** (s.113)
	Gel ey dil ḫalḳa-i müşgīn-i zülf-i pür-şikenden geç	**305**	**117b**	Gazel	**Bāḳī D.** (s.119)
	Eylesün laʻlini dermān dil-i bīmāra meded	**313**	**119b**	Gazel	**Bāḳī D.** (s.125)
	Ṭurmaz yanumda ḫançerini vaṣf ider nigār	**324**	**122b**	Gazel	**Bāḳī D.** (s.130)
	Eser āhum yili kūyuñda cism-i nā-tüvān ditrer	**325**	**122b**	Gazel	**Bāḳī D.** (s.188)
	Dil ne miḥnetden ḳaçar hergiz ne ġamdan incinür	**326**	**123a**	Gazel	**Bāḳī D.** (s.147)
Bedīʻī	Ḳan aġladup firāḳuñ ile öldürür misin	**114**	**72b**	Gazel	**-**
Cemʻī	Sırr-ı ʻaşḳı aġzuña alma zebānuñ duymasun	**47**	**53b**	Gazel	**Cemʻī D.** (s.319)
	Ben göñlümi her dilber-i ḫod-rāya düşürmem	**166**	**82a**	Gazel	**Cemʻī D.** (s.305)
Cevrī	Ne mir'āt-ı dil-i ebnā-yı ʻālemde ṣafā gördüm	**90**	**67a**	Tesdis-7	**Cevrī D.** (s.369)
	Rāżıyam devrān beni bir laḥẓa ḫandān itmesün	**168**	**82b**	Gazel	**Cevrī D.** (s.249)
	Çeşmüñe nāz itmegi her demde ḳānūn eyleme	**172**	**83b**	Gazel	**Cevrī D.** (s.268)
	Zülfine beste melek ḥüsnine ādem ʻāşıḳ	**191**	**88b**	Gazel	**Cevrī D.** (s.233)
	Mecnūn-revişem zülf-i ṣanemden ḫaberüm yoḳ	**193**	**88b**	Gazel	**Cevrī D.** (s.233)
	Rind-i ʻaşḳam mescid ü meyḫāne yek-sāndur baña	**214**	**93a**	Gazel	**Cevrī D.** (s.182)
	Ṣanmañ bizi ṣūfī gibi seccāde-perestüz	**280**	**109b**	Terk. B.-I	**Cevrī D.** (s.160)
	Cān virmek ise ġamzeñe ger vaṣlına bāʻiṣ	**301**	**116b**	Gazel	**Cevrī D.** (s.188)
	Ġamzesi ḳan dökmede müjgāna itmez iḥtiyāc	**308**	**118b**	Gazel	**Cevrī D.** (s.188)
	Çeşmi ḳaṣd itse dile ġamzesi ḥāżır bulunur	**341**	**126b**	Gazel	**Cevrī D.** (s.201)

Şair Adı	Mısra	Şiir No	Var. Nu.	N. Şekli	İncelenen Eser ve Sayfa Nu.
Cevrī	Ālüftelerüz hem-ṣoḥbetümüz rūḥ-fezādur	**342**	**126b**	Gazel	**Cevrī D.** (s.205)
	Mest ider ḫūş-yārı ʻaşḳuñ dāstānı böyledür	**343**	**127a**	Gazel	**Cevrī D.** (s.208)
	Cān almaḳ imiş ġamzesinüñ kārını bildük	**368**	**133a**	Gazel	**Cevrī D.** (s.235)
	Neden ḫāmūş ġonca bülbül-i şeydāyı söyletdüm	**500**	**144b**	Gazel	**Cevrī D.** (divanda bulunamadı)
	Ruḫsārı mı yārüñ meh-i envār mı nedir bu	**507**	**146a**	Gazel	**Cevrī D.** (divanda bulunamadı)
Cihānī	Yeridür meyl iderse dil o ḳadd-i miṣāl üzre	**80**	**64b**	Gazel	**-**
	Ruḫ-ı dildārı seyr ile o ḳadd-i bī-miṣāl üzre	**81**	**65a**	Gazel	**-**
Cinānī	Ḫalḳ-ı ʻālem ġamdan āzād olduġından baña ne	**45**	**53a**	Müseddes	**Cinānī D.** (s.338)
	Ḫalḳuñ ne ʻaceb ḥikmet olup ʻaḳd ile ḥalli	**97**	**69b**	Müseddes	**Cinānī D.** (s.278)
Dervīş	Gūşe-i ġamda dil-i bīmārdur eglencemüz	**93**	**68b**	Gazel	**-**
Enderunlu Vāṣıf	Kim ola żor ile maḳṣūdına reḥ-yāb-ı ẓafer	**31**	**48a**	Müseddes	**Enderunlu Vāsıf D.** (s.549)
	Dil-ḫarāb-ı ʻaşkıñam sensin sebeb berbādıma	**529**	**152b**	Şarkı	**Enderunlu Vāsıf D.** (s.466)
Esʻad (Şeyh.)	Gel ey hezār cān ile ḳurbānuñ oldıġum	**38**	**51a**	Gazel	**Ş. Esʻad D.** (bulunamadı)
	Nār-ı hicrānuñ ile ey şūḫ-ı cihān	**516**	**148b**	Murabba	**Ş. Esʻad D.** (s.105)
Fā’iżī	Yıḳıldı ḫāṭırum şimden girü ʻālem ḫarāb olsun	**46**	**53b**	Gazel	**Kafzāde Fā’iżī D.** (s.225)
	Ṭurma sāḳī yine cām-ı mey-i raḫşān yürisün	**59**	**59a**	Gazel	**Kafzāde Fā’iżī D.** (s.226)
	Elinden cām düşmez ser-ḫoş dīrīnedür göñlüm	**175**	**84b**	Gazel	**Kafzāde Fā’iżī D.** (s.216)
	Mümkin mi mā’il-i leb-i cānāne olmayum	**176**	**84b**	Gazel	**Kafzāde Fā’iżī D.** (s.217)
	Bahār geçdi daḫi ben ṣafā nedür bilmem	**179**	**85b**	Gazel	**Kafzāde Fā’iżī D.** (s.215)
	Sen itdüñ ise bu dil-i nālānı ferāmūş	**182**	**86a**	Gazel	**Kafzāde Fā’iżī D.** (s.197)
	Olmasa Leylā eger cām-ı mey-i ʻaşḳ ile mest	**206**	**91a**	Gazel	**Kafzāde Fā’iżī D.** (s.169)
	Cem gidüp bezm-i cihān içre ḳodı cām-ı şarāb	**288**	**113b**	Gazel	**Kafzāde Fā’iżī D.** (s.168)

Şair Adı	Mısra	Şiir No	Var. Nu.	N. Şekli	İncelenen Eser ve Sayfa Nu.
Fā'iżī	O seng-i dildür olan inkisāruma bā'iş	**300**	**116b**	Gazel	**Kafzāde Fā'iżī D.** (s.171)
	Fenn-i belāda oldı dil üstād-ı ehl-i derd	**314**	**120a**	Gazel	**Kafzāde Fā'iżī D.** (s.175)
	Elde sebū ile ḳaçan bezme mey-āverān gelür	**327**	**123a**	Gazel	**Kafzāde Fā'iżī D.** (s.177)
	Şerer-i dil felege çıḳmaya bir şeb yoḳdur	**328**	**123b**	Gazel	**Kafzāde Fā'iżī D.** (s.190)
	Bir ṭarafdan baḫt ṭurmaz dā'imā yüz döndürür	**330**	**123b**	Gazel	**Kafzāde Fā'iżī D.** (s.184)
	Ġayrılar gerçi ki aġyār gözinden ṣaḳınur	**331**	**124a**	Gazel	**Kafzāde Fā'iżī D.** (s.189)
	Gidermiş elden ol ṣoḥbetüñ ile ġuṣṣalar ġamlar	**332**	**124a**	Gazel	**Kafzāde Fā'iżī D.** (s.186)
Fāżıl	Raḥm ider yoḳ baña hiç nālelerümden ġayrı	**70**	**62a**	Müseddes	**Enderunlu Fāzıl D. Tb.** (s. 17)
Fehīm-i Ḳadīm	Ey nigāh-ı ġażabı mest-i mey-i naḫvet-i nāz	**92**	**67b**	Terk. Bend	**Fehīm-i Kadīm D.** (s.264)
	Rūyumı ḫāk eyledüm ol ḫāk-i pāyı görmege	**174**	**84a**	Gazel	**Fehīm-i Kadīm D.** (s.648)
	Bir ḥayāt içün ḳażā bilmem ne nāz eyler baña	**292**	**114b**	Gazel	**Fehīm-i Kadīm D.** (s.312)
Fevrī	Ṣaḥrāda benüm Mecnūn ṭaġlarda benüm Ferhād	**145**	**77b**	Gazel	**Şiir M.** (Eserde bulunamadı)
Fıṭnat Ḫānım	Olmada diller rübūde ġamze-i cādūsuna	**511**	**147b**	Şarkı	**-**
Fużūlī	Hicrān ile yanar giceler rişte-i cānum	**65**	**60b**	Gazel	**Fuzūlī D.** (s.223)
	Penbe-i merhem-i dāġ içre nihāndur bedenüm	**66**	**61a**	Gazel	**Fuzūlī D.** (s.230)
	Tutuşdı ġam odına ṣād gördügüñ göñlüm	**67**	**61a**	Gazel	**Fuzūlī D.** (s.229)
	Ġamzesin sevdüñ dilā cānuñ gerekmez mi saña	**86**	**66a**	Gazel	**Fuzūlī D.** (s.139)
	Ey göñül ol ḫançer-i müjgāna eylersen heves	**181**	**86a**	Gazel	**Fuzūlī D.** (s.192)
Fużūlī	Şem'-i rūyuñ āftāb-ı 'ālem-ārādur senüñ	**204**	**90b**	Gazel	**Fuzūlī D.** (s.212)
	Ṣabā luṭf ittüñ ehl-i derde dermāndan ḫaber virdüñ	**208**	**91b**	Gazel	**Fuzūlī D.** (s.210)
	Ol ki her sā'at gülerdi çeşm-i giryānum görüp	**290**	**114a**	Gazel	**Fuzūlī D.** (s.148)
	Ey esīr-i dām-ı ġam bir gūşe-i meyḫāne ṭut	**297**	**115b**	Gazel	**Fuzūlī D.** (s.151)

Şair Adı	Mısra	Şiir No	Var. Nu.	N. Şekli	İncelenen Eser ve Sayfa Nu.
Fużūlī	Ṣabā aġyārdan pinhān ġamum dildāre iẓhār it	**298**	**116a**	Gazel	**Fuzūlī D.** (s.151)
	Perīşān ḫalḳ-ı ʿālem āh u efġān itdigümdendür	**355**	**129b**	Gazel	**Fuzūlī D.** (s.180)
	Ṣabādan gül yüzinde sünbül-i pür pīç ü tāb oynar	**358**	**130a**	Gazel	**Fuzūlī D.** (s.164)
	Nice yıllardur ser-i kūy-ı melāmet beklerüz	**363**	**131b**	Gazel	**Fuzūlī D.** (s.190)
	Teşne-i cām u viṣālüñ Āb-ı Ḥayvān istemez	**364**	**132a**	Gazel	**Fuzūlī D.** (s.186)
	Ey firāḳ-ı leb-i cānān cigerüm ḫūn itdüñ	**372**	**134a**	Gazel	**Fuzūlī D.** (s.210)
	Ḳıldı zülfüñ-veş perīşān ḥālümi ḥālüñ senüñ	**373**	**134a**	Gazel	**Fuzūlī D.** (s.211)
Ḥ. Ahmed Paşa	Aldı eṭrāfumı ʿadū imdāda ʿasker yoḳ mıdur	**352**	**129a**	Gazel	**-**
Ḥākim	Ferāġat lāne-i ʿuzletde şöhretden cüdā oldum	**75**	**63b**	Gazel	**Hākim D.** (bulunamadı)
Ḥāletī	Ġayret-i gül-zār-ı cennetdür ruḫ-ı ālüñ senüñ	**203**	**90a**	Gazel	**Hāletī D.** (Metin Bankası)
Ḥalīlī	Çekerse şerḥalar tīġuñ ten-i ʿuryāne incinmez	**359**	**130b**	Gazel	**-**
Ḥalīm Girāy	Olsan daḫi yıllarca işigünde mülāzım	**20**	**41b**	Tahmis	**Halīm Giray D.** (s.11)
	Ey zülf-i ḫam-ender-ḫam-ı ḳullāb-ı maḥabbet	**21**	**42b**	Tahmis	**Halīm Giray D.** (s.10)
	Figān kim olmadı maḥrem ḥayāle dīdelerüm	**489**	**143a**	Matlaʿ	**Halīm Giray D.** (s.68)
Ḥamdī	Şeb-tā-be-seḥer āh [u] figān itmede göñlüm	**20**	**41a**	Gazel	**Hamdullah Hamdī D.** (bulunamadı)
İḥyā	Riyāż-ı ʿişvede olmazdı böyle bālā ter	**490**	**143a**	Beyt	**-**
Kemalpaşazade	Çarḫ-ı gerdūndan bilürsin eksik olmaz inḳılāb	**82**	**65a**	Gazel	**Kemalpaşazade D.** (bulunamadı)
	Şol ʿaraḳ kim ol gül-endāmuñ yañaġından çıḳar	**482**	**142b**	Kıtʿa	**Kemalpaşazade D.** (bulunamadı)
Lebīb	Sīnem üzre dāġ açup nev-reste bir gül beslerem	**34**	**49a**	Gazel	**Lebīb D.** (bulunamadı)
Leylā Ḫānım	ʿĀşıḳ ḫaṭ u ruḫ-ı cānāne ṭoḳınma	**16**	**37b**	Tahmis	**Leylā Hānım D.** (bulunamadı)
	Ḳātil-i ʿāşıḳāndur çeşmüñ	**17**	**40b**	Gazel	**Leylā Hānım D.** (bulunamadı)
	Şeh-i ʿālem-i ḫabāb-ı ẓıll-ı Ḥaḳ ʿAbdü'l-Mecīd Ḫānuñ	**26**	**45a**	Tarih	**Leylā Hānım D.** (bulunamadı)

Şair Adı	Mısra	Şiir No	Var. Nu.	N. Şekli	İncelenen Eser ve Sayfa Nu.
Leylā Hānım	‘Abdü’l-Mecīd Ḫānı İlāh itdi cihāna pādişāh	**531**	**160b**	Tarih	**Leylā Hānım D.** (Metin bankası)
	Zīb urunuñ ḫilāfet oldı Ḫān ‘Abdü’l-Mecīd	**532**	**161a**	Tarih	**Leylā Hānım D.** (Metin bankası)
Luṭfī	Şebistān-ı ḫayālümde bu şeb Leylāyı söyletdüm	**501**	**144b**	Gazel	**-**
	Raḥm idüp bunca niyāza bir cevāb itmez misin	**505**	**145b**	Gazel	**-**
	O ḫūnī gözlerüñ meysiz dem-ā-dem pür-ḫumār olsun	**506**	**146a**	Gazel	**-**
	Gören mest olmamaḳ mümkin midür la‘l-i müẕābından	**526**	**151a**	Gazel	**-**
Mānī	Āh kim bilinmedi bī-ṣabr u sāmān oldıġum	**283**	**111a**	Müseddes	**-**
Maḳālī	Merḥabā ey meh-i bī-mihr-i sevād-ı şāmuñ	**371**	**133b**	Gazel	**-**
Mekkī	Gelmeye bezm-i meye zāhid sevāb itmez misin	**504**	**145b**	Gazel	**Mekkī D.** (s.82)
Meylī	Ġama mu‘tād olan dil firḳate cānāne incinmez	**361**	**131a**	Gazel	**-**
Meẕāḳī	Bī-ġam olmaḳsa murāduñ sākin-i mey-ḫāne ol	**180**	**85b**	Gazel	**Mezākī D.** (s.461)
	Göñül ki bezm-i maḥabbetde mest olup ḳalmış	**183**	**86b**	Gazel	**Mezākī D.** (s.416)
	Dil-beste-i dü-zülf-i perīşānuñum senüñ	**201**	**90a**	Gazel	**Mezākī D.** (s.437)
	Yārsuz bir dem ḳarār-ı ‘aşḳ-ı nā-kām güc	**306**	**118a**	Gazel	**Mezākī D.** (s.306)
	Öyle mest-i nāza bī-pervā niyāz itmek de güc	**307**	**118a**	Gazel	**Mezākī D.** (s.306)
	Alnındaġı ol zaḫm-ı melāḥat-eṣeri gör	**337**	**125b**	Gazel	**Mezākī D.** (s.347)
	Gelüp üfdādeler ṣaf ṣaf olup ‘arż-ı niyāz eyler	**338**	**125b**	Gazel	**Mezākī D.** (s.362)
	Yārsuz ‘āşıḳ-ı ġam-gīnde meserret mi olur	**339**	**126a**	Gazel	**Mezākī D.** (s.345)
	Cānā ne ‘aceb böyle bu ġam-ḫᵛārı unutduñ	**367**	**132b**	Gazel	**Mezākī D.** (s.437)
Mucīb	Gülşen-i ḥüsnüñde ol şuḫuñ fiġān itsem gerek	**498**	**144a**	Gazel	**-**
Muḥīṭī	Cevr ile nāz ḳılmaḳ ol bī-vefāya ḳaldı	**116**	**73a**	Gazel	**Muhītī D.** (s.286)

Şair Adı	Mısra	Şiir No	Var. Nu.	N. Şekli	İncelenen Eser ve Sayfa Nu.
Murādī	Āh kim göñlüm diler seyr itse cānān illerin	**48**	**54a**	Gazel	**Murādī D.** (bulunamadı)
	Ḥāfıẓā Baġdāda imdād itmege er yoḳ mıdur	**353**	**129a**	Gazel	**Murādī D.** (bulunamadı)
	Dem-ā-dem tīr-i hecrüñ atılursa cāna incinmez	**362**	**131b**	Gazel	**Murādī D.** (bulunamadı)
Nābī	Ḳalmadı rāh-ı ṭalebde ḫaṭar inşā-Allah	**72**	**62b**	Gazel	**Nābī D.** (s.956)
	Bir ben miyim cihānda Nābī esīr-i ʻaşḳı	**159**	**80b**	Müfred	**Nābī D.** (s.602)
Naḥīfī	Cevri bulduḳça teraḳḳī o şeh-i bī-dāduñ	**37**	**51a**	Gazel	**Nahīfī D.** (s.287)
Nāzük	İbn-i vaḳt ol ey göñül evvel bahār olsun dime	**152**	**79a**	Gazel	**-**
Nedīm	Esdükçe bād-ı ṣubḥ perīşānsın ey göñül	**69**	**61b**	Gazel	**Nedīm D.** (s.314)
	Būs-ı laʻlüñ şöyle sīr-āb-ı zülāl eyler beni	**74**	**63a**	Gazel	**Nedīm D.** (s.350)
	ʻAşḳa düştüm cān u dil müft-i cüvānān oldı hep	**497**	**143b**	Gazel	**Nedīm D.** (s.277)
	Laʻl-i nābın çāşnī-senc-i ʻitāb itmez misin	**503**	**145a**	Gazel	**Nedīm D.** (s.311)
Nefʻī	Biñ var ola hicrānuñ ile sīnede dāġum	**167**	**82b**	Gazel	**Nefʻī D.** (s.320)
	Yāre derdüm diyemem bezm-i şarāb olmayıcaḳ	**188**	**87b**	Gazel	**Nefʻī D.** (s.311)
	Ġamze-i tīġ-keş ü çeşm-i seḥer-i sāzına baḳ	**194**	**89a**	Gazel	**Nefʻī D.** (s.312)
	Reftārına vābeste mühimmāt-ı ḳıyāmet	**207**	**91a**	Gazel	**Nefʻī D.** (s.290)
	Hem ḳadeḥ hem bāde hem bir şūḫ-ı sāḳīdür göñül	**213**	**92b**	Gazel	**Nefʻī D.** (s.316)
	Bildirürdüm derdimi bir āh ile cānāna hep	**289**	**113b**	Gazel	**Nefʻī D.** (s.287)
	Ġamze dil-dūz olıcaḳ nāz u teġāfül ne belā	**291**	**114a**	Gazel	**Nefʻī D.** (s.283)
	Ḳāmet mi bu ya fitne-i pür-pāy-ı ḳıyāmet	**296**	**115b**	Gazel	**Nefʻī D.** (s.289)
	Ölmek āsān ʻāşıḳa bir dem firāḳ-ı yār güc	**309**	**118b**	Gazel	**Nefʻī D.** (s.293)
	Çekemem derd-i firāḳuñ meded ey māh meded	**315**	**120a**	Gazel	**Nefʻī D.** (s.294)
	Çekdigüm derdi ne hem-ḫāne ne hem-rāh bilür	**351**	**128b**	Gazel	**Nefʻī D.** (s.300)

Şair Adı	Mısra	Şiir No	Var. Nu.	N. Şekli	İncelenen Eser ve Sayfa Nu.
Nef'ī	Sīnemi deldi müjeñ oḳları tā cānuma dek	**369**	**133a**	Gazel	**Nef'ī D.** (s.312)
	O şeh-i cān u dile raḥm eyleyüp dād itdügin görsek	**370**	**133b**	Gazel	**Nef'ī D.** (s.313)
	Yā Rab dilümi sehv ü ḫaṭādan ṣaḳla	**407**	**138b**	Rubāi	**Nef'ī D.** (s.351)
	Yā Rab kerem it bendeñe iḥsān eyle	**408**	**138b**	Rubāi	**Nef'ī D.** (s.351)
	'Aceb mi ḳıla feryād bī-nevānuñ eger bālāda	**409**	**138b**	Rubāi	**Nef'ī D.** (bulunamadı)
Nergisī	Dönmesin çarḫ-ı felek ḫak ile yek-sān olsun	**281**	**109b**		**-**
Nesīb	Hecr-i vaṣluñla getürmekden ḫayālüñ yādıma	**39**	**51b**	Gazel	**Nesīb D. Tb.** (s. 23)
Neş'et Efendi	Bezm-i vuṣlatda 'aceb hecr ile eşk-bār oldum	**55**	**58a**	Tahmis	**Neş'et Efendi D. Tb.** (s. 63)
Nev'ī	Ṭāli' bu vech ile dūn ser-keş nigār böyle	**100**	**70a**	Gazel	**Nev'ī D.** (s.494)
Pertev	'Aşḳuñla senüñ āteşe yandum ḫaberüñ yoḳ	**43**	**52a**	Tahmis	**Pertev D.** (s.322)
(Muvakkıtzade)	Bīmār olursam dermān idersiñ	**68**	**61b**	Gazel	**Pertev D.** (s.224)
	Günlerimüz hecr ile şām oldı gel	**73**	**63a**	Gazel	**Pertev D.** (s.185)
Rāġıb Paşa	Mest-i cām-ı vuṣlatuñ hecr ile maḫmūr olmasun	**41**	**51b**	Gazel	**Rāġıb Paşa D. Tb.** (s.55)
	Ne ḳadar olsa edeb-i perde-keş rāz baña	**374**	**134b**	Gazel	**Rāġıb Paşa D. Tb.** (s.2)
	'Aceb pākīze ṭıynet pür-ṣafādur meşreb-i mīnā	**375**	**134b**	Gazel	**Rāġıb Paşa D. Tb.** (s.3)
	Ḫurūş-ı dāġ ile sīnem bahārdur gūyā	**376**	**135a**	Gazel	**Rāġıb Paşa D. Tb.** (s.4)
	Elinden çekdigüm sāḳī-i dehrüñ nīş-semendür hep	**377**	**135a**	Gazel	**Rāġıb Paşa D. Tb.** (s.7)
	Düşer her dām-ı gīsūya dil-i bī-tābdan feryād	**378**	**135b**	Gazel	**Rāġıb Paşa D. Tb.** (s.12)
	Nāvek-endāz-ı ḳażāya nigeh-i tīr virür	**379**	**135b**	Gazel	**Rāġıb Paşa D. Tb.** (s.29)
	Dile mir'at-ı emelden nice ṣūret görinür	**380**	**136a**	Gazel	**Rāġıb Paşa D. Tb.** (s.19)
	Mesīḥā sūz-ı şevḳ-i merg olan cellād ġamzeñdür	**381**	**136a**	Gazel	**Rāġıb Paşa D. Tb.** (s.19)
	Uçurdum murġ-ı ḫᵛābı ḥasretüñle çoḳ zamānlardur	**382**	**136a**	Gazel	**Rāġıb Paşa D. Tb.** (s.27)

Şair Adı	Mısra	Şiir No	Var. Nu.	N. Şekli	İncelenen Eser ve Sayfa Nu.
Raḥmī	Ne cānda māsivā ḳaydı ne dilde ḳīl u ḳālüm var	**87**	**66b**	Tahmis	**-**
	Yed-i ḳudret ki ezel-i ḥākimi taḫmīr itdi	**98**	**70a**	Gazel	**-**
Rā'if	Dil-i ümmīd-i viṣālüñle tebāh itmeyeyüm	**44**	**52b**	Müseddes	**-**
	Cevr-i gerdūna taḥammül ne yamān müşkil imiş	**76**	**63b**	Gazel	**-**
	Şükr-i āb oldı bu demler dil ü cān eşküm ile	**77**	**64a**	Gazel	**-**
	Teb-i 'aşḳuñ dile ol mertebe te'ṣīr itdi	**78**	**64a**	Gazel	**-**
	Ser-ḫoş olurum la'l-i leb-i yār añılsa	**488**	**143a**	Kıta	**-**
Rāsiḫ	Bir melek meşrebli şūḫ-ı meh-cebīnimsin benim	**35**	**49b**	Murabba	**-**
Rāşid	Ḥüsnüñe 'āşıḳ olan 'ālemde şādān olmasun	**276**	**108a**	Tesdis	**Rāşid D.** (bulunamadı)
Refi'	Ḥaḳḳ müyesser eylesün feth̩ it Ḫorāsān illerin	**49**	**54a**	Gazel	**-**
	Sirişk-i çeşmimi bir dem 'aceb siler mi diyü	**494**	**143a**	Beyt	**-**
Remzī	Feyż-i Ḥaḳ māye-i 'aşḳı dil-i dānāda ḳodı	**530**	**153a**	Müt. muaşşer	**Remzī D.** (bulunamadı)
Revānī	Ḫūblar çünki görür 'āşıḳı bülbül yirine	**84**	**65b**	Gazel	**Revānī D.** (s.247)
Riyāżī	Hep bilürler küşte-i deşt-i belālar birbirin	**56**	**58b**	Gazel	**Riyāzī D.** (495)
	Gūşe-i miḥnetde yoḳlar mübtelālar birbirin	**57**	**58b**	Gazel	**Riyāzī D.** (s.497)
	Öykünüp raḳṣ ile reftāruña dönsün yürisün	**60**	**59b**	Gazel	**Riyāzī D.** (s.518)
	Her göñülde neşve-i 'aşḳ-ı maḥabbet bir degül	**211**	**92a**	Gazel	**Riyāzī D.** (s.458)
	Dilberinden ayru düşmek 'āşıḳ-ı şeydā ne güc	**304**	**117b**	Gazel	**Riyāzī D.** (s.280)
	Bu 'ālem-i se-rūze 'aceb gül-sitān olur	**357**	**130a**	Gazel	**Riyāzī D.** (s.309)
Rūḥī	Ḳaddüñe irmek umar dil ne temennādur bu	**95**	**69a**	Gazel	**Bağdatlı Rūhī D.** (s.896)
	'Āşıḳ-ı cevr ile öldürdügini az ṣanur	**110**	**72a**	Gazel	**Bağdatlı Rūhī D.** (s.548)

Şair Adı	Mısra	Şiir No	Var. Nu.	N. Şekli	İncelenen Eser ve Sayfa Nu.
Rūḥī	Lebüñ añduḳça göñül dīde-i giryān aġlar	**117**	**73a**	Gazel	**Bağdatlı Rūhī D.** (s.565)
	Aġlasam ben yaraşur kim baña bülbül didiler	**146**	**78a**	Gazel	**Bağdatlı Rūhī D.** (s.492)
	Yuf ḫārına dehrüñ gül ü gülzārına hem yuf	**278**	**108b**	Terci-i B.	**Bağdatlı Rūhī D.** (s.194)
	Sīne mecrūḥ u göñül maḥzūn u ḫāṭır pür-ḫarac	**310**	**119a**	Gazel	**Bağdatlı Rūhī D.** (s.366)
Ṣābir	Metā'-ı 'aşḳuña naḳd-i dil-i şeydāyı ben virdüm	**499**	**144a**	Gazel	**Sābir D.** (s.159)
S̱ābit	Ḥamd ü sipās ü minnet o sulṭāna ibtidā	**1**	**1b**	Gazel	**Bosnalı Sābit D.** (s.351)
	Cānum ol nāz ber-efrāşte dildāra fedā	**2**	**1b**	Gazel	**Bosnalı Sābit D.** (s.351)
	Şu Mir'ātü'l-'avālüm nüsḫası kim sīnedür cāna	**3**	**2a**	Gazel	**Bosnalı Sābit D.** (s.354)
	Gül-naḫl-i nā-tüvāna süvār oldı 'andelīb	**4**	**2a**	Gazel	**Bosnalı Sābit D.** (bulunamadı)
	Açılmaz idi ḫāṭır-ı nāşād-ı 'andelīb	**5**	**2b**	Gazel	**Bosnalı Sābit D.** (s.359)
	Bülbülüñ göñlün alaldan ġonca bī-dildür ġarīb	**6**	**2b**	Gazel	**Bosnalı Sābit D.** (s.360)
	Ebrūsı çekmiş ol şeh-i ḥüsnüñ kemān-ı baḫt	**7**	**3a**	Gazel	**Bosnalı Sābit D.** (s.365)
	Her şām virür dāġ-ı cünun būy-ı maḥabbet	**8**	**3a**	Gazel	**Bosnalı Sābit D.** (s.365)
	Peymāne ṣunup sāḳī-i ḫorşīd-i maḥabbet	**9**	**3b**	Gazel	**Bosnalı Sābit D.** (s.366)
	Zülfüñle her şeb itmededür ehl-i zār baḥs̱	**10**	**3b**	Gazel	**Bosnalı Sābit D.** (s.370)
	Güşāyiş-i dile zerrīn piyāledür bā'is̱	**11**	**3b**	Gazel	**Bosnalı Sābit D.** (s.371)
	İtme nāvek-zede-i çeşme sitem-kāra 'ilāc	**12**	**4a**	Gazel	**Bosnalı Sābit D.** (s.372)
	Bezm-i meyde iki cām içse o gül-ġonca-mizāc	**13**	**4a**	Gazel	**Bosnalı Sābit D.** (s.374)
	Virdi ḫaṭ-ı la'lüñ dile bir ṭīb-i müferriḥ	**14**	**4a**	Gazel	**Bosnalı Sābit D.** (s.375)
	Bir yār içün aġyāra tevellā ne belādur	**15**	**8b**	Gazel	**Bosnalı Sābit D.** (s.393)
	Herkes birer ṭarīḳa girüp gitdi cennete	**160**	**80b**	Müfred	**Bosnalı Sābit D.** (bulunamadı)

Şair Adı	Mısra	Şiir No	Var. Nu.	N. Şekli	İncelenen Eser ve Sayfa Nu.
Ṣabrī	Meyḫāne benüm ṣaḥn-ı gülistān senüñ olsun	**169**	**83a**	Gazel	**Sabrī Şākir D. Tb.** (s.130)
	Sensiz nice def'-i ġam-ı hicrān iderüm ben	**170**	**83a**	Gazel	**Sabrī Şākir D. Tb.** (s.134)
	Murġ-ı cān-ı 'āşıḳı almaḳda biñ nāz eylese	**173**	**84a**	Gazel	**Sabrī Şākir D. Tb.** (s.140)
	Şevḳ her yerde bulınmaz dil-i dānāda olur	**344**	**127a**	Gazel	**Sabrī Şākir D. Tb.** (s.76)
	Ḫālüñ ḫayāli ḥubb-ı ṣafāyı yetişdürür	**345**	**127b**	Gazel	**Sabrī Şākir D. Tb.** (s.83)
	Ne bezmüñ şem'isin pervāne-i bī-ṭāḳatüñ kimdür	**348**	**128a**	Gazel	**Sabrī Şākir D. Tb.** (s.92)
	Ġamzelerin ki 'āşıḳuñ tāb u tüvānın aldılar	**349**	**128a**	Gazel	**Sabrī Şākir D. Tb.** (s.95)
	Niyāz-ı nāme-i dil yāre bī-zebān oḳınur	**350**	**128b**	Gazel	**Sabrī Şākir D. Tb.** (s.94)
Ṣādıḳ	Ruḫların ḫūb-gerde seyr it āteş-i seyyāleden	**502**	**145a**	Gazel	**-**
Sa'dī	Zaḫm-ı sīnem ġamze-i ḫūn-ḫ^{v}āra ṣor ṣorma baña	**496**	**143b**	Gazel	**-**
Ṣafvet	Her zamān bir Vāmıḳ u 'Aẕrā olur 'ālem bu ya	**17**	**39a**	Gazel	**-**
Sāmī	Būy-ı ḫaberüñ yoḳ mı ṣabā verd-i terümden	**22**	**43a**	Gazel	**Sāmī D.** (bulunamadı)
	Nev-civānum daḫi ne meclis ü ne cāmı bilür	**24-53**	**43b-57a**	Tahmis	**Sāmī D.** (bulunamadı)
	Ser-menzil-i esrār-ı ḥaḳīḳat yerimüzdür	**25-54**	**44a-57b**	Gazel	**Sāmī D.** (bulunamadı)
	Ne 'aceb tīr-i güşād olmış o çeşm-i siyehüñ	**27**	**46a**	Gazel	**Sāmī D.** (bulunamadı)
	Olmaduñ tekye-i 'irfānda sebaḳ-ḫ^{v}ān-ı suḫan	**52**	**56b**	Tahmis	**Sāmī D.** (bulunamadı)
	Nigeh gül-būse-çīn olmaḳ ne mümkin la'l-i nābından	**524**	**150b**	Gazel	**Sāmī D.** (s.359)
Selīkī	Ża'f-ı 'aşḳ-ı yār ile ḳalmadı tende ḳuvvetüm	**287**	**113a**	Müseddes	**Selīkī Şiirleri** (s.50)
Sevādī	Ehl-i 'ıyşuz ḳalmazuz 'ālemde nām u nenge biz	**105**	**71a**	Gazel	**-**
Seyyid 'Arif	Sirişk-i āl ile hem-renk oldı Ceyḫūna	**492**	**143a**	Beyt	**-**
Ṣıdḳī	Her kim ṭaleb eylerse ser-i kūy-ı nigāruñ	**18**	**40a**	Gazel	**Sıdkī Paşa D.** (bulunamadı)

Şair Adı	Mısra	Şiir No	Var. Nu.	N. Şekli	İncelenen Eser ve Sayfa Nu.
Sırrī	Şehā tīġ-ı ġamuñ kesmek dilermiş bendeñi senden	**79**	**64b**	Gazel	**Üsküdarlı Sırrı D.** (bulunamadı)
	Şehā tīġ-ı ġamuñ kesmek dilermiş bendeñi senden	**435**	**139b**	Matla‘	**Üsküdarlı Sırrı D.** (bulunamadı)
Sürūrī	Anup mey içdigüm ol mehle gözlerüm ṭoldı	**493**	**143a**	Beyt	**-**
Şākir	Dimāġ-ı cāna būy-ı kākül ‘anber-i şemīm aldum	**112**	**72b**	Gazel	**Şākir Mehmed D.** (bulunamadı)
	Dili gehvāre-i nefret uyutdı ḫāṭırıñ ḫoş ṭut	**156**	**79b**	Tesdis	**Şākir Mehmed D.** (s.806)
	Deşt-i temennāda nedir pīç ü tāb	**157**	**80a**	Müseddes	**Şākir Mehmed D.** (s.783)
	Şāh-ı sevdādır kānım mülketim deşt ü hevā	**158**	**80b**	Muhammes	**Şākir Mehmed D.** (s.741)
	Seyl-i ṣaḥrā-yı maḥabbet eyledi ḫānım ḫarāb	**161**	**81a**	Muhammes	**Şākir Mehmed D.** (s.710)
	Feżā-yı bezm-i ṭarabda Cemiñ nesin gördük	**163**	**81b**	Tesdis	**Şākir Mehmed D.** (s.793)
	Āh eyledigim şīve-i reftārıñ içindir	**216**	**93b**	Gazel	**Şākir Mehmed D.** (s.179)
	Dil-i şūrīdemiz bülbül gibi nālān olur her şeb	**217**	**93b**	Gazel	**Şākir Mehmed D.** (s.163)
	Müjgān-ı yāri ṣordum o tīr-i ḳażā imiş	**218**	**93b**	Gazel	**Şākir Mehmed D.** (s.221)
	Bir kātib-i nev-resteniñ şimdi göñül şeydāsıdır	**219**	**94a**	Gazel	**Şākir Mehmed D.** (s.180)
	Gül-ruḫuñ ‘aşḳını iẓhāra cesāret geldi	**220**	**94a**	Gazel	**Şākir Mehmed D.** (s.301)
	Şikāyet itme cevr-i dil-rubādan ol dilā Şākir	**221**	**94a**	Gazel	**Şākir Mehmed D.** (s.181)
	Ḫaṭṭ-ı rūy-ı dil-rubā bir lāle-zārımdır benim	**222**	**94b**	Gazel	**Şākir Mehmed D.** (s.254)
	N’olur ki ‘āşıḳ-ı zāra o şūḫ-ı dil-sitān gelse	**223**	**94b**	Gazel	**Şākir Mehmed D.** (s.283)
	Benim hep āh-ı vāhımdır saña bu şöhrete bā‘iş	**224**	**95a**	Gazel	**Şākir Mehmed D.** (s.166)
	Ele al ḫāṭır-ı vīrānemi eyle ābād	**225**	**95a**	Gazel	**Şākir Mehmed D.** (s.172)
	Ne ‘aceb men‘e muṣırr oldı bu meyden vā‘iż	**226**	**95b**	Gazel	**Şākir Mehmed D.** (s.228)
	Hezār-ı ‘āşıḳān fikriñle her dem zārdır sensiz	**227**	**95b**	Gazel	**Şākir Mehmed D.** (s.212)
	Gül-sitān-ı ‘ālemiñ būy-ı vefāsın görmedim	**228**	**95b**	Gazel	**Şākir Mehmed D.** (s.255)

Şair Adı	Mısra	Şiir No	Var. Nu.	N. Şekli	İncelenen Eser ve Sayfa Nu.
Şākir	Dil-i āvāre-yi dām-ı belāda zār iden sensin	**229**	**96a**	Gazel	**Şākir Mehmed D.** (s.272)
	Sūziş-i nālemden ʻālem cümle dil-gīr oldı āh	**230**	**96a**	Gazel	**Şākir Mehmed D.** (s.282)
	Ḫūn oldı felek nāle-i āh-ı seḥerimden	**231**	**96a**	Gazel	**Şākir Mehmed D.** (s.274)
	Firāḳ-ı yāri tefekkürle vuṣlatım bilemem	**232**	**96b**	Gazel	**Şākir Mehmed D.** (s.255)
	Tīġ-i nigehiñ ḫançer-i bürrāna mı beñzer	**233**	**96b**	Gazel	**Şākir Mehmed D.** (s.183)
	Cānān yine meh-tāba çıḳup uyḳuya yatmış	**234**	**97a**	Gazel	**Şākir Mehmed D.** (s.222)
	Ḫaṭ degil rūyındaki ey māh-peyker ya nedir	**235**	**97a**	Gazel	**Şākir Mehmed D.** (s.185)
	ʻAşḳıñla göñül oldı perīşān yine cānā	**236**	**97a**	Gazel	**Şākir Mehmed D.** (s.157)
	Dest-i cevriñle diger-gūn oldı ḥālim ḳıl meded	**237**	**97b**	Gazel	**Şākir Mehmed D.** (s.173)
	Görenler meh-cemāle ʻaşḳ ile hep hū çekerler hū	**238**	**97b**	Gazel	**Şākir Mehmed D.** (s.278)
	Viṣāl-i Leylī-i himmet gedā-yı dūna el virmez	**239**	**97b**	Gazel	**Şākir Mehmed D.** (s.213)
	ʻAşḳa dūş olan biñ gün āh ider	**240**	**98a**	Gazel	**Şākir Mehmed D.** (s.186)
	Ol perī ḥāl-i derūnı bilse de bilmezlenür	**241**	**98a**	Gazel	**Şākir Mehmed D.** (s.187)
	Revnaḳ-ı bezm-i ülfete dil-ber-i mest-āne gerek	**242**	**98b**	Gazel	**Şākir Mehmed D.** (s.241)
	Ruḫsār-ı bī-hemtāsınuñ baḳ reng ü būy-ı āline	**243**	**98b**	Gazel	**Şākir Mehmed D.** (bulunamadı)
	Cām-ı laʻliñdir viren hep derd-i ser ʻāşıḳlara	**244**	**99a**	Gazel	**Şākir Mehmed D.** (s.284)
	Hicrān ile ṣad-şerḥa dil-i zārıma düşdi	**245**	**99a**	Gazel	**Şākir Mehmed D.** (s.305)
	Şevḳ-i luṭfuñ dil-i enverde ḳodı cilve-i ʻaşḳ	**246**	**99a**	Gazel	**Şākir Mehmed D.** (s.238)
	ʻĀşıḳ-ı zārıñ hemān endīşesi bir āh olur	**247**	**99b**	Gazel	**Şākir Mehmed D.** (s.190)
	Ḫūn-ābe-i ḥasret var iken dīde-i terde	**248**	**99b**	Gazel	**Şākir Mehmed D.** (s.285)
	Felekde tāb-ı ruḫ-ı gül-ʻiẕārı bilmez yoḳ	**249**	**100a**	Gazel	**Şākir Mehmed D.** (s.238)
	Ḥayret-zedeyim ʻaşḳla hem-dem neme lāzım	**250**	**100a**	Gazel	**Şākir Mehmed D.** (s.257)

Şair Adı	Mısra	Şiir No	Var. Nu.	N. Şekli	İncelenen Eser ve Sayfa Nu.
Şâkir	Cānān ile sāġar bu gice fem feme düşmüş	**251**	**100a**	Gazel	**Şākir Mehmed D.** (s.222)
	Gül-i ʻaraḳla ne dem ki ʻiẕārı tāzelenür	**252**	**100b**	Gazel	**Şākir Mehmed D.** (s.191)
	O meh-i yek-şebe kim ʻāşıḳına cām ṣunar	**253**	**100b**	Gazel	**Şākir Mehmed D.** (s.192)
	Eyle yā Rabb sīnemi mihmān serāy-ı şevḳ-ı ʻaşḳ	**254**	**101a**	Gazel	**Şākir Mehmed D.** (s.233)
	Dāġ-ı sīnem ṣad hezārān ġamze-i dil-dār bir	**255**	**101a**	Gazel	**Şākir Mehmed D.** (s.192)
	Nihāl-i erġuvān dīde-i gūyā şeb-nem almışdır	**256**	**101a**	Gazel	**Şākir Mehmed D.** (s.193)
	ʻĀşıḳda bu feryād u taḥassür olagelmiş	**257**	**101b**	Gazel	**Şākir Mehmed D.** (s.224)
	Esīr-i nergis-i mest-âneyim mest-ānelik kārım	**258**	**101b**	Gazel	**Şākir Mehmed D.** (s.258)
	Pertev-i envār-ı mihr-i şevḳden her şeb baña	**259**	**102a**	Gazel	**Şākir Mehmed D.** (s.159)
	Devā-yı derd-i sīne derd-i cānān oldıġıñ bildim	**260**	**102a**	Gazel	**Şākir Mehmed D.** (s.272)
	Serde dāġ-ı iştiyāḳı tāzeler bir tāze māh	**261**	**102b**	Gazel	**Şākir Mehmed D.** (s.298)
	Dem-be-dem endīşe-i ḥasret döker çeşm-i terim	**262**	**102b**	Gazel	**Şākir Mehmed D.** (s.268)
	Ḫāk-i pāy-ı keremim pāye-i ʻunvān çekemem	**263**	**102b**	Gazel	**Şākir Mehmed D.** (s.270)
	Dilim āteş-i miḥende ögünürse baḫt ögünsün	**264**	**103a**	Gazel	**Şākir Mehmed D.** (s.271)
	Seniñ ben zīver-i bezm-i raḳībān oldıġıñ gördüm	**265**	**103a**	Gazel	**Şākir Mehmed D.** (s.269)
	Zaḫm-ı derdim ḳābil-i merhem degildir āh āh	**266**	**103b**	Gazel	**Şākir Mehmed D.** (s.282)
	Bir şehiñ şimdi göñül bende-i efgendesidir	**267**	**103b**	Terk. Bend	**Şākir Mehmed D.** (s.690)
	Āh kim bir gözleri fettāna meftūn oldı dil	**268**	**105a**	Gazel	**Şākir Mehmed D.** (s.251)
	Bī-mürüvvet pür-cefā dil-dārsın bildim seni	**269**	**105b**	Gazel	**Şākir Mehmed D.** (s.300)
	Zülfini dökme perīşān eyleme gīsūlarıñ	**270**	**105b**	Gazel	**Şākir Mehmed D.** (s.239)
	Kesr iden ḳalbimi saʻyında ḳo meşkūr olsun	**271**	**106a**	Tesdis	**Şākir Mehmed D.** (s.788)
	Terk idince ʻaḳl u fikrim ṣabr u sāmānım gibi	**272**	**106b**	Tesdis	**Şākir Mehmed D.** (s.790)

Şair Adı	Mısra	Şiir No	Var. Nu.	N. Şekli	İncelenen Eser ve Sayfa Nu.
Şākir	Bülbül-i gül-zārı şem'i-i ḥüsni nālān eyledi	**273**	**107a**	Tesdis	**Şākir Mehmed D.** (s.791)
	Göñülde bezm-i yāre varmaġa tāb ü tüvān lāzım	**274**	**107b**	Tesdis	**Şākir Mehmed D.** (s.407)
	Fülk-i dil-i firḳatde düşdi yine vuṣlat diyerek	**279**	**109a**	Gazel	**Şākir Mehmed D.** (s.246)
	Ārām-ı dilim eyledi yaġma şeh-i bī-dād	**383**	**136b**	Kıta	**Şākir Mehmed D.** (s.323)
	Ḫançer-i cevriñle cānā oldı sīnem şerḥa-dār	**384**	**136b**	Kıta	**Şākir Mehmed D.** (s.355)
	Meclise tīr-be-dest geldi o āşūb-ı zamān	**385**	**136b**	Kıta	**Şākir Mehmed D.** (s.323)
	Göz nūrı döküp eyleme eşk-i teri işrāf	**386**	**136b**	Kıta	**Şākir Mehmed D.** (s.324)
	Dil-teşne idi verd-i teriñ ṣolmamasıçün	**387**	**136b**	Kıta	**Şākir Mehmed D.** (s.325)
	Ey dil saña bir şūḫ-ı vefā-pīşe gerekdir	**388**	**136b**	Kıta	**Şākir Mehmed D.** (s.326)
	Ne bende ḳaldı taḥammül ne dilde ṣabra mecāl	**389**	**137a**	Kıta	**Şākir Mehmed D.** (s.354)
	Ṣanmañ beni her şūḫ-ı cefā-pīşeye bende	**390**	**137a**	Kıta	**Şākir Mehmed D.** (s.333)
	Göñül ki 'aşḳ u maḥabbet mekānıdır yeridir	**391**	**137a**	Kıta	**Şākir Mehmed D.** (s.341)
	Göñül mümkin mi ol şāh-ı cihāna 'arż-ı ḥāl itmek	**392**	**137a**	Kıta	**Şākir Mehmed D.** (s.342)
	Neş'e-i dil-dār ile sīnemde var bir ḫoş sürūr	**393**	**137a**	Kıta	**Şākir Mehmed D.** (s.346)
	Ṭıfl-ı'aşḳı besledim gehvāre-i sīnemde ben	**394**	**137a**	Kıta	**Şākir Mehmed D.** (s.347)
	O māh-ı burc-ı naḫvet ile ülfet ḳande ben ḳande	**395**	**137b**	Kıta	**Şākir Mehmed D.** (s.348)
	'Aşḳ-ı ruḫuñ oldı yine sīnemde nümāyān	**396**	**137b**	Kıta	**Şākir Mehmed D.** (s.349)
	Serv-i ḳāmet dilber-i mümtāz imişsin bilmedim	**397**	**137b**	Kıta	**Şākir Mehmed D.** (s.349)
	Ṣorma derūn-ı 'āşıḳı yāresi āşikāredir	**398**	**137b**	Kıta	**Şākir Mehmed D.** (s.351)
	Neden ey āfet-i cānım seni sevdi göñlüm	**399**	**137b**	Kıta	**Şākir Mehmed D.** (s.345)
	Kemāl-i ḥüsn ile mümtāz olursa böyle olur	**400**	**137b**	Kıta	**Şākir Mehmed D.** (bulunamadı)
	Zülf-i şīrīniñ görüp oldum hemān dīvānesi	**401**	**138a**	Kıta	**Şākir Mehmed D.** (s.345)

Şair Adı	Mısra	Şiir No	Var. Nu.	N. Şekli	İncelenen Eser ve Sayfa Nu.
Şākir	Dāġ-ı elem-i ʿaşḳımız āfāḳa nihāndır	**402**	**138a**	Kıta	**Şākir Mehmed D.** (s.343)
	Ünsiyyete bir māh ile ol şūḫ girişmiş	**403**	**138a**	Kıta	**Şākir Mehmed D.** (s.340)
	Āh ile ṭuṭuşdur dil-i ḫᵛābīde uyansun	**404**	**138a**	Kıta	**Şākir Mehmed D.** (s.339)
	Atılma tīr-veş her ṣaḥn-ı maʿnāya bilür bilmez	**405**	**138a**	Kıta	**Şākir Mehmed D.** (s.339)
	Gül-i ruḫsārı açılsun da seyr it verd-i raʿnāyı	**406**	**138a**	Kıta	**Şākir Mehmed D.** (s.350)
Şefīḳ	Ṣabā pejmürdedür ol naḫl-i nāzuñ pīç u tābından	**525**	**150b**	Gazel	**-**
[Şehrī] Li-muḥarririhi	Eylemem ʿarʿar gibi ḳad-i dil-ārā ile baḥs	**302**	**117a**	Gazel	**-**
Şemʿī	Bugün ġam tekye-gāhında fedā bir cānumuz vardur	**109**	**71b**	Gazel	**Şemʿī D.** (bulunamadı)
Şeyḫ Ġālib	Ey nihāl-i ʿişve bir nevres-fidānumsın benüm	**520**	**149a**	Şarkı	**Şeyh Gālib** (s.217)
Şeyḫī	Cāna geçdi zaḫm-ı ġamzeñ raḥme himmet yoḳ mıdur	**354**	**129b**	Gazel	**Şeyhī D.** (bulunamadı)
Şeyḫ. Yaḥyā	Şīve vü nāz ile ol serv-i ḫırāmān yürisün	**58**	**59a**	Gazel	**Yahyā D.** (s.170) **Ş.Yahyā D.** (s.316)
	Şeh-bāz gözüñ ṣayd-ı dil ü cāna süzilsün	**61**	**59b**	Gazel	**Yahyā D.** (s.161) **Ş.Yahyā D.** (s.298)
	Görince ḫod vücūdum maḥv olur ḳalmaz nişān benden	**62**	**60a**	Gazel	**Yahyā D.** (s.159) **Ş.Yahyā D.** (s.293)
	Yerümde □ābitüm gelse ḫadeng-i cān-sitān senden	**63**	**60a**	Gazel	**Yahyā D.** (s.155) **Ş.Yahyā D.** (s.286)
	Getür cām-ı sürūr-encāmı diller şād-kām olsun	**64**	**60b**	Gazel	**Yahyā D.** (s.160) **Ş.Yahyā D.** (s.296)
	Ney gibi bir ʿāşıḳ-ı dem-sāz buldum kendüme	**171**	**83b**	Gazel	**Yahyā D.** (s.184) **Ş.Yahyā D.** (s.346)
	Ḥācınuñ maḳṣūdı Kaʿbe baña kūyuñdur ġaraż	**184**	**86b**	Gazel	**Yahyā D.** (s.108) **Ş.Yahyā D.** (s.191)
	Ġamuñdan her ḳaçan kim nāle vü feryād ider ʿāşıḳ	**185**	**87a**	Gazel	**Yahyā D.** (s.118) **Ş.Yahyā D.** (s.209)
	Ber-murād olmamaḳ olmaz olıcaḳ himmet-i ʿaşḳ	**186**	**87a**	Gazel	**Yahyā D.** (s.113) **Ş.Yahyā D.** (s.200)
	ʿAşḳa ḳābil dil mi yoḳ şehr içre yā dil-ber mi yoḳ	**187**	**87b**	Gazel	**Yahyā D.** (s.115) **Ş.Yahyā D.** (s.204)
	İrdi bahār sen daḫi şād olmaduñ göñül	**209**	**91b**	Gazel	**Yahyā D.** (s.133) **Ş.Yahyā D.** (s.240)
	Bezm-i ʿaşḳa nitekim pervāne geldüñ ey göñül	**210**	**92a**	Gazel	**Yahyā D.** (s.134) **Ş.Yahyā D.** (s.241)

Şair Adı	**Mısra**	**Şiir No**	**Var. Nu.**	**N. Şekli**	**İncelenen Eser ve Sayfa Nu.**
Şeyḫ. Yaḥyā	Bir gün gele kim şād ola maḥzūn-ı maḥabbet	**294**	**115a**	Gazel	**Yahyā D.** (s.40) **Ş.Yahyā D.** (s.56)
	İtmesün seng-i ḥavādiş cām-ı ṣaḥbāyı şikest	**295**	**115a**	Gazel	**Yahyā D.** (s.39) **Ş.Yahyā D.** (s.52)
	Bu āşūba mey-i la'lün midür ṣahbā mıdur bā'iş	**299**	**116a**	Gazel	**Yahyā D.** (s.41) **Ş.Yahyā D.** (s.57)
	Senden olmazsa 'ināyet ḥāl yā Mevlā ne güc	**303**	**117a**	Gazel	**Yahyā D.** (s.42) **Ş.Yahyā D.** (s.59)
	Gelür mi yine göñül bāġına bahār-ı feraḥ	**312**	**119b**	Gazel	**Yahyā D.** (s.44) **Ş.Yahyā D.** (s.63)
	Getür ol cāmı ki derd ehline ḥālet getürür	**316**	**120b**	Gazel	**Yahyā D. / Ş.Yahyā D.** (bulunamadı)
	Niçün bī-çārenün dil-dār mehcūr olduġın ister	**317**	**120b**	Gazel	**Yahyā D.** (s.53) **Ş.Yahyā D.** (s.81)
	Nān-ı ḫuşk ile ḳanā'at gibi bir ni'met mi var	**318**	**121a**	Gazel	**Yahyā D.** (s.78) **Ş.Yahyā D.** (s.132)
	Rāst geldüm yāre bir serv-i dil-ārādur gider	**319**	**121a**	Gazel	**Yahyā D.** (s.64) **Ş.Yahyā D.** (s.103)
	'Āşıḳuñ almaġa cānın tīr kim cānān atar	**323**	**122a**	Gazel	**Yahyā D.** (s.53) **Ş.Yahyā D.** (s.80)
	Zülf-i pür-çīnüñ ġamından dīde kim pür āb olur	**336**	**125a**	Gazel	**Yahyā D.** (s.54) **Ş.Yahyā D.** (s.83)
	Gīsūlaruñ dil almaġa tedbīr itdiler	**340**	**126a**	Gazel	**Yahyā D.** (s.57) **Ş.Yahyā D.** (s.89)
	Hemīşe merdüm-i çeşmüm ġadār-ı yāra baḳar	**347**	**127b**	Gazel	**Yahyā D.** (s.60) **Ş.Yahyā D.** (s.96)
	'Aşḳ-ı Leylā ile bir āteş-i sūzān idi Ḳays	**365**	**132a**	Gazel	**Yahyā D.** (s.102) **Ş.Yahyā D.** (s.180)
	Feryādum irdi göklere ey serv-i ḳad yetiş	**413**	**139a**	Matla'	**Yahyā D.** (s.291) **Ş.Yahyā D.** (s.503)
	Dūd-ı āhı göklere irdi re'āyānuñ bugün	**414**	**139a**	Matla'	**Yahyā D.** (s.293) **Ş.Yahyā D.** (s.504)
	Olmasa n'ola duḫānsız dā'imā ol dil-sitān	**415**	**139a**	Matla'	**Yahyā D.** (s.293) **Ş.Yahyā D.** (s.504)
	Duḫān içüp o şehle dimeñüz kim rāygāndur bu	**416**	**139a**	Matla'	**Yahyā D.** (s.294) **Ş.Yahyā D.** (s.504)
	Sözi bu vā'iẓüñ maḥbūb sevme bāde-nūş itme	**417**	**139a**	Matla'	**Yahyā D.** (s.296) **Ş.Yahyā D.** (s.507)
	Ben duḫān içdüm diyü meclisde şād olmam hele	**418**	**139a**	Matla'	**Yahyā D.** (s.295) **Ş.Yahyā D.** (s.504)
	Gözlerüm cānā remedden baġların ṣanma beni	**419**	**139a**	Matla'	**Yahyā D.** (s.298) **Ş.Yahyā D.** (s.506)
	Bir dem mi vardur kim felek āzürde-ḫāṭır eylemez	**420**	**139a**	Matla'	**Yahyā D.** (s.289) **Ş.Yahyā D.** (s.506)

Şair Adı	**Mısra**	**Şiir No**	**Var. Nu.**	**N. Şekli**	**İncelenen Eser ve Sayfa Nu.**
Ş. Yaḥyā	Yanuña alup raḳībi eyledüñ seyr-i çemen	**421**	**139a**	Matla‘	**Yahyā D.** (s.293) **Ş.Yahyā D.** (s.507)
	Ġamuñla dīde eker dil çeker belā-yı firāḳ	**422**	**139a**	Matla‘	**Yahyā D.** (s.291) **Ş.Yahyā D.** (s.507)
	Düşdi dīvāne dile bir şerer-i nār-efgen	**436**	**140a**	Matla‘	**Yahyā D.** (s.294) **Ş.Yahyā D.** (s.505)
Şuhūdī	Oldı ma‘mūre-i dil derd-i ḫumār ile ḫarāb	**83**	**65b**	Gazel	**Şuhūdī D.** (s.32)
Taşlıcalı Yaḥyā	Ḥālüme raḥm eyleyen derdüme dermān ḳılmasun	**148**	**78b**	Gazel	**Taşlıcalı Yahyā D.** (s.487)
	Mest ü lā-ya‘ḳıl ider ādemi cām-ı Cem-i ‘aşḳ	**150**	**78b**	Gazel	**Taşlıcalı Yahyā D.** (s.410)
Tīġī	Baña kemlik ṣunanlar dā’imā iylikle yād olsun	**286**	**112b**	Müseddes	**-**
‘Ubeydī	Ġamuñla pāymāl olan dil-i vīrānı anmazsın	**85**	**66a**	Gazel	**Şiir M.-I** (bulunamadı)
	Biz ki bu devr içre cām-ı dil-güşāya mālikǖz	**111**	**72a**	Gazel	**Şiir M.-I** (s.21)
‘Ulvī	Ey göñül ġayrıya meyl eyleme cānān bir olur	**366**	**132b**	Gazel	**D. Ulvī D.** (-D) **Şiir M.-II** (s.18)
Uṣūlī	Yine dil āyīnesinüñ ġubārı var ancaḳ	**195**	**89a**	Gazel	**Usūlī D.** (s.155)
Ümīdī	Yaḳdı göñlüm āşiyānın yār itdi tār u mār	**320**	**121b**	Gazel	**-**
Vaṣlī	Bir āfet yüzli dil-ṣayyādenüñ oldum giriftārı	**36**	**50a**	Müseddes	**-**
Vecdī	Bir laḥẓa beni bī-ġam-ı yār eyleme yā Rāb	**118**	**73b**	Gazel	**Vecdī D.** (s.70)
	Dilüñ ṣabr u sükūnun nāle vü feryāda virdüm hep	**120**	**73b**	Gazel	**Vecdī D.** (s.72)
	İtdi dil rūyuña rūyuñ dil-i sūzāna ḥased	**122**	**74a**	Gazel	**Vecdī D.** (s.75)
	Luṭf-ı felek ki illere ābı şarāb ider	**123**	**74a**	Gazel	**Vecdī D.** (s.79)
	Dildeki senüñ āteş-i ‘aşḳuñ eṣeri var	**126**	**74b**	Gazel	**Vecdī D.** (s.81)
	Şebistān-ı ġamum bezmümde şem‘-i enverüm yoḳdur	**128**	**74b**	Gazel	**Vecdī D.** (s.88)
	Gāhī kelām-ı luṭf u geh āzāra ḳā’ilüz	**129**	**75a**	Gazel	**Vecdī D.** (s.94)
	Bütān kim sübḥamuz zünnāre mensūb eylemişlerdür	**130**	**75a**	Gazel	**Vecdī D.** (s.91)
	Sīnemde tāze şerḥa-i tīġ-ı nigāh açar	**132**	**75b**	Gazel	**Vecdī D.** (s.92)

Şair Adı	**Mısra**	**Şiir No**	**Var. Nu.**	**N. Şekli**	**İncelenen Eser ve Sayfa Nu.**
Vecdī	Göñül sūzān iden cism-i nizāruñ tāze dāġuñdur	**134**	**75b**	Gazel	**Vecdī D.** (s.93)
	O kūh-ı derd kim aña dil-i nā-şād ayaḳ başmış	**136**	**76a**	Gazel	**Vecdī D.** (s.102)
	Ey dil ḫam-ı gīsū vü ruḫ-ı yārda ḳalduñ	**137**	**76a**	Gazel	**Vecdī D.** (s.105)
	Benümdür nevbet-i feryād bülbüller ḫamūş olsun	**138**	**76b**	Gazel	**Vecdī D.** (s.123)
	Dest vurdı ṣabā ṭurra-i ṭarrār ṭağıldı	**140**	**76b**	Gazel	**Vecdī D.** (s.137)
	Cilve-gāh istemezüz güşe-i ġamdan ġayrı	**141**	**77a**	Gazel	**Vecdī D.** (s.138)
	Dil-i çeşm-āşinā sāmān ile bī-gāne olmaz mı	**142**	**77a**	Gazel	**Vecdī D.** (s.141)
Vehbī	Ḥalīm Girāya naẓīre ṭarīḳine baḳaraḳ	**495**	**143a**	Beyt	**-**
Veysī	Meyl eylese aġyāre anı ṣanma vefādur	**143**	**77b**	Gazel	**-**
	Künc-i vaṣlın o perī illere iḳrār eyler	**144**	**77b**	Gazel	**-**
	Kanı ol demler ki derd ü ġuṣṣadan mehcūr idüm	**165**	**82a**	Gazel	**-**
	Cefā ma'mūresin luṭfuñla ber-bād eyle sulṭānum	**178**	**85a**	Gazel	**-**
	Saña raḥm eylemezken ol ṭabīb-i nāz-perverdüñ	**197**	**89b**	Gazel	**-**
	Müjeñdür mīşe-zārı şīr-i merdüm-gīrdür ġamzeñ	**199**	**89b**	Gazel	**-**
	'Āşıḳ-ı miskīni ṭurmaz çeşm-i cānān aġladur	**333**	**124b**	Gazel	**-**
	Cihān içre büt-i deyre ṭapanlar gerçi kāfirdür	**334**	**124b**	Gazel	**-**
	Ḥālet-i vuṣlat-ı dilber ne 'aceb yerler olur	**335**	**125a**	Gazel	**-**
Ẕātī	Senüñ 'aşḳuña düşenler viṣālinden viṣāl ister	**32**	**48b**	Gazel	**Zātī D. Tb.** (s.37)
	'Aşḳuña düşdi göñül ḳıldı bu dünyādan ferāġ	**33**	**49a**	Gazel	**Zātī D. Tb.** (s.22)

2. Metni Kurarken İzlenilen Yöntem:

Çalışmamıza konu olan Yz A 2860 numaralı mecmuanın metnini oluştururken şu metotları kullandık:

İlk olarak yer alan şiirleri transkripsiyonlu olarak yeni yazıya aktardık. Daha sonra mecmuada bulunan şairlerin tablosunu oluşturduk. Üzerinde çalışma yapılmış ve yayını olan divanları tespit ettikten sonra oluşturulan tabloya kolaylık olması açısından şiirlerin ilk mısralarını ekledik. Böylece yayını olan ve adı geçen şairin şiirini bu eserde arayıp bulmak daha kolay hâle geldi. Son olarak da bu eserlerle mecmuadaki mevcut şiirleri mukayese ettik ve ortaya çıkan farklılıkları, yanlışları, eksiklikleri not ettik. Metni ana hatları ile oluşturduktan sonra yaptığımız tabloya şiir numaralarını, varak numaralarını, nazım türlerini ve incelenen eserleri de ekledik. Böylece ortaya mecmuanın tanıtımını yaparken verdiğimiz tablo çıktı.

Karşılaştırma kısmına geçmeden önce karşılaştırmada kullanacağımız eserleri belirledik. Eserleri belirlerken daha çok bilimsel bir kaynak olmasını göz önünde bulundurduk. Daha sonra yayımlanmayan eserler veya tıpkıbasım eserleri dikkate aldık.

Karşılaştırma yaparken daha çok anlam ve vezne göre değerlendirme yaptık. Kelimelerin her ikisi de anlam ve vezne uygunluk gösteriyorsa bu durumda mecmuayı esas aldık. Örneğin:

‘Āşıḳ-ı miskīni ṭurmaz çeşm-i cānān aġladur
Böyle ḳalursa o kāfir çoḳ **Müselmān** aġladur (şiir nu. 333)

beytinde **Müslümān** kelimesi mecmuada Müselmān şeklinde yazılmıştır. Vezne göre incelediğimizde kelimenin doğru şeklinin Müslümān olması gerektiğinden bu şekilde kaydettik.

Birçok kelimede ṣ >ṡ- s, ḫ >ḥ , h gibi noktalı harfler yanlış yazılmış ya da noktaları hiç konmamıştır. ḥayāt, ḫayāl, ne deñlü vb. gibi kelimeler bunlara örnektir. Bu tür kelimeleri de düzelterek çalışmamıza doğru ve uygun olanları kaydettik.

Eğer şiir üzerinde herhangi bir çalışma yapılmamış ise ve şiirde bozukluk varsa bunları da uygun hale gelecek şekilde düzelterek metin tamiri yaptık. Bu tip düzeltmeleri de dipnotta belirttik.

"İster iseñ kes başum ister iseñ anı it tırāş
Ser-tırāşum bağrı ṭaşum işte tīġuñ işte ṭaş" (Şiir nu. 481)

Beyitte geçen **işte taş** kısmı anlam bakımından **işte baş** şeklinde olması gerektiğinden dipnotta bu durumu belirttik.

"Cāme-i fikr-i sivādan (evvel) dil-i dīvāneyi ṣoy" (Şiir nu.31/III-3)

Mısrada anlam gereği **evvel** olması gerekse de vezne göre baktığımızda vezninin bozulduğunu görmekteyiz.

Dipnot oluştururken öncelikle şiir numaralarını dikkate aldık. Bu numaralara incelenen divanı ve sayfa numarasını ekledik. Mevcut farklılığı göstermek içinse beyit ve/veya mısra numarasını verdik. Beytin mısralarını belirtirken "a" ve "b" harflerini kullanırken; mısra sayısının fazla olduğu şiirlerde ise bent / kıta numarasını romen rakamı ile gösterdik.

Yine dipnotta farklılık belirtirken tercih edilen kelime ile diğer kelime arasında (:) kullandık. Karşılaştırmada doğru kabul ettiğimiz ya da tercih edilen kelimeyi önce, yanlış ya da farklı olanı sonra aldık.

Ayrıca karşılaştırma sonucunda bulunamayan kelime, mısra, beyit veya nazım şeklini belirtmek için (-) işaretini kullandık. Divanda bulunmayan bir ibareyi (-D), mecmuada bulunmayan bir ibareyi (-M) şeklinde kaydettik.

Mecmua ile karşılaştırma yapılan eserde yer alan şiirlerin beyit sıralamasındaki farklılıkları dipnotta belirtmedik. Nedeni ise bu tür farklılıkların çok sayıda bulunmasıdır. Tamamen farklı olan mısra ya da beyitlerde farklılıkları göstermek yerine dipnota olduğu gibi almayı uygun gördük.

Mecmua içerisindeki ayet ve hadisleri tırnak içinde ve eğik yazı ile belirttik. Dipnotta ise sûre isimlerini veya anlamlarını verdik.

"İdince "*en tü'eddū*' ma'nāsını tefsīr *
Ṣadāretle be-kām itdi müşīrin şāh-ı 'adl-ārā"

* *"en tü eddü" :* Nisa Suresi 58. ayetten iktibastır.

Metnin oluşturulmasında şairlerin yaşadığı döneme göre ses hususiyetlerini kullanmayı uygun gördük. Ancak bazı şiirlerde tereddütte kaldığımız yerler de vardır.

Kelimelerin veya eklerin yazımında genellikle İsmail Ünver'in bu konuda hazırladığı makaleyi gözönünde bulundurduk.[9] İki şekilde okunan bazı kelimelerde çok kullanılan ve tercih edilen okunuşları yazmayı uygun gördük.

Mecmuada bulunmayan ve divanlarda bulunan bağlama edatı olan "ve"yi köşeli parantez ile gösterdik.

"Ben kime diyem ḥāl-i dil-i zārımı yā Rab
Senden meded **[ü]** çāre amān itmede göñlüm" (şiir nu.20)

Bazı şiirlerde başlık olmadığı için bunlara ya nazım şeklini ya da şairin ismini köşeli parantez şeklinde yazdık. Mecmuada bazı şiirlerin türleri ya da şair isimleri yanlış yazılmıştır. Bunları dipnotta belirterek çalışmamıza doğru şekliyle aldık.

Özellikle mecmuanın son kısımlarında yer alan beyitlerin başında "velehu" yazılmış olmasına rağmen farklı şairlere ait olabileceği düşünülmüştür. Çünkü bir önceki şiirin yer aldığı divanda bu şiirlerin birçoğu bulunamamıştır.

Şiirlerde yer alan nakarat kısımları çoğu yerde tekrar edilmemiş, nakarattan birkaç kelime yazılarak geçilmiş, kimi yerde ise "*eyzan"* yazılarak geçilmiştir. Bu tür durumlarda nakaratın tamamını yazmayı uygun gördük.

Mecmuada kimi yerlerde okuyamadığımız yerler oldu. Bunları da [..] şeklinde boş bıraktık. Kimi yerlerde ise okuduğumuz kelimeler anlama ve vezne uymadığı için (?) işareti ile uygun olmadığını belirttik.

"Dāğlar ṣanma görinen **[...]** 'asker-i ġam
Yaḳdı dil mülkini cümle ḳara yir itdi" (şiir nu.98)

Bu ābdār ġazelden dem-ā-dem ey **Şākir**
Nihāl-ı ġonca-diliñ **(?)** bī-şümārı tāzelenür (şiir nu.252)

---

[9] Geniş bilgi için bakınız: Ünver, İsmail, **Çeviriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler,** Turkish Studies, 2008.

İKİNCİ BÖLÜM

Yz A 2860 NUMARALI ŞİİR MECMUASININ TRANSKRİPSİYONLU METNİ

1 b

Dīvān-ı S̱ābit

1

Ġazel

Mef'ūlü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün

1 Ḥamd ü sipās ü minnet o sulṭāna ibtidā
Tevfīḳ virdi bende-i dīvāna ibtidā

2 Dībāce-i suḫanda münāsibdür eylesem
İsm-i Celāl-i ẕāt ile ‘unvāna ibtidā

3 Allāhü Rabbünā aḥadün lā-şerīke leh
‘Unvān budur ṣaḥīfe-i ‘irfāna ibtidā

4 Ol pādişeh ki bir ḳulına istese virür
Bu şeş cihātı altılı bir dāne ibtidā

5 **S̱ābit** bu penç beyti ḳılup zād-ı āḫiret
Ḫams-i mübārek ile ider ḫvāna ibtidā

2

Ġazel

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

1 Cānum ol nāz ber-efrāşte dildāra fedā
Ya‘nī maḥbūb-ı Ḫudā Aḥmed-i Muḫtāra fedā

2 Nefḥa-i zülfünün ‘aṭṭār bilür ḳıymetini
Şemmesin aldı idüp ṭabla-i bāzāra fedā

1 **Bosnalı Alâeddin Sâbit Divanı**, s. 351
2 **Bosnalı Alâeddin Sâbit Divanı,** s. 351
2a zülfünün : ḫulḳınuñ

3 Ḳandehār ile degüldür yalıñuz bir nev-şād
Mülket-i Mıṣr olup la‘l-i şeker-bāra fedā

4 Tār-ı müşgīnesi Manṣūrı ṣalındurmaz idi
Şaḥne-i ‘ışḳı ṣalındurdı idüp zāra fedā

5 Çün Nesīmī edeb-i şer‘a muḫālif esdi
Lā-cerem pōstını aldurdı idüp tāra fedā

6 Cām-ı la‘lüñden umar feyż-i şefā‘at **S̱ābit**
Ḳoya bir kāse-i Kevs̱er o günehkāra fedā

2 a

3

Ġazel

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

1 Şu Mir'ātü'l-‘avālim nüsḫası kim sīnedür cāna
Görülmişdür naẓar-ı ḥüsn-i ruḫ-ı rengīnedür cāna

2 Yine dest-i kerem-peyveste seng-i iltifāt alduñ
Meger ḳaṣduñ sebū-yı ḫāṭır-ı ġamgīnedür cāna

3 Lebüñden nuḳl-i şīrīn-i sitem ta‘yīnimüz vardur
Yine zenbīl-i dille ‘azmimüz ta‘yīnedür cāna

4 Biraz bāzīçe itsün dirhem ü dīnār-ı dāġumla
Bu gün ṭıfl-ı dile ruḫṣat virüñ āẕīnedür cāna

---

3. beyit : -M.
4a ṣalındurmaz idi : ṣaldırmazdı **M.**
4b ṣalındurdı: ṣalındurayı (?) **M.**
5b tāra : nāra **D.**

3 **Bosnalı Alâeddin Sâbit Divanı**, s.354
1a ruḫ-ı rengīne: ḫaṭ-ı rengine **D.**
2a dest-i kerem-peyveste : dest-i peyveste **M.** Divana göre düzeltilmiştir.
3a sitem ta‘yīnimüz : naḳl-i ta‘yīnimüz **M.** Vezin gereği divana uyulmuştur.

5 ‘Adū bī-hūş olup ser yirine pā ḳorsa bābuñda
O kāfir-mürdesidür ayaġı tersinedür cāna

6 Nedür ḳoynumdaki cevher bilürseñ al didi **S̱ābit**
Didüm gün gibi rūşen bir latīf āyīnedür cāna

Ḥarfü’l-Bā

4

Ġazel

Mef‘ūlü fā‘ilātü mefā‘īlü fā‘ilün

1 Gül-naẖl-i nā-tüvāna süvār oldı ‘andelīb
Cism-i laṭīf-i ġoncaya bār oldı ‘andelīb

2 Ḳuş gibi geldi gitdi çerāgāh-ı gülşene
Eşheb-süvār-ı bād-ı bahār oldı ‘andelīb

3 Ḥikmet nedür ki nāmiye-i nev-bahār ile
Güller sömürdigince nizār oldı ‘andelīb

4 Naḳd-ı revānını güle teslīm idüp bugün
Ḳuşluḳ zamānı cān-sipār oldı ‘andelīb

5 Gül-bündeki remād degül ẖākbīz içün
Ressām-ı gül-i nigāra ġubār oldı ‘andelīb

6 Gül ṭaşt-ı la‘l-gūnını ṭutmaġla ẖūnına
Mecnūn-ı zaḥm-ı neşter-i ẖār oldı ‘andelīb

5a bābuñda **:** yanuñda **M.**

4 **Bosnalı Alâeddin Sâbit Divanı**’nda bulunamamıştır.

7 Evtār-ı sāza kendüyi āvīze eyleyüp
Manṣūr gibi zinde-be-dār oldı ʻandelīb

8 **S̱ābit** muḥabbet-i gül-i ṣad berge mübtelā
Evvel bir idi şimdi hezār oldı ʻandelīb

2 b

5

Ġazel

Mefʻūlü fāʻilātü mefāʻīlü fāʻilün

1 Açılmaz idi ḫāṭır-ı nāşād-ı ʻandelīb
ʻĪde muṣādif olmasa feryād-ı ʻandelīb

2 Gül-ġonca-i sefīd degül ḳışr-ı beyzedür
Çıḳmış henüz beçe-i nev-zād-ı ʻandelīb

3 Şebnem degül ʻarūs-ı güli ḳuş südile hep
Besler ḥarīm-i bāġda dāmād-ı ʻandelīb

4 Nergīs çemende perde-i çeşmüñe gösterür
Ḳırlangıç oġludur ṣanur evlād-ı ʻandelīb

5 Açdı nesīm-i āb ile pejmürde gülleri
Ḫaylī ṭoḳındı güllere ecdād-ı ʻandelīb

6 Ḫūnīn kefende gördi şehīdān-ı ġoncayı
Bilmem nice döyer dil-i pūlād-ı ʻandelīb

7 Nev-rūzda çıḳarsa n'ola tāze besteler
S̱ābit ʻAcemde ḫ^{v}ācedür üstād-ı ʻandelīb

---

5 **Bosnalı Alâeddin Sâbit Divanı**, s.359
4a çeşmüñe : çeşmüñ ki **D.**
5b ecdād-ı ʻandelīb : imdād-ı ʻandelīb **D.**

6
Ġazel
Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Bülbülüñ göñlün alaldan ġonca bī-dildür ġarīb
Gelmedi dār ü diyār-ı yāre bir yıldur ġarīb

2 Ṣabrına 'aşḳ olsun ol āvārenüñ kim yārinüñ
Yılda bir kez gül cemālin görse ḳā'ildür ġarīb

3 Bāb-ı ġamda nuḳre-i eşki idüp vech-i ma'āş
Merdüm-i çeşmüm gibi ġurbetde sā'ildür ġarīb

4 Naḳd-i cānın virmege bir dil-sitān ister göñül
Bī-ser ü sāmān iken maḥbūba mā'ildür ġarīb

5 Dād-ı Ḥaḳ olmayıcaḳ çarḫ-ı felekden **S̱ābit**ā
Böyle yād illerde kām almaḳ da müşkildür ġarīb

3 a

Ḥarfü't-Tā

7
Ġazel
Mef'ūlü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün

1 Ebrūsı çekmiş ol şeh-i ḥüsnüñ kemān-ı baḫt
Bir zaḥm-ı tīri 'āşıḳa besdür nişān-ı baḫt

2 Ol şehsüvār-ı fitne önüñce çeker şükūh
Zerrīne-raḫt raḫş-ı mücevher 'inān-ı baḫt

3 Ehl-i dile şükūfe-i naḫl-i ġazā virür
Bāġ-ı emelde her açılan erġavān-ı baḫt

---
6 **Bosnalı Alâeddin Sâbit Divanı**, s.360
7 **Bosnalı Alâeddin Sâbit Divanı**, s.365

4 Dānāya dāġ yaġdırur evvel bahar-ı cāh
Nā-dāna zer-efşānlıḳ eyler ḫazān-ı baḫt

5 Aduñ anar bulınmaya şām-ı firāḳda
Ey ṭāli‘-i siyeh bu mıdur nām ü şān-ı baḫt

6 İḳbāl-i baḫtı istemezüz imtinān ile
Bir devlet olsa bizlere bī-imtinān-ı baḫt

7 **S̱ābit** zebān-ı ehl-i dile āşinā degül
Bir başḳa ıṣṭılāḥ gibi bu lisān-ı baḫt

8
Ġazel
Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün

1 Her şām virür dāġ-ı cünun būy-ı maḥabbet
Açıldı yine sīnede şebbūy-ı maḥabbet

2 Cevherleri öldükde çıḳar vāḳıf olursın
Ey ḫ^{v}āce-i mā-‘āşıḳ u ten-şūy-ı maḥabbet

3 Ṣuyına ḳomışdı bu ḫarābāt-ı fenada
Fışḳiyye-i Cemşīdi terāzū-yı maḥabbet

4 Ẓan itme noḫuddur dehen-i dāġ-ı tenümde
Aġzına ġıda aldı piristū-yı maḥabbet

5 Ey **S̱ābit** uzundur eli şāhinşeh-i ‘ışḳuñ
Eflāke yeter ḳuvvet-i bāzū-yı maḥabbet

5b şān-ı baḫt : nişān-ı baḫt **D.**

8 **Bosnalı Alâeddin Sâbit Divanı** s.365

2b ey ḫ^{v}āce-i mā-‘āşıḳ u ten-şūy-ı maḥabbet : ey ḫ^{v}āce-i çarḫ ‘āşıḳ-ı ten-şūy-ı maḥabbet **D.**

5a ey S̱ābit : S̱ābit **D.**

3 b

9

Ġazel

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün

1 Peymāne ṣunup sāḳī-i ḫorşīd-i maḥabbet
Bir cām ile itdi dili Cemşīd-i maḥabbet

2 Tārīkī-i ḫaṭuñda görürse leb-i la'lüñ
Ḫıżr-ı dil olur zinde-i cāvīd-i maḥabbet

3 Ṣōfı yine īmānını tecdide giderken
Bir tāze sevüp eyledi tecdīd-i maḥabbet

4 Her çend ki müstaḥkem idi daḫme-i vuṣlat
Fetḥ itdi bir engüşt ile Oḳlīd-i maḥabbet

5 **S̱ābit** yine sulṭān-ı ḳażā manṣıb-ı 'ışḳı
İtdi dile ber-ḳā'ide te'bīd-i maḥabbet

Ḥarfü'ṣ-S̱ā

10

Ġazel

Mef'ūlü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün

1 Zülfüñle her şeb itmededür ehl-i zār baḥs̱
Ṣubḥ-ı ḳıyāmete ulaşur bu dırāz baḥs̱

2 Servüñ çenarı şive-i reftārda geçer
İsterseñ eyle ey 'âlem-efrāz-ı nāz baḥs̱

9 **Bosnalı Alâeddin Sâbit Divanı**, s.366
5a 'ışḳı : 'ışḳ **D.**

10 **Bosnalı Alâeddin Sâbit Divanı**, s.370
1a ehl-i zār : ehl-i rāz **D.**
2a ḫıyārı : çınārı **D.**

3 Olmaz niyaz ile o büt-i nāz-pīşe rām
Bu bāblarda itmesün ehl-i niyāz baḥs̱

4 Sāḳī cevāb alınmadı mefḥūm açılmadı
Bu fen lebinde eylemedüñ gerçi az baḥs̱

5 İlzām ider ḥasūdı bu lehçeyle eylese
Fenn-i suḫende **S̱ābit**-i ma'nī-ṭıraz baḥs̱

11

Ġazel

Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün

1 Güşāyiş-i dile zerrīn piyāledür bā'is̱
Ṣafā-yı bülbüle ġoncayla lāledür bā'is̱

2 'Aceb mi dā'ire açsa o verd-i ḫandānı
Leṭāfet-i meh-i tabāna hāledür bā'is̱

3 Çemende bir yüzi yunmışça şūḫdur gül-i ter
O āb ü tāba bu ṣābūn-ı jāledür bā'is̱

4 Zevāli ṭaşradan olmış fütādenüñ amma
Raḳīb-i dīv gibi ḥavāledür bā'is̱

5 Görüp ḳumāş-ı cemālüñ sundı **S̱ābit**-i zār
Bu şevḳe öyle tefārīḳ-i kāledür bā'is̱

4b bu fen lebinde : būs-ı lebinde **D.**
5. beyit : **-M.**
11 **Bosnalı Alâeddin Sâbit Divanı**, s.371
1b lāledür : jāledür **D.**

4 a **Ḥarfü’l-Cīm**

12

Ġazel

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1 İtme nāvek-zede-i çeşme sitemkāra ‘ilāc
Ey ciger-pāre ḳabūl eylemez ol yāra ‘ilāc

2 Bir senüñ gibi ṭabīb-i dil ü cān destinden
Hiç ölmek gibi yoḳ ‘āşıḳ-ı nā-çāra ‘ilāc

3 Lebüñ ol dārūy-nūşīn-i müferriḥdür kim
Eyleye bir yiyimi biñ dil-i bīmāra ‘ilāc

4 Ṣaġ ḳalduñ ṭutalum nergis-i bīmārından
Ey dil-i ḫaste nedür ġamze-i ḫūn-ḫ^{v}āra ‘ilāc

5 Ṭatlu merhemle gelür **S̱ābit**e la‘l-i cānān
Kendüñi acı sen ey ḫaste göñül ara ‘ilāc

13

Ġazel

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1 Bezm-i meyde iki cām içse o gül-ġonca-mizāc
Rengden renge girer gülleri mānend-i zücāc

2 O sehī ḳad geliyor bir gül iki nergis ile
Elde birdür bu gülüş meclise sāḳī gözün ac

---

12 **Bosnalı Alâeddin Sâbit Divanı**, s.372
5b kendüñi acı sen : yüri sen kendüñe **D.**

13 **Bosnalı Alâeddin Sâbit Divanı**, s.374
2b elde : yılda **D.**

3 Her zamān ey dil-i dīvāne göñülden geçiyor
Seni bir gün ideyim tīrine yārüñ āmāc

4 Ḫastenüñ derdine dermān bulunurdı ammā
Maraż-ı nāż-ı eṭıbbāya bulunsaydı ʻilāc

5 Derdi sevdā-yı mürekkebden imiş miḫberenüñ
Vāfir aġzın aradum **S̱ābit** idüp istiḫrāc

Ḥarfü'l-Ḥā

14

Ġazel

Mefʻūlü mefāʻīlü mefāʻīlü feʻūlün

1 Virdi ḫaṭ-ı laʻlüñ dile bir tīb-i müferriḥ
Maʻcūn-ı cevāhir gibi terkīb-i müferriḥ

2 Bir ḳıṭʻası var kim Ḳızıl Elmada da bitmez
Sīb-i zeḳan-ı yāra uyar sīb-i müferriḥ

3 Bir reşḥa ile eyledi biñ mürdeyi iḥyā
Ol māye-i cān kāse-i pür-zīb-i müferriḥ

4 Ruḫsāruñı eşkümle ter itsem yaraşurdı
Ol Muṣḥaf-ı zībāya teẕhīb-i müferriḥ

5 **S̱ābit** yine yārāna ferāḥ virdi sözüñde
Bu ṭarz-ı ḫoş-āyende bu tertīb-i müferriḥ

3b gün : kez **D.**
5b istiḫrāc : istimzāc **D.**
14 **Bosnalı Alâeddin Sâbit Divanı**, s.375 (gazelin sadece 1. beyti mecmuada yer almaktadır.)

8 b

15

Ġazel

Mefʿūlü mefāʿīlü mefāʿīlü feʿūlün

1 Bir yār içün aġyāra tevellā ne belādur
Bir ṣıḥḥat içün derde müdāvā ne belādur

2 Dendān-ı ṣabī gibi ne bitmez işimüz var
Bir loḳma içün ḫalḳa temennā ne belādur

3 Ṣıḥḥat gibi bīmār-ı ġama geç geliyorlar
Öldürdi bizi nāz-ı eṭıbbā ne belādur

4 Bayrāma yetişdür diyü fetvāyī-i yārı
Zeyde tek ü pū ʿAmre taḳāżā ne belādur

5 Her tār-ı nesīcinde reh-i fitne nümāyān
Kāfirde firengī dīmi dībā ne belādur

6 Çün ebrū-yı mevvācı ider firḳate īmā
Ya adı batacaḳ mevcli ḫārā ne belādur

7 **S̱ābit** bize enfāsı ḥisāb üzre virürler
Bir müft ṣoluḳ yoḳ ya bu ġavġā ne belādur

---

15 **Bosnalı Alâeddin Sâbit Divanı**, s.393
Mecmuada yer alan sayfa numaralarına göre bu gazelin öncesinde ve sonrasında boş sayfalar bulunmaktadır.
3a geliyorlar : geliyor āh **D.**
6b ya adı : adı **D.**

37 b

16

[Taḫmīs-i Leylā Ġazel-i Esrār]

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün

I

1 ‘Āşıḳ ḫaṭ u ruḫ-ı cānāne ṭoḳınma
Birleşmiş iken küfr ile īmāna ṭoḳınma
3 Tel ḳırma ṣaḳın ḫāṭır-ı yārāna ṭoḳınma
“Kāküllerine ol mehüñ ey şāne ṭoḳınma
5 Zincīri ḳırar bu dil-i dīvāne ṭoḳınma”

II

1 Ey āh yiter meşḳ-i cünūn ḳaralıyorsun
Ey eşk dökülme beni āvāreliyorsun
3 Tīġ-ı sitemiyle ol bütüñ yaralıyorsun
“Gül-berg miṣāli cigerüm pāreliyorsun
5 Ey bād-ı seḥer ol gül-i ḫandāne ṭoḳınma”

III

1 Müjdād idüp āşıḳlarına çīn ü cebīni
Şeb-tā-seḥer itdürme baña āh u emīni
3 Yā hū yine depretme amān ḳalb-i ḥazīni
“Feryād-ı Ene’l-Ḥaḳ ider āvāz-ı ṭanīni
5 Fāş itmesün esrārını peymāne ṭoḳınma”

IV

1 İmrenme görüp ‘işretini mülk-i fenāda
Sāḳīsi elem ġam mezesi bezm-i cihānuñ
3 Ey ṣūfī ṣaḳın keyfine degme budalānuñ
“İçdikleri hep ḫūn-ı cigerdür fuḳarānuñ
5 Şeyḫā kerem it ḫāṭır-ı rindāne ṭoḳınma”

---

16 **Leylā Hānım Divanı**’ında bulunamadı.

38 a

V

1 Demler sürilür bezmde kim zehr-i sitemdür
Dūzaḫ aña nisbetle hele bāġ-ı iremdür
3 Gūş itdigi erbāb-ı dilüñ ḳıṣṣa-i ġamdur
“Eglenceleri zülf-i dil-ārām-ı elemdür
5 Diñle ne siyeh gūndur o efsāne ṭoḳınma”

VI

1 **Leylā**yı fedā itme ḥamiyyetli ḳuluñdur
Derd ü elemüñle senüñ ülfetli ḳuluñdur
3 Çoḳ çile çeker ḥaylīce ġayretli ḳuluñdur
*“Şāhum senüñ **Esrār** ṣadāḳatli ḳuluñdur*
5 Luṭf eyle o dervīş-i perīşāne ṭoḳınma”

39 a

17

Ġazel

Fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

1 Her zamān bir Vāmıḳ u ʿAẕrā olur ʿālem bu ya
Nev-be-nev efsāneler peydā olur ʿālem bu ya

2 Ḳabż u basṭı ḳıl tefekkür ʿāleminde ol göñül
Faṣl-ı sermānuñ ṣoñı germā olur ʿālem bu ya

3 Görme aḥḳar kimseyi cānā ḳader mechūldür
Ḥaḳḳın ednā bir ḳulı mevlā olur ʿālem bu ya

4 Ẕevḳ-ı vaṣla telḫ-kām-ı hecr olur hengām-ı kār
Ṣabr ile ʿāşıḳ ḳoruḳ helvā olur ʿālem bu ya

5 Geç geçenden eyleme müstaḳbelī yā hū ḫayāl
Baḳ neler olmış neler ḥālā olur ʿālem bu ya

6 İl cüvānlıḳ ‘āleminde āhi sen ey bī-vefā
Vaḳt ile başına sevdā olur ‘ālem bu ya

7 Keşf-i mir’āt-ı ser-ā-ser eyleme aḥbāba da
Belki bir ṣūret ile a‘dā olur ‘ālem bu ya

8 Āb-ı rūyuñ dökme her naḫl-bendüñ pāyına
Mīve-i maṭlab ya olmaz ya olur ‘ālem bu ya

9 Ṣorma sāḳī mā-cerā-yı ‘ālem-i āb[ı] baña
Ḳaṭresin naḳl eylesem deryā olur ‘ālem bu ya

10 Ḳaçma ṭābūr-ı muḥabbetden yerinde rāḥat ol
Ẕevḳine baḳ ṣulḥ olur ġavġā olur ‘ālem bu ya

11 Ḥāk-i Mevlānā-yı **Ṣafvet** sürme-i çeşm eyleyen
On sekiz biñ ‘ālemi bīnā olur ‘ālem bu ya

40 a

18

Ġazel

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün

1 Her kim ṭaleb eylerse ser-i kūy-ı nigāruñ
Çeksün gözine sürme gibi pāyı ġubāruñ

2 Taḳlīd idemez ġamzesine nergīs-i kemter
Hem-ser olamaz serv-i sehī ḳaddine yārüñ

3 Reşk eylesün işkūfeleri bāġ-ı cihānuñ
Tārāc idemez bād-ı ḫazān ḥüsn-i bahāruñ

4 Bezminde senüñ nūş ideli bāde-i 'ışḳuñ
'Uşşāḳ hemān itdi şikest şīşe-i 'āruñ

5 Muḥkem ideli ṭūb-ı naẓm şa'r-ı bedende
Ṣıdḳī alamaz leşker-i ġam şād ḫiṣāruñ

40 b

19

Ġazel

Fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün

1 Ḳātil-i 'āşıḳāndur çeşmüñ
V'ey ne ṣāḥib-ḳırāndur çeşmüñ

2 Yaḫşidür gerçi [ki] yüzüñ ammā
N'eyleyüm pek yamāndur çeşmüñ

3 Beyt-i dilde nihān müjgānuñ
Düşmen-i ḫānedāndur çeşmüñ

---

18 **Sıdkī Paşa Divanı**'ında bulunamadı.
19 **Leylā Hānım Divanı**'ında bulunamadı.
1b: redd-i matlā' beytidir.

4 Bī-mecāl oldı gitti Rüstem-i Zāl
Baḳ nice pehlevāndur çeşmüñ

5 Göñlümi aldı yaḳdı hem yaḳıldı
Tīġ-ı āteş-feşāndur çeşmüñ

6 Ne ḳadar bī-amān ise ġamzeñ
O ḳadar bī-amāndur çeşmüñ

7 ʻĀḳıbet itdi küşte **Leylā**yı
V'ey ne ṣāḥib-ḳırāndur çeşmüñ

41 a

20

Ġazel

Mefʻūlü mefāʻīlü mefāʻīlü feʻūlün

1 Şeb-tā-be-seḥer āh [u] fiġān itmede göñlüm
İçdükçe mey-i ʻışḳ ile ḳan itmede göñlüm

2 Ben kime diyem ḥāl-i dil-i zārumı yā Rab
Senden meded [ü] çāre amān itmede göñlüm

3 Āh-ı şererüm eyledi pervane[y]i sūzān
Şemʻ üzre dem-ā-dem cevelān itmede göñlüm

4 Gel sāz-ı derūnum telini cevr ile bozma
Āheng-i ḥicāz u ṣıfāḥān itmede göñlüm

5 Dūr itme göñülden kerem it **Ḥamdī**-i zārı
Hecr oḳına kendüyi nişān itmede göñlüm

20 **Hamdullah Hamdī Divanı**'ında bulunamadı.

41 b

21

Taḥmis-i Ġazel-i Fehīm

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün

I

1 Olsañ daḫi yıllarca işigünde mülāzım
Derd-i dilini söylemek ol şūḫa ne lāzım
3 Raḥm itmiyor ‘uşşāḳına ol şu‘bede-bāzum
“Baḳmaz ne diyem ‘āşıḳına ol şeh-i nāzum
5 Günden güne artırmadadur sūz ü güdāzum”

II

1 Bilmez benüm aḥvālümi hīç hem-dem ü hem-rāh
Ol şūḫ-ı sitemkār daḫi olmadı āgāh
3 Esrār-ı dil-i zārımı ancaḳ bilür Allāh
“Sīnemde nihān ḳaldı ġamuñ yāreleri āh
5 Yā Rab kime keşf eyleyeyüm şimdi bu rāzum”

III

1 Ben Ṭūr-ı tecellī-i cemālinde ṭururdum
Gāhī ṭutuşup ‘aşḳı ile āteş olurdum
3 Endīşe idüp ḥālümi tedbīr ḳılurdum
“Dildāra niyāz eylemege çāre bulurdum
5 Āḫir beni yaḳmasa idi şem‘-i niyāzum”

IV

1 Ey çarḫ yeter gūşe-i ġurbetde kül oldum
Gör sūzişümi külḫan-ı firḳatde kül oldum
3 Ṣad-pāre yanup nār-ı muḥabbetde kül oldum
“Ben āteş-i ‘aşḳ ile ḥaḳīḳatde kül oldum
5 Ḳaldı beşeriyyette hemān şekl-i mecāzum”

---

21 **Divan-ı Halīm Giray**, s.11

V

Ġam-ḫāneme gelseydi ʻibādet içün ammā
Dil-ḫastesine eylese bir kerrecik īmā
Cān virmek anuñ yolına bir şey mi **Ḥalīm**ā
*"Ölmek ne idi derd-i muḥabbetle **Fehīm**ā*
Gelseydi eger ḳılmaga ol şūḫ namāzum"

42 b

22

Taḫmīs-i Ġazel-i Yaḥyā

Mefʻūlü mefāʻīlü mefāʻīlü feʻūlün

I

"Ey zülf-i ḫam-ender-ḫam-ı ḳullāb-ı maḥabbet"
Çāh-ı ẕeḳanuñ olmada girdāb-ı maḥabbet
Ser-geşte-i ʻaşḳuñ senüñ aṣḥāb-ı maḥabbet
Cemʻ olmadadur bezmüñe aḥbāb-ı maḥabbet
"Hep saña çekildi dil-i erbāb-ı maḥabbet"

II

"Dilberse güzel dilse nihāyetde hevāyī"
Sāḳī de yürütmekde hemān cām-ı ṣafāyı
Meclisde ne ġam var ne riyā var ne mürāī
Cemʻ itdi felek meclise hep ehl-i vefāyı
"Ḥāṣıl buña āmādedür esbāb-ı maḥabbet"

III

"Yan āteşe pervāneveş itme yine efġān"
Sūz-ı dilüñi eyleme ʻālemlere iʻlān
Ketm eyle muḳayyed ola gör var ise imkān
Naḳl eyle su'āl itse eger ḥālini cānān
"Ey ʻāşıḳ-ı miskīn budur ādāb-ı maḥabbet"

---

22 **Divan-ı Halīm Giray**, s.10
II-5 ḥāṣıl buña : ḥāṣıl bu ki **D.**

IV

1 *"**Yaḥyā** ḥarem-i 'aşḳa girerse n'ola bī-bāk"*
Gel sen de **Ḥalīm** itme girībānuñı ṣad çāk
3 İtmek gerek aġrāżdan ammā dilüñi pāk
Bu bābda olmaz hele hiç kimse elemnāk
5 *"Meftūḥdur erbāb-ı dile bāb-ı maḥabbet"*

43 a

23

Ġazel

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün

1 Būy-ı ḫaberüñ yoḳ mı ṣabā verd-i terümden
Demler geçiyor uġramaduñ reh-güẕerümden

2 Pür-çīn-i cebīn olmaġa bādī nedür eyā
Āzürde misin gül gibi tār-ı naẓarumdan

3 Göründi diyü kūy-ı nigār eyledi tebşīr
Göñlümce güzel müjde budur rāh-berümden

4 Ẓann itme sehāb itdi görüp şu'le hevāda
Ṭutuşdı felek āh-ı dil-i pür-şererümden

5 Şemm eyleyen erbāb-ı hüner eylemez inkār
Ey **Sāmī** gül-āb aḳdıġını kilk-i terümden

23 **Arpaemīni-Zade Mustafa Sāmi Divānı**'nda bulunamadı.

43 b

24

Taḫmīs-i Ġazel-i Nābī

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

I

1 Nev-civānum daḫi ne meclis ü ne cāmı bilür
Sāde ḳahveyle bizi red içün ibhāmı bilür
3 Ne temennī ne taḥassür ne pek iḳdāmı bilür
“Ne virür kām ne kām-ı dil ü nā-kāmı bilür
5 Luṭf hengāmı hemān ‘āşıḳa düşnāmı bilür”

II

1 Vaż‘-ı tevbīḫ ile sen destüñi ḫāke urma
Ṣarṣar-ı nuṣḥ ile şiddetli esüp ṣavurma
3 Zāhidā çek ayaġuñ başın içün çoḳ durma
“Tevbe-i meyde s̱ebāt-ı ḳademümden ṣorma
5 Orasın sāḳī-i gül-çehrenüñ ibrāmı bilür”

III

1 Ḳand-i la‘l ile ḳıvām olsa o sīb-i ġabġab
Dil-i sūzāna ‘ilāc olsa ḳalur mıydı leheb
3 Taṭlı merhem diyü itsem aña iẓhār-ı ṭaleb
“Gösterür yār devā-ḫ^{v}āh olana çeşm-i ġażab
5 O ṭabīb-i dilüm ancaḳ acı bādām bilür”

IV

1 Baḥr-i ‘irfānı beyān ile zebānuñ yorsañ
Ney ile āteş-i esrārı üfürseñ ṭursañ
3 Giremez gūşına biñ kerre ḳulaġuñ bursañ
“Zāhidā germī-i ‘uryānī-i ‘aşḳı sorsañ
5 Peştemāl ile faḳat ḥalvet-i ḥammāmı bilür”

---

24 **Arpaemīni-Zade Mustafa Sami Divānı**’nda bulunamadı.
I-4 dil ü nā-kām : dil-i nā-kām **Nābī Divanı**
III-5 ṭābīb-i dilüm: ṭabībüm dilüm **M**, badām : bademi **Nābī Divanı**

V

Sāmiyā sāmi[c] a zīb eyle bu dürr-i nābı
Kenz-i ‘aşḳuñ açılur ṣanma bu demde bābı
Var göñülden göñüle yol didi ḥāl erbābı
44 a *“ ‘Āşıḳuñ ḥāl-i derūnuñ ne ṣorarsın **Nābī***
Anı ‘āşıḳ ne bilür yār-i dil-ārāmı bilür”

25

Ġazel

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün

1 Ser-menzil-i esrār-ı ḥaḳīḳat yerimüzdür
‘İrfān iline ‘aşḳ bizüm reh-berimüzdür

2 Ṣūretde eger kūteh ise dest-i irādet
Ma‘nāda bu nüh ṭāḳ felek hem-serimüzdür

3 Mihmānkede ḳalbimüzi eyleme teftīş
Eb‘ād-ı ser-ā-pāy-ı kevn yek derimüzdür

4 Vā‘iẓ ne bilür naḳşını ezber gibi söyler
Levḥ ü ḳalem ‘ālemde zebān u perimüzdür

5 **Sāmī** bizi taḳvīm-i kühen itmede irşād
Sī pāre-i eyyām tamām ezberimüzdür

---

25 **Arpaemīni-Zade Mustafa Sami Divānı**’nda bulunamadı. Mecmuada iki yerde geçmektedir.
1a *esrār* : **-M.**

26

Müşārün-İleyhüñ Def‛a-i S̱āliṡ-i Ṣadāretine Tārīḫ

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

1 Şeh-i ‘ālem-i ḫabāb-ı ẓıll-ı Ḥaḳ ‘Abdü’l-Mecīd Ḫānuñ
İdüp tevfīḳini yāver Cenāb-ı Ḥażret-i Mevlā

2 İdince “*en tü’eddū*” ma‘nāsını tefsīr
Ṣadāretle be-kām itdi müşīrin şāh-ı ‘adl-ārā

3 Vekīl-i muṭlaḳ ancaḳ pādişāha böyle lāyıḳdur
Hünermend-i ma‘ārif şeyḫ u ‘āḳil fāżıl u dānā

4 Niẓāmü’l-mülkini seyr itsün a‘dā şāh-ı devrānuñ
N’ola yek-ser cihānı ḥüsn-i re’yi eylese iḥyā

5 Der-i devlet-medārı melce’-i erbāb-ı ‘irfāndur
Mekārim-pīşe ḫayr-endīşe düstūr-ı kerem-peydā

6 Maḳāmında mü’ebbed eyleyüp envā‘-ı feyż ile
Kederden ḥıfẓ ide Bārī be-ḥaḳḳ-ı sūre-i Ṭāhā

7 Bu tārīḫüm ile tebşīr itdi **Leylā** ehl-i ‘irfāna
Ra᾽ūf Paşa yine zīb oldı ṣadra sa‘d ide Mevlā (653)

8 Bu mıṣrā‘ım ziyāde bir güzel mühmelle tārīḫdür
Revā mühr aldı ṣadra rūḥ olup yine Ra᾽ūf Paşa

---

26 **Leylā Hānım Divanı**’ında bulunamadı.
“en tü eddü” : Nisa Suresi 58. ayetten iktibastır.
8. beyit : der-kenar

46 a

27

Ġazel

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

1 Ne 'aceb tīr-güşād olmış o çeşm-i siyehüñ
Her baḳışda dizilür sīneme tīr-i nigehüñ

2 Ser-fürū eylemeyen sen şeh-i ḥüsne kimdür
Kesr ider tāc-ı Ferīdūnı şikest-i külehüñ

3 Girih-i ṭurreñ aransa nice biñ dil baġlu
Budur 'ālemde senüñ cevr ile başlı günehüñ

4 Çehre-i māha kelef olmamış olsa 'ārıż
Saña teşbīhe yiri var idi vech-i şebehüñ

5 Şeb-i yeldā-yı firāḳı uzadı pek **Sāmī**
Ayda bir bedr-i cemālin görebilsem o mehüñ

---

27 **Arpaemīni-Zade Mustafa Sami Divānı**'nda bulunamadı.

46 b

28

‘Ākif Efendi “Selleme”

Mef‘ūlü fā‘ilātü mefā‘īlü fā‘ilün

I

Dil baña maḥrem olmadığın şimdi añladum
‘Aşḳ ile hem-dem olmadığın şimdi añladum
Derdümle derhem olmadığın şimdi añladum
Bu zaḥma merhem olmadığın şimdi añladum
‘Ālemde ādem olmadığın şimdi añladum
‘Ālem o ‘ālem olmadığın şimdi añladum

II

Yā yār u ġam-güsār düşüp ġurbet illere
Sūzişle döndi cān u tenüm naḫl-i aḥkere
Āh [u] fiġān u nālelerüm gelse bir yere
Hengām-ḫīz-i dīger olur ṣaḥn-ı maḥşere
‘Ālemde ādem olmadığın şimdi añladum
‘Ālem o ‘ālem olmadığın şimdi añladum

III

Çoḳ aġladı bu dīdelerüm kimse silmedi
Eşk-i fesānemi gören inṣāfa gelmedi
Geçdi bahār u ṣayf gül-i kām açılmadı
Aġyār [u] yār çekdigüm āzār bilmedi
‘Ālemde ādem olmadığın şimdi añladum
‘Ālem o ‘ālem olmadığın şimdi añladum

---

28 Mükerrer kısımlar mecmuada *eyzan* şeklinde belirtilmiştir.
II-3 āh u fiġān : āh u efġān **M.** Vezin gereği *fiġān* şeklinde yazılmıştır.

IV

Zehr-ābe-i nūş-ı künc-i ġurbetem
[….]   keşākeş-i Ṭūfān-ı firḳatem
Güm-geşteyem felek-zedeyem cāy-ı ʻibretem
Minnet Ḫudāya nā'il-i ḥükm-i ḥaḳīḳatem
ʻĀlemde ādem olmadıġın şimdi añladum
ʻĀlem o ʻālem olmadıġın şimdi añladum

47 a

V

Ḫūn-āb aḳıtdı çeşm-i terüm ḳana ḳanmadı
Āh-ı şerer-feşāndan dil-i nā-çār uṣanmadı
Yaḳdı bu cismi nāra velī kendi yanmadı
Yandum yaḳıldum ise her kime derdüm inanmadı
ʻĀlemde ādem olmadıġın şimdi añladum
ʻĀlem o ʻālem olmadıġın şimdi añladum

VI

Derdā ki olmadı der-i maḳṣad güşāde āh
El virmedi murāduña nā-murāda āh
Virdüm ümīdi bād-ı hevāya yāre āh
Oldum gayyaya(?) cebhe-i ye'se fütāde āh
ʻĀlemde ādem olmadıġın şimdi añladum
ʻĀlem o ʻālem olmadıġın şimdi añladum

VII

Mümkin ise cihān ne bu maṭlabdaki muḥāl
Bu mebḥaṣ-i ġarībede oldı zebān lāl
Dil-ḫ[v]āhum üzre āha daḫi ḳalmadı mecāl
ʻ**Ākif** uzatma ḳıṣṣayı ġayrı bu sözde ḳal
ʻĀlemde ādem olmadıġın şimdi añladum
ʻĀlem o ʻālem olmadıġın şimdi añladum

IV-1 Mısra vezne uymuyor.
V-2-4 Mısralar vezne uymuyor.

29

Müfred

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

İstiḳāmetde ḳalem yanmada şem' olsa kişi
Yine miḳrāṣ-ı dehrden serini ḳurṭaramaz

30

Beyt

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Düşer elbette beyābāna miṣāl-i Mecnūn
Bağlayan silsile-i kākül-i Leylāya göñül

48 a

31

Müseddes

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

I

1 Kim ola żūr ile maḳṣūdına reḥ-yāb-ı ẓafer
Gelür elbetde ẓuhūra ne ise ḥükm-i ḳader
3 Ḥaḳḳa tevfīż-i umūr it ne elem çek ne keder
Ḳıl sözüm 'ārif isen gūş-ı ḳabūle gevher
5 Miḥneti kendüne ẕevḳ itmedür ālemde hüner
Ġam u şādı felegüñ böyle gelür böyle gider

31 **Enderunlu Osman Vāsıf Bey ve Divānı**, s.549
I-1 kim ola : kim olur **D.**
I-4 gevher : güher **M.**
mükerrer kısımlar mecmuadailk dörtlükten sonra yazılmış; diğer bentlerde belirtilmemiştir.

II

1 Reh-i ‘irfān-ı ḥaḳīḳatde budur de’b ü uṣūl
Maṭlabı terk iledür menzil-i maḳṣūda vusūl
3 Ne alış kāma ne ol ḳaṭ‘-ı ümīd ile melūl
Yār ise başına ‘aḳluñ sözümi eyle ḳabūl
5 *Miḥneti kendüne ẕevḳ itmedür ālemde hüner*
Ġam u ṣādı felegüñ böyle gelür böyle gider

III

1 Ṭut reh-i ‘aşḳı iriş menzile bir rehbere uy
Yola gel rind-i ḳalender-reviş ol pendümi duy
3 Cāme-i fikr-i sivādan (evvel) dil-i dīvāneyi ṣoy
Güft ü gūy-ı ġamı kim dir ki saña gūşına ḳoy
5 *Miḥneti kendüne ẕevḳ itmedür ālemde hüner*
Ġam u ṣādı felegüñ böyle gelür böyle gider

IV

1 Bir zamān naġme-i ney nāleme nisbet ne idi
Tābiş-i mihr ü maḥabbet ile yaġum eridi
3 Kime ġamdan buñalup derdümi yandumsa didi
Ẕevḳi farḳ eylememek ġamdan o demlerde idi
5 *Miḥneti kendüne ẕevḳ itmedür ālemde hüner*
Ġam u ṣādı felegüñ böyle gelür böyle gider

V

1 Seni vāṣıl idemez şehr-i murāda bu gidiş
Meclis-i ‘aşḳ-ı maḥabbetde edeb ögren piş
3 Sen ḳo bīgāneligi mürşid-i reh ile biliş
Yār olup ḫāṭır-ı ehl-i dili şekvā degil iş
5 *Miḥneti kendüne ẕevḳ itmedür ālemde hüner*
Ġam u ṣādı felegüñ böyle gelür böyle gider

II-1 de’b ü uṣūl : ādāb ü uṣūl **M.**
II-3 alış : iliş **D.**
III. bend : -**D.**
III-3 evvel : mısrada anlam gereği olması gerekse de vezni bozmaktadır.
IV. bend : -**M.**
V-2 edeb : ādāb **M.** Vezin gereği divana uyulmuştur. Piş : alış **D.**
V-3 sen : -**M.**. Reh: rāh **D.**
V-4 şekvā : şekve **D.**

VI

1 Merd olan ṣoḥbet-i ālāmı diline dolamaz
Dil-i ehl-i ġam añunçün bir daḫi yol bulamaz
3 Dolsa dünyā ġam ile ḫāṭır-ı ʻārif ṭolamaz
Elemi ẕevḳe bulaşdurma ḳadar ẕevḳ olamaz
5 Miḥneti kendüne ẕevḳ itmedür ālemde hüner
Ġam u şādı felegüñ böyle gelür böyle gider

VII

1 Ẓāhir-i ḥāle baḳup itme daḫil bir ferdi
Çekilür çille degül çille-i germ ü serdī
3 Kendi ḥālince olur her kişinüñ bir derdi
Tükenür mi feleküñ mihnet-i germ ü serdi
5 Miḥneti kendüne ẕevḳ itmedür ālemde hüner
Ġam u şādı felegüñ böyle gelür böyle gider

VIII

1 Diñleme her birini nāsuñ ʻabesdür faṣlı
Ḳalmasın jeng-i mezemmetle derūnuñ paṣlı
3 Elemüñ ʻan-aṣl ʻālemde emeldür aṣlı
Vāṣıfā ẕevḳına baḳ yoḳ ġamuñ aṣlı faṣlı
5 Miḥneti kendüne ẕevḳ itmedür ālemde hüner
Ġam u şādı felegüñ böyle gelür böyle gider

VI-1 ṣoḥbet-i ālāmı : mihnet-i elemi **M.**
VI-2 dil-i ehl-i ġam añunçün bir daḫi yol bulamaz : dil-i ehl-i dile ġam anuñ içün yol bulamaz **D.**
VII ve VIII. bend : **-M.**

48 b

32

Ġazel

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

1 Senüñ 'aşḳuña düşenler viṣālüñden viṣāl ister
Yiter cevr ü celāl oldı cemālüñden cemāl ister

2 Elüm ṭut düşmişem ḳaldur meded ḳıl baña sulṭānum
Bu bir meşhūr mes̱eldür her zevāle bir kemāl ister

3 Taḥammül eylemez cānum firāḳ-ı hecrüñe şāhum
Ki zīrā āteş-i hicrān çekilmeye mecāl ister

4 Tekāpū ḳılmadan dil-teşneler rāhuñda maḳṣūdı
Senüñ rūy-ı viṣālüñden bular āb-ı zülāl ister

5 Gel iḥsān eyle luṭfuñdan kerīmā eyleme maḥrūm
Bu sā'il ḳullaruñ senden dem-ā-dem ḫōş-ḫıṣāl ister

6 Anuñ çün bülbül-i şūrīdeveş zār u fiġān eyler
Döker **Ẕātī** zülāl-i feyżüñi siḥr-i ḥelāl ister

---

32 **Zātī Divanı Tıpkıbasım**, s.21
1a viṣālüñden : visāl-ender-viṣāl, cemālüñden : cemāl-ender-cemāl **D.**
2b zevāl : zevāle **D.**
3b āteş-i hicrān çekilmeye : āteş-i hicrānı çekmeğe **D.**

49 a

33

Ġazel

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 'Aşḳuña düşdi göñül ḳıldı bu dünyādan ferāġ
Anuñ içün eyledüm ben cümle sevdādan ferāġ

2 Māsivānuñ naḳşını put-ḫāne-i dilden silüp
İbn-i Āzer gibi itdüm Lāt u Uzzādan ferāġ

3 Gūşe-i ġam-ḫānede ḫalvet-nişīn oldum yine
Eyledüm seyr-i Semerḳand u Buḫārādan ferāġ

4 'Aynuma girmez benüm hiç ġuṣṣa-i ḫavf-ı ṭamu
Cennet [ü] ḥavrāyı itdüm ben temennādan ferāġ

5 Ferāġ [u] āzādeyüm bir nesneye meyl itmezem
Mā-ḥaṣal itdüm şehā hep cümle eşyādan ferāġ

6 Līk ẕerre deñlü itmez bu derūnum **Ẕāti**yā
Bāde-i ḫamrā ile maḥbūb-ı zībādan ferāġ

---

33 **Zātī Divanı Tıpkıbasım**, s.37
2a put-ḫāne-i dilden : tenhāda dilden **M.**
3b Semerḳand u : Semerḳanda **M.**
4a ġuṣṣa-i ḫavf-ı ṭamu : ġuṣṣa-i ḫavf hiç ṭamu **M.** Vezin ve anlam gereği dīvāna uyulmuştur.
5b hep : -**M.** Vezin gereği divana uyulmuştur.

34

Ġazel

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1 Sīnem üzre dāġ açup nev-reste bir gül beslerem
Dil degüldür āşiyān-ı ġamda bülbül beslerem

2 Derd-i āhım āb-ı eşkimle bulur neşv ü nemā
Şīşe-i cānımda tāze tāze sünbül beslerem

3 Zeyd ü ‘Amruñ naṣb-ı rif‘atından olup āzādesi
Ḥaydar-ı ‘aşḳam ferāġat gibi Düldül beslerem

4 Dü cihān fitneden bī-bāk olur şām u seḥer
Pīşe-i endīşede şīr-i teġāfül beslerem

5 İşte meydān ḳaçmam ehl-i ġarażdan **Lebīb**
Ḳorḳaram anlar içün esb-i taḥammül beslerem

49 b

35

Murabba‘-ı Rasiḫ

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

I

1 Bir melek meşrebli şūḫ-ı meh-cebīnimsin benim
Maḥrem-i dār-ı derūnum dil-nişīnimsin benim
3 Ḥāṣılı cānım gibi yār-ı güzīnimsin benim
Sen tecāhül eylesen de nāzenīnimsin benim

II

1 Nīm-nigāh-ı iltifātuñ kesme ḳurbān oldıġım
Kimse bilmez ṣanmasın meh-rūya ḫayrān oldıġım
3 ‘Ālemüñ ma‘lūmıdır ‘aşḳuñla sūzān oldıġım
Sen tecāhül eylesen de nāzenīnimsin benim

---

34 **Lebib Dîvânı- Tenkitli Metin** adlı çalışmada bulunamadı.
5a : mısra vezne uymuyor.

35 Tekrar mısraları mecmuada “eyzan” şeklinde belirtilmiş tekraren yazılmamıştır.

III

1 Şerbet-i luṭfuñ sezā ḳıl ^{c} āşıḳ-ı bīmārına
Yitişür ġamzeñ ile sīnem bıraḳma yarına
3 Bu teġāfüller ʻabeṣ bende-i ġam-ḫ^{v}ārına
Sen tecāhül eylesen de nāzenīnimsin benim

IV

1 Ey gül-endāmım senüñ ben bülbül-i nālendenem
Ḥayli demlerdir esīr-i zülfüñem efkendenem
3 Ben hele inkār idersem de yine bir bendenem
Sen tecāhül eylesen de nāzenīnimsin benim

V

1 Geçmezem senden diyüp ʻahd eylemişken ey melek
Rāsiḫ-i zārı revā mı şimdi böyle bilmemek
3 Dāmenüñ elden bıraḳmam ben senüñ tā ḫaşre dek
Sen tecāhül eylesen de nāzenīnimsin benim

50 a

36

Müseddes

Mefāʻīlün mefāʻīlün mefāʻīlün mefāʻīlün

I

1 Bir āfet yüzli dil-ṣayyādenüñ oldum giriftārı
Cihānda görmedüm anuñ gibi yār-i sitemkārı
3 Beni aġlatdı dünyāda varup güldürdi aġyārı
Bulursam ʻarż-ı maḥşerde ben bī-vefā yāri
5 Açam başum dökem yaşum yaḳam yırtup ḳılam zārī
O yār ile benüm daʻvām ki tā faṣl eyleye Bārī

---

36 **Müseddes:** Vaslī'ye aittir. Müseddesin benzerine "Âşık Ömer Divānı"adlı eserde de rastladık. (s. 548)
I. bend:
"Yine bir āfet-i devrānıñ oldum ben giriftārı
Cihānda görmedim onuñ gibi yār-i cefākārı
Beni aġlattı dünyāda varıp güldürdü aġyārı
Varırsam rūz-ı maḥşerde ṭutam ol bī-vefākārı" (a.g.e.)
Tekrar edilen kısımlar mecmuada "*eyzan*" şeklinde yazılmıştır.

II

Ne deñlü aġlayup ḳılsam gerek feryādı efġānı
Ki bī-tāb ola āhumdan behiştüñ ḥūrı ġılmānı
Terāzūda bulmazsam Ṣırāṭda beklerüm añı
Mürüvvet eyler iken anda girse dest [ü] dāmānı
Açam başum dökem yaşum yaḳam yırtup ḳılam zārī
O yār ile benüm da‘vām ki tā faṣl eyleye Bārī

III

Şerār-ı dūd-ı āhumdan ki maḥşer ola ālūd
Aṣılam boynına yārüñ günāh-āsā terāzūda
Bulursam ol vefādārı eger Cennetde Ṭamuda
Alam anı ber-ā-berce gidem dīvān-ı Ma‘būda
Açam başum dökem yaşum yaḳam yırtup ḳılam zārī
O yār ile benüm da‘vām ki tā faṣl eyleye Bārī

IV

Cihānda rūz u şeb āhum fiġān itdi diyem yā Rab
Egüp ḳaşı gibi ḳaddüm kemān itdi diyem yā Rab
Fenā dünyāda ḥālümi yaman itdi diyem yā Rab
Yaşum bārān-ı dehr-āsā revān itdi diyem yā Rab
Açam başum dökem yaşum yaḳam yırtup ḳılam zārī
O yār ile benüm da‘vām ki tā faṣl eyleye Bārī

II. bend:
"*Ne deñlü zār ḳılup ḳılsam gerek feryād u efġānı*
Kime ‘arż eylesem ḥālim behiştin ḥūr u ġılmānı
Mürūr eyler iken onuñ geçerse deste dāmānı
Arasātta bulamazsam ṣıratta beklerim onu" (a.g.e.)
II-4 girse : girerse **M.**
III. bend adı geçen eserde bulunmamaktadır.
IV. bend:
"*Neler itti baña dünyāda bu ẓālim diyem yā Rab*
Benüm ḳadd ü ḳāmetümi kemān itti diyem yā Rab
Yaşum enhār iken çeşmümi ḳan itti diyem yā Rab
Bilirsin dār-ı dünyāda baña n'etti diyem yā Rab" (a.g.e.)

V

1 Fiġānum maḥşer ehline olur bir āteş-i sūzān
Benüm sūz-ı derūnumdan cehennem eyleye efġān
3 Ta'accüb ḳıla ḥālüme ṭamunuñ Māliki Mennān
Ḳılalar ḥālüme **Vaṣlī** bütün 'ālemde hep ḥayrān
5 Açam başum dökem yaşum yaḳam yırtup ḳılam zārī
O yār ile benüm da'vām ki tā faṣl eyleye Bārī

51 a

37

Ġazel-i Naḥīfī

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

1 Cevri bulduḳça teraḳḳī o şeh-i bī-dāduñ
Oldı efzūn elem-i 'ışḳı dil-i nā-şāduñ

2 Zaḫm-ı dāġ-ı serimi cümle görenler didiler
Gelmemişdür bu belālar başına Ferhāduñ

3 Hele ben gülşen-i kūyuñdan o şūḫuñ dūram
Senüñ ey bülbül-i şūrīde nedür feryāduñ

4 Bu cefā baña mıdur yoḫsa benüm sulṭānum
Her esīr-i ġam-ı 'ışḳa bu mıdur mu'tāduñ

5 Sende ey şūḫ-ı perī-çehre bu eṭvār nedür
Ḳul ider ādemi her şīve-i māder-zāduñ

V. bend:
"Fiġānım maḥşer ehline ola bir āteş-i sūzān
Benim sūz-ı derūnumla cehennem eyleye efġān
Ta'acüb ede bu ḥāle ḳamu hem mālikü'l-M.ennān
Ömer saña melekler daḫı olsunlar bütün ḫayrān" (a.g.e.)

37 **Nahifī Süleyman Efendi Divanı**, s.287
1a : 1b **D.**
5a perī-çehre : cefā-pīşe **D.**
5b her : bir **D.**

6 Ṭıfl iken ey sebaḳ-āmūz-ı leṭāfet cümle
Nüsḫa-i ʻişve mi ögretdi saña üstāduñ

7 Rindler şevḳ-ı lebüñle ele cām alduḳça
Reşkden ḳanı ḳurur ḥasret ile zühhāduñ

8 Vaḳt-i maʻmūrını kim gördi gel inṣāf idelüm
Böyledür ṭarḥ-ı esāsı bu ḫarāb-ābāduñ

9 Ey **Naḫīfī** baña tā rūz-ı ezelde didi Ḳays
ʻIşḳa benden daḫi aʻlā senüñ istiʻdāduñ

38

Ġazel-i Esʻad

Mefʻūlü fāʻilātü mefāʻīlü fāʻilün

1 Gel ey hezār cān ile ḳurbānuñ oldıġum
Lāyıḳ mı böyle küşte-i hicrānuñ oldıġum

2 Çignetme ḫāksārını gel esb-i ʻişveye
Ey pāy-māl-i serv-i ḫırāmānuñ oldıġum

3 Bilmez misin sen ey şeh-i iḳlīm-i ḥüsn-i nāz
Bī-iştibāh-ı bende-i fermānuñ oldıġum

4 Ol şemʻ-i ḥüsne söyledüm eyā bilür misin
Pervāne gibi şevḳ ile sūzānuñ oldıġum

5 Ḫandeyle didi sen daḫi inkār ider misin
Esʻad fürūġ-ı çeşm-i dil ü cānuñ oldıġum

---

7 ve 8. beyit: **-M.**

38 **Şeyhülislam Es'ad Efendi ve Divanının Tenkidli Metni** adlı eserde bulunamadı.

51 b

39

Ġazel-i Nesīb

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Hecr-i vaṣluñla getürmekden ḫayālüñ yādıma
Geldi her vech ile ʻālemde ḫalel muʻtādıma

2 Hecrüñ ey meh-rū beni şöyle perīşān itdi kim
Naḳż-ı küllī irdi istiʻdād-ı māder-zādıma

3 Sende yoḳ inṣāf ü şefḳat yoḫsa ey nā-mihribān
Kāfir olsa merḥamet eyler benim feryādıma

4 Sīne-i pür-dāġıma baḳduḳça ġayri şey' dimem
Laʻnet olsun semt-i ʻaşḳa sevḳ iden üstādıma

5 Dilde pür-teb var **Nesībā** itseler taḳsīm eger
Ḫaşre dek eyler vefā evlādıma aḫfādıma

40

Müfred

Feʻilātün feʻilātün feʻilātün feʻilün

Baña raḥm it baña kim bu dil-i dāniş-perver
Luṭf u iḥsāna maḥal merḥamete lāyıḳdur

---

39 **Nesīb Divanı Tıpkıbasım**, s.23
4b semt-i ʻaşḳa : semt-i ʻaşḳı **M.**

41

Ġazel-i Rāġıb

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Mest-i cām-ı vuṣlatuñ hecr ile maḫmūr olmasun
Gördiginden kimseler ʿālemde mehcūr olmasun

2 İnkisārından olur ne günbet-i mīnā şikest
Ḳalb-i ʿāşıḳ el-amān destinde meksūr olmasun

3 Kendi de maġmūm olur dil-şādī-i aʿdāsına
Düşmenüm maḥzūnī-i düşmenümle mesrūr olmasun

4 Sāzkār-ı kār-ı ʿālem ḳuvvet-i iḳbālde
Baḫt-ı fīrūz isterüz pāzū-yı pür-zūr olmasun

5 İʿtirāz-ı cürm ile aġyāre ḫoşterdür cezā
Kimse **Rāġıb** ġadr-i nādān ile maġdūr olmasun

42

Müfred

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün

Bu ʿārıża-i ʿaşḳ u cünūnuñ arasında
Ey ʿaḳl yüri sen de baña olma muʿārıż

---

41 **Koca Rāgıb Paşa Divanı Tıpkıbasım**, s.55
3a maġmūm olur : maġmūm olup **D.**
4a sāzkār-ı kār-ı ʿālem : kār-sāz-ı kār-ı ʿālem **D.**
5a iʿtirāz-ı cürmle aġyāre : iʿtirāf-ı cürmle nādāna **D.**

43

Taḫmīs-i Pertev Ġazel

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün

I

1 *" 'Aşḳuñla senüñ āteşe yandum ḫaberüñ yoḳ"*
Bīmār-ı ġam-ı fürḳatüñ oldum kederüñ yoḳ
3 'Ayb itmem efendim seni dāġ-ı cigerüñ yoḳ
N'olduysa baña oldı senüñ bir ẓararuñ yoḳ
5 *" Āh u şerer-i nālelerümden ḥaẕerüñ yoḳ"*

II

1 *"Ḥayfā ki dil ḫaste-i bī-tāb yatursın"*
Ḥüzn ü elem-i hecr ile bī-ḫ^{v}āb yatursın
3 Ġam-ḫānede bā-dīde-i pür-āb yatursın
Bu āteş-i ḥasret ile pür-tāb yatursın
5 *"Bir çāre ider derdüñe hiç kimselerüñ yoḳ"*

III

1 *"Gāhīce teġāfül gehī bī-gāne nigāhuñ"*
Ḳaṭ' oldı mı hep naẓra-ı luṭf-ı geh ü gāhuñ
3 Alma yetişür bende-i efkendenüñ āhuñ
'Afv itmemeden başḳaca nā-kerde günāhuñ
5 *"Üftādeñe ey gözleri āhū nelerüñ yoḳ"*

IV

1 *"Bir kerre nigāh eylemedüñ bende-i zāra"*
Ey ġonce-lebüm hem-dem olup gül gibi ḫāra
3 Gūş urmaduñ aṣlā ne diyor ṣavt-ı hezāra
Bilmem nic'olur derd-i derūnlar vara vara
5 *"Üftādelerüñ ḥāline ey meh naẓaruñ yoḳ"*

---

43 **Muvakkıtzade Muhammed Pertev Divanı**, s.322
Taḫmīs-i Pertev Ġazel : Diger Taḫmīs-i Muṭarraf Be-Ġazel-i Ḥasan Yāver Beg **D.**
I-5 ḥaẕerüñ : ḫaberüñ **D.**
II-1 dil : göñül **D.**
II-5 Bir çāre ider derdüñe hiç kimselerüñ yoḳ : Derd-i dil-i rencūruña bir çāregerüñ yoḳ **D.**
III-5 Üftādeñe ey gözleri āhū nelerüñ yoḳ : Üftādelerüñ ḥāline ey meh naẓaruñ yoḳ **D.**
IV-1 : IV-2 **D.**

V

1 *“***Yāver** *ne ‘aceb sen daḫi pek nāz ideyorsun”*
Pertev gibi eflāke mi pervāz ideyorsın
3 Ol şūḫa istiġnāya mı āġāz ideyorsın
Rü’yet hevesin dilde niçün az ideyorsın
5 *“Çoḳdan beridür semtine yārüñ seferüñ yoḳ”*

52 b

44

Müseddes-i Li-muḥarririhi Rā’if

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

I

1 Dili ümmīd-i viṣālüñle tebāh itmeyeyüm
Bir daḫi ye’s ü ġam-ı hecr ile āh itmeyeyüm
3 ‘Ālemi dūd-ı āhumla siyāh itmeyeyüm
Şerer-i sūz-ı dilüm meş‘al-i rāh itmeyeyüm
5 *“Tevbeler sen gibi bī-raḥma nigāh itmeyeyüm*
Ba‘de-zīn dünyāda bir böyle günāh itmeyeyüm”

II

1 Giceler ṣubḥa ḳadar āh u fiġān eyledigüm
Girye-i ḥasretle çeşmümi ḳan eyledigüm
3 Sīnemi nāvek-i hicrāna nişān eyledigüm
Yetişür ġayrı fedā-yı dil ü cān eyledigüm
5 *“Tevbeler sen gibi bī-raḥma nigāh itmeyeyüm*
Ba‘de-zīn dünyāda bir böyle günāh itmeyeyüm”

III

1 Dil yañılup merām eylese çeşm-i siyehüñ
Ṭutalum olmasa bu luṭfa māniʿ nigehüñ
3 İtseñ āvīze-i iʿ zāz ile zīr-i külehüñ
Eyleseñ ṣaḫn-ı ḫayāl-i dilümi cilve-gehüñ
5 *“Tevbeler sen gibi bī-raḥma nigāh itmeyeyüm*
Baʿde-zīn dünyāda bir böyle günāh itmeyeyüm”

IV

1 Fitne-i sāz-ı nigeh-i çeşmüni bīdār itdüñ
Ġamzeñi ḫūn-ı dil-i ʿāşıḳa muʿtād itdüñ
3 Āh kim ḫāṭırımı cevr ile nā-şād itdüñ
Ḥāṣılı mülk-i dili ẓulm ile ber-bād itdüñ
5 *“Tevbeler sen gibi bī-raḥma nigāh itmeyeyüm*
Baʿde-zīn dünyāda bir böyle günāh itmeyeyüm”

V

1 Yaḳdı ey şūḫ [dilümi] tābiş-i mihr-i sitemüñ
Cigerüm yareleri deşti āzār-ı ġamuñ
3 Cānuma geçdi senüñ ḥāṣılı tīr-i elemüñ
Bu-y-imiş kān-ı ʿaṭā **Rā’if**e luṭf u keremüñ
5 *“Tevbeler sen gibi bī-raḥma nigāh itmeyeyüm*
Baʿde-zīn dünyāda bir böyle günāh itmeyeyüm”

53 a

45

Müseddes-i Cinānī

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

I

1 Ḫalḳ-ı ‘ālem ġamdan āzād olduġından baña ne
Yā esīr-i ḳayd-ı bī-dād olduġından baña ne
3 Herkesüñ mesrūr u dilşād olduġından baña ne
Kā᾽ ināṭuñ luṭfa mu‘tād olduġından baña ne
5 *Ben yıḳıldum ġayruñ ābād olduġından baña ne*
Ġam beni öldürdi il şād olduġından baña ne

II

1 Virmeyüp ben ḫasteye hergiz amānı ey felek
Ḳaṣd idersin almaġa cevrüñle cānı ey felek
3 Luṭfuñla ābād idüp her ḫāndānı ey felek
Gerçi kim yapduñ dil-i ḫalḳ-ı cihānı ey felek
5 *Ben yıḳıldum ġayruñ ābād olduġından baña ne*
Ġam beni öldürdi il şād olduġından baña ne

III

1 ‘Aḳlumı alduñ ġubār-ı ġamla ḥayrān eyledüñ
Künc-i ġamdan mübtelā-yı bend-i hicrān eyledüñ
3 Yire çalduñ ḳadrümi ḫāk ile yeksān eyledüñ
Ḫāne-i ḳalbüm yıḳup ẓulm ile vīrān eyledüñ
5 *Ben yıḳıldum ġayruñ ābād olduġından baña ne*
Ġam beni öldürdi il şād olduġından baña ne

---

45 **Cinānī Hayātı, Eserleri, Divānının Tenkidli Metni**, s.338
Müseddes-i Cinānī :Tesdīs-i Merḥūm Cinānī Raḥ. Ta‘ālā ‘Aleyh Ser-Bendeş Lā-Edrī Ḳāilehu **D.**
Mecmuada nakarat beyit ilk bendde yazılmış diğer bendlerde beytin belirli kelimeleri yazılarak geçilmiştir.
ġayruñ : ġayrı. **D.**
II-3 luṭfuñla : luṭf ile **D.**

IV

1 Ġayrılar kesb-i ṣafā ḳılmaḳda dā᾿im māh u sāl
Ben ḳalup hecr ile oldum pūte-i miḥnetde ḳāl
3 Seyr idüp āyīne-i ḫāṭırda jengār-i melāl
Ey niçün maḫzūn olursın sen diyü eyler su’āl
5 *Ben yıḳıldum ġayruñ ābād olduġından baña ne*
Ġam beni öldürdi il ṣād olduġından baña ne

V

1 İlleri ḫandān ider devr-i felek giryān iken
Ḳalbümi ammā benüm maḫzūn ider şādān iken
3 Pāymāl oldum **Cinānī**veş refī‘ü’ş-şān iken
Āh kim ḳaṣr-ı beden ma‘mūr u ābādān iken
5 *Ben yıḳıldum ġayruñ ābād olduġından baña ne*
Ġam beni öldürdi il ṣād olduġından baña ne

53 b

46

Ġazel-i Fā’iżī

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

1 Yıḳıldı ḫāṭırum şimden girü ‘ālem ḫarāb olsun
Şikest irişdi çünkim cāma mülk-i Cem ḫarāb olsun

2 Ne lāzım ḳaṣr-ı zer-ṭāḳ-ı sipihrüñ minnetin çekmek
Miṣāl-i külbe-i aḥzān-ı ehl-i ġam ḫarāb olsun

3 Ḥużūr-ı ḳalb ile mümkin degül elbetde āsāyiş
Yıḳılsun ḫāke düşsün bu kühen ṭārem ḫarāb olsun

IV-4 sen : **-M.** Eyler: iden **D.**
V-4 ma‘mūr u ābād : ma‘mūr u ābādan **D.**
46 **Kafzāde Fā’izî –Hayatı Eserleri Sanatı- Tenkitli Divan Metni**, s.225
3a elbette: altında **D.**

4 Dökülsün naḳş-ı encüm ḳubbesinden ḫāke eflāküñ
Bināsın āb-ı eşküm eylesün pür-nem ḫarāb olsun

5 Ġam-ı ʻaşḳuñla yā Rab **Fā'iżī**yi mest ü rüsvā ḳıl
Görüp reşkinden anuñ her dil-i ḫurrem ḫarāb olsun

47

Ġazel-i Cem'ī

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Sırr-ı ʻaşḳı aġzuña alma zebānuñ duymasun
Cānda pinhān eyle ammā yine cānuñ duymasun

2 Şöyle tenhā çek ḫayāl-i yāri ey dil ḫānene
Dīde āgāh olmasun āh u fiġānuñ duymasun

3 Küçe-i şehr-i fenāda lā-mekān ol şöyle kim
Sāyeveş hem-sāyeden kimse mekānuñ duymasun

4 Sīne-kūb ol ger belā-yı ġamda tā kim dest-i ʻaşḳ
Çāk-sāz olduḳça cism-i nātüvānum duymasun

5 Bir büt-i raʻnāya dil virdüm dimişsiñ **Cem'i**yā
Bu sözi ol fitne-cūy-ı bī-emānuñ duymasun

5a ġam-ı ʻaşḳuñla : ġam-ı ʻaşḳıla **D.**
5b dil-i ḫurrem : dil-i pür-ġam **D.**
47 **Cem'î Hayatı, Edebi Şahsiyeti ve Dîvânının Tenkidli Metni**, s.319
duymasun : tuymasun **D.**
2b fiġānuñ : efġānuñ **M.** Vezin gereği divandaki şekli yazılmıştır. **D.**
3b sāyeveş : sāye vü **D.**

54 a

48

Ġazel-i Sulṭān Murād-H̱ān-ı Ġāzī

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Āh kim göñlüm diler seyr itse cānān illerin
La'l-i nābı şevḳına görsem Bedaẖşān illerin

2 Döne döne hū diyü girsem semā'a şevḳ ile
Ḳaṣd-ı Mevlānā ḳılup görsem Ḳaraman illerin

3 Ḳabża-i tesẖīre çekse ḥażret-i Mollā beni
Seyr idüp A^c cāmı görsem hem H̱orāsān illerin

4 Surẖ-serler başını ẖāke berāber eyleyüp
Sürme diyü gezdirüp görsem Ṣıfāhān illerin

5 Ey **Murādī** mu'cizāt-ı Aḥmed olup reh-nümūn
Çār-ı yār 'aşḳına ursam cümle Ī̄rān illerin

49

Cevāb-ı Refī'

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Ḥaḳ müyesser eylesün fetḥ it H̱orāsān illerin
Surẖ-serler başını kes al Ṣıfāhān illerin

2 Var semā'a dāẖil olup himmetin eyle recā
Ḳaṣd-ı Mevlānā ḳılup seyr it Ḳaraman illerin

3 Rehber olsun çār-yār-ı bā-ṣafānuñ himmeti
Anlaruñ 'aşḳına ur Ī̄rān u Turan illerin

---

48 **Sultan Ücüncü Murad (Murādī) Hayatı, Edebī Kişiliği, Eserleri ve Divanının Tenkitli Metni** adlı eserde bulunamadı.

4 Ellerinden al melā‘īnüñ dür ü gevherlerüñ
Seyr idüp A[c] cāmı gör la‘l-i Bedaḫşān illerin

5 Rabb-i ‘İzzet ḥażretinden dā’imā budur niyāz
Ḥaḳ naṣīb itsün **Refī‘ī** bize cānān illerin

55 a

50[50]

Müseddes

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün

I

1 Baña ẓulm itme meded cürmümi ‘afv eyle benüm
Sitem-i cevrüñle yaḳmada dili beytü’l-ḥazenüm
3 Eşk-i çeşmümle ḳızıl ḳana boyandı pīrehenüm
Dest-i ḳahruñla yıḳıldı ḳal‘a-i burc-ı bedenüm
5 *Ey cefā-pīşe naẓar ḳıl yine ḥālüme benüm*
Şimdi cevrüñle ḫarāb olmada iḳlīm-i tenüm

II

1 Ṣabrı güç derde esīr oldı göñül çāresi yoḳ
Ḫaşre dek ẓulmeti tükenmez ardı yoḳ arası yoḳ
3 Çoḳdur ‘āşıḳ geçineñ ben gibi āvāresi yoḳ
Māhir-i ṣan‘at-ı ‘aşḳam yüzümüñ ḳarası yoḳ
5 *Ey cefā-pīşe naẓar ḳıl yine ḥālüme benüm*
Şimdi cevrüñle ḫarāb olmada iḳlīm-i tenüm

III

1 Āh idüp na‘re-zen olsam yine ‘aşḳuñla şehā
İns ü cin ḥayretde ḳalup tidrer idi ‘arż u semā
3 Derd-i āhumla cihān ṭop dolu oldı güyā
Ḳopdı ‘aşḳuñ arasında velvele-i vāveylā
5 *Ey cefā-pīşe naẓar ḳıl yine ḥālüme benüm*
Şimdi cevrüñle ḫarāb olmada iḳlīm-i tenüm

---

50 Mecmuada tekrar beyitleri sadece birinci ve son bendde mevcuttur.

IV

İtdigüñ cevr ü ezā ben ḳulına ġayrısı yiter
Beni öldürdi firāḳuñ yiter ey ġonca-i ter
Cāme tebdīl ideli buldı cemālüñ zīver
Oḳur ʻuşşāḳı **ʻAṭā** ẕikr-i cemālüñ ezber
Ey cefā-pīşe naẓar ḳıl yine ḳalbüme benüm
Şimdi cevrüñle ḫarāb olmada iḳlīm-i tenüm

56 a

51

[Başlıksız]

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

I

Tāzelendi ġam ile sīnede derd-i kühenüm
Ṭāḳatüm yoḳ n'ideyim ḥālümi ifşāya benüm
Açamam ʻālem-i ḥayretdeyim aṣlā dehenüm
Rāżıyam her ne iderse baña serv-i semenüm
Tīġ-ı cevrüñle ṣad pāre ḳılursa bedenüm

II

Rūz [u] şeb durmayayum āh-ı şerernāk ideyüm
Māsivā-yı tenümi cümle yaḳup pāk ideyüm
Yek semā-yı ġamam menzilüm eflāk ideyüm
Ḥulle-i cennet olursa çekeyüm çāk ideyüm
Dem-i vuṣlatda baña ḥā'il olur pīrehenüm

III

Mest-i ʻaşḳam ġam-ı cānāneyi virmem felege
Ḥālet-i şīve-i mestāneyi virmem felege
Cāvidem gerdiş-i peymāneyi virmem felege
***Şem'i**yem gūşe-i meyḫāneyi virmem felege*
Gülşen-i bāġ-ı cināndan baña yigdür vaṭānum

---

51 Mecmuada şiir eksiktir. Mahlastaki geçen isme göre Şem'ī'nin gazelini tahmistir.

56 b

52

Taḫmīs-i Ġazel-i Bāḳī

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

I

Olmaduñ tekye-i 'irfānda sebaḳ-ḫ^{v}ān-ı suḫan
Tāb-ı derd-i dile āgāh olamazsın birden
Naḳş-ı 'aşḳı uṣūliyle bilür bilse bilen
"Naġamāt eylemege başladı ṣanma anı sen
Ehl-i sūzuñ ṣanemā āteşin añlar ney-zen"

II

Olsalar hāle-ṣıfat ḫalḳa eger meclisde
Şeb-i gīsū-yı bütān ḳılsa eṣer meclisde
Var iken māh-liḳā sen gül-i ter meclisde
"Şem' lāzım degül ey sāḳī yiter meclisde
Şu'le-i cām-ı şeb-efrūz çerāġ-ı rūşen"

III

Bādedür ḫūn-ı ciger sāġar-ı vicdānumda
Dem-i ney ṣavt-ı rebāb-ı āh ile efġānumda
'Uḳdedür doġrısı her dem dil-i nālānumda
"Meclis-i 'aşḳda ney-zen ne çalar yanumda
Ġam-ı hecrüñle ser-āġāz idicek nāleye ben"

IV

'Araḳ-ı şebnem ile kāse-i nergis memlū
Ṣundı murġānede ṣāḳī-i çemen ṭolu ṭolu
Bülbülüñ bellü olunca sebeb-i naġmesi bu
"Ġoncalar dügmelerin çözdi bahār irdi diyü
Sīnesin açdı girībānını çāk itdi semen"

---

52 **Arpaemīni-Zade Mustafa Sami Divānı**'nda bulunamadı.
I-5 añlar : üfler **Bakī D.**

V

Dūr olan bezm-i ṣafādan ne ʻaceb zār eyler
Bī-ḥaḳīḳat güzele böyle kināye söyler
Sāmiyā diñle ne dir şāʻir-i ferḫunde-eṣer
*“**Bāḳī**ye ʻişret ü ʻayş itmege hecrüñde yiter*
Nāle ney göz yaşı mey fikr-i viṣālüñ gülşen”

57 a

53

Taḫmīs-i Ġazel-i Nābī

Feʻilātün feʻilātün feʻilātün feʻilün

I

Nev-civānum daḫi ne meclis ü ne cāmı bilür
Sāde ḳahveyle bizi red içün ibhāmı bilür
Ne temennā ne teḫassür ne pek iḳdāmı bilür
“Ne virür kām ne kām-ı dil ü nā-kāmı bilür
Luṭf hengāmı hemān ʻāşıḳa düşnāmı bilür”

II

Vażʻ-ı tevbīḫ ile sen destüñi ḫāke urma
Ṣarṣar-ı nuṣḥ ile şiddetli esüp ṣavurma
Zāhidā çek ayaġuñ başın içün çoḳ durma
“Tevbe-i meyde ṣebāt-ı ḳademümden ṣorma
Orasın sāḳī-i gül-çehrenüñ ibrāmı bilür”

III

Baḥr-i ʻirfānı beyān ile zebānuñ yorsañ
Ney ile āteş-i ʻaşḳı üfürsen ṭursañ
Giremez gūşına biñ kerre ḳulaġuñ bursañ
“Zāhide germī-i ʻuryānī-i ʻaşḳı sorsañ
Peştemāl ile faḳaṭ ḫalvet-i ḥammāmı bilür”

53 **Arpaemīni-Zade Mustafa Sami Divānı**’nda bulunamadı.
I-4 dil ü nā-kām : dil-i nā-kām **Nābī Divanı.**

IV

1 **Sāmi**yā sāmi‘a zīb eyle bu dürr-i nābı
Kenz-i ‘aşḳuñ açılur ṣanma bu demde bābı
3 Var göñülden göñüle yol didi ḥāl erbābı
*“ ‘Āşıḳuñ ḥāl-i derūnuñ ne ṣorarsın **Nābī***
5 *Anı ‘āşıḳ ne bilür yār-i dil-ārāmı bilür”*

57b

54

Ġazel

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün

1 Ser-menzil-i esrār-ı ḥaḳīḳat yerimüzdür
‘İrfān iline ‘aşḳ bizüm rehberimüzdür

2 Ṣūretde eger kūteh ise dest-i irādet
Ma‘nāda bu nüh ṭāḳ felek hem-serimüzdür

3 Mihmānkede ḳalbimüzi eyleme teftīş
Eb‘ād-ı ser-ā-pāy-ı kevn yek derimüzdür

4 Vā‘iẓ ne bilür naḳşını ezber gibi söyler
Levḥ ü ḳalem ‘ālemde zebān u perimüzdür

5 **Sāmī** bizi taḳvīm-i kühen itmede irşād
Sī pare-i eyyām tamām ezberimüzdür

---

54 **Arpaemīni-Zade Mustafa Sami Divānı**’nda bulunamadı.

58 a

55[55]

Ġazel-i Ġālib Taḫmīs-i Neş’et

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

I

Bezm-i vuṣlatda ‘aceb hecr ile eşk-bār oldum
Nūş idüp dārū-yı şifā-baḫş ile bīmār oldum
Düşdüm ol şāh-ı gülüñ dāmenine ḫār oldum
Neyleyeyüm ġonca-i zār gibi bār oldum
Ṣabrı güç çāresi güç derde giriftār oldum

II

Kim arar ḳanuma girsen de benüm ben de senüñ
Dil-i dīvānecigüm yavrucagum ben de senüñ
Cümle varum ile cānumda senüñ ben de senüñ
Şānına her ne düşerse anı ḳıl ben de senüñ
Merḥamet eyle efendüm hele nāçār oldum

III

Müjde-i vuṣlat olan şīrīn edādan geçdüm
Baña maḫṣūṣ olan mihr ü vefādan geçdüm
Meclis-i ḫās u şebistān-ı ṣafādan geçdüm
Yine bir merḥamet [ü] luṭf [u] ‘aṭādan geçdüm
Bezm-i ‘aşḳuñda hele ḳāni‘-i dīdār oldum

---

55 **Neş’et Efendi Divanı Tıpkıbasım**, s.65
I-3 dāmenine : dāmānına **M.** Vezin gereği düzeltilmiştir.
I-4 Neyleyeyüm ġonca-i zār gibi bār oldum : ġoncama jāle gibi n’eyleyeyüm bār oldum **D.**
III-1 müjde-i vuṣlat : müjde-i vuṣlatda **M.**

IV

1 İltifātuñ ile iḳrāmına fā’iḳ degilem
Gerçi kim ṭab‘-ı şerīfine muvāfıḳ degilem
3 Bilürem ben de ki sulṭānuma lāyıḳ degilem
Ḳulunum añla efendüm saña ‘āşıḳ degilem
5 Tevbe tevbe seni sevdimse günāhkār oldum

V

1 **Ġālib**ā mā’il olma nāle vü efġānımuza
Yoḫsa bilmem ‘acebā ḳaṣdı mı var cānımuza
3 Teşne-i ġamze-i ḫūn-ḫ^{v}ārı hemān ḳanımuza
Nice ẓālim dimegüm ḥażret-i sulṭānımuza
5 **Neş’et**ā cān [u] cihāndan hele bī-zār oldum
(Allāh Allāh ne ‘aceb derde giriftār oldum)

58 b

56

Ġazel-i Riyāżī

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1 Hep bilürler küşte-i deşt-i belālar birbirin
Żāyi‘ itmezler bulurlar mübtelālar birbirin

2 Ḳanı ol demler ki bezm-i şevḳ germ-ā-germ idi
Ḳarşulardı sāġar-ı ‘ıyş u ṣafālar birbirin

3 Ṣorsalar dil-ḫaste-i ‘aşḳı kim öldürdi diyü
Gösterürler çeşm-i şūḫ-ı dil-rübālar birbirin

V-3 ġamze-i ḫūn-ḫ^{v}ārı : ġamzeñ ḫūn- ḫ^{v}ār : **M.**

56 **Riyâzî Hayatı, Eserleri ve Edebi Kişiliği (Divan, Saki-name ve Düstürü’l-Amel’in Tenkidli Metni)**s.495

1a bilürler : bilür güm- **D.**

1b mübtelālar : aşnālar **D.**

4 Üstüme dāmān-ı luṭfın ṣalsa ol Yūsūf-liḳā
Ḳorḳarın kim ṭutalar dest-i recālar birbirin

5 Ey **Riyāżī** feyż-i tevfīḳ-ı ezelden buldılar
Ma'nī-i zībā ile ḥüsn-i edālar birbirin

57

Ġazel-i Riyāżī

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Gūşe-i miḥnetde yoḳlar mübtelālar birbirin
Çaḳ derūn-ı dilde bulur āşinālar birbirin

2 Bir vefāsız yār bir hercāīde āvāre dil
Nice bulmışlar görin ol bī-vefālar birbirin

3 Olmasun mı mużṭarib sükkān-ı keştī-i vücūd
Kim başup gelmede emvāc-ı belālar birbirin

4 Żāyi' olmaz cism-i ḫākīye gelen nāveklerüñ
Hep bulurlar sīnede tīr-i cefālar birbirin

5 Ey **Riyāżī** vaṣf-ı la'l-i yārdan baḥs̱ itseler
Söyledür mi ṭūṭī-i şīrīn edālar birbirin

4b dest-i recālar : dest-i du'ālar **D.**
5a ezelden **:** ezeldür **M.**
5b ma'nī-i zībā : ma'nī-i rengin **D.**
57 **Riyâzî Hayatı, Eserleri ve Edebi Kişiliği (Divan, Saki-name ve Düstürü'l-Amel'in Tenkidli Metni)**s.497

59 a

58

Ġazel-i Yaḥyā

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

1 Şīve vü nāz ile ol serv-i ḫırāmān yürisün
Bī-kerān leşker ile rāyet-i sulṭān yürisün

2 Erġuvān şekline döndür tenüm ey dīde benüm
Naḫl-i miḥnetdür aña ṣu yerine ḳan yürisün

3 Eli ayağı yolıña ṭuta mey ṣun sāḳī
Dir iseñ cānı gelüp ḫaste-i hicrān yürisün

4 Bād-bānını ḥabābuñ yine ṭoldurdı hevâ
Yürisün zevraḳ-ı cām-ı mey-i raḫşān yürisün

5 Çünki āsāyişe imkān yoḳ içinde **Yaḥyā**
Bir dem evvel bu sitem-ḫāne-i vīrān yürisün

59

Ġazel-i Fā'iżī

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

1 Ṭurma sāḳī yine cām-ı mey-i raḫşān yürisün
Nev-bahār oldı reg-i cānımuza ḳan yürisün

2 Cilveler eylesün irişdi bahār eyyāmı
Yine ol tāze nihāl-i gül-i ḫandān yürisün

---

58 **Yahyâ Divanı**, s.170 / **Şeyhülislam Yahyâ Divanı**, s.316
4a ṭoldurdı : pür itdi **D.**

59 **Kafzāde Fā'izî –Hayatı Eserleri Sanatı- Tenkitli Divan Metni**, s.226

3 Tār u mār eyleyüp evrāḳ-ı güli bād-ı ṣabā
Her ṭaraf ḥükm-i şehinşāh-ı bahārān yürisün

4 Kimsede tāb mı ḳor şīve-i reftārları
Seyre çıḳsun hele ṣabr eyle civānān yürisün

5 Rāyetin dikdi yine burc-ı dile āh-ı derūn
Demidür **Fā'iżi**yā leşker-i hicrān yürisün

59 b

60

Ġazel-i Riyāżī

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

1 Öykinüp raḳṣ ile reftāruña dönsün yürisün
Gülşenüñ kebg ile ṭāvūsı öginsün yürisün

2 Per ü bālīni döküp faṣl-ı ḫazānda bülbül
Güllerüñ mātem-i hecr ile yolınsun yürisün

3 Ser-i zülfüñ gibi dil pāyuña düşsün dā'im
Ḳande gitseñ bile yañunca sürinsün yürisün

4 Devr idüp şevḳ ile şem'-i ruḫuñ eṭrāfını dil
Yaḳılup yanmada pervāneye dönsün yürisün

5 İtdi ser-geşte **Riyāżī**yi hevā-yı 'aşḳuñ
Āsyālar gibi ṭaşlarla döginsün yürisün

---

60 **Riyâzî Hayatı, Eserleri ve Edebi Kişiliği**, s. 518
3a pāyuña : yañuna **D.**

61

Ġazel-i Yaḥyā

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün

1 Şeh-bāz gözüñ ṣayd-ı dil ü cāna süzilsün
Zülfüñdeki dil-besteler ey māh çözilsün

2 Kirpiklerüñ alsun eline tīr ü sinānı
'Uşşāḳ dizilsün ṣaf-ı peykān düzilsün

3 Dil-ḫaste yatur gördüm işigünde raḳībi
Kūyuñda ḳoma anı şehā varsun üzilsün

4 Gülşende iken yār neden ġonca açılmaḳ
Söylen ana bir gūşeyi bulsun da büzilsün

5 Ḳalmaya keder 'aşḳuñ ola belki ṣafāsı
Yaḥyā gel iñen ivmeyelüm bāde süzilsün

60 a

62

Ġazel-i Yaḥyā

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

1 Görince ḫod vücūdum maḥv olur ḳalmaz nişān benden
Ne gördi ḳaçdı āyā o teẕerv-i ḫōş-revān benden

2 Ne yüzden oldı ise mā-cerā-yı çeşmi 'arż eyle
Varur her gün ayaġuñ tozına eşk-i revān benden

---

61 **Yahyâ Divanı**, 161 / **Şeyhülislam Yahyâ Divanı**, s.298
3a dil-ḫaste : bīmār **D.**
Meclisde boyun çekdi raḳīb ol şeh-i ḥüsne
Her ḳande ise bī-edebin boynı üzülsün
Ayaḳ baṣup el uzadanın bāġ-ı cemāle
Ey yār-ı perī-rū eli ayağı büzülsün
Ṣoyuldı didiler gece mestāne raḳībi
Yaḥyā göreyin kim derisi daḫi yüzülsün **Yahyā D.**

62 **Yahyâ Divanı**, 159 / **Şeyhülislam Yahyâ Divanı**, s.293
1b o tezerv-i ḫoş-revān : ol meh-i nā-mihribān **D.**
2a eyle : eyler **D.**

3 Ruḫı yādıyla dildāruñ ṣabāḥ olunca āh itdüm
Ḥarīfāne geçindük şem‘ dilberden duḫān benden

4 Seni çün zülfi bend itdi biraz andan da feryād it
Nice yıldur idersin ey dil-i şeydā fiġān benden

5 Leb-i cān-baḫşını emdürdi ṭut kim ḳaṣd-ı cān itdi
Ne virdi alımaz **Yaḥyā** ‘aceb ol bī-emān benden

63

Ġazel-i Yaḥyā

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

1 Yerümde s̱ābitüm gelse ḫadeng-i cān-sitān senden
Nişān-ı tīrüñ olmaḳdan ḳaçan bulmaz nişān senden

2 Zebāna cevrüñ almam ṣaklaram sūzum derūnumda
Dilüm yanar şikāyet eylesem ey mihribān senden

3 Ṣabā ḫāk-i rehi kim tūtiyā-yı dīde-i cāndur
Birazcıḳ alıgör yārān umarlar armaġān senden

4 Benüm ḫod sözümi yazmaġa döymez kāġaẕ u ḫāme
Ne māni‘ gelse cānā nāme-i rāḥat-resān senden

5 Ne lāzım ‘aşḳda ben ġālibem Ḳays’a dimek **Yaḥyā**
Bir iki gün muḳaddemdür hele ol nā-tüvān senden

5a itdi : eyler **D.**
63 **Yahyâ Divanı**, 155 / **Şeyhülislam Yahyâ Divanı**, s.286
2b eylesem ey mihribān : itsem ey nā-mihribān **D.**

60 b

64

Ġazel-i Yaḥyā

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

1 Getür cām-ı sürūr-encāmı diller şād-kām olsun
Tamām itdi bizi ġam sāḳiyā ġam da tamām olsun

2 Ṣafā virsün derūn-ı cāna tāb-ı āfitāb-ı mey
Serāy-ı ‘işrete her kāsesi billūr cām olsun

3 Ḫaṭ-ı ‘anber-sirişt-i yār virsün özge keyfiyyet
Mey-i gülfāmı la‘l-i nābı misküyyü’l-ḫıtām olsun

4 Bilüp ‘ayş-ı müdāma meylini bī-çāre-i ‘aşḳuñ
Şarāb-ı la‘l-i nābın ṣundı dilber müstedām olsun

5 Ṣalınmaḳ olmadı bir kerre **Yaḥyā** ile kūyuñda
Ne olmaz işdür olsun ey tezerv-i ḫōş-ḫırām olsun

65

Ġazel-i Fużūlī

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün

1 Hicrān ile yanar giceler rişte-i cānum
Rūşen ola ey şem‘ saña sūz-ı nihānum

2 Bir şem‘-i şebistān-ı belāyam ki degül kem
Tā ben diriyem sūz-ı dil-i eşk-i revānum

---

64 **Yahyâ Divanı**, 160 / **Şeyhülislam Yahyâ Divanı**, s.296
4b *olsun* : **-M.**
5a bir kerre Yaḥyā ile : Yaḥyā ile bir kerre **D.**

65 **Fuzūlī Divanı**, s.223
2. beyit: **-M.**

3 Ey ḫalvetüme şem‘-i ruḫundan bıraġan nūr
Dīdāruña müştāḳ idi çeşm-i nigerānum

4 Sensiz giceler āh u fiġānum meh işitdi
Ey meh saña hem yetdi ola āh u fiġānum

5 Cānā ne revādur ki çeküp tīġ-i dem-ā-dem
Ġamzeñ söke cismüm dele baġrum içe ḳanum

6 Hem-reng-i lebüñdür diyü ḳaṭ‘-ı naẓar itme
Ḫūn-ı cigerümle müje-i eşk-feşānum

7 Pinhānī özüm ‘āleme fāş oldı **Fużūlī**
Ya Rāb ki benüm şem‘ gibi yana zebānum

61 a

66

Ġazel-i Fużūlī

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1 Penbe-i merhem-i dāġ içre nihāndur bedenüm
Diri olduḳça libāsum budur ölsem kefenüm

2 Cānı cānān dilemiş virmemek olmaz ey dil
Ne nizā‘ eyleyeyem ol ne senüñdür ne benüm

3 Ṭaş deler āhum oḳı şehd-i lebüñ şevḳından
N'ola zünbūr evine beñzese beytü'l-ḥazenüm

4 Ṭavḳ-ı zencīr-i cünūn dāire-i devletdür
Ne revā kim beni andan çıḳara ża‘f-ı tenüm

3a bıraġan : bıraḳan **D.**
6a itme : itmez , cigerümle : cigerümden **D.**
7a özüm : odum **D.**
66 **Fuzūlī Divanı**, s.230

5 ‘Işḳ ser-geştesiyem seyl-i sirişk içre yerüm
Bir ḥabābum ki hevādan ṭoludur pīrehenüm

6 Bülbül-i ġam-zedeyem bāġ u bahārum sensin
Dehen ü ḳadd ü ruḫuñ ġonca vü serv ü semenüm

7 İdemem terk **Fuẓūlī** ser-i kūyuñ yārüñ
Ne ḳadar ẓulm yeriyse baña ḫoşdur vaṭanum

67

Ġazel-i Fużūlī

Mefā‘ilün fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

1 Tutuşdı ġam odına şād gördügüñ göñlüm
Muḳayyed oldı ol āzād gördügüñ göñlüm

2 Diyār-ı hecrde seyl-i sitemden oldı ḫarāb
Feżā-yı viṣālde ābād gördügüñ göñlüm

3 Firāḳuñ odını gördükde mūm tek eridi
Mürīd-i meşreb-i zühhād gördügüñ göñlüm

4 Ne gördi bādede bilmem ki oldı bāde-perest
S̱ebāt u ṣabrda pūlād gördügüñ göñlüm

5 Getürdi ‘acz görüp ‘aşḳ müşkil olduġını
Ḳamu hünerlere üstād gördigüñ göñlüm

---

5. beyit : **-M.**

67 **Fuzūlī Divanı**, 229

2b feżā-yı viṣālde : feżā-yı ‘aşḳda **D.**

3. beytin birinci mısraı 4. beytin birinci mısraı ile yer değiştirmiştir. **D.**

4b pūlād : fūlād **D.**

6 Degüldi beyle deminde bir ehl-i işret idi
Bu ḳanlar içmege mu'tād gördügüñ göñlüm

7 **Fużūlī** eyledi āheng-i 'ayş-ḫāne-i Rūm
Esīr-i miḥnet-i Baġdād gördigüñ göñlüm

61 b

68

Ġazel-i Pertev

Müstef 'ilātün müstef 'ilātün

1 Bīmār olursam dermān idersiñ
Ābād olursam vīrān idersiñ

2 Aġlar görüp güldürmezsin ammā
Ḫandān olursam giryān idersiñ

3 Gitdükçe ḫūn-rīz olmaḳda ġamzeñ
Sen bu gidişle çoḳ ḳan idersiñ

4 Mürġ-ı dili ṣayd itseñ de cānā
'Aşḳ āteşiyle sūzān idersiñ

5 Raġbet ider mi baḳ saña yārüñ
Sen yine Pertev 'unvān idersiñ

---

6 ve 7. beyit : **-M.**
68 **Muvakkıtzade Muhammed Pertev Divanı**, s.224
4b āteşiyle sūzān : āteşinde büryān **D.**
5b sen yine Pertev : Pertev sen yine **D.**

69

Ġazel

Mef'ūlü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün

1 Esdükçe bād-ı ṣubḥ perīşānsın ey göñül
Beñzer esīr-i ṭurra-i cānānsın ey göñül

2 Ben saña bāde içme güzel sevme mi didüm
Benden niçün bu gūne girīzānsın ey göñül

3 Gül mevsiminde tevbe-i meyden benüm gibi
Ẓannum budur ki sen de peşīmānsın ey göñül

4 Eşkümde böyle şu'le nedendür meger ki sen
Çün sūz u tāb giryede pinhānsın ey göñül

5 Bīgānedür mu'āmeleñüz aḳl u ẖūş ile
Gūyā derūn-ı sīnede mihmānsın ey göñül

6 Āyīne oldu bir nigeh-i ḥayretüñle āb
Bi'llāh ne ṣaẖt āteş-i sūzānsın ey göñül

7 Ḥac yollarında meş'ale-i kārbān gibi
Erbāb-ı 'aşḳ içinde nümāyānsın ey göñül

8 Feyż āşiyānı mihr-i hüner cilvegāhısın
Ṣubḥ-ı bahār-ı şevḳa girībānsın göñül

9 Peymāne-i maḥabbeti şunduñ **Nedīm**e çün
Luṭf eyle cāmı bārī biraz ḳansın ey göñül

---

69 **Nedīm Divanı**, s.314
1a ṣubḥ : ṣabā **M.** Vezin gereği divāna uyulmuştur. **D.**
4 5 6 ve 9. beyit : **-M.**
8b ṣubḥ-ı bahār : ṣubḥ u bahār **M.**

62 a

70

Müseddes-i Fāżıl

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

I

1 Raḥm ider yoḳ baña hiç nālelerümden ġayrı
Hiç bir aġlar bulmam çeşm-i terümden ġayrı
3 Hem-demüm yoḳ daḫi āh-ı şererümden ġayrı
Beni yoḳlar bulınur mı kederümden ġayrı
5 *Bir yanar yoḳ benüm içün cigerümden ġayrı*
Bir acır mı bulınur yarelerümden ġayrı

II

1 Beni şād eyle diyü kimlere feryād ideyüm
Kime taḳrīr-i ġumūm-ı dil-i nā-şād ideyüm
3 Daḫi kimden ṭaleb-i himmet ü imdād ideyüm
Dil-i nā-şādı bu ḥālümle nice şād ideyüm
5 *Bir yanar yoḳ benüm içün cigerümden ġayrı*
Bir acır mı bulınur yarelerümden ġayrı

III

1 Āh u zār itmedigüm ḥāṣılı bir dem yoḳdur
Yine bir şefḳat ider ḥālüme ādem yoḳdur
3 Gūyiyā şimdi cihān içre ki 'ālem yoḳdur
Yāḫūd ehl-i elem-i miḥnete maḥrem yoḳdur
5 *Bir yanar yoḳ benüm içün cigerümden ġayrı*
Bir acır mı bulınur yarelerümden ġayrı

---

70 **Enderunlu Hüseyin Fazıl Divanı,** s.17
Tekrar beyitleri mecmuada aralardan birer kelime alınarak yazılmıştır.

IV

1 Meded ey feyż-i Ḫudā derdime bir çāre meded
Āteş-i miḥnete yandı dil-i bī-çāre meded
3 Sen eger itmez iseñ luṭf ile bir pāre meded
Ya kim itsün dil-i miḥnet-keş ü ġam-ḫᵛāre meded
5 *Bir yanar yoḳ benüm içün cigerümden ġayrı*
Bir acır mı bulınur yarelerümden ġayrı

V

1 Ne arar var ne ṣorar ḥāl-i dil-i nā-şādı
Herkesüñ şimdi vefāsızlıḳ olup muʿtādı
3 Kimseye **Fāżıl** işitdiremedüm feryādı
Ḳaldı dünyāda hemān merḥametüñ bir adı
5 *Bir yanar yoḳ benüm içün cigerümden ġayrı*
Bir acır mı bulınur yarelerümden ġayrı

62 b

71

Ġazel-i ʿĀṭıf

Fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

1 Vuṣlatuñ ḳadrini mehcūr olmadukça bilmedüm
ʿĀḳıbet luṭfını rencūr olmaduḳça bilmedüm

2 Bāde-i pür-zūr-ı ʿaşḳuñ nükte-i keyfiyyetin
ʿArż-ı kām itmekde mecbūr olmaduḳça bilmedüm

3 Āteş-i sevdā ile yanup yaḳılma n'eydügin
ʿAşḳ ile hem-ḥāl-i tennūr olmaduḳça bilmedüm

4 Luṭfını imdād-ı ceyş-i neşʾe-i cām-ı Cemüñ
Leşker-i ekdāra maḥṣūr olmaduḳça bilmedüm

5 **ʿĀṭıfā** seng-i sitem-perdāz-ı aʿdā n'olduġın
Cām-ı ḫāṭır gibi meksūr olmaduḳça bilmedüm

72

Ġazel-i Nābī

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

1 Ḳalmadı rāh-ı ṭalebde ḫaṭar in-şā-Allāh
İderüz kūy-ı murāda sefer in-şā-Allāh

2 Hiç bir 'uḳde mi vardur açılmaz ey dil
Var iken elde niyāz-ı seḥer in-şā-Allāh

3 Dil-i sengi ne ḳadar saḫt ise de dildāruñ
Nāvek-i āhum olur kār-gerān in-şā-Allāh

4 Germine serdine ṣabr eyleyerek dünyānuñ
Aluruz naḫl-i emelden s̱emer in-şā-Allāh

5 Çarḫuñ olmış ṭutalum devri ḫilāf-ı me'mūl
Dem olur kāmumuz üzre döner in-şā-Allāh

6 Peyk-i āhum gideli yāre ḫaylī zamāndur
Umaruz kim getürür bir ḫaber in-şā-Allāh

63 a

7 Olsa bir kerre vezān bād-ı kerem ey **Nābī**
Ḳomaz āyīne-i dilde keder in-şā-Allāh

---

72 **Nābī Divanı I-II**, s.956
3b kār-ger : kār-gerān **M**. Vezin gereği divāna uyulmuştur. **D.**
6a yāre ḥayli zamāndur : ḥayli zamāndur yāre , kim : ki **D.**

73

Ġazel-i Pertev

Müfte'ilün müfte'ilün fā'lün

1 Günlerimüz hecr ile şām oldı gel
Dīdemize uyḫu ḥarām oldı gel

2 Sen gözi āhūyı şikār itmege
Dīdelerüm ḫalḳa-i dām oldı gel

3 Māh-ı ruḫuñ görmek içün dergehüñ
Mecma'-ı aḥbāb-ı kirām oldı gel

4 Bizi ayaḳlandur amān sāḳiyā
Neş'emüzüñ vaḳti tamām oldı gel

5 **Pertev**e şimdi daḫi gelmez misin
'Aşḳuñ ile ḫayli be-nām oldı gel

74

Ġazel-i Nedīm

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Būs-ı la'lüñ şöyle sīr-āb-ı zülāl eyler beni
Her gören āb-ı ḥayāt içmiş ḫayāl eyler beni

2 Şā'ire söz bulmaġa minnet ne ammā n'eyleyem
Āh kim ḥayret seni gördükçe lāl eyler beni

3 Sevdügüm cām-ı meye ḥācet nedür la'l-i lebüñ
Bir şeker-ḫandeyle mest-i bī-mecāl eyler beni

---

73 **Muvakkıtzade Muhammed Pertev Divanı**, s.185

74 **Nedīm Divanı**, s.350
1b her : kim **D.**

4 Bāġda zülf ü ruḫuñ añduḳça bu kimdür diyü
Sünbül ü gül biri birinden su'āl eyler beni

5 Nükhet-i zülfüñle geldükçe nesīm-i nev-bahār
Ṭurra-i sünbül-ṣıfat āşüfte-ḥāl eyler beni

6 Nā-tüvānam şöyle çeşmüñ ḥasretinden kim gehī
Sāye-i müjgān-ı āhū pāy-māl eyler beni

7 Gerdişin gördükçe sāḳī-i mülāyim-meşrebüñ
Ārzū ser-geşte-i fikr-i muḥāl eyler beni

8 Ḥasret-i çeşmüñle ḫāk-i siyāh olsam n'ola
Baḫt āḫir sürme-i çeşm-i ġazāl eyler beni

9 'Arż-ı ḥālüm çoḳ efendüm ḫāk-i pāy-i devlete
Luṭfuñ ammā bī-niyāz-ı 'arż-ı ḥāl eyler beni

10 Ben ḳuluñ lāyıḳ degüldür vaṣluña ammā yine
İltifātuñ ārzūmend-i viṣāl eyler beni

11 Güldürür yā aġladur yā luṭf eder yāḫūd 'itāb
Ḥāṣılı n'eylerse ol ruḫsār-ı āl eyler beni

12 Yāridür ol ḳadd ü ḫaddüñ kim müdāmā bāġda
Vālih-i gül-ġonca ḫayrān-ı nihāl eyler beni

13 Gūyiyā bilmez efendüm bende-i dīrīnesin
Kim **Nedīm**ā bu mudur diyü su'āl eyler beni

---

8 9 10 11 ve 13. beyit : **-M.**
Mecmuada 12. beyitteki *müdāmā* yerine *Nedīmā* yazılmış ve gazel tamamlanmıştır.

63 b

75

Ġazel

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

1 Ferāġat-lāne-i ‘uzletde şöhretden cüdā oldum
Hümā-pervāz iken ‘anḳā-yı evc-i inzivā oldum

2 Nihān olmışdı cismüm pūşiş-i yār-i taḥammülden
Ḳabā-ber-dūş olup vāreste-i ḳayd-ı ḫafā oldum

3 Düşürdüm kendimi pā-māl-i rāh olmaḳ ümīdiyle
Semend-i nāzına sāyem gibi sāyīde-pā oldum

4 Meşeldür dūr olan gözden göñülden dūr olur dirler
Ṣalā itdüm vaṭandan dūr-ı ceşm-i sürme-sā oldum

5 Olaldan āşinā-yı ma‘nī-i bīgāne ey Ḥākim
Ġazālān-ı ḳażā-yı ḥüsn ile çeşm-āşinā oldum

76

Ġazel-i Rā’if

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1 Cevr-i gerdūna taḥammül ne yaman müşkil imiş
Vaż‘-ı bī-cā-yı sitemkārı amān müşkil imiş

2 Beni ser-pençe-i miḥnetde zebūn itdi felek
Sitem-i dehre meger tāb u tüvān müşkil imiş

3 Ḥıfẓ-ı nāmūsı belā ġayret-i aḳrān daḫi güç
Mā-ḥaṣal ḳayd-ı cihān ẕāt-ı zamān müşkil imiş

---

75 **Seyyid Mehmed Efendi (Hākim) Yaşamı, Edebi Kişiliği ve Divānı Üzerine Bir Araştırma (İnceleme-Metin)** adlı eserde bulunamadı.

4 Hedef-i tīr-i fedā oldıġuma aġlarum āh
Saña dil-dādelük ey ḳaşı kemān müşkil imiş

5 O şeh-i kişver-i ma'mūre-i ḥüsne **Rā'if**
Hele bī-vāṣıṭa feryād u fiġān müşkil imiş

64 a

77

Ġazel-i Rā'if

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

1 Şeker-āb oldı bu demler dil ü cān eşküm ile
Oldı esrār-ı dilüm çünki 'ayān eşküm ile

2 Seyl-i çeşmüm yine reşk-āver-i cünūn oldı
Yıḳılur ḫūn iderem ḳaṣr-ı cihān eşküm ile

3 Giryeden yāre nigāh itmeye bir dem bulamaz
Uġradı derde der-i çeşm ne yaman eşküm ile

4 Baña ser-keşlik idüp ġayra niçün rām olduñ
Ben büyütdüm seni ey serv-i revān eşküm ile

5 Aġladur **Rā'if** o mehden ḥaẕer it bir gün olur
Dimedim mi saña ol dem o zamān eşküm ile

---

77 3a itmeye: itmem **M.** Vezne göre düzeltilmiştir.

78

Ġazel-i Rā’if

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1 Teb-i ‘aşḳuñ dile ol mertebe te’s̱īr itdi
Reng-i ruḫsāre-i ārāmumı taġyīr itdi

2 Levḥ-i āsāyişüme ḫāme-i Behzād ḳadar
Ṣūret-i rābıṭamı ‘aksine taṣvīr itdi

3 Āferīnīşde benüm ṭıynetümi dest-i ḳażā
Ey dil-i zārum ‘aceb ġamla mı taḫmīr itdi

4 Baña raḥm eyle diyü aġladı dil ṣubḥa ḳadar
O meh-i ḥüsne bu şeb ḥālini taḳrīr itdi

5 Bir daḫi şād olamaz ḫāṭır-ı maḥzūn zīrā
Vaż‘-ı nā-sāz-ı felek **Rā’if**i tekdīr itdi

64 b

79

Ġazel

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

1 Şehā tīġ-ı ġamuñ kesmek dilermiş bendeñi senden
Beni ġam öldürür şimden girü ümmīdi kes benden

2 Görinmezsin ḳaçarsın ‘āşıḳuñdan n’eylesün ādem
Neden çāḳ böyle ḳaçmaḳ ey perī lāyıḳ mıdur andan

3 Baña gülzār-ı kūyuñ gül-‘iẕāruñ serv-i ḳaddüñ bes
Ferāġat itdüm ey meh şāhid ol sen seyr-i gülşenden

---

79 **Üsküdarlı Sırrı Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Divanının Tenkidli Metni** adlı eserde bulunamadı.

4 Lebüñsüz ġonca-i ter nīşterdür çeşm-i ‘uşşāḳa
Ruḫuñsuz farḳ olunmaz ṣaḫn-ı gülşen künc-i külḫandan

5 İrişdi şām-ı firḳat gel bu günden ölmege sa‘y it
Yetiş ser-menzile ey **Sırrī** durma bārī erkenden

80

Ġazel-i Cihānī

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

1 Yeridür meyl iderse dil o ḳadd-i [bī-] miṣāl üzre
Ḳadīmī ‘ādetidür bülbülüñ ḳonmaḳ nihāl üzre

2 Ża‘īf oldum taḥammül idemez hicrānuña cānum
Belā bārını yükletme meded bu bī-mecāl üzre

3 Ümīd-i vaṣl ile cānum bedenden oldı āvāre
Telef oldum yazıḳlar baña bu fikr-i muḥāl üzre

4 Görenler eşk-i ḫūnīnüm ḥabābın çeşm-i pür-nemde
Ṣanur kim ġonca güller ṣuya ḳonmışdur sifāl üzre

4 Eşigüñde **Cihānī** kebkebüñ ile na‘lçeñ naḳşın
Ṡüreyyā ṣandı gelmişdür feleklerde hilāl üzre

65 a

81

Ġazel-i Cihānī

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

1 Ruḫ-ı dildārı seyr eyle o ḳadd-i bī-miṣāl üzre
Açılmış tāze gül görmek dilerseñ ger nihāl üzre

2 Ruḫ ile ḳaşlarına mihr ü māhı beñzedem ṣanma
Meh eksilmekde her dem mihr ise dā'im zevāl üzre

3 Nice alınmasun ‘aḳlum şarāb-ı nābden zāhid
Ruḫ-ı dildāra gelmiş bāde olmış āli āl üzre

4 Ṣurāḫī gibi baġrum ḳanını dökmezseñ ey sāḳī
İnan vallāhi billahi vebāl olur vebāl üzre

5 Baş açıḳ bir ḥarāmīdür bu devr içinde peymāne
Cihānī būs ider la‘l-i leb-i dildārı el üzre

82

Kemāl Paşa-zāde

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1 Çarḫ-ı gerdūndan bilürsin eksik olmaz inḳılāb
Bekle yārüñ eşigin kim bir gün ola fetḥ-i bāb

2 Her ne derde kim devā ṣorsam lebüñ epsem bulur
Görmedüm dünyāda ben anuñ gibi ḥāżır cevāb

---

82 **Şeyhülislam Kemalpaşazade Divanı**'ında bulunamadı.

3 Leblerüñden alsam üç būse olur ḳanum ḥelāl
Kim müs̱elles̱ olıcaḳ dirler ḥarām olmaz şarāb

4 Gūşe-i zülfüñ durur her gice māhuñ menzili
Her seḥer gül-ruḫlaruñdur cilvegāh-ı āfitāb

5 Söylesün il diñlesün bildigüñ ile söyleme
Söyledüm ben bildigüm vallāhü a‘lem bi’ṣ-ṣavāb

65 b

83

Ġazel

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1 Oldı ma‘mūre-i dil derd-i ḫumār ile ḫarāb
Bize efsāneyi ḳo sāḳī getür cām-ı şarāb

2 Bezm-i ġam sāġarıdur dīde ṭolı ḫūn-ı ciger
Ġam degül olsa göñül āteş-i sīnemde kebāb

3 Meykede āb u hevāsı başumuzdan gitmez
Ya çeken cez̠be-i ṣudur bizi ya cez̠b-i türāb

4 Ṣāḥil-i dīdeye emvāc-ı belādan çıḳamaz
Batdı girdāb-ı sirişkümde meger keştī-i ḫ^{v}āb

5 Girye-i çeşmüm te’essüfle nedāmet getürür
Her ḳaçan gelse **Şuhūdī** öñüme ‘ahd-i şebāb

---

83 **Şuhūdī Divānçesi -İnceleme-Metin-**, s.32
3b ṣudur : ṣūdıdur , cezb-i türāb : darb-ı tırāb **ŞD.**
5b önüme : önümde **ŞD.**

84

Ġazel

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

1 Ḫūblar çünki görür 'āşıḳı bülbül yirine
'Ārif ol sen de daḳın bir güzeli gül yirine

2 Ḥüsn-i mecmū'ası zeyn olmaz idi çaḳ bu ḳadar
Arada kākülі ger düşmese sünbül yirine

3 Ruḫ-ı gülgūn ile şeb-dīz ṣaçuñ baş ḳoşalı
Virelüm cān u dili biz daḫi öñdül yirine

4 Pādişāhum güzelüm ḫizmete durmışdur dil
Ṣatun almalu degül ḳullan anı ḳul yirine

5 Yine aşkār gözi ṭoluları nūş itdi göñül
Mey-i gülgūnı tutub bağladı Düldül yirine

6 Yazalum yine **Revānī** nice rengīn ġazeli
Tāze güller ṣunalum yāre ḳaranfül yirine

66 a

85

Ġazel-i 'Ubeydī

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

1 Ġamuñla pāymāl olan dil-i vīrānı anmazsın
İle iḥsān idersin künc-i vaṣluñ adın anmazsın

2 Lebüñ cāmını bir kez emdügüm añarsın ammā kim
Ġam-ı hecrüñle ḳanlar yutduġum devrānı anmazsın

---

84 **Revānī Divanı**, s.247
1b daḳın : ṭaḳın **D.**
3a şeb-dīz ṣaçuñ baş ḳoşalı : ḳoşdı çü şeb-dīz ṣaçın , virelüm : vireyin **D.**
5. beyit: **-M.**

85 **Şiir Mecmualarında XVI. ve XVII. Asır Divan Şiiri [Ubeydî- Aşkî- Şem'î- İşretî]**'de bulunamadı.

3 Dimişdür ḳurṣ-ı dāġum göricek bir būse ḥaḳḳuñdur
Be hey ẓālim unutduñ hīç ḥaḳḳ-ı nānı anmazsın

4 ‘Adū bir kez çaġırmaḳla varursın yanına dā’im
Nice feryād ider bu ‘āşıḳ-ı nālānı anmazsın

5 Nice ṣıḥḥat yüzin görsün **‘Ubeydī** derdmendüñ kim
Ṭabībüm yıl geçer ol ḫaste-i hicrānı anmazsın

86

Ġazel-i Fużūlī

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1 Ġamzesin sevdüñ dilā cānuñ gerekmez mi saña
Tīġa urduñ cism-i ‘uryānuñ gerekmez mi saña

2 Yele virme daġıdup her māh ayaḳlardan düşer
Ey perī zülf-i perīşānuñ gerekmez mi saña

3 Āteş-i āhumla eylersin baña teklīf-i bāġ
Bāġ-bān serv-i ḫırāmānuñ gerekmez mi saña

4 Yandurup cānum cihān-sūz itme berḳ-ı āhumı
Āsumān ḫurşid-i raḫşānuñ gerekmez mi saña

5 Ey kemān-ebrū raḳībe virme ġamzeñden naṣīb
Oḳ atarsın ṭaşa peykānuñ gerekmez mi saña

86 **Fuzūlī Divanı**, s.139
1a dilā : göñül **D.**
2a māh : yan **D.**
3a āteş-i āhumla : āteşīn āhumla, serv-i ḫırāmānuñ : gülberg-i ḫandānuñ **D.**
4a berḳ-ı āhumı: - **M**

6 Küfr-i zülfüñden beni men‘eylemek lāyıķ mıdur
Ṣūfī inṣāf eyle īmānuñ gerekmez mi saña

7 Ṭutalum kim eşk-i seylābına yoķdur i‘tibār
Ey **Fużūlī** çeşm-i giryānuñ gerekmez mi saña

66 b

87

Ġazel-i Yaḥyā Tesdīs-i Raḥmī

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

I

1 Ne cānda māsivā ķaydı ne dilde ķīl u ķālüm var
Dem-ā-dem ẕikr-i Ḥaķķ ile ne şīrīn ḥasb-i ḥālüm var
3 Ne dünyādan ne ‘uķbādan cevāb ile su’ālüm var
Ledünnī ‘ilmine düşdüm benüm gizlü maķālüm var
5 *“Ġanīdür göñlüm ‘ışķ ile ne māl ü ne menālüm var*
Ne vaṣl-ı yāre ḫandānam ne hicrāndan melālüm var”

II

1 Helāk-i cān içün ġamzeñ baña ḫançer ṣunar cānum
Hemān teslīm-i rūḥ idüp taḫallüfden geçer cānum
3 Şu cādū gözlerüñden ġayrı kimse yoķ ṣorar cānum
Bisāṭ-ı ķurba ķurbiyyet bulam diyü arar cānum
5 *“Ne ṣaġ olmaķ murādumdur ne ölmekden ķaçar cānum*
Cihānda ḫaste-i ‘ışķ olalı bir ḫōşça ḥālüm var”

6a lāyıķ mıdur : lāyıķ degil, ṣūfī : ṣāfī **D.**
87 **Ġazel-i Yaḥyā Tesdīs-i Raḥmī** : ġazel-i Yaḥyā taḥmīs-i Raḥmī **M.**

III

1 Ḳılup bu eşk-i ḫūnīnüm tenüm ḫākin ser-i ġalṭān
Vücūdum var bütün gülī ḳabāya virmişüm el-ān
3 Şarāb-ı ‘aşḳ ile semm-i göñül āşüfte vü ḫayrān
Ḳanā‘at Ḳāfına ‘anḳā olup dil mülkine sulṭān
5 *“Ne meyl-i Külbe-i Aḥzān ne seyr-i ṣoḥbet-i yārān*
Ne ṭa‘n-ı zāhid-i nādān ne ceng ne cidālüm var”

IV

1 Benüm ol merd-i meydānuñ ḥaḳīḳat çüst ü çālāki
Fedā-yı ‘aşḳ ḳılmışam cihānda māl ü emlāki
3 Melāmet ehliyem n’ola dökersem başıma ḫāki
Kim añar gūşe-i ġamda yaturken zār u ġamnāki
5 *“Ben ol ḫayrān-ı ‘ışḳam kim yitirdüm ‘aḳl u idrāki*
Ne ‘ālemden ḫaberdārum ne kendümden ḫayālüm var”

V

1 Getür sāḳī mey-i nābı bu dem mest eyle ‘uşşāḳı
Hemān tevḥīd-i ẕāt olsun unutsun cümle āfāḳı
3 Naẓar ḳıl ḥāline her gāh esirge saña müştāḳı
Ferāmūş eyle bu ḫalḳı añup ey **Raḥmi** ‘uşşāḳı
5 *“Cihān fānīdür ey* ***Yāḥyā*** *Hüve’l-Ḥayyi Hüve’l-Bāḳī*
Degişmem aṭlas-ı çarḫa benüm bir köhne şālüm var”

88

Müfred

Fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

İḥtiyācum saña olup mu‘tād
Beni luṭf ile ġamdan ḳıl azād

III-5 ṣoḥbet-i yārān : ṣoḥbet-i hem-yārān **M.** Vezin gereği divana uyulmuştur. **Yahya D.**

89

Müfred

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün

Ey pādişeh-i kişver-i Levlāk n'olaydı
Ol yir ki başarduñ gözimüñ nūrı olaydı

67 a

90

[Tazmīn-i Cevrī Li-Fużūlī]

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

I

1 Ne mir'āt-ı dil ü āynā-yı 'ālemde ṣafā gördüm
Ne a'yān-ı zamānda luṭf ile bir āşinā gördüm
3 Ne naḳş u ṣūret-i levḥ-i ḥaḳīḳatde beḳā gördüm
Muḥaṣṣal ḫalḳı semt-i mihribānīden cüdā gördüm
5 Vefā her kimseden kim istedim andan cefā gördüm
Kimi kim bī-vefā dünyāda gördüm bī-vefā gördüm

II

1 Zamānuñ ḫalḳı hep mu'tād idinmişler cefā resmin
Gidermişler bozup levḥ-i ḥaḳīḳatden vefā resmin
3 Ferāmūş eylemişler her biri luṭf u 'aṭā resmin
'Aceb mi maḥv idersem ben de ümmīd ü recā resmin
5 *Vefā her kimseden kim istedim andan cefā gördüm*
Kimi kim bī-vefā dünyāda gördüm bī-vefā gördüm

---

90 **Cevrî Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Divanının Tenkitli Metni,** s. 369
[Tazmīn-i Cevrī Li-Fuzūlī] : Ġazel-i Cevrī Taḫmīs-i Fużūlī **M.** / Şiir divanda tesdislerin içinde yer almaktadır. [Tesdīs 7]
I-4 semt : himmet **M.** Vezin ve anlam gereği divana uyulmuştur.
Mükerrer kısımlar mecmuada aynen tekrar edilmemiş aralardan birkaç kelime yazılarak belirtilmiştir.
II-1 zamānuñ : zamāne **D.**

III

Yazuḳlar baña kim aḥbāba ḥüsn-i i'tiḳād itdüm
Ḥayıflar kim kelām-ı dōstāne i'timād itdüm
Cihānda gerçi kim çoḳ kimselerle ittiḥād itdüm
Ne gördüm kimseden himmet ne taḥṣīl-i murād itdüm
Vefā her kimseden kim istedim andan cefā gördüm
Kimi kim bī-vefā dünyāda gördüm bī-vefā gördüm

IV

Cihānuñ ḫalḳını hep derd-i ḥırṣa mübtelā buldum
Ne āzādında şükr ü bendesinde ne rıżā buldum
Ne dervīşinde istiġnā ne şāhında ġınā buldum
Keremle ḫalḳı bī-gāne sitemle āşinā buldum
Vefā her kimseden kim istedim andan cefā gördüm
Kimi kim bī-vefā dünyāda gördüm bī-vefā gördüm

V

İnanma gülse **Cevrī** bir iki gün yüzüne dünyā
Vefādār añlayup ḫalḳ ile ülfet eyleme aṣlā
Recā-yı ḳaṭ' idüp eyle ferāġat gūşesin me'vā
Ne söyler gör **Fużūlī** ḫalḳ-ı 'ālemden idüp şekvā
Vefā her kimseden kim istedim andan cefā gördüm
Kimi kim bī-vefā dünyāda gördüm bī-vefā gördüm

91

Müfred

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

Ne yārān ḳaldı 'ālemde ne ḫod evvelki dem ḳaldı
Ḳadīmī āşinālardan hemān bir derd ü ġam ḳaldı

IV-2 ne: -**D.**

67 b

92

[Fehīm-i Kadīm Terkīb-i Bend]

I

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

1 Ey nigāh-ı ġażabı mest-i mey-i naḫvet-i nāz
Ġamzesi sāḳī-i cām-ı ecel-i niyāz
2 Ey fürūġ-ı ruḫ-ı ḫūy-gerdesi ḫūrşīd-güdāz
Ey leb-i nādire gül-berg-i gül-i gülşen-i rāz
3 Ḳorḳaram rāzumı fāş ide o çeşm-i ġammāz
Āşinā oldı dile ġamze-i peykāne-nevāz
4 Şeb-i hecr ü ġam-ı zülf ü dil-i sevdā-pervāz
İḫtiyārī degül āh eylersem eger dūr u dırāz

5 Āh idersem n'ola sevdāñ ile ṭolmış göñlüm
Ḫaberüm yoḳ ki senüñ 'āşıḳuñ olmış göñlüm

II

1 Ḥüsnüñ evvel baḳışumda beni itdi meftūn
Eyledi sāḥir-I çeşmüñ baña biñ mekr ü füsūn
2 Zülfüñ itdi dilümi silsile-cünbān-ı cünūn
Āḫirü'l-emr bu sevdā ile oldum Mecnūn
3 Gördüñ oldum elem-i 'aşḳuñ ile zār u zebūn
Şerbet-i luṭf ile derd-i dilüm itdüñ füzūn
4 Ṭoldı tā derd-i maḥabbetle derūn u bīrūn
Başladuñ zehr-i sitemle cigerüm itmege ḫūn
5 Ḥāletüñ ol ki baḳışda beni itdi meftūn
Eyledi sāḥir-i ḥüsnüñ baña biñ mekr ü füsūn

---

92 **Fehim-i Kadim [Hayatı, Sanatı, Divanı ve Metnin Bugünkü Türkçesi]** s.264
[Fehīm-i Kadīm Terkīb-i Bend] :Terkīb-i mu'aşşer der-ḫiṭāb-ı şīrīn-güftār **M.**
I-3a rāzumı : rāzı **M.** Vezin gereği divana uyulmuştur. **D.**
I-5b ḫaberüm : ḫaberüñ **D.**
II-1 : **-M.**
II-3b itdüñ füzūn : itdüñ efzūn **D.**
II-5 : **-FEHD.**

[6] Rūy-ı dil gösterüp itdüñ beni çün dīvāne
Oldum ey āhū-yı vaḥşī giderek bīgāne

III

1 Bī-mürüvvet ne idi ‘arż-ı maḥabbet evvel
Ne idi eyledügüñ luṭf [u] mürüvvet evvel
2 Neye verdüñ dile neẓẓāreye ruḫṣat evvel
Niçün itdüñ dil-i bīçāreye şefḳat evvel
68 a 3 İtmek idi ġarażuñ çünki ferāġat evvel
Ne idi tā bu ḳadar germī-i ülfet evvel
4 Üns idi elde iken şānuña ‘ādet evvel
Şāh-bāzum yoġ idi sende bu vaḥşet evvel

5 ‘Afv ḳıl ḥüsnüñe küstāḥ nigāh itdüm ise
İḫtiyār elde degül girye vü āh itdüm ise

IV

1 Gerçi ben serḫoş-ı ‘aşḳuñla şarāb içmez idüñ
Āteş-i cevr ile bağrumda kebāb itmez idüñ
2 Evvel ālüfteñe tā böyle ‘itāb itmez idüñ
Biñ su’āl eylese bir tünd cevāb itmez idüñ
3 Luṭf iderken ġażab-ālūde ḫiṭāb itmez idüñ
Beni gördükçe ser-i rehde şitāb itmez idüñ
4 Çeşmümi āteş-i ḥasretle pür-āb itmez idüñ
Dil-i vīrānemi tekrār ḫarāb itmez idüñ

5 Şimdi ḳurbānuñ olam söyle nedür n’oldı sebeb
Āşinā-yı ezelīye bu tecāhül bu ġażab

IV-1a şarāb içmez : şarāb itmez **D.**
IV-3b ser-i rehde : ser-i rehinde **M.** Vezin gereği divana uyulmuştur.

V

1 Mest-i şīrīn-suḫanam telḫī-i güftār nedür
Luṭfuñ evvel ne idi şimdi bu āzār nedür
2 Bu teġāfül nigeh-i nergis-i bīmār nedür
Ġonca-i gül gibi la‘līn-i şeker-bār nedür
3 Beni gördükçe şitāb ile o reftār nedür
Rencīş-i bī-sebeb-i ġamze-i pergār nedür
4 Sitem-i ġamze yeter çeşm-i cefākār nedür
Mübtelāña nedür ey şūḫ bu eṭvār nedür

5 Sitem itmekde yine ḳādir iseñ eyle baña
‘Āşıḳam ‘āşıḳam ey şāh-ı cefākār saña

68 b

VI

1 Ḫod-perestüm reviş-i dīnüñe ḳurbān olayum
‘Āşıḳ eyleyesin āyīnüñe ḳurbān olayum
2 Pīçiş-i ṭurra-i müşkīnüñe ḳurbān olayum
Reşk iden bister ü bālīnüñe ḳurbān olayum
3 Çeşm-i ‘āyyār-ı suḫan ceyşüñe ḳurbān olayum
O kemān ebrū-yı pür-çīnüñe ḳurbān olayum
4 Nāvek-i ġamze-i pür-kīnüñe ḳurbān olayum
Zehr-i ḫand-i leb-i şīrīrüñe ḳurbān olayum

5 Sīneñi kīneden ey āyīne-ruḫ ṣāf eyle
Öleyim mi ele mir’āt alup inṣāf eyle

VII

1 Ḥüsnüñi görse eger Yūsuf olur bende saña
Ḫayl-i ‘uşşāḳ nice olmasun efgende saña
2 ‘Āşıḳ olurduñ eger görse idüñ sen de saña
Ba‘de-zīn bendeyem ey şāh-ı cihān ben de saña

V- 2a bu tegafül : pür-teġāfül **D.**
VI-1a ḫod-perestüm : o perestüm, VI-1b āşıḳ eyleyesin : āşıḳ-āyinesin **M.**

3 Ḥaẕer it aġlasa ḥālin dil-i nāzende saña
Böyledür ḳısmet-i Ḥaḳ girye baña ḫande saña

4 Bir naṣīḥatdur ider ʿāşıḳ-ı şermende saña
Ḳorḳaram yār olur aġyār-ı firībende saña

5 Girde-bālīn gül-āgende idüp pūte-i ḫār
Derd-i ġayretle helāk ola **Fehīm**-i bīmār

93

Ġazel-i Dervīş

Fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

1 Gūşe-i ġamda dil-i bīmārdur eglencemüz
Ehl-i derdüz ṣubḥ olınca zārdur eglencemüz

2 Münᶜakisdür ṣafḥa-i dilde ḫayāl-i rūy-ı yār
Dāʾimā āyīneveş dīdārdur eglencemüz

3 İrdi pāyāna ġam-ı eyyām-ı fürḳat ey göñül
Ḥāliyā fikr-i viṣāl-i yārdür eglencemüz

69 a

4 Nefy ü is̱bāt itmedir her demde ḥāl ü ḥālimüz
Yoḳ degüldür ḥālimüzce vardur eglencemüz

5 Rūz u şeb **Dervīş** bir şāhuñ s̱enākārı olup
Luṭf ile iḥsānını teẕkārdur eglencemüz

VII-5a Girde-bālīn gül-āgende idüp pūte-i ḫār : Girde-bālīn gül geydüñ idüp buna kār **M.**

94

Ġazel-i Rūḥī

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1 Ḳaddüñe irmek umar dil ne temennādur bu
İremez kimse buña ‘ālem-i belādur bu

2 Dil-i şūrīdeyi men‘ itme ruḫuñ şevḳinden
Gül-i ra‘nā ise ol bülbül-i şeydādur bu

3 Va‘de-i vaṣluñı ferdāya ṣalarsın nice bir
Ṣabrımuz ḳalmadı ey şūḫ ne ferdādur bu

4 Ḥāl ü ḫaṭ-ı ruḫ-ı zībāñı görenler dirler
Be ne ra‘nā be ne zībā be ne ġarrādur bu

5 Doyamaz kimse tecellā-yı cemāl-i yāre
Özge ḥāl özge cemāl özge temāşādur bu

6 Rindler meykedede ehl-i vera‘ mescidde
Hāy u hūy itmede bilmem ki ne ġavġādur bu

7 İstemezsin ḳoyasın bir dem elüñden zülfin
Ḳoya ey **Rūḥī**-i şūrīde ne sevdādur bu

95

Ḳıt‘a

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

1 Benüm göñlüm gibi ‘ālem ḫarāb-ābād imiş bildüm
Bināsı ‘ömr-i ādem gibi bī-bünyād imiş bildüm

3 Ne bir mūr-ı ża‘īfe ne Süleymāna ḳalur ‘ālem
Cihānuñ taḫt u tācı cümle ber-bād imiş bildüm

---

94 **Bağdatlı Rūhī Dīvānı**, s.896
2a şevḳinden : seyrinden **D.**
4 ve 6. beyit : **-M**

96

Ḳıt‘a

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

1 Düşelden dil hevā-yı ‘aşḳa bī-ṣabr u şekīb oldı
Hele āvārelikde ber-ḳarār olmaḳ naṣīb oldı
3 Ne dilberden ne dilden bir ḫaber almaġa var çāre
Ṣorarsan ‘āşıḳ-ı bī-çārenüñ ḥālin ġarīb oldı

69 b

97

Müseddes-i Cinānī

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün

I

1 Ḫalḳuñ ne ‘aceb ḥikmet olup ‘aḳd ile ḥalli
Eyler kimini fikr-i teraḳḳī vü te‘allī
3 Her ḥāle münāsib görinür cümle mücellī
Gelmiş kimine ‘ālem-i süflīde tesellī
5 *Ḫallāḳ-ı cihān ‘āleme ḳılduḳda tecellī*
Her şaḫṣ birer ḥāl ile ḳılmış mütesellī

II

1 Olmış kimisi cümle cihān mülkine sulṭān
Başında ġam-ı ṭanṭana-i şevket-i dīvān
3 Ammā kiminüñ ḳudreti yoḳ müflis ü devrān
Her birisi ḥālince yine ḫurrem ü ḫandān
5 *Ḫallāḳ-ı cihān ‘āleme ḳılduḳda tecellī*
Her şaḫṣ birer ḥāl ile ḳılmış mütesellī

---

96 4 sorarsan : ṣorarsan da **M.** Vezin gereği “da” yazılmamıştır.

97 **Cinānī Hayātı, Eserleri, Divānının Tenkidli Metni**, s.278
Müseddes-i Cinānī : Tesdīs-i Cinānī Efendī Ser-Bendeş Merḥūm Celāl Beg **D.**
Tekrar edilen kısımlar mecmuada birkaç kelime ile belirtilmiştir.
I-1 hikmet olup : hikmet olur, eyler kimini: eyler kimisi , mücellī : maḥallī **D.**
II-3 müflis ü devrān : müflis ü ‘uryān **D.**

III

1 Geymiş kimisi cāme-i zer-beft ü zer-endūd
Peşmīne geyüp kimi gezer faḳr ile merdūd
3 Ḥırmān iledür kimi kimi vāṣıl-ı maḳṣūd
Ḥikmet bu ne her biri yine ḥāline ḫoşnūd
5 *Ḫallāḳ-ı cihān ‘āleme ḳılduḳda tecellī*
Her şaḫṣ birer ḥāl ile ḳılmış mütesellī

IV

1 Olmış kimisi mīr ü kimi şaḥne vü ḳāżī
Ġavġāsı olur derd ü belāya müteḳāżī
3 Ṣorsañ yine aḥvālini müstaḳbel ü māżī
Her birisi ḥālinden olur şākir ü rāżī
5 *Ḫallāḳ-ı cihān ‘āleme ḳılduḳda tecellī*
Her şaḫṣ birer ḥāl ile ḳılmış mütesellī

V

1 Erbāb-ı ġınā devlet ü iḳbāl ile maġrūr
Aṣḥāb-ı hüner fażl u kemālāt ile mesrūr
3 Zühhāda **Cinānī** ḥarem-i cennet ile ḥūr
‘Uşşāḳa ṣadā-yı ney ü āvāze-i ṭanbūr
5 *Ḫallāḳ-ı cihān ‘āleme ḳılduḳda tecellī*
Her şaḫṣ birer ḥāl ile ḳılmış mütesellī

III-4 ne: ki **D.**
IV-3 ṣorsan yine aḥvālini : līkin ṣorar olsañ, şaḫṣ : şey’ **D.**

70 a

98

Ġazel-i Raḥmī

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

1 Yed-i ḳudret ki ezel ḥākimi taḫmīr itdi
'Aşḳ bünyādını ol ḫāk ile ta'mīr itdi

2 Cān-ı şīrīne ruḫuñ resmini gösterdi ḫayāl
Ṣanki Şāvur durur ol Ḫusrevi taṣvīr itdi

3 Dāġlar ṣanma görinen [...] 'asker-i ġam
Yaḳdı dil mülkini cümle ḳara yir itdi

4 Muṣḥaf-ı ḥüsnüñi derk itmez iken ehl-i 'uḳūl
Ḥāşiye yazdı ḫaṭuñ āyeti tefsīr itdi

5 Her ġazel kim didi evṣāf-ı ḫaṭuñda **Raḥmī**
Ṣafḥa-i bāb-ı 'aṭādur anı taḥrīr itdi

99

Müfred

Mef'ūlü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün

Ey dāġ-ı sīne ṣadre geçüp germe gögsini
Ḳan aġlamaḳda merdüm-i çeşmüm seni başar

98 **Bursalı Rahmî Çelebi ve Divanı**'nda bulunamadı.
3a [...] :okunamadı.

100

Nev'ī Ġazel

Mef'ūlü fā'ilātün mef'ūlü fā'ilātün

1 Ṭāli' bu vech ile dūn ser-keş nigār böyle
Bī-çāre 'āşıḳı gör baḫt öyle yār böyle

2 Dildār tünd ü ser-keş aġyār ise cefā-cū
N'itsün ya bülbül-i dil gül öyle ḫār böyle

3 Vaṣlında bīm-i hicrān hecrinde miḥnet-i cān
Derd-i firāḳ öyle vaṣl-ı nigār böyle

4 Ol serv-i ḫoş-ḫırāmı tenhā bulup ne çāre
Ol bī-ḳarār böyle ben şermsār böyle

5 Dil zevraḳın düşürme girdāb-ı ıżṭırāba
Ṣabr it göñül ki ḳalmaz bu rūzgār böyle

6 **Nev'ī** nice getürsin hicrān yükine ṭāḳat
Cism-i nizār öyle cān-ı figār böyle

70 b

101

Ġazel-i 'Arşī

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün

1 Ey dil yine bir zülf-i semen ile dolaşduñ
Āzāde iken göz göre ġavġāya dolaşduñ

---

100 **Nev'î Divanı-Tenkidli Basım**, s.494
1b öyle: böyle **D.**
4. beyit : **-M.**
5a dil zevraḳın : ten zevraḳın, ḳalmaz ba'de : ki ḳalmaz bu, öyle : böyle **D.**
5b bu: ba'de **M.**

101 **Arşî Divanı'nın Tenkidli Metni I-II**, s.242
Ġazel-i 'Arşī : Ġazel-i Veysī **M.** Gazel 'Arşī'ye aittir.

2 Cem‘ itmiş idüñ ḫāṭıruñı ‘aşḳ eleminden
Bir nice uzun riştelü sevdāya dolaşduñ

3 Bükdüñ ḳadüñ ol ince miyānuñ hevesiyle
Āḫir kemer olduñ ḳad-i bālāya dolaşduñ

4 Bāl ü perüñi yaḳmaġa şevḳ-ı ruḫ-ı yāre
Pervāne gibi şem‘-i şeb-ārāya dolaşduñ

5 Üftāde görüp **‘Arşī**yi ey çeşm-i ḥarāmī
Geldüñ yine cān mülkine yaġmāya dolaşduñ

102
Müfred
Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

Dil-i dīvāneme sermāye-i sevdāyı ben virdüm
Esīr oldum kemend-i zülf-i yāre iḫtiyārümle

103
Ġazel-i Aḥmed
Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

1 Dilā gördüñ mi dildārı yatur aġyāre yaṣlanmış
Gül-i nev-restedür gūyā yüz urup ḫāre yaṣlanmış

2 Seni deyr içre görmişler ṣanemler ey büt-i zībā
Ḳalur ḥayretde her biri der ü dīvāre yaṣlanmış

2b bir nice uzun : bir ince üzük **D.**
103 **Ahmed Paşa Divanı**'nda bulunamadı.

3 Yüzinde ḥāl-i fülfülüñ göricek ey perī-peyker
Ḥabeş ṭıflına beñzetdüm yatup gülzāra [yaṣlanmış]

4 Temāşā eyleyen göñlümi yārüñ zülf-bendinde
Yine Manṣūrı gördük dir yüz urup dāra [yaṣlanmış]

5 Helāk olsam bu reşk ile ta'accüb eyleme **Aḥmed**
Ki nāzüklük ile ḫançer miyān-ı yāre yaṣlanmış

104

Müfred

Mef'ūlü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün

Def'-i ḫumār ister iseñ çāre ey göñül
Benüm bildigüm 'ilāc hemān bādedür saña

71 a

105

Sevādī Ġazel

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Ehl-i 'ıyşuz ḳalmazuz 'ālemde nām u nenge biz
Mā'il olsavuz 'aceb mi bāde-i gül-renge biz

2 Bezm āyīnini bizden ögrenür Dārā vü Cem
Rezm vādīsini ta'līm eylerüz Hūşenge biz

3 Rāst 'uşşāḳa muḥayyerden nevālar gösterür
Iṣfahānīden ḥicāza başlasaḳ āhenge biz

4 ‘Aşḳ ḥālātıyle Mecnūnluḳ diler şūrīde-dil
Şīşe-i nāmūsumuz çalsaḳ yeridür senge biz

5 Şāh-bāz-ı evc-i istiġnāda pervāz eylerüz
Nice ‘anḳālar gibi ṣaydı getürdük cenge biz

6 Ey **Sevādī** seb‘aveş bu heft beyt ile yine
Pençe urduḳ naẓm-ı Cāmī ile Heft Evrenge biz

106

Ġazel-i Merḥūm Bāḳī Efendī

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1 Murġ-ı dil ḳonmaġa bir ḳāmeti Ṭūbā gözedür
Serv ü şimşādı begenmez ḳatı a‘lā gözedür

2 Menzilin bāġ-ı İrem ḳılsalar itmez ārām
Ehl-i dil cennet-i kūyuñ gibi me’vā gözedür

3 Ġamze aṣla gözine kimseyi hīç ildürmez
Yine dil-ḫastesin ol nergis-i şehlā gözedür

4 Ḫam-ı ebrūña baḳar vaṣluñ ümīdiyle cihān
Ḥasret-i ‘īd ile māh-ı nevi dünyā gözedür

5 Bī-baṣar farḳ idemez ḳanda baṣar ol āhū
Yine izi tozını dīde-i bīnā gözedür

6 ‘Āşıḳuñ düşmeni çoḳ baḥre dönüpdür yaşı
İki zevraḳdur iki dīdesi deryā gözedür

7 ‘Āriżuñ ḥasreti bir ‘ārıżadur **Bāḳī**ye kim
Teşne-dil ḫaste yatur iki gözi mā gözedür

---

106 **Bākī Divanı**, s.141
4a cihān : ümīdiyle cān **D.**

71 b

107

Ġazel-i ‘Arşī

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1 Tīr-i müjgān ile cān ile siper mi degülüz
Ne ṣanursın bizi bu ‘arṣada er mi degülüz

2 *“Ḳābe Ḳavseyn”*’üñe kurduḳda ḫadeng-i müjeñi
Siper-i sīnemüzi ḳarşu dutar mı degülüz

3 Firḳatüñ nārına bāl ü peri pervāne miṣāl
Ey yüzi şem‘-i şeb-efrūz yaḳar mı degülüz

4 Leb-i meygūnuñ añup gūşe-i ‘aşḳ içre müdām
Mest ü medhūş ḫarābātı gezer mi degülüz

5 Bizi aġyār-ı tehī vaḳte (?) beñzetme
Ṣadef-i sīnesi pür-dürr ü güher mi degülüz

6 Kesmege bend-i lisānını ġalaṭ güftāruñ
Ele alduḳda ḳalem tīġ-i dü-ser mi degülüz

7 **‘Arşiyā** nükte-güşālıḳda meyān-ı şu‘arā
Biñ mu‘ammāyı bir ān içre açar mı degülüz

108

Müfred

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün

Nā-çār çeker ḫalḳ bu miḥnetleri yoḫsa
Ādem ḳara ṭaġ olsa getürmez buna ṭāḳat

---

107 **Arşī Divanı’nın Tenkidli Metni I-II**, s.188
Ġazel-i ‘Arşī : Ġazel-i Şu‘arā **M.**
1a müjgān ile : müjgānına **D.**
“*Ḳābe ḳavseyn”* : Necm Suresi 9. ayetten iktibastır.
2 ve 3. beyit : **-M.**

109

Ġazel-i Şem‘ī

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

1 Bugün ġam tekyegāhında fedā bir cānumuz vardur
Göñül abdāl-ı ‘aşḳ oldı göge ḳurbānumuz vardur

2 Çemende bülbül-i şeydā çaġırup ḳayd ile ider
Dirīġā ḫār ile ḳaydum(?) gül-i ḫandānumuz vardur

3 Egerçi kim perī rūlar bize ādem dimez ammā
Dem olur kim meleklerle bizüm seyrānumuz vardur

4 Viṣāli bezmine dilde ḳabaġum pür-şarāb oldı
Tenūr-ı sīnede pişmiş ciger püryānumuz vardur

5 Bu **Şem‘ī** ḳulını añmış o şeh ‘ömri mezīd olsun
Dimiş kim ol gedā gelsün ana iḥsānumuz vardur

72 a

110

Ġazel-i Rūḥī

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1 ‘Āşıḳı cevr ile öldürdügini nāz ṣanur
Ādem öldürmegi ol ġonce-dehen az ṣanur

2 Kūy-ı cānānda raḳībüñ ne idi feryādı
Var ise kendin o ḫar-ṭab‘ ḫoş-āvāz ṣanur

3 Meclis-i ehl-i maḳāmātda n’eyler bilsem
Nāleme nāy meger kendüyi dem-sāz ṣanur

---

109 **XVI. Yüzyıl Şairlerinden Prizenli Şem’înin Divanı’nın Ed. Kritiği ve İncelenmesi**’nde bulunamadı.
110 **Bağdatlı Rūhī Divanı**, s.548
1a nāz ṣanur : az ṣanur **M.**
2a kūy-ı cānānda raḳībüñ ne idi feryādı : kūy-ı dildārda ġayruñ ne durur feryādı **D.**

4 Ayda bir çıḳmaġıla māʼil idem dir ḫalḳı
Meh-ı nev kendin ol ebrū gibi mümtāz ṣanur

5 Yitürür her gice feryādumuzı nāhīde
Bu cefāyı bize ey **Rūḥī** o şeh-nāz ṣanur

111
Ġazel-i ʻUbeydi
Fāʻilātün fāʻilātün fāʻilātün fāʻilün

1 Biz ki bu devr içre cām-ı dil-güşāya māliküz
Mülk-i faḳruñ şāhıyuz şırça sarāya māliküz

2 Cāmdan seyr eylerüz dāʼim ṣafā devrānını
Ṣūfī biz āyīne-i ʻālem-nümāya māliküz

3 On sekiz biñ ʻālemi āşüfte itmiş kendüye
ʻAşḳ dirler adına bir dil-rübāya māliküz

4 Biz şeh-i dünyāya istiġnā ṣaturṣaḳ yeridür
Ḫāk-i pāy-i yāre irdük kimyāya māliküz

5 Ey **ʻUbeydī** n'ola vaṣf itsek beyān ile lebin
Biz ḫayāle ḳādirüz rengīn edāya māliküz

4a-b idem dir : ide dir, meh-ı nev : māh-ı nev **M.**
111 **Şiir Mecmualarında XVI. ve XVII. Asır Divan Şiiri [Ubeydî- Aşkî- Şem'î- İşretî]**, s.21
1b mülk-i faḳruñ şāhıyuz : rindler serdārıyuz **age.**

72 b

112

Ġazel-i Şākir

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

1 Dimāġ-ı cāna būy-ı kākül-i 'anber-şemīm aldum
Hevā-yı sünbülī dirler meşāmma bir nesīm aldum

2 İlik gibi geçürdüm yaḳadan öksüzce bir ṭıflı
Girībān-ı viṣāle ya'nī bir dürr-i yetīm aldum

3 Yapuşmak muḥtemeldür sā'id-i berrāḳ-ı cānāne
Bu şeb rü'yāda zīrā üstüme bir külçe sīm aldum

4 Sevād-ı leylī-i zülfüñle ser-gerdān olup **Şākir**
'Aceb sevdāya düşdüm başuma medr-i 'aẓīm aldum

113

Beste-i Ṣabā

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Gösterürseñ göster ölmeden dile ol sīneyi
Yoḫsa ḫaste soñ nefesde n'eylesün āyīneni

2 Ṭa'nı ḳo düşmez diyü sāġar elümden zāhidā
Ḳor mı ġam teşḫīṣa ṭāḳat sīne-i vāẕīneyi (?)

---

112 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**'nda bulunamadı.
Ġazel-i Şākir : Gazel-i Sevādī **M.**

114

Ġazel-i Bedi‘ī

Mef‘ūlü fā‘ilātü mefā‘īlü fā‘ilün

1 Ḳan aġladup firāḳuñ ile öldürür misin
Ey nūr-ı dīde ḫalḳı baña güldürür misin

2 Hem rāz u hem zebān olup ey şāh-ı dil-nevāz
Aġyār-ı bed-liḳā ile dā'im yürür misin

3 Ṭutdı cihānı nāmuñ azāzil-perest diyü
Sen de bu nāmı kendüñe lāyıḳ görir misin

4 Ben bülbülüñe ‘arż-ı cemāl eylemez misin
Āhum yeliyle gül yüzini ṣoldurur mısın

5 Elden ḳomaz **Bedi‘ī** ḳuluñ dāmenüñ şehā
Sen bī-vefāyı terk idemez öldürür misin

115

Müfred

Mef‘ūlü fā‘ilātü mefā‘īlü fā‘ilün

Bülbül berāber aġlayalum vaḳt-i nev-bahār
Zīrā benüm de ġonce-dehānum seferlidür

73 a

116

Ġazel-i Muḥīṭī

Mefʿūlü fāʿilātün mefʿūlü fāʿilātün

1 Cevr ile nāz ḳılmaḳ ol bī-vefāya ḳaldı
Ehl-i niyāzuñ ey dil işi Ḫudāya ḳaldı

2 Āzādeler içinde sen serv- ḳad nigāruñ
Bār-ı ġamını çekmek ben mübtelāya ḳaldı

3 Ālāt-ı bezm-i ʿirfān cümle olup müheyyā
Sāḳī-i şekkerīn-leb şīrīn-edāya ḳaldı

4 Bir iki ayaġ ile yıḳıldı gitdi aġyār
Maḥbūb-ı meclis-i mey ehl-i ṣafāya ḳaldı

5 Yār ile ey **Muḥīṭī** hicrān güni dükendi
ʿĪd-i viṣāle irdük bir merḥabāya ḳaldı

117

Ġazel-i Rūḥī

Feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

1 Lebüñ añduḳça göñül dīde-i giryān aġlar
Biri iñler ġam-ı ʿaşḳuñla biri ḳan aġlar

2 Ṣu virüp ġamzesi tīġına idüp ḳatlüme tīz
Beni ṣanmañ acıyup dīde-i giryān aġlar

---

116 **Muhîtî Hayatı, Eserleri ve Edebi Kişiliği Divanının Tenkidli Metni**, s. 286
2a āzādeler içinde sen : zadeler içinde ol **D.**
3b sāḳī-i şekkerīn-leb : ol sāḳī-i şeker-leb **D.**

117 **Bağdatlı Rūhī Divanı**, s.565
2a idüp ḳatlüme tīz : atar ḳatlüme tīr **D.**
2b beni ṣanmañ acıyup dīde-i giryān aġlar : beni ṣanma acıyup ol gül-i ḫāndān aġlar **D.**

3 Benüm aġladuġuma gülse ‘aceb mi cānān
Resmdür ġonca güler bülbül-i nālān aġlar

4 Hem raḳīb aġlar elinden o perīnüñ hem ben
Kāfir aġlar ġam-ı ‘aşḳ ile müselmān aġlar

5 Kimsenüñ şi‘rine raġbet ḳomadı eş‘āruñ
Görseñ ey **Rūḥī** elinden şu‘arā ḳan aġlar

73 b

118

Ġazel-i Vecdī

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün

1 Bir laḥẓa beni bī-ġam-ı yār eyleme yā Rāb
Bī-şevḳ-i maḥabbet dili tār eyleme yā Rab

2 Bu sīneyi kim maḫzen-i derd-i dil ü cāndur
Dünyā ġamına cāy-ı ḳarār eyleme yā Rab

3 Nev-reste gül-i āl gibi eyle şüküfte
Dāġ-ı dilümi köhne bahār eyleme yā Rab

4 Ḥālet-dih-i ‘aşḳ olmayıcaḳ cür‘ası ḳalbe
Rıṭl-ı mey-i ẕevḳ-i dile bār eyleme yā Rab

5 **Vecdī**ye naṣīb itmez iseñ verd-i viṣālüñ
Her dem anı āzürde-i ḫār eyleme yā Rab

4a hem raḳīb aġlar elinden o perīnüñ hem ben : şevḳ-i vaṣl aġladur aġyārı beni miḥnet-i hecr **D.**
118 **XVII. Yüzyıl Divan Şairi Vecdî ve Divançesi**, s.70

119

Müfred

Mef'ūlü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün

Zaḫm ibtilā-yı ḫār-ı firāḳı olup gülüñ
Ṭutdı fiġānı geştī-i bī-çāre bülbülüñ

120

Ġazel-i Vecdī

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

1 Dilüñ ṣabr u sükūnın nāle vü feryāda virdüm hep
Bu cism-i āteşīnüñ āb u ḫākin bāda virdüm hep

2 Tesellī-yāb olup ḳayd-ı şikenc-i zülf-i pür-ḫamla
Metā'-ı ārzū-yı ḫāṭır-ı āzāde virdüm hep

3 N'ola ger mest açılsa ġoncası ol gül-bin-i nāzuñ
Aña ben ṣu yirine ḫūn-ı dilden bāde virdüm hep

4 Ne sūd itdi ḫarīdār-ı metā'-ı vaṣlı benden ṣor
Ki naḳd-i 'aḳl u fikr ü cānı ol sūdāde virdüm hep

5 Ḫaṭ u ḫālin görüp ġamzeyle aṣlın ṣordum ey **Vecdī**
Didi eṭfāl-i nāz u fitneyi üstāde virdüm hep

121

Müfred

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Rāżıyum neşter-i āzār-ı ṭabīb-i dehre
Tek hemān derd-i dil-i zārıma dermān olsun

---

120 **XVII. Yüzyıl Divan Şairi Vecdî ve Divançesi**, s.72
3a germiyyet : ger mest **D.**
4a sūd itdi : sūd eyler **D.**

74 a

122

Ġazel-i Vecdī

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

1 İtdi dil rūyuña rūyuñ dil-i sūzāna ḥased
İtdiler bir birine şem' ile pervāne ḥased

2 Cān fedā-yı nigehi oldı vü ten ḫāk-i rehi
Eyledi cān bedene reşk ü beden cāne ḥased

3 Raḫne-i erre ḳanı şerḥa-i müjgān ḳanı
Dil-i ṣād-pāreme eylerse n'ola şāne ḥased

4 Rūyuña germ-nigāh itdügi te'ṣīr itmiş
Ḳuvvet-i ṭāli'-i ḫūrşīd-i dıraḫşāne ḥased

5 Tā cünūnı itdi seni lāyıḳ-ı bend-i kākül
Saña çoḳ 'āḳil ider ey dil-i dīvāne ḥased

6 Eyle maḥsūd beni ruḫṣat-ı pā-būsuñ ile
Nice bir eyleyeyin gūşe-i dāmāne ḥased

7 Bu ġazel zīver-i mecmu'a-i yārān olalı
Düşdi ey **Vecdī** nice defter [ü] dīvāne ḥased

---

122 **XVII. Yüzyıl Divan Şairi Vecdî ve Divançesi**, s.75
6a eyle maḥsūd beni : eyle maḥsūd yeter **D.**

123

Ġazel-i Vecdī

Mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün

1 Luṭf-ı felek ki illere ābı şarāb ider
Dil-teşne-i maḥabbete baḥri serāb ider

2 Ġamdan egerçi herkes alur ḥisse līk çarḫ
Hep baña cān-güdāz olanı intiḫāb ider

3 Ger āh idersem āhumı gerdūn-ı şīvekār
Ser-maṭla‘-ı sitāreme ebr-i ḥicāb ider

4 Ṣad āferīn seḫā-yı ġalaṭ-baḫş dehre kim
Aġyāre luṭfı cevri baña bī-ḥisāb ider

5 **Vecdī** taḥammül eyle sipihrüñ cefāsına
Bir gün olur ki eyledügine ḥicāb ider

124

Müfred

Mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

Suḫan-bī-gāneden sırrı nihān itmekdedür yoḫsa
Saña kim dir ki elbette şarāb u tāzeden geçsün

125

Müfred

Müstefʿilātün müstefʿilātün

‘Aşḳ ile riyā degül muvāfıḳ
Rüsvā gerek hemīşe ‘āşıḳ

---

123 **XVII. Yüzyıl Divan Şairi Vecdî ve Divançesi**, s.79
4b aġyāre luṭfı cevri : aġyāra luṭf u cevri **D.**
5b eyledügine : eyledüginden **D.**
125 1b vezne uymuyor.

74 b

126

Ġazel-i Vecdī

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün

1 Dildeki senüñ āteş-i 'aşḳuñ es̱eri var
Āh eylese göynini yaḳar bir şereri var

2 Der-kār olıcaḳ ṣan'at-ı tesḫīrde ġamzeñ
Cibrīli daḫi zülfüñe bend itse yeri var

3 Nāz itse n'ola ehl-i maḥabbet yem ü kāna
Dünyāya deger anlaruñ özge güheri var

4 Ṭaġ olsa nigāhına ṭayanmaz dil-i 'āşıḳ
Ol āfetüñ Allāh ne ẓālim naẓarı var

5 Gencīne-i esrārını açsa dil-i Vecdī
Ṣandūḳa-i ṭab'ında göreydüñ neleri var

127

Müfred

Mef'ūlü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün

Ben ḥāṣılı senüñ gibi bī-hūde aġlamam
Bir āfitāb-ı ḥüsne göñül virdüm aġlarum

---

126 **XVII. Yüzyıl Divan Şairi Vecdî ve Divançesi**, s.81
2a ṣan'at-ı tesḫīrde: ṣan'at-ı nüsḫada **M.**
4a dil-i 'āşıḳ: degül 'āşıḳ **M.**
5a dil-i Vecdī: n'ola Vecdī **D.**

128

Ġazel-i Vecdī

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

1 Şebistān-ı ġamum bezmümde şem‘-i enverüm yoḳdur
Fenā dünyāda ya‘ni bir müsellem dilberüm yoḳdur

2 Serinde herkesüñ bir ġonca-i sīrābı var şimdi
Benüm bāġ-ı cihān içinde bir berg-i terüm yoḳdur

3 Ne bir zaḫm-ı nigāh u ne esīr-i zülf-i müşkīnüm var
Anuñçün ṣaf-ı ser-bāzān-ı ‘aşḳ içre yerüm yoḳdur

4 Zer-i ḫāliṣ-‘ayār itdi dili ikṣīr-i ‘aşḳ ammā
Ele alur anı bir dilber-i sīmīnberüm yoḳdur

5 Yanup hicrān ile şem‘-i ġam oldum vaṣlı yād itmem
Metā‘-ı şeb-pesendüm ṣubḥa lāyıḳ gevherüm yoḳdur

6 Nice feryād idüp çāk-i girībān itmeyeyin kim
Yanumda sāḳī-i gül-ruḫ elümde sāġarum yoḳdur

7 Sıtanbūla o deñlü ārzū var dilde ey **Vecdī**
Uçardum bulsam ammā n’eyleyem bāl ü perüm yoḳdur

---

128 **XVII. Yüzyıl Divan Şairi Vecdî ve Divançesi**, s.88
6a itmeyeyin kim : itmeyem ben kim **D.**

75 a

129

Ġazel-i Vecdī

Mef'ūlü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün

1 Gāhī kelām-ı luṭf u geh āzāra ḳā'ilüz
Fermān-ı 'ālī-i dehen-i yāre ḳā'ilüz

2 Āzāde-i ġam olmayıcaḳ dār-ı dünyede
Bend-i kemend-i zülf-i siyehkāre ḳā'ilüz

3 Ṭa'n-ı raḳīb-i dīv nemek-pāş olmasun
Zaḫm-ı cefā-yı ġamze-i ḫūn-ḫ^{v} āre ḳā'ilüz

4 'Arż-ı cemāl iderse seḥer-geh bize o māh
Ḫāk-i derinde ṣubḥa degin zāre ḳā'ilüz

5 Vaṣluñ müyesser olur ise naḳd-i cān ile
Ey Yūsuf-ı zamāne bu bāzāre ḳā'ilüz

6 Tek yāre cevr ü sitemi ta'līm itmesün
Her ne iderse çarḫ-ı sitemkāre ḳā'ilüz

7 Olmazsa bāde-i leb-i la'li feraḥ-resān
Vecdī ġubār-ı ḫaṭṭ ile efkāre ḳā'ilüz

---

129 **XVII. Yüzyıl Divan Şairi Vecdî ve Divançesi**, s.94
1a gāhī kelām-ı luṭf u geh āzāra ḳā'ilüz : gāhīce kelām-ı luṭfuña āzāra ḳā'ilüz **M.**
2a dünyede : dünyāda **M.**
6a sitemi : sitemini **D.**

130

Ġazel-i Vecdī

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

1 Bütān kim sübḥamuz zünnāre mensūb eylemişlerdür
Bizi el-ḥaḳ bu iḥsān ile maḥcūb eylemişlerdür

2 Degüldür cāy-i müjgān āsitān-ı yāre ey dīde
O dergāha per-i Cibrīli cārūb eylemişlerdür

3 N'ola gülzār-ı 'ālem ser-be-ser Beytü'l-ḥazen olsa
Bu Yūsuf ṭal'atān dünyāyı Ya'ḳūb eylemişlerdür

4 Baña 'uşşāḳı taḳlīd idemez çehre taḥammülde
Cefā-cūlar beni mānend-i Eyyūb eylemişlerdür

5 Ḥisāb-ı siḥr-gūyān eyledükde ḳudsiyān Vecdī
Seni mu'ciz-dem olmaḳ üzre maḥsūb eylemişlerdür

131

Müfred

Mef'ūlü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün

Biñ dāġ-ı tāze ister imiş iştirāsına
Kālā-yı vaṣlı ol mehüñ āteş bahāsına

---

130 **XVII. Yüzyıl Divan Şairi Vecdî ve Divançesi**, s.91
1b maḥcūb : maḥbūb **D.**
3a olsa : oldı **M.**
5b maḥsūb : maḥbūb **M.**

75 b

132

Ġazel-i Vecdī

Mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün

1 Sīnemde tāze şerḥa-i tīġ-ı nigāh açar
Cān kūy-ı yāre gitmek içün şāh-rāh açar

2 Ey dil belā-yı ḫaṭden emīn olma sīnede
Der-beste ḥıṣnı dest-i hücūm-ı sipāh açar

3 Ezhār-ı rāz-ı dilde ne ḳaldı açılmaduḳ
Neşküfte-ġonca-i gül-i esrārı āh açar

4 Ḫaṭṭuñ görince nāleler itsem ʿaceb midür
Pür-şevḳ-i bülbülüñ dehenin bir giyāh açar

5 Elden ḳoma kilīd-i niyāz-ı seḥergāhı
Ḳufl-ı ümīdi āh-ı dem-i ṣubḥgāh açar

6 Sīrāb-ı ʿafv olursa n'ola gülşen-i ʿamel
Mecrā-yı cū-yı raḥmeti seyl-i günāh açar

7 **Vecdī** cevāhir-i suḫanı n'ola naẓm ider
Gencīne-i maʿārifini gāh gāh açar

133

Müfred

Feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

Kimdür ey şūḫ ʿaceb maẓhar-ı luṭfuñ bilsem
Baḳdum eṭvār-ı raḳībe o da me'yūs gibi

---

132 **XVII. Yüzyıl Divan Şairi Vecdî ve Divançesi**, s.92
6a sīrāb-ı ʿafv olursa : sīrāb-ı ʿafv olsa **M.**

134

Ġazel-i Vecdī

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

1 Göñül sūzān iden cism-i nizāruñ tāze dāġuñdur
Seni pervāne-i 'aşḳ eyleyen kendü çerāġuñdur

2 Elüñ öpmekle sāḳī ehl-i meclis ser-firāz olsun
Beni üftāde-i ḫāk-i niyāz iden ayaġuñdur

3 Ḫayāl-i rū-yı āluñla n'ola her dem bahār olsa
Derūn-ı dāġdāġ-ı sīne ey gül-ġonca bāġuñdur

4 Degüldür gird-bād-ı ḥasret ey dil deşt-i ḥayretde
Senüñ ser-geşte peyk-i āh-ı güm-kerde sürāġuñdur

5 N'ola bülbül gibi zār itse ol ġonca seni **Vecdī**
Günāhuñ faṣl-ı gülde nūş-ı ṣahbādan firāġuñdur

135

Müfred

Fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün

Gūş ṭutmaz fiġān-ı bülbülīne
Çatladum ġoncanuñ teġāfüline

134 **XVII. Yüzyıl Divan Şairi Vecdî ve Divançesi**, s.93

76 a

136

Ġazel-i Vecdī

Mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

1 O kūh-ı derd kim aña dil-i nā-şād ayaḳ başmış
Ne zaḫm-ı tīşe görmişdür ne ḫod Ferhād ayaḳ başmış

2 Degüldür dāġ-ı nev-sīnemde naḳş-ı pāy-ı ḫūnīdür
Gelüp ḳatl-i dile ol ġamze-i cellād ayaḳ başmış

3 Göñül olmış hevādār-ı ḫırām-ı serv-i ḳadd-i yār
Beni ḫāk itmege hep bende vü āzād ayaḳ başmış

4 Derūn-ı dilde gördüm neşve-i cām-ı neşāṭ ey ġam
Yetiş kim mülk-i ḫāṣü'l-ḫaṣ ʿaşḳa yād ayaḳ başmış

5 Degül kākül idüp ḳaṣd-ı şikār-ı āhuvān-ı dil
Ḥarīm-i Kaʿbe-i ḫüsne iki ṣayyād ayaḳ başmış

6 Temāşā-yı ḫırām-ı ḳadd-i yāre intiẓār ile
Çemende ḥaşr olunca ṭurmaġa şimşād ayaḳ başmış

7 Tekāpū-yı zemīn-i nev saña maḫṣūṣdur ey **Vecdī**
Bu vādīyi ne bulmış var ne bir üstād ayaḳ başmış

---

136 **XVII. Yüzyıl Divan Şairi Vecdî ve Divançesi**, s.102
2a pāy-ı ḫūnīdür : pāy-ı ḫūnīndür **M.**
6. beyit : **-M.**

137

Ġazel-i Vecdī

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün

1 Ey dil ḫam-ı gīsū vü ruḫ-ı yārda ḳalduñ
Ḳayd-ı ṣanem ü 'uḳde-i zünnārda ḳalduñ

2 Ey cān yolına çıḳmaġa ḳādir mi degülsün
Kim ḥasret ile sīne-i efkārda ḳalduñ

3 Ey dīde baḳup rūyına ḫaṭṭına ilişdüñ
Gül ister iken keş-me-keş-i ḫārda ḳalduñ

4 Ey bülbül o gül zīb-i ser-i bü'l-heves oldı
Sen bī-ḫaber efġān ile gülzārda ḳalduñ

5 Ey 'aḳl baña rehber idüñ semt-i ḫalāṣa
Sen de ṭutılup zülf-i siyehkārda ḳalduñ

6 Ey ḳad-i dü-tā geçmedüñ ebrū-hevesinden
Kec-tīr gibi dest-i kemāndārda ḳalduñ

7 Ey ḥüsn-i edā ehl-i suḫan hep saña müştāḳ
Sen **Vecdī**-i ḫoş-ṭab' u ḫoş-āṣārda ḳalduñ

---

137 **XVII. Yüzyıl Divan Şairi Vecdî ve Divançesi**, s.105
1a ḫam-ı gīsū-yı ruḫ : ġam-ı gīsū vü ruḫ **D.**
3a ḫaṭṭına ilişdüñ : ḫaṭṭında eyleşdüñ **D.**

76 b

138

Ġazel-i Vecdī

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

1 Benümdür nevbet-i feryād bülbüller ḫamūş olsun
Fiġānum ehl-i ʻaşḳa māye-i cūş [u] ḫurūş olsun

2 Dirīġ itme dil-i mehcūrdan cām-ı mey-i vaṣluñ
Yiter çekdi ḫumār-ı ġam biraz da bāde-nūş olsun

3 Gelüp menşūr-ı ḫaṭ menʻ eyledi ʻuşşāḳı laʻlinden
Yasaġ oldı şarāba ḫāṭır-ı zühhād ḫoş olsun

4 Dil-i ʻuşşāḳı ṣaf ṣaf muntaẓırdur naḳd-i cān der-kef
Nihāl-i ḳadd-i mevzūnuñ yine cilve-fürūş olsun

5 Baña ṭaʻn itdügi bir bir gelür hep yādına Vecdī
Benüm gibi hele Rāmī de derd-i ʻaşḳa dūş olsun

139

Müfred

Feʻilātün feʻilātün feʻilātün feʻilün

Gice mestāna nice vaʻdeler eyler ammā
Seḥer ol gözleri maḫmūrı peşīmān buluruz

---

138 **XVII. Yüzyıl Divan Şairi Vecdî ve Divançesi**, s.123

140

Ġazel-i Vecdī

Mefʿūlü mefāʿīlü mefāʿīlü feʿūlün

1 Dest vurdı ṣabā ṭurra-i ṭarrār ṭaġıldı
Fāş oldı ruḫı ʿāleme esrār ṭaġıldı

2 Açılmadı pejmürde gül-i bāġ-ı ümīdüm
Eyyām-ı ḫazān irdi vü ezhār ṭaġıldı

3 Ḳaldum şeb-i fürḳatde ġam-ālūde vü bī-kes
Cemʿiyyet-i yārān-ı vefādār ṭaġıldı

4 Dil naḳd-i recā ile olup kām-ı ḫarīdār
Dellāl-ı felek virmedi bāzār ṭaġıldı

5 Olsa n'ola bülbül dil-i **Vecdī** ile hem-dem
Ṭabʿum gibi berg-i gül-i gülzār ṭaġıldı

77 a

141

Ġazel-i Vecdī

Feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

1 Cilvegāh istemezüz gūşe-i ġamdan ġayrı
Hem-zebān istemezüz sāġar-ı Cemden ġayrı

2 Gelmemiş derd mi var bādiye-i ʿaşḳuñda
Ser-i bī-devletüme ẓıll-i keremden ġayrı

3 Bu ʿacebdir dil-i pür-sūzı iderken mecrūḥ
Kimse dermān idemez yine o femden ġayrı

---

140 **XVII. Yüzyıl Divan Şairi Vecdî ve Divançesi**, s.137
141 **XVII. Yüzyıl Divan Şairi Vecdî ve Divançesi**, s.138

4 Eylese çeşm-i ḫayāl āyīne-i ḳalbe naẓar
Hiç ṣūret göremez şekl-i elemden ġayrı

5 Söyleş ey **Vecdī** eḥādiṣ-i ġamı ḫāme ile
Hem-zebān yoḳ saña dünyāda ḳalemden ġayrı

142

Ġazel-i Vecdī

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

1 Dil-i çeşm-āşinā sāmān ile bī-gāne olmaz mı
Hemīşe mest ile ülfet iden mestāne olmaz mı

2 Hevā ḫoş her ṭaraf gülzār u bülbül zār u gül-ḫandān
Bu esbāb-ı cünūnı seyr iden dīvāne olmaz mı

3 Kenār-āb-ı sāḳī tāze vü mey köhne dil pür-şevḳ
Bu bezme tevbemüz nuḳl [ü] ver'a peymāne olmaz mı

4 Mey anda dilber anda cümle yārān-ı ṣafā anda
Geçüp cennetden ādem sākin-i mey-ḫāne olmaz mı

5 Sebū zānūda sāġar elde yār āġūş-ı vuṣlatda
Bu ṭarz-ı ḫās ile meclis 'aceb rindāne olmaz mı

6 Açılmış gül gibi pehlū ruḫ āteşbār olup meydān
Göñül hem bülbül-i şūrīde hem pervāne olmaz mı

7 Bu maḥsūd-ı ṭabāyi' sözleri ḳande bulursın sen
Kudūret virmeseñ **Vecdī** 'aceb yārāne olmaz mı

---

142 **XVII. Yüzyıl Divan Şairi Vecdî ve Divançesi**, s.141
6a āteşbār olup : āteşān olup **M.**

77 b

143

Ġazel-i Veysī

Mefʿūlü mefāʿīlü mefāʿīlü feʿūlün

1 Meyl eylese aġyāre anı ṣanma vefādur
Aġyāre vefādan ġaraż baña cefādur

2 Aġyāre vefā itmegi rāy itmiş o ḫūnī
Dil-ḫasteleri öldüren işte bu rādur

3 Dil-dādelerüñ leẕẕet-i güftāruña doymaz
Ḥaḳḳā ki bu şīrīn suḫanuñ rūḥa ġıdādur

4 Meclisde mey-i nāb ile ruḫsāre-i sāḳī
Āb-ı ruḫ-ı cemʿiyyet-i yārān-ı ṣafādur

5 Ṣūret vireyüm dirse eger şiʿrine **Veysī**
Ruḫsārına āyīne disün pāk-i edādur

144

Ġazel-i Veysī

Feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

1 Künc-i vaṣlın o perī illere iḳrār eyler
Bu ʿacebdür baña iḳrārını inkār eyler

2 Cevr idüp naḳd-i sirişküm o cefākārı görüñ
ʿĀşıḳumdur dimege şimdi baña ʿār eyler

3 Ḫāne-i ḳalbe ḫayāl-i leb-i cānān geliyor
Cān çıḳsun bedenümden arar ber-dār eyler

4 Yāre zaḥm-ı ġamı göstermek olurdı ammā
Zaḥm-ı peykān-ı belā çaḳ cigere kār eyler

5 **Veysi**yā salṭanat-ı dehri n'ider 'āḳil olan
Bir ḳadeḥ mey keştī-i 'āleme ḫünkār eyler

145

Ġazel-i Fevrī

Mef'ūlü mefā'īlün mef'ūlü mefā'īlün

1 Ṣaḥrāda benüm Mecnūn ṭaġlarda benüm Ferhād
'Aşḳ eyleyeli cānā derd-i ġamuña mu'tād

2 Var ise cihān içre 'aşḳuñ ile benüm ancaḳ
Mecnūna bedel maḥzūn Ferhāda bedel nā-şād

78 a

3 Mecnūn ile Ferhādı 'aşḳ içre benüm hādī
Pīr-i ġamuñ idelden ol yolda baña irşād

4 Vādī-i meşaḳḳatde Mecnūna benüm mürşid
Kūh-ı ġam-ı miḥnetde Ferhāda benüm üstād

5 Esrār-ı ġam-ı 'aşḳı **Fevrī** kime şerḫ itsün
Mecnūn ise bir cāhil Ferhād ise bir ırġād

145 **Şiir Mecmualarında XVI. ve XVII. Asır Divan Şiiri [Rahmî ve Fevrî]** adlı çalışmada bulunamadı.

146

Ġazel-i Rūḥī

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

1 Aġlasam ben yaraşur kim baña bülbül didiler
Sen gül ey ġonca-i ra'nā saña da gül didiler

2 Felek ḥālini bildürmek içün insāna
Ṣaldılar bülbüli efġāna güle gül didiler

3 Ḫūblar murġ-ı dil-i 'āşıḳı ṣayd itmek içün
Bir duzaġ eylediler nāmına kākül didiler

4 Leb-i la'l ü ruḫ-ı yār olmayıcaḳ 'uşşāḳa
Didüm āyā nedür eglence gül ü mül didiler

5 'Uḳalā diḳḳat ile fikr idüp ism-i yāre
Ġayr bir nesne degül zülfine sünbül didiler

6 Çemen-ārā-yı cihān olmaġıçün zülfüñde
Bir numūne ḳodılar ismine sünbül didiler

7 Gördiler cān virürin olmaġa kūyuñda gedā
'Āḳıbet giydürür ol saña ḳara çul didiler

8 Raḥmi olur mı didüm 'āşıḳa ma'şūḳlaruñ
Nedür ey **Rūḥī**-i şeydā bu tecāhül didiler

---

146 **Bağdatlı Rūhī Divanı**, s.492
2b efġāna : feryāda **D.**
5. beyit :-**M.**
6b ismine sünbül : nāmına sünbül **D.**
7a virürin: vireyor **M.**

147

Müfred

Mef'ūlü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün

Evvel yuṭul da ṣoñra çalış sen de yuṭmaġa
Bāzīçegāh-ı devletüñ ögren ḳumārın

78 b

148

Ġazel-i Yaḥyā [Taşlıcalı]

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Ḥālüme raḥm eyleyen derdüme dermān ḳılmasun
Yārdan ġayrı gözüm yaşını kimse silmesün

2 'Ār iderin mübtelāsından yetiş ey derd ü ġam
Şöyle bīmār it beni gördükçe cānān bilmesün

3 Canuñuz var ise ey üftādeler başum gibi
Ol perī-sīmāya ḳarşu 'aḳluñuz ṭaġılmasun

4 Yalıñuz seyr eylesün gün gibi ol māh-ı münīr
Sāyeveş yanınca yüzi ḳaralar ṭaḳılmasun

5 Öldügünden ṣoñra **Yaḥyā**ya ḳo sögsün ol nigār
Geçmiş īmān ehline niçün du'ālar ḳılmasun

---

148 **[Taşlıcalı] Yahyā Bey Divan-Tenkidli Basım**, s.487
4a yalıñuz seyr eylesün gün gibi ol māh-ı münīr : eydüñüz kim yalıñuz seyr eylesün ol āfitāb **D.**

149

Müfred

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Dūr isem memnūnum ol şehla-nigāh-ı 'işveden
Bir ṭarīḳ ile ḳabūl itmez maḥabbet şirketi

150

Ġazel-i Yaḥyā [Taşlıcalı]

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

1 Mest ü lā-ya'ḳıl ider ādemi cām-ı Cem-i 'ışḳ
Geçürür iki cihāndan kişiyi 'ālem-i 'ışḳ

2 Ey perī cevr ü cefāñ ile beni ḳorḳutma
Göñül eglencesidür ādem olana ġam-ı 'ışḳ

3 Māsivādan geçelüm cām-ı maḥabbet içelüm
Varalum menzil-i maḳṣūda olup hem-dem-i 'ışḳ

4 Her ḳarınca dem olur bunda Süleymānlıġ ider
Ḫalḳa-i ṣoḥbetümüz oldı dilā ḫātem-i 'ışḳ

5 Mürşid-i kāmil ararsañ berü gel ey **Yaḥyā**
Olalum rāh-ı maḥabbetde bu gün maḥrem-i 'ışḳ

150 **[Taşlıcalı] Yahyā Bey Divan-Tenkidli Basım**, s.410

151

Müfred

Fāʻilātün fāʻilātün fāʻilātün fāʻilün

Vay ol āvāre-i ʻaşḳa ki sulṭānum gibi
Bī-mürüvvet bī-vefā hercāī bir dilber seve

79 a

152

Ġazel

Fāʻilātün fāʻilātün fāʻilātün fāʻilün

1 İbn-i vaḳt ol ey göñül evvel bahār olsun dime
Furṣatı fevt eyleme dildār yār olsun dime

2 Necl-i mātem naḳş-ı nekbetdür dilberāne gördügün
Ġaflet itme ey göñül būs u kenār olsun dime

3 Şemʻa (?) iḳbāl itme gülzār-ı fenāyı ḳıl ḥaẕer
Bülbül-āsā hem-zebānum āh u zār olsun dime

4 Sīne ṣaḥrāsında seyr it lālezāruñ ʻāşıḳuñ
Serviler güller çemenler daġlar olsun dime

5 Terk-i nisyān it çıḳarum defter-i ʻuşşāḳdan
Ey **Nāzük** efendüm der-kenār olsun dime

153

Müfred

Mef'ūlü fā'ilātün mef'ūlü fā'ilātün

Her bir nigāh-ı nāzı yaġmā-ger-i taḥammül
Efsūs düşdi ḫāṭır bir böyle dil-rübāya

154

Ġazel-i 'Avnī

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Gelmemişdür bu felek devrinde şāhum sen gibi
Bezl-i cān eyler bulınmaz 'āşıḳ-ı nev ben gibi

2 Anuñ içün künc-i ġamda ḳalmışum Ya'ḳūbveş
Ger cemālin görse Yūsuf 'āşıḳ olur ben gibi

3 Āh u efġān eylerüm raḥm eylemezsin ḥālüme
Görmedüm cevr ü cefā eyler güzeller sen gibi

4 Ol benefşe zülfüñe ben de esīr ey ṣanem
Ya 'uşaḳ it ya āzād it bulamazsın ben gibi

5 Şi'r söyler çoḳ bulunur dilberāne **'Avni**yā
'Āşıḳāne söyleyenler söylesünler ben gibi

155

Müfred

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Bir ṣaçı leylānuñ 'aşḳı beni Mecnūn itdi
Başuma oldu belā kākülüñün sevdası

---

154 **Yenişehirli Avnî Bey Divanı'nın Tahlili (Tenkitli Metin) Encümen-i Şu'arā Ve Batı Tesirinde Gelişen Türk Edebiyatına Geçiş** ve **Fatih Sultan Mehmed (Avnî) Divanı** adlı çalışmalarda bulunamadı.

79 b

156

Tesdīs

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

I

1 Dili gehvāre-i nefret uyutdı ḫāṭırıñ ḫoş ṭut
Ḳabā-yı cāna nev-kālā ṭoḳutdı ḫāṭırıñ ḫoş ṭut
3 Aḳan seyl-ābı ġayrı el ḳurutdı ḫāṭırıñ ḫoş ṭut
Metūn-ı derde şerḫ-i terk oḳutdı ḫāṭırıñ ḫoş ṭut
5 *“Göñül ders-i ġamıñ çoḳdan unutdı ḫāṭırıñ ḫoş ṭut*
O murġı başḳa bir ṣayyād ṭutdı ḫāṭırıñ ḫoş ṭut”

II

1 Gezerken ḳolda şāhīn-i ḫayāli ḳıldıñ āvāre
O dest-āmūzını ṣaldıñ hevā-yı ṭa‘n-ı aġyāre
3 Bu ser-bāz-ı cihāndır ḳonmaz artıḳ naḫl-i āzāra
Şiḳārıñ ḳaçdı elden çāresin bul sen de bī-çāre
5 *“Göñül ders-i ġamıñ çoḳdan unutdı ḫāṭırıñ ḫoş ṭut*
O murġı başḳa bir ṣayyād ṭutdı ḫāṭırıñ ḫoş ṭut”

III

1 Olur ṭūṭī-i ṭab‘ım ḳangı mir’āt olsa germ ülfet
Şükür ḫāliḳ meẕāḳı zehr-i ḳahra eylemez raġbet
3 Bu dem jeng-āver-i çīn çīndir bādī-i nefret
Ṣaḳın ṣanma dili şimden girü ḫᵛāhiş-ger ü vuṣlat
5 *“Göñül ders-i ġamıñ çoḳdan unutdı ḫāṭırıñ ḫoş ṭut*
O murġı başḳa bir ṣayyād ṭutdı ḫāṭırıñ ḫoş ṭut”

IV

1 Küçükden gerçi dolāb-ı ġamıñ perverdesidir dil
Rehāvī sāz olup ders-i nevāyı eyledi ḥāṣıl
3 ‘Aceb ta‘līḳ-i bām-ı ülfet olmış iken ḳābil
Uçurduñ revzen-i luṭfuñdan anı ‘avdeti müşkil
5 *“Göñül ders-i ġamıñ çoḳdan unutdı ḫāṭırıñ ḫoş ṭut*
O murġı başḳa bir ṣayyād ṭutdı ḫāṭırıñ ḫoş ṭut

---

156 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s.806
Mükerrer beyitler Şeyh Galib’in “ḫāṭırın ḫoş ṭut” redifli gazelinin matla‘ beytidir.
II-1 ḳıldıñ āvāre : ḳıldı āvāre **M.**

V

1 Virür her ḳaṭre-i būy-ı gülüñ biñ ḫār-ı istiġnā
Döker renk-i elem şeb-nem fezā-yı sāye-i zībā
3 Hezārān çeşm-i bülbülden dikilmiş kāle-i ma'nā
Bu keṣret olmasun mı bā'iṣ-i tenfīr-i dil maḥżā
5 *"Göñül ders-i ġamıñ çoḳdan unutdı ḫāṭırıñ ḫoş ṭut*
O murġı başḳa bir ṣayyād ṭutdı ḫāṭırıñ ḫoş ṭut"

VI

1 Olur pey-rev reg-i ṭanbūra tār-ı rişte-i nālem
Nice āheng olur her bī-nevāya naġme-i sīnem
3 Virirken gūş-māli tel ḳırar **Şākir** dil-i pür-ġam
Hemān āġāze ḳıl bu maṭla'-ı **Ġālib** ile her dem
5 *"Göñül ders-i ġamıñ çoḳdan unutdı ḫāṭırıñ ḫoş ṭut*
O murġı başḳa bir ṣayyād ṭutdı ḫāṭırıñ ḫoş ṭut"

80 a

157

Müseddes

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

I

1 Deşt-i temennāda nedir pīç ü tāb
Çekmem o vādīde begim ıżṭırāb
3 Gāh ġażab gāh nigāh-ı 'itāb
Hep seniñ olsun saña benden cevāb
5 *"Pençe-i nāzıñ yüze ḳılma niḳāb*
Ġayrı bize düşdi 'uluvv-i cenāb"

157 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s.783

II

1 Bī-hūde ṣarf eylemişem vāh vāh
Naḳd-i beżāğım benim oldı tebāh
3 Ḳalmadı şimden girü hiç iştibāh
Ḥaḳ diyü itdiklerim olmuş günāh
5 *“Pençe-i nāzıñ yüze ḳılma niḳāb*
Ġayrı bize düşdi ‘uluvv-i cenāb”

III

1 Bār-geh-i ḳurba virüp ‘arż-ı ḥāl
Eyledim Allāha niyāz u su’āl
3 Maḥkeme-i Ḥaḳda bu cümle me’āl
Belli olur ḥāṣılı bī-ḳīl ü ḳāl
5 *“Pençe-i nāzıñ yüze ḳılma niḳāb*
Ġayrı bize düşdi ‘uluvv-i cenāb”

IV

1 Rāhına ṣarf eyledigim cān idi
Ḫūn-ı dil ü dīde-i nālān idi
3 Ṭa‘n u sitemle yidigim ḳan idi
Ḥālime sa‘yım daḫi bürhān idi
5 *“Pençe-i nāzıñ yüze ḳılma niḳāb*
Ġayrı bize düşdi ‘uluvv-i cenāb”

V

1 Çekdim o vādī-i emelden ayaġ
Eyledim endīşemi ġayrı feraġ
3 Añladım itmiş seni dostuñ yasaġ
Ġayrı ıraġ ol baña cānā ıraġ
5 *“Pençe-i nāzıñ yüze ḳılma niḳāb*
Ġayrı bize düşdi ‘uluvv-i cenāb”

III-3 maḥkeme-i Ḥaḳda : maḥkeme-i Ḥaḳḳa **D.**
IV-1 rāhına: rūḥuna **D.**

VI

1 Vaḳt ola kim biline ādemligiñ
Şākirine eyledigim kemligiñ
3 Gördigiñ aḥbāb ile maḥremligiñ
Āḫiri ḥasret ola hem-demligiñ
5 *"Pençe-i nāzıñ yüze ḳılma niḳāb*
Ġayrı bize düşdi 'uluvv-i cenāb"

80 b

158

Muḫammes Ġazel

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

I

1 Şāh-ı sevdādır kānım mülketim deşt ü hevā
Çetr-i dūd-ı āhımıñ her tārıdır bāl-i Hümā
3 Yāre gelmez bezm-i pür-şevḳimde te's̱īr-i nevā
Dil serāb-ı 'aşḳ ile sīr-āb-ı la'l-i dil-rübā
5 *Teşne-i cām-ı viṣālem ġam ṣu içmekdir baña*

II

1 Āha ruḫṣat virsem eylerdi cihānı tār u mār
Neyleyim zülf-i şeb-ārā ẓannım andan nem ḳapar
3 Dāġ-ı ye's olmaḳdadır derd-i dilimden āşikār
Bāġ-ı ümīdim ḫazān-ı dā'imīdir bī-bahār
5 *Teşne-i cām-ı viṣālem ġam ṣu içmekdir baña*

III

1 Māverāü'n-nehr çeşmiñ ibtidāsın ṣorma hīç
Ḳaṭre-i seylāb-ı eşkiñ mā-cerāsın ṣorma hīç
3 Şerḥa-i hicrān-ı 'aşḳıñ mübtelāsın ṣorma hīç
Şimdi cānānıñ cefāsın ya vefāsın ṣorma hīç
5 *Teşne-i cām-ı viṣālem ġam ṣu içmekdir baña*

158 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s.741

IV

1 ‘Aşḳla ser-bāz olan ‘ālemde hiç cān istemez
Yaradan seylān iden ḫūn-āba dermān istemez
3 Dildeki da‘vāya şāhid elde bürhān istemez
Künc-i firḳatdir mekānı vaṣl ile şān istemez
5 *Teşne-i cām-ı viṣālem ġam ṣu içmekdir baña*

V

1 Her nigāh-ı ḥasreti biñ dāġ açarsa sīneme
Çeşm-i ḫūnīden dem-ā-dem ḳan aḳarsa sīneme
3 Ḫār-ı endīşem muġaylānı batarsa sīneme
Şākir-āsā nevk-i ġam peykān atarsa sīneme
5 *Teşne-i cām-ı viṣālim ġam ṣu içmekdir bana*

159

Müfred [Makta‘]

Mef‘ūlü fā‘ilātün mef‘ūlü fā‘ilātün

Bir ben miyim cihānda **Nābī** esīr-i ‘aşḳı
Ol ḥüsn-i bī-mis̱āle kim mübtelā degüldür

160

Müfred

Mef‘ūlü fā‘ilātü mefā‘īlü fā‘ilün

Herkes birer ṭarīḳa girüp gitdi cennete
S̱ābit ne semte gitse gerek bu ṭarīḳ ile

V-1 her nigāh-ı ḥasreti : her nigāh-ı ḥasrete **D.**

159 **Nābī Divanı**, s.602

160 **Bosnalı Alâeddin Sâbit Divanı**’nda bulunamadı.

81 a

161

Muḫammes Velehu

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

I

Seyl-i ṣaḥrā-yı maḥabbet eyledi ḥānım ḫarāb
Bir dil-i āvāre ḳaldı ol daḫi pür-ıżṭırāb
Gāh ġarḳ-āb-ı taḥassür gāh nār-ı inḳılāb
Gāh ṣayyād-ı hevā vü gāh naḫçīr-i kebāb
Yār ise ḫışm u ġażabla ḳılmada dā’im ‘itāb

II

Bir nigāh-ı luṭfa şāyān olması emr-i muḥāl
Ḳande ḳaldı ārzū-yı vuṣlatı itmek ḫayāl
Dilde zaḫm-ı ḫançer-i ḫūn-rīzden ḳılma su’āl
Yārelerden pīç ü tāba ḳalmadı dilde mecāl
Yār ise ḫışm u ġażabla ḳılmada dā’im ‘itāb

III

Ben esīr-i derd-i miḥnet yāre yārimdir benim
Ebr-i ẓulmet dūd-ı āh-ı seyl-bārımdır benim
Cevr-keşlik ‘ādetimdir nāle kārımdır benim
Şöhret-i ruḫsāre ba‘iş ḥāl-i zārımdır benim
Yār ise ḫışm u ġażabla ḳılmada dā’im ‘itāb

IV

Dūd-ı āhım günbed-i gerdūna te’s̱īr eyledi
Nāle-i zārım beni āfāḳa teşhīr eyledi
Bir ṭarafdan ṭa‘n-ı a‘dā cevr-i tekdīr eyledi
Dostānıñ pendi de bir gūne dil-gīr eyledi
Yār ise ḫışm u ġażabla ḳılmada dā’im ‘itāb

---

161 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s.710
1-I ḫānım ḫarāb : ḫ^{v}ābım ḫarāb **D.**

V

1 Ben helāk-i ġamze-i ḫūn-ḫ^{v}ārı oldum ḫayli dem

Dem-be-dem dökmekdeyim çeşm-i terimden ḫūn-ı ġam

3 Hiçbirinden gelmedi **Şākir** dile rū-yı elem

Ben niyāzı eyledikçe āh-ı āteş-bāra żam

5 *Yār ise ḫışm u ġażabla ḳılmada dā'im 'itāb*

162

Müfred

Mef'ūlü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün

Mir'āta baḳma bir iki gün eyle tecrübe

Ṣabr eylemek firāḳına müşkil degül midür

81 b

163

Tesdīs-i Maṭla'-ı Fehīm

Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün

I

1 Feżā-yı bezm-i ṭarabda Cemiñ nesin gördük

Hezār neş'e vü ẕevḳ u demiñ nesin gördük

3 Ṣafā-yı zülf-i ḫam-ender-ḫamıñ nesin gördük

Velī ne yüzle dirüz mātemiñ nesin gördük

5 *Fiġān idüp dimeziz ki ġamıñ nesin gördük*

Ġam olmasa dir idik 'ālemiñ nesin gördük

V-1 ḫūn-ḫ^{v}ārı oldum: ḫūn-ḫ^{v}ārı olduñ

V-2 dökmekdeyim: dökmedeyim **D.**

163 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s.793

I-5 ġamın nesin gördük : āmıñ nesin gördük **D.**

II

Enīs-i künc-i firāḳım zamān-ı miḥnetde
Hemīşe hem-ser-i bister şeb-i felāketde
Bu ni'meti nice inkār olur ki şiddetde
Bıraḳmadı beni tenhā feżā-yı ġurbetde
Fiġān idüp dimeziz ki ġamıñ nesin gördük
Ġam olmasa dir idik 'ālemiñ nesin gördük

III

Cihān cihān olalı rūy-ı dil nedir bilmem
Neşāṭ-ı bezm-i Cemi derd-i ser ile tev'em
Ne minnet eyler idi ḥāṣılı bize 'ālem
Eger ki olmasa bī-intihā ḫazīne-i ġam
Fiġān idüp dimeziz ki ġamıñ nesin gördük
Ġam olmasa dir idik 'ālemiñ nesin gördük

IV

Ġam ile oldı dil-i zār fā'iḳü'l-aḳrān
Ġam ile mülket-i dünyāda buldı şöhret ü şān
Ġam açdı ḥāṣılı derd-i derūna zaḫm-ı nihān
Göz açdı gördi ġamı ṭıflı dīde-i giryān
Fiġān idüp dimeziz ki ġamıñ nesin gördük
Ġam olmasa dir idik 'ālemiñ nesin gördük

V

Fehīm pür-dile ḳıldım bu ḥāli ben işrāb
Fiġānımı işidüp eyledi hezār 'itāb
Didi şikāyeti terk eyle **Şākir**-i bī-tāb
Bu beyt-i pür-ḥikem işte saña cevāb-ı ṣavāb
Fiġān idüp dimeziz ki ġamıñ nesin gördük
Ġam olmasa dir idik 'ālemiñ nesin gördük

III-6 ġam olmasa : ām olmasa **D.**
IV-2 ġam ile mülket-i dünyā : ġam-ı mülket-i dünyā **D.**
IV-4 gördi ġamı : gördi āmı **D.**

164

Müfred

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

Kişi-ẕād olmayanlar n'eylesün terk-i edeb [-.]
Eşek altūn külāḫ giyse yine merkeb yine merkeb

82 a

165

Ġazel-i Veysī

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Kanı ol demler ki derd ü ġuṣṣadan mehcūr idüm
Sen benüm ḳatlümde ḳāni' ben aña mesrūr idüm

2 Bī-tekellüf-i yār idüm şemşīr-i ḫūn-rīzüñle ben
Ana cān virmekde te'ḫīr eylesem ma'ẕūr idüm

3 Her viṣālüñ bir firāḳın ṣanma bilmezdüm beni
N'eyleyüm sulṭānum ammā luṭfuña maġrūr idüm

4 Ḳande gitseñ pāy-būsuñla müşerref ḫāk idüm
Baña göz dikmişdi 'ālem herkese manẓūr idüm

5 Ey ḫoş ol demler ki **Veysī** yār bī-aġyār iken
Ġuṣṣadan mehcūr idüm derd-i belādan dūr idüm

164 1a : mısra eksiktir.

166

Ġazel-i Cem‘ī

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün

1 Ben göñlümi her dilber-i ḫod-rāya düşürmem
Āzāde iken başumı ġavġāya düşürmem

2 Her tārı eger ṭurra-i ḥavrāda olursa
Murġ-ı dil-i dām-ı ġam-ı ferdāya düşürmem

3 Aġyār ile düşmiş reh-i meyḫāneye ammā
Bu kārı ben ol şūḫ-ı dil-ārāya düşürmem

4 Ol rehber-i baḥr-i ferāġum ki cihānda
Fülk-i dil-i girdāb-ı temennāya düşürmem

5 Dil-dāde olup bānū-yı iḳbāl-i cihāna
Bījen gibi kendüm çeh-i sevdāya düşürmem

6 A‘dā ile ġavġā-geh-i endīşede **Cem‘ī**
Baḥs̱-i suḫanı semt-i mudārāya düşürmem

82 b

167

Nef‘ī Ġazel

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün

1 Biñ var ola hicrānuñ ile sīnede dāġum
Çoḳdur güzelüm devlet-i ‘aşḳuñda çerāġum

2 Şevḳ-i mey-i la‘lüñle ḳadeḥ düşmez elümden
Meyḫāneye varınca yere degmez ayaġum

---

166 **Cem'î Hayatı, Edebi Şahsiyeti ve Dîvânının Tenkidli Metni**, s.305
2a ṭurra-i ḫavrāda : ṭurra-i ḥadrāda **D.**
3b bu kārı : bu vaż‘ı **D.**

167 **Nef'ī Divanı**, s.320

3 Pāy-ı seg-i kūyuñ yeridür ṣanma yer üzre
Ḳaldı ḫaber-i vaṣluñ içün yolda ḳulaġum

4 Vā‘iẓ ne ḳadar kevs̱er ü ḥūr añsa uzatsa
Olmaz mey ü maḥbūbdan el-ḳıṣṣa ferāġum

5 **Nef‘ī** gibi ben yara çeküp yāre görünmem
Biñ var ola hicrānuñ ile sīnede dāġum

168

Ġazel-i Cevrī

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1 Rāżıyam devrān beni bir laḥẓa ḫandān itmesün
Tek ġubār-ı ġuṣṣa-i dehr ile ḥayrān itmesün

2 Yaḳmasun geçdüm murādum şem‘ini hergiz felek
Tek şeb-i tārīk-ı ġamda zār u giryān itmesün

3 Açmasun dil ġoncasın bāġ-ı cihānda rūzgār
Ḫāṭırum tek berg-i gül gibi perīşān itmesün

4 Derd ile ölmek ḥayāt-ı cāvidānīdür baña
Tek ṭabīb-i dehr-i dūn minnetle dermān itmesün

5 Her ne minnet çekdürürse rāżıyam **Cevrī** felek
Tek hemān minnet-keş-i iḥsān-ı nā-dān itmesün

168 **Cevrî Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Divanının Tenkitli Metni**, s.249

83 a

169

Ġazel-i Ṣabrī

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün

1 Meyḫāne benüm ṣaḥn-ı gülistān senüñ olsun
Sāġar benüm olsun gül-i ḫandān senüñ olsun

2 Bülbül didi kim fāḫteye sözi uzatma
Gül-naḫli benüm serv-i ḫırāmān senüñ olsun

3 Esbāb-ı belā üzre nizā' eyleme ey dil
Ol ġamze benüm zülf-i perīşān senüñ olsun

4 Mihr üzre girih var nedür bildirüñ ey şāh
Ḥall eyle anı mülk-i dil ü cān senün olsun

5 Ġam gūşesi besdür bize ey ṭālib-i dünyā
Yerden göge dek bu kühen eyvān senüñ olsun

6 Zehr-āb-ı ġamı māye-i şevḳ itdi baña 'aşḳ
Şimden girü sāḳī mey-i raḥşān senüñ olsun

7 Yıllarla ḳarār it dil-i Ṣabrī de dilerseñ
Ey şāh-ı ġam ol gūşe-i vīrān senüñ olsun

---

169 **Sabrī Şakir Divanı**, s.130

170

Ġazel-i Ṣabrī

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün

1 Sensiz nice def'-i ġam-ı hicrān iderüm ben
Her mey ki gelür çeşmüme rīzān iderüm ben

2 Gördükçe seni cem' idemem kendümi aṣlā
Zülfüñ gibi evżā'-ı perīşān iderüm ben

3 Pür-tāb-ı ġamum āha ne ḥācet reh-i 'aşḳuñ
Ḫāşākini sāyemle de sūzān iderüm ben

4 Nerm itmedüm āhumla dil-i saḫtını gerçi
Pūlādları şem'-i fürūzān iderüm ben

5 Bulsun beni kūyında gelüp ṣabr ü ḳarārum
Ṣabrī yine 'azm-i der-i cānān iderüm ben

83 b

171

Ġazel-i Yaḥyā

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Ney gibi bir 'āşıḳ-ı dem-sāz buldum kendüme
Sırr-ı 'aşḳı söylerüm hem-rāz buldum kendüme

2 Ārzū eylerdi bir maḥbūb-ı müstesnāyı dil
Bir münāsib dilber-i mümtāz buldum kendüme

3 Her kişi bir kebg-reftārı şikār itmek ister
Ben de bir ṣayd idecek şeh-bāz buldum kendüme

---

170 **Sabrī Şakir Divanı**, s.134
171 **Yahya Divanı**, s. 184 / **Şeyühlislam Yahya Divanı**, s. 346

4 Çoḳ görürler bir iki peymāne mey nūş eylesek
Ben bu nüh ḫumuñ şarābın az buldum kendüme

5 Künc-i ġamda eglenilmez gördüm ey **Yaḥyā** bu şeb
Nālemi taḥrīk idüp bir sāz buldum kendüme

172

Ġazel-i Cevrī

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Çeşmüñe nāz itmegi her demde ḳānūn eyleme
Naġme-i sāz-ı niyāzı perde-bīrūn eyleme

2 Gāh luṭf u geh 'itāb ile nigāh itme dile
Dem-be-dem bī-çārenüñ ḥālin digergūn eyleme

3 Şāne urma zülfüñe ṣad çāk idersin dilleri
Bir bölük cem'-i perīşāna şebīḫūn eyleme

4 'İşvelerle 'āşıḳı cān virmede bī-tāb ḳıl
Derdin efzūn eyleme ammā ṣabrın efzūn eyle

5 'Aḳla şāgird itme ey **Cevrī** dil-i dīvāneñi
Ḳābil-i irşādı muḥtāc-ı Felāṭūn eyleme

4a çoḳ görürler : çoḳ mı gördün **D. ;** eylesek : eylemek **M.**
4b ben bu nüh : ben de bu **D.**
5a künc-i ġamda eglenilmez : eglenilmez künc-i ġamda **D.**
5b idüp : ider **D.**
172 **Cevrî Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Divanının Tenkitli Metni**, s.268
1b sāz-ı niyāzı : sāz u niyāzı **D.**

173

Ġazel-i Ṣabrī

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Murġ-ı cān-ı 'āşıḳı almaḳda biñ nāz eylese
Ol mülk-i eflāk-i istiġnāda pervāz eylese

2 Derdine ḫāṣ eyledi mülk-i dil-i sulṭān-ı 'aşḳ
N'ola iḳlīm-i ṣafādan anı ifrāz eylese

3 Lāne-i murġı düşürmezdi başından Ḳays-ı zār
Her ne deñli 'aşḳ anı mest [ü] ser-endāz eylese

4 Dil ḫarīdār-ı metā'-ı nāzdur n'ola aña
Çeşm-i fettānuñ dükān-ı 'işveyi bāz eylese

5 Aġladur ḥussādı **Ṣabrī** kilk-i ḫoş taḥrīrimüz
Ney gibi bir naġme-i rengīne āġāz eylese

174 **

Ġazel-i Fehīm

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Rūyumı ḫāk eyledüm ol ḫāk-i pāyı görmege
Ya'nī rūy-ı ḫāk-i pāy-ı dilrübāyı görmege

2 Ḥırṣ ile itdüm vücūdum pāy-tā-ser āyīne
Sīr-çeşm olmak içün ol pür-cefāyı görmege

3 Ol ḳadar cevr-i felek itdi mükedder ḳalbümi
Pür-kederdür ḫāṭırum rūy-ı ṣafāyı görmege

173 **Sabrī Şakir Divanı**, s.140
174 **Fehīm-i Kadīm Divanı**, s.648

4 Āfitāba hem-nişīn ü māha oldum hem-civār
Kevkeb-i baḫtum gibi ol bī-vefāyı görmege

5 Bister-i ġam üzre ol bīmār-ı bed-ḥālem **Fehīm**
Ḫavf ider gelmez ecel ben mübtelāyı görmege

84 b

175

Ġazel-i Fā'iżī

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

1 Elinden cām düşmez ser-ḫoş-ı dīrīnedür göñlüm
Nesi var ise var zāhid hele bī-kīnedür göñlüm

2 Bir İskender gerek himmetle tesḫīr itmege anı
Benüm ol sāġar-ı Cem bulınan gencīnedür göñlüm

3 Seḥer-geh ġulġul-ı dīvān-ı şāhī gūşına girmez
Yatur bī-tāb-ı maḥmūr-ı mey-i dūşīnedür göñlüm

4 Debistān ile yoḳ bāzīçegāhuñ farḳı yanında
Ne şenbihden ḳaçar ne rāġıb-ı āẕīnedür göñlüm

5 'Adū çeşm-i ḥaḳāretle naẓar eyler aña ammā
N'itsün **Fā'iżī** bir āteşīn-āyīnedür göñlüm

5b ḫavf ider : ḫavf idüp **D.**

175 **Kafzāde Fā'izî –Hayatı Eserleri Sanatı- Tenkitli Divan Metni**, s.216

3a şāhī : murġān **D.**

5a n'itsün : ṣaḳınsun **D.**

176

Ġazel-i Fā’iżī

Mef‘ūlü fā‘ilātü mefā‘īlü fā‘ilün

1 Münkin mi mā’il-i leb-i cānāne olmayam
Sāḳī ola şarāb ola mestāne olmayam

2 ‘Āşıḳ olam revā mı ḫarābāta düşmeyüm
Mecnūn olam da sākin-i vīrāne olmayam

3 ‘Ahd eyledüm ki bir daḫi faṣl-ı bahārda
‘Uzlet-güzīn-i gūşe-i ġam-ḫāne olmayam

4 Şol dil-rübā ki kendüye cezb itmeye dili
Ḫūrşīd olursa şem‘ine pervāne olmayam

5 Taṣvīr olursa **Fā’iżi**yā itmeyem naẓar
Hergiz esīr-i şāhid-i kāşāne olmayam

85 a

177

Ġazel-i ‘Aṭāyī

Mef‘ūlü fā‘ilātü mefā‘īlü fā‘ilün

1 Mümkin mi ‘āşıḳ-ı ruḫ-ı cānāne olmayam
Ḳābil midür bahār ola dīvāne olmayam

2 Sāḳī-i gül-ruḫ elde ṭuta ṭolı cām-ı mey
Ben bu ṭutumla ya nice mestāne olmayam

---

176 **Kafzāde Fā’izî –Hayatı Eserleri Sanatı- Tenkitli Divan Metni**, s.217

177 **Nev‘i-zāde Atâyî Divanı**, s. 238

1b ḳābil midür bahār ola : ḳābil mi bahār ola **D.**

3 Ġayret midür ki pāreleyüp cāme-i teni
Vuṣlat deminde yār ile cān cāne olmayam

4 Ḫumlar pür ola nice ḫarābāta varmayam
Genc arayam da sākin-i vīrāne olmayam

5 Lāyıḳ mıdur **'Aṭāyī** esīr-i şarāb iken
Ḫizmet-güẕār-ı dergeh-i mey-ḫāne olmayam

178

Ġazel-i Veysī

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

1 Cefā ma'mūresin luṭfuñla ber-bād eyle sulṭānum
Yıḳılmış göñlüm iḥsānuñla ābād eyle sulṭānum

2 Unutma anı kim sen ḳan içüp ben ḳanlar aġlardum
Senüñle itdügümüz demleri yād eyle sulṭānum

3 Ḳapuñda boynı baġlu bir günāh itmiş ḳuluñdur dil
Gerek öldür gerekse anı āzād eyle sulṭānum

4 Yeter nūş eyledüm zehr-i ġamı eyyām-ı ḥüsnüñde
Şeh-i mülk-i melāḥatsın baña dād eyle sulṭānum

5 Çıḳarma defterüñden **Veysī**-i dīvānenüñ nāmuñ
Güzeller içre sen de bir eyü ad eyle sulṭānum

85 b

179

Ġazel-i Fā'iżī

Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün

1 Bahār geçdi daḫi ben ṣafā nedür bilmem
Hezār ṣubḥ u şeb oldı ṣabā nedür bilmem

2 Nesīm-i ḫoş nefesüm nā-resā-yı ṣubḥ-ı ṣafā
Şiyem-i nāfeyüm ammā hevā nedür bilmem

3 Yol üzre reste olan sebze gibi pāmālüm
Bu şūrezārda neşv ü nemā nedür bilmem

4 Tamām-ı kār-ı cünūna ḳarār virdüm ben
Sürūr-ı ḫaṣm ü ġam-āşinā nedür bilmem

5 Dirīġ bilmedüñ ey şūḫ ḳadr-i iḫlāṣum
Hemān günāhum odur kim riyā nedür bilmem

6 Tek inkisāruma virsün cevāb **Fā'iżi**yā
'Adū-yı ẓālime ben beddu'ā nedür bilmem

180

Ġazel-i Meẕāḳī

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Bī-ġam olmaḳsa murāduñ sākin-i mey-ḫāne ol
Gāh mey iç geh 'araḳ nūş it hemān mestāne ol

---

179 **Kafzāde Fā'izî –Hayatı Eserleri Sanatı- Tenkitli Divan Metni**, s.215
2a nefesüm : naġam **D.**
3a reste : rişte **D.**
180 **Mezākī Divanı**, s. 461

2 Bir ṣaçı Leylāya dil vir ṣad-hezār ümmīd ile
Ḳaysveş kūhsāra düş Mecnūn gibi dīvāne ol

3 Yan yaḳıl şevḳ-i cemāl-i bī-kemāl-i yār ile
Öyle bir şem'-i dil-efrūza yüri pervāne ol

4 Baḳma zīr-i kākülinde ḫāline ey murġ-ı dil
Ne esīr-i bend-i dām ol ne ḥarīṣ-i dāne ol

5 Ey **Meẕāḳī** rind-i bī-pervā-yı 'aşḳ iseñ müdām
Āşināya āşinā bī-gāneye bī-gāne ol

86 a

181

Ġazel-i Fużūlī

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Ey göñül ol ḫançer-i müjgāna eylersen heves
Ḳaṣd-ı cān itdüñ beḳā-yı 'ömrden ümmīd kes

2 Çekme ġurbet 'azmine ey sārbān maḥmil ṣaḳın
Kim bu yolda bīm-i ġurbetdendür efġān-ı ceres

3 Ḥāl-i zārumdan beni feryādum agāh eyledi
Ḥamdülillāh oldı feryādum baña feryād-res

4 Birbirine sancılup her yan tenümde oḳlaruñ
Murġ-ı rūḥum ḳaydına olmış müretteb bir ḳafes

---

181 **Fuzūlī Divanı**, s.192
2b ġurbetdendür : ġurbetden **M.**
3a beni feryādum : seni feryādum,
3b ḥamdülillāh : şükrülillāh **D.**
4 ve 5. beyit : -**M.**

5 Sūz-ı ‘aşḳuñ tende nāgeh bulmasun noḳṣān diyü
Cān çıḳarsa isterem çıḳmaya tenden bir nefes

6 Ṭa‘ne-i ehl-i melāmetden ne noḳṣān ‘āşıḳa
Berḳ-ı lāmi‘ def‘in eyler mi hücūm-ı ḫār u ḫas

7 Ey **Fużūlī** ben ḳanā‘at mülkünüñ sulṭānıyam
Salṭanat esbābı egnümde palās-ı faḳr bes

182

Ġazel-i Fā’iżī

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün

1 Sen itdüñ ise bu dil-i nālānı ferāmūş
Ben eylemezin itdügüñ iḥsānı ferāmūş

2 Hiç ye’sile selvet mi gelür ‘āşıḳ-ı zāra
Ya‘ḳūb ider mi meh-i Ken‘an’ı ferāmūş

3 Ḳurtulmadı hiç ḫāṭıradan bu dil-i şeydā
Mümkin degül ancaḳ ġam-ı devrānı ferāmūş

4 Unutmasun ol ser-ḫoş-ı lā-ya‘ḳıl-ı nāzum
İtmiş bu sitem-dīde-i hicrānı ferāmūş

5 Yūsuf gibi zindān-ı felāketde ḳalur dil
Eylerse o şeh **Fā’iżi**yā anı ferāmuş

---

182 **Kafzāde Fā’izî –Hayatı Eserleri Sanatı- Tenkitli Divan Metni**, s.197
2. beyit : **-M.**

86 b

183

Ġazel-i Meẕāḳī

Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün

1 Göñül ki bezm-i maḥabbetde mest olup ḳalmış
Tamām-ı mest-i şarāb-ı Elest olup ḳalmış

2 Cemāl-i yāri görüp nūr-ı Ḥaḳḳı añlamayan
Miṡāl-i āyīne ṣūret-perest olup ḳalmış

3 Zamān ile ne ḳadar zīb-i dest-i raġbet idi
Bu cām-ı bāde ki şimdi şikest olup ḳalmış

4 Alınca sāġar ele ser-bülend-i 'ālem olur
Gedā-yı meykede kim böyle pest olup ḳalmış

5 **Meẕāḳī** ḥayret ile şāh-ı rāh-ı ḥasretde
Dūçār-ı dilber-i ḫançer-be-dest olup ḳalmış

184

Ġazel-i Yaḥyā

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Ḥācınuñ maḳṣūdı Ka'be baña kūyuñdur ġaraż
Fikri cennet zāhidüñ 'uşşāḳa rūyuñdur ġaraż

2 Mülk-i Çīni itseler temlīk maḳbūlüm degül
Baña ancaḳ çīn-i zülf-i müşg-būyuñdur ġaraż

---

183 **Mezākī Divanı**, s. 416
184 **Yahyā Divanı**, s. 108 / **Şeyhülislam Yahyā Divanı**, s.191

3 Bir yire cem‘ olmadan her gūşede erbāb-ı dil
Baḥs̱-i evṣāf-ı cemālüñ güft ü gūyuñdur ġaraż

4 Dā’imā deşt-i beyābān-ı ṭalebde gezmeden
Ey ġazāl-i ṭurfa cevlān-ı cüst ü cūyuñdur ġaraż

5 Ġoncayı vaṣf eylese **Yaḥyā** dehānuñdur murād
Sünbül-i ḫoş-būyı medḥ eylerse mūyuñdur ġaraż

87 a

185

Ġazel-i Yaḥyā

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

1 Ġamuñdan her ḳaçan kim nāle vü feryād ider ‘āşık
Ḳıyās eyler göñül kim ‘ālemi berbād ider ‘āşık

2 Firāḳuñ günlerinde ġuṣṣadan ölmek muḳarrerdür
Velī rūz-ı viṣāl-i rūḥ-baḫşuñ yād ider ‘āşık

3 Feraḥdan incinür şādīden el virse ṣafā sürmez
Muḥaṣṣal kendüsin derd ü ġama mu‘tād ider ‘āşık

4 Gel ey ‘āşıḳ geçen yāre cefā itme men-i zāre
Felek bir gün ṣaḳın kim sañada bī-dād ider ‘āşık

5 İdüp **Yaḥyā** gibi ḳayd-ı cihāndan kendüsin āzād
Olup ‘ālemde bī-nām u nişān bir ad ider ‘āşık

4b cevlān-ı cüst ü cūyuñdur : çıḳ kim cüst ü cūyuñdur **Şeyh. D.**

185 **Yahyā Divanı**, s. 118 / **Şeyhülislam Yahyā Divanı**, s.209

1b ḳıyās eyler göñül kim ‘ālemi : ḫayāl eyler gögi ‘ālemleri **Şeyh.D.**

3a şādīden : şādīlig **D.**

186

Ġazel-i Yaḥyā

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

1 Ber-murād olmamaḳ olmaz olıcaḳ himmet-i 'aşḳ
Ber-devām ola hemān himmet idüñ devlet-i 'aşḳ

2 'Aşḳa keyfiyyet-i bī-keyf dimiş ehl-i meẕāḳ
Bāde-i telḫ ile hiç bir mi olur şerbet-i 'aşḳ

3 Ḫūblar yolda selāmuña ṭururmış ṭutalum
Baḳmaga ṣaġa ṣola ḳor mı seni ġayret-i 'aşḳ

4 'Āşıḳuñ rūyını zerd ü işin altun eyler
Böyledür ey dil-i mihnet-zede ḫāṣiyyet-i 'aşḳ

5 Bir gün esrār-ı maḥabbet ide **Yaḥyā** te'ṡīr
Gözine 'ālemi göstermez ola ḥayret-i 'aşḳ

87 b

187

Ġazel-i Yaḥyā

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 'Aşḳa ḳābil dil mi yoḳ şehr içre yā dilber mi yoḳ
Mest yoḳ meclisde bilmem mey mi yoḳ sāġar mı yoḳ

2 Ġonca-i dil açılup ḫāṭır niçün şād olmaya
Bāġda güller mi yoḳ gülşende bülbüller mi yoḳ

3 Görmezüz bir dil ki ṭūṭī gibi güftār eyleye
Söyledür mi yoḳ cihānda bilmezem söyler mi yoḳ

---

186 **Yahyā Divanı**, s. 113 / **Şeyhülislam Yahyā Divanı**, s.200
187 **Yahyā Divanı**, s. 115 / **Şeyhülislam Yahyā Divanı**, s.204

4 Sengden dil kem ya seng-i siyāhı la‘l iden
Āftāb-ı feyż-baḫşā-yı bülend-aḫter mi yoḳ

5 Niçün ebkār-ı ma‘āni beslemez erbāb-ı dil
Yoḫsa **Yaḥyā** gibi üstād-ı suḫan-perver mi yoḳ

188

Ġazel-i Nef‘ī

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1 Yāre derdüm diyemem bezm-i şarāb olmayıcaḳ
Cürmüm iḳrār idemem mest-i ḫarāb olmayıcaḳ

2 Āfitāb ol ruḫ-ı pür-tāba naẓīr olsun mı
Bu yaḳar ‘ālemi bir laḥẓa niḳāb olmayıcaḳ

3 Cez̠be-i ḥüsni göñül ḫaṭṭuña ta‘līḳ eyler
Nice ḥall itmek olur anı kitāb olmayıcaḳ

4 Ṭutalum rūz-ı şümār olsa kim eyler da‘vā
İtdügüñ ẓulme senüñ ḥadd ü ḥisāb olmayıcaḳ

5 Sen bu rüsvālıġı ey **Nef‘ī** ḳomazsın elden
Yārden yine saña ḫışm ü ‘itāb olmayıcaḳ

4b feyż-baḫşā-yı: feyż-baḫşā vü **M.**
5a beslemez erbāb-ı dil : beslemez erbāb-ı naẓm **D.**
188 **Nef’ī Divanı**, s.311

88 a

189

Ġazel-i Bāḳī

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1 Zāhidā ‘ibret gözin aç ṣūret-i zībāya baḳ
Bir naẓar āyīne-i ṣun‘-ı cihān-ārāya baḳ

2 Dildür ol baḥr-i ḥaḳīḳatden vücūduñ mülkine
Şol derūnuñ ‘āleminde mevc uran deryāya baḳ

3 Baḫt-ı bī-bünyād içün renc-i ṭalebden fāriġ ol
Bāri bir ḳaç gün ḥużūr-ı ḳalb ile dünyāya baḳ

4 Cāmveş kimdür bu bezm içre ciger-ḫūn olmayan
Ġonca-i gülzārı seyr it lāle-i ḥamrāya baḳ

5 Ḥāl-i zār-ı **Bāḳī**-i bī-dilden isterseñ nişān
Ḳāmet-i çeng-i dü-tāya rūy-ı zerd-i nāya baḳ

190

Ġazel-i Bāḳī

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1 Ḥāl-i ‘ālem ezelī böyle perīşān ancaḳ
Kimi ḫandān kimi giryān kimi nālān ancaḳ

2 Kimisi bülbül-i nālān-ı gül-i ‘ārıż-ı yār
Kimi pervāne-i şem‘-i ruḫ-ı cānān ancaḳ

---

189 **Bākī Divanı**, s. 248
190 **Bākī Divanı**, s. 247

3 Bu cihān kimine ḳaṣr-ı ṭarāb u ‘ayş u ṣafā
Kiminüñ miḥnet ile başına zindān ancaḳ

4 Pāy-māl olmada āḫir şütür-i gerdūna
Pādişāh ile gedāsı hele yeksān ancaḳ

5 **Bāḳī**yā ḫānkah-ı ‘ālem-i ḥayretde hemān
Her gelen kimse bu esrār ile ḥayrān ancaḳ

88 b

191

Ġazel-i Cevrī

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1 Zülfine beste melek ḥüsnine ādem ‘āşıḳ
Olmış ol şūḫ-ı perī-çehreye ‘ālem ‘āşıḳ

2 Görmedüm böyle suḫan-gū büt-i dil-keş ki olur
Her dem-i nuṭḳına biñ ‘Īsī Meryem ‘āşıḳ

3 Ol ḳadar neş’e-i ‘aşḳında ṣafā vardur kim
Eṡerinden dil-i ‘uşşāḳa olur ġam ‘āşıḳ

4 Cānını ġamze-i dildār ḳabūl itmeyicek
Olamaz ‘aşḳ ile mümtāz u müsellem ‘āşıḳ

5 ‘Aşḳ ile yek-ṣıfat u yār ile yek-ẕāt olıcaḳ
Eylemez cān u dili rāzına maḥrem ‘āşıḳ

6 Ẕevḳ-yāb olsa mezāyā-yı leb-i dilberden
İstemez olmaġa ‘Īsī ile hem-dem ‘āşıḳ

7 Fehm ider n’eydügini nükte-i sırr-ı dü cihān
Ol ki **Cevrī** gibi hem ‘ārif ola hem ‘āşıḳ

---

191 **Cevrî Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Divanının Tenkitli Metni**, s. 233
5 ve 6. beyit : -**D.**

192

Müfred

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

O nihāl-i bāġ-ı 'işve saña da ider ḫāl
A göñül ne āh idersin buna rūzgār dirler

193

Ġazel-i Cevrī

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün

1 Mecnūn-revişem zülf-i ṣanemden ḫaberüm yoḳ
Ferzāne-dilem müşkil-i ġamdan ḫaberüm yoḳ

2 Bir cām-ı maḥabbet ṣunılan bezme esīrem
Keyfiyyet-i efsāne-i Cemden ḫaberüm yoḳ

3 Bir basṭ-ı revāziş görilen ferşe türābem
Ẕüll-i şeref-i deyr ü ḥaremden ḫaberüm yoḳ

4 Āyīne-i rūy-ı dil-i erbāb-ı ṣafāyam
Şevḳ u güẕer-i luṭf u sitemden ḫaberüm yoḳ

5 **Cevrī** gibi vāḳıf degülem sırr-ı ḳażāya
Ben sāde-dilem naḳş-ı ḳalemden ḫaberüm yoḳ

---

192 1a: mısra eksiktir.
193 **Cevrî Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Divanının Tenkitli Metni**, s. 233
3b ẕüll-i şeref-i deyr : ẕüll ü şeref-i deyr **M.**

89 a

194

Ġazel-i Nefʿī

Feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

1 Ġamze-i tīġ-keş ü çeşm-i siḥir-sāzına baḳ
Ḳaṣd-ı cān eyler iken şīvesine nāzına baḳ

2 Ḳahramān ḳarşu ṭurur mı gör o müjgānlara
Leşker-i ġamze-i mest-i sipeh-endāzına baḳ

3 Fitnede ṭurrelerinüñ yed-i ṭūlāsını gör
Şīvede ġamzesinüñ siḥrine iʿcāzına baḳ

4 Nice ārāstedür şīve ile ser-tā-pā
Rūzigāruñ hele ol dilber-i mümtāzına baḳ

5 Ġamze-i nergis-i maḫmūrelerin seyr eyle
Cilve-i serv [ü] sehī ḳadd-i ser-efrāzına baḳ

6 Var mı **Nefʿī** gibi üstād-ı suḫan inṣāf it
İḫtirāʿ-ı ḳalem-i nādire-perdāzına baḳ

195

Ġazel-i Uṣūlī

Mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün feʿilün

1 Yine dil āyīnesinüñ ġubārı var ancaḳ
Şikeste ḫāṭırımuñ inkisārı var ancaḳ

2 Zamāne ḫırmenine ḳorḳaram ki āteş ura
Dehān-ı āhumuñ odlu şerārı var ancaḳ

194 **Nef'ī Divanı**, s. 312
195 **Usūlī Divanı**, s. 155

3 Tenümde ẕerre ḳadar ḳalmadı ḥayāt es̱eri
Hemān bu ḫaste dilüñ āh u zārı var ancaḳ

4 Beḳā meyini gözet baḳma cām-ı gerdūna
Bu ḫum şarābınuñ ey dil ḫumārı var ancaḳ

5 **Uṣūlī** balı belādur bu dehr-i pīrezenüñ
Gülünde ḫārı vü gencinde mārı var ancaḳ

196
Müfred
Mef'ūlü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün

Ben itdigüm niyāzı idersin raḳībe fāş
Ey süst-i 'ahd-i meclis iḥānet degil midür

89 b

197
Ġazel-i Veysī
Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

1 Saña raḥm eylemezken ol ṭabīb-i nāz-perverdüñ
Dilā uyduñ ulaşduñ ana hiç bilmem nedür derdüñ

2 Güle gülşende ey bülbül idersin bī-nevālıḳlar
Sürūd-ı meclis-i 'işret ṣanursın nāle-i serdüñ

3 O māhuñ bilmek isterseñ kemāl-i ḥüsnini ey çarḫ
Yanında ẕerre-i ser-geştedür mihr-i cihān-gerdüñ

4b bu ḫum şarābınuñ : bu ḫumm ḫamrınuñ **D**.

4 Aña altun ṣanup meyl eyleye meh-pāreler şāyed
Dilā rāh-ı fenāda pāy-māl it çehre-i zerdüñ

5 Kesād irmez metā‘-ı naẓma ey **Veysī** zamānında
Ḫudāvend-i keremkār-ı civān-baḫt-ı civān-merdüñ

198

Müfred

Mef‘ūlü fā‘ilātü mefā‘īlü fā‘ilün

Gördüñ güşāyiş-i gül-i maḳṣūdı ṣolmadan
Ser-menzil-i murāda irişdüñ yorılmadan

199

Ġazel-i Veysī

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

1 Müjeñdür mīşezārı şīr-i merdüm-gīrdür ġamzeñ
Anuñ çün ḳanına erbāb-ı ‘aşḳuñ sīrdür ġamzeñ

2 Ne mümkindür yaḳılmaḳ āfitāb-ı rūy-ı dil-cūyuñ
Çekilmiş yaydur ḳaşuñ atılmış tīrdür ġamzeñ

3 Ser-i zülf-i ḫam-ender-ḫamdan aldı cān-ı bīmārı
Şikāruñ azdur aġzından ḳapar bir şīrdür ġamzeñ

4 Gözüñ cellād-ı bī-raḥm-i siyāsetgāh-ı miḥnetde
Ḳaşuñ şemşīr-i tīz ü şu‘le-i şemşīrdür ġamzeñ

5 Dil-i **Veysī** ṭutalum ṭas-ı pūlād-ı sipihr olmış
Ḫalāṣ olmaz yine tīr-i ḳażā te’s̱īrdür ġamzeñ

200

Müfred

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Sen unutduñsa beni luṭfuñla yād itdüklerüñ
Ben unutmam ḫāṭır-ı vīrān şād itdüklerüñ

90 a

201

Ġazel-i Meẕāḳī

Mef'ūlü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün

1 Dil-beste-i dü-zülf-i perīşānuñum senüñ
Bir boynı baġlı bende-i fermānuñam senüñ

2 Mümkin mi her nigāhuña meftūn olmayam
Fitne-perest-i nergis-i fettānuñam senüñ

3 Pervānevār-ı bāl ü per-i şevḳ ile müdām
Şeb-şu'le-gerd-i şem'-i şebistānuñam senüñ

4 Bālā-ḳadān-ı dehre n'ola baş egmesem
Ser-der-hevā-yı serv-i ḫırāmānuñam senüñ

5 Sen şāh-ı dāmen-efken-i pāy-ı serīr-i nāz
Ben çehre-sāy-ı gūşe-i dāmānuñam senüñ

6 Olsam **Meẕāḳī** gibi n'ola böyle ḫoş-edā
Bir beẕle-gū nedīm-i maḥalḫᵛānuñam senüñ

---

201 **Mezākī Divanı**, s. 437
3a pervānevār : pervane-dār **D.**

202

Müfred

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

Beni aġlatdıġıçün ġam yimem ammā belā bunda
Bu baḫt-ı nābe-sāmānum baña aġyārı güldirdi

203

Ġazel-i Ḥāletī

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Ġayret-i gülzār-ı cennetdür ruḫ-ı ālüñ senüñ
Bir belādur ādeme ol dāne-i ḫālüñ senüñ

2 Ṣanma kim meyden ḳızardı ġamze-i ḫūn-rīzüñi
Oldı ḫūn-ālūde tīġ-ı çeşm-i fettānuñ senüñ

3 Bunca yıldur kim esīr-i bister-i hicrānuñum
Dimedüñ bir kez nedür ey ḫaste dil ḥālüñ senüñ

4 Küşte-gīr-i ġuṣṣa vü ālāma virmezsin vücūd
Bilmezin n'eylersin ey sāḳī nedür ālüñ senüñ

5 **Ḥāletī**-i zāra 'arż eyle ġubār-ı ḫaṭṭuñı
Tekye-i 'aşḳuñda yoḳdur öyle abdāluñ senüñ

---

203 **Azmi-zāde Hāletī Divanı- Metin Bankası 444. şiir**

90 b

204

Ġazel-i Fużūlī

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Şem'-i rūyuñ āftāb-ı 'ālem-ārādur senüñ
Nūr-ı Ḥaḳ ḫūrşīd-i ruḫsāruñda peydādur senüñ

2 Sensin ol cevher ki dürc-i mümkināt içre bugün
Mümkin olan 'aybden ẕātuñ müberrādur senüñ

3 Serv ü gül neẓẓāresin n'eyler saña ḥayrān olan
Kim ḳadüñ serv ü ruḫuñ gül-berg-i ra'nādur senüñ

4 Cān virür la'lüñ temennāsında biñ Āb-ı Ḥayāt
Feyżuña leb-teşne yüz Ḫıżr u Mesīḥādur senüñ

5 Rāz-ı 'aşḳuñ ḫalḳdan ḳılmaḳ nihān mümkin degül
'Āşıḳuñ ol vechden 'ālemde rüsvādur senüñ

6 Ḳıldı şevḳuñ eşk ġavvāṣı gözüm merdümlerin
Ey dür-i ser-menzilüñ gūyā bu deryādur senüñ

7 Cümle āfāḳ ehliden çekmiş ta'alluḳ dāmenin
Tā **Fużūlī** ḫasteye vaṣluñ temennādur senüñ

---

204 **Fuzūlī Divanı**, s. 212
3. Beyit : **-M.**
7a cümle āfāḳ : barça āfāḳ **D.**

205

Ġazel-i ʻĀlī

Mefāʻīlün mefāʻīlün mefāʻīlün mefāʻīlün

1 Yaḳan dāġ-ı siyāhum yārimüñ ḥāli midür yā Rab
Gören anı bu sevdādan ʻaceb ḥālī midür yā Rab

2 Göñül kim Kaʻbeveş dā'im ziyāretgāh-ı ʻālemdür
Ḫayāl-i zülf-i cānānuñ siyeh şālı mıdur yā Rab

3 Dem-ā-dem çārsū-yı ʻaşḳı efġān ile geşt eyler
Benüm göñlüm metāʻ-ı ġuṣṣa dellālı mıdur yā Rab

4 Nümāyān oldı esrār-ı maḥabbet cürʻadānından
Göñül ġam ḫānedānınuñ bir abdālı mıdur yā Rab

5 Fenā mülkinde bir mā-dūna nāẓır kimse var dirler
O bī-çāre vü āvāre ʻaceb **ʻĀlī** midür yā Rab

91 a

206

Ġazel-i Fā'iżī

Fāʻilātün fāʻilātün fāʻilātün fāʻilün

1 Olmasa Leylā eger cām-ı mey-i ʻışḳ ile mest
Eylemezdi kāse-i Mecnūn-ı şeydāyı şikest

2 Āşinālıḳ sırrını fikr eyledüm Mecnūn ile
Ṣoñra bildüm olmışuz hem-zānū-yı Bezm-i Elest

3 Her ne ḥāl ise yine elden ḳomazlar sāġarı
Rind-i derd-āşāmlar olsa ne deñlü teng-dest

205 **Gelibolulu Mustafa Âlî ve Divanı**, s. 215
206 **Kafzāde Fā'izî –Hayatı Eserleri Sanatı- Tenkitli Divan Metni**, s.169

4 Ṭāli‘um gör kim baña geldükde ṣayyād-ı felek
Māhī-i ümīde tār-ı ‘ankebūtı ḳıldı şest

5 Murġ-ı dil yirden yire urmazdı kendin **Fā’iżī**
Olmasa bu dāmgāh-ı derd ü ġamda pāy-pest

207

Ġazel-i Nef‘ī

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün

1 Reftārına vā-beste mühimmāt-ı ḳıyāmet
Eylerse ol āfet n’ola is̱bāt-ı ḳıyāmet

2 Dünyāyı esīr itdi o reftārı ‘aceb mi
Vaḳf olsa temāşāsına evḳāt-ı ḳıyāmet

3 İmdād-ı nigāh ile cihāngīrī-i fitne
Āşūb-ı ḫırām ile mübāhāt-ı ḳıyāmet

4 Ol şīve-i reftāra kim olursa giriftār
Dünyāda mübārek ola āfāt-ı ḳıyāmet

5 Sāyüñ gibi yanuñca sürinmek yiter aña
Nef‘īye ger olursa mükāfāt-ı ḳıyāmet

---

207 **Nef’ī Divanı**, s. 290
1b eylerse ol āfet : eylerse ol ḳāmet **D.**
2a o reftārı : o reftār **D.**
3a cihāngīrī-i fitne: temāşāyī-i fitne **M.**

208

Ġazel-i Fużūlī

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

1 Ṣabā luṭf itdüñ ehl-i derde dermāndan ḫaber virdüñ
Ten-i maḥzūna cāndan cāna cānāndan ḫaber virdüñ

2 Ḫazān-ı ġamda gördüñ ıżṭırābın bülbül-i zāruñ
Bahār eyyāmı tek gül-berg-i ḫandāndan ḫaber virdüñ

3 Sözüñi vaḥy-i nāzil ger disem ben hiç küfr olmaz
Cihānı ṭutmış iken küfr īmāndan ḫaber virdüñ

4 Didiler yār 'uşşāḳuñ gelür cem' itmege göñlin
Meġer kim yāre 'uşşāḳ-ı perīşāndan ḫaber virdüm

5 Süleymān mesnedinden dīv-i gümreh raġbetin kesdüñ
Deñizde ḫātem-i ḥükm-i Süleymāndan ḫaber virdüñ

6 **Fużūlī** rūzgārum tīre gördüñ şām-ı hicrāndan
Nesīm-i ṣubḥ tek ḫūrşīd-i raḫşāndan ḫaber virdüñ

209

Ġazel-i Yaḥyā

Mef'ūlü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün

1 İrdi bahār sen daḫi şād olmaduñ göñül
Güllerle ġoncalarla güşād olmaduñ göñül

---

208 **Fuzūlī divanı**, s. 210
1b ten-i maḥzūna : ten-i mecrūḥa **D.**
3. beyit : **-M.**
6a şām-ı hicrāndan : şām-ı hicrānda **D.**
209 **Yahyā Divanı**, s. 133 / **Şeyhülislam Yahyā Divanı**, s. 240

2 Ol şāh-ı ḥüsn nice bilür ḳıymetüñ senüñ
Bāzār-ı ‘aşḳ içinde mezād olmaduñ göñül

3 Fevt itme murādlıġuñ bāri neşvesin
Çün cür‘a-nūş-ı bezm-i murād olmaduñ göñül

4 Bī-gānelikle yād ider oldı raḳībi yār
Şükr it Cenāb-ı Ḥaḳḳ’a ki yād olmaduñ göñül

5 Ol şāh-ı ḥüsnüñ iremedüñ pāy-būsına
Yaḥyā gibi ki ḫāk-nihād olmaduñ göñül

92 a

210

Ġazel-i Yaḥyā

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1 Bezm-i ‘aşḳa nitekim pervāne geldüñ ey göñül
Yan yaḳıl ol şem‘-i ḥüsne yana geldüñ ey göñül

2 Ḫāṭırum bir nesneden ġāyetde muġberdür dimiş
Şübhe yoḳdur ḫāṭır-ı cānāna geldüñ ey göñül

3 Eglenilmez diyü ġam çekme bu fānī dünyede
Ṭut ki bāġ-ı ‘āleme seyrāna geldüñ ey göñül

4 Vaḳti geçmiş ‘ayş u nūşuñ devri dönmüş sāġaruñ
Ḥaẓẓ olınmaz bir ‘aceb devrāna geldüñ ey göñül

5 İşiginde itme **Yaḥyā** gibi bī-pervā fiġān
Āsitān-ı Ḥażret-i sulṭāna geldüñ ey göñül

3b çün cür‘a-nūş : çün bāde-nūş **D.**
4a yād ider oldı : yād ider olmuş **D.**
210 **Yahyā Divanı**, s. 134 / **Şeyhülislam Yahyā Divanı**, s. 241

211

Ġazel-i Riyāżī

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Her göñülde neşve-i 'aşḳ [u] maḥabbet bir degül
Çünki her bir bādenüñ keyfinde ḥālet bir degül

2 Ġayrılar seḥḥār ise ḥüsn içre sen mu'ciz-nümā
Rütbe-i tezvīr-i siḥr ile kerāmet bir degül

3 Ḳıṣṣa-i Mecnūn gibi biñ dāstānum var benüm
Ḳanġı birin söylesün rāvī ḥikāyet bir degül

4 Derde ṣabr itmekde Mecnūna ḳıyās itmeñ beni
Her ṭabī'atda çü isti'dād-ı miḥnet bir degül

5 Çāşnī-i naẓm-ı pāküñ bir suḫanda bulmaduḳ
Ey **Riyāżī** şehd ile sükkerde leẕẕet bir degül

92 b

212

Ġazel-i 'Aṭāyī

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Dest-i sāḳīden ki cām-ı pür-ṣafā eksük degil
Ṭurfe-gülbündür güli ṣayf ü şitā eksük degil

2 Serde 'aşḳ olsa bulınmaḳdadur zaḫm-ı derūn
'Āşıḳ-ı zāruñ başından bir hevā eksük degil

3 Ṣaḫne-i bāzār-ı miḥnet eksügüm ṭutmaz benüm
Sīnem üzre ḳurṣ-ı dāġum dā'imā eksük degil

---

211 **Riyâzî Hayatı, Eserleri ve Edebi Kişiliği**, s. 548
3a biñ dāstān : yüz dāstān
3b ḥikāyet : rivayet **D.**
4b çü : ḫod **D.**

212 **Nev'i-zāde Atâyî Divanı**, s.230

4 Ḥüsnüñe maġrūr olup sen artırursın ʻāşıḳı
Baña da çoḳ sevdigüm bir meh-liḳā eksük degil

5 Ey **ʻAṭāyī** muttaṣıl gelmekde cāna derd ü ġam
H̱ānemüzden hiç yārān-ı ṣafā eksük degil

213

Ġazel-i Nefʻī

Fāʻilātün fāʻilātün fāʻilātün fāʻilün

1 Hem ḳadeḥ hem bāde hem bir şūḫ-ı sāḳīdür göñül
Ehl-i ʻaşḳuñ ḥāṣılı ṣāḥib-meẕāḳıdur göñül

2 Bir nefes dīdār içün biñ cān fedā itsem n'ola
Nice demlerdür esīr-i iştiyāḳıdur göñül

3 Dildedür mihrüñ ḳo ḫāk olsun yoluñda cān u ten
Ben ölürsem ʻālem-i maʻnīde bāḳīdür gönül

4 Ẕerredür ammā ki ṭāb-ı āfitāb-ı ʻaşḳ ile
Rūzgāruñ şemse-i ṭāḳ u revāḳıdur göñül

5 İtse **Nefʻī** n'ola ger göñlüyle dā'im bezm-i ḫāṣ
Hem ḳadeḥ hem bāde hem bir şūḫ sāḳīdür göñül

---

213 **Nefʻī Divanı**, s.316

93 a

214

Ġazel-i Cevrī Efendi

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Rind-i 'aşḳam mescid ü mey-ḫāne yeksāndur baña
Ṣavt-ı ṣūfī na'ra-i mestāne yeksāndur baña

2 Ol gedā-yı şāh-tab' u lāübālī-meşrebem
Efser-i Cemşīd ile peymāne yeksāndur baña

3 Ṭālib-i dīdār-ı yāram mest-i şevḳ-ı vuṣlatam
Gülşen-i firdevs ile mey-ḫāne yeksāndur baña

4 Luṭf-ı yāra şād olup ḳahr-ı 'adūya aġlamam
Ol sebebden āşinā bī-gāne yeksāndur baña

5 Bī-tekellüf 'āşıḳ-ı dīvāneyem **Cevrī** gibi
Ḳaṣr-ı şāhī gūşe-i vīrāne yeksāndur baña

214 **Cevrî Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Divanının Tenkitli Metni**, s. 182
2b efser-i Cemşīd : efser-i zerrīn **D.**
4a ḳahr-ı 'ādūya : ḳahr-ı 'ādūdan **M.**

215

Ġazel-i ʿAşḳī

Mefʿūlü mefāʿīlü mefāʿīlü feʿūlün

1 Yā Rab baña āfet-i devrānumı göster
Yā Rab yaḳan ol āteş-i sūzānumı göster

2 Her şeb ki aḳan dīdelerüm ḫūnına raḥm it
Yā Rabb-i Ḫudā bā'iṡ-i giryānumı göster

3 İtdi bu dem ʿaşḳ ṣabr ile sāmānumı maḥrūḳ
Yā Rab sevindür baña bārānumı göster

4 Olsaydı eger çekmege cismümde liyāḳāt
Yā Rab dimem ʿīyd-i cānānumı göster

5 Ḳanlar ṣaçayur leyl ü nehār **ʿAşḳī** gözinden
Yā Rab yiter mevsim-i ḫandānumı göster

215 **Aşkî ve Divanından Örnekler** ve **Şiir Mecmualarında XVI. ve XVII. Asır Divan Şiiri [Ubeydî- Aşkî- Şem'î- İşretî]** adlı eserlerde bulunamadı.

93 b

Ġazeliyāt-ı Şākir

216

Ġazel

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün

1 Āh eyledigim şīve-i reftārıñ içindir
Bī-tāblıġım zülf-i dil-efkārıñ içindir

2 Ṣayd itdi beni va‘d-i dürūġuñ seniñ ey meh
Bend oldıġum ammā ki bu iḳrārıñ içindir

3 Sen pādişeh-i kişver-i cevre dil-i zārıñ
Āvāreligi ġamze-i ḫūn-ḫvārıñ içindir

4 Gül ṣorsa eger bülbüle feryād u fiġānıñ
Dir aña ki senden degil ol ḫārıñ içindir

5 Hep çekdigimiz derdiyle biñ dürlü meşaḳḳat
Şākir heves-i la‘l-i leb-i yāriñ içindir

217

Ġazel

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

1 Dil-i şūrīdemiz bülbül gibi nālān olur her şeb
Görüp şem‘-i viṣāliñ vālih ü ḥayrān olur her şeb

2 İderken nāz-ı istiġnā dil-i bī-çāreye her gün
Varup bezm-i raḳībe māhveş tābān olur her şeb

---

216 **Şākir Mehmed Efendi Divanı [Metin- İnceleme]**, s. 179
4b dir aña ki senden : dir aña senden **M.**

217 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 163

3 Niçün mihmān olup ‘ārifler ile eylemez ülfet
Çerāġ-ı meclis-i bī-ṣoḥbet-i rindān olur her şeb

4 Anıñ zülf-i siyāhından ser-i kūyında ‘āşıḳlar
İder ġavġā-yı bī-ġāye hele bin ḳan olur her şeb

5 Dem-ā-dem **Şākir**-āsā itmede āzürde ‘uşşāḳı
Varup hem-ḫāne-i evbāş-ı bī-iẕ‘ān olur her şeb

218

Ġazel

Mef‘ūlü fā‘ilātü mefā‘īlü fā‘ilün

1 Müjgān-ı yāri ṣordum o tīr-i ḳażā imiş
Ancaḳ kemān-ı yārda olur bir belā imiş

2 Nīm-iltifāt-ı yāre sezā olmadım dime
Cevr ü cefā vü nāzı anıñ bir edā imiş

3 Zülf-i dü-tā-yı dilberi ‘anber bilür idim
Çīn-i cebīne ‘ārıż o müşg-i Ḫıṭā imiş

94 a

4 Ṣordum o şūḫ-ı ḥīleveriñ ḥālini bugün
‘Uşşāḳa dā’im ‘ādeti anıñ cefā imiş

5 Olmaz devā-yı merg dime **Şākir**ā ṣaḳın
Būs-ı ‘izār-ı yāri bulursun şifā imiş

---

218 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 221
3a zülf-i dü-tā-yı : elf-i dü-tā-yı **D.**

219

Ġazel

Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün

1 Bir kātib-i nev-resteniñ şimdi göñül şeydāsıdır
Bir zülfe bend olmuş ki dil bu ḥāl anıñ sevdāsıdır

2 Bir noḳṭa-i dīvānıdır mābeyn-i ebrūsunda ḥāl
Dünyāyı dilden nesẖ iden ol noḳṭanıñ imlāsıdır

3 Ḳan ṭamlamaḳda ẖāmeden tā-sīne-i ʻuşşāḳına
Miḥrāb-ı ebrūlar daẖi gūyā berā-yı tamġasıdır

4 Red itdi kūyundan beni bir çifte ṣaḥ-ı fermānla
Ol zülf-i şeb-būy gūyiyā fermānımıñ ṭuġrāsıdır

5 Fermān-ı nefy-i ʻāşıḳa çekmiş efendim çifte ṣalḥ
Zülf-i dil-ārā gūyiyā bālāsınıñ ṭuġrāsıdır

6 Gīsū-yı miskīn-i siyeh ol ṣafḥa-i ḥüsn ü cemāl
Şākir seni Mecnūn iden deşt-i ruẖ-ı raʻnāsıdır

220

Ġazel

Feʻilātün feʻilātün feʻilātün feʻilün

1 Gül-ruẖuñ ʻaşḳını iẓhāra cesāret geldi
ʻAndelībāne edāya yine ṭāḳat geldi

219 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 180
3b mihrāb-ı ebrūlar daẖi : mihrāb-ı ebrūlar hemān **D.**
4. beyit : -**D.**
6a gīsū-yı miskīn-i siyeh : gīsū-yı müşgīn-i siyeh **D.**
6a ḥüsn ü cemāl : ḥüsn-i cemāl **D.**
6b Şākir seni Mecnūn iden deşt-i ruẖ-ı raʻnāsıdur : Mecnūn iden Şākir seni tāb-ı ruẖ-ı raʻnāsıdur **D.**

220 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 301

2 Va‘de-i luṭfına dil ṣayd olup ol āhūnuñ
Ṭab‘-ı meyyālime bir tāze ḥarāret geldi

3 Zülf-i şebgūnī-i müşgīne dil-beste olup
Ṣabr u ārāmıma bir dürlü ḥasāret geldi

4 Neyleyem bilmedi ḳadrim o civān-ı nāzik
Bu gice meclis-i aġyāra ol āfet geldi

5 Naẓmını ‘arża ṣaḳın eyleme bir dem cür’et
Şākirā zümre-i aḥbāba belāġat geldi

221

Ġazel

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

1 Şikāyet itme cevr-i dil-rubādan ol dilā Şākir
Taḥammül it cefāya disün ‘ālem saña Şākir

2 Cihānda bār u s̱ıḳlet olmaz ol ḫūbān-ı devrāna
Firāḳ u cevrine her-dem olursa mübtelā Şākir

94 b

3 Olursın nā’il-i vaṣl-ı dil-ārā ey dil-i zārım
Velīkin ol edā vü nāzına sen dā’imā Şākir

4 Yeter āh u fiġān itdiñ dil cevr ü cefā-pīşe
Biraz ol luṭf u iḥsāna muḳābil ey gedā Şākir

5 Yetişmez mi bu cevre hiç nihāyet yoḳ mudur cānā
Ki luṭfuñ görmedim oldum nice dem **Şākir**ā Şākir

---

221 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 181
1a şiḳāyet itme : şikāyet ḳılma **D.**
1b taḥammül it cefāya disün : taḥammül eyle her cevre disün **D.**
2b firāḳ u cevrine :firāḳ-ı derdine **D.**
3b velīkin ol edā vü nāzına sen dā’imā Şākir : velīkin olmalı her-dem ezāya dā’imā Şākir **D.**
4b biraz ol : biraz da, ey gedā: ḳıl du‘ā **D.**

222

Ġazel

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Ḫaṭṭ-ı rūy-ı dil-rubā bir lālezārımdır benim
Bu dil-i ser-geştede gūyā hezārımdır benim

2 Ben o ġavvāṣ-ı yem-i 'aşḳım ki nisbetle baña
'Aşḳ-ı Mecnūn cā-yı rāḥat bir kenārımdır benim

3 Cāy idelden dilde sevdā-yı ruḫ-ı zülfüñ seniñ
Bülbül-i āşüfte her-dem ġam-güsārımdır benim

4 Cevr-i bī-pāyān u ẓulmüñden murādıñ cevr ise
Virme s̱ıḳlet kendine ol eski kārımdır benim

5 Ḳā'ilim biñ zaḫma cānā ḫançer-i ḫūn-rīzden
Fikr-i zülfüñdür refīḳim yāre yārimdir benim

6 Serve teşbīh eyleyen ḫalṭ eylemiş dildārımı
Naḫl-ı nāzum ḥāṣılı bir mīvedārumdur benüm

7 Ṣafḥa-i sīnemde dursun zaḫm-ı müjgānıñ amān
Ey perā luṭf eyle senden ber-güzārımdır benim

8 İtmesün bülbül gül içün nāle āü efġān hiç
Eylemek da'vā-yı 'aşḳı ḥāl-i zārımdır benim

9 **Şākir**ā maḥbūb u meyle ülfet itmek dā'imā
Meclis-i 'irfān içinde iftiḫārımdır benim

---

222 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 254
4a muradın cevr ise : murādın terk ise, kendine : kendini **D.**
5a ḳā'ilim biñ zaḫma cānā : ḳātilim biñ zaḫma her-dem **D.**

223

Ġazel

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

1 N'olur ki 'āşıḳ-ı zāra o şūḫ-ı dil-sitān gelse
Raḳīb-i nā-sezādan gizlice bir şeb nihān gelse

95 a

2 Zamān olsa müsā‘id sūziş-i ġamdan beri olsaḳ
Mürüvvet eylese ol āfet-i devr-i zamān gelse

3 İdüp mi‘mār-ı luṭfuyla dil-i vīrānemi ma‘mūr
Şehīd-i tīġ-i 'aşḳa ya‘ni kim bir tāze cān eylese

4 Yoluna cān virir üftāde-gānı ol şeh-i ḥüsne
Elinde ḫançer-i ḫūn-rīz o şūḫ-ı ḫūn-feşān gelse

5 'Aceb memnūn-ı vaṣl eyler mi bilmem **Şākir**-i zārı
Ne dem ki luṭf idüp tenhā o āşūb-ı cihān gelse

224

Ġazel

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

1 Benim hep āh-ı vāhımdır saña bu şöhrete bā‘iṡ
'Aceb aġyār ile her dem nedir bu ülfete bā‘iṡ

2 Nigāh-ı ḫışm-ı kīn-ālūdına memnūn iken 'āşıḳ
Nedir zānū-be-zānū ġayrılarla ṣoḥbete bā‘iṡ

3 Çıḳardın başdan āḫir ol ḫaṭ-ı sebzīne yüz virdiñ
Sebeb bilmem bu ikrāma nedir bu ḥürmete bā‘iṡ

---

223 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 283

224 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 166

1a benim hep : hezārān **D.**

4 Şehīd-i tīġ-i ġamzeñ olmadır maḳṣūdı ‘uşşāḳıñ
Odur rūz-ı cezāda iftiḫār u mürvete bā‘iş

5 Su’āl itdim varup ben pīr-i ‘aşḳa **Şākir**ā bā‘iş
Didi ancaḳ müdārādır raḳībe vuṣlata bā‘iş

225
Ġazel
Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1 Ele al ḫāṭır-ı vīrānemi eyle ābād
Ḳırup atma anı yabana efendim ḳıl şād

2 Şeh-süvārım ayaġıñ altına baḳ luṭf eyle
İntiẓār-ı ebedīde ḳoma it va‘dini yād

3 At alan geçdi diyü eyleme dizgin ḳoluna
İremem menzil-i maḳṣūda piyāde ṣad dād

95 b

4 Ḳalur üç na‘l ile bir ata dil-i efgende
Virse bir na‘lı eger ẕāt-ı mekārim mu‘tād

5 Uymadı çiftesi bu **Şākir**-i bī-çāreniñ āh
Oldı muḫtāc-ı vefā dā’im ider ṣad-feryād

4a olmadır maḳṣūdı : olmadır maṭlūbı **D.**
225 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 172

226

Ġazel

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

1 Ne 'aceb men'e muṣırr oldı bu meyden vā'iż
Diñlese hem-dem olur nāleyi neyden vā'iż

2 Çıḳıcaḳ 'arş mı ṣanur kürsiyi bilmem levḥi
Dem urur görmedigi nesne vü şeyden vā'iż

3 Ẓann ider zinde olur keṣret ekl ile vücūd
Bī-şu'ūr perde-i şehvet ile ḥaydan vā'iż

4 Ḳāl ile baḥs̱ ider erbāb-ı diliñ ḥālinden
Farḳa ḳādir mi 'aceb rūzını deyden vā'iż

5 **Şākir**ā ṭayy-ı mekān ehline eyler daḫli
Bī-ḫaber defter-i 'ömründeki ṭaydan vā'iż

227

Ġazel

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

1 Hezār-ı 'āşıḳān fikriñle her dem zārdır sensiz
Temāşā-yı gülistān bī-nevāya 'ārdır sensiz

2 Gel ey ruḥ-ı revānım cān baġışla 'āşıḳ-ı zāra
Firāḳıñ ḥasretiyle ḥāṣılı bīmārdır sensiz

3 Kerem ḳıl ḫāne-i vīrāneyi luṭfuñla ma'mūr it
Baña fikriñ ḫulāṣa ṣubḥ olunca yārdır sensiz

---

226 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 228
4a ḳāl ile baḥs̱ ider : ḳāl baḥs̱ ider **M.** Vezin gereği divana uyulmuştur. **D.**
5a eyler daḫli : ol daḫl eyler **D.**

227 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 212

4 Yanar pervānedir ‘uşşāḳ-ı zārıñ şem‘-i ruḫsāra
Netīce gülşen-i ‘ālem de olsa nārdır sensiz

5 Şehīd-i tiġiñ olmaḳdır murādı **Şākir**-i zārıñ
Ḥayātı ‘āşıḳa ey bī-mürüvvet bārdır sensiz

228
Ġazel
Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1 Gülsitān-ı ‘ālemiñ būy-ı vefāsın görmedim
Bülbül-i şūrīdeniñ bir ḫoş nevāsın görmedim

2 Ol ḳadar vaḫşīdir ol āhū-yı ṣaḥrā-yı ṣafā
Gūşe-i çeşmiyle olsun merḥabāsın görmedim

96 a

3 Bir ṭabīb-i cān imiş gerçi o şūḫ-ı dil-firīb
Ḫayli dem bīmār-ı ‘aşḳım bir devāsın görmedim

4 Bāde-i gülgūn-ı la‘li dāfi‘-i ġamdır velī
Neş’e-baḫş-ı ‘ālem olsa ben ṣafāsın görmedim

5 Ḥasretiyle dem-be-dem ḳan aġlayup efġān ider
Mā-ḥaṣal **Şākir** gibi bir mübtelāsın görmedim

---

228 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 255

229

Ġazel

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

1 Dil-i āvāre-yi dām-ı belāda zār iden sensin
Begim bu dār-ı dünyāyı faḳīre dar iden sensin

2 Cemāliñ ḫayli dem göstermediñ ben ‘āşıḳ-ı zāra
Ḫayāl-i ḫām ile cāndān beni bī-zār iden sensin

3 Ḳażādan ẕerre ḫavfım yoḳ sipihre iltiyām itmem
Ser-i müjgān ile sīnem yine bīmār iden sensin

4 Ġamıñla bülbül-i şūrīdeveş efġān ider göñlüm
Vücūdum gülşeniñ ser-tā-be-pā pür-ḫār iden sensin

5 Degil emr-i ‘asīr ‘uşşāḳa terk-i ḫ^{v}āb ey ḫūnī
Ṣabāḥ-ı ḫaşr olunca Şākiri bīdār iden sensin

230

Ġazel

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1 Sūziş-i nālemden ‘ālem cümle dil-gīr oldı āh
Ġamzeniñ her pāresi sīnemde bir tīr oldı āh

2 Dest-i cevriñ şol ḳadar āzürde itmişdir beni
Dilde ey meh ṣad-hezārān pençe-i şīr oldı āh

---

229 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 272
1b dār-ı dünyāyı faḳīre : dār-ı dünyāyı faḳre **M.**
1b faḳīre dār : faḳīr-i dār. **D.**
3a ẕerre ḫavfım yoḳ : ẕerre ḫavfım yoḫ **D.**

230 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 282
2a āzürde itmişdir : ārzūda itmiştir **D.**

3 Reng-i ruḫsārıñ ḫayāl-i dīdede cāy eyleyüp
Nār-ı ḥasretle efendim şimdi taḳṭīr oldı āh

4 Şöyle vīrān eylediñ ḳalbim benim şimden girü
Ṣanma cānā ḳābil-i termīm ü ta‘mìr oldı āh

5 Ṣīt-i ‘aşḳı **Şākir**iñ gitdi verā-yı Ḳāfa dek
Nāle vü efġān ile ‘ālemde teşhīr oldı āh

231

Ġazel

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün

1 Ḫūn oldı felek nāle-i āh-ı seḥerimden
Döndi şeb-i ālāma nehār-ı kederimden

96 b

2 La‘l-i lebiniñ vaṣfını taḥrīr iderken
Ḳan aḳdı begim ḥasret ile kilk-i terimden

3 Nādān ile hem-bezm olan āşūb-ı cihānım
Dūr oldı benim ḫayli zamāndır naẓarımdan

4 Ṣordum ki cefāyı saña kim eyledi ta‘līm
Mīrāṣ-ı ezeldir didi ol meh pederimden

5 Gördükçe serimde şitāb ile o reftār
Var ise ḳaçar **Şākir** o āfet hünerimden

---

231 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 274
2a la‘l-i lebiniñ : la‘l-i lebiñ **D.**
4b mīrāṣ-ı ezeldir : mevrūṣ-ı ezeldir, serimde : ser-i rehde **D.**

232

Ġazel

Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün

1 Firāḳ-ı yāri tefekkürle vuṣlatım bilemem
Demāġ-ı telḫ ile her bār leẕẕetim bilemem

2 Benim o vādī-i deşt-i cünūn-ı ser-firāzı
Viṣāli farḳ idemem vaḳt-i fürḳatim bilemem

3 Görince çīn-i cebīn ü ġażab ider iẓhār
'Aceb nedir o şeh-i ḥüsne ṣıḳletim bilemem

4 Çıḳan bu dūd-ı siyāh ile āh-ı serd-i dilden
Ṭabīb-i cān yetiş öldüm 'illetim bilemem

5 Tefennünüm o ḳadar **Şākir** 'ilm-i sevdāda
Ḫayāl-i zülfini bir ān ġafletim bilemem

233

Ġazel

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün

1 Tīġ-i nigehiñ ḫançer-i bürrāna mı beñzer
'Aşḳ pençesi bāzū-yı Nerīmāna mı beñzer

2 Taṭhīr ider olduḳça yine ḫūn-ı ḳażāyı
Seyl-āb-ı sirişk degme bir 'Ummāna mı beñzer

3 Yek ḫaṭvede cān terkiñ ider rāh-rev-i 'aşḳ
Ġam vādisi bāzī-geh-i ṭıflāna mı beñzer

---

232 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 255
3a cebīn ü ġażab : cebīn-i ġażab **D.**

233 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 183

4 Hicrān-keş olan ehl-i ġamıñ nāle-i serdi
Yā merg-i pederden gelen efġāna mı beñzer

5 Düşmek saña bu vādī-i tanẓīre yaḳışmaz
Şākir bu suḫan ṭarz-ı suḫan-dāna mı beñzer

97 a

234

Ġazel

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün

1 Cānān yine meh-tāba çıḳup uyḳuya yatmış
Tīr-i elem-i ġamzesini 'āşıḳa atmış

2 Ruḫsārına gīsū-yı siyāhı el uzatmış
Bilmem nice yüz buldı ne ḫoş vech ile çatmış

3 Yāriñ işidüp Gökṣuya teşrīfini aġyār
Bir rütbede tīz geldi ki gömgök tere batmış

4 Begḳozda ne ḳoz ḳırdı 'aceb ol şeh-i mümtāz
Var ise meger mekr ile 'āşıḳları ṣatmış

5 Ṣordum o siyeh zülf-i dü-tāsın didi **Şākir**
Evc-i şeref-i ḥüsne uçar iki ḳanatmış

---

234 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 222
1a uyḳuya yatmış : uyḫuya yatmış **D.**

235

Ġazel

Fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

1 Ḫaṭ degil rūyındaki ey māh-peyker ya nedir
Ḳıl ḳalemle bu mıdır ʿuşşāḳa defter ya nedir

2 Mest olup ey şeh-levendim açma zaḫmı sīneme
Tīġ-i ebrūlar yeterken çekme ḫançer ya nedir

3 Bāde-i gülgūn ne ḥācet nuḳl-ı bādām istemez
Bes degil ʿuşşāḳa keyf-i laʿl-i aḥmer ya nedir

4 Bir zamān hem-meclis-i ülfet idik sen māh ile
Şimdi olmaḳ mey gibi her bezme zīver ya nedir

5 Dāne-i ḥāli derūn-ı pür-şerāra düşeli
Şākirüñ āhı degildir şimdi ʿanber ya nedir

236

Ġazel

Mefʿūlü mefāʿīlü mefāʿīlü feʿūlün

1 ʿAşḳıñla göñül oldı perīşān yine cānā
Sevdā-yı nigāhıñ ile nālan yine cānā

2 Yaġma oluyor kişver-i ḥüsnüñ seniñ eyvāh
Geldi ḫaṭ ile şānına fermān yine cānā

3 Cān terkini itmekde ġaraż ʿaşḳına her dem
Ḳadrimi benim itmediñ iẓʿār yine cānā

---

235 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 185
5b değildir şimdi : degildi şimdi **D.**
236 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 157
3a cān terkini itmekde : cān terkini itmekdi
3b itmediñ iẓʿār : itmeden iẓʿār **D.**

4 Derdiñle ben ol rütbede sūzān olurum ki
Her bir şerer āhımda nümāyān yine cānā

97 b

5 **Şākir** gibi her ‘āşıḳa itme bu edāyı
Kūyında ḳopar nāle vü efġān yine cānā

237

Ġazel

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1 Dest-i cevriñle digergūn oldı ḥālim ḳıl meded
Ḳalmadı tāb ü tüvānım hem mecālim ḳıl meded

2 Dād-ı āhımdır dehānımdan çıḳan ṣanma duḫān
Pertev-i ruḫsāra yandım nev-nihālim ḳıl meded

3 Şimdicek Ferhād-ı ‘aşḳım luṭf it ey Şīrīn-zebān
Var mıdır ‘uşşāḳ içinde bir mis̱ālim ḳıl meded

4 Dil virelden zülf-i ‘anber-būlara ey çeşm-i mest
Ārzū-yı vaṣl olur fikr ü ḫayālim ḳıl meded

5 **Şākir**üñ bil ḳadrini ey şūḫ-ı āşüfte-mizāc
Zümre-i ‘uşşāḳ içinde var kemālim ḳıl meded

4b şerer āhımda : şererimde **M.** Vezin gereği divana uyulmuştur.

237 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 173

3a luṭf it ey : luṭf eyle **D.**

238

Ġazel

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

1 Görenler meh-cemāle ‘aşḳ ile hep hū çekerler hū
O dānedān-ı ḫāle ‘aşḳ ile hep hū çekerler hū

2 Seni bu tekye-i ġamda temāşā eyleyen ‘āşıḳ
Ḳıyāmet ḳad nihāle ‘aşḳ ile hep hū çekerler hū

3 Nice āh itmesün seyr eyleyenler ey perī-peyker
Cemāl-i bī-mīs̱āle ‘aşḳ ile hep hū çekerler hū

4 Ser-i kūyında ‘uşşāḳ-ı belā-keşler ider efġān
Alup çeşm-i ḫayāle ‘aşḳ ile hep hū çekerler hū

5 Gelürse gūşe-i mey-ḫāneye Şākir o meh-ruḫsār
Ḳızarmış rūy-ı āle ‘aşḳ ile hep hū çekerler hū

239

Ġazel

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

1 Viṣāl-i Leylī-i himmet gedā-yı dūna el virmez
Ümīd-i tār-ı gīsū-yı siyeh Mecnūna el virmez

2 Felek-meşreblidir yüz virmede hep sifle-i dehre
O āşūb-ı cihānım ‘āşıḳ-ı meftūna el virmez

3 O zībā tār ü pūdı kāle-i ḥüsnüñ çiçeklenmiş
Yine her müşterī-i küçe-i gerdūna el virmez

---

238 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 278
239 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 213

4 Hemān sen dest-gīr ol ‘āşıḳ-ı efgendeye zīrā
Ṭoḳınmaḳ āteş-efşān-ı dil-i maḥzūna el virmez

5 Bu deşt-i ülfete mālik olan ṣābit ḳademler
Netīce her ser-i şūrīde bu hāmūna el virmez

6 Dil-i āvāre **Şākir** şūḫ gendümgūne mā’ildir
Nigāh itmeñ beyāż-ı dīde-i pür-ḫūna el virmez

240

Ġazel

Fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

1 ‘Aşḳa dūş olan biñ gün āh ider
Fikr-i vaṣlıla bir günāh ider

2 Olsa cevr ile dilde pīç ü tāb
Zülf-i sāyesini cāygāh ider

3 Sīne ‘aşḳ ile sūz u nālede
Dūdı ‘ālemi hep siyāh ider

4 Çeşm-i ḫūnīye meyl iden göñül
Ġayra ṣanma kim bir nigāh ider

5 Mekr ü al ile aldayup dili
Şūḫ-ı kec-küleh çoḳ külāh ider

6 Sebze-i ruḥı **Şākir** ol mehüñ
Ṭāḳ-ı ‘ālemi pür-giyāh ider

6b nigāh itmeñ : nigāh itmek **D.**
240 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 186

241

Ġazel

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Ol perī ḥāl-i derūnı bilse de bilmezlenür
Reh-rev-i deşt-i cünūnı bilse de bilmezlenür

2 Mekteb-i 'aşḳ-ı hüdāda ṭıfl-ı ebcedḫ^{v}ān olan
Feylesof-ı ẕü-fünūnı bilse de bilmezlenür

3 Sünbüli ḫār şīve-i dehr olmayan ehl-i hevā
Dildeki derd-i füzūnı bilse de bilmezlenür

98 b

4 Bāliş-i zer-tār ile ālūde-i ḫ^{v}āb-ı ġurūr
Nāle-i ehl-i sücūnı bilse de bilmezlenür

5 Nāvek-i ġamz ile **Şākir** olalı dil dāġdār
Āfitāb-ı pür-füsūnı bilse de bilmezlenür

242

Ġazel

Müfte'ilün mefā'ilün müfte'ilün mefā'ilün

1 Revnaḳ-ı bezm-i ülfete dilber-i mestāne gerek
Şem'-i viṣāle yanmaġa 'āşıḳ-ı pervāne gerek

2 Ṭūl-i emel degil nedir zülf-i siyāh-ı pīç pīç
Ġāyet pīç ü tābına ṭāḳat-i dīvāne gerek

3 Āteş-i 'aşḳ-ı pertevi sīnede olmada füzūn
Ṣun bize sāḳiyā bugün bir iki peymāne gerek

---

241 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 187
242 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 241

4 Ḫūn-ı derūn-ı ḥayretim var iken ey perī benim
Def'-i ġumūma dem-be-dem sāġar-ı ṣahbā ne gerek

5 Zaḫm-ı derūnı artmada **Şākir**-i zār-ı ‘āşıḳıñ
Böylece bār-ı ḥasreti çekmege merdāne gerek

243

Ġazel

Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün

1 Ruḫsār-ı bī-hemtāsınuñ baḳ reng ü būy-ı āline
Bu ḳāmet-i mevzūn ile beñzer hemān gül dalına

2 Şemşīr-i ḫūn-āşāmınuñ ḳan ile reng-āmīz ider
Var işte baḳ şāhid saña dūşında rengīn şāline

3 El çekdi ẓann itmeñ ṣaḳın üftāde ḳatlinden o meh
Birden bire eyler ẓuhūr aldanmayıñ ihmāline

4 Vaṣluñla şād itmez misin ben ‘āşıḳ-ı dil-ḫasteyi
Dil şerḥa şerḥa hecr ile gel merḥamet ḳıl ḥāline

5 Bir serv-i bālā ḳāmete meftūn olup **Şākir** yine
Dūş oldı derd-i miḥnete aldandı mekr ü āline

5b böylece bār-ı ḥasreti: böyle bār-ı ḥasreti **D.**

243 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**'nda bulunamadı.

244

Ġazel

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1 Cām-ı la‘liñdir viren hep derd-i ser ‘āşıḳlara
Fitne-i ḫaṭṭıñ düşürdi şūr u şer ‘āşıḳlara

2 Eylemiş aġyār iḥāṭa hāleveş ey meh seni
Bezm-i iḥsānında yoḳdur şimdi yer ‘āşıḳlara

3 Tābiş-i ruḫsār virdi mihre ‘aks-i pertevi
Bir nigehle luṭf idüp vir zīb ü fer ‘āşıḳlara

4 Ḳaṭre-i ḫūn-ı dilimden renk almışdır şafaḳ
Ṣubḥ-ı vaṣl-ı yārdan virdi ḫaber ‘āşıḳlara

5 **Şākir**-āsā dil perīşāndır ġazālān-ı Yemen
Baġanlar eyler diyü ol çeşm-i ter ‘āşıḳlara

245

Ġazel

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün

1 Hicrān ile ṣad-şerḥa dil-i zārıma düşdi
Endīşe-i vuṣlat yine efkārıma düşdi

2 Ḫūbāna girişme olıcaḳ nāz ile tevzi‘
Hep cevr ü sitem şūḫ-ı dil-āzārıma düşdi

3 Düşdüm ben anuñ çāh-ı zenaḫdānına bī-tāb
Ol meh de benim ṭāli‘-i nā-çārıma düşdi

---

244 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 284
5b baġanlar : baḳanlar **D.**
245 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 305
1b vuṣlat yine : vuṣlat gine **D.**

4 Da‘vā-yı maḥabbetde ser-i zülf-i siyāhıñ
Ey şāhid-i ḫūnī benim iḳrārıma düşdi

5 Tīr-i nigehim ḳur‘aveş atdım dimiş ol meh
Her nevki varup **Şākir**-i bīmārıma düşdi

246

Ġazel

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1 Şevḳ-i luṭfuñ dil-i enverde ḳodı cilve-i ‘aşḳ
Māye-i ẕātını cevherde ḳodı cilve-i ‘aşḳ

2 Bülbülān-ı çemene virdi hezārān ḥayret
Eṣer-i ḥüsni gül-i terde ḳodı cilve-i ‘aşḳ

99 b

3 Nām-ı ‘uşşāḳı idüp farṭ-ı maḥabbet ile fāş
Tā ser-i levḥa-i defterde ḳodı cilve-i ‘aşḳ

4 Gerçi her yerde olur āteş-i ‘aşḳıñ şereri
Şīvesin ḳalb-i suḫanverde ḳodı cilve-i ‘aşḳ

5 Ser-nüvişti ezeliñ cür‘asını ḳıldı ser-mest
Şākiri mā-ḥaṣalı derde ḳodı cilve-i ‘aşḳ

---

246 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 328
5b Şākiri mā-ḥaṣalı : Şākiri mā-ḥaṣal **D.**

247

Ġazel

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 'Āşıḳ-ı zārıñ hemān endīşesi bir āh olur
Naḳd-ı eşk-i dīde-i ḥasretle hem eyvāh olur

2 Ṭālib-i vaṣl-ı meh-i Ken'ān olan 'āḳillerüñ
Mā-ḥaṣal her ḫaṭvesinde ṣad hezārān cāh olur

3 Deşt-i hāmūnı göñül bir rütbe tesḫīr itdi kim
Mülket-i iḳlīm-i Mecnūna ser-ā-pā şāh olur

4 Māh-ı Naḫşeble tefāḫür itmesün ehl-i ḳarīb
Bi'r-i endīşemde her laḥẓa hezārān māh olur

5 Bend-i zülfi lāyıḳ mı her gerden-i dūn olmasun
Şākirā reşk-i dil-i 'uşşāḳa ārāmgāh olur

248

Ġazel

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün

1 Ḫūn-ābe-i ḥasret var iken dīde-i terde
Āhum daḫi mā-beynümüze çekmede perde

2 Perverde bāġ-ı dil olan naḫl-ı ümīdim
Bār-āver-i feyż olmadı eyvāh şu yerde

3 Bir kāse-i ser-şār ile mest itdi ki sāḳī
Tā rūz-ı ḳıyāmet es̱eri ḳaldı bu serde

---

247 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 190
4b hezārān māh olur : nice biñ māh olur **D.**
5a lāyıḳ mı her : lāyıḳ her **M.**

248 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 285
2a ümīdim : ümīd **D.**

4 Bir tīre hedef oldı göñül kim peri benden
Düşdüm eleme zāde-i ṭab'ım ile derde

5 Bir çāk-ı girībān olamaz vuṣlata bā'iṣ
İfnā-yı vücūd itmeli **Şākir** bu şererde

100 a

249

Ġazel

Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün

1 Felekde tāb-ı ruḫ-ı gül-'iẕārı bilmez yoḳ
Feżā-yı sīnedeki lālezārı bilmez yoḳ

2 Ne ḥācet ol şeh-i ḫūnīye 'arż-ı ḥāl itmek
Dü-çeşm-i çeşme-i ḫūn cūybārı bilmez yoḳ

3 Vücūd-ı zār u nizāra şināverī müşkil
Necāta lücce-i ġamdan kenārı bilmez yoḳ

4 Ṣafā-yı neş'e-i yek sa'adir emel yoḫsa
Bu devr-i meclis-i Cemde ḫumārı bilmez yoḳ

5 Murādı **Şākir-**i zārıñ şehid-i 'aşḳ olmaḳ
O ḫaṣm-ı cān u dil-āzār-ı yāri bilmez yoḳ

---

249 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 238
4a yek sa'adır emel yoḫsa : yeksa'andır emel yoḳsa **D.**

250

Ġazel

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün

1 Ḥayret-zedeyim 'aşḳla hem-dem neme lāzım
Cām-ı mey-i feyżim ki benim Cem neme lāzım

2 Gülzār-ı emelde nice biñ şeyle duçārım
Ṣubḥ-ı kerem-i minnet-i şeb-nem neme lāzım

3 Tīġ-i sitem-i hecr ile ṣad-pāre iken dil
Dāġ-ı elem-i sīneye merhem neme lāzım

4 Elde ḳalem mūnis ü ġam-ḫvār ṭururken
Esrār-ı dil-i zārıma maḥrem neme lāzım

5 Ey dīde-i ḫūn-ābe-i **Şākir** ne bu girye
Te'ṣīr-i nigār eylemeyen nem neme lāzım

251

Ġazel

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün

1 Cānān ile sāġar bu gice fem feme düşmüş
'Aşıḳ işidüp reşkile baḳ ġam ġama düşmüş

2 Sevdā-yı emel ile varan Ka'be-i 'aşḳa
Terk-i reh-i maḳṣūd ḳılup zemzeme düşmüş

100 b

3 Bilmem ne bu ġavġā-yı maḥabbet bu feżāda
Bir sāġar-ı leb-rīz içün Cem Ceme düşmüş

---

250 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 257
4a mūnis : münīr **D.**
251 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 222

4 Rindān ile hem-dem olalı ol meh-i envār
Mey-ḫāne-i ʻuşşāḳa yine demdeme düşmüş

5 **Şākir** gül-i gülzār-ı dilim feyż ile tāze
Bilmem reg-i endīşeme şeb-nem neme düşmüş

252

Ġazel

Mefāʻilün feʻilātün mefāʻilün feʻilün

1 Gül-i ʻaraḳla ne dem ki ʻiẕārı tāzelenür
Göñülde dāġ-ı maḥabbet-şerārı tāzelenür

2 Bu keyf-i ʻaşḳ ile maḫmūr olan fütādeleriñ
Şarāb-ı nāz ile her-dem ḫumārı tāzelenür

3 Kenār-ı būseye ruḫṣat virirken aġyāra
Bize o ʻālemiñ eşheb-süvārı tāzelenür

4 Görince gūşe-i destār-ı nā-sezāda güli
Hezār-ı bī-diliñ efġān u zārı tāzelenür

5 Bu ābdār ġazelden dem-ā-dem ey **Şākir**
Nihāl-ı ġonca-diliñ (?) bī-şümārı tāzelenür

4a hem-dem olalı : hem-bezm olalı
4a envār : enver **D.**
252 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 191
5b nihāl-ı ġonca diliñ (?) bī-şumārı tāzelenür : Nuḳūd-ı sikke-i ṭabʻıñ ayārı tāzelenür **D.**

253

Ġazel

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

1 O meh-i yek-şebe kim 'āşıḳına cām ṣunar
Kāse-i 'aşḳ-ı leb-ā-leb dile ālām ṣunar

2 Nīş-i cevr ile müdām içmedeyiz ḫūn-ı ciger
Gerçi ṣūretde bize bāde-i gülfām ṣunar

3 Gösterür gūşe-i ebrū ile resm-i ḫançer
Ne dem ol şāha eliñ 'āşıḳ-ı nā-kām ṣunar

4 Ṣubḥ-ı endīşeme ṭoġdı o meh-i bāde-fürūş
Sāġar-ı feyżi baña belki bu aḫşām ṣunar

101 a

5 **Şākir**ā gördüm o māh-ruḫı bezm-i meyde
Bir eli şişe-i mey bir eli bādām ṣunar

254

Ġazel

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Eyle yā Rabb sīnemi mihmān serāy-ı şevḳ-ı 'aşḳ
Sāġar-ı ḳalb-i şikesti ḳıl sezā-yı şevḳ-ı 'aşḳ

2 Yād ayaḳlar başmasun ḳaṣr-ı dil-i vīrāneye
Ola dā'im ḫāne-i rāḥat fezā-yı şevḳ-ı 'aşḳ

3 Nāle-i daġ-ı dile te'ṣīr vir yā Rabbenā
Başḳadır āvāze-i 'uşşāḳ ü nāy-ı şevḳ-ı 'aşḳ

---

253 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 192
2a içmedeyiz ḫūn-ı ciġer : içmeden ḫūn-ı ciġer **D.**

254 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 223
Gazel divanda gazeller kısmında münācāt başlığı ile yer almaktadır. **D.**

4 Bir şerārı ʿālemi ser-tā-ḳadem ifnā ider
Hiçbir sūz-ı dīger var mı verā-yı şevḳ-ı ʿaşḳ

5 Mıżrāb-ı endīşemi sāz-ı derūna peyrev it
Olmasun **Şākir** Ḫudāyā bī-nevā-yı şevḳ-ı ʿaşḳ

255

Ġazel

Feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

1 Dāġ-ı sīnem ṣad hezārān ġamze-i dildār bir
Dürlü dürlü dilde sevdā āh-ı āteş-bār bir

2 Farḳ ḳıl cemʿiyyet-i ḳalb ile bezm-i vaḥdeti
Cemʿ-i ṣūrīdir velīkin maʿnā esrār bir

3 El virür el virmemek üftāde-i nā-kāmına
Sālikān-ı ʿaşḳa ḫıdmet biñ velī iḳrār bir

4 Gerçi bī-ḥaddir meẓāhir şekl-i ẓıll-ı nūrda
Me'ḫaẕ-ı her pertev-i dil-sūz olan envār bir

5 Çeşm-i ḫūn-ḫ[v]ār ile **Şākir** eylesem daʿvā-yı ḫūn
Çāre ne is̱bāt olunmaz şāhid-i ġaddār bir

---

255 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 192
2b Cem-i ṣūrīdir : Cem-i şūrīde **D.**

256

Ġazel

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

1 Nihāl-i erġuvān dīde-i gūyā şeb-nem almışdır
Sürāḥī-i emelden şīşe-i çeşmim nem almışdır

101 b

2 Derūn-ı dilden olmaz ıżṭırāb-ı ḳalb bir dem dūr
Ezelden ḫāne-i ḫammārdan göñlüm ġam almışdır

3 Ḫannāḳa meyl idince cā-yı zencīr-i ḫam-ı zülfüñ
Reg-i cānımdan ol dem nīşter-i ġamzeñ dem almışdır

4 Sücūd ile bulur ehl-i tevāżu‘ nām-ı iḥsānı
Tela‘şüm gerde-i dāmenle nāmı Ḫatem almışdır

5 Meta‘-ı vaṣlına **Şākir** müşterī bir ben miyim ḥālā
Nuḳūd-ı cān idüp iṡār-ı hecriñ ‘ālem almışdır

257

Ġazel

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün

1 ‘Āşıḳda bu feryād u taḥassür olagelmiş
Ye’sile dem-ā-dem bün-i çeşmi dola gelmiş

2 Farż eylediğiñ rāst u çep olmaḳda müdāmā
Bindikçe ne ḳıl diḳḳati ṣaġ ṣola gelmiş

3 Şāhīn-i ṭarab ḫayli hevālandı şikāra
Vāz geldi o sevdāları şimdi ḳola gelmiş

---

256 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 193
5a meta‘-ı vaṣlına : meta‘-ı vaṣla **D.**

257 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 224
2a rāst u çep olmaḳda : rāst-çep olmaḳda **D.**

4 Almazdı ele cām-ı dil-i ʻāşıḳı bir ān
Fehm eylemiş ās̱ār-ı müli de yola gelmiş

5 **Şākir** ne bu bī-hūde şikāyet ġam-ı dilden
Gülzār-ı cihānıñ güli her dem ṣola gelmiş

258
Ġazel

Mefāʻīlün mefāʻīlün mefāʻīlün mefāʻīlün

1 Esīr-i nergis-i mestāneyim mestānelik kārım
O şemʻ-i ḥüsne ben pervāneyim pervānelik kārım

2 Ben ol zencīr-cünbān-ı cünūn-ı vādī-i ʻaşḳım
Tecellī-ḫāne-i dīvāneyim dīvānelik kārım

3 Bulur bezm-i ṭarab ẕātımla her dem neş'e-i diger
Mey-i ʻaşḳ ile pür-peymāneyim peymānelik kārım

102 a

4 İdüp maʻmūre-i cismim ezelden seyl-i ʻaşḳ
Feżā-yı ġamda bir vīrāneyim vīrānelik kārım

5 Elimde cām-ı endīşe ḫam-ı fikr-i suḫan dilde
Ṭabīʻat sāḳī ben mey-ḫāneyim mey-ḫānelik kārım

6 Elimde tīġ-i ḫāme ʻarṣa-i maʻnāda **Şākir** ben
Nīrū-yı düşmene merdāneyüm merdānelik kārım

---

258 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 258

259

Ġazel

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Pertev-i envār-ı mihr-i şevḳden her şeb baña
Şu'le-pāş olmaḳda rūy-ı 'arż-ı nev-maṭlab baña

2 Sāḥa-i endīşem olmuş şimdi ḫāristān-ı ġam
Oldı dil nevk-i muġaylān ile hem-meşreb baña

3 Naġme-i dil-sūz-ı āhım perde-i vuṣlat ise
Rūzi ḳıl mühr-i sükūtı luṭf eyle yā Rab baña

4 Düldül-i ṭab'ım yoruldukça feżā-yı ma'nāda
Ney-süvārānveş 'aṣā-yı ḫāmedir merkeb baña

5 **Şākir**ā olsam o mehden būselik yer ṭālibi
Semt-i gerdāniyyeden iẓhār ider ġabġab ile

260

Ġazel

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

1 Devā-yı derd-i sīne derd-i cānān oldıġıñ bildim
'İlāc-ı keyy yine keyden nümāyān oldıġıñ bildim

2 Alup nabż-ı sebk-i seyriñ ele Buḳrāṭ-ı endīşem
O şūḫ-ı ḥaste çeşmiñ mā'il-i ḳan oldıġıñ bildim

3 Nihāl-i ḳad-i bālāsın ḫayāle aldıġım demde
Anıñ zānū-zed-i bezm-i raḳībān oldıġıñ bildim

---

259 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 159
260 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 272
1b ilāc-ı keyy yine : ilāc-ı keyy gine **D.**

4 Hemān sen ṭurma inkār eyle ‘aşḳı ṣūretā zāhid
Seniñ de cān-fürūş-ı bezm-i ḫūbān oldıġıñ bildim

102 b

5 Dil-i pür-ıżṭırābı **Şākir**ā bilmem ne ‘ālemde
Velī ser-dāde-i rāh-ı ḫıyābān oldıġıñ bildim

261

Ġazel

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1 Serde dāġ-ı iştiyāḳı tāzeler bir tāze māh
Ḳıldı nāz u naḫvetle derd-i ‘aşḳım tāze āh

2 Bāġ-ı ünsiyyetde bir naḫl-ı bülend-i ‘işvedir
Mīve-i çīn-i iltifāt olsa dil-i şūrīdegāh

3 Ġayrıya zānū-zed-i bezm-i ṭarabdır sevdigim
‘Āşıḳ-ı bī-çāre görmez yılda bir nīm-nigāh

4 Rūz-ı vaṣlıñveş aġardı dīde-i ḥasret bu şeb
Leyle-i hicrāndan ḳurtulmadı baḫt-ı siyāh

5 Bezm-i nūş-ā-nūş-ı **Şākir** naġme-senc ol tā seḥer
Nā-sezāya virme ṣadr-ı ülfete luṭf eyle rāh

261 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 298
5. beyit : -**D.**

262

Ġazel

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1 Dem-be-dem endīşe-i ḥasret döker çeşm-i terim
Çeşm-i bülbülden ṭuṭuşdurdı felek bāl ü perim

2 Neş’e-yāb-ı sāġardan ṣahbā-yı dūn olmaz göñül
Āteş-i ġamdan çerāġ almış ḫulāṣa āḫkerim

3 Sübḥa-i ṣad-dāne zencīr-i cünūn oldı baña
Ya nice ta‘dād-ı ḳā’il ḳıṣṣa-i şūr u şerim

4 Tāb-ı firḳat eyledi ruḫsāre-i baḫtım siyāh
Bezm-i ülfetden kesildi şimdi yār ü yāverim

5 Ḳadr-i ehl-i dil nedir bilmez o māh-ı bī-vefā
Ṣaḫn-ı ünsiyyetde yoḳ aġyārveş **Şākir** yerim

263

Ġazel

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1 Ḫāk-i pāy-ı keremim pāye-i ‘unvān çekemem
Der-kenār itmek içün sāḫte-i fermān çekemem

103 a

2 Yan yaḳıl kendi şu‘ā‘ıñ seni ẓulmetde ḳomaz
Māhdan pertev içün minnet-i iḥsān çekemem

3 Nā-becā vaż‘ı yine kendiniñ olsun felegiñ
Tekye-i ġamda hemān bī-hūde devrān çekemem

---

262 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 268
3b ta‘dād-ı ḳā’il : ta‘dād-ı ḳābil **D.**
263 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 270

4 Çekdigim nāz u istiġnāya hezārān tevbe
Ġayrı şimden girü ey māh-ı dıraḫşān çekemem

5 Ne çekersem çekerim **Şākir**-i bīmār gibi
Ġayrıya zīver-i bezm olmaġı bir ān çekemem

264

Ġazel

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün

1 Dilim āteş-i miḥende ögünürse baḫt ögünsün
Nice dāġ-ı derd-i tende ögünürse baḫt ögünsün

2 Nice sırra maḥrem oldum nice zaḫma merhem oldum
Yine pūte-i ġam oldum ögünürse baḫt ögünsün

3 Kime eyledim ṣadāḳat emegim olur ḳabāḥat
Beni ẓann ider ḫıyānet ögünürse baḫt ögünsün

4 Hüner ile müttehim ben suḫan oldı cümlesinden
Hele bilmemekmiş aḥsen ögünürse baḫt ögünsün

5 Yeter oldı **Şākir**ā āh saña bes degil mi Allāh
Diyecek mi vardır eyvāh ögünürse baḫt ögünsün

---

264 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 271
4a oldı cümlesinden : oldı cümlesinde **D.**

265

Ġazel

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

1 Seniñ ben zīver-i bezm-i raḳībān oldıġıñ gördüm
Bu şeb rü'yāda dāmānıñ perīşān oldıġıñ gördüm

2 Uçarken sāye-i cismiñ ḫayāli dīde-i mehde
Fiġān kim sāye-i ḫār-ı gülistān oldıġıñ gördüm

3 İdenler tīşe-i ġadr ile kāḫ-ı ḳalbimi vīrān
Bu evżā-ı perīşāna peşīmān oldıġıñ gördüm

4 Enīn ü nāle ṣanma eylemez te'ṣīr-i cānāna
Nice ma‘mūreyi ṣarṣarla vīrān oldıġıñ gördüm

5 Bu yolda terk-i cān itmek idi **Şākir** ġareż līkin
Ḫilāf-ı rāh-ı me'mūle girīzān oldıġıñ gördüm

265 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 269

103 b

266

Ġazel

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Zaḫm-ı derdim ḳābil-i merhem degildir āh āh
Medd-i āhım yār ile müdġam degildir āh āh

2 Farṭ-ı fikret ḳıldı ṣaḫn-ı sīnemi pür-dāġ-ı 'aşḳ
Sāḥa-i endīşede ḫurrem degildir āh āh

3 Çāk-i sīnem iltiyāmı oldı mevḳūf-ı ḥaşr
Āh ider seylān idenler dem degildir āh āh

4 Dāmen-i maḥşerde geçse dāmen-i maḳṣūd ele
Terk-i cān u ser bu yolda ġam degildir āh āh

5 Ḳaṭre-i seyl-āb-ı eşkim āhla munaṣṣab olur
Şākirā güllerdeki şeb-nem degildir āh āh

---

266 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 282
3a çāk-i sīnem : çāk-i sīne
3b āh ider : āhıdır **D.**

267

Terkīb-i Bend

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Bend-i Evvel

1 Bir şehiñ şimdi göñül bende-i efgendesidir
Mā'il-i luṭf-ı dil-āvìz şeker-ḫandesidir

2 Merdüm-i çeşm-i diliñ şu'le-i tābendesidir
Dem-be-dem sīne-i pür-derd ise nālendesidir

3 Tā seḥer çeşm-i emel hecr ile giryendesidir
Ben degil 'ālem anıñ 'āşıḳ-ı şermendesidir

4 Serv-i büstān-ı İrem ḳāmetiniñ bendesidir
Nāzenīnān-ı cihānıñ ḳatı nāzendesidir

5 Şūḫdur gerçi velī bilmiyor āyin-i vefā
Ḫūn-ı 'āşıḳla ider bezm-i ṣabūḥı iḥyā

Bend-i S̱ānī

1 Her nigāhı ider üftādeyi mest ü bī-tāb
Ġamzeler sīneleri itmede berbād u ḫarāb

2 Bir ṭarafdan daḫi ebrūları itmekde 'itāb
Nā-becā ḫışmı füzūn nīm tebessüm nāyāb

104 a

3 Böyle evżā' neden eyledi ey meh īcāb
Ḫūn-ı hicrāna göñül olmada her dem ġarḳ-āb

---

267 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 690

4 Nemden incindiñ ise eyle efendim işrāb
Luṭfla olmaz ise ʻunf ile vir bārī cevāb

5 Tevbeler eyledi kim cürm ü günāha tevbeler
İtdi kim çeşm-i taḥassürle nigāha tevbeler

Bend-i S̱ālis̱

1 İstemezsen güzelim bir daḫi āh itmeyeyim
Dūd-ı pür-sūz ile eflākı siyāh itmeyeyim

2 Tek yanarsam yanayım böyle günāh itmeyeyim
Söyle incindigiñ eṭrāfa nigāh itmeyeyim

3 Sāyeni itme dirīġ ġayri penāh itmeyeyim
Tāc-ı Keyḫüsrevī de olsa külāh itmeyeyim

4 Ḥālimi renciş-i ḫışmıñla tebāh itmeyeyim
Kendimi bī-hūde üftāde-i çāh itmeyeyim

5 Merḥamet ḳıl yeter ey şūḫ-ı cefākār yeter
ʻĀşıḳ-ı dil-şüdeye yalñız iḳrār yeter

Bend-i Rābiʻ

1 Şol ḳadar zār u ziyān eylediñ ey māh beni
Ḳalmadı tāb u tüvān açmaġa bir dem deheni

2 Baña yār eylediñ ey rūḥ-ı revān cān u teni
Ne günāh itdim ʻaceb sehvle sevdimse seni

3 Böyle teng olmadı hiç kimseye beytü'l-ḥazeni
Ḳoduñ endīşe-i ʿaşḳında hele yāsemini

4 Būstān-ı emeliñ tāze nihāl-i çemeni
Bildim ammā saña ġamz eyleyeni söyleyeni

104 b

5 Ḥāṭırımveş o daḫi hecr ile ber-bād olsun
Pūte-i ḥayrete dūş olmaġa muʿtād olsun

Bend-i Ḫāmis *

1 Uyma aʿdā sözine uyma amān sulṭānım
Ḳalmadı firḳat ü hicrāna benim dermānım

2 Nār-ı ḥasretle dilim ḫūn u ciger püryānım
Gūşe-i ġamda bu ḥayretle hemān giryānım

3 Bezm-i iḥsāna sezā bende-i bir ʿirfānım
Luṭfa şāyesteyim Allāh bilir şāyānım

4 S̱ıḳlet olmam güzelim ḫaylice var iẕʿānım
Bir nigāhıñ ile dil-şād olurum ḫandānım

5 Cān ile bende-i ġam-ḫᵛārınım ey māh seniñ
Görmedim bir nigeh-i nāzını eyvāh seniñ

---

* 5a cān ile bende-i ġam-ḫᵛārınum ey māh seniñ : cānı ile bende-i ġam-ḫᵛārım ey māh seniñ **D.**
5b nigeh-i nāzını : nigeh-i nārını **D.**

Bend-i Sādis

1 Nice bir lāle gibi çāk ü ciger-ḫūn olayım
Nice bir gūşe-i ġam-ḫānede maḥzūn olayım

2 Nice bir vādī-i bī-ġāyede Mecnūn olayım
Nice bir ḥoḳḳa-i bāzīçe-i gerdūn olayım

3 Yılda bir nīm tebessüm ile memnūn olayım
Çarḫdan pertev-i luṭfuñ ile efzūn olayım

4 Söyle ḳurbān olayım zülfüñe meftūn olayım
Söyle kim söyle fedā-yı ruḫ-ı gülgūn olayım

5 Eyle elṭāfına şāyeste beni ey meh-rū
Çekinür n'işlesün āvāre göñül cāndır bu

105 a

Bend-i Sābi' [*]

1 Ben gibi şā'ir-i mümtāza ne küsdüñ küsme
'Āşıḳ-ı zār u ser-efrāza ne küsdüñ küsme

2 Böyle üftāde-i nāza ne küsdüñ küsme
Ḫayli demdir baña ey nāze ne küsdüñ küsme

3 Söyle efgende-i hem-rāza ne küsdüñ küsme
Ney gibi bezmine dem-sāza ne küsdüñ küsme

4 Ṭutdı āfāḳı bu āvāze ne küsdüñ küsme
Eyle bir luṭfla āġāze ne küsdüñ küsme

5 **Şākir**iñ olsa n'olur luṭfla mümtāz-ı cihān
Ḥüsnüñ evṣāfını dünyāya ider neşr ü beyān

---

[*] 5b dünyāya ider : āfāḳa ider **D.**

268

Ġazel

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1 Āh kim bir gözleri fettāna meftūn oldı dil
Bir ṣaçı Leylā gibi ḫūn-ḫvāra Mecnūn oldı dil

2 Ḳays benden eylesin şimden girü ta‘līm-i ‘aşḳ
Bir leb-i şīrīn sevdāsıyla pür-ḫūn oldı dil

3 ‘Andelīb-i zārveş eyler göñül her-dem fiġān
‘Aks-i ruḫsārıyla şimdi ‘ayn-i ceyḫūn oldı dil

4 Kendi kendim eyledim hiç kimseye itmem ‘itāb
Āsiyāb-ı cevr-i çarḫı çekmeden un oldı dil

5 **Şākir**-āsā eyledim ‘arż-ı tek-ā-pū-yı viṣāl
Bir nigāh-ı ‘işvesiyle şimdi memnūn oldı dil

105 b

269

Ġazel

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1 Bī-mürüvvet pür-cefā dildārsın bildim seni
Çeşmi cādū ġamzesi ḫūn-ḫvārsın bildim seni

2 Mīve-i vaṣlını yāriñ eylemişsin iltimās
Ey raḳīb-i bed-zebān bī-‘ārsın bildim seni

3 Müşterīye eylediñ dolāb-ı ḥüsnini güşād
Çārsū-yı cilvede tüccārsın bildim seni

---

268 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 251
269 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 300
2a mīve-i vaṣlını yārüñ eylemişsin iltimās : mīve-i vaṣl-ı dil-ārāyı idermişsin niyāz **D.**

4 Yek naẓarda ʿālemi tesḫīr idersin ey perī
Ġamzesi cādū güzel seḥḥārsın bildim seni

5 Cevr-i ḫūbān-ı cihān-āşūb-ı her dem çekmeden
Ey dil-i **Şākir** hele bīzārsın bildim seni

270

Ġazel

Fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

1 Zülfini dökme perīşān eyleme gīsūlarıñ
El-amān ḳuvvet bulur ol ġamze-i cādūlarıñ

2 Şīrler tāb-āver olmaz bir nigāh-ı ʿişveye
Ṣayd ider ey deşt-i ʿaşḳ elbet seniñ āhūlarıñ

3 Rüstem-i çāh-ı zenaḫdana fütāde eylediñ
Pençe-i Gerşāsbı eyler zebūn bāzūlarıñ

4 Nāfesin ʿarż itmege eyler ḥicāb āhū-yı Çīn
Var iken ey nev-ḫırāmım zülf-i ʿanber-būlarıñ

5 Gerdeninden būse-çīn olmaḳ diler **Şākir** müdām
Līk ruḫṣat mı virür cānā seniñ ebrūlarıñ

270 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 239

106 a

271

Tesdīs-i Maṭla‘-ı Rāmī Pāşā

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

I

Kesr iden ḳalbimi sa‘yında ḳo meşkūr olsun
Çeşm-i bed-bīn-i ‘adūdan daḫi mestūr olsun
Kim ki ḥaḳḳımda benim derse ki mehcūr olsun
Āfet alsın ẓālimden o da dūr olsun

Naḳarat

Sa‘y iden göñlümi yıḳmaḳlıġa ma’mūr olsun
Beni nā-şād iden ‘ālemde ḳo mesrūr olsun

II

Beni şād eylemedi bir kere ol meh-pāre
Ḥırḳat-i cevr ile itdi beni aḫker-pāre
Bir du‘ā itmegi de istemezim dildāre
Ṣāġ olsun beni dilberden iden āvāre
“Sa‘y iden göñlümi yıḳmaḳlıġa ma’mūr olsun
Beni nā-şād iden ‘ālemde ḳo mesrūr olsun”

III

Ne ḳadar yaḳsa beni āteş-i ‘aşḳıñ şereri
Ben şikāyetle daḫi meclise virmem kederi
Dūr iderlerse daḫi bende-i efgende-i teri
Vird idindim bunı ben ḥāṣılı şām u seḥeri
“Sa‘y iden göñlümi yıḳmaḳlıġa ma’mūr olsun
Beni nā-şād iden ‘ālemde ḳo mesrūr olsun”

---

271 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 788
Mükerrer kısımlar mecmuada eyzanşeklindedir.
II-1 beni şād eylemedi bir kere ol meh-pāre : dili şād-āb-ı viṣāl itmedi meh-pāre **D.**
II-2 ḥırḳat-i cevr ile itdi beni : ḥirḳat-i cevr ü elem eyledi **D.**
II-4 dilberden iden : cānımdan iden **D.**

IV

1 Mest-i nāzım ġażab-āverine çeşm-i siyehiñ
Yoḳ hele ʿāşıḳ-ı dil- ḫasteye eski nigehiñ
3 Bu edāya sebeb āyā n'ola sen pādişehiñ
Geçdiler mi yoḫsa saña yine ben bì-günehiñ
5 *"Saʿy iden göñlümi yıḳmaḳlıġa ma'mūr olsun*
Beni nā-şād iden ʿālemde ḳo mesrūr olsun"

V

1 Rūḫ-ı **Rāmī** baña bu maṭlaʿı virdi **Şākir**
Didi rencīde iden olsa daḫi bir kāfir
3 Virür elbetde mükāfātı cenāb-ı Ḳādir
Vird idüp maṭlaʿ-ı ġarrāmı hemān ol ṣābir
5 *"Saʿy iden göñlümi yıḳmaḳlıġa ma'mūr olsun*
Beni nā-şād iden ʿālemde ḳo mesrūr olsun"

106 b

272

Tesdīs

Fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

I

1 Terk idince ʿaḳl u fikrim ṣabr u sāmānım gibi
Hep ḫarāb olsa vücūdum ḳalb-i vīrānım gibi
3 Olsa da bī-hūde saʿyim eşk-i cūyānım gibi
Ḥāṣılı olsa perīşān zülf-i cānānım gibi
5 *Çāk olunca cāme-i ʿömrüm girībānım gibi*
Ṣaḳlarım esrār-ı laʿliñ sīnede cānım gibi

IV-4 geçdiler mi yoḫsa saña : geçdiler mi saña yoḫsa **D.**
V-4 maṭlaʿ-ı ġarrāmı : maṭlaʿ-ı ārrā mı **D.**
272 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 790
Mükerrer kısımlar mecmuada eyzanşeklindedir.

II

1 Ḳays-ı nā-şād itmesin şimden girü da'vā-yı 'aşḳ
Fāş idüp esrār-ı 'aşḳı oldı ol rüsvā-yı 'aşḳ
3 Nā-tüvān itmiş iken cānā beni sevdā-yı 'aşḳ
Leşker-i ġamla hücūm eyler iken dārā-yı 'aşḳ
5 *Çāk olunca cāme-i 'ömrüm girībānım gibi*
Ṣaḳlarım esrār-ı la'liñ sīnede cānım gibi

III

1 Kesr-i ḫāṭır itmege cezm eylemiş ol māh-rū
Mihrine naṣb itmege aġyārı eyler cüst-cū
3 Ref' olup 'uşşāḳınıñ āhı semāya sū-be-sū
Dilde de varken hezārān iştiyāḳ u ārzū
5 *Çāk olunca cāme-i 'ömrüm girībānım gibi*
Ṣaḳlarım esrār-ı la'liñ sīnede cānım gibi

IV

1 Dilde sūzān olmada gitdikçe nār-ı iştiyāḳ
Yaḳmada pervāneveş ma'mūre-i cismim firāḳ
3 Görmedim 'ālemde aṣlā böyle şūrīde meẕāḳ
'Āşıḳıñ var mı benim gibi cefā-keş işte baḳ
5 *Çāk olunca cāme-i 'ömrüm girībānım gibi*
Ṣaḳlarım esrār-ı la'liñ sīnede cānım gibi

V

1 Serv-i nāzım bāġ-ı istiġnāda itdikçe ḫırām
'Āşıḳ-ı bī-çāre gördükçe olur dünyāda ḥarām
3 **Şākir**ā dürlü ḥaḳāret eylese yārim müdām
Eyledi baña naṣīḥat pīr-i 'aşḳ ḫoş-kelām
5 *Çāk olunca cāme-i 'ömrüm girībānım gibi*
Ṣaḳlarım esrār-ı la'liñ sīnede cānım gibi

II-3 itmiş iken cāna beni : itmiş iken cānanını **D.**
III-3 ref' olup : ref' olur **D.**

107 a

273

Tesdīs

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

I

1 Bülbül-i gülzārı şem'ī-i ḥüsni nālān eyledi
Pertev-i ruḫsārı māhı ebre pinhān eyledi
3 Feyż-i envār-ı nigāhıñ göñli şādān eyledi
İltifāt-ı nergisiñ ṣad çeşmi ḫandān eyledi
5 *Lālezār-ı sīnemi luṭfuñ çerāġān eyledi*
Sīnemiñ her dāġını bir māh-ı tābān eyledi

II

1 Olmasun pejmürde tāb-ı şems ile ḥüsnüñ güli
İtmeye tālān bād-ı dehr zülf-i sünbüli
3 Dem-be-dem ḳılsun terennüm bezm-i ḫāṣıñ bülbüli
Böyle şükr itsün hemān mīnā-yı bezmiñ ġulġuli
5 *Lālezār-ı sīnemi luṭfuñ çerāġān eyledi*
Sīnemiñ her dāġını bir māh-ı tābān eyledi

III

1 Ġamla ne-şüküftegīn ezhār-ı dil ümīdvār
Eylemişken bergini rīzān-ı devr-i rūzgār
3 Şu'le-i ḫūrşīd-i luṭfı oldıġı dem āşikār
Tāzelendi toḥm-ı mihr-ārzū-yı gül-'iẕār
5 *Lālezār-ı sīnemi luṭfuñ çerāġān eyledi*
Sīnemiñ her dāġını bir māh-ı tābān eyledi

---

273 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 791
Mükerrer kısımlar mecmuada *eyzan* şeklinde belirtilmiştir.

IV

1 Hep ferāmūş oldı daġ-ı ʿaşḳıyla āh itdigim
Lāleveş çāk-ı girībān ile eyvāh itdigim
3 Bilmez idim sūz-ı ʿaşḳıñ ile her gāh itdigim
Luṭf-ı iḥsānıñla buldum şimdi ey māh itdigim
5 *Lālezār-ı sīnemi luṭfuñ çerāġān eyledi*
Sīnemiñ her dāġını bir māh-ı tābān eyledi

V

1 Ġonce-i ṣad-berge virdi ʿaks-i rūyuñ reng-i āl
Māh-tābıñ pertevinde eylerim andan ḫayāl
3 Sen gibi ṣāḥib-i kerem yār istemek emr-i muḥāl
Şākir-i zār eyledi bu maṭlaʿ ile ḥasbi-ḥāl
5 *Lālezār-ı sīnemi luṭfuñ çerāġān eyledi*
Sīnemiñ her dāġını bir māh-ı tābān eyledi

107 b

274

Tesdīs

Mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

I

1 Göñülde bezm-i yāre varmaġa tāb ü tüvān lāzım
Fezā-yı sīnede dāġ-ı elemden imtiḥān lāzım
3 Hele sīm-āb iken sīm olmaġa ḫayli zamān lāzım
O serve pāy-būse dīdede eşk-i revān lāzım

Naḳarat

5 *Ḫulāṣa ʿarżgāha söz bilür bir bī-zebān lāzım*

V-1 ġonce-i ṣad-berge : ġonce-i ṣad-bergi **D.**

274 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 407
Divanda mesneviler içinde "Mesnevī-i ʿAşḳiyye" adıyla geçmektedir. **D.**
Mükerrer kısımlar mecmuada *eyzan* şeklinde belirtilmiştir.

II

Ferāmūş eyle hep bildikleriñ ‘ilm ü ‘amelden geç
Maḳāṣidde taṣavvurdan mebādī-i emelden geç
Yapış bürhān-ı ‘aşḳa her meṭālibde cedelden geç
Güşād it yeter ‘irfānı hevālandır bedelden geç
Ḫulāṣa ‘arżgāha söz bilür bir bī-zebān lāzım

III

Vücūd ile varılmaz bārgāh-ı şevḳ-i ‘ālīdir
O bezme ehl-i vaḥdet bā-berāt şāh-ı vālīdir
Söz olmaz hāmişiyyet anlarıñ cemāl-i kemālīdir
Maḳāle gelmeden ṣaḥn-ı fenānıñ ḥāli ḥālīdir
Ḫulāṣa ‘arżgāha söz bilür bir bī-zebān lāzım

IV

Bu bāġ-ı ülfeti bād-ı ḫazān eyler mi efsürde
Gül-i ṣad-bergi olmaz rūzgār-ı ġamla pejmürde
Leṭāfetde leb-ā-leb ḫāṭır olmaz anda āzürde
Nice fehm eylesün bilsün bu ra‘nā ḥāli dil-mürde
Ḫulāṣa ‘arżgāha söz bilür bir bī-zebān lāzım

V

Bu ḥāli ḥāl-i dilden bilmeyen nādāndan ṣorma
Bu baḥriñ ġavṭa-ḫ^{v}ārı olmayan bī-cāndan ṣorma
Bilmeyen bilmezleñür fehm itmeyen ḥayvāndan ṣorma
Dil-āgāha **Şākir** keyf ü kem-i cāndan ṣorma
Ḫulāṣa ‘arżgāha söz bilür bir bī-zebān lāzım

IV-1 bu bāġ-ı ülfeti : bir bāġ-ı ülfeti
IV-1 efsürde : pejmürde
IV-2 ṣad-bergi : ṣad-beri **D.**

275

Müfred

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Gerçi müşkil durur dār u diyār ayrılığı
Cümleden müşkil imiş sevgili yār ayrılığı

108 a

276

Tesdīs-i Rāşid

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

I

1 Ḥüsnüñe 'āşıḳ olan 'ālemde şādān olmasun
Kim baḳarsa rūyuña ḫüsrev ü ḫandān olmasun
3 Luṭf u iḥsānuña cānā kimse şāyān olmasun
Rāżıyım dünyāda hiç vaṣluña imkān olmasun
5 *"İsterim ḥüsnüñ gibi cevrüñe pāyān olmasun*
Tek seni sevmek cihānda ḫalḳa āsān olmasun"

II

1 Degmesün bir kimsenüñ hiç destine sīmīn tenüñ
'Āşıkuñ yansun yaḳılsun 'aşḳuñdan senüñ
3 Mīve-i maḳṣūdı hergiz olmasun bir kimsenüñ
Hiç işitme nāle vü feryādını āh idenüñ
5 *"İsterim ḥüsnüñ gibi cevrüñe pāyān olmasun*
Tek seni sevmek cihānda ḫalḳa āsān olmasun"

---

276 **Râşid ve Divanı İnceleme- Tenkidli Metin** adlı çalışmada bulunamadı.
Nakarat, Şeyh Gālib'in Müseddes-i Nev-i Âhar başlığı altındaki müseddesin mükerrer beytidir.
Mükerrer kısımlar mecmuada *eyzan* şeklinde belirtilmiştir.

III

1 ‘Āşıḳı öldürmek istersin mürüvvet eyleme
Çeşm-i şūḫuñla ṣaḳın ebrūya zaḥmet eyleme
3 Sevdigüm başuñ içün ḳan eyle ‘ādet eyleme
Herkesüñ feryādına sen raḥm ü şefḳat eyleme
5 *“İsterim ḥüsnüñ gibi cevrüñe pāyān olmasun*
Tek seni sevmek cihānda ḫalḳa āsān olmasun”

IV

1 Herkese nāz eylemeklikdür saña lāyıḳ olan
Başını ṭaşdan ṭaşa vursun saña ‘āşıḳ olan
3 Tā bilinsün cān u dil ile saña ṣādıḳ olan
Hep girü ḳalsun bütün feryād ile vāḳıf olan
5 *“İsterim ḥüsnüñ gibi cevrüñe pāyān olmasun*
Tek seni sevmek cihānda ḫalḳa āsān olmasun”

V

1 Ḫaste-i ‘aşḳuñ varup derdine dermān bulmasun
Cān viren yolında hiç vaṣlına nā’il olmasun
3 Aġlasun herkes senüñ derdüñle cānā gülmesün
Orṭada **Rāşid** ḳuluñdur ġayrı kimse ḳalmasun
5 *“İsterim ḥüsnüñ gibi cevrüñe pāyān olmasun*
Tek seni sevmek cihānda ḫalḳa āsān olmasun”

108 b

277

Tesdīs-i Āzerī

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

I

1 Añmaduñ bir kez ġam-ı ‘aşḳuñla giryān olduġum
Firḳatüñle ḫāngāh-ı ġamda mihmān olduġum
3 Rāh-güẕāruñda sirişküm gibi ġalṭān olduġum
Şimdilik gūş itmedüñ kūyuñda nālān olduġum
5 *İşidirsin bir zamān ḫāk ile yeksān olduġum*
İşde gittüm saġ esen ḳal imdi ḳurbān olduġum

277 Mükerrer kısımlar mecmuada *eyzan* şeklinde belirtilmiştir.

II

Ben ḳuluñ ġamz eyleyüp saña ʻadū-yı bed-güher
ʻĀḳıbet ṣalduñ diyār-ı ġurbete bī-pā ü ser
Tīr-i āhum eyleyüp seng-i dile bir gün es̱er
Merḥamet idüp ṣorarsan ben ġarībüñden eger
İşidirsin bir zamān ḫāk ile yeksān olduġum
İşde gittüm saġ esen ḳal imdi ḳurbān olduġum

III

Redd idüp ḳapuñdan ey mihr-i sipihr-i mekremet
Ḳılmaduñ ben ẕerre-i nā-çīze aṣlā merḥamet
Çeşm-i bīmārumda ḳalmadı ümīd-i ʻāḳıbet
Şimdi sen cevr ile öldürmek ne lāzım ʻāḳıbet
İşidirsin bir zamān ḫāk ile yeksān olduġum
İşde gittüm saġ esen ḳal imdi ḳurbān olduġum

IV

Dem mi vardur ḫāṭır-āzürdemi incitmedüñ
Resm-i cevri ḥū idüp semt-i vefāya gitmedüñ
Çoḳ cefālar eyledüñ bir kez beni yād itmedüñ
Bunca demlerdür ḳapuñda nālemi işitmedüñ
İşidirsin bir zamān ḫāk ile yeksān olduġum
İşde gittüm saġ esen ḳal imdi ḳurbān olduġum

V

Dostum kūyunda āḫir terk idüp cān u seri
Āzerī veş vādī-i hicrāna düşdüm ser-seri
Aldı düşmenler elümden sen gül-i nāzükteri
ʻÖmrüñ efzūn eylesün Ḥaḳ ṣaġ olasun ey perī
İşidirsin bir zamān ḫāk ile yeksān olduġum
İşde gittüm saġ esen ḳal imdi ḳurbān olduġum

278

Tercī-i Bend

Mefʻūlü mefāʻīlü mefāʻīlü feʻūlün

1 Yuf ḫārına dehrüñ gül ü gülzārına hem yuf
Aġyārına yuf yār-i cefākārına hem yuf

109 a

2 Bir ʻıyş-ı muvāfıḳ ola keyfiyyet-i ḫamra
ʻAyyāşına yuf ḫamre vü ḫumārına hem yuf

3 Ẕī-ḳıymet olınca n'idelüm cāh u celāli
Yuf anı ṣatan dūna ḫarīdārına hem yuf

4 Çün ehl-i vücūduñ yeri ṣaḥrā-yı ʻademdür
Yuf ḳāfile vü ḳāfile-sālārına hem yuf

5 ʻĀlemdeki bengīler ola vāḳıf-ı esrār
Ḫayrānına yuf anlaruñ esrārına hem yuf

6 ʻĀrif ki ola müdbir ü nādān ola muḳbil
İḳbāline yuf ʻālemüñ idbārına hem yuf

7 Çarḫ-ı feleküñ saʻdine vü ʻaksine laʻnet
Kevkeblerinüñ s̱ābit ü seyyārına hem yuf

8 Çün oldı ḥarām ehl-i Ḥaḳa dünyā vü ʻuḳbā
Cehd eyle ne ʻuḳbā ola ḫāṭırda ne dünyā

Mefʻūlü fāʻilātü mefāʻīlü fāʻilün
ʻĀlem ṣanur ki nūş iderüm kāse kāse mey
Dehrüñ **Naẓmi**ye sunduġı zehr-i belāya yuf

---

278 **Bağdatlı Rūhī Divanı**, s. 194
Tercī-i Bend : Ġazel **M.** Mecmuada son beyitte Naẓmī mahlası vardır ve vezni de değişiktir.
2b ḫamre vü ḫumārına : ḥamrına ḥammārına **D.**
6a ʻĀrif ki ola müdbir ü nādān ola muḳbil : ʻārif ki müdbīre ola nādān ola muḳbil **M.**
7a ʻaksine: naḥsine **BRD.**
8. beyit : **-M**

279

Ġazel

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

1 Fülk-i dil-i firḳatde düşdi yine vuṣlat diyerek
Hele baş derde düşüp ḥāṣılı çoḳ çekdi emek

2 Ben bugün ṭoġrısı başdan ḳara bir kez çatarım
Ya ötüdür ṣāba ya vuṣlat olur n'olsa gerek

3 Rū-be-rū dost olur gerçi raḳīb-i bed-ḫū
Arḳadan sa'y ider elbette ki çekdire kürek

4 Ben piyāde bulup ol şūḫı kenāra çeksem
'Acabā rām olur mı bize başdan ḳıça dek

5 Oldı 'uşşāḳa reīs bu dil-i āşüfte velīk
Şaşırup puṣlayı yolladı 'Ummāna felek

6 'Aḳlına yelken idüp bezm-i şehe vardı raḳīb
Ṭop-ı āhım varur elbet ne dümen ḳor ne direk

7 Yekke-tāz olsa n'ola Şākir-i bī-çāre vü zār
Sancaġ-ı baḥr-ı ma'āni aña düşdi gezerek

---

279 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 246
Gazel : "Ġazel-i Iṣtılāḥ-ı Tersāne" **D.**
3b arḳadan sa'y ider : arḳasından sa'y ider **D.**

109 b

280

[Terkīb-i Bend- I]

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün

1 Ṣanmañ bizi ṣūfī gibi seccāde-perestüz
Biz mescide-i bir gūşe-i miḥrāb-ı Elestüz

2 Evḳāt-ı 'ubūdiyyeti fevt itmezüz aṣlā
Farḳ eylemezüz rūz u şebi gerçi ki mestüz

3 Maḥsūb idecek yoḳ n'idelüm sübḥayı elde
Biz rind-i tehī kīse-i peymāne be-destüz

4 Hep üstümüze sāye ṣalur nūr-ı ilāhī
Tā cür'a gibi ḫāk-i ḫarābātda pestüz

5 Biñ ṣūret ile cilve ider ġam dilümüzde
'Aşḳ ehline āyīneyüz ammā ki şikestüz

6 Āsāyişe yer yoḳ bize bārān-ı belādan
Bu ḫāne-i vīrānede bī-cā-yı nişestüz

7 Şīvenkede ḳılsaḳ n'ola 'işret-geh-i dehri
Mehcūr-ı ṣafā-yı ṭarab-ı bezm-i Elestüz

8 Ol ḥasret ile ḫūn-ı ciger nūş iderüz biz
Muṭrıb yerine nāle-i dil-gūş iderüz biz

---

280 **Cevrî Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Divanının Tenkitli Metni**, s. 160
[Terkīb-i Bend –I] : Ġazel-i Cevrī **M.** Divanda "Terkīb-i Bend Der-Meyān-ı Mücādele-i Nefs ü Rūḥ ve Mübāḥase-i 'Aḳl u 'Işḳ" başlığındaki 1. benddir.
3a maḥsūb idecek : 'add eyleyecek **D.**
7b bezm : **-M.**

281

Merṡiye-i Fā'iżī Efendi Ez-ān Nergisī

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

1 Dönmesin çarḫ-ı felek ḫak ile yeksān olsun
Doġmasun mihr-i cihān ol daḫi pinhān olsun

2 Dilerin yerlere geçsün bu kühen kāḫ-ı felek
Ḫāne-i ḫāṭır-ı bārān gibi vīrān olsun

3 Esmesün bād-ı ṣabā tāb-ı temmūz ġam ile
Çemenistān-ı cihān külḫan-ı sūzān olsun

4 Yaġmasun bir daḫi nīsān emānī cāna
Ḥāṣılı mezra'ada sebze-i ḥırmān olsun

5 İttiḥād eylemesün birbiri ile varaḳı
Sünbül-āsā gül-i ra'nā da perīşān olsun

110 a

6 Gülşen-i 'ālemi şimden girü n'eyler ādem
Biz çekildik gerek ol ravża-i Rıżvān olsun

7 Tevbeler 'ayş u deme ṣabr idelüm nīş-i ġama
Ṭarab-ābād-ı cihān külbe-i aḥzān olsun

8 Girmesün gūşumuza zemzeme-i şevḳ u sürūr
Dehr pür-velvele-i ġuṣṣa vü efġān olsun

9 Hey dirīġā ne 'aceb gerdişi ḥüzn-efzādur
Nice bu miḥnete ṣabr itmege imkān olsun

10 Kimdür ol kim yaḳasın derd ile ṣad çāk itmez
Kimdür ol kim yerini şimdi ne ḫāk itmez

Yā-hū

Müfte'ilün müfte'ilün müfte'ilün müfte'ilün

(?)

Derdi viren dermān ider Eṣ-ṣabru miftāḥu'l-ferec
Ṣabr it Ḫudā iḥsān ider Eṣ-ṣabru miftāḥu'l-ferec

Her 'usrin ol yüsri var elbette 'usrin yüsri var
Her şeyde Ḥaḳḳuñ sırrı var [Eṣ-ṣabru miftāḥu'l-ferec]

Naḫl-i ümīdümden semer bir gün ala bī-ġam gider (?)
Gün ṭoġmadan neler ṭoġar [Eṣ-ṣabru miftāḥu'l-ferec]

Āb-ı ruḫuñ dökme yere ḥālin dime herkese
Ḥācetlerin Ḥaḳdan ire [Eṣ-ṣabru miftāḥu'l-ferec]

Olma cihānda pür-melāl-i endūh ile rūz u leyāl
Eyle bu nuṭḳı ḥasb-i ḥāl Eṣ-ṣabru miftāḥu'l-ferec

110 b

282

Müseddes-i Āzerī

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

I

Gerçi āyīn-i vefā uymaz senüñ mu'tādına
Muttaṣıl resm-i cefā ammā ki uymaz adına
Ḫasteñe raḥm eylemek bir kerre gelmez yādına
Bī-güneh şemşīr çekmiş 'āşıḳ-ı nā-şādına
Sen mi ögretdüñ cefāyı ġamze-i cellādına
Ḫūb ta'līm eylemişsin āferīn üstādına

II

Gözlerüñ ḫūn-rīzlik fennini taḥṣīl eylemiş
Mübtelālar ḳanını dökmekde ta'cīl eylemiş
Ḫışmını efzūn luṭfını taḳlīl eylemiş
Yoḳ ḳuṣūrı mekteb-i ḥüsn içre taḥṣīl eylemiş
Sen mi ögretdüñ cefāyı ġamze-i cellādına
Ḫūb ta'līm eylemişsin āferīn üstādına

III

Bendene lāyıḳ görüp derd-i belādan ġayrısın
Eylemezdüñ düşmene cevr ü cefādan ġayrısın
Görmez idi ehl-i dil ẕevḳ u ṣafādan ġayrısın
Bilmez idi 'āşıḳa mihr ü vefādan ġayrısın
Sen mi ögretdüñ cefāyı ġamze-i cellādına
Ḫūb ta'līm eylemişsin āferīn üstādına

---

282 Mükerrer kısımlar mecmuada eyzan şeklinde belirtilmiştir.

IV

Dergehinden redd idüp aġyārını mehcūr ṭut
ʻĀşıḳ-ı dil-ḫasteden derd-i belāñı dūr ṭut
Ḳullaruñ ġamnāk olur her dem gehī sürūr ṭut
Pādişāhum ṣordıġum ʻayb eyleme maʻẕūr ṭut
Sen mi ögretdüñ cefāyı ġamze-i cellādına
Ḫūb taʻlīm eylemişsin āferīn üstādına

V

Āzerīnüñ itdigi feryād u āh-ı zār içün
Çarḫa āteşler ṣalan sūz-ı dil-i gümrāh içün
Mehbiṭ-i rūḥ alamayan ol şāh-ı ʻālī-cāh içün
Ṭoġrı söyle ʻālemi var eyleyen Allāh içün
Sen mi ögretdüñ cefāyı ġamze-i cellādına
Ḫūb taʻlīm eylemişsin āferīn üstādına

111 a

283

Müseddes-i Mānī

Fāʻilātün fāʻilātün fāʻilātün fāʻilün

I

Āh kim bilinmedi bī-ṣabr u sāmān oldıġum
Rāh-ı ʻaşḳ-ı yārda ḫāk ile yeksān oldıġum
Olmadı maʻlūmı yārüñ zār u nālān oldıġum
Bilmedi laʻl-i lebinden mest ü ḥayrān oldıġum
Yüzime baḳmaz ne bilsün yār giryān oldıġum
Ḫāṭırum ṣormaz neden añlar perīşān oldıġum

II

Vaṣl ile bir dem göñül mesrūr u ḫandān olmadı
Çekdigüm derd-i belāya ḥadd-i pāyān olmadı
Ḥalümi bildürmege cānāne imkān olmadı
Bilmedi derd-i derūnum gitdi dermān olmadı
Yüzime baḳmaz ne bilsün yār giryān oldıġum
Ḫāṭırum ṣormaz neden añlar perīşān oldıġum

III

1 Rāh-ı ‘aşḳ-ı yārda çekdi nice derd ü ta‘ab
Başladı cevr ü cefāya çoḳ yere ol ġonca-leb
3 Yüz çevirdi ben ġarīb-i üftāde senden bī-sebeb
Bilmese ḥāl-i dil-i zārum degül ḳaṭ‘en ‘aceb
5 *Yüzime baḳmaz ne bilsün yār giryān oldıġum*
Ḫāṭırum ṣormaz neden añlar perīşān oldıġum

IV

1 Bilmedi ḥāl-i dilümden ol şeh-i Yūsuf-liḳā
Olmadı aḥvālüme vāḳıf dirīġā ḥasretā
3 Bilmese derdüm raḥm iderdi ḥālüme ol bī-vefā
Ṣanma kim ‘aşḳum bilüp eyler baña cevr ü cefā
5 *Yüzime baḳmaz ne bilsün yār giryān oldıġum*
Ḫāṭırum ṣormaz neden añlar perīşān oldıġum

V

1 **Māni**yā ol şeh beni ‘aşḳında nālān eylemez
Ḫaste-i miḥnet esīr-i derd-i hicrān eylemez
3 Çaḳ beni böyle zebūn u zār-ı giryān eylemez
Ḫāṭırum maḥzūn olup göñlüm perīşān eylemez
5 *Yüzime baḳmaz ne bilsün yār giryān oldıġum*
Ḫāṭırum ṣormaz neden añlar perīşān oldıġum

111 b

284

Müseddes-i Āzerī

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

I

Didi ol meh çāk ider tīġum girībānuñ senüñ
Ḫāke şemşīr-i dem-ālūdum döker ḳanuñ senüñ
İrgürür zaḫm ṣaḳın gerdūna efġānuñ senüñ
Ben didüm bu cān u dil-i ser-geşte ḫayrānuñ senüñ
Çekmezüm ġam dökse ḳanum tīġ-ı bürrānuñ senüñ
Ḳorḳum andandur ki pür-ḫūn ola dāmānuñ senüñ

II

Vehm ider dirlerse tīġuñdan benümçün her denī
İl sözin gūş eyleme sulṭānum aldarlar seni
Diñleme 'uşşāḳ ḥaḳḳında kelām-ı düşmeni
Ḫançerüñden ṣanma rū-gerdān olam 'ömrüm beni
Çekmezüm ġam dökse ḳanum tīġ-ı bürrānuñ senüñ
Ḳorḳum andandur ki pür-ḫūn ola dāmānuñ senüñ

III

Çünki öldürmek muḳarrerdür beni cānum ṣaḳın
Ġayr eliyle ṭutma luṭf eyle girībānum ṣaḳın
Kendi şemşīrüñle çāk it cism-i 'uryānum ṣaḳın
Der-miyān it dāmenüñ gül-berg-i ḫandānum ṣaḳın
Çekmezüm ġam dökse ḳanum tīġ-ı bürrānuñ senüñ
Ḳorḳum andandur ki pür-ḫūn ola dāmānuñ senüñ

IV

Oldı ḥāṣıl lebüñden dostum kāmum benüm
Bezm-i 'aşḳ içre şikest itdi ġamuñ cāmum benüm
İstemezseñ levḥ-i 'ālemden gide nāmum benüm
Gel ḳo ibrām eyleme devletlü sulṭānum benüm
Çekmezüm ġam dökse ḳanum tīġ-ı bürrānuñ senüñ
Ḳorḳum andandur ki pür-ḫūn ola dāmānuñ senüñ

---

284 Mecmuada tekrar kısımları her bendde yazılmamıştır.

V

Olsa cānum şeş-per-i endūhdan ṣad pāre ten
Ẕerrece tīġ-ı ġamuñdan maḥzūn olmaz beden
Dönmezem biñ zaḫm urursañ sen gözi cellāddan
Āzerīveş meşʻar-i ṭabʻum ʻarṣa-i naẓmum içre ben
Çekmezem ġam dökse ḳanum tīġ-ı bürrānuñ senüñ
Ḳorḳum andandur ki pür-ḫūn ola dāmānuñ senüñ

112 a

285

Müseddes-i Āzerī

Feʻilātün feʻilātün feʻilātün feʻilün

I

İtme vīrān meder-i ẓulm ile Beytü'l-ḥazenüm
Ḫāṭırum yıḳma ḫarāb eyleme iḳlīm-i tenüm
Baña cevr itmege kāfīdür o gül-pīrehenüm
Beni öldürmege yetmez mi o nāzik bedenüm
Gelme ey ṭōb-ı elem göñlüme doḳunma benüm
Ṭaş mı ṣanduñ yüregüm ḳalʻa mı ṣanduñ bedenüm

II

Bir yüzi mihr-i cihān-tāba çün oldum nigerān
Ẕerreveş eyledi yollarda beni ser-gerdān
Rāstı bükdi belüm bār-ı belā-yı hicrān
Çekdigüm bana yeter bir yaña gel sen de hemān
Gelme ey ṭōb-ı elem göñlüme doḳunma benüm
Ṭaş mı ṣanduñ yüregüm ḳalʻa mı ṣanduñ bedenüm

---

285 Mecmuada tekrar kısımları her bendde yazılmamıştır.

III

Baña mı ḳaldı dün ü gün derd ile nālān olmaḳ
Āteş-i āh-ı cihān-sūz ile sūzān olacaḳ
Nice yüz derd ile dil-ḫaste vü giryān olacaḳ
Yıḳılup ḫāṭırı biñ ẓulm ile vīrān olacak
Gelme ey ṭōb-ı elem göñlüme doḳunma benüm
Ṭaş mı ṣanduñ yüregüm ḳal‘a mı ṣanduñ bedenüm

IV

Nice sulṭānlara oldı bu göñül dār-ı selām
Dest-i ḳudret ile virildi aña zīb-i itmām
‘Aşḳ-ı pāk ile yapıldı der ü dīvārı tamām
Ya‘ni oldı ḥarem-i Ka‘be-i ḥācetde enām
Gelme ey ṭōb-ı elem göñlüme doḳunma benüm
Ṭaş mı ṣanduñ yüregüm ḳal‘a mı ṣanduñ bedenüm

V

Cān u dilden o şehe Āzeriyā bende iken
Gice gündüz ġam-ı zülf ile perākende iken
Sīne nār-ı elem-i ‘aşḳ ile tābende iken
Bu cihānuñ kevs̱er-i ġuṣṣaları bende iken
Gelme ey ṭōb-ı elem göñlüme doḳunma benüm
Ṭaş mı ṣanduñ yüregüm ḳal‘a mı ṣanduñ bedenüm

112 b

286

Müseddes-i Tīġī

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

I

1 Baña kemlik ṣunanlar dā'imā iylikle yād olsun
Zevālüm isteyenler gün gibi rūşen-nihād olsun
3 Ḳuṣūrum gözleyen kāmillerüñ 'ömri ziyād olsun
Mükāfātı dimem bir muḳteżā-yı 'adl ü dād olsun
5 *"Yıḳanlar ḫāṭır-ı nā-şādumı yā Rab şād olsun*
Benümçün nā-murād olsun diyenler ber-murād olsun"

II

1 Sitemgerlikde çün ol bī-vefā yār oldı aġyāre
Cefāsından ṣafālar kesb idüp ẕevḳ itmedür çāre
3 Naṣīb olan belādur muttaṣıl çün 'āşıḳ-ı zāre
Dil-i zārum elemden ḥaẓẓ idüp incinmez aġyāre
5 *"Yıḳanlar ḫāṭır-ı nā-şādumı yā Rab şād olsun*
Benümçün nā-murād olsun diyenler ber-murād olsun"

III

1 Göñül olduḳça pür-ġam cümle ḫalḳı şādmān ister
Ne deñlü zār u nā-kām olsa dehri kām-rān ister
3 Cihānı kendü gibi ṣanma zār u nā-tüvān ister
Meşeldür gerçi dirler yıḳılanı yıḳılan ister
5 *"Yıḳanlar ḫāṭır-ı nā-şādumı yā Rab şād olsun*
Benümçün nā-murād olsun diyenler ber-murād olsun"

286 Mükerrer kısımlar Nāilī'ye ait müseddesin nakarat kısmıdır. Mecmuada tekrar kısımları her bendde yazılmamıştır.

IV

1 Revān olunca rūḥum ḫāne-i vīrāne-i tenden
Kimesne istemem rencīde-ḫāṭır olduġun benden
3 Ḳabūlümdür ne gelse cevr-bār-ı ḳahr-ı düşmenden
Murādı bu dil-i nā-şād-ı nā-kāmuñ budur senden
5 *“Yıḳanlar ḫāṭır-ı nā-şādumı yā Rab şād olsun*
Benümçün nā-murād olsun diyenler ber-murād olsun”

V

1 Murād üzre felekden görmeyüp şenlik yüzin üstād
Ḫarāb-ābād ʻālemde çeke biñ cevr ile bīdād
3 Olup derd ü belā-yı dehr-i dūna **Tīġı**yā muʻtād
Ḳoyup bu maṭlaʻı ḥüzn ile gitdi ʻulvī-yi nāşād
5 *“Yıḳanlar ḫāṭır-ı nā-şādumı yā Rab şād olsun*
Benümçün nā-murād olsun diyenler ber-murād olsun”

113 a

287

Müseddes-i Selīkī

Fāʻilātün fāʻilātün fāʻilātün fāʻilün

I

1 Żaʻf-ı ʻaşḳ-ı yār ile ḳalmadı tende ḳuvvetüm
Bār-ı miḥnet çekmeden iki büküldi ḳāmetüm
3 Yār bī-pervā durur derdā ki bilmez ḥāletüm
Gerçi yoḳdur bir nefes nuṭḳa mecāl ü ṭāḳatüm
5 *Söylemek ḳaṣd itdigümce yāre derd ü ḥasretüm*
Aġlamaḳ ṭutar beni güftāre ḳalmaz ḳudretüm

---

287 **On Altıncı Yüzyıl Şairi Selīkī ve Şiirleri**, s. 50
Müseddes-i Selīkī : müseddes-i Selīmī **M.**
I-3 derdā ki bilmez : dirīġā bilmez **D.**
Mecmuada tekrar kısımları her bendde yazılmamıştır.

II

Her gice fikr eylerem kim ṣubḥa irersem eger
Ṣubḥ-dem ṣaldıḳda ol ḫūrşīd-i envār nūr-ı fer
Ḥālümi ʻarż idem aña kūyına idüp güẕer
Çünki varup ʻarż-ı ḥāl içün aña idem naẓar
Söylemek ḳaṣd itdigümce yāre derd ü ḥasretüm
Aġlamaḳ ṭutar beni güftāre ḳalmaz ḳudretüm

III

Bir ṭabībe ḥālümi ʻarż eyledüm ben mübtelā
Nabżuma el urdı baḳdı yüzüme didi baña
Derd-i ʻaşḳ ancaḳ buña dildārdan olur devā
Ben didüm dermān yoġ-imiş her ḳaçan varsam aña
Söylemek ḳaṣd itdigümce yāre derd ü ḥasretüm
Aġlamaḳ ṭutar beni güftāre ḳalmaz ḳudretüm

IV

Ol perī-peyker ḳaçan kim ḳarşudan olur ʻayān
Ṭaġılur ʻaḳlum benüm bī-hūş olurum bir zamān
ʻAḳlumı cemʻ eylerim kim söylemem aña revān
Līk ḳaldum şöyle ḥayrān kim nice idem beyān
Söylemek ḳaṣd itdigümce yāre derd ü ḥasretüm
Aġlamaḳ ṭutar beni güftāre ḳalmaz ḳudretüm

V

Ḥālümi bilmez benüm pes n'eylesün aña ḥabīb
Bilmeyince ḫastenüñ derdin ʻilāc itmez ṭabīb
Yoġ-imiş dermān ezelden derd-imiş aña naṣīb
Nice ʻarż idem aña ḥālüm **Selīkī** ben ġarīb
Söylemek ḳaṣd itdigümce yāre derd ü ḥasretüm
Aġlamaḳ ṭutar beni güftāre ḳalmaz ḳudretüm

II-2 Ṣubḥ-dem ṣaldıḳda ol ḫūrşīd-i envār nūr-ı fer : ṣubḥ-dem ʻālemlere ṣaldukda ol ḫūrşīd fer **D.**
II-4 çünki varup : līk varup **D.**
V-1 n'eylesün aña ḥabīb : n'eylesün baña ḥabīb **D.**

113 b

288

Ġazel-i Fā'iżī Efendi

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Cem gidüp bezm-i cihān içre ḳodı cām-ı şarāb
Ġarḳ olup baḥr-i fenāya ḳaldı andan bir ḥabāb

2 Baña cāmından münāsib nesne olmazdı dilā
Künc-i Cemden eylemek lāzım geleydi intiḫāb

3 Bulmaya ṣahbā-yı nābuñ ḥāletin bir cāmda
'Ālemi devr eylese meclis-be-meclis āfitāb

4 Girmezüz ḫalḳuñ gözine mihr-i 'ālem-tābveş
Bī-vücūduz 'arṣa-i 'ālemde mānend-i serāb

5 **Fā'iżī** cānān ile cān cāna olurduḳ eger
Olmasaydı cāna ten cānāna pīrāhen ḥicāb

289

Ġazel-i Nef'ī

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Bildirürdüm derdimi bir āh ile cānāna hep
Ḳorḳarın sūz-ı derūnumdan felekler yana hep

2 Gün gibi bilmem kimüñ ġam-ḫānesin pür-şevḳ ider
Ḫalḳ-ı 'ālem mübtelā bir āfet-i devrāna hep

3 Dāne virmez ḫırmeninden merdüm-i dānāya çarḫ
Bez̠l ider varını ammā bulsa bir nādāna hep

288 **Kafzāde Fā'izî –Hayatı Eserleri Sanatı- Tenkitli Divan Metni**, s. 168
289 **Nef'ī Divanı**, s. 287
1b ḳorḳarın sūz-ı derūn : ḳorḳarım sūz-ı derūn **D.**

4 Cenk iderler dīdede her şeb ḫayāl-i yār içün
Girseler müjgānlarum n’ola boyunca ḳana hep

5 Olmaz ey **Nef‘ī** bu vādīde benümle hem-‘inān
Gelsün esb-i ṭab‘ına maġrūr olan meydāna hep

114 a

290

Ġazel-i Fużūlī

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1 Ol ki her sā‘at gülerdi çeşm-i giryānum görüp
Aġlar oldı ḥālüme ser-cümle yārānum görüp

2 Eyleyen ta‘yīn-i eczā-yı müdāva derdüme
Terk idüp cem‘ itmedi ḥāl-i perīşānum görüp

3 Lāle-ruḫlaruñ sīnemüñ çākine ḳılmazlar naẓar
Hiç bir raḥm eylemezler dāġ-ı hicrānum görüp

4 Ṭut gözin ey dūr-ı dil çarḫuñ ki devrin terk idüp
Ḳalmasun ḥayretde çeşm-i gevher-efşānum görüp

5 Ṣuda ‘aks-i serv ṣanmañ kim ḳoparup bāġbān
Ṣuya ṣalmış servini serv-i ḫırāmānum görüp

6 Pertev-i ḫūrşīd ṣanmañ yerde kim devr-i felek
Yire urmuş āftābın māh-ı tābānum görüp

7 Ey **Fużūlī** bil ki ol gül-‘ārızı görmüş degil
Ol ki ‘ayb eyler benüm çāk-i girībānum görüp

---

290 **Fuzūlī Divanı**, s. 148
1b ser-cümle yārānum : bī-raḥm cānānum **D.**
2a eczā-yı müdāvā : cezā-yı müdāvā **D.**
3a lāle-ruḫlaruñ sīnemüñ çākine : lāle-ruḫlar gögsümüñ çākine **D.**
5. beyit : **-M**
7b ol ki ‘ayb eyler : kim ki ‘ayb eyler **D.**

291

Ġazel-i Nefʿī

Feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

1 Ġamze dil-dūz olıcaḳ nāz u teġāfül ne belā
Dilde ṣabr olmayıcaḳ nāza taḥammül ne belā

2 Çīn-i ebrūya taḥammül idemezken ʿāşıḳ
Girih-i pür-şiken ṭurre-i kākül ne belā

3 Ṭurreler gökde Hümā ṣaydına āmāde iken
Dil-şikār itmek içün ḫāke tenezzül ne belā

4 Dile her mūyı bir ejder görinür ol zülfüñ
Nice biñ ejderi bir yerde taḫayyül ne belā

5 ʿĀşıḳa nālesi eglence yiter ey **Nefʿī**
Naġme-i dil-keş içün minnet-i bülbül ne belā

114 b

292

Ġazel-i Fehīm

Fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

1 Bir ḥayāt içün ḳażā bilmem ne nāz eyler baña
Ben şehīd-i ġamzeyem ʿĪsī niyāz eyler baña

2 Bī-tekellüf maḥrem-i ḫalvet-sarāy-ı ġamzeyem
Çeşm-i şūḫ-ı dilberān ifşā-yı rāz eyler baña

3 İstemez kālā-yı ḥüsni ola tārāc-ı nigāh
Perde-i zülfin anuñ çün nīm-bāz eyler baña

---

291 **Nefʿī Divanı**, s. 283
292 **Fehim-i Kadim Divanı**, s. 312
3b perde-i zülf : perde-i zülfin **M.** Vezin gereği divana uyulmuştur.

4 Seng-i mi‘yār-ı cünūnam ben ki ṣarrāf-ı ḫıred
Feyż-i temyīz ile ‘arż-ı imtiyāz eyler baña

5 Şāh-ı istiġnā-sipāham ben **Fehīm**ā çarḫ-ı dūn
Ḫavf ile biñ dürlü vaż‘-ı dil-nevāz eyler baña

293

Ġazel-i Bāḳī

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1 Şöyle olmış cām-ı ‘aşḳ-ı yārdan mest ü ḫarāb
Kendüsin dīvārdan dīvāre urmış āfitāb

2 Nāfe ḳıldı zülf-i müşgīnüñ görüp serber-zemīn
Ayaġuñ ṭopraġına miskīnlik itdi müşg-i nāb

3 Doḳınupdur bāde-i gülgūna çeşm-i rūzgār
Sāġar üzre ṣanmañuz peydā olur yir yir ḥabāb

4 Şaḥne-i devrān n’ola çekse çevürse dem-be-dem
İki ḳanludur añılmış bāde-i nāb u kebāb

5 Derd-i ‘aşḳuñ ‘āşıḳ-ı miskīni āḫir öldürür
Mestlik pāyāne yitse irişür elbette ḫ^{v}āb

6 **Bāḳī**ye senden ferāġat virdi ey gerdūn-ı dūn
Südde-i devlet-me’āb-ı pādişāh-ı kām-yāb

4b feyż-i temyīz ile : feyż-i temyīzümle **D.**

293 **Bākī Divanı**, s. 113

3a doḳınupdur : ṭoḳınupdur **D.**

115 a

294

Ġazel-i Yaḥyā

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün

1 Bir gün gele kim şād ola maḥzūn-ı maḥabbet
Çoḳ 'āḳili ilzām ide mecnūn-ı maḥabbet

2 'Āşıḳ ġam-ı dehr ile keselnāk olur mı
Çalınmadı mı gūşına ḳānūn-ı maḥabbet

3 Vā'iẓ ola mı serd sözüñden müte'essir
Bir dilde ki sūzān ola kānūn-ı maḥabbet

4 Ḥayretde görüp 'āşıḳı gülmez dimeñüz kim
Elbette virür ḥükmini ma'cūn-ı maḥabbet

5 Baġlandı dilüm ḳalmadı şekvāya mecālüm
Gör n'eyledi **Yaḥyā** beni efsūn-ı maḥabbet

295

Ġazel-i Yaḥyā

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 İtmesün seng-i ḥavādiṡ cām-ı ṣaḥbāyı şikest
Yoḫsa eyler tīr-i āhum çarḫ-ı mīnāyı şikest

2 Degme söz te'ṡīr itmez saḫt-dildür dil-rübā
Degme bir şemşīr ḳılmaz seng-i ḫārāyı şikest

3 Gice pey-der-pey şihābı göricek itdüm ḫayāl
Bād-ı āhum itdi kandīl-i Ṡüreyyāyı şikest

294 **Yahya Divanı**, s. 40 / **Şeyhülislam Yahyā Divanı**, s. 56
295 **Yahya Divanı**, s. 39 / **Şeyhülislam Yahyā Divanı**, s. 52

4 Genc-i vaṣl-ı dil-rübāya mümkin olurdı vuṣūl
Himmet-i merdān ideydi cünd-i a‘dāyı şikest

5 Delme baġrın bir bulunmaz gevher-i nā-yābdur
İtme bilmezlikle şāhum ḳalb-i **Yaḥyā**yı şikest

115 b

296

Ġazel

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün

1 Ḳāmet mi bu ya fitne-i ber-pāy-ı ḳıyāmet
Ṣalınsa ṭutar ‘ālemi ġavġā-yı ḳıyāmet

2 Reftār degil ‘āleme bir ṭurfe belādur
Seyr iden ider ṣanki temāşā-yı ḳıyāmet

3 Dehre bu ḳadar velvele virince nigāhuñ
Ṣarṣılsa n’ola zelzeleden cā-yı ḳıyāmet

4 Olursa ḳıyāmetde ḳaddüñ gibi dil-āşūb
Cān ile ider ḫalḳ temennā-yı ḳıyāmet

5 Dildāde-i ḳaddüñde ḳalur mı daḫi nāmūs
Ḥaḳ eylemesün kimseyi rüsvā-yı ḳıyāmet

6 Rüsvā-yı dü-kevn itdi beni ol ḳad ü ḳāmet
Şimdengirü ne bīm ü ne pervā-yı ḳıyāmet

7 **Nef‘ī** gibi yoḳ pāyuña yüz sürmege çāre
Ṭutsam n’ola dāmānuñı ferdā-yı ḳıyāmet

4a mümkin olurdı vuṣūl : mümkin olurdı ẓafer **Ş. Yahyā D.**

296 **Nef‘ī Divanı**, s. 289

3a virince nigāhuñ : virince ḥırāmuñ **D.**

6. beyit : **-M.**

297

Ġazel

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1 Ey esīr-i dām-ı ġam bir gūşe-i meyḫāne ṭut
Ṭutma zühhāduñ muḫālif pendini peymāne ṭut

2 Dişledümse la‘lüñ ey ḳanum döken ḳahr eyleme
Ṭut ki ḳan itdüm ‘adālet ile ḳanı ḳana ṭut

3 Çizginürken başuña şem‘-i ruḫuñdan cānumı
Men‘ ḳılma anı hem ol şem‘a bir pervāne ṭut

4 Ger saña efġānumı bī-hūde dirse müdde‘ī
Ol söze ṭutma ḳulaḳ ben ḳıldıġum efġāna ṭut

5 Ḳılmasam zencīr-i zülfü terkin ey nāṣıḥ beni
Ḥāh bir ‘āḳil ḥayāl et ḥāh bir dīvāne ṭut

6 Ey olup sulṭān diyen dünyāda benden ġayrı yoḫ
Sen seni bir cuġd bil dünyāñı bir vīrāne ṭut

7 Ey **Fużūlī** dehr zālinüñ firībinden ṣaḳın
Olma ġāfil er gibi gündüzini merdāne ṭut

---

297 **Fuzūlī Divanı**, s. 151
1a esīr-i dām-ı ġam : esīr-i daim-i ġam **D.**
4b ḳılduġum efġāna : çekdigüm efġāna **D.**
5 ve 6. beyit : **-M.**
7b er gibi gündüzini : er kimi depren **D.**

116 a

298

Ġazel

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

1 Ṣabā aġyārdan pinhān ġamum dildāre iẓhār it
Ḫabersiz yārimi ḥāl-i ḫarābumdan ḫaberdār it

2 Getür yādum anuñ yanında ger görseñ ki ḳahr eyler
Ḫamūş olma yine düşnām taḳrībiyle tekrār it

3 Göñül ġam günlerin tenhā geçürme iste bir hem-dem
Ecel ḫ^{v}ābında efġānlar çeküp Mecnūnı bīdār it

4 Çü yoḳ ‘aşḳ āteşi bir şu‘le çekse tāḳatüñ ey dil
Baş aġrıtma dem-i ‘aşḳ urma ancaḳ nāle vü zār it

5 Giriftār-ı ġam-ı ‘aşḳ olalı āzāde-i dehrüm
Ġam-ı ‘aşḳa beni bundan beter yā Rab giriftār it

6 Beni reşk odına pervāne tek ey ‘aşḳ yandurma
Yeter ḫūrşīd-i ruḫṣārın çerāġ-ı bezm-i aġyār it

7 **Fużūlī** baḳmaḳ olur ol güneş yādiyle ḫūrşīd
Ne vech ile kim olsa gün geçer fikr-i şeb-i tār it

---

298 **Fuzūlī Divanı**, s. 151
2b ḫamūş olma yine: ḫoş olma yine **M**, ḫ^{v}ābında : ḫ^{v}ābından, ey dil : ey ney **D.**
6. beyit : **-M.**

299

Ġazel

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

1 Bu āşūba mey-i la‘lün midür ṣahbā mıdur bā‘iş
Ḳıyāmet mi ḳopar ol ḳāmeti bālā mıdur bā‘iş

2 Yüzime yār baḳmaz söylesem redd-i cevāb itmez
Günāhum var mı yoḫsa nāz u istiġnā mıdur bā‘iş

3 Ḫalāṣ olmadı hiç cān-ı ża‘īfüm şūr u ġavġādan
Bileydüm dīde mi āyā dil-i şeydā mıdur bā‘iş

4 Bilürken bī-beḳā oldıġın āb üzre olan naḳşuñ
Bu meftūnluḳlara ārāyiş-i dünyā mıdur bā‘iş

5 Ezel bezmindeki cām-ı maḥabbet mestisin **Yaḥyā**
Belā-keş Ḳaysa Mecnūn olmaġa Leylā mıdur bā‘iş

116 b

300

Ġazel-i Fā’iżī

Mefā‘ilün fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

1 O seng-i dildür olan inkisāruma bā‘iş
O şehsüvār-ı cihāndur ġubāruma bā‘iş

2 Didiler ayaġına geldi Leylā Mecnūnuñ
Reh-i ġam içre budur intiẓāruma bā‘iş

3 Taḥammül idemedüm āşinā cefālarına
Bu oldı ḥāṣılı terk-i diyāruma bā‘iş

---

299 **Yahya Divanı**, s. 41 / **Şeyhülislam Yahyā Divanı**, s. 57
300 **Kafzāde Fā’izî –Hayatı Eserleri Sanatı- Tenkitli Divan Metni**, s.171

4 Ġubār gibi neden bī-ḳarārsın dirler
‘Aceb budur bulamam ben ḳarāruma bā‘iṣ

5 Başarsa ḫāküme bir kere **Fā’iżī** dilber
Ola ḳıyāmete dek iftiḫāruma bā‘iṣ

301

Cevrī Ġazel

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün

1 Cān virmek ise ġamzeñe ger vaṣlına bā‘iṣ
Bir tīr-i nigāhuñ olur ol devlete bā‘iṣ

2 Nāz eyler imiş ‘āşıḳı öldürmege çeşmüñ
Ġamzeñ var iken aña nedür minnete bā‘iṣ

3 Efkār-ı lebüñ cāna virüp feyż-i nihānı
Ervāḥ-ı muḳaddesle olur ṣoḥbete bā‘iṣ

4 Dil eyler idi naḳş-ı ruḫuñ vaṣfını taḥrīr
Esrār-ı ḫaṭuñ olmasa ger ḥayrete bā‘iṣ

5 Te’ṣīr-i tef-i āteş-i cān-sūz-ı hevādur
Āh-ı dil-i **Cevrī**deki germiyyete bā‘iṣ

301 **Cevrî Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Divanının Tenkitli Metni**, s. 188

117 a

302

Li-Muḥarririhī [Şehrī]

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1 Eylemem ‘ar‘ar gibi ḳadd-i dil-ārā ile baḥs̱
Bāġ-ı ‘ālemde olur mı naḫl-i ṭūbā ile baḥs̱

2 Zülf-i ‘anber-bār ile baġlandı sevdā-yı cünūn
Ṭut ki Mecnūn olmışam mümkin mi Leylā ile baḥs̱

3 Gülşen içre ġoncaya açdurmadı aġız hele
Āh u nālem eyledi bülbül-i şeydā ile baḥs̱

4 Meyl iderse murġ-ı dil dām-ı kemend-i zülfine
Şāh-bāz-ı himmet eyler kebg-i ṣaḥrā ile baḥs̱

5 **Şehri**yā mümtāz-ı ‘ālem dil-rübādur sevdigüm
Göñlüm eyler gör hele bir ‘ālem-ārā ile baḥs̱

303

Ġazel-i Yaḥyā

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1 Senden olmazsa ‘ināyet ḥāl yā Mevlā ne güc
Emr-i dīn ġāyet de müşkil āh bu dünyā ne güc

2 Sāḳiyā mey ṣun ki ‘aşḳ-ı yārdan bī-ṭāḳatüm
Evveli āsān göründi āḫiri ammā ne güc

3 Öldürür mi ‘āḳibet ben rū-siyāhı bu ḥicāb
Ölmek āsāndur velīkin haclet-i ‘uḳbā ne güc

---

303 **Yahya Divanı**, s. 42 / **Şeyhülislam Yahyā Divanı**, s. 59

4 Mürşid-i pāküñ hemān pāyına düş var ey göñül
Cümle düşvār işleri āsān ider aña ne güc

5 Bir naẓarla ṭopraġı bī-şekk iderler kimyā
Feyż-i isti‘dād da lāzımdur velī **Yaḥyā** ne güc

117 b

304

Riyāżī Efendi Ġazel

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1 Dilberinden ayru düşmek ‘āşıḳ-ı şeydā ne güc
Dilden ayrılmaḳ ḳolay dildārdan ammā ne güc

2 Sen o şem‘-i bezm-i ḥüsnüñ olasın pervānesi
Ol senüñ ḥālüñden ammā ola bī-pervā ne güc

3 Aġladuḳça yüzine ṭutar elin ‘āşıḳ velī
Gizli ṭutup anı elden itmemek ifşā ne güc

4 Ṣunsa bir nādān eger cām-ı murādı destine
Ger olursa minnetin çekmek anuñ dānā ne güc

5 Müşkilin ḥall itmege dānā gerek ‘aşḳuñ didüm
Ey **Riyāżī** geldi ġāyet zāhid-i nādāna güc

304 **Riyâzî Hayatı, Eserleri ve Edebi Kişiliği**, s. 280
3a ‘āşıḳ velī : ammā velī **D.**
4a cām-ı murād-ı destine : destine bir cām-ı murād **D.**
5b zāhid-i nādān : düşmen-i nādān **D.**

305

Bāḳī Ġazel

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

1 Gel ey dil ḫalḳa-i müşgīn-i zülf-i pür-şikenden geç
Düşersin rāh-ı tezvīre reh-i mekr ü fitenden geç

2 Saña cāy-ı ḫırām ey naḫl-i bālā gülşen-i cāndur
Nesīm-i nev-bahārī gibi gel ṣaḥn-ı çemenden geç

3 Neden bu menzil-i ḫākīde ārām iḫtiyār itmek
Senüñ cāndur yirüñ ey tīr-i dilber sen bedenden geç

4 Bu bāzār içre düşmez dāne-i eşküm gibi gevher
Gel ey cān riştesi şimden girü dürr-i 'Adenden geç

5 Kemend-i zülfi ey **Bāḳī** saña çoḳ bend geçmişdür
Velī sen ġamze-i ḫūn-rīzi cevrin gör geçenden geç

118 a

306

Ġazel-i Meẕāḳī

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Yārsuz bir dem ḳarār-ı 'aşḳ-ı nā-kām güc
Ḥaḳ budur kim böyle bir āvāreye ārām güc

2 Bir nefes el virse vaṣl-ı dilber-i nāzik-mizāc
Ṣabr ile te'ḫīr-i müşkil cebr ile ibrām güc

3 Görmedükçe gün yüzüñle zülf-i şeb-rengüñ senüñ
Rüstem-i 'uşşāḳ-ı zāra farḳ-ı rūz u şām güc

---

305 **Bākī Divanı**, s. 119
1b düşersin rāh-ı tezvīre : düşersin dām-ı tezvīre **D.**
306 **Mezākī Divanı**, s. 306

4 Ḳayd-ı zülfüñden ḫalāṣ olmazsa murġ-ı dil n’ola
İnḳıṣām-ı tār-ı bend-i pīç pīç-i dām güc

5 Sāġar-ı zerrīnden mey içmemek āsān velī
Terk-i ẕevḳ-i ṣoḥbet-i ḫūbān-ı sīm-endām güc

6 Ey **Meẕāḳī** içmesün ya n’eylesün erbāb-ı ġam
Bādesüz def‘-i ġumūm-ı dehr-i pür ālām güc

307

Ġazel-i Meẕāḳī

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1 Öyle mest-i nāza bī-pervā niyāz itmek de güc
Ṣabra ṭāḳat ḳalmadı ifşā-yı rāz itmek de güc

2 Nīl-i vuṣlat mümteni‘ ḳaṭ‘-ı temennā ḫod muḥāl
Yoḳ ḥaḳīḳatden eṡer terk-i mecāz itmek de güc

3 Dest-i ḥasretle girībān-ı taḥammül oldı çoḳ
Aġlamaḳ da müşkil āh-ı cān-güdāz itmek de güc

4 Gerçi dil ālūde-dāmān-ı melāmetdür velī
Ka‘be-i kūyın ḳoyıp ‘azm-i Ḥicāz itmek de güc

5 Ey **Meẕāḳī** żabṭ-ı raḫş-ı ḫāme de āsān degil
Böyle bir vādīde ammā türktāz itmek de güc

---

307 **Mezākī Divanı**, s. 306

118 b

308

Ġazel-i Cevrī

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Ġamzesi ḳan dökmede müjgāna itmez iḥtiyāc
Öyle ḫūnī ḫançer-i bürrāna çekmez iḥtiyāc

2 Çeşm-i şūḫı meclis-ārā-yı nezāket olmaġa
Güft u gūy-ı ġamze-i fettāna çekmez iḥtiyāc

3 Ġamzesi nūş itse çeşmi aña raġmen ḳan içer
Birbirine ol iki mestāne çekmez iḥtiyāc

4 Şöyle virmiş naḳd-ı cān u dil ġınā ol şūḫa kim
Sīm-i eşk-i 'āşıḳ-ı giryāna çekmez iḥtiyāc

5 Eşk-i dīde ḫūn-ı dil **Cevrī**ye ser-māye yeter
Dürr-i deryāya 'aḳīḳ-i kāna çekmez iḥtiyāc

309

Ġazel-i Nef'ī

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Ölmek āsān 'āşıḳa bir dem firāḳ-ı yār güc
Böyle müşkil derd esīri ḫasteye tīmār güc

2 'Aşḳ mühlik yār ġāfil mübtelālar n'eylesün
Birbirine derdini inkār güc iẓhār güc

---

308 **Cevrî Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Divanının Tenkitli Metni**, s. 188

309 **Nef'ī Divanı**, s. 293
2b iẓhār güc : ikrār güc **D.**

3 Gerçi ‘aşḳ iẓhārı bī-tāb olmayınca güc olur
Dilber ammā müddeā-fehm olıcaḳ inkār güc

4 Yār eger ‘āşıḳ ne eylerse maḥabbet iḳtiżā
İtmemek olur maḥallinde anı iẓhār güc

5 Olsa **Nef‘ī** n’ola ger endīşesiyle hem-zebān
N’eylesün ya ṣoḥbet-i yārān-ı nā-hemvār güc

119 a

310

Rūḥī-i Baġdādī Ġazel

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1 Sīne mecrūḥ u göñül maḥzūn u ḫāṭır pür-ḫarac
Ṣabra ḳaldı çāremüz “Eṣ-ṣabru miftāḥu’l-ferec”

2 Āh kim ol dem ‘itāba başlayup mestāne yār
Elde cām u bāde ḫançer der-miyān destār kec

3 Yār işigin öp didüm benden ṣabāya işidüp
Ol ṣanem olmaz ḳabūl ışmarlamaḳla didi ḥac

4 Ṭutalum bī-iḫtiyāruz biz ayaġuñ öpmede
Sende ey ẓālim nedür bir būse içün bunca lec

5 Kārgāh-ı ‘aşḳ **Rūḥī** bir ‘aceb dergāhdur
Kim ‘amīḳ olmış ḥavālisi anuñ “*min külli fecc*”

3a güc olur : cürm olur **D.**

310 **Bağdatlı Rūhī Divanı**, s.366

2a āh kim ol dem ‘iṭāba başlayup mestāne yār : āh ol dem ki ‘iṭāba başladı mestāne yār **D.**

4b sende ey żālim: senden ey żālim **D.**

5a ‘aceb dergāhdur : ulu dergāhdur **D.**

311

Ḳıṭ‘a

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1 Dā’imā ḫalḳa ḳaṭ‘-ı tevāżu‘ göster
Rūy-ı dil ṭavrını herkes ister
3 Mütevāżı‘ olanuñ Rabb-i Refī‘
Rütbe vü ḳadrini eyler terfī‘

119

312

Yaḥyā Efendi Ġazel

Mefā‘ilün fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

1 Gelür mi yine göñül bāġına bahār-ı feraḥ
Virür mi bir daḫi naḫl-i ümīd bār-ı feraḥ

2 Geçer mi hecr güni vaṣl gicesi irişüp
Şeb-i ġam āḫir olur mı irüp nehār-ı ferah

3 Ṭaġıtdı gülşen-i āmāli tünd-bād-ı sitem
Dirīg ‘ömr gibi geçdi rūzgār-ı feraḥ

4 Ḳalur çemende gider cân bu resme pejmürde
Bu sebzezārda aḳmazsa cūybār-ı feraḥ

5 Mekān-ı ḳuṣṣa maḥall-i sitemdür ey **Yaḥyā**
Bu tengnā-yı ġamı ṣanma ola cāy-ı ferah

---

312 **Yahya Divanı**, s. 44 / **Şeyhülislam Yahyā Divanı**, s. 63
1b naḫl-i ümīd : naḫl-i murād **Ş. Yahyā D.**
4a ḳalur çemende gider : ḳalur gider çemen **M.**
5b cāy-ı ferah : dār-ı ferah **Ş. Yahyā D.**

313

Ġazel-i Bāķī Efendi

Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün

1 Eylesün la'lini dermān dil-i bīmāra meded
Dostlar işte ben öldüm baña bir çāre meded

2 Zaḫm-ı sīnemden oķuñ pārelerin hep alma
Ṭursun Allāhı severseñ hele bir pāre meded

3 Güher-i cāmı yitürdük bizi ġam öldüriyor
Sāķiyā gel bulı vir ķanda ise ara meded

4 İḥtirāz itmedüñüz aldılar elden cāmı
Vāķıf itmeñ ṣaķınuñ kimseyi esrāra meded

5 Gice tenhā işigi ḫākine yüzler süreyin
Ṣaķınuñ kimse ḫaber virmesün aġyāre meded

6 Mededüñ ķalmadı feryād u fiġān eyleyecek
Saña kimden ire ey Bāķī-i bī-çāre meded

120 a

314

Ġazel-i Fā'iżī

Mef'ūlü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün

1 Fenn-i belāda oldı dil üstād-ı ehl-i derd
Şākird olamaz aña Ferhād-ı ehl-i derd

2 Cemşīd girse içine Ya'ķūb reft olur
Budur 'alāmet-i ḥazen-ābād-ı ehl-i derd

---

313 Bākī Divanı, s. 125

314 **Kafzāde Fā'izî –Hayatı Eserleri Sanatı- Tenkitli Divan Metni**, s. 175

3 Ḳays öldi gitti derdine dermān bulınmadı
Ṭutsa ʻaceb mi ʻālemi feryād-ı ehl-i derd

4 Aġyār-ı dūnı n'eyleyeyüm nā-ḳabūldür
Gerdūn yeg idi itmese bī-dād-ı ehl-i derd

5 Ḫalḳuñ doḳınma yarasına nīşter-mişāl
Ey **Fā'iżī** budur saña irşād-ı ehl-i derd

315

Ġazel-i Nefʻī

Feʻilātün feʻilātün feʻilātün feʻilün

1 Çekemem derd-i firāḳuñ meded ey māh meded
Görmedüm bunculayın bir ġam-ı cāngāh meded

2 Ġareżüñ cān ise ger ġamzeñe fermān eyle
Eylesün nāz ile bir şīve-i dil-ḫᵛāh meded

3 Żabṭ-ı āh eylemedür ʻāşıḳa evvel çāre
Ben ise āhsız ārām idemem āh meded

4 Dāġlar lāle gibi tāzelenür miydi eger
Āteş-i sīnemde āh itmese her gāh meded

5 Çīn-i zülfüñde giriftār ḳalurdı dil-i zār
İrişüp bād-ı ṣabā itmese nāgāh meded

6 Ḥāl pek müşkil eger itmez ise Ey **Nefʻī**
Himmet-i āṣaf-ı ṣāḥib-dil-i āgāh meded

---

315 **Nefʻī Divanı**, s. 294

7 Ḥāfıż-ı genc-i kerem ḥażret-i Aḥmet Paşā
Geh ider ehl-i recāya geh ü bī-gāh meded

8 Ḳaldum ayaḳda perīşān u mükedder aḥvāl
Dest-gīr ol baña ey Āṣaf-ı Cemgāh meded

9 Böyle dermāndelerüñ derdine dermān it kim
Her işüñde saña da eyleye Allāh meded

120 b

316
Ġazel-i Şeyḫü'l-İslām Yaḥyā Efendi

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

1 Getür ol cāmı ki derd ehline ḥālet getürür
Gider ol ṣoḥbeti kim saña nedāmet getürür

2 Vuṣlat oldur ki anuñ olmaġa ardunca firāḳ
Aña şād olmaña ṣonuñda nedāmet getürür

3 Secdeye vara niyāz ehli hemān dāl gibi
Ol elif ḳaddi ḳıyām itmege ḳāmet getürür

4 Yāre mestāne varan şevḳ ile mestāne gelür
'Aşḳ odur ādemi mest ide melāmet getürür

5 Adın işitmek ile oldı ḳulaḳdan 'āşıḳ
Yüzini görmege **Yaḥyā** nice ṭāḳat getürür

---

7 8 ve 9. beyit : **-M**
316 **Yahya Divanı** ve **Şeyhülislam Yahyā Divanı**'nda bulunamadı.

317

Ġazel-i Yaḥyā

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

1 Niçün bī-çārenün dildār mehcūr olduġın ister
Nişān-ı tīrinüñ ol ḳaşı yā dūr olduġın ister

2 'Aceb bilsem niçün vīrān ider dil mülkini dilber
Hemīşe şāh olan ḫod mülki ma'mūr olduġın ister

3 Şarāb-ı nāz gelmiş gözine āşūbı arturmış
Göñül ol çeşm-i mestüñ şimdi maḫmūr olduġın ister

4 Zevāli ġuṣṣasın çeksün diyü ni'met virür yoḫsa
Felek ehl-i dilüñ ṣanmañ ki mesrūr olduġın ister

5 Ruḫuñ şevḳiyle ölmek ārzūsın eylemiş **Yaḥyā**
Virüp īmān ile cān ḳabri pür nūr olduġın ister

121 a

318

Ġazel-i Yaḥyā

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Nān-ı ḫuşk ile ḳanā'at gibi bir ni'met mi var
Künc-i istiġnā gibi bir gūşe-i rāḥat mı var

2 Kimden eylersin ricā kime idersin ilticā
Ḳanı bir ehl-i mürüvvet kimsede himmet mi var

---

317 **Yahya Divanı**, s. 53 / **Şeyhülislam Yahyā Divanı**, s. 81
2a niçün bī-çārenüñ : dil-i bī-çārenüñ **Ş. Yahyā D.**
2a dil mülkini : dil şehrini, şāh olan : şahlar **Ş. Yahyā D..**
3a gelmiş gözine : gelmiş göz yine gelmiş **Ş. Yahyā D..**
318 **Yahya Divanı**, s. 78 / **Şeyhülislam Yahyā Divanı**, s. 132

3 ‘İzzet-i dünyā içün memnūnı olmam kimsenüñ
Çekmege bār-ı belā-yı minneti ṭâḳat mi var

4 Her ḳaçan varsañ ṣafā geldüñ diyü her gūşeden
Varacaḳ pīr-i muġān dergāhıdur minnet mi var

5 Nice demdür sa‘y idersin fażl u dāniş kesbine
Yoḫsa **Yaḥyā** ma‘rifet erbābına raġbet mi var

319

Ġazel-i Yaḥyā

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1 Rāst geldüm yāre bir serv-i dil-ārādur gider
Pāyına ‘uşşāḳ düşmüş bir temāşādur gider

2 Ḳanda gitsen zülf-i pür-çīnüñden ayrılmaz göñül
Kār u bāruñ baġlamış ḥāżır müheyyādur gider

3 Cāme-i gülgūn ile olmuş o şeh eşheb-süvār
Ṣan nesīm-i ṣubḥ ile gül-berg-i ra‘nādur gider

4 Kār-ı dīn ışmarlanur dünyāyı bilmez ġāfile
Söze āġāz itse ammā dīn ü dünyādur gider

5 Bī-beḳādur devlet ü dünyāyı **Yaḥyā**dan işit
Başuña alma belā-yı ‘aşḳı ġavġādur gider

4a geldüñ diyü : geldüñ denür **Ş. Yahyā D.**
5b ma‘rifet erbābına : ma‘rifet aṣḥābına **Ş. Yahyā D.**
319 **Yahya Divanı**, s. 64 **/ Şeyhülislam Yahyā Divanı**, s. 103
5a devlet ü dünyāyı : devlet ü ikbāl **Ş. Yahyā D.**

121 b

320

Ġazel

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Yaḳdı göñlüm āşiyānın yār itdi tār u mār
Añlamam kim şāh-bāz-ı 'aşḳ ide anda ḳarār

2 Āb-ı Ḥayvān olsa da vaṣluñ getürmem göñlüme
Ḥayli demdür şīşe-i ḫāṭırda vardur inkisār

3 Cāme-i tenden ṣıḳıldı şimdi cān-ı nā-tüvān
Ḫil'at-ı in'ām-ı çarḫı kendüye eyler mi bār

4 Evc-i istiġnādadur pervāz-ı bāz-ı hem-tā
Ḥamdulillah kim ḳanā'at ṣaydın itmişdür şikār

5 Rūzgārındandur **Ümīdī** dīvārı da gör (?)
Ḳonmasun dirseñ derūn-ı ḫāṭıra pençe-i [..]

321

Ġazel-i Bahāyī

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

1 Ruḫundan şem'-i meclis var ise şerm ü ḥicāb eyler
Ki pervāne perin ruḥsārına dā'im niḳāb eyler

2 Ḥücūm-ı cān-fürūşān-ı ġam-ı dildārı görmişdür
Anıñçün tīri cān almaḳda çāḳ böyle şitāb eyler

3 Giderse cūy-ı seyl-āb-ı sirişküm bir zamān böyle
Esāsından bu deyr-i saḫt-bünyādı ḫarāb eyler

---

321 **Şeyhülislam Bahâyî Efendi Divanından Seçmeler**, s. 180
3a giderse cūy-ı seyl-āb : cūş-ı seyl-āb **D.**

4 Ḫam-ı zülfinde yārin dil o murġ-ı çāre-cūdur kim
Kemend-i dām-ı ṣayyād içre ṭurmaz ıżṭırāb eyler

5 **Bahāyī** ḫāne-i ümmīd ḳalmaz böyle der-beste
Nesīm-i luṭf eser elbetde bir gün fetḥ-i bāb eyler

122 a

322

Ġazel-i Bahāyī

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün

1 Dünyāyı ḫarāb itdi o mestāne baḳışlar
Ol çeşm süzüşler o ġazālāne baḳışlar

2 Ṭāḳat mı ḳor ādemde yerinden o ḳopuşlar
Ol raḫş sürüşler o levendāne baḳışlar

3 Ādemde taḥammül mi ḳor ey gözleri āhū
Düzdīde nigāh ile o yabāne baḳışlar

4 'Ālemde naẓīrīn yoġ iken ey şeh-i ḫūbān
Bilsem kimedür yine bu ḥaṣmāne baḳışlar

5 Bīgāne naẓar dostlara elde de var mı
Hep sende midür yoḫsa bu bīgāne baḳışlar

6 Naḫçīre ṭoḳındı gibi çeşmüñ yine ey şūḫ
Bīhūde degildür o beyābāne baḳışlar

7 Ḫūn-ı dil-i pürḫūn-ı **Bahāyī**yi düketti
Çeşmüñde o cādū-yı tatārāne baḳışlar

---

322 **Şeyhülislam Bahâyî Efendi Divanından Seçmeler**, s. 182
5 ve 6. beyit : -**D.**
7b çeşmüñde : çeşmüñden **D.**

323

Ġazel-i Yaḥyā Efendi

Fāʻilātün fāʻilātün fāʻilātün fāʻilün

1 ʻĀşıḳuñ almaġa cānın tīr kim cānān atar
Ol ḫadengüñ üstüne bī-çāre ʻāşıḳ cān atar

2 Söz atar ḫışmı ile kūyından raḳībe ol perī
Yā melek İblīse gökden āteş-i sūzān atar

3 Seng gelse yārdan ʻāşıḳ öper başına ḳor
Gūyiyā iḥsān ider ḫvān-ı keremden nān atar

4 Çıḳmaġ içün gūşe-i bāmına her şeb ol mehüñ
ʻAşıḳ-ı şeydā kemend-i nāle vü efgān atar

5 Reh-güẕār-ı yārdan cem eylesünler luṭf idüp
Üstüme **Yaḥyā** ḳaçan kim ṭopraġum yārān atar

122 b

324

Ġazel-i Bāḳī

Mefʻūlü fāʻilātü mefāʻīlü fāʻilün

1 Ṭurmaz yanumda ḫançerini vaṣf ider nigār
Yaʻnī baña ṭoḳındurur ol şūḫ-ı şīvekār

2 Ġāyetde teşne idi göñül āb-ı vaṣluña
Susızlıġını kesdi o şemşīr-i ābdār

3 Zülfi elinden almaġa cān-ı belā-keşi
Boynın ḳulaġın öpdi girībān u gūşvār

---

323 **Yahya Divanı**, s. 53 / **Şeyhülislam Yahyā Divanı**, s. 80
324 **Bākī Divanı**, s. 130

4 Yāḳūt u la‘li bir birine urdı lebleri
İdüp niṣār sözde nice dürr-i şāhvār

5 Ḫaylī dimāġ baġladı ‘ālemde **Bāḳi**yā
Ḥāl-i nigāra beñzeyeli nāfe-i Tatār

325
Ġazel-i Bāḳī

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

1 Eser āhum yili kūyuñda cism-i nā-tüvān ditrer
Çemen saḫnında gūyā bāddan berg-i ḫazān ditrer

2 Göñül bir nāzük-endāmuñ viṣāli ḫ^{v}ānın özler kim
Teni pālūde-i ter gibi degseñ bir zamān ditrer

3 Ḳamer cāmı bu eyvān üzre dā’im ṣınduġı bu kim
Ṣadā-yı tūp-ı āhumdan zemīn ü āsmān ditrer

4 Şu māhī gibi kim ḫāk üzre düşmiş ṣudan ayrılmış
Zülāl-i tīġ-i dilberden cüdā cismümde cān ditrer

5 Mey-i dūşīneden **Bāḳī** yine maḫmūra beñzersin
Elüñde ṭurmayup cām-ı şarāb-ı ergavān ditrer

---

325 **Bākī Divanı**, s. 188
4b cismümde cān ditrer : cisminde cān ditrer **D.**

123 a

326

Ġazel-i Bāḳī

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Dil ne miḥnetden ḳaçar hergiz ne ġamdan incinür
Hecr elinden çekdügi cevr ü sitemden incinür

2 Ḳatlüme engüşt-i yār itsün işāret ġam degül
Ḳangı nā-dāndur o kim ḥükm-i ḳalemden incinür

3 Olsa ḳahruñla muḳayyed luṭfıdur iḥsānıdur
Yār eger incinse de maḥż-ı keremden incinür

4 Ḳāmeti servin nem-i eşküm ser-efrāz eyledi
N'oldı ol nāzük-nihāle şimdi nemden incinür

5 Gözlerüm yaşını sūfī istemez nem ḳılduġum
Görmedüm bir böyle ḫār 'ālemde yemden incinür

6 Āsitānın bir zamān ālūde ḳıldı ḫūn-ı eşk
Baña dilber **Bāḳī**yā daḫi o demden incinür

327

Ġazel-i Fā'iżī

Müfte'ilün mefā'ilün müfte'ilün mefā'ilün

1 Elde sebū ile ḳaçan bezme mey-āverān gelür
Leşker-i ġam cevābına gürz ile pehlevān gelür

2 Tesliyetüñ ṭarīḳını pīr-i muġān bilür hemān
Ġamla varan cenābına ḫurrem ü şādmān gelür

---

326 **Bākī Divanı**, s. 147
5a nem ḳılduġum : yem ḳılduġum **D.**
6a āsitānın bir zamān ālūde ḳıldı ḫūn-ı eşk : ḫūn-ı eşküm bir zamān ālūde ḳıldı işigin **D.**
327 **Kafzāde Fā'izî –Hayatı Eserleri Sanatı- Tenkitli Divan Metni**, s.177

3 Anı da böyle añduran sāġar-ı zer-nigārıdur
Yoḫsa bu kevne Cem gibi çoḳ şeh-i kām-rān gelür

4 Cāmdan itmek isterin ben daḫi tevbe ṣūfiyā
N'eyleyin üstüme ṭutar sāḳī-i dil-sitān gelür

5 Ġāfil iken bu rūzgār bezm-i ṣafādan al murād
Meclis-i 'ayş-ı telḫ ider **Fā'iżi**yā zamān gelür

123 b

328

Fā'iżī Ġazel

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

1 Şerer-i dil felege çıḳmaya bir şeb yoḳdur
Baña öykünmege aġyārda kevkeb yoḳdur

2 Çeşme-i āb-ı ḥayāta kimi irgürdi bu dehr
Göñül ol fikri ḳo dünyāda o meşreb yoḳdur

3 Kendi kendi ile söyleşse 'aceb mi Mecnūn
Sözini añlar anuñ çünki muḫāṭab yoḳdur

4 Ḫārı elden ḳoma vaṣl ister iseñ ey bülbül
Şimdi şāh-ı güle bir öyle muḳarrib yoḳdur

5 Cür'asın ḳurtara bilsüñ tek anuñ **Fā'iżi**yā
Bunda erbāb-ı dile cām-ı leb-ā-leb yoḳdur

3a añduran : egdüren **D.**
3b kevne : gūne **D.**
328 **Kafzāde Fā'izî –Hayatı Eserleri Sanatı- Tenkitli Divan Metni**, s.190
3a kendi kendi ile : gendü gendüyile **D.**

329

Müfred

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

İşte ney işte kebāb işte şarāb
N'eyleyim āh benüm sāḳī-i devrānum yoḳ

330

Ġazel-i Fā'iżī

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Bir ṭarafdan baḫt ṭurmaz dā'imā yüz döndürür
Bir ṭarafdan rāst gelsem dil-rübā yüz döndürür

2 Devr-i girdāb-ı cefādur çenber-i gerdūn-ı dūn
Bunda ey dil āşinādan āşinā yüz döndürür

3 Ṣūret-i mihrin görüp aldanma gerdūnuñ ṣaḳın
Ber-ḳarār olmaz bu çerḫ-ı bī-vefā yüz döndürür

4 Varsa gülzāra peyām-ı maḳdemüñsüz bād-ı ṣubḥ
Her gül-i ṣad-bergi bāġuñ dilberā yüz döndürür

5 Türktāze 'işve vü nāzuñdan irmekle ġubār
Ṣanma senden **Fā'iżī**-i mübtelā yüz döndürür

---

329 1a : Mısra eksiktir.
330 **Kafzāde Fā'izî –Hayatı Eserleri Sanatı- Tenkitli Divan Metni**, s.184
3a ṣaḳın : dilā **D.**
5a Türktāze : Türk-tāz-ı **D.**

124 a

331

Ġazel-i Fā'iżī

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

1 Ġayrılar gerçi ki aġyār gözinden ṣaḳınur
Seni bu 'āşıḳ-ı dīdār gözinden ṣaḳınur

2 Gözini yummasa ol derd ile her şeb yiridür
Çün ḫayālüñ dil-i bīdār gözinden ṣaḳınur

3 Nāmeñe 'āşıḳ-ı giryān ḳıyamaz baḳmaġa
Anı ey şūḫ-ı sitemkār gözinden ṣaḳınur

4 Üstine perde çekerse n'ola ey mihr-i cihān
Seni bu çeşm-i remeddār gözinden ṣaḳınur

5 Bozılur reşk ile gülşende ḳoparsañ nergis
Fā'iżīveş seni gülzār gözinden ṣaḳınur

332

Ġazel-i Fā'iżī

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

1 Gidermiş ilden evvel ṣoḥbetüñ ile ġuṣṣalar ġamlar
Ḳanı ey cām-ı Cem ol şevḳler ol eski 'ālemler

2 Daḫi ben şimdi bildüm rūzgāruñ n'iddigüñ ey dil
Bilinmezmiş ṣafā-yı vaṣl-ı yār ile geçen demler

---

331 **Kafzāde Fā'izî –Hayatı Eserleri Sanatı- Tenkitli Divan Metni**, s.189
332 **Kafzāde Fā'izî –Hayatı Eserleri Sanatı- Tenkitli Divan Metni**, s.186
2a n'iddügüñ : neydügin **D.**

3 Mübārek olsun ey şūḫ-ı cihānum reşkimüz yoḳdur
Yeñiden āşinālar mübtelālar tāze hem-demler

4 Seḥerden mührelerse yeridür mihr-i cihān-ārā
Gülüñ evrāḳ-ı sürḫın jāle-i ter her gice nemler

5 Tehī olmadı hergiz bāde-i rengīn ma'nādan
Revādur **Fā'iżī** reşk itse cām-ı ṭab'uña Cemler

124 b

333

Ġazel-i Veysī Efendi

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 'Āşıḳ-ı miskīni ṭurmaz çeşm-i cānān aġladur
Böyle ḳalursa o kāfir çoḳ Müselmān aġladur

2 Meyl ider Şīrīn lebünden āh u efġānın alur
Ṭıfl-ı cānı ol lebi şīrīn her ān aġladur

3 Şöyle ḥālet var ṣadā-yı bā-ṣafāsında anuñ
Naġme itse ādemi yār ḫūş elḥān aġladur

4 Nāvek-i dil-dūz-ı ġamla dillerin pür-ḫūn ider
Ol ḥarāmī ġamzeler 'āşıḳlara ḳan aġladur

5 **Veysi**yā şād olma vaṣl-ı yāre kim 'āşıkları
Ẕevḳ-i vuṣlat güldürürse derd-i hicrān aġladur

4b : her gice nemler : giceden nemler **D.**
333 1b : Müselmān : Müslimān **M.** Vezin gereği düzeltilmiştir.

334

Ġazel-i Veysī

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

1 Cihān içre büt-i deyre ṭapanlar gerçi kāfirdür
Seni ammā görüp de ṭapmamaḳ küfre berāberdür

2 Ten-i zerd ü nizārumda sirişküm ḳaṭresi cānā
Dizilmiş rişte-i bārıña gūyā dür ü gevherdür

3 Ṭururken ol sehī bālā göge çıḳsa n'ola Ṭūbā
Felek alçaḳlara mā'il zamāne sifle-perverdür

4 Şeb-i tārīkidür miḥnet ṣafā rūz-ı dil-efrūzı
Fürūġ-ı sāġar-ı ṣaḥbā şu'ā-ı şem'-i ḫāverdür

5 Göñül bir gülsitānuñ bülbülidür şimdi ey **Veysī**
Nihāli sā'id-i sāḳī gül-i ḫandānı sāġardur

125 a

335

Ġazel-i Veysī

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

1 Ḥālet-i vuṣlat-ı dilber ne 'aceb yerler olur
Ādemüñ 'aḳlı gider ẕevḳ ü ṣafādan yer (?) olur

2 Tār-ı mū-yı siyehi illere miskīnlik ider
Dil-i sevdā-zedeyi görse hemān ejder olur

3 İtme şemşīr-i dili seng-i cefā ile şikest
Ṣaḳın ey dost ki her pāresi bir ḫançer olur

4 ‘Āşıḳuñ almaz iseñ teff-i semūm-ı āhın
Mīve-i bāġ-ı cemālüñ daḫi nazikter olur

5 Def‘ iderler oturup bir yere hicrān-ı elemin
Mey olur sāġar olur **Veysī**-i ġam-perver olur

336
Ġazel-i Yaḥyā
Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1 Zülf-i pür-çīnüñ ġamından dīde kim pür āb olur
Her ne baḥre kim düşerse ḳaṭresi girdāb olur

2 Göz yumup açınca ṭurmaz gelse dilber ḫāneme
Baḫt-ı bīdār olmasa devlet ḫayāl-i $ḫ^{v}$āb olur

3 Yāre açsa sīneye dilber gelür cāna ferāh
‘Āşıḳ-ı bī-çāreye ol yāre fetḥ-i bāb olur

4 İtseñ ‘āşıḳdan ḥaẕer ḳıl ey cevān-ı tünd-ḫū
Kim nice ma‘mūreler vīrān ider seyl-āb olur

5 Bir dile **Yaḥyā** ṭoḳınsa pertev-i feyż-i Ḫudā
Ẕerre-i nā-çīz iken ḫūrşīd-i ‘ālem-tāb olur

336 **Yahyā Divanı**, s. 54 / **Şeyhülislam Yahyā Divan**, s. 83
4a itseñ ‘āşıḳdan : eşk-i ‘āşıḳdan **D.**

125 b

337

Ġazel-i Meẕāḳī

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün

1 Alnındağı ol zaḫm-ı melāḥat-es̱eri gör
Gel 'ārif iseñ nükte-i Şaḳḳü'l-Ḳameri gör

2 Baḳ leẕẕet-i güftār-ı şeker-bārına yārüñ
Hengām-ı tekellümde olan şīveleri gör

3 İm'ān-ı naẓarla dehenin eyle temāşā
Dürc-i güher ü ḥoḳḳa-i lü'lü'-i teri gör

4 Murġ-ı dil-i nālān nice ṣayd olmasun andan
Ol çeşm-i şikār-efken-i şāhin-naẓarı gör

5 Yanmış gibi ol şem'-i żiyā-baḫşa Meẕāḳī
Sūz-ı dil-i pervāne-i bī-bāl ü peri gör

338

Ġazel-i Meẕāḳī

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

1 Gelüp üfdādeler ṣaf ṣaf olup 'arż-ı niyāz eyler
O şūḫ-ı nāzenīn anlar niyāz itdükçe nāz eyler

2 Ṣaḳın mücrim idinme ġamze-i ġammāz-ı dildārı
O bir ser-mest-i bī-pervādur āḫir keşf-i rāz eyler

---

337 Mezākī Divanı, s. 347
338 Mezākī Divanı, s. 362

3 Dil-i āhen-nihād-ı dilbere te’s̱īr ider lā-büd
Ḳaçan ‘āşıḳ derūn-ı dilden āh-ı cān-güdāz eyler

4 Düşenler rāh-ı ‘aşḳa şevḳ-i fikr-i vaṣl-ı yār ile
Ne reh-zenden ḥaẕer ne terk-i serden iḥtirāz eyler

5 Belā-yı hecr ü seydā-yı ser-i zülfüñle sulṭānum
Meẕāḳī daḫi çoḳ endīşe-i dūr u dırāz eyler

126 a

339

Ġazel-i Meẕāḳī

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1 Yārsuz ‘āşıḳ-ı ġamgīnde meserret mi olur
Rūḥsuz hiç ten-i fersūde de rāḥat mı olur

2 Yār ile leb-be-leb ü sīne-be-sīne olasın
Bundan özge daḫi ‘ālemde sa‘ādet mi olur

3 Ne bilür nān u nemek ḥaḳḳını ḫūbān-ı zamān
Ḥāṣılı şimdi güzellerde ḥaḳīḳat mi olur

4 Ne ‘aceb bilmese ḳadr-i ḫaṭ-ı yāri aġyār
Her kişi vāṣıl-ı iksīr-i ḥaḳīḳat mi olur

5 Bī-bahā olsa **Meẕāḳī** n’ola bu naẓm-ı terüñ
Böyle silk-i dür-i şeh-dāneye ḳıymet mi olur

---

339 **Mezākī Divanı**, s. 345
4b vāṣıl-ı iksīr-i ḥaḳīḳat : vāṣıl-ı iksīr-i maḥabbet **D.**

340

Ġazel-i Yaḫyā

Mef‘ūlü fā‘ilātü mefā‘īlü fā‘ilün

1 Gīsūlaruñ dil almaġa tedbīr itdiler
İki bölükle ‘ālemi tesḫīr itdiler

2 Sāḳī-i bezmüñ aldılar āḫir ayaġını
Ṣūfī vü şeyḫ ṣavma‘ada el bir itdiler

3 Birisi sübḥa aldı ele biri cām-ı mey
Gūyā ki rind ü zāhidi taḫyīr itdiler

4 Ol iki zülf ayaḳ dolayup bī-sebeb dile
Bir bī-günāhı beste-i zincīr itdiler

5 Çeşmi aġardı aġlamadan ḳaddi oldı lām
Yaḫyāyı tāzeler ġam ile pīr itdiler

126 b

341

Ġazel-i Cevrī

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1 Çeşmi ḳaṣd itse dile ġamzesi ḥāżır bulunur
Her zamān pīş-rev-i fitne o kāfir bulunur

2 Bāġ-ı dilde gül-i maḳṣūd bulunmaz yoḫsa
Lāle-i ḥasret o gülzārda vāfir bulunur

---

340 **Yahyā Divanı**, s. 57 / **Şeyhülislam Yahyā Divan**, s. 89
341 **Cevrî Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Divanının Tenkitli Metni**, s. 201
1b piş-rev-i fitne : piş-ver-i fitne **D.**
3a ‘aşḳ ile virān olsa : ‘aşḳ ile virān ise **D.**
5a naẓm-ı Cevrīye : şir-i Cevrīye **D.**
5a gevher-i .. : cevher-i.. **D.**

3 Ḫāne-i dil ne ḳadar ‘aşḳ ile vīrān olsa
Derd ü ġamdan yine elbette müsāfir bulunur

4 Arasañ ḫāk-i ḫarābātı eger ey ṣūfī
Dīde-i cānuñ içün kühl-i cevāhir bulunur

5 Naẓm-ı **Cevrī**ye n’ola gevher-i kem-yāb disem
Öyle bir nādire-gū ḥaḳ bu ki nādir bulunur

342

Ġazel-i Cevrī

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün

1 Ālüftelerüz hem-ṣoḥbetümüz rūḥ-fezādur
‘Aşḳ u dil ü dilber bize yārān-ı ṣafādur

2 Peymānemüzüñ bādesi esrār-ı maḥabbet
Esrārumuzuñ neşvesi ṣahbā-yı vefādur

3 Pākīze-reviş ‘ārif ü ālūde-i ‘aşḳuz
Bu ṭavr-ı pesendīde bize dād-ı Ḫūdādur

4 Hem-ṣoḥbet-i rāz eylemezüz ‘aḳl-ı fużūlī
Erbāb-ı dile s̱ıḳlet-i nā-dān ne belādur

5 **Cevrī** ki ider nüh felekuñ luṭfına şīve
Yārān-ı sitem-pīşeye nāz itse revādur

---

342 **Cevrî Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Divanının Tenkitli Metni**, s. 205
1a hem-ṣoḥbetümüz : ṣoḥbetümüz **M.** Vezin gereği düzeltilmiştir.
2b ṣaḥbā-yı vefā : ṣaḥbā-yı ṣafā **D.**

127 a

343

Ġazel-i Cevrī

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Mest ider ḫūş-yārı ʻaşḳuñ dāstānı böyledür
ʻĀşıḳuñ keyfiyyet-i rāz-ı nihānı böyledür

2 Dāġ-ı ümmīd ü temennādan tehīdür sīnesi
Merd-i ṣāḥib-himmet-i faḳruñ nişānı böyledür

3 Zehre sükker ḫāre gül cevre vefā ol dā'imā
ʻĀlem-i fānīde resm-i zindegāni böyledür

4 Telḫ olur āḫır ḫumārından dimāġ-ı cān u dil
Leẕẕet-i ṣaḥbā-yı ẕevḳ-ı dehr-i fānī böyledür

5 Nükte-i eşʻār-ı **Cevrī** ʻaḳl-ı deng ü lāl ider
Āşinā-yı rāz-ı ʻirfānuñ lisānı böyledür

344

Ġazel-i Ṣabrī

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

1 Şevḳ her yerde bulınmaz dil-i dānāda olur
Şeb-çirāġı arama cūyda deryāda olur

2 ʻAşḳ ṭursun ḳo mecāzī ise de göñlüñde
Āb-ı engūr ḫum içre ṭuraraḳ bāde olur

---

343 **Cevrî Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Divanının Tenkitli Metni**, s. 208
3a zehre sükker : zehre şekker **D.**

344 **Sabrī Şākir Divanı Tıpkıbasım**, s. 76
1a her yerde : her dilde **D.**

3 Gerçi kim ‘aḳl gider varılıcaḳ meykedeye
Hele bir pāre kişi ḳayddan āzāde olur

4 Çoḳ zamāndur çıḳalı ḫāṭır-ı vīrānumdan
Şimdi dīvāne göñül kūy-ı dil-ārādan olur

5 Naẓm-ı **Ṣabrī**de n’ola renk ü tekellüf yoġsa
Böyle pākīze ġazel āyineveş sāde olur

127 b

345

Ġazel-i Ṣabrī

Mef‘ūlü fā‘ilātü mefā‘īlü fā‘ilün

1 Ḫālüñ ḫayāli ḥubb-ı ṣafāyı yetişdürür
Vaḳt-i keselde rūḥa ġıdāyı yetişdürür

2 Dībā-yı nāzdan bir iki günde seyr iden
Ḫayyāṭ-ı ḥüsn o ṭıfla ḳabāyı yetişdürür

3 Yāre urulmadan ne ḳadar ḳaçsa cān u dil
Ol ġamzeler ḫadeng-i cefāyı yetişdürür

4 Pīr-i muġānı gör bu ḳadar bāde-keşlere
Ṣahbā-yı ‘ayş-ı rūḥ-ı fezāyı yetişdürür

5 Dil bām-ı āsmānda daḫi olsa **Ṣabri**yā
Zülfi aña kemend-i belāyı yetişdürür

345 **Sabrī Şākir Divanı Tıpkıbasım**, s. 83

346

Müfred

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Ṣoñ nefesdür gelsün ol merhem-tirāş-ı zaḫm-ı dil
Naḳd-i cān virsem gerek āyīne-i ruḫsārına

347

Ġazel-i Yaḥyā

Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün

1 Hemīşe merdüm-i çeşmüm ᶜ iẕār-ı yāra baḳar
Gözüm o pencereden ṣaḥn-ı lālezāra baḳar

2 Nesīm-i luṭfuñadur intiẓārı fülk-i dilüñ
Çoḳ oldı sāḥil-i miḥnetde rūzgāra baḳar

3 Zamān gelür yine zerrīn ḳadeḥ alur eline
Çemende nergis-i şehlā hemān bahāra baḳar

4 Seni gelür işidüp bāġa yāsemen cānā
Çıḳup o şevḳ ile dīvāre reh-güẕāra baḳar

5 Ne i'tibār bu evżā'a merd olan **Yaḥyā**
Ne ẕillete naẓar eyler ne i'tibāra baḳar

347 **Yahyā Divanı**, s. 60 / **Şeyhülislam Yahyā Divanı**, s. 96

128 a

348

Ġazel-i Ṣabrī

Mefā‘ilün fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

1 Ne bezmüñ şem‘isin pervāne-i bī-ṭāḳatüñ kimdür
Ne burcuñ māhısın pertev-perest-i ṭal‘atuñ kimdür

2 Kimüñle leb-be-leb zānū-be-zānūsın safālarda
Sebūveş hem-nişīnüñ cāmveş hem-ṣoḥbetüñ kimdür

3 Şikār-ı şaḫne-i hicrānuñ oldum ben hele şimdi
‘Aceb āsūde-i ser-mest ġurūr-ı vuṣlatuñ kimdür

4 Olurken cāna resm-i dāġ-ı miḥnet ṣunduguñ sāġar
Senüñ ey çarḫ-ı dūn memnūn-ı cām-ı ‘işretüñ kimdür

5 Maḳāmın bilseñ ehl-i şevḳdan kim ṭutdı **Ṣabrī**nüñ
‘Aceb şimdi terennüm-rīz-i bezm-i midḥatüñ kimdür

349

Ġazel-i Ṣabrī

Müfte‘ilün mefā‘ilün müfte‘ilün mefā‘ilün

1 Ġamzelerüñ ki ‘āşıḳuñ tāb u tüvānın aldılar
N’eyledilerse itdiler siḥr ile cānın aldılar

2 Cān u dile o ṭurreler virmedi ruḫṣat-ı niyāz
Şāhid-i ḥüsnünüñ yine her biri yanın aldılar

3 Raḫş-ı girān rikābiyede nāzdan idemez ḫırām
Şekve-girān-ı ‘aşḳ anuñ ṣanma ‘inānın aldılar

---

348 **Sabrī Şākir Divanı Tıpkıbasım**, s. 92
349 **Sabrī Şākir Divanı Tıpkıbasım**, s. 95

4 Ḥālini hiç ṣormañuz rind-i şārāb-āverüñ
Rāh-ı neşāṭın urdılar raṭl-ı girānın aldılar

5 Ġamzelerüñ tamām idüp **Ṣabrī-**i zārı ʻāḳıbet
Ḫāne-i ṣabrın açdılar naḳd-i revānın aldılar

128 b

350

Ġazel-i Ṣabrī

Mefāʻilün feʻilātün mefāʻilün feʻilün

1 Niyāz-ı nāme-i dil yāre bī-zebān oḳınur
Oḳınsa ger o perī meclis-i nihān oḳınur

2 Ṣadā-yı nāle degil ġarḳagāh-ı ġamdur bu
Sefīne-i dil-i ser-geştede ezān oḳınur

3 Yazılsa bir yere aḥvāl-i ʻālem-i ʻaşḳum
Miṣāl-i ṣafḥa-i taḳvīm bir zamān oḳınur

4 Gider kitāb-ı riyāyı bu demde ey vāʻiż
Dükense nüsḫa-i Cem naẓm-ı dil-sitān oḳınur

5 Bizümle ṣulḥa boyun virdi çarḫ ey **Ṣabrī**
Ṣadā-yı şīşe degil nāme-i emān oḳınur

---

350 **Sabrī Şākir Divanı Tıpkıbasım**, s. 94

351

Ġazel-i Nef'ī

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

1 Çekdigüm derdi ne hem-ḫāne ne hem-rāh bilür
'Āşıḳum ḥāl-i dil-i zārumı Allāh bilür

2 Dād o ẓālimden eger böyle ḳalursa nāzı
Ne fiġān-ı şeb ü ne āh-ı seḥergāh bilür

3 Söyleşilmez nigeh-i şūḫı 'aceb müstaġnī
Ne zebān-ı dil ü ne şīve-i dil-ḫv āh bilür

4 Ġamzesi āteş-i sūzāna girer bir cādū
Ne dil-i şu'le-feşān ne 'alev-i āh bilür

5 Böyle dilber ne belādur başuña ey **Nef'ī**
Her nigāhıñı ḳażā āfet-i cāngāh bilür

129 a

352

Ḥāfıẓ Aḥmed Paşa Baġdādda Sulṭān Murāda İrsāli

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Aldı eṭrāfumı 'adū imdāda 'asker yoḳ mıdur
Dīn yolında baş virür bir merdāne bir er yoḳ mıdur

2 Ḫaṣm-ı bed-kīş oyunda ruḫ-be-ruḫ şeh māt ide
Cenkte bir baş oynadur ferzāne server yoḳ mıdur

3 Bir 'aceb girdāba düştük çāresiz ḳaldıḳ meded
Āşinālar zümresinde bir şināver yoḳ mıdur

---

351 **Nef'ī Divanı**, s. 300
Ġazel-i Nef'ī : ġazel-i Cem'ī Efendi **M.**

4 Cenkte hem-pāmuz olup baş virüp baş almaġa
‘Arṣa-i ‘ālemde bir merd-i hünerver yoḳ mıdur

5 Āteş-i sūzān-ı a‘dāya bizümle girmege
Dehr içinde imtiḥān olmış semender yoḳ mıdur

6 Def‘-i bīdada tekāhülden ġaraż ne bilmezüz
Derd-i mażlūmān su’āl olmaz mı maḥşer yoḳ mıdur

7 Dergeh-i ‘alemdāra nāmemüz īṣāline
Bād-ı ṣarṣar gibi **Ḥāfıż** bir kebūter yoḳ mıdur

353

Sulṭān Murādın Aḥmed Paşaya Cevābı

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1 Ḥāfıẓā Baġdāda imdād itmege er yoḳ mıdur
Bizden istimdād idersin sende ‘asker yoḳ mıdur

2 Düşmeni māt itmede ferzāneyüm dirdüñ ezel
Ḥaṣma ḳarşu şimdi at oynatmaġa er yoḳ mıdur

3 Gerçi lāf urmāḳda yoḳdur saña hem-pā bilürüz
Līk senden dādda bir dād-güster yoḳ mıdur

4 Da‘vā-yı merdī iderken muḫanneṣlik neden
Ḫafv ider bārī yanuñda bir dil-āver yoḳ mıdur

5 Rāfiżīler aldı Baġdādı tekāhül eyledüñ
Saña ḫaṣm olmaz mı Ḥażret rūz-ı maḥşer yoḳ mıdur

---

353 **Hiciv ve Mizah Edebiyatı Antolojisi**

6 Bū Ḥanīfe şehrin ihmālüñle vīrān eyledüñ
Sende āyā ġayret-i dīn-i peyamber yoḳ mıdur

7 Bī-ḫaberken salṭanat iḥsān ider Perverdigār
Yine Baġdādı iḥsān muḳadder yoḳ mıdur

8 Rüşvet ile cünd-i İslāmı perişān eyledüñ
İşidilmez mi ṣanursın bu ḫaberler yoḳ mıdur

9 ʻAvn-i Ḥakla intiḳām almaġa aʻdādan meger
Bende-i dīn bir vezīr-i dīn-perver yoḳ mıdur

10 Bir Alī-sīret vezīri şimdi serdār eyledüm
Ḫıżr peyġamber muʻīn olmaz mı rehber yoḳ mıdur

11 Şimdi ḥāli mi ḳıyāṣ eyler ʻadūler ʻālemi
Ey **Murādī** pādişāh-ı heft-kişver yoḳ mıdur

129 b

354

Şeyḫī Ṣāḥib-i Ḫüsrev ü Şīrīn

Fāʻilātün fāʻilātün fāʻilātün fāʻilün

1 Cāna geçdi zaḫm-ı ġamzeñ raḥme himmet yoḳ mıdur
Bende oldumsa n'ola luṭf u mürüvvet yoḳ mıdur

2 Ḫāne-i ʻaşḳuñda ḫaste dil devāya muntaẓır
Ey ṭabībüm bir devā ḳılmaġa nevbet yoḳ mıdur

3 Dil esīr-i bend-i zülfüñdür ḫalāṣ emr-i muḥāl
ʻAbd-i dīrīne kitābet ya saʻādet yoḳ mıdur

---

7 8 9 ve 10. beyit : **-M**

354 **Şeyhī Divanı**'nda bulunamadı.

4 Ḳāmetüm ḫam ḳıldı derd-i miḥnet oldum bī-muḥāl
Ḫākden ref‘ eyleseñ luṭfa liyāḳat yoḳ mıdur

5 Şol ḳadar āh itdi **Şeyḫī** ṣubḥa dek ey māh-rū
İşiden raḥm eyledi ya sende şefḳat yoḳ mıdur

355

Ġazel-i Fużūlī

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

1 Perīşān ḫalḳ-ı ‘ālem āh u efġān itdigümdendür
Perīşān oldıġum ḫalḳı perīşān itdigümdendür

2 Ten-i zārumda derd-i ‘aşḳ gün günden füzūn olmaḳ
Yiten bī-derde tedbīr ile dermān ittigümdendür

3 Gözüm kim baġrımuñ ḳanın döker pergāle pergāle
Dem-ā-dem ārzū-yı lā‘l-i cānān itdigümdendür

4 Degil bī-hūde ger yaġsa felekden başuma ṭaşlar
Bināsın tīşe-i āhumla vīrān itdigümdendür

5 Ḳaçan rüsvā olurdum ḳan yutup ṣabr idebilseydüm
Melāmet çekdigüm bī-hūde efgān itdigümdendür

6 Ḫaṭā senden degil cismüm oḫuñdan bī-naṣīb olmaḳ
Ḥabāb-i eşk-i gülgūn içre pinhān itdigümdendür

7 **Fużūlī** iḫtilāṭ-ı merdüm-i ‘ālemden ikrāhum
Perīveşler ḫayālin mūnis-i cān itdigümdendür

---

355 **Fuzūlī Divanı**, s. 180

356

Selīm Beg

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Yine derd ehli içün māh-ı muḥarrem geldi
Aġlayup çāk-i girībān idecek dem geldi

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

Nedīm-i bezm-i ḥaṣṣü'l-ḥāṣ idi eyyām-ı ḫātemde
Kerem didikleri bī-kes 'aceb şimdi ne 'ālemde
Kerem bir murġ-ı dest-āmūz idi eyyām-ı ḫātemde
Uçup şimdi verā-yı Ḳāfa gitdi yoḳ bu 'ālemde

130 a

357

Ġazel-i Riyāżī

Mef'ūlü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün

1 Bu 'ālem-i se-rūze 'aceb gülsitān olur
Bir gün bahār olursa iki gün ḫazān olur

2 Mestāne ḫançerin çıḳarur oldı ġamzeler
Bir gün efendi meclis-i 'aşḳuñda ḳan olur

3 Her başı aġaran varur ol ḫāke yüz sürer
Dergāh-ı meykede ne ulu āsitān olur

4 Ben bir olam mı Ḳays ile kim serde dāġumuñ
Her biri murġ-ı miḥnete bir āşiyān olur

5 Baḳmadı ḳanlu yaşuma dilber **Riyāżi**yā
Bu demleri arar bulunmaz bir zamān olur

---

357 **Riyâzî Hayatı, Eserleri ve Edebi Kişiliği**, s. 309
3a aġaran : aġrıyan **D.**
3b ne ulu : ne 'aceb **D.**
5b arar bulunmaz : arar bulımaz **D.**

358

Ġazel-i Fużūlī

Mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

1 Ṣabādan gül yüzinde sünbül-i pür pīç ü tāb oynar
Ṣanasın per açup gülşende bir müşkīn ġurāb oynar

2 Ḫayāl-i ʿārıżuñ cevlān ider bu çeşm-i pür nemde
Nitekim mevcelenmiş ṣuda ʿaks-i āftāb oynar

3 Ruḫuñ görsem olur sūz-ı derūndan dürriler ẓāhir
Bahār eyyāmı ṣıçrar berḳ-ı raḫşende seḥāb oynar

4 Iraḳ olsun yaman gözden ne ḫoş sāʿatdür ol sāʿat
Ki ʿuşşāḳ ile maʿşūḳ eyleyüp nāz u ʿitāb oynar

5 Riyā-yı zāhid-i ḫuşküñ semāʿından n'olur ḥāṣıl
Ḫoş ol kim rind-i mey-ḫāre içüp cām-ı şarāb oynar

6 Bu ġamlar kim benüm vardur baʿīrin başına ḳoysañ
Çıḳar kāfir cehennemden güler ehl-i ʿaẕāb oynar

7 Ḳılar göz perdesin ḫūn-āb-ı ḥasret çāk her geh kim
Ruḫunda leẕẕet-i dīdār ẕevḳinden nikāb oynar

8 **Fużūlī** reşkden ditrer dil-i pür-ḫūnı ʿuşşāḳuñ
Binā gūşında yārüñ her ḳaçan kim dürr-i nāb oynar

---

358 **Fuzūlī Divanı**, s. 164
2b nitekim : nicük kim **D.**
3a ruḫuñ görsem olur sūz-ı derūndan dürriler ẓāhir : ruḫuñ görgeç olur sūz-ı derūn u dūd-ı dil ḥāṣıl **D.**
7 ve 8. beyit : **-M.**
8b binā gūşında : benāgāşunda **D.**

130 b

359

Ġazel

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

1 Çekerse şerḥalar tīġuñ ten-i ‘uryāne incinmez
Açarsa yāralar şemşīr-i ġamzeñ cāne incinmez

2 Yaḳarsa āteş-i hecrüñ diyārı cān-ı bī-bāküm
Yıḳarsa tīşe-i cevrüñ dil-i vīrāne incinmez

3 Şarāb-ı la‘l-i nābından görenler cür‘a ey sāḳī
Eger olmazsa vāṣıl çeşme-i ḥayvāne incinmez

4 O kim ‘āḳildür itmez ḳısmet-i taḳdīre istiġnā
İçer biñ cām-ı ḳahrı sāḳī-i devrāne incinmez

5 **Ḫalīlī** hergiz olmaz ṭa‘ne-i a‘dādan āzürde
Bu ẓāhirdür ki dānādur kim nādāne incinmez

360

Ġazel-i Rāsiḫ Taḫmīs-i ‘Aşḳī

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

I

1 Kesbimüz itmeñ müdām nālān-ı dilān üstine
Eylerüz Ya‘ḳūbveş giryān giryān üstine
3 Ḫāṭırum itmekdedür vīrān vīrān üstine
“Süzme çeşmüñ gelmesün müjgān müjgān üstine
5 *Urma zaḫmın sīneme peykān peykān üstine”*

---

360 **Aşkî ve Divanından Örnekler** ve **Şiir Mecmualarında XVI. ve XVII. Asır Divan Şiiri [Ubeydî- Aşkî- Şem'î- İşretî]** adlı eserlerde bulunamadı.

II

Künc-i miḥnetde ġam-ı hecrüñle oldum bī-ḥużūr
Böyle firḳatle geçürmede nice dem sāl ü şühūr
Ṣūretā şefḳat-zede bu bendesine vech-i nūr
“Dilde ġam var şimdilik ṣabr eyle gelme ey sürūr
Gelemez bir ḫāneye mihmān mihmān üstine”

III

Ṭāli‘um yāver olaydı irmiş idüm ḫalvete
Sergüzeşti şerḫ iderdüm rūz u şeb ol ḫūb büt
Yüz sürerken gāhice bir ḫāk-i pā-yi ‘izzete
“Yārdan mehcūr iken düşdüñ diyār-ı ġurbete
131 a *Dehr gösterdi yine hicrān hicrān üstine”*

IV

Ḳāmetüm çevgāne döndi ey yüzi bāġ-ı sebūh
Per ü bāl açdı tenümden uçmaġa yüz ṭutdı rūḥ
Vāṣıl-ı maḳṣūd olur mı virse de Ḥaḳ ‘ömr-i Nūḥ
“Rīze-i elmās eker her açdıġı zaḫma o şūḫ
‘Ömri var olsun iden iḥsān iḥsān üstine”

V

‘Aşḳiyāya kim riyā-pīşe dimişler ḥaḳḳına
Fāriġ-i āzādedir nūşdan dimişler ḥaḳḳına
Terk ider āḫir seni sevmez dimişler ḥaḳḳına
“Hem mey içmez hem güzel sevmez dimişler ḥaḳḳına
Eylemişler ***Rāsiḫ****a bühtān bühtān üstine”*

361

Ġazel-i Meylī

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

1 Ġama mu‘tād olan dil firḳate cānāne incinmez
Viṣāl el virmez ise miḥnet-i devrāne incinmez

2 Ser-i kūyuñda ṭaş (?) gūşesidir yer bulursa dil
Sorarsañ sen raḳībi daḫi hem yabāne incinmez

3 Kerem ḳıl eksik itme dā'imā düşnāmuñı cānā
Bilürsin ‘āşıḳ-ı zāruñ ki bu iḥsāna incinmez

4 Cefā nāveklerinden ḥaẓlar eyler bu dil-i mecrūḥ
Ne deñlü ḫançer-i āzār urursa cāna incinmez

5 Cihānuñ manṣıb u cāhından el çekdi bugün **Meylī**
Ne deñlü iltifāt olur ise nādāna incinmez

131 b

362

Ġazel-i Bī-bedel-i Sulṭān Murād Ḫān

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

1 Dem-ā-dem tīr-i hecrüñ atılursa cāna incinmez
Ḳaşı yāyum saña doġru gelen ḳurbāna incinmez

2 Ṣalup çāh-ı zenaḫdānuña bend itdi dili göñlüm
Mücerred bir fenā meşrebdür ol dīvāne incinmez

3 ‘Aceb mi tāb u nār-ı hecrüñe ṭāḳat getürmezse
Girürse ger semender āteş-i sūzāna incinmez

---

362 **Sultan Ücüncü Murad (Murādī) Hayatı, Edebī Kişiliği, Eserleri ve Divanının Tenkitli Metni**'nde bulunamadı.

4 Ḳıramaz eyler isem rūz u şeb ger nāle vü feryād
Gül üzre itdügi murġ-ı seḥer efġāna incinmez

5 Seni ṭaşlarlar ise kūyuña varduḳça incinme
Murādī kim ḳadem-rāha başa merdāne incinmez

363

Ġazel-i Fużūlī

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Nice yıllardur ser-i kūy-ı melāmet beklerüz
Leşker-i sulṭān-ı 'irfānuz velāyet beklerüz

2 Sākīn-i ḫāk-i der-i meyḫāneyüz şām u seḥer
İrtifā'-i ḳadr içün bāb-ı sa'ādet beklerüz

3 Cīfe-i dünyā degil kerkes gibi maṭlūbumuz
Bir bölük 'anḳālaruz Ḳāf-ı ḳanā'at beklerüz

4 Ḫ^{v}āb görmez çeşmümüz endīşe-i aġyārdan
Pāsbān-ı genc-i esrāruz maḥabbet beklerüz

5 Ṣūret-i dīvār edipdür ḥayret-i 'aşḳın bizi
Ġayr seyr-i bāġ ider biz künc-i miḥnet beklerüz

6 Kārvān-ı rāh-ı tecrīdüz ḫaṭar ḫavfın çekip
Gāh Mecnūn gāh ben devr içre nevbet beklerüz

7 Ṣanmañuz kim giceler bī-hūdedür efġānumuz
Mülk-i 'aşḳ içre ḥiṣār-ı istikāmet beklerüz

8 Yattılar Ferhād ü Mecnūn mest-i cām-ı 'aşḳ olup
Ey **Fużūlī** biz olar yatduḳça ṣoḥbet beklerüz

---

363 **Fuzūlī Divanı**, s. 190
4b pāsbān-ı genc-i esrāruz maḥabbet beklerüz : pās-bānuz genc-i esrār-ı maḥabbet beklerüz **D.**

132 a

364

Ġazel-i Fużūlī

Fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

1 Teşne-i cām u viṣālüñ Āb-ı Ḥayvān istemez
Māʾil-i milk-i ḫaṭuñ mūr-ı Süleymān istemez

2 Ẓulmet-i zülfüñ giriftārı dem urmaz nūrdan
Ṭālib-i şemʿ-i ruḫuñ ḫūrşīd-i tābān istemez

3 Cevrden āh itme ey ʿāşıḳ ki ʿayn-ı luṭfdur
Dost esbāb-ı kemāl-i ḥüsne noḳsān istemez

4 Eylemez meyl-i behişt üftāde-i ḫāk-i derüñ
Sākin-i künc-i ġamuñ seyr-i gülistān istemez

5 ʿĀşıḳ iseñ rind ü rüsvālıḳdan ikrāh itme kim
ʿAşḳ sırrın iḳtiżā-yı devr pinhān istemez

6 ʿAşḳdan vehm itmesün ʿāşıḳ yıḳar göñlüm diyü
Hiç sulṭānum diyen mülkini vīrān istemez

7 Ey **Fużūlī** muttaṣıl devrān muḫālifdür baña
Ġālibā erbāb-ı istiʿdādı devrān istemez

---

364 **Fuzūlī Divanı**, s. 186
1b māʾil-i milk-i ḫaṭuñ mūr-ı Süleymān istemez : māʾil-i mūr-ı ḫaṭuñ mülk-i Süleymān istemez **D.**
2 ve 3. beyit : **-M**

365

Ġazel-i Yaḥyā

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

1 'Aşḳ-ı Leylā ile bir āteş-i sūzān idi Ḳays
Bilmeyüp dirdi görenler neye üryân idi Ḳays

2 Cem' idüp bir nice ḫāşāk ile bir ḳaç murġı
Ḥāṣılı muntaẓır-ı maḳdem-i mihmān idi Ḳays

3 Ne içün başına üşdürmiş idi murġānı
Bunca ġavġā ne idi ṭut ki Süleymān idi Ḳays

4 Rūḥ vardı ḥarekāt ü sekenātında anuñ
Ẓāhirā gerçi ki bir ṣūret-i bī-cān idi Ḳays

5 Pā-bürehne ḥarekāt itse 'aceb mi **Yaḥyā**
Dā'imā çün ḥarem-i 'aşḳa pūyān idi Ḳays

132 b

366

Ġazel-i 'Ulvī

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

1 Ey göñül ġayrıya meyl eyleme cānān bir olur
Birinüñ 'aşḳı derūnuñda yiter cān bir olur

2 Ḥüsn-i Yūsuf görüp aldanma ruḫı sādelere
Ḥüsn-i Yūsuf çoḳ olur Yūsuf u Ken'ān bir olur

---

365 **Yahyā Divanı**, s. 102/ **Şeyhülislam Yahyā Divanı**, s. 180
1a āteş-i suzān idi Ḳays : āteş-i suzān iki Ḳays **Ş.Yahyā D.**

366 **Şiir Mecmualarında XVI. ve XVII. Asır Divan Şiiri ['Ulvī- Me'âlî- Nihânî- Feyzî- Kâtibî]** adlı çalışmada bulunamadı.
1a ey göñül ġayrıya : ey göñül ġayra **M.** Vezin gereği düzeltilmiştir.

3 Dāġ-ı mihri yiter ol lāle-ruḫuñ sīnemde
Āsumāna naẓar it mihr-i dıraḫşān bir olur

4 Bulmadum bir leb-i la‘lüñ gibi rengīn yāḳūt
Mühr yüz biñ bulınur mühr-i Süleymān bir olur

5 **‘Ulvi**yā şi‘rüñe beñzer ḳanı bir naẓm-ı luṭf
Çeşmenüñ ġāyeti yoḳ çeşme-i ḥayvān bir olur

367

Ġazel-i Meẕāḳī

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün

1 Cānā ne ‘aceb böyle bu ġam-ḫ^{v}ārı unutduñ
Var ise meger itdügüñ iḳrārı unutduñ

2 Āyā bu mıdur ḳā’ide-i ehl-i maḥabbet
Kim bunca zamāndur bu hevādārı unutduñ

3 Evvel aluben ‘aḳl u dil ü ṣabr u ḳarārın
Ṣoñra ya niçün ‘āşıḳ-ı nā-çārı unutduñ

4 Her şām u seḥer yād iderüm ben seni ammā
Sen bencileyin ‘abd-i s̱enākārı unutduñ

5 Bir bende-i efkende-i dīrīnüñ iken ol
Ḥayfā ki **Meẕāḳī**-i dil-efkārı unutduñ

3a sīnemde : sīneñde **Şiir M.**
4a bulmadum : görmedüm **Şiir M.**
5a şi‘rüñe : şi‘rüme **Şiir M.**
367 **Mezâkî Hayatı, Edebî Kişiliği ve Divanı’nın Tenkidli Metni**, s. 437
4a yād iderim : yād iderin **D.**
5b dil-efkārı : dil-fikārı **M.** Vezin gereği divana uyulmuştur.

133 a

368

Ġazel-i Cevrī

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün

1 Cān almaḳ imiş ġamzesinüñ kārını bildük
Yāruñ dil-i 'uşşāḳ ile bāzārını bildük

2 Ser-māye-i kām olmaz imiş 'āşıḳ-ı zāra
Biz naḳd-i sirişküñ hele miḳdārını bildük

3 Bir nüsḫa imiş çeşmine efsūn-ı cefādan
Ḫaṭṭ-ı ruḫınuñ nükte-i esrārını bildük

4 Dem-beste idi ḥayret ile ġonca gibi dil
Būs-ı dehen-i yār imiş efkārını bildük

5 Vaṣf eyledi ṣaḥbā-yı leb-i dilberi **Cevrī**
Ẕevḳ-i es̱er-i neşve-i güftārını bildük

369

Ġazel-i Nef'ī

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

1 Sīnemi deldi müjeñ oḳları tā cānuma dek
Söyle ebrūlı kemāndāruña dutsun çekerek

2 Tīr-i āhum yine bir demde irişdi felege
Şeh-per ü bāl-i melekdendür aña ṣanki yelek

3 'Āşıḳ oldur ki raḳībi ola a'lā ednā
Sevdigin ya'ni seve yerde beşer gökde melek

368 **Cevrî Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Divanının Tenkitli Metni**, s. 235
369 **Nef'ī Divanı**, s. 312

4 Biricik ehl-i dil ü ṭab‘a da gün gösterse
Bu ḳadar ‘aksine devr eylemese çarḫ-ı felek

5 Ḳadrüm añlar ḳatı az olsa n’ola ey **Nef‘ī**
Çoḳ hünerdür ġazeli böylece pākīze dimek

133 b

370

Ġazel-i Nef‘ī

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

1 O şeh-i cān u dile raḥm eyleyüp dād itdügin görsek
Bir iki zār u nā-şādı felek şād itdügin görsek

2 Göñül ma‘mūresin cevr ile vīrān itdi ol ẓālim
Gelüp inṣāfa bir gün yine ābād itdügin görsek

3 Ḳul itdi ‘ālemi reftārına ol serv-i āzādım
Ne var bir bendesin luṭfından āzād itdügin görsek

4 Nice biñ ḫānümānı bāda virmiş bir felekdür bu
Anı āhıyla bir ‘āşıḳ da berbād itdügin görsek

5 Ne mażmūnlar ne vādīler bulur seyr eylesen **Nef‘ī**
Yine bir ṭarz-ı ḫāṣ u tāze īcād itdügin görsek

4a gün gösterse : gün göstere **D.**
5a ḳadrüm anlar : ḳadrin anlar **D.**
370 **Nef‘ī Divanı**, s. 313

371

Ġazel-i Maķālī

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

1 Merḥabā ey meh-i bī-mihr-i sevād-ı şāmuñ
Küfr-i zülfüñ şerefi memleket-i İslāmuñ

2 Ṣubḥ-ı devletdür o ruḫ şām-ı sa'ādetdür o zülf
Gözümüñ merdümi ḫāl ü ḫaṭ-ı'anberfāmuñ

3 Ne ķadar var ise 'ālemde oñulmaz yāre
Ġālibā zaḫmıdur ol ḫançer-i ḫūn-āşāmuñ

4 'Ālemüñ n'eyleyeyin genc-i firāvānını ben
Vaṣlı el virmeyicek sen büt-i sīm-endāmuñ

5 Ey **Maķālī** yine şi'rüñ ile beynü'l-eş'ār
'Āleme velveleler ṣalsa gerekdür nāmuñ

134 a

372

Ġazel-i Fużūlī

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1 Ey firāḳ-ı leb-i cānān cigerüm ḫūn itdüñ
Çehre-i zerdümi ḫūn-āb ile digergūn itdüñ

2 Cigerüm ḳanını gözyaşına dökdüñ ey dil
Vara vara anı bir ḳulzüm-i Ceyḫūn itdüñ

3 Mey-i gülgūnı didüñ ‘aḳla ziyāndur zāhid
Bu mıdur ‘aḳl ki terk-i mey-i gülgūn itdüñ

4 ‘Ahd ḳılduñ ki vefā kesmeyesin ‘āşıḳdan
‘Āşıḳı va‘de-i iḥsān ile memnūn itdüñ

5 Söyledüñ kim dutarum şād göñüllerde maḳām
Şād iken bu söz ile göñlümi maḥzūn itdüñ

6 Nice ḥüsn ile seni Leylīye nisbet ḳılayum
Bilmedüñ ḳadrümi terk-i ben-i Mecnūn itdüñ

7 Cür‘a cür‘a mey içüp zīb-i cemāl arturduñ
Ẕerre ẕerre gözümüñ nūrunu efzūn itdüñ

8 Ey **Fużūlī** aḳıdup sīm-i sirişk aġlayalı
Ehl-i ‘aşḳa bu fiġān itmegi ḳānūn itdüñ

---

372 **Fuzūlī Divanı**, s. 210
1b digergūn : gülgūn : **D.**
2b bir ḳulzüm-i Ceyḫūn : ḳulzüm bunu Ceyḫūn **D.**
3. beyit itdüñ redifli başka bir gazeldedir.
5, 6 ve 7. beyit : **-M.**
8b ehl-i ‘aşḳa : ‘aşḳ ehline **D.**

373

Ġazel-i Fużūlī

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Ḳıldı zülfüñveş perīşān ḥālümi ḥālüñ senüñ
Bir gün ey bī-derd ṣormazsın nedir ḥālin senin

2 Gitdi başından göñül ol serv-i ḳaddüñ sāyesi
Aġla kim idbāra tebdīl oldu iḳbālüñ senüñ

3 Zīnet içün cism dīvārında etmezdüm yerüñ
Çekmeseydi 'aşḳ cāna levḥ-i tims̱ālüñ senüñ

4 Tīz çekmezsen cefā tīġuñ beni öldürmege
Öldürür āḫir beni bir gün bu iḥmālüñ senüñ

5 Ġarḳ-ı ḫūn-āb-ı ciger ḳılmış gözüm merdümlerin
Ārzū-yı ḥāl-i müşkīn ruḫ-ı ālüñ senüñ

6 Dāmgāh-ı 'aşḳdan ṭut bir kenār ey murġ-ı dil
Ṣınmadın seng-i melāmetden per ü bālüñ senüñ

7 Sāyeveş çoḳdan **Fużūlī** ḫāk-i kūyuñ yaṣdanur
Ol ümīdile ki bir gün ola pā-mālüñ senüñ

---

373 **Fuzūlī Divanı**, s. 211
1a ḳıldı zülfüñveş : ḳıldı zülfüñ tek, levḥ-i cāna : cāna levḥ-i **D.**
3 ve 4. beyit : **-M.**

134 b

Dīvān-ı Rāġıb

Ġazeliyāt

374
Ġazel

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

1 Ne ḳadar olsa edeb-i perde-keş rāz baña
Şūẖī-i eşküm olur āh ile ġammāz baña

2 Şevḳ-i ruẖsāruñ ile nāleler itsem pür-sūz
Olamaz bülbül-i şūrīde hem-āvāz baña

3 Ṭāḳ-ı ebrūlaruñı yād ile nūş itsem mey
Bāde-i nüh ẖum-ı eflāk gelür az baña

4 Ṣāḥib-i naḳş-ı dürüstem ki bu lu'bet-gehde
Ġālib olmaz ne ḳadar olsa da ġıl-bāz baña

5 Ārzū eyler idüm şīvesini taḥṣīle
İtdi ta'līm-i teġāfül nigeh-i nāz baña

6 Ḫoş-hevālıḳ ile şöhretde iken 'ālem-i āb
Bulmadum ṣafvetini düşmedi hem-sāz baña

7 Ben o meh-rū ile **Rāġıb** işümi ṣaġ itdüm
İmtinān eylemesün çarẖ çep-endāz baña

---

374 **Koca Rāgıb Paşa Divanı Tıpkıbasım**, s.2

375

Velehu

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

1 'Aceb pākīze ṭıynet pür-ṣafādur meşreb-i mīnā
Meger rūḥ-ı mücessemden dökilmiş ḳalıb-ı mīnā

2 Fürūġ-ı ṭāb-ı ḫūrşīdi ḫum-ı ṣahbādan alduḳça
Olur hem-ṭāli'-i bedr-i dıraḫşān kevkeb-i mīnā

3 Şikest eyler idi sāġarı zühd-i zāhid-i ḫuşkı
Dutaydı dest-i sāḳīde turunc-ı ġabġab-ı mīnā

4 Degildür feyż-baḫşı māni'-i vaż'-ı sebük-rūḥı
Baña būs-ı ayaġ-ı meyde hem meşreb leb-i mīnā

5 Ḥabāb-ı mey degil tebḫāledür germī-i ülfetden
Leb-i cāma sirāyet eylemiş gūyā teb-i mīnā

6 Gehī hem sā'id-i billūr-ı sāḳī geh siyeh-i mestāne
Ṣafā vü şevḳ ile geçmekdedür rūz u şe-i mīnā

7 İfāża eyledükçe kendi de pür feyż olur **Rāġıb**
Degildür sāġara pūş serfürūdan maṭlab-ı mīnā

135 a

376

Velehu

Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün

1 Ḫurūş-ı dāġ ile sīnem bahārdur gūyā
Felek bu kevkebüme dāġdārdur gūyā

---

375 **Koca Rāgıb Paşa Divanı Tıpkıbasım**, s.3
6. beyit : **-D.**

376 **Koca Rāgıb Paşa Divanı Tıpkıbasım**, s.4

2 Ġurūr-ı devlet-i ebnāyı dehr ider eş‘ār
Ki gerdiş-i felegüñ bir ḳarārıdur gūyā

3 Ḥaḳīḳat ehline çesbān degil libās-ı riyā
Yaḳışdurursa daḫi müste‘ārdur gūyā

4 Nedür bu ṭūṭī-i ṭab‘umda āteşīn güftār
Ol āfetüñ daḫi āyīnedārdur gūyā

5 Semend-i nāz ile ‘uşşāḳuñ eylemek pā-māl
O şeh-süvāruma bir iftiḫārdur gūyā

6 Sevād-ı rū-yı ‘araḳ şerm ile olur şüste
Lisān-ı ḥāl-i ḥayā i‘tiẕārdur gūyā

7 Hezār u gül ile aldum dimiş o gül-ruḫsār
Dil-i şikeste-i **Rāġıb** şikārdur gūyā

377

Velehu

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

1 Elinden çekdigüm sāḳī-i dehrüñ nīş-semendür hep
Benüm ṣahbā diyü nūş itdügüm zehr-āb-ı ġamdur hep

2 Sevād-ı leşker-i sevdā serinde derd-i dil çetri
Gedāyān-ı ser-i kūy-ı maḥabbet muḥteşemdür hep

3 Ne keyfiyyetle serşār-ı maḥabbet oldıġum bilmem
Baña esbāb-ı şādīden naṣīb ü behre kemdür hep

377 **Koca Rāgıb Paşa Divanı Tıpkıbasım**, s.7
1b benüm ṣahbā diyü nūş itdügüm zehr-āb-ı ġamdur hep :benüm nūş eyledigüm ṣaḥbā diyü zehr-āb-ı ġamdur hep **M.** Vezin gereği divana uyulmuştur.

4 Gehī nāz u teġāfül gāh bār-ı derd-i hicrānuñ
Benüm çekdüklerüm ey bī-vefā senden sitemdür hep

5 Sen itdükçe teveccüh oldılar aġyār rū-gerdān
Derūñden dūr iden şāhum beni luṭf u keremdür hep

6 Kemālinden degildür dāġ-ber-dil kimseye kimse
Medār-ı ḥıḳd u kīn ġavġā-yı dīnār u diremdür hep

7 Beni hem-şu'le-i āvāz-ı bülbül eyleyen **Rāġıb**
Sükūt-ı cān-güẕār-ı nāz ile ol ġonca-femdür hep

135 b

378

Velehu

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

1 Düşer her dām-ı gīsūya dil-i bī-tābdan feryād
Sipend-āsā ider her rūy-ı āteş-tābdan feryād

2 Olan hemvār-ı ṭıynet ıżṭırāb itmez ḥavādiṡden
Ki hāmūn eylemez pā-māl-i seyl-ābdan feryād

3 Nevāzişgār-ı rāmiş-ger-i üsdād-ı ḥüsn ister
İder mi sāz-ı sīnem degme bir mıżrābdan feryād

4 Güẕār-ı bā-şitāb-ı 'ömri işrāba gelür dā'im
Leb-i cevre şımāḫ-ı cāna cūş-i ābdan feryād

4b benüm çekdüklerüm ey bī-vefā : benüm ey bī-vefā çekdüklerüm **D.**
7b cān-güẕār : cān-güdāz **D.**
378 **Koca Rāgıb Paşa Divanı Tıpkıbasım**, s.12

5 Ṣarīr-i ḫāme ṣanmaz ıṣṭılaḥāta boġılmaġla
İder bī-çāre dā’im şīve-i küttābdan feryād

6 Dil-i mecrūḥa zaḫm-ı tāzedür her tesliyet **Rāġıb**
Tesellī-i şemātet gūne-i aḥbābdan feryād

379

Velehu

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1 Nāvek-endāz-ı ḳażāya nigeh-i tīr virür
Sā‘id-i fitneye ebrūları şemşīr virür

2 Ḥüsni bālāter ider cāme düşünce çesbān
Nev-‘arūs-ı suḫana revnaḳ-ı ta‘bīr virür

3 ‘Aşḳ olur ḳuvvet-i bāzūsına bādī ḥüsnüñ
Şīri bu ‘arṣanuñ āhularına şīr virür

4 Naẓar-ı pīr-i ḫarābāt işin altun iden
Derdine cür‘a-yı mey neşve-i iksīr virür

5 Olayım ḳayddan āzāde diyen ḳayda düşer
Deliden uṣlı ḫaber nāle-i zincīr virür

6 Ne ḳadar ṭaslasa ṣūret vire bilmez tedbīr
Kāruñ endāmına perdāḫte-i taḳdīr virür

7 Ne ‘aceb bī-mezedür bāġ-ı ümīdüm **Rāġıb**
Müs̱mir olsa şecer-i mīve-i taṣvīr virür

5a ṣanmaz : ṣanma **D.**
6a tesliyet: ta‘ziyet **D.**.
379 **Koca Rāgıb Paşa Divanı Tıpkıbasım**, s.29
3a bādī : bā‘iṣ **D.**

136 a

380
Velehu

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1 Dile mir’at-ı emelden nice ṣūret görinür
Bilmez ammā ki verāsında veḫāmet görinür

2 Ġayrıda ma‘nī-i mevhūm iken ol āfetde
Eylemiş şöyle tecessüm ki leṭāfet görinür

3 Düşer āyīne-i ḫulyāya ‘aks-i ḫayāl
‘Āşıḳ-ı dil-şüdeye ḫ^{v}ābda vuṣlat görinür

4 Ṣanma kim ḳalmadı dīvāne-i hāmūn-ı cünūn
Saña bu ‘arṣada bir ehl-i kerāmet görinür

5 Sehldür dīde-i ḥaḳ-bīne temāşā-yı şühūd
Līk müşkil bu ki müşkil saña rü’yet görinür

6 Pür-hüner olsa da mānend-i şikāf-ı billūr
Kişi setr eyleyemez ‘ayb-ı denāet görinür

7 Ne ḳadar pest ise bünyān-ı ḳanā‘at **Rāġıb**
Revzeninden yine ma‘mūre-i rāḥat görinür

---

380 **Koca Rāgıb Paşa Divanı Tıpkıbasım**, s.19
7b ma‘mūre-i rāḥat : ma‘mūre-i rıf‘at **D.**

381

Velehu

Mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

1 Mesīḥā sūz-ı şevḳ-i merg olan cellād ġamzeñdür
Ḥayātı mevt ile taṣvīr iden Behzād ġamzeñdür

2 Giriftār olmayup ḳalmışsa bir dil dām-ı zülfünde
Olup gird-i ser ü çeşmüñ o da āzād ġamzeñdür

3 Perīşānī-i ḫāṭırdan telāfī dāġ-dāġ-ı dil
O berbād ser-i zülfüñse bu ābād ġamzeñdür

4 ʿAceb āsūdedür āzürdegān-ı gūşe-i çeşmüñ
Cihān-ı fitnede rāḥat-ı mekr īcād ġamzeñdür

5 Ṣaf-çīn-i cebīne böyle tāb-āver midür diller
Ḫasāretle tekellüf ber-ṭaraf imdād ġamzeñdür

6 Olur çün cāndān u ẓālimān ẓulmet-serā bir gün
Siyeh-rūzī-i ḥüsnüñ bāʿiṡ-i bīdād ġamzeñdür

7 Yıḳılmaz degme bir ṭūfān-ı seyl-āb-ı meserretden
Binā-yı kāfirīdür ḳaṣr-ı ġam bünyād ġamzeñdür

8 Hirāsān olmasun mı **Rāġıb**-ı işkeste-bāl āḫir
Dil-i Cībrīl hem rim-ḫurde-i ṣayyād ġamzeñdür

---

381 **Koca Rāgıb Paşa Divanı Tıpkıbasım**, s.19
1a sūz-ı şevḳ-i merg : şevḳ-i sūz-ı merg **D.**
3. beyit : **-M.**
5b ḫasāretle : cesāretler **M.**

382

Velehu

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

1 Uçurdum murġ-ı ḫ^{v}ābı ḥasretüñle çoḳ zamānlardur
Dü çeşm-i ḫūn-feşānum şimdi ḫālī āşiyānlardur

2 Ḥabāb-ı zevraḳ-ı cām içre seyr it cā-be-cā gūyā
Hücūm-ı leşker-i ġamdan firāra bād-bānlardur

3 Mehāmm-ı cevr-i gerdūndur ki pīç-ā-pīç olup ḳalmış
Ḳıyās itme tenümde görinenler üstüḫ^{v}ānlardur

4 Cihānda ḳaṭre rīz-i zehr-i ḥırmān olmadur kārı
Bu nīlī kāse-i ma'kūsler kim āsmānlardur

5 Tenümde 'aşḳ-ı ḫūn-āb ile yer yer dāġılur **Rāġıb**
Siyeh-dilliklerin eş'ār içün ḳonmuş nişānlardur

---

382 **Koca Rāgıb Paşa Divanı Tıpkıbasım**, s.27
Mecmuada gazelin sadece ilk mısra'ı bulunmaktadır.

136 b

ŞĀKİR ĶIṬ‘ALARI

383

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün

1 Ārām-ı dilim eyledi yaġma şeh-i bī-dād
Te’ṣīr ne mümkin ide ol āfete feryād
3 Biñ dürlü taṣavvur ile bir mūyını taṣvīr
Şākir o bütüñ eyleyemez Mānī vü Bihzād

384

Ķıṭ‘a

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1 Ḫançer-i cevriñle cānā oldı sīnem şerḥadār
Merhem-i vaṣlıñla tīmār eyle şūḥ-ı dil-fikār
3 Dil-rübālıķ ṭavrını ögretmiş ammā **Şākir**ā
İtmemiş ṭarz u vefā ta‘līm o māh-ı gül-‘iẕār

385

Ķıṭ‘a

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1 Meclise tīr-be-dest geldi o āşūb-ı zamān
Ķatl-i ām itme midir bilsem ‘aceb ķaṣdı amān
3 Tīġ-ı cevrine taḥammül idemezken ‘āşıķ
Bir ṭarafdan daḫi **Şākir** döke tīġi nice ķan

---

383 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 323
384 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 355
ḫançer-i cevriñle : ḫançer-i cevr-i güle **D.**
ögretmiş : örgenmiş **D.**
ṭarz u vefā : ṭarz-ı vefa **D.**
385 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 323
āşūb-ı zamān : āşūb-ı cihān **D.**

386

Ḳıṭ‘a

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün

1 Göz nūrı döküp eyleme eşk-i teri işrāf
Yoḳdur o perī-çehrede ẕerrece hiç inṣāf
3 ‘İrfānına düşmez seniñ ey dil ki idersin
Şākir gibi ibrām o cefā-meşrebe elṭāf

387

Ḳıṭ‘a

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün

1 Dil-teşne idi verd-i teriñ ṣolmamasıçün
Ḳaṭ‘ eyledi ümīdimi olmaması içün
3 **Şākir** gibi der-bend olagör zülfi dü-tāya
Ġam çekme ṣaḳın ḥāṣılı ḳurtulmaması çün

388

Ḳıṭ‘a

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün

1 Ey dil saña bir şūḫ-ı vefā-pīşe gerekdir
Bir elde nevāle bir eli şīşe gerekdir
3 **Şākir** bütün aġyārlarıñ sīneleri hep
Tīġ-i sitem yār ile pür-rīşe gerekdir

---

386 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 324
ẕerrece hiç inṣāf : ẕerrece inṣāf **D.**
387 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 325
verd-i teriñ : verd-i ruḫuñ **D.**
der-bend olagör : der-bend ola **M.**
388 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 326

137 a

389

Ḳıṭ‘a

Mefā‘ilün fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

1 Ne bende ḳaldı taḥammül ne dilde ṣabra mecāl
O şāh-ı ḥüsn ise ‘arż-ı ḥāl-i emr-i muḥāl
3 Miyān-ı berge nihān oldı reşk idüp güller
Giyince **Şākir** o vaḥşī çemende cāme-i āl

390

Ḳıṭ‘a

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün

1 Ṣanmañ beni her şūḫ-ı cefā-pīşeye bende
Şebnem gibi her bir gül-i ruḫsāra figende
3 Ben ‘āşıḳ-ı üftādeyim ammā ki cānāyım
Ol rütbededir nāz iderim serv-i çemende

391

Ḳıṭ‘a

Mefā‘ilün fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

1 Göñül ki ‘aşḳ u maḥabbet mekānıdır yeridir
Hezār cān ile kālā-yı vaṣla müşterīdir
3 Feżā-yı sīnede ol şerḥa şerḥa-i hicrān
Beyān-ı ḳıṣṣa-i şemşīr ü şerḫ-ı ḫançeridir

---

389 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 354
reşk idüp : reşk ile **ŞMD.**
390 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 333
cefā : **-M.**
gül-i ruḫsāra : gül-i ra‘nāya **D.**
391 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 341

392

Ḳıṭ‘a

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

1 Göñül mümkin mi ol şāh-ı cihāna ‘arż-ı ḥāl itmek
O şīrīn ḫandeden ālüfteler gibi su’āl itmek
3 Sözüñ rāstı budur ey **Şākir**-i āşüfte vü nālān
Ne ḥaddiñdir o māh-ı ṭal‘ata ‘arż-ı kemāl itmek

393

Ḳıṭ‘a

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1 Neş’e-i dildār ile sīnemde var bir ḫoş sürūr
Eylemiş bu gice māh-ı nev gibi tenhā ẓuhūr
3 Dāne-çīn olmaḳ dilerseñ mezra‘-ı ruḫsārdan
Şākir-āsā eyle bāzār-ı taḥammülden mürūr

394

Ḳıṭ‘a

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1 Ṭıfl-ı’aşḳı besledim gehvāre-i sīnemde ben
Yaḳdı ser-tā-pā ḳımātıñ ḳaldı āteş içre ten
3 Ḳays-ı ṣaḥrā-yı cünūnum eylemem da‘vā yine
Var ṭuruḳ-ı ‘aşḳ içinde **Şākir** biñ dürlü fenn

---

392 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 342
393 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 346
394 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 347
ṭuruḳ-ı ‘aşḳ : ṭarīḳ-i ‘aşḳ **D.**

137 b

395

Ḳıṭʻa

Mefāʻīlün mefāʻīlün mefāʻīlün mefāʻīlün

1 O māh-ı burc-ı naḫvet ile ülfet ḳande ben ḳande
Nihāl-i bāġ-ı istiġnāya vuṣlat ḳande ben ḳande
3 Varup miḥrāb-ı ebrūsunda artar ḳāmeti **Şākir**
Ruḫ-ı āl-i leṭāfet-baḫşa raġbet ḳande ben ḳande

396

Ḳıṭʻa

Mefʻūlü mefāʻīlü mefāʻīlü feʻūlün

1 ʻAşḳ-ı ruḫuñ oldı yine sīnemde nümāyān
Bir nīm-nigāh ile amān ey meh-i tābān
3 **Şākir** gibi efgende saña hiç bulunur mı
Bezm-i kereme eyle anı luṭf ile şāyān

397

Ḳıṭʻa

Fāʻilātün fāʻilātün fāʻilātün fāʻilün

1 Serv-i ḳāmet dilber-i mümtāz imişsin bilmedim
ʻĀşıḳ-ı üftādene dem-sāz imişsin bilmedim
3 **Şākir**-āsā eyler idim vaṣlını çoḳdan heves
Sen şeh-i zīr-efgendene hem-rāz imişsin bilmedim

---

395 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 348
artar ḳāmeti :ister ḳāmeti **D.**
396 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 349
hiç bulunur mı : hiç bulunmaz mı **D.**
luṭf ile : luṭf eyle **D.**
397 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 349
vaṣlını : vuṣlatı **D.**

398

Ḳıṭʿa

Müfteʿilün mefāʿilün müfteʿilün mefāʿilün

1 Ṣorma derūn-ı ʿāşıḳı yāresi āşikāredir
Āh u fiġāna mübtelā meyli gül-ʿiẕāradır
3 Deşt-i maḥabbetiñ göñül ḥāṣılı yoḳ nihāyeti
Seyr it o vaḥşī **Şākir**ā ḳaṣdı şikāradır

399

Ḳıṭʿa

Mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün feʿilün

1 Neden ey āfet-i cānım seni sevdi göñlüm
Benim āşūb-ı devrānım seni sevdi göñlüm
3 Ezeli **Şākir**-i zārıñ dil-i pür-dāġ oldı
Kerem it ġonca dehānım seni sevdi göñlüm

400

Ḳıṭʿa

Mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün feʿilün

1 Kemāl-i ḥüsn ile mümtāz olursa böyle olur
Nigāh-ı ʿişvede ṭannāz olursa böyle olur
3 Yolunda cānı fedā imiş anıñ **Şākir**
Cihānda ʿaşḳ ile ser-bāz olursa böyle olur

---

398 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 351
399 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 345
āşūb-ı devrānım : āşūb-ı cihānım **ŞMD.**
400 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**'nda bulunamadı.

138 a

401

Ḳıṭ‘a

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1 Zülf-i şīrīniñ görüp oldum hemān dīvānesi
‘Uḳde-i her tār-ı müşgīniñ yamān dīvānesi
3 Ḳıldı der-zencīr cümle ‘āḳilān-ı ‘ālemi
Ol sebebden oldı **Şākir** çoḳ zamān dīvānesi

402

Ḳıṭ‘a

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün

1 Dāġ-ı elem-i ‘aşḳımız āfāḳa nihāndır
Erbābına ammā ki güneş gibi ‘ayāndır
3 Āh-ı dil-i pür-sūz u şererden mi nedendir
Dil zīr-i seḥāb-ı ġamıdır ḫayli zamāndır

403

Ḳıṭ‘a

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün

1 Ünsiyyete bir māh ile ol şūḫ girişmiş
Çoḳdan o kemān-ebrūya bildim ki girişmiş
3 Bir reng-i diger gördigi dem añladı **Şākir**
Yād el doḳunup gül-ruḫuna pençe irişmiş

---

401 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 345
402 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 343
dāġ-ı elem-i ‘aşḳımız : dāġ-ı emel-i ‘aşḳımız **D.**
403 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 340

404

Ḳıṭ‘a

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün

1 Āh ile ṭuṭuşdur dil-i ḫ^{v}ābīde uyansun
Fehm eylesün ās̱ār-ı ġamı da oda yansun
3 Kim var ise meydān oḳu tīr-i ġama ḳarşu
Girsün hedef-i sīnesin ammā ki ṭayansun

405

Ḳıṭ‘a

Müfte‘ilün mefā‘ilün müfte‘ilün mefā‘ilün

1 Atılma tīrveş her ṣaḥn-ı ma‘nāya bilür bilmez
Ṭutulma ḳavs-i ebrū-yı temennāya bilür bilmez
3 Nemek-pāş olmadan vāz gelmez ol şāh-ı melāḥat hiç
Girişme gūşe-i firḳatde ġavġaya bilür bilmez

406

Ḳıṭ‘a

Müfte‘ilün mefā‘ilün müfte‘ilün mefā‘ilün

1 Gül-i ruḫsārı açılsun da seyr it verd-i ra‘nāyı
Ḳıyāmetler ḳopardı görseler ol ḳad-i bālāyı
3 Ṭıfldır bilmez āyīn-i vefā-yı ‘āşıḳa **Şākir**
Temāşa eyle bedr olduḳda ey dil māh-sīmāyı

---

404 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 339
405 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 339
406 **Şākir Mehmed Efendi Divanı**, s. 350

138 b

407

Rubā'ī-yi Nef'ī Efendi

1 Yā Rab dilümi sehv ü ḫaṭādan ṣaḳla
Endīşemi tezvīr ü riyādan ṣaḳla

2 Baṣdum reh-i vādī-i rubā'īye ḳadem
Ṭa'n-ı ḫar-ı nādān-ı dü-pādan ṣaḳla

408

Velehu Rubā'ī

1 Yā Rab kerem it bendeñe iḥsān eyle
Düşvār olan aḥvālümi āsān eyle

2 Dünyā hevesinden ḳoma göñlümde es̱er
İstersem eger cenneti zindān eyle

409

Velehu

1 'Aceb mi ḳıla feryād bī-nevānuñ eger bālāda
Birisi kūhda olsa birisi ṣaḥrāda

2 Ẓuhūr eyledi emvāc-ı eşk-i 'uşşāḳuñ
Kimisi pestde ḳaldı kimisi bālāda

---

407 **Nefī Divanı**, s. 351
408 **Nefī Divanı**, s. 351
409 **Nefī Divanı'**nda bulunamadı.

410

Ḳıṭ‘a

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1 Tekye-i mey-ḫāne içre Cem‘iyā
Bāzgūne-i şīşedür itme ḫayāl
3 Ġuṣṣa-i dehrüñ helāk-i ḳaṣdına
Ser-nigūn mūm yaḳdı erbāb-ı ḫalāl

411

Velehu

Fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

1 Naḳd-i cān u dilin ḳosa yolına
Yār meyl itmez ehl-i ‘irfāna
3 Ṣarılur gerdenine ammā kim
Luṭfı eyler boyunca nādāna

412

Rubā‘ī

1 A‘lā bilürem ṭarz-ı cefā bildigiñi
Bilmem reviş-i semt-i vefā bildigiñi

2 Ben ‘āşıḳ-ı dīrīneñüm Allāh bilür
Mümkin degil inkār Ḫudā bildigiñi

139 a

413 [*]

Velehu [Ş. Yaḥyā]

Mef'ūlü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün

Feryādum irdi göklere ey serv-i ḳad yetiş
Ḳorḳum budur bu ġam beni alur meded yetiş

414

Velehu [Ş. Yaḥyā]

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Dūd-ı āhı göklere irdi re'āyānuñ bugün
Siz ṣafālarda duḫān açmaḳda 'ālem gök tütün

415

Velehu [Ş. Yaḥyā]

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Olmasa n'ola duḫānsız dā'imā ol dil-sitān
Şem'-i meclisdür o mihr ü şem'a olmaz mı duḫān

416

Velehu [Ş. Yaḥyā]

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

Duḫān içüp o şehle dimeñüz kim rāygāndur bu
Virüñ bī-çāreler cān naḳdini resm-i duḫāndur bu

417

Velehu [Ş. Yaḥyā]

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

Sözi bu vā'iẓüñ maḥbūb sevme bāde-nūş itme
İki 'ālemden āgāh olmayan nādānı gūş itme

---

[*] matlālar : **Yahyā Divanı**, s. 291, 293 / **Şeyhülislam Yahyā Divanı**, s. 503, 504

418 *

Velehu [Ş. Yaḥyā]

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Ben duḫān içdüm diyü meclisde şād olmam hele
'İşret olsun mı o kim fi'l-ḥāl bu renkden gele

419

Velehu [Ş. Yaḥyā]

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Gözlerüm cānā remedden bağların ṣanma beni
Ṣaḳınur iki gözinden 'āşıḳ-ı şeydā seni

420

Velehu [Ş. Yaḥyā]

Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün

Bir dem mi vardur kim felek āzürde-ḫāṭır eylemez
Baña sipihrüñ itdigin gök başlu kāfir eylemez

421

Velehu [Ş. Yaḥyā]

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Yanuña alup raḳībi eyledüñ seyr-i çemen
Yanuña ḳalursa ey serv-i sehi seyr eyle sen

422

Velehu [Ş. Yaḥyā]

Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün

Ġamuñla dīde eker dil çeker belā-yı firāḳ
Gören cemālini müştāḳ görmeyen müştāḳ

---

* matlālar : Şeyhülislam Yahyā Divanı, s. 504, 506, 507

423

Velehu

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Geç gelür tīz gider diyü ṣafā çekme keder
'Ālemüñ ḥāli budur böyle gelür böyle gider

424

Velehu

Mef'ūlü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün

Seyyāḥ bī-ḳarār idüp 'āḳıbet-i ġamuñ
Bildirdi ḳaç bucaġ idigin baña 'ālemüñ

139 b

425

Velehu

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Dil reh-i ġamda gidüp ḳalmış idi bir cānum
O da anuñ yolına gitdi benüm sulṭānum

426

Velehu

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün

Berbād-ı fenā itdi vücūdın gül ü gülşen
Ben ḳorḳar idüm bülbül-i zāruñ nefesinden

427

Velehu

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Göñlüñe bir daḫi fikr-i kūy-ı dilber gelmesün
Anda yer yoḳ saña 'āşıḳ ḫāṭıra yer gelmesün

---

423 bu ve sonrasında gelen şiirlere mecmuada *velehu* şeklinde başlık atılmış; ancak beyitler Ş. Yahya divanında bulunamamıştır.

428

Velehu

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Olmazuz cām-ı ṣafā dehr-i denī-perverden
Bir içim ṣuyı dirīġ eyledi İskenderden

429

Velehu

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

Ḳo ey nāṣiḥ cefāyı bu dil-i maḥzūna ġam virme
Baña derdüm yiter bir yañadan sen de elem virme

430

Velehu

Mef'ūlü fā'ilātün mef'ūlü fā'ilātün

Cān tār-ı ġamla beste-dil cevr ile şikeste
'Aşḳa kebāde olduḳ biz de şikeste beste

431

Müfred

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Virme gīsū-yı dil-āvīzine dil cānānuñ
Göz göre aġzına atlama bir ejderhānuñ

432

Müfred

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün

Taḳdīr-i Ḫudā ḳuvvet-i bāzū ile dönmez
Bir şem'i Ḫudā yaḳsa o bir vech ile sönmez

433

Müfred

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Nereden bir ḳaşı miḥrāb ola gün gibi 'ayān
Döner ol yana gözüm ḳıble-nümā gibi hemān

434

Murabba'

1 Cānā beni dīdārına maḥrūm itdüñ
Hercāyiliġüñ 'āleme ma'lūm itdüñ
3 Yandurduñ eritdüñ beni bildüm şimdi
Bezm-i ḥarem-i ḥasretüñe mūm itdüñ

435

Müfred [Sırrī]

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

Şehā tīġ-ı ġamuñ kesmek dilermiş bendeñi senden
Beni ġam öldürür şimden girü ümīdi kes benden

436

Velehu [Ş. Yaḥyā]

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Düşdi dīvāne dile bir şerer-i nār-efgen
'Aşḳa āhen-ger-i zincīr-i cünūn işlerken

436 **Yahyā Divanı**, s. 294 / **Şeyhülislam Yahyā Divanı**, s. 506
1a nār-efgen : sūz-efgen **D.**
1b işlerken : işler suḫen **D.**

140 a

437

Velehu

Mef'ūlü fā'ilātün mef'ūlü fā'ilātün

Dil ẓulmet-i ḫaṭuñda ġamdan necāt buldı
İrdi o la'l-i nāba āb-ı ḥayāt buldı

438

Velehu

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Seyl-i deşt-i ġama dil ġarḳ olıcaḳ yār didi
Ḥayf bundan imiş ol reh-rev-i 'aşḳuñ geçidi

439

Velehu

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Ṣoyunup 'aşḳuñ ile girdi yine meydāna
Küştī-gīr-i ġama baş urdı dil-i dīvāne

440

Velehu

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Çāh-ı Bābildür o ḥāl ile zenāḫdānuñ senüñ
Siḥri andan ögrenür gīsū-yı fettānuñ senüñ

441

Velehu

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Hem-tek bu ola destüñde buna cām-ı felek
Yoḫsa ey mest-i emel ʿālemi ṭutsañ mı gerek

442

Ḥüseynī

1 Gözden bıraġurduñ ben eger āb olsam
Baḳmazduñ eger mihr-i cihān-tāb olsam

2 Almazduñ ele cām-ı mey-i nāb olsam
Hiç ʿaynuña almazduñ eger ḫ^{v}āb olsam

443

Velehu

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

ʿĀşıḳ olan saña Ferhād ile hem-derd olsun
Virmeyen cān u seri yoluña nā-merd olsun

444

Velehu

Mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

İdüp ḳaṭʿ-ı taʿalluḳ [..] dil-rübā[lar]dan
Çekildüm cām-ı ʿişretden kesildüm āşinālardan

445

Velehu

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Rūz-ı ferdā dūzaḫı yād eyleyüp gel ġam yeme
İrteye ḳalan belādan zāhidā ḫavf eyleme

446

Velehu

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

Açılsun şerḥa-i dil zaḫm-bend-i cānımuz geldi
Sürülsün merhem-i mey sāḳiyā cānānımuz geldi

140 b

447

Velehu

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Çekse tīġın ḳırılur birbiri üzre 'ālem
Fitne cellādı mıdur ġamze-i mestüñ bilmem

448

Velehu

Ne ādemler helāk eyler gören ol çeşm-i cellādı
Añılsa yine ammā nā-tüvān bir ḫastedür adı

449

Velehu Ḳıṭ'a

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

1 Dehre bir āfet olur ol ḳad ü ḳāmet göresin
Ḳopsa bir yerden o ḳopmaz mı ḳıyāmet göresin
3 Başlasun ġamzelerüñ ġāret-i īmāna hele
Ḳor mı bir dilde daḫi esen ü selāmet göresin

450

Velehu

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Kesb ider derd ü ġamuñ dil çeşm-i giryān ḫarcanur
Cem' ider deryā-yı 'ummān ebr-i bārān ḫarcanur

451

Velehu

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Ṭutdı gülşende yine bülbül-i ḫoşḫ^{v}ān menzil
Başlasun devre ḳadeḥ oldı müzeyyen maḥfil

452

Velehu

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Çehresinde görinen ṣanma o ḫūnīnüñ dehān
'Āşıḳuñ ḳurbān iderken ṣıçramış bir ḳaṭre ḳan

453

Velehu

Mef'ūlü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün

Ben nā-tüvāna ẕerre ḳadar yoḳ teraḥḥumı
Kāfir terāḥḥum eyler eger görse ḥālümi

454

Velehu

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün

Sür ḫāk-i reh-i yāre yüzüñ çehre toz olsun
Erbāb-ı vefā bezmine varmaġa yüzüñ olsun

455

Velehu

Mef'ūlü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün

Luṭfuñla mürde-dilleri iḥyāya başladuñ
İḥyā-yı mu'cizāt-ı Mesīḥāya başladuñ

456

Velehu

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Zaẖm-ı ġamzeñ ẖāṭır-ı aġyārı āzār eylemez
Gūyiyā bir cānverdür tīġlar kār eylemez

457

Velehu

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün

Ḥalvetde enīs eyleyüp ol şūẖ-ı cihānı
'Ālemde müyesser ola mı 'ayş-ı nihānī

141 a

458

Velehu

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Sāḳī-i bezm sürer ẕevḳ u ṣafāsın ḳadeḥüñ
Rind-i mey-ẖ^{v}āre çeker cevr ü cefāsın ḳadeḥüñ

459

Velehu

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

Firāḳuñ derdi deryā-yı firāvān eyledi yaşum
Ḫurūş itdürdi bād-ı āhum anuñ mevcidür ḳaşum

460

Velehu

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

Özüñ ḥāl-i ͨ iẕār-ı yāre beñzetmişsin ey aḫter
Ne bilsünler ḳarañuda senüñ göz ḳıpduġuñ iller

461

Velehu

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

Uyurken seyr idüñ ol dil-rübāyı cāme-ḫᵛāb içre
Hemān taṣvīr-i Yūsufdur yazılmış bir kitāb içre

462

Velehu

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Berg-i gülde göremez kimse dehānuñ nite ṣu
Ḥaḳ bu ey ġonca-dehen sende muḳarrerdür bu

463

Müfred

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

İltifāt itmez oldı şimdi bize ol perī
Yeñi 'āşıḳlar idinmiş n'eylesün eskileri

464

Müfred

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

Namāzum yoḳ niyāzum yoḳ hemān bir ḳurı āhum var
Ümīdüm kesmezüm Ḥaḳdan efendüm gibi şāhum var

465

Ḳıṭ‘a

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün

1 Yā Rab murādum saña ẓāhir mi degil
Yā ḥazretüñ ol virmege ḳādir mi degil
3 Māni‘ mi var iḥsānuña te’ḫīr neden
Yoḫsa feryādum saña mü’eṣṣir mi degil

466

Müfred

Mefā‘ilün fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

Girerdi ġarḳ olup ālāt-ı ḥarbe ‘āşıḳlar
Bir’ki silāḥ ḳuşanmış raḳībe ‘āşıḳlar

467

Müfred

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Dil-i mecrūḫum ile hem-demdür
Ḫançerüñ ṣapına dek ādemdür

141 b

468

Su’āl-i ‘Āşıḳ

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1 Dilberā zülfüñ gibi böyle niçün hercāyīsin
Bir kişiye meyl idersin ‘ālemüñ rüsvāyīsin
3 Gün gibi her meclise şem‘-i cihān-ārāyīsin
Vāz geldüm senden ey yār cevri çoḳ hercāyīsin

469

Cevāb-ı Ma'şūḳ

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 İḫtiyārum yoḳ hemān zülfüm gibi hercāyīyem
Gün gibi her meclise şem'-i cihān-ārāyīyem
3 Saña ne farżā ṭutalum 'ālemüñ rüsvāyīyem
İşte şöyleyüm n'idersin luṭfı yoḳ hercāyīyem

470

Su'āl-i 'Āşıḳ

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Nice kez pervāne gibi yandum ey cān şem'ine
İrmedüm hiçbir nefes şol 'ālem-ārā cem'ine
3 Çünki girmez āh u efġānum nigārā sem'ine
Vāz geldüm senden ey yār luṭfı yoḳ hercāyīsin

471

Cevāb-ı Ma'şūḳ

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Puḫte olmaz girmeyen pervāne gibi şem'üme
Degme ḫām irmez benüm şol 'ālem-ārā cem'üme
3 Söylediġüñ bilmemiş ol girmez iken sem'üme
İşte şöyleyüm n'idersin luṭfı yok hercāyīyem

472

Su'āl-i 'Āşıḳ

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Biñ kez aġlatduñ ola hiç bir nefes güldürmedüñ
Nice ḥālüñ ġamla diyü ḫāṭırum sordurmaduñ
3 Sür raḳībi āsitānuñdan didüm hiç sürmedüñ
Vāz geldüm senden ey yār cevri çoḳ hercāīsin

473

Müfred

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Dil ḫadeng-i ġamzesinüñ menzil-i dāmānıdur
Ol kemān ebrūya ṣaḫn-ı sīne oḳ meydānıdur

142 a

474

Ḳıṭ'a

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Luṭf-ı Ḥaḳdan nā-ümīd olma ṣaḳın ey şāhumuz
Ṣanma te'ṣīr itmeye erbāb-ı cāma āhumuz
3 Var iken Nemrūd-ı bed-regüñ bu deñlü ḥaşmeti
Peşşeye maġlūb iden Allāhdur Allāhumuz

---

472 1b : nice: nicedür **M.**

475

Ḳıṭ‘a

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1 Göñlümüñ bülbül-ṣıfat bilmem nedir feryādı var
Ġālibā ol gül-ruḫuñ bī-çāreye bīdādı var
3 Murġ-ı dil ṣaydında üstād olsa ṭañ mı gözlerüñ
Ġamze dirler ẓālimüñ bir çoḳ bilür üstādı var

476

Müfred

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Cā-be-cā şebnem degil ruḫsārı üstünde gülüñ
Gürz-i ġoncayla ṣabā beynin ṭaġıtdı bülbülüñ

477

Müfred

Fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

Bāġdan gitdi bülbül-i nālān
Çemenüñ beñzi uçdı geldi ḫazān

478

Müfred

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Naḳd-i cān u dili müft aldı elümden cānān
Bir ḳadeḥ meyle boyādı gözümi pīr-i muġān

479

Müfred

Mef'ūlü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün

Bāġ-ı cihānda kimseyi güldürmedi zamān
Ṭoldı hezār zār ile gülzār-ı kevn mekān

480

Müfred

Mefā'īlün mefā'īlün fa'ūlün

Benüm añlar ki ḳaṣd eyler 'aleyhim
Ḳażāen la'netu'llāhi 'aleyhim

481

Müfred

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

İster iseñ kes başum ister iseñ anı it tırāş
Ser-tırāşum bağrı ṭaşum işte tīġuñ işte ṭaş

481 1b Anlam gereği "baş" olmalı.

142 b

482

Kemāl Paşa-zāde

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Şol 'araḳ kim ol gül-endāmuñ yañaġından çıḳar
Selsebīlüñ 'aynıdır Firdevs-i bāġından çıḳar
3 Nāye didüm yāre ḳarşu āh u efġān eyleme
Bir ḳulaġından girerse bir ḳulaġından çıḳar

483

Ḳıṭ'a

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 'Ömrümüñ ḥāṣılı rūḥum gider işbu mecmū'a
Ḳorḳaram ben ölicek cāhil ü nādāna düşem
3 'İzzetüñ ḥaḳḳı içün senden umarum yā Rab
Ḫayr ile ṣāḥibini yād ide yārāna düşe

484

Müfred

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Hiç eşek dervīş olur mı ṭaş ṭaşıya tekkeye
Hiç ḳaṭır ḥācı olur mı biñ de gitse Mekkeye

---

482 **Şeyhülislam Kemalpaşazade**'de bulunamadı.

485

Ḳıṭʻa

Feʻilātün feʻilātün feʻilātün feʻilün

Dilerim baḳmaya Rabbim yüzümüñ ḳarasına
Merhem-i şevḳat ura maʻṣiyetim yarasına
Kereminden ne ḳadar mücrim isem kesmem ümīd
Giremez kimse efendiyle ḳuluñ arasına

486

Ḳıṭʻa

Feʻilātün feʻilātün feʻilātün feʻilün

Āh kim ʻömr-i girān-māye tebāh olsa gerek
Dem-i rıḥlet didigüñ ḫˇāh u neḫˇāh olsa gerek
ʻAcabā yādıña gelmez mi o demler ki senüñ
Kāruñ endīşe-i mā-fāt ile āh olsa gerek

487

Ḳıṭʻa

Mefʻūlü fāʻilātü mefāʻīlü fāʻilün

Mümkin mi rūy-ı yāre nigāh itmeyem disem
Her bir nigehde derd ile āh itmeyem disem
Şevḳ-i ümīd-i ʻafv ḳomaz kendi ḥālime
Ben her ne deñlü meyl-i günāh itmeyem disem

143 a

488

Ḳıṭ‘a

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün

1 Ser-ḫoş olurum la‘l-i leb-i yār añılsa
Keyfim gelür ol sāġar-ı serşār añılsa
3 Hep ḫastelerin derdi diñildi o ṭabībe
Bir de ne olur **Rā’if**-i bī-çāre añılsa

489

Ḥalīm Girāy [Matla‘]

Mefā‘ilün fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

Fiġān kim olmadı maḥrem ḥayāle dīdelerüm
Ġamından aġlamasun mı bu ḥāle dīdelerüm

490

İḥyā

Riyāż-ı ‘işvede olmazdı böyle bālā ter
Ṣu virmeseydi o nevres-i nihāle dīdelerüm

491

‘Ārif

Bu cūş-ı eşk ile böyle yaşarsa merdüm-i çeşm
Cihānı ḳulzüm ider lā-muḥāle dīdelerüm

---

489 **Divan-ı Halim Giray**, s. 68; 489- 495 numaralı beyitler müşterek gazel teşkil etmektedir.

492

Seyyid ‘Ārif

Sirişk-i āl ile hem-renk oldı Ceyḫūna
Ne renge uġradı bilmem ne āle dīdelerüm

493

Sürūrī

Anup mey içdigüm ol mehle gözlerüm ṭoldı
Şarāb-ı eşküme oldı piyāle dīdelerüm

494

Refī‘

Sirişk-i çeşmimi bir dem ‘aceb siler mi diyü
Baḳar elinde olan dest-māle dīdelerüm

495

Vehbī

Ḥalīm Girāya naẓīre ṭarīḳine baḳaraḳ
Aḳın mı ṣaldı diyār-ı ḫayāle dīdelerüm

143 b

496

Ġazel

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Zaḫm-ı sīnem ġamze-i ḫūn-ḫ^{v}āra ṣor ṣorma baña
Sūzişim şem'-i ruḫ-ı dildāra ṣor ṣorma baña

2 Dillerin şeb-ḫūn içün 'uşşāḳa zārın āl ile
Zülfünüñ cem'iyyetüñ ruḫsāra ṣor ṣorma baña

3 Bezm-i meyde itdigüm eṭvār-ı nā-hemvārdan
Sāḳiyā peymāne-i serşāra ṣor ṣorma baña

4 Nār-ı hicrānuñ o şūḫuñ bu dil-i şeydāya ṣor
Cünbīş-i vaṣlın hele aġyāra ṣor ṣorma baña

5 Çün kemāl oldıysa taḫtında kelāmın münderic
Sa'diyā 'aşḳım benim eş'āra ṣor ṣorma baña

497

Ġazel-i Nedīm

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 'Aşḳa düştüm cān u dil müft-i cüvānān oldı hep
Ṣabr u ṭāḳāt maṣraf-ı çāk-i girībān oldı hep

2 Açmış oldum sīnesin bir kerre ārām u sükūn
Sīneden bilmem ne ḥāletdür girīzān oldı hep

3 Ḥāl kāfir zülf kāfir çeşm kāfir el-amān
Ser-be-ser iḳlīm-i ḥüsnüñ kāfiristān oldı hep

---

497 **Nedīm Divanı**, s. 277
1a müft-i cüvānān : ḫūbān **M.** Vezin gereği divana uyulmuştur.

4 Olmadı tenhāca bir ‘işret çemende yār ile
Üstüme göz dikti nergisler nigehbān oldı hep

5 Gerdeninden sīnesinden būseler itmişti va‘d
Cümlesinden n’eyleyüm kāfir peşīmān oldı hep

6 Bir nezāketle açup fes gūşesinden perçemin
Şöyle göstermiş ki kim gördüyse ḥayrān oldı hep

7 Şīve-i güftārı hemşerīñ mi ögretdi saña
Her sözüñ şīrīn-zebānum cānuma cān oldı hep

8 Sen dimişsin kim kimüñ derdiyle giryāndur **Nedīm**
Hep mürüvvetsiz senüñ derdüñle giryān oldı hep

144 a

498

Ġazel-i Mucīb

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1 Gülşen-i ḥüsnüñde ol şuḫuñ fiġān itsem gerek
Naġme-i feryādumı bir bir beyān itsem gerek

2 Murġ-ı dil āġāze-i heyheyle zār-ı ḥasretüñ
Bülbül-i şūrīdeveş derd-i zebān itsem gerek

3 Dāġ-ı reşküm sīneme sūzān-ı aḫgerdür hemān
Rāh-ı ‘aşḳa eşk-i ḫūbānum revān itsem gerek

4 Lücce-i girdāb-ı ġamdan esdi çün bād-ı semūm
Fülk-i ‘aşḳa güşā-yı bādbān itsem gerek

5 Ṣun‘-ı ḳudret ser-i ḥikmetdür **Mucīb**ā rāz-ı ‘aşḳ
Tā-be-key şimden girü dilde nihān itsem girek

4, 5 ve 6. beyit : -**M**.

499

Ġazel-i Ṣābir

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

1 Metā'-ı 'aşḳuña naḳd-i dil-i şeydāyı ben virdüm
Ġurūr-ı ḥüsni saña āh ey hercāyī ben virdüm

2 Dehānuñ yād olındı eyledüm tavṣīf-i dendānuñ
Bilinmezken o beyt-i muġlaḳa ma'nāyı ben virdüm

3 Maḥaldür çāk çāk itseñ dil-i maḥzūnumı zīrā
Ana evvel destine şemşīr-i istiġnāyı ben virdüm

4 Esīr oldum kemend-i zülf-i yāre iḫtiyārumla
Dil-i dīvāneye ser-māye-i sevdāyı ben virdüm

5 Cemüñ cem'iyyetin dildāra yād itdüm didi **Ṣābir**
O bezm erbābına hem sāġar-ı ṣahbāyı ben virdüm

144b

500

Ġazel-i Cevrī

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

1 Neden ḫāmūş ġonca bülbül-i şeydāyı söyletdüm
Niçün 'aşḳ ile pür-dāġ oldı cism-i nāyı söyletdüm

2 Ḳafes bend-i cefā olmış belā-yı nuṭḳ ile āḫir
Neler çekmiş dilinden ṭūṭī-i gūyāyı söyletdüm

---

499 **Sābir-Mehmed Hayatı- Eserleri- Edebi Kişiliği ve Divanının Tenkidli Metni**, s.159
3b aña evvel : eñ evvel **D.**

500 **Cevrî Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Divanının Tenkitli Metni**'nde bulunamadı.

3 Ṣurāḫī ġulġula āġāz idüp meddāḥ-ı Cem oldım
Çıḳardum ṣandelīye ben o bezm-ārāyı söyletdüm

4 Hücūm-ı kişver-i sāmān idermiş kāfir-i ġamzeñ
Esīr-i zülf-i yār olmış dil-i dānāyı söyletdüm

5 Tecellī-cānadur **Cevrī** benüm ṭab'-ı pür-i'cāzum
Kelīm-āsā elümde ḫāme-i zībāyı söyletdüm

501

Ġazel-i Luṭfī

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

1 Şebistān-ı ḫayālümde bu şeb Leylāyı söyletdüm
Dil-i Mecnūn giriftār olduġı sevdāyı söyletdüm

2 Ṭutup āyīne-i ḳalbüm tekellüm ṭarzın ögretdüm
Unutmış ḳuş dilüñ ol ṭūṭī-i gūyāyı /beyżāyı söyletdüm

3 Metā'-ı naḳd-i cānum 'arż idüp tenhā niyāz itdüm
Süzüp çeşmini güldürdüm o bezm-ārāyı söyletdüm

4 Bu cān u hūş u ṣabrı ṭāḳati dilden su'āl itdüm
Senüñ ol ceyş-i nāzuñ itdügi yaġmayı söyletdüm

5 Oḳutdum meclisinde **Luṭfī**yā bu tāze iş'ārı
Merāmum añlar elbet muṭrib-i gūyāyı söyletdüm

145 a

502

Ġazel-i Ṣādıḳ

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1 Ruḫların ḫūb-gerde seyr it āteş-i seyyāleden
Başḳa revnaḳ buldı gülzār-ı cemāl-i jāleden

2 Eylemez derd-i derūnından şikāyet ‘āşıḳān
Būy alınmış mı bu ‘ālemde dehān-ı lāleden

3 Dildeki te’şīr-i sūz-ı ‘aşḳdan farḳ idemez
Gerdiş-i çeşm görenler şu‘le-i cevvāleden

4 Māni‘-i ṣafvet olur mir’āt-ı ḳalbe māsivā
Gör ne ḥālet kesb ider māh-ı şeb-ārā hāleden

5 Zāde-i ṭab‘-ı nesīb-i ḫoş-edānuñ **Ṣādıḳ**ā
Ḫil‘at-ı tanẓīr çıḳmaz ḳaddine bu kāleden

503

Ġazel-i Nedīm

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1 La‘l-i nābın çāşnī-senc-i ‘itāb itmez misin
Luṭf idüp ḳahr ile olsun bir cevāb itmez misin

2 Ḳāmetüñ seyr eyle inṣāf it o bālā mıṣra‘ı
Zāhidā sen şā‘ir olsañ intiḫāb itmez misin

3 Perde-pūş olduḳda ḫaṭ ruḫsāruña fikret it hele
İtdigüñ işlerden ey meh-rū ḥicāb itmez misin

503 **Nedīm Divanı**, s. 311

4 Gāh engüşt-i muḥannāsuñ gehī la'lüñ emüp
Dāne-i 'ünnāb ile nūş-ı şerāb itmez misin

5 İşte ṣubḥ oldı amān mestānesin kāfir yiter
Ba'd-ezin bir laḥẓa meyl-i cāme-ḫᵛāb itmez misin

6 Yoḳ mı bir luṭfuñ **Nedīm**-i zārına 'īd üstidür
Defter-i hicrānı sulṭānum ḥisāb itmez misin

145 b

504

Ġazel-i Mekkī Efendi

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Gelmeye bezm-i meye zāhid sevāb itmez misin
Fikr idüp bir kerre de re'y-i ṣavāb itmez misin

2 Ṣıfr-ı zā'id 'add iderseñ dāġ-ı sīnem sevdigüm
Nuḳre-i eşküm daḫi bārī ḥisāb itmez misin

3 Tāb yoḳdur āfitāb-ı hüsnüñi neẓẓāreye
Perde-i ruḫsāruñı ref'-i niḳāb itmez misin

4 Eyledüñ işkeste sāḳī ḥayf mīnā-yı meyi
İnkisār-ı ḫāṭırumdan ictināb itmez misin

5 Böyle bī-pervā nişār-ı cān ideñ kimdür saña
Cümleden **Mekkī**-i zārı intiḫāb itmez misin

---

4. beyit : **-M.**

504 **Şeyhülislam Muhammed Mekkî Divanı**, s. 82

1a gelmeye : gelmesen **D.**

3a tāb yoḳdur āfitāb-ı hüsnüñi neẓẓāreye : çeşmüñ ayırsın yiter mihr-i cemālüñden raḳīb **D.**

505

Ġazel-i Luṭfī

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1 Raḥm idüp bunca niyāza bir cevāb itmez misin
Ben vebāle girüp ey meh sen ṣavāb itmez misin

2 Bister-i ḥasretde Kerem teşne-i bīmār olup
Şerbet-i la‘lüñle olsun neş’e-yāb itmez misin

3 Setr idüp ruḫsār-ı nāzuñ ṭurre-i müşkīn ile
Açılup üftādeñe def‘-i niḳāb itmez misin

4 Varsa kūyına ḫayālüm ārzū-yı vaṣl ile
Bir gicecik anı bārī kām-yāb itmez misin

5 Düşdügi şeb vaḳt-i fırṣat **Luṭfī**-i āşüfteye
Her ne eyler ise itsün bir ‘itāb itmez misin

146 a

506

Ġazel-i Luṭfī

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

1 O ḫūnī gözlerüñ meysiz dem-ā-dem pür-ḫumār olsun
Çemende lāle reşkinden derūn-ı dāġdār olsun

2 Açılsun nāfe dek sīneñ uyurken nāz ile bī-tāb
Viren germiyyet-i mihr-i maḥabbet ber-ḳarār olsun

3 Ḳızarsun ruḫları güller gibi gördükçe o şūḫum
Baña itdüklerin yāda getürsün şermsār olsun

4 Perīşān eylesün ‘aḳlum gibi gīsūlaruñ her şeb
O sünbülzārda pūyān olan bād-ı bahār olsun

5 Ne ḳande düşdügüm görsün o āhū-yı nezāket-ḫū
Giriftār-ı kemend-i şevḳime bir kez şikār olsun

6 Rehinde ‘āşıḳān-ı pāymāl-i esb-i tāz itmiş
Ayırmış **Luṭfī**-i raḥm eylemiş ol şeh-süvār olsun

507

Ġazel-i Cevrī

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün

1 Ruḫsārı mı yārüñ meh-i envār mı nedir bu
Ḥūrī mi perī-zāde mi dilber mi nedür bu

2 Gīsūları mı misk-i dil-āvīz-i Ḫaṭā mı
Sünbül mi ya şeb-būy mı ‘anber mi nedür bu

3 Bir laḥẓa temāşā idelüm sīneni ey māh
Billūr mı mir’āt-ı Sikender mi nedür bu

4 Bir noḳṭa-i mevhūme mi ya ‘ayn-ı Ḫıżır mı
La‘l-i leb-i şīrīn mi sükker mi nedür bu

5 Ḫākister olan āteş-i sūzān-ı ḥüsnüñ
Murġ-ı dil-i ‘āşıḳ mı semender mi nedür bu

6 Ebrūsı mıdur mıṣra‘-ı berceste mi **Cevrī**
‘Uşşāḳda bir beste-i zencīr mi nedür bu

507 **Cevrî Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Divanının Tenkitli Metni**’nde bulunamadı.

147 b

508

'Iraḳ

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

1 Göñül ādāb-ı bezm-i 'işreti faġfūrdan görmüş
Mey-i nābın ṣafāsın kāse-i billūrdan görmiş

2 Ḳızarmış gül gül olmuş ruḫları āl olmış
Meger bir pāre āfet bāde-i engūrdan görmiş

Cānum heyhey 'ömrüm yār yār bāde-i engūrdan görmiş

509

Semā'ī

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

1 Severim gerçi seni yār-i vefādār olasın
Ḳorḳarım 'aḳlım alup ṣoñra cefākār olasın

2 Bed-du'ā eylemezem yār-ı Ḫudādan dilerim
Sen daḫi bencileyin 'aşḳa giriftār olasın

510

‘Iraḳ

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1 Murġ-ı cānı idelim āteş-i ġamda püryān
Bezm-i ‘aşḳıñda anıñla mezelensin yārān

2 Ḥarem-i meykedede Ka‘be-i maḳṣūdı bulup
‘Azm iden ‘āşıḳ-ı şūrīdeye cānım ḳurbān

Āh ‘ömrüm yele lelelele
Le le ley ‘āşıḳ-ı şūrīdeye cānım ḳurbān

511

Ḥicāz [Fıṭnat Ḫānım]

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1 Olmada diller rübūde ġamze-i cādūsuna
Dest-i ḥüsnüñ ṣayd olurlar şīrler āhūsuna

2 Çille-i sāḫtın çeker her dem kemān ebrūların
Āferīn erbāb-ı ‘aşḳuñ ḳuvvet-i bāzūsına

Amān amān belī belī tīr yellelelli ‘ömrüm yā lāya
Amān amān bāzūsına

148 a

512

Ḥicāz

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün

1 Ṭāḳat mı gelir sevdigim ol 'işve-i nāza
Ruḫṣat mı virir ġamzelerin 'arż-ı niyāza

2 Dāmen-be-meyān Ka'be-i vaṣlıñ hevesiyle
Düşdi yine cānā yolumuz semt-i Ḥicāza

Yār-i cānım dest virmem yāle lelli le le le
Le lellelelel

513

Beyātī Semā'ī

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

1 Cihānı ḥüsnine meftūn iden şūḫ-ı cihānsın sen
Muḥaṣṣal ehl-i 'aşḳa fitne-i āḫir zamānsın sen

2 Eger Rüstemde olsam ḳurtuluş yoḳ tīġ-ı ġamzeñden
Bilür misin ne āfet-i dilber şūḫ-ı cihānsın sen

514

Iṣfahān

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün

1 Yā Rab kime feryād ideyim yāriñ elinden
Yā ben kime ḳan aġlayım aġyārıñ elinden

2 Eylerse n'ola ḥālet-i bülbül gibi feryād
Ḳurṭaramadım ġoncam seni ḫārıñ elinden

Dīdeler giryān cigerim püryān ḥālim yamān
Amān amān ḫārıñ elinden

515

Işfahān

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Ḳande varsa 'āşıḳ-ı bīçāre cānānıñ arar
'Aşḳ ile bīçār olan elbetde dermānıñ arar

2 Ṣanma raḥminden ṣunar destiñ dil-i mecrūḥuma
Ol kemān-ebrū cigerde tīr-ı müjgānıñ arar

'Ömrüm amān amān tīr-i müjgānıñ arar

148 b

516

Beyātī [Şeyḫ. Es'ad]

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
(*Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*)

1 Nār-ı hicrānıñ ile ey şūḫ-ı cihān amān amān
Derdnākim sīne-çākim ben helākim amān amān

2 Girye olsa n'ola kārım her zamān amān amān
Derdnākim sīne-çākim ben helākim amān amān

3 Vuṣlatındur ārzū-yı kār oldıġım amān amān
Firḳatindür fikr idüp zār oldıġım amān amān

4 N'ola 'ālem bilse ġam-ḫ^{v}ār oldıġım amān [amān]
Derdnākim sīne-çākim ben helākim amān amān

5 Tīġ-ı ġamzeñ itse cismim şerḥadār amān
Ḫāṭırım mir'ātına gelmez ġubār [amān amān]

516 **Şeyhülislam Es'ad Efendi ve Divanının Tenkidli Metni**, s. 105

6 Derd-i ‘aşḳıñla seniñ ey gül-‘iẕār
Derdnākim sīne-çākim ben helākim

7 Ey gül-i zībende-i bāġ u bahār
Murġ-ı nālişkārım raḥm it baña

8 Ben de **Es‘ad**veş olup mā’il saña
Derdnākim sīne-çākim ben helākim amān amān

517

Rāst

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1 Jāleveş bir ġonca-i ra‘nāya düşdi göñlümüz
Sāye-āsā bir ḳad-i bālāya düşdi göñlümüz

2 Bir nigehle ‘ālemi hem mest hem ḥayrān ider
Şimdi bir şūḫ-ı cihān-ārāya düşdi göñlümüz

Ah yel eyelelel
Yelelle

518

Beyātī

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1 Ḫāk-i pāy-i dil-rübā kim ṭūṭiyā-yı dīdedir
Ṭūṭiyā-yı nūr-ı maḥż eyler cilā-yı dīdedir

2 Yāri gördükde n’ola çeşmimden aḳsa çeşmeler
Daḫi çok şu götürür bu mā-cerā-yı dīdedir

519

Beyātī

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün

1 Bir muġbeçeniñ şīve-i reftārına düşdüm
Bende oldı göñül zülf-i siyehkārına düşdüm

2 Bir būse temennāsın idüp ġonca lebinden
Mestāne idim ġamze-i ḫūn-ḫ^{v}ārına düşdüm

3 Bir civānım bir gül-fidānıñ bir dil-rübānıñ
Bir ḫoş-ārānıñ reftārına düşdüm

149 a

520

Şarḳı Muḥayyer Sünbüle [Şeyḫ Gālib]

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

I

1 Ey nihāl-i 'işve bir nevres-fidānumsın benüm
Gördügüm günden berü ḫāṭır-nişānumsın benüm
3 Ben ne ḥācet kim diyem rūḥ-ı revānumsın benüm
Gizlesem de āşikār itsem de cānumsın benüm

II

1 Derd-i 'aşḳuñ ben senüñ bīhūde iẓhār eylemem
Lāf idüp āh u enīni kendüme kār eylemem
3 Ḥāṣılı 'ālem bilür bu sırrı inkār eylemem
Gizlesem de āşikār itsem de cānumsın benüm

III

1 Ey gül-i bāġ-ı cefā ma'lūmuñ olsun bu senüñ
Ḫār-ı cevrüñle ṣaḳıñ terk eylemem pīrāmenüñ
3 Ölme var ayrılma yoḳdur öyle ṭutdum dāmenüñ
Gizlesem de āşikār itsem de cānumsın benüm

---

520 **Şeyh Galib Divanı**, s. 217
III-1 bāġ-ı cefa : bāġ-ı vefa **D.**
III-3 ayrılma yokdur : ayrılma yok **M.** Vezin gereği divana uyulmuştur.

IV

1 Gāhī iḳrar eyleyüp gāhī dönüp iḳrārdan
‘Aksini seyreylerüm āyīnede dīvārdan
3 Gerçi bu ṣūretle pinhān eylerüm aġyārdan
Gizlesem de āşikār itsem de cānumsın benüm

V

1 Beste ḳıldum sāz-ı efkārı o zülf-i sünbüle
Oldı **Ġālib** perde-i āhum muḥayyer sünbüle
3 Herçi-bād-ābād baġlandum hevā-yı kāküle
Gizlesem de āşikār itsem de cānumsın benüm

521
Segāh
Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün

1 Yā Rab meded ol derdime dermānımı göster
Ya cānımı al ya baña cānānımı göster

2 Yūsufı ṣıbā eyler imiş ṭaġlara çıḳsa
Aġlatma beni Yūsuf-ı Ken‘ānımı göster

522
Ḳıṭ‘a
Mef‘ūlü fā‘ilātü mefā‘īlü fā‘ilün

1 ‘Ālem esīr-i dest-i ma‘siyyet degil midir
Ādem zebūn-ı pençe-i ḳudret degil midir
3 Bu perdenüñ verāsına baḳ olma mużṭarib
Her miḥnetiñ encāmı meserret degil midir

IV. bend : **-M.**

149 b

523

Tetimme

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

I

1 Dilā bu dehr-i fānīnüñ nesine böyle ḫurremsin
'Aceb bilsem ne maḳṣūd irişdüñ böyle bī-ġamsın

2 Zamānuñ Ḫüsrevi olduñ ṭutalum şāh-ı 'ālemsin
Ḳamer-ṭal'at melek-ḥaṣlet ya bir sulṭan-ı 'ālemsin

3 Ya Daḥḥāk ü Ferīdūn Behmen ü Dārā yāḫūd Cemsin
Ya İskender yāḫūd faġfūr-ı ḫāḳān ya Rüstemsin

4 Bilürsin "*küllü şey'in hāliḳ*" emrini a'lemsin
Ne aṣṣı 'āḳıbet dest-i ecel irdükde ebkemsin

5 *Tekebbürlük Ḫudāya yaraşur sen ādemīdensin*
Ne deñlü şādmān olsañ cihānda menba'-ı ġamsın

II

1 Nesine ġırresin devr-i zamānuñ ey dil-i nālān
Degildür ber-ḳarāra çün bilürsin gerdiş-i gerdān

2 Aḳarsu gibidür 'ömr-i 'āzīzüñ geçmede her ān
Eger biñ yaşına girseñ de āḫir gelmeye bir ān

3 Cihāna mālik olsañ nice yıllar olup sulṭān
Gerekse Rüstem-i Zāl ol gerekse Ḥażret-i Loḳmān

4 Ecel cāmın ṣunar destüñe bir gün sāḳī-i devrān
Elinden rūzgār rūzgāruñ āhı ile efġān

5 *Tekebbürlük Ḫudāya yaraşur sen ādemīdensin*
Ne deñlü şādmān olsañ cihānda menba'-ı ġamsın

---

523 I- 4a "*külle şey'in ḫaleḳ*" *:* Kasas Suresi 88. ayet

150 a III

1 Kime ḳaldı müebbed mālikāne milket-i dünyā
Naẓar eyleyelüm māżīnüñ aḥvāline cānā

2 Yaturlar ḫāk ile yeksān olup her biri nā-bīnā
Kimi Nūşirevāndur kimisi İskender ü Dārā

3 Nice benlik hevāsın ḳullananlar didiler ḥayfā
Nedir ya bu bir iki günlük ʿömre bu ḳadar ġavġā

4 Senüñ olmış ṭutalum ser-be-ser dünyā vü mā-fī-hā
Dimem nezʿ-ı vefātuñda bir neden çāre yoḳ aṣlā

5 *Tekebbürlük Ḫudāya yaraşur sen ādemīdensin*
Ne deñlü şādmān olsañ ki bir ḳaṭre menīdensin

IV *

1 **Sürūrī** ber-ḳarāra ber-ḳarār olmaz [..] dem
Yüzine gülse bir ḳaç gün muḳarrerdür ṣoñunda ġam

2 Geçenler bizden ol mūcib-i ġayret degil mi hem
Naẓar ḳıl cümle şāhānuñ gözüñ aç ḥāline bir dem

3 Yaturlar rīz-ḫāk üzre nice Dārā nice Rüstem
Ḳanı ecdād-ı pāküñ Ḥażret-i Ḥavvā ile Ādem

4 Ecel peykānınuñ zaḫmına hergiz bulmadı merhem
Ḫuṣūsen tāc u taḫtın terk iden ol Ḥażret-i Ādem

5 *Tekebbürlük Ḫudāya yaraşur sen ādemīdensin*
Ne deñlü şādmān olsañ ki bir ḳaṭre menīdensin

* IV-1a mısra eksiktir.

150 b

524

Ġazel-i Sāmī

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

1 Nigeh gül-būse-çīn olmaḳ ne mümkin la'l-i nābından
Olur gül-pūş-ı ḥayret surḫī-i reng-i ḥicābından

2 Bu gülşende nice erbāb-ı dil gül-çīn-i kām olsun
Nümāyāndur sirişk-i dīde-i bülbül gül-ābından

3 'Acebdür ḫalḳ olursa da hevā-yı cāme-i naḫvet
Sipihrüñ kāse-i rūze devlet-i pā-der-riḳābından

4 Ġarīb-i ḫāksāruñ ḳadri 'ālī olduġın añla
Ḳıyās it şebnemüñ ḫūrşīde fart-ı incizābından

5 Ser-i mū idemez dil vaṣf-ı sevdā-yı ser-i zülfüñ
Suḫan zencīr olur pāy-ı beyāna pīç u tābından

6 İdüp bu naẓmı 'arż-ı ḫāk-i pāy ḥażret-i 'Ārif
Bu taḳrīb ile **Sāmī** kesb-i feyż eyle cenābından

7 O dānā dil ki olur ḫūrşīd meh ü pāmāl-i izmihlāl
Sipihr-i ṭab'ınuñ kemter şu'ā-ı āfitābından

---

524 **Arpaemīni-Zade Mustafa Sami Divanı**, s. 359
3a 'acebdür ḫalḳ olursa da hevā-yı cāme-i naḫvet : 'acebdür ḫalḳ olur ser-der hevā-yı cādde-i naḫvet **D.**
3b kāse-i rūze : yek se rūze **D.**
7. beyit : **-M.**

525

Ġazel-i Şefīḳ

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

1 Ṣabā pejmürdedür ol naẖl-i nāzuñ pīç u tābından
Çemende ġoncalar ser-bestedür farṭ-ı ḥicābından

2 Olur ebrū naẓar-ẖūy-gerde tāb-ı āfitābından
Baḳılmaz ol cebīn-i nūr-pāşa āb u nābından

3 Gerekdür ol ten-i pālūde-sāye ẖil‘at-ı zībā
Bahāruñ ġonca-i bādāmınuñ reng-i ẖiżābından

4 Oḳınmaz kāfiri bir ẖaṭla yazmış vaṣf-ı ruẖsāruñ
Ne cāzū fendür ol mekkār-ı fehm eyle kitābından

5 İder leb-teşne-i cām-ı maḥabbet gülden istiġnā
O bezmüñ āşināsı būy-ı şevḳ olmış gül-ābından

6 Olur āzürde-i ẖāṭır cefā-yı rūzgār āẖir
İdenler ġoncaveş āẖir meyl-i sitem vaḳt-i şitābından

7 **Şefīḳ**ā hem-zebān-ı şi‘r-i ẖil‘at-baẖşuñ olmaġla
Midād-ı ẖāmemi farḳ eylemem müşgin şarābından

151 a

526

Ġazel-i Luṭfī

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

1 Gören mest olmamaḳ mümkin midür la‘l-i müẕābından
Baḳılmaz ol ruḫ-ı ḫūy-gerdeye hem āfitābından

2 Siyeh-i zülf ile ḫaṭṭuñ hāleveş mehtāb-ı rūyında
Görüp aḫşāma cān ider o meh-şīdüm ḥicābından

3 Hezār vīrān dil-i ‘āşıḳ olur ma‘mūr fiten ṣanma
Süzülse çeşm-i maḫmūrı anuñ müsteks̱ir ābından

4 Rehinde pāymāl olmaḳ gibi devlet yetişmez mi
Senüñ ey şūḫ-ı bī-hem-tā o luṭf-ı bī-ḥisābından

5 Hezārān ẕerreveş diller hevādār-ı viṣāl oldı
Benüm de maḳṣūdumdur kesb-i şān ol āfitābımdan

6 Ne ḥācet nāle-i şeb-gīrüñ iẓhār itmedüñ bildük
Giriftār olduġın **Luṭfī** o zülfe pīç u tābından

151 b

527

Semā‘ī

Mefā‘ilün fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

1 Bir elf çekdi yine sīneme cānān bu gice
Pek ṣarıldı baña ol serv-i ḫırāmān bu gice

2 Ayın on dördi gibi dün gice meclisde idi
Ḳande aḫşāmlayacaḳ ol meh-i tābān bu gice

528

Semā‘ī *

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün

1 Ben ġam çekerim ol gözi mekkār güler oynar
Bülbül gül içün āh ider ol ḫār güler oynar

2 Meclisde dimişler nice ‘işret ide yārsız
Bilmezler anı derdmend nā-çār güler oynar

3 Ey ḳurb-ı ‘āşıḳ aç gözini baḳ şu cihāna
Ġam ‘askere ‘asker ġama ġam yāre dolaşdı

4 Meydān-ı maḥall yerde gezerken dil-i şeydā
Dil dilbere dilber dile dildāra dolaşdı

5 Gülşende fiġān eyler iken gül-i şeydā
Gül bülbüle bülbül güle gül ḫāra dolaşdı

---

* İki ayrı semai de olabilir. Mecmuada bitişik yazılmıştır. Âşık Ömer'e ait benzer bir şiir de vardır:

1 Bu dile yine bir āfet-i mekkāre dolaştı
Mekkāre gözüm gözleri mekkāre dolaştı
2 Meydān-ı mahabbette gezerken dil-i şeydā
Dil dilbere dilber dil-i dildāre dolaştı
3 Gülşende figān eyler iken bülbül-i şeydā
Gül bülbüle bülbül güle gül hāre dolaştı
4 Destinde tutup cām-ı meyi sākī-i devrān
Mey sāgare sāgar meye mey nāre dolaştı
5 **Âşık Ömer** aç sen gözünü bak şu cihāna
Gam askere asker gama gam zāre dolaştı

2a ide yārsız : ider yārsız **M**. Vezin gereği düzeltilmiştir.

152 b

529

Şarḳı

Fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

I

1 Dil-ḫarāb-ı ʿaşkıñam sensin sebeb berbādıma
Bir tesellī vir gelüp bārī dil-i nāşādıma
3 Ṭaş mıdur baġruñ ki gelmezsin benim imdādıma
Dīni ayrı kāfir olsa raḥm ider feryādıma

II

1 Ḥālimi hiç ṣorma sensiz ey meh-i ḫāṭır-şiken
Nār-ı hicrānuñla sūzān oldı iḳlīm-i beden
3 ʿAşḳ dirler bir söyünmez āteşe düştüm ki ben
Dīni ayrı kāfir olsa raḥm ider feryādıma

III

1 Eyledüñ derd ile āteşzār-ı ḥasret meskenim
Ṭaşa kār itdi saña kār itmedi āhım benim
3 Gūş idüp efġānımı n'ola acırsa düşmenim
Dīni ayrı kāfir olsa raḥm ider feryādıma

IV

1 Bu naṣıl serdür ki bir kerre beni şād eylemez
Dest-i cevr ile ḫarāb olsam da ābād eylemez
3 Böyle nālān olduġım kim görse imdād eylemez
Dīni ayrı kāfir olsa raḥm ider feryādıma

V

1 Ṣardı mı **Vāṣıf** o şūḫı ṣarmaġa sevdā merāḳ
Olmada günden güne göñlümde müzdād iştiyāḳ
3 Şol ḳadar yaḳdı cigergāhımı bu nār-ı firāḳ
Dīni ayrı kāfir olsa raḥm ider feryadıma

---

529 **Enderunlu Osman Vāsıf Bey ve Divanı**, s. 466
II-1 ṣorma sensiz : ṣormaz olduñ **D.**
V-1 ṣardı mı Vāṣıf o şūḫı ṣarmaġa sevdā merāḳ : ṣardı Vāṣıf ṣarmaġa ol şūḫu sevdā-yı merāḳ **EVD.**
V-3 bu nār-ı firāḳ : ki nār-ı firāḳ **D.**

153 a

530

[Remzī]

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

I

Feyż-i Ḥaḳ māye-i 'aşḳı dil-i dānāda ḳodı
Nūr-ı vaḥdet gibi mişkāt-ı mücellāda ḳodı
Ḥüsni çün āyīne-i rūy-ı dil-ārāda ḳodı
Pertev-i 'aşḳı o mir'āt-ı cilā-dāde ḳodı
Āyet-i "*nūrun 'alā nūr*" bu ma'nāda ḳodı
Ṣoñra tafṣīl-i şü'ūnātını eşyāda ḳodı
İşte bu remz-i gül ü bülbül-i şeydāda ḳodı
Kimin aġlatdı kimin şevḳ ile āzāde ḳodı
Kimini sevdi Ḫudā kimini sevdāda ḳodı
Güli ārāyiş idüp bülbüli ġavġāda ḳodı

II

Ṣun'-ı Ḥaḳḳa dil uzatma ṣaḳınup nābe-maḥal
Ḳat' ider ḫançer-i *"lā-yüs'elü 'ammā yef'al"*
Seven Allāhı sever fi'lini de itme cedel
Öyle maḥbūbdur ol fi'li güzel kendi güzel
"Men 'aref" menziline sālik iseñ kendine gel
'Āteş-i 'aşḳdan ister bu seferde meş'al
Nār-ı 'aşḳ ile yanup maḥv u vücūd it evvel
Nūr-ı 'irfān-ı Ḫudā ṣoñra ider müşkili ḥāl
'Aşḳ hengāmesidür şīve-i taḳdīr-i ezel
Gül güler bülbül oḳur girye-i nālişle ġazel
Kimini sevdi Ḫudā kimini sevdāda ḳodı
Güli ārāyiş idüp bülbüli ġavġāda ḳodı

---

530 I-5 *"Nūrun 'alā nūr :* Nur Suresi35. Ayet
II-2 "*Lā-yüs'elü 'ammā yef'al" :* Enbiyā Suresi 23. Ayet
II-5 "Men 'aref" : "Men 'arefe nefsehü feḳad 'arefe Rabbehü" (Nefsini tanıyan Rabbini tanır.) Hadis-i şeriftir. İktibas yoluyla kullanılmıştır.

153 b

III

Nedir ey nefs-i daġal-bāz-ı heveskār-ı hevā
Sende bu ḫ^{v}āhiş-i bī-hūde-i āmāl-ı ġınā
Neye bu daġdaġa-i būd ü nebūd-ı dünyā
Saña mı ḳaldı bu ġavġa-yı cihān ser-tā-pā
Geç bu da‘vādan alup destine cām-ı ṣahbā
Mey ü maḥbūbdur ārām u ehl-i nehā
Nāyveş ‘aşḳ-ı Ḫudādan dem urursın ammā
Ḳalbi itdüñ mi ‘aceb taṣfiye-i ḥubb-ı sivā
Ṣun baña cām-ı mey ey sāḳī-i gül-ḥande ṣafā
Böyledür ḳısmet-i Ḥaḳ girye baña ḥande saña
Kimini sevdi Ḫudā kimini sevdāda ḳodı
Güli ārāyiş idüp bülbüli ġavġāda ḳodı

IV *

Düşeli o zülf-i siyehkāra göñül
Çekdi sevdā-yı ser-i zülfi seni dāra göñül
Zülf-i ruḫsārına yoḳ ṭāḳat-ı neẓẓāre göñül
İster dāra çekil ister iseñ nāra çekil
Çekilüp ol ḳaş-ı yāy ‘aşḳına bīçāre göñül
Tīrveş gitdi ġurbet illere āvāre göñül
Alsa ol ġamze-i ġaddār ele ġaddāre göñül
Yüri var başcaġızuñ çāresini ara göñül
Siper it sīneñi ger ḫançer-i āzāre göñül
Böyle ādāb-ı muḥabbet buña yoḳ çāre göñül
Kimini sevdi Ḫudā kimini sevdāda ḳodı
Güli ārāyiş idüp bülbüli ġavġāda ḳodı

154 a

V

Dökegör gözyaşın iẓhār-ı nedāmet idelim
Kendimiz ġūṭe-ḫor-ı sübḥa-i raḥmet idelim
Gel göñül cürmümüze tevbe-i ric‘at idelim
Biz ḫaṭā eyledik ümīd-i ‘ināyet idelim

* IV-1 mısra eksiktir.

Dergeh-i Ḥażret-i Ġaffāra inābet idelim
Dest-beste varup iḳrār-ı ḳabaḥāt idelim
Cürmi ḥāşā yem-i iḥsānına nisbet idelim
Yine artarsa eger ye’s ile ‘avdet idelim
Aġlayup iñleyüp ümīd-i meserret idelüm
Ḳuludur **Remzī** mesrūr ider elbet idelim
Kimini sevdi Ḫudā kimini sevdāda ḳodı
Güli ārāyiş idüp bülbüli ġavġāda ḳodı

160 b

531

Sulṭān ‘Abdü’l-Mecīd Efendimizüñ Cülūs-ı Tāriḫi

Leylā Ḫānım Tāriḫi

Müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘ilün

1 ‘Abdü’l-Mecīd Ḫānı İlāh itdi cihāna pādişāh
Taḥsīn itdi mihr ü māh iḳbāline bī-iştibāh

2 Zīb oldı taḫt-ı ābnūs ‘adl ile şād oldı nüfūs
Sa‘d ile itdükde cülūs ol ḫüsrev-i encüm-sipāh

3 Ḳılsun o şāh-ı kāmkār a‘dāyı yek-ser tār u mār
Fetḥ-i ẓafer leyl ü nehār dergāhını itsün penāh

4 Hep sāyesinde şād-kām olsun ilā yevmi’l-ḳıyām
Peyveste cümle ḫāṣ ü ‘ām her ‘abd-i ḫāṣ-ı ḫayr-ḫ^{v}āh

5 Cevherle **Leylā** bendesi zeyn eyledi tārīḫini
“İtsün hümāyūn devrini ‘Abdü’l-Mecīd Ḫānuñ İlāh”

---

531 **LHD. Metin bankası**

161 a

532

Diger Tārīḫ

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1 Zīb-i evreng-i ḫilāfet oldı Ḫān ‘Abdü’l-Mecīd
‘Ömr ü iḳbālin mü’ebbed ide Rabbü’l-‘ālemīn

2 Pertev-i şemşīri olsun sāye-baḫş-ı kā’inat
Eylesün eyyāmını Allāh ‘īdi’l-mü’minīn

3 Emrine fermānına tedbīrine ol dāveriñ
Rūḥ-ı eslāf-ı kirāmı itdi yek-ser-āferīn

4 Bāġ-ı dehr-i gülsitān-ı nuṣret itsün şevketi
Ḫāk-ber-ser eyleyüp a‘dāyı ol sulṭān-ı dīn

5 Ḥaḳ Te‘ālā itsün ol ḫāḳān-ı ālī himmete
Luṭfını yāver hemīşe Ḥażret-i Ḫıżrı ḳarīn

6 Bende-gānın dāmın ḫaşre ḳadar ḳılsun Ḫudā
Sāye-i şāhānesinde kām-yāb u kām-bīn

7 Söyledi **Leylā** ḳulı cevher gibi tārīḫini
İtdi Ḥaḳḳ ‘Abdü’l-Mecīd Ḫānı imāmü’l-Müslimīn

---

532 **LHD. Metin bankası**
1b mü’ebbed: mezīd **M.**
7a gibi: güli **M.**

SONUÇ

1. Çalışmamızda Millî Kütüphane’de bulunan YzA 2860 numaralı mecmuanın transkripsiyonlu metnini, yayımlanmış ve üzerinde ilmî çalışma yapılmış divanlarla mukayese ederek oluşturduk. Metni kurarken vezne ve anlama dayalı olarak kimi zaman divanları kimi zaman da mecmuayı esas aldık. Bu tür bilgileri dipnot halinde belirttik.

2. Mecmuanın derleyicisi ve tarihi belli değildir. İçerisindeki bir gazele *“Li-muharririhi”* başlığı atılmış ve mahlas olarak “*Şehrî”* kullanılmıştır. Mecmuada 19. yüzyıl şairlerinin şiirlerine yer verilmesi derleme tarihi hakkında en büyük ipucudur.

3. Mecmua 162 varaktan oluşmaktadır. Ancak eserin birçok sayfası boştur. Sayfaların cetvelleri çizilmiş ara ara şiir yazılmış ve birçoğu boş bırakılmıştır. Sonradan doldurulabileceği düşünülerek boş bırakılmış olabilir.

4. Mecmuada 100 şair bulunmaktadır. Bunun yanında şairini tespit edemediğimiz şiirler de vardır. En çok şiir “*Şakir Mehmet Efendi”*ye aittir.

5. Şairlerin yaşadığı zaman dilimleri dikkate alındığında; 15 ve 19. yüzyıl arası şairlerin mecmuada yer aldığı görülmektedir.

6. Mecmua, her ne kadar düzgün bir elyazısı ile yazılmış olsa da imlâ hataları oldukça fazladır.

7. En çok kullanılan nazım şeklinin gazel olduğu ardından müfred ve beyitlerin geldiği görülmüştür. Tahmis, tarih, şarkı vb. türler de mecmuada mevcuttur.

8. Bazı şiirlerin mahlasının ve başlıklarının olmaması veya “a” şahsına ait bir şiirin “b” olarak belirtilmesi metnin kurulmasında az da olsa zorluk çıkarmıştır.

9. Şiirleri, belirtmiş olduğumuz eserlerle kıyasladığımızda bazı beyitlerin mecmuaya alınmadığını; bunun yanında mecmuada olup da divanda yer almayan beyitlerin de olduğunu gördük. Bunları dipnot olarak belirttik.

İncelediğimiz mecmuada tespit ettiğimiz şiirlerden bazılarına üzerinde ilmî çalışma yapılmış hatta yayımlanmış divanlarda rastlanamamıştır.

KAYNAKÇA

Açıkgöz, Namık, **Riyâzî Hayatı, Eserleri ve Edebi Kişiliği (Divan, Sâkî-name ve Düstürü'l 'Amel'in Tenkidli Metni)** (Yayımlanmamış Doktora Tezi) Fırat Üni. Elazığ 1986.

Açıkgöz, Namık, **Riyâzî Divanı'ndan Seçmeler**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1990.

Ak, Coşkun, **Bağdatlı Rūhī Dīvānı(Karşılaştırmalı Metin)** 2cilt, Uludağ Ün. Bursa 2001.

Akkuş, Metin, **Nef'ī Divanı**, Akçağ Yay. Ankara 1993.

Akyüz, Kenan- Süheyl Beken- Sedit Yüksel- Müjgan Cunbur, **Fuzûlî Divanı,** Akçağ Yayınları, Ankara 2000.

Altun, Kudret, **Gelibolulu Mustafa Âlî ve Divanı**, Özlem Kitabevi, Niğde 1999.

Avşar, Ziya, **Revāni Divanı**, Kültür ve Turizm Bakanlığı e-kitap yayınları).

Ayan, Hüseyin, **Cevrî Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Divanının Tenkitli Metni**, Atatürk Üniversitesi Yayınları, Erzurum 1981.

Aydın, Mehmet, **17. Yüzyıl Divan Şairlerinden Vecdî (Abdülbaki) Divanı**, Balkan Türkoloji Araştırmaları Merkezi Yayınları, Ankara 2003.

Aypay, A. İrfan, **Nahīfī Süleyman Efendi (Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği Ve Divānının Tenkidli Metni)** , SÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, DT., Konya 1992.

Bektaş, Ekrem, **Muvakkıtzade Muhammed Pertev Divanı**, Öz Serhat Yayıncılık,Malatya 2007.

Bilkan, Ali Fuat, **Nābî Divānı I-II**, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara 1997.

Can, Ertuğrul, **Şuhūdī Divānçesi (İnceleme-Metin)**, Çukurova Üni. SBE. YLT, Adana 2005.

Çavuşoğlu, Mehmed, **Yahyâ Bey Divan(Tenkidli Basım)** İstanbul Üni. Yay. İstanbul 1977.

Çetin, Kamile, **Râşid ve Divanı İnceleme- Tenkidli Metin**, YLT, Isparta 2006.

Devellioğlu, Ferit, **Osmanlıca- Türkce Ansiklopedik Lugat**, Aydın Kitabevi, Ankara 1993.

Doğan, M. Nur, **Şeyh. Es'ad Efendi ve Divanının Tenkitli Metni**, MEB. Ank. 1977.

Duru, Necip Fazıl, **Sābir-Mehmed Hayatı- Eserleri- Edebi Kişiliği ve Divanının Tenkidli Metni**, SÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, YLT, Konya 1994.

Enderunlu Hüseyin Fâzıl Divanı, Tıpkıbasım.

Erdoğan, Mehtap, **Sıdkī Paşa Divanı**, İnceleme-Tanskripsiyonlu Metin, Cumhuriyet Ün. SBE. YLT. Sivas 2005

Ertem, Rekin, **Yahyâ Divanı**, Akçağ Yayınları, Ankara 1995.

Gürcan, Karapanlı, **Şeyhülislam Muhammed Mekkî Divanı**, YLT, İstanbul 2005.

Gürel, Rahşan, **Enderunlu Osman Vāsıf Bey ve Divānı**, Kitabevi, İstanbul.

Güven, Ahmet Emin, **Remzî Divançesi (Kayserili Mehmed Remzî Efendi)**, Kayseri 2005.

İpekten, Haluk, **Nailî Divanı**, Akçağ Yayınları, Ankara 1990.

İpekten, Haluk, **Nâilî Kadîm Divanı (Edisyon- Kritik)**, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1970.

İsen, Mustafa, **Usuli Divanı**, Akçağ Yayınları, Ankara 1990.

İsen, Mustafa- Cemal Kurnaz, **Şeyhî Divanı**, Akçağ Yayınları, Ankara 1990.

Kahraman, Bahattin, **Arşî Divanı'nın Tenkidli Metni I-II**, SÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, YLT, Konya 1989.

Kahramanoğlu, Kemal, **Sami Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Divanının Tenkidli Metni**, SÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü DT, Konya 1995.

Kalkışım, Muhsin, **Şeyh Gâlib Divanı**, Akçağ Yay. Ankara 1994.

Karacan, Turgut, **Bosnalı Alaeddin Sābit Divanı,** CÜ. Sivas 1991.

Karaköse, Saadet, **Nev'ī-zāde Atāyī Divanı**, Malatya 1994.

Karapanlı, Gürcan, **Şeyhülislam Muhammed Mekkî Divanı**, İstanbul 2005.

Karasoy, Yakup – Orhan Yavuz, **Āşık Ömer Divānı**, Konya 2010.

Karavelioğlu, Murat Ali, **XVI. Yüzyıl Şairlerinden Prizenli Şem'înin Divanı'nın Edisyon Kritiği ve İncelenmesi**, DT. İstanbul 2005.

Kavruk, Hasan, **Şeyhülislam Yahyâ Divanı (Tenkidli Basım)**, MEB, Ankara 2001.

Kaya, Bayram Ali, **Azmi-zāde Hâletî Divanı**, Harvard Üniversitesi2003/ Metin Bankası.

Kırkkılıç, Ahmet, **Sultan Ücüncü Murad (Murādī) Hayatı, Edebī Kişiliği, Eserleri ve Divanının Tenkitli Metni**, Yayımlanmamış DT, Atatürk Üniversitesi SBE, Erzurum,1985.

Koca Ragıp Paşa Divanı, Tıpkıbasım.

Koparan, Birgül, **Cem'î Hayatı, Edebi Şahsiyeti ve Divanı'nın Tenkidli Metni**, SÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, YLT, Konya 1995.

Kurtoğlu, Orhan, **Lebib Divanı**- Tenkitli Metin- Hacettepe Üniversitesi, Ankara 2004.

Kut, Gunay, **"Mecmu'a", Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi (Devirler, İsimler, Eserler, Terimler), C.6. Dergâh**, İstanbul 1986.

Kutlar, Fatma Sabiha, **Arpaemīni-Zade Mustafa Sami Divānı**, Ankara 2004,

Küçük, Sabahattin, **Bâkî Divanı (Tenkitli Basım)**, TDK, Ankara 1994.

Leylâ Hanım Divanı, Metin Bankası.

Macit, Muhsin, **Nedim Divanı**, Akçağ Yayınları, Ankara 1997.

Mermer, Ahmet, **Mezâkî Hayatı, Edebî Kişiliği ve Divanı'nın Tenkidli Metni**, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Kültür Merkezi Yayını, Ankara 1991.

Mermer, Ahmet, **XVII. Yüzyıl Divan Şairi Vecdī ve Dīvānçesi,** MEB, Ankara 2002.

Naci, Muallim, **Lugat-i Naci, Çağrı Yay**., İstanbul 1995.

Nesīb Divanı, Tıpkıbasım 1261.

Neş'et Efendi Divanı, Tıpkıbasım.

Okatan, Halil İbrahim, **Kafzâde Fâ'izi- Hayatı Eserleri Sanatı- Tenkitli Divan Metni,** Ege Üniversitesi, SBE. DT, İzmir 1995.

Okuyucu, Cihan, **Cinānī Hayātı, Eserleri, Divānının Tenkidli Metni,** Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Kültür Merkezi Yayını, Ankara 1994.

Özyılmaz, Halime, **Üsküdarlı Sırrı Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Divanının Tenkidli Metni**, SÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, YLT. Konya 1995.

Özyıldırım, Ali Emre, **Hamdullah Hamdī Ve Divanı**, Kül. Bakanlığı, Ankara 1999.

Pala, İskender, **Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü**, L&M Yay. İstanbul 2002.

Poyraz, Yakup, **Seyyid Mehmed Efendi (Hākim) Yaşamı, Edebi Kişiliği ve Divānı Üzerine Bir Araştırma (İnceleme- Metin)**, Ondokuz Mayıs Üni. SBE.DT., Samsun 2008.

Sabri Şâkir Divanı, El-cevaib Matbaası, İstanbul 1296.

Saraç, M. Ali Yekta, **Şeyhülislam Kemalpaşazade**, Şule Yayınları 1999.

Sırrı, **Divan-ı Sırrı / Hacı Muharrem Hilmi Efendi**, Editör: S. Ateş [y.y], Ankara 1976.

Tarlan, Ali Nihad, **Ahmed Paşa Divanı**, Akçağ Yay. Ankara 1992.

Tarlan, Ali Nihad, **Şiir Mecmualarında XVI. ve XVII. Asır Divan Şiiri (Rahmî ve Fevrî)**, İÜEF, Fasikül 1, İstanbul 1948.

Tarlan, Ali Nihad, **Şiir Mecmualarında XVI. ve XVII. Asır Divan Şiiri (Ubeydî- Aşkî- Şem'î- İşretî)**, İÜEF, Fasikül 2, İstanbul 1948.

Tarlan, Ali Nihad, **Şiir Mecmualarında XVI. ve XVII. Asır Divan Şiiri ('Ulvī- Me'âlî- Nihânî- Feyzî- Kâtibî),** İÜEF, Fasikül 3, İstanbul 1948.

Tarlan, Ali Nihad, **Şiir Mecmualarında XVI. ve XVII. Asır Divan Şiiri (Revânî- Hayretî- Hâverî- Âhî- Peyâmî- Sânî)**, İÜEF, Fasikül 4, İstanbul 1948.

Tataroğlu, Abdullah, **Muhiti Hayatı, Eserleri ve Edebi Kişiliği Divanının Tenkidli Metni**, SÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü YLT, Konya 1995.

Tolasa, Harun, **Şeyhülislam Bahâyî Efendi Divanı'ndan Seçmeler**, Tercüman 1001 Temel Eser, İstanbul 1979.

Toparlı, Recep- M. Sadi Çöğenli, **Divan-ı Halim Giray**, Fen- Edeb. Fak. Ofset, Erzurum 1992.

Tulum, Mertol- M. Ali Tanyeri, **Nev'ī Divanı**, İstanbul Üni. Yayınları, İstanbul 1977.

Tunç, Semra, "**Konya Mevlana Müzesi Kütüphanesi 2455 Numarada Kayıtlı Bir Şiir Mecmuası**", SÜ SBE Dergisi, S. 6, Konya 2000, s. 105-139.

Tunç, Semra, "**Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Revan 1985 Numaralı Şiir Mecmuası**", SÜ Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Türkiyat Arastırmaları Dergisi, S. 18, 2005.

Turan, Lokman, **Yenişehirli Avnî Bey Divanı'nın Tahlili (Tenkitli Metin) Encümen-i Şu'arā Ve Batı Tesirinde Gelişen Türk Edebiyatına Geçiş 2 cilt**, Erzurum 1998.

Yanbal, Semra, **Şākir Mehmed Efendi Divanı (Metin- İnceleme)**, Cumhuriyet Üniversitesi. SBE. YLT. Sivas, 2009

Yücebaş, Hilmi, **Hiciv ve Mizah Edebiyatı Antolojisi**, L&M Yayınları, İstanbul 2004.

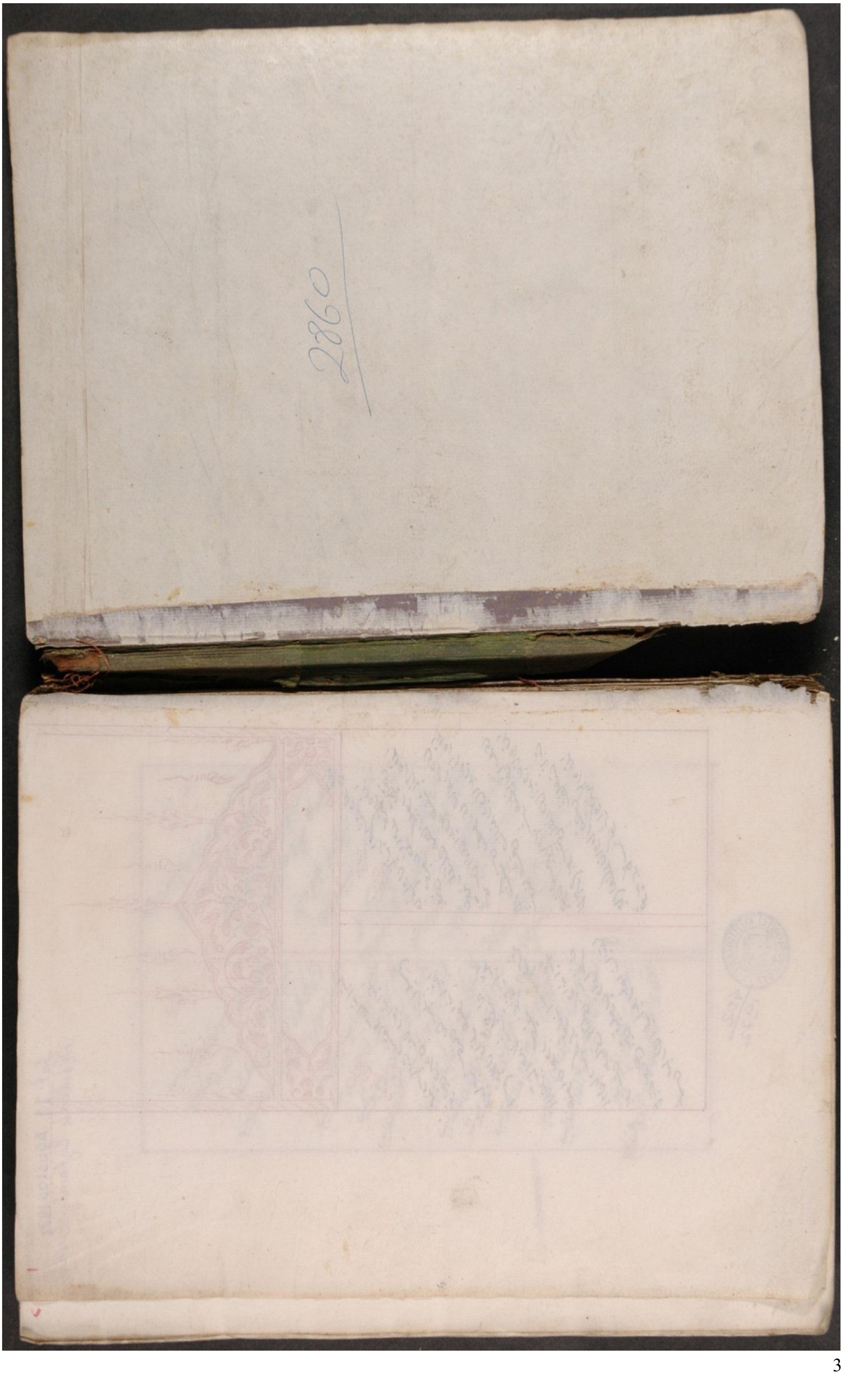
Üzgör, Tahir, **Fehim-i Kadim (Hayatı, Sanatı, Divanı ve Metnin Bugünkü Türkçesi)**, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Kültür Merkezi Yayını, Ankara 1991.

Zâtî Divanı, [İsmail Hakkı Hazretlerinin halkalarından bir zât] Tıpkıbasım 1257.

Zülfe, Ömer, **On Altıncı Yüzyıl Şairi Selīkī ve Şiirleri**, Ankara 2009.

TIPKIBASIM

2860

2860

دیوان ثابت

غزل

حمد و سپاس و منت و شکرانه ابتدا
توفیق ویردی بنده‌یه دیوانه ابتدا
دیباجهٔ سخنده بنا بسمله ایلیم
ذاتك عنوانه ابتدا
اسم جلالی [illegible] لیکن اوله
[illegible] عرفانه ابتدا
الله ربنا احد لا شریک صحیفهٔ [illegible] ویریر
عنوان بودر [illegible] برقولنه ابتدا
اول پادشه که [illegible] پروانه ابتدا
بوشنی جهانی [illegible] آغرت
ثابت بوپنج بیتی قیلوب وار [illegible] ابتدا
خمسی مبارکك الهه ایدر خوانه ابتدا

غزل

جامم اولدن ناز برافراشته ولدکه فدا
یعنی محبوب خدا احمد مختاره فدا
[illegible] عطار ایلیور قیمتی
[illegible] ایدوب طلبه بازاره فدا
[illegible] منصوری صالدر مردی
[illegible] صالندره بی ایدوب داره فدا
تار [illegible] عشقی [illegible] عمخالفا اسدی
شحنهٔ عشقی صالندره‌یی ایدوب تاره فدا
جون نسیمی [illegible] الدردی ایدوب ثابت
لاجرم بوستنی [illegible] فیض شفاعت ثابت
جام العلکدن ادوار فیض شفاعت
قوبه برکاسه کوتر اوکنهکاره فدا

غزل

شو قرات العوالم [illegible] کلم [illegible] درجانا
کورلمندر نظر حسن رخ زنکینه درجانا
[illegible] التفات الدك
بنده دست ایپوست [illegible] خاطر عکسینه درجانا
مکر قصدکی سبوکی نقل تعیینه دارودر
لیکدن نقل شیرین نقل تعیینه درجانا
یینه زنبیل دلله عزیز [illegible] دینار داغمله
بوز بار بچه اینسون در [illegible] آدینه درجانا
بوکون طفل دله رخصت ویر [illegible] یارانکله
عدو بیخوش اولوب [illegible] درجانا
اوکافر مرده سید [illegible] الدیدی ثابت
تلدر قونملکی جوهر بیلور سلك [illegible] درجانا
دیدم کون کبی روشن برلطیف آیینه درجانا

حرف الباء غزل

قنقل تاتوانه سوار اولدی عندلیب
لطف غنچه یه یار اولدی عندلیب
جسم [illegible] جراکاه کلشنه
قوشنی کبی کلدی [illegible] بهار اولدی عندلیب
اشهب سوار باد بهار ایله
حکمت [illegible] تامیهٔ نو بهار ایله
کلر سمور [illegible] نزار اولدی عندلیب
تقد روانی کله تسلیم ایدوب بوکون
قوشلق زبانی جان سپار اولدی عندلیب
کمیلکی [illegible] کلکه ایچون
رسام کل نکاره غبار اولدی عندلیب
کل [illegible] لعل کونی طوطی خونه
مجنون زخم نشتر خار اولدی عندلیب
اوتار سازه کندوبی اویزه ایلیوب
منصور کبی زنده بدار اولدی عندلیب
ثابت محبت کل صد برکه مبتلا
اول برایدی شمدی هزار اولدی عندلیب

غزل

اچلمز ایدی خاطر ناشاد عندلیب
عیبه مصادف اولمسه فریاد عندلیب
کلغنچه سفید دکل قشر بیضه در
جیقمش هنوز بیضهٔ نوزاد عندلیب
شبنم دکل عروس کلی قوشی سودیله جب
بسلر حریم باغده داماد عندلیب
نرکس جمنده پرده چشمکه کوستریر
قرلنقیچ اوغلودر صنوبر اولاد عندلیب
احدی نسیم آبله پژمرده کللری
جیلی دوقندی کللر اجداد عندلیب
خونین کفنده بوردی شهیدان غنچه یی
بلمم نیجه دویردل پولاد عندلیب
نوروز زده جقار سنبولر تازه بستلر
ثابت عجمده خواجه در استاد عندلیب

غزل

بلبلک کوکلنه اللدن غنچه یی دلدر غریب
کلمدی دار دیار پاره بر بیلدر غریب
صبر ینه عشقه اولمونه اول اواره نک کیم یار ایلی
بیلمه برکز کل جمالک کوره جانکدر غریب
باب غمده نقرهٔ اشکی ایدوب وجه معاش
مردم چشمم کبی غربتده آغلدر غریب
نقد جانی ویریکه بر دلستان استرکو کل
بی سر و سامان ایکن محبوبه عاشقدر غریب
داد حق اولمایجق جرخ فلکدن تا ابتا
بو بیله یاد اللرده حکام الفلکه شکلدر غریب

[illegible] غزل

ابرودی جلمنی اولدی حسنک کمان بخت
برزخم تیر ایله عاشقه بیدر نشان بخت
اول شهسوار فتنه اوکنجه جکر شکوه
زرینه رخت رخشی مجوهر عنان بخت
اهل دله شکوفهٔ نخل غدا وربر
باغ امللده هر آجلان ارغوان بخت
دانا به داغ باغده در اول بهار جاه
نادانه زرنثارلق ایلر خزان بخت
ادلر انار بولنمیه شام فراقده
ای طالع سیه بو مید رنام و نشان بخت
اقبال بختی استمز اقتنان ایله
بر دولت اولسه بزلره بی اقتنان بخت
ثابت زبان اهل دله اشنا دکل
بر باشقه اصطلاح کبی بولسان بخت

غزل

هر شام ویره بر داغ جنون بوی محبت
اجلدی ینه سینه ده شبوی محبت
جوهرلری اولدیکه جقار واقف اولورسن
ای خواجه ماعاشق و تنشوی محبت
صوینده قوشندی بو خرابات فناده
شفقه جمشیدی ترازوی محبت
ظن ایتمه نخود در دهن داغ تنمله
اغزینه غدا الدی بر [illegible] محبت
ای ثابت اوزوندر الی شاهنشه عشقک
افلاکه ییتر قوت بازوی محبت

غزل

پیمانه صونون ساقی خورشید محبت
بر جام ایله ایندی دلی جمشید محبت

تا زنکی خطکله کورر سه لب لعلك
خضر دل اولور زنده جاوید محبت

صوفی بنه ایمانی تجدید ایده کیدر کن
بر تازه سوپ ایلدی تجدید محبت

هر چند که مستحکم ایدی دخمهٔ وصلت
فتح ایندی بر انکشت ایله اقلید محبت

ثابت بنه سلطان قضا منصب عشقی
ایندی دله بر قاعد تأبید محبت

حرف الثا غزل

زلفکله هر شب ایتمه در اهل نیاز بحث
صبح قیامته اولاشور بود زار بحث

سرو کل خیاری شیوه رفتارده کجر
استر سکله ایله ای علم افراز ناز بحث

اولمازن نیاد ایله اوپیانازپیشه رام
بو بابده ایتمسون اهل نیاز بحث

ساقی جوابی الغادی علوم آجلمادی
یوم لبنی ایلمدک کرچه آز بحث

غزل

کتابیشی دله زرین پیاله در باعث
صفای بلبله غنچه یله زاله در باعث

عجیبمی دائره آجسه اوورد خندانی
لطافت مه تابانه هاله در باعث

بجمنلا بر یوزی بو غنچه شوخ در کلاتر
اد آب و تابه بو صابون زاله در باعث

زوالی طره دن اولمشی فتاده ملکاتا
رقیب دیو کبی بر حواله در باعث

کورب تو ماشی جمالن سوندی ثابت زار
بو شوقه اویله تقاریق کاله در باعث

حرف الجیم

اینجه ناوکله زده چشم ستمکاره علاج
ای جکر پاره قبول ایلمز اول پاره علاج

بر سنکله کبی طبیب دل و جان دستندن
هیچ اولمکه کبی یوق عاشق ناچاره علاج

لیک اول داروی نوشین مفرح در کیم
ایلیه بر ییمی بیک دل بیچاره علاج

صانع قالدک طوته لم نرکس بیمارندن
ای دل خسته ندر غمزهٔ خونخواره علاج

هلتلومر حمله کلور تابنه لعل جانان
کندیکی آجی سن ای خسته کوکل اره علاج

غزل

بزم صبحا ایلی جام اجسه اوکلفنی مزاج
رنکدن رنکه کیرر کلاری مانند زجاج

او سهی قدکلیمور بر کل ایلی نرکسی ایله
الله بر در بو کلشن مجلسه ساقی کوزن آج

هر زمان ای دل دیوانه کوکلدن مجبور
سنی بر کون ایلیم تیر بنه بار کلها ماج

خسته نکله دردینه درمان بولنوردی اما
مرض نازا اطبایه بولنمیدی علاج

دردی سوداکی مرکبدن ایمش مجده تکاک
واقعا غمزهٔ آهوم ثابت ایدوب استخراج

حرف الحا

وبردی خط لعلکله دله بر طیب مفرح
معجون جواهر کبی ترکیب مفرح

غزل

بر بالا ایچون اغیاره قتولانه بلادر
بر صحبت ایچون درده مداوانه بلادر

وندان صبی کبی بر بتمز ایشمز وار
بر لقمه ایچون خلقه تمنانه بلادر

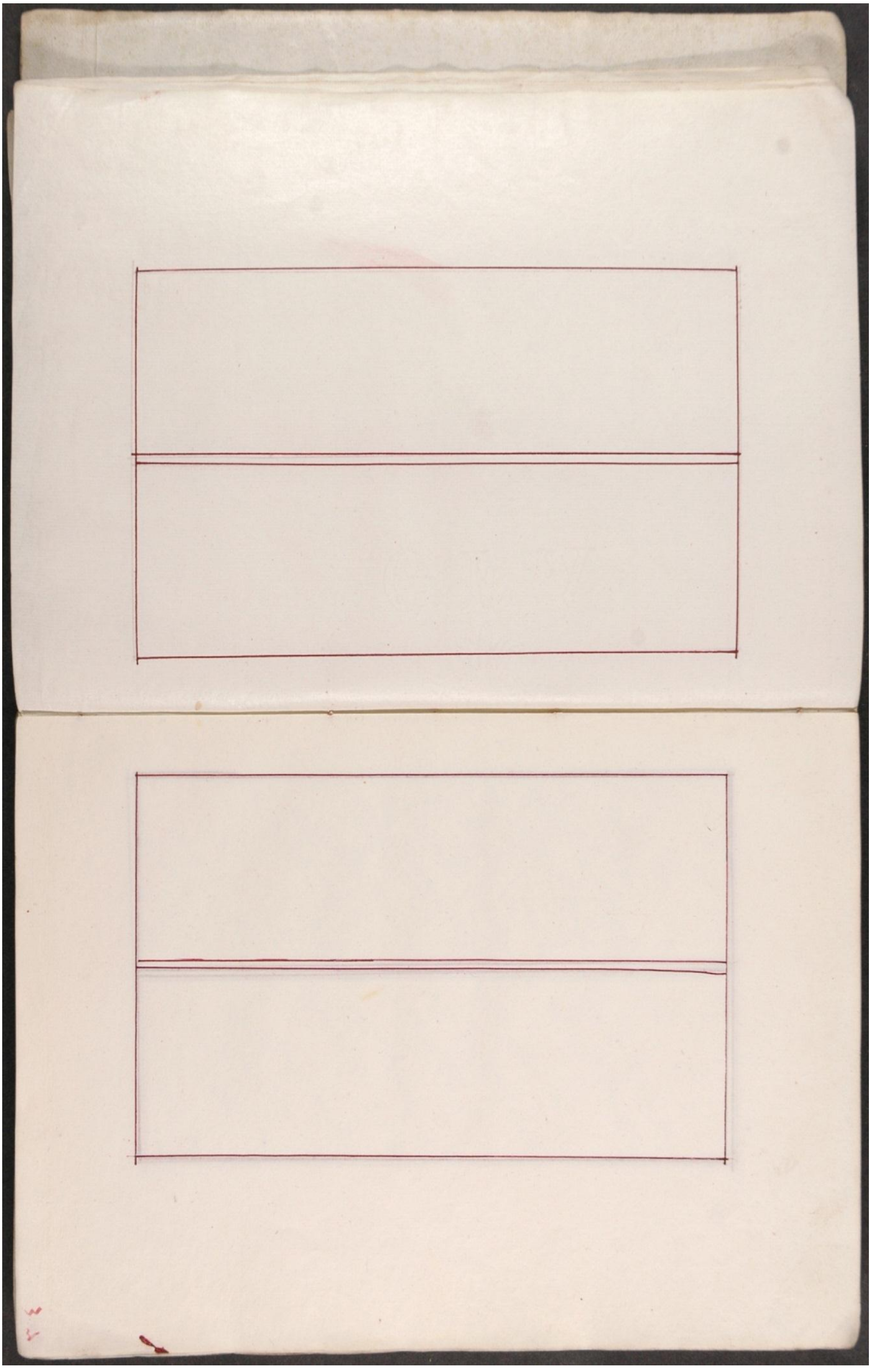
صحنت کبی بحار غمه کج کلبورلر
اولدردی برکی ناز اطبانه بلادر

برایه تیشندر دلبو فتوائی یار
زیبه نک ویبو عمرو تقاضانه بلادر

هر بار نسیمیله ده فتنه نمایان
کافرده فرنکی دیمی دیبانه بلادر

چون ابروی قواجی ایدر فرقته ایما
یه آدی باتاجق موجلی خارانه بلادر

ثابت بزه انفاسی حساب اوزره ویررلر
بر دفعه صولق یوق یابو غوغانه بلادر

عاشق خط و رخ جانانه طوقنمه
برلشمش ایکن کفر ایله ایمانه طوقنمه
کل قیدینه صقین خاطر یارانه طوقنمه
کاکلرینه اولمیهلک ای شانه طوقنمه
زنجیری قیرار بودل دیوانه طوقنمه

ای آه یتر شوق جنون تازه لیورسون
ای اشک دوکلمه بنی آواره لیورسون
تیغ ستمیله او بتک پاره لیورسون
کلبرک مثالی جکرم پاره لیورسون
ای باد سحر اول کل خندانه طوقنمه

نزداد ایدوب عاشقلره چین و جبینی
شب تا سحر ایتدرمه بکا آه و انینی
یا صو یته دیرکه امان قلب حزینی
فریاد انا الحق ایدر آواز طنینی
فاش ایتمیسون اسراری بیچاره طوقنمه

اوزنده کوروب عزتنی ملک فنانک
ساقی سی کالمه غم مزه سی بزم جهانک
ای صوفی صاقن کیفنه دکمه بدلانک
ایجدکلری صهبا خون جکر در فقرانک
نیجا کرم ایت خاطر رندانه طوقنمه

٢٨

وصلک سوریلور بزمه کیمه زهر ستمدر
دور رخ اکا نسبتله هلال باغ ارمدر
کوشش ایتدیکی ارباب دلک قصه غمدر
اکلنجه لری زلف دلارام المدر
دکلنه سیه کوندرر او افسانه طوقنمه

لیلایی فدا ایتمه جنیلی قولکدر
دردو المکله سنک الفتلی قولکدر
چوق جلد جکر حیلی غیرتلی قولکدر
شاهم سنک اسرار صداقتلی قولکدر
لطف ایله او درویش پریشانه
طوقنمه

٣٦

غزل

هر زمان بر وفق عذرا اولور عالم بویا
نو بنو افسانه در پیدا اولور عالم بویا
قطعی سطحی قیل نغار عالمنه اول کوکل
فصل سرمانک صونی گرما اولور عالم بویا
کورده اخضر کسه جانا قدر عجب ولدی
عقلی اولنا بر قوتی بولا اولور عالم بویا
زوق وصل نکهکام هجر اولور هنکام کلور
هجر ایله عاشق قورورق حلوا اولور عالم بویا
ایکی عجبندن ابد مستقبلی باهو جبال
بوق نه اولمش نه لر حالا اولور عالم بویا

وله

ایل جوانلک عالمنده آهی حسن ای بوفا
وقت ایله باشت سودا اولور عالم بویا
تنعی مژگان سراسر ایله احبابه وه
بلکی بر صورت ایله اعدا اولور عالم بویا
آب رو دوکه هر محل بلبدک باینه
آسوق طلب بالاولنز بالا اولور عالم بویا
صورده ساقی ناجرای عالم آب بکا
قطره سی نقل ایلیم دریا اولور عالم بویا
تاجبه طابور عجبندن بر نفع راحت اول
زوقده بق صلح اولور غوغا اولور عالم بویا
حالک مولانای صفوت سرده جمع ایلیبان
اون سکز بیک عالمی بینا اولور عالم بویا

غزل

هر کیمه طلب ایلرایسه سروی نگارک
جلوه‌ن کورینجه سوره لبی پای غبارک
تقلید ایلمز غمزه سنه نرکسی کلزار
هر اولمز سرو سهی قدینه یارک
رنکلک ایلیون انشکوفه‌لری باغ جهانک
تاراج ایلمز باد خزان حسن بهارک
بز بنده سنک نوش ایلمی باده عشقک
عشاق جهان اندی نشکست نشئه عارک
عالم ایلمی خوب نظم شعر بدنه
صدقی الدرنک غم شاد غصه‌ارک

غزل

قاتل عاشقاندر چشمک
وای نه صاحبقراندر چشمک

بخشیدر کرچه بر ایکی امّا
نلیم بلک بهاندر چشمک

بیت ولده نهان مژکانک
دشمن جاناندر چشمک

بی مجال اولدی کندی رستم زال
باقی بیچه پهلواندر چشمک

کوکلمی الدی یاقدی هم یقدی
تیغ آتش فشاندر چشمک

نه قدر بی اماناندر ابجه غمزه لک
او قدر بی اماندر چشمک

عاقبت ایتدی کشته لیلایی
وای نه صاحبقراندر چشمک

غزل

شب تابه سحر آه و فغان ایتجه کوکلم
ایجدیکجه می عشقله خفقان ایتجه کوکلم

بر کیجه دیدیم حال دل زارمی یاربّ
سندن مدد و چاره امان ایتجه کوکلم

آه شررم ایلدی پروانه سوزان
شمع اوزره دوادم جولان ایتجه کوکلم

کل سازده روحم نغمی جوریله بوزده
آهنک حجاز و صفاهان ایتجه کوکلم ابن حمدی زاری

دور ایچره کوکلدن کرمم
هجر اوقیه کندو بی نشان ایتجه کوکلم

تخمیس غزل قدیم

اولسه ملکی بیلارجه ایشکنده ملازم
درد و ولی سویلیك اولشوخده لازم
زخم انجیور عشاقنه اول نعیمه بازم
یا غنیه دیم عاشقنه اول شه نازم
کوندن کونه آرتسه ده درد سوز وکدازم

بلمزیم احوالمی هیچ همدم و همراه
اولشوخ ستمکار دخی اولمدی آگاه
اسرار دل زاریمی انجق بیلور الله
سنجمله نهان قالدی غمم پاره لری آه
یارب نیجه کشف ایلیه‌یم شمدی بورازم
بن طور تجلی جمالنده طور وارم
کاهی طوتشوب عشق ایله آتشی اولوریم

الدی بنی ابرودن حالمی ندیر فیلبوردم
اندیشه ابرودن حالمی ندیر بولوردم
ولداره نیاز ایلیه جاره بولوردم
آخر بنی یاقمه ابدی شمع نیازم
آخر بنی یاقمه ابدی عزیمله کل اولدم
ای چرخ بلا بر کونه عزیمله کل اولدم
سوز سوزن کمی طعنه فرقتله کل اولدم
صد پاره یانوب نار محبتله کل اولدم
بن آتش عشق ایله حقیقتله کل اولدم
قالدی بر بتله همان شکل مجازم
غمخانه ده کلسیدی عبادت ایچون اما
ولحسنه سیله ایلسه بر بره عجلك ابا
جان ویریك آنك بولنه برشی حاجبا
اولمك نه ابدی درد محبتله فرحا
کلسیدی اکر قلبمه اولشوخ نمازم

غزل

تخمیس غزل یحیی

ای زلف خم اندر خم قلّاب محبت
چاه ذقنک اولدی گرداب محبت
سرگشتهٔ عشقک سنک اصحاب محبت
جمع اولدی دور بزمکده احباب محبت
هپ ساکه عقلدی دل ارباب محبت

دلبر سه گوزل ولسه نهایتده هوایی
ساقیدر بو بزمکده همان جام صفایی
مجلسده نه غم وار نه ریا وار نه مرایی
جمع ایتدی فلک مجلسه هپ اهل وفایی
حاصل بونه ایام دیر اسباب محبت

وله

یانان آتشنه پروانه وش ای ایتمه افغان
سوز دلکی ایلمه عالمده اعلان
کتمه تقید اوله گور وار ایسه امکان
نقل ایله سوال ایسه اگر حالنی جانان
ای عاشق مسکین بودر آداب محبت

یحیی حرم عشقه کیرر نولدی پاک
کل سنده علم اینه تمر یاقکی صد چاک
ایتمک ترک اغراضدن اماولنی پاک
بو بابده اولماز هله هیچ کمسه المناک
نقوجه در ارباب دله باب محبت

غزل

بوی جیرانک بوینی صبا اوردی ترکدن
دلکجه بور اوغز امدک رهکذردن
برعجب جبین اولنمه یادی ندرابا
بارعجب جبینک کل کبی نار نظردن
ازره لیسینک کل بکی نکار ایلدی نشیر
گوزلدی دیو گوکی درج بودر اهدیدن
گولکی سه بوزان سهل ایتدی کوروب نظر هوا
فلک ابیه شهاب ایتدی ادل بر شرره دن
طوتشدی فلک اهل ارباب هنر ایلمز انکار
شم ایلیان ارباب اقدر نیغی کلک ترددن
ای ساقی کلاب اقدر بغی کلک ترددن

تخمیس غزل نابی

نوجوانم دخی نه مجلس ونه جای بیلور
ساده قهوه ایله بزی ردا ایچون ابریقی بیلور
نه تمنی نه تحسر نه بیلك اقدحی بیلور
نه ویریر کام نه کام دل و ناکامی بیلور
لطف هنگامی همان عاشقه وشناسی بیلور

قند لعلیله قوام السه اوسیب غبغب
دل سوزانه علاج اولسه قالور ییدی لب
[illegible] اکا اظهار طلب
[illegible] دیوانه م [illegible] اوله خشم غضب
کوستر [illegible] یار [illegible] بادام بیلور

وضع نو بخیله حسن وسنکلی مائده اوراد
صد صد نصحه سندلی اسوب صادورر
او طبیبم دلم انجق اجی بادم بیلور سك
بحر عرفانی بیانیله زبانك بور سك

زاهد اعلا ابا غلك بانبنی ایچون بعوق دورد
توبه میلا نبات قدمدن صورر
اسرار [illegible] اوقور سك طور سك
نی الیه آتشی [illegible] کره قولاغك بور سك
واهد [illegible] عریانی عشقی سور سك

اوراسین ساقی [illegible] بلکه بیره نك ابرای کیره
بیلور
[illegible] ایله فقط حلوت [illegible] بیلور
سابا ساعد زیب ایله بوددر نابی
قتر عشقك آجیلور حانه بود [illegible] بابی
وار کوکلدن کوکله یول دیدی حال اربابی

عاشقلك حالن ورودلك نه صورور یین نابی
آنی عاشق نه بیلور یار اولان آرام بیلور

غزل

سر منزل حقیقت یا بزدر
عرفان الیه عشق بزیم راهبرمزدر
صورتده اكر كورنده ایسه دست ارادت
معناده بو نه طاق فلك همسر مزدر
کمها تلك قلبمزی ایله تفتیش
ابعاد سرایای کون بکدر بزدر
واعظ نه بیلور نقشی ازبرکی سوید
لوح قلم عالمك زبان وبرمزدر
سامی بزی تقویم کهن ایتمه اسناد
سیاره ایام تمام ازبرمزدر

[illegible]

[illegible]

غزل

نه عجب بر کشت و اولمش اودن چشم سیهک
هر باقشده و دیر بیلور سینه‌یه تیر نگاهک

کر فرو ایلیمان سن شه حسن کیمدر
که ایدر تاج فرو بردن [illegible] کلاهک

کره طره‌کی ازانسه نیجه یک دل باغلو
بودر عالمده سنک یوریله باشقی چغناهک

چهرهٔ ماهه کلف اولمامش اولسه عارض
کانشبه [illegible] یری ویرایدی و بو خط سیاهک

شب یلدای فراقی اوزدی یک ساقی
ایلیه بربور جمالک کوره بیلسم او ماهک

٤٦

عاکف افندی سلمه

دل بلا محرمی اولمدیغنه سندی اغلادم

عشق ایله همدم اولمدیغنه سندی اغلادم

درد دله درد همدم اولمدیغنه سندی اغلادم

بوزکه مرهم اولمدیغنه سندی اغلادم

عالمده آدم اولمدیغنه سندی اغلادم

عالم او عالم اولمدیغنه سندی اغلادم

ایضاً

یا یار و عملیه سار ردو نبوب غربت ایللرده

سوز نیله دوندی جان و تنم نحل احلرده

اه افغان ناله لرم کلسه بر بره

صکام جیز دیکر اولور صحبت [illegible]

ایضاً

چوق اغلادی بو دیده لرم کیمسه بلمدی

انک فساننی کوردی انصافه کلمدی

تجلی بهار وصیفی کلی کلام اجلیدی

اغیار بار و کلدیکم ازاری بلمدی

ایضاً

دهرایه نوبتی کنج غریبم

سلی جور رسانتی طوفان فرقتم

کلشنده بم فلک ززه جای عبرتم

نت فدایه نائل حلم حقیقتم

٤٧

ولہ

عنوان افندی جشنم تزم قانه قانمدی

اه شرر فشاندن دل ناچار او صانمدی

یا قدری بو جسمی ناره ولی کندی یانمدی

یاندم یا قلدم ابسه هر بیر دردم اینانمدی

ایضاً

درد اکه اولدی در مقصد کتام اه

ال ویر بدی مراد که نام رام اه

ویردم امیدی باده هوایار اه

اولدم غبار به بیره یا سه فنام اه

ولہ

کلشن ایسه جهان نه بو طلبیه جی مجال

بو نحن غربیه اولدی یا زبان لال

دعواهم اوزره اه ده دخی قالمدی مجال

عاکف اوزانمه قصه یی غیری بو سوزه قال

غزل

استغنانک قلم یانیله شمع اوله سنی

ینه فراص دهردن سرینی قورطرانر

بیت پیانانه ثنال مجنون

دوشر البتده بیابانه پیانانه ثنال

باغلیان سلسله کاکل لیلایه کوکل

٤٨

کیم اوله ضور ایله مقصودنه ارجاب ظفر
کلور ابتدا ظهوره نه ایسه علم و قدر
عقده توقیف اولور ایت نه الم جان نه کدر
قیل سوزم عارف ایسن گوش قبول کهر
محنت کندونه ذوق ایتدر عالمده هنر
غم شادی فلکك بویله کلور بویله کیدر

ره عرفانده حقیقتلا بودر اداب اوصول
طلب ترك ایلدر دیرنزل مقصودا وصول
نه النش کاهده نه اول قطع اومید ایله ملول
یارایسه باشنه عقلك سوزنی ایله قبول

وله

خلوت ره عشقی ایرشی قندیله بر رهبره اوی
یولده کل رند قلندر درویشی اول بندیکی دوی
جامهٔ فکر سوادن اول دلك دیوانه صوی
قلندوکوی غمه کیمه درکه سکا کوشنه قوی

سنی واصل ایلیان مرشد مراد بوکیدیش
مجلسی عشقی محبتلا ادابا اوکران یش
قوبیجا کانه لکی مرشد ره ایله بلیش
باراولوب خاطر اهلی دلی شکوا دکل ایش

مرداولان محنتی المی ولیله دولانز
دل اهلی غم آنك جون بردی یول بولانز
دولسا دنیا غم ایله خاطر عارف طولانز
المی ذوقه بولشدرمه قدر ذوق اولانز

غزل

سنک عشقکده دوشنلر وصالندن وصالا استر
ینه بر عبور جلالا اولدی جمالندن جمالا استر
الم طوت دوست شمعم قالدر بعد قیل بکا استر
بویر مشهور اولدی زوالندن زوالا استر
تحمل ایلمز جانم فراق هجرینه تاهم
که زیرا آتش هجران جکلمیه کمال استر
تکابو قیلدن دل سنلر راهنه تقصیری
سنک روی وصالندن بولر آب زلالا استر
کل احسان ایله لطفکدن کرم بابا ایله خروش
بو سائل قولارکدن وجادوم خوش جمال استر
انکیچون بلبل شوریده دوش زار فغان ایلر
دوکر دائما زلال فضلکی جمعا حلالا استر

غزل

عشقنده دوشندی کوکل تیلدی بو دنیادن فراغ
انکیچون ایلدم بن جمله سوداردن فراغ
تا سوانک عشقنی اتدم تماشا دلدن فراغ
ابتدا آرزو کبی ایتدم الارت غزادن فراغ
بو شه عشقک اندن حلقه ستیرنا اولدم
ایلدم سیر جمعه قیلمه جانادن فراغ
عینیه کلدی بیم غصه حقوق هیچ
جنت حورانی ایتدم بن کنادن فراغ
فرغ آزاده بیم تشبیه عمل ایتمیم
تا حصل اتدم شها جمله اشیادن فراغ
بیلک زره دکلو ایتمز بوده دم زاید
بالله عمر ایله محبوب زیبادن فراغ

غزل

سنیم اوزره داغ آنجون نور سنیدر کل بسلم
دل دکلدر آشیان عملی بلبل بسلم
دردآهم آب ایله تازه تازه سنبل بسلم
سینه جانمک تازه اولدن اولدو ایلدم سنی
زید عمرودن نصیب روقتدن اولدن بسلم
جیدر عشقم فراغت کبی دول دوول
دو بهان قنده دنی پایاله اولور شام
سینه اندیشه ایتمز تغافل بسلم
انت بیدان جمیع اهل غرضدن بن لبیب
فوزیدم اندر ایچون اسب تحمل بسلم

مربع رابع

ای ملک مشربلی شوخ لاابالیم سن نیم

محرم دردم دلخستهیم سن نیم

حاصلی جانم کبی یار کزیدهیم سن نیم

سن نجا قاتل ایلر سنک تازه نهالیم سن نیم

نم نکا [illegible] التفاتک قربان اولدیغم

نه بلور [illegible] سن [illegible] خیران اولدیغم

عالمک معلوم ایدر عشقکله سوزان اولدیغم

عاشق بیچارهیم

ایضا

زرتت لطفک [illegible] قتل عاشق بیچارهیه

[illegible] رحم یاره

نتور [illegible] غمزه

بو تغافللر عجب [illegible] غمزهیه

ایضا

ای کل [illegible] بن بلبل نالاندهیم

ای کل اندام سنک [illegible] افکندهیم

ای کل دلبر [illegible] بندهیم

بن [illegible] ایدر سنک بندهیم

ایضا

[illegible] عهد ایلدیکن ای ملک

سن [illegible] سنک [illegible] ناخنده دل

[illegible] رابع [illegible]

[illegible] الدن [illegible] سن نیم

سن نجا قاتل ایلر سنک تازه نهالیم سن نیم

مسدس

برافت یوزلی دل صپاره نلک اولدم گرفتاری

جهاندن کوردم انلک کبی یاری ستمکاری

بنی اغلتدی دنیاده واروب کولدرو اغیاری

بولورسم عرض [illegible] جرح بن بی وفا یاری

آچیم باغرم [illegible] باقم یره توبه قلیم زاری

اویارلیه بیم دعوام که تا افصل ایلیه باری

ایضا

[illegible] کوکلو اغلیون فریادی افغانی

[illegible] بیهشتک حوری غلمانی

[illegible] اوله [illegible] آنی

ترازوده بولورسم [illegible] صراطه [illegible]

[illegible] ایلر [illegible] ترازوده

ایضا

[illegible] دود آهیمدن [illegible] ترازوده

اصلیم بو بینده یارک [illegible]

بولورسم اول وفادری [illegible] دیوانی [illegible]

الامر آنی [illegible]

ایضا

وله

جهان [illegible] روز شب آهیم فغان ایتدی دیم یارب

[illegible] کبی قدم کمان ایتدی دیم یارب

[illegible] جانان ایتدی دیم یارب

[illegible] ایتدی دیم یارب

ایضا

[illegible] سوزان

[illegible] افغان

[illegible] افغان

[illegible] عالمک [illegible]

ایضا

آچیم باغرم [illegible] باقم یره توبه قلیم زاری

اویارلیه بیم دعوام که تا افصل ایلیه باری

غزل نحیفی

جوری بولدقجه ترقی اوزره بیدادک
اولدی افزون الم عشقی دل ناشادک

زخم داغ سرمی شوخلر جمله دیدیلر
کلمشدر بو بلالر باشنه فرهادک

حله بن تا کلشن کوکلدن او شوخک دوام
سنک ای بلبل شوریله بندر فریادک

بو جفا یا که بیدار بو غصه بنم کی طالم
هر اسیر غم عشقه بو بیدار بعتادک

سنک ای شوخ پری چهره بو اطوارندر
قول ایدر آدمی هر شیوهٔ مادرزادک

طفل ایکن ای سبق آموز لطافت جمله
نسخهٔ عشوه‌می اوکرندی سکا اوستادک

ای نحیفی باکه تا روز ازل ویردی قیس
عشقده بندن دخی اعلا سنک استعدادک

غزل اسعد

کل ای هزار جانلر قوربانک اولدیغم
لاتیلی بو بلبل کشتهٔ هجرانک اولدیغم

جلنتمه جاک اربینی کل اسب عشق به
ای پایمال سرو خرامانک اولدیغم

بلمزسمی سن ای شه اقلیم حسن ناز
بی اشتباه بنده فرمانک اولدیغم

اول شمع باغ حسنه سو بیلدم ایا بلبور سین
پروانه کبی شعله سوزانک اولدیغم

خنده ایله ویردی سوزخی انکار ایدر سین
اسعد فروغ چشم دل و جانک اولدیغم

غزل نسیبا

هجر و وصلکده گنور دکلدن عالمک بادده
گلدی هر وجهله عالمک حلی عقد ادیده

هجرک ای ابروینی شوبله پریشان ایدیلم
تفصیل کلی ایردی استعداد و حادر زادیده

سنکا یوق انصاف و شفقت بوجه ای نا [illegible] ادیده
کافر اولسه مرحمت ایلر بنم فریاد ایده

سینه پر داغمه باقدقجه عدوی شنی ادیهیم
لعنت اولسون کمی عشقی سوق ایدن [illegible]

دللا بر تب وار نسیبا ایسه تر تقسیم اکر
حشره دک ایلر وفا و ولاد ایده احفاد ایده

مفرد

بکا زخم ایت کمچه بکالیم بودل و [illegible]
لطف و احسانه محل مرحمته لایقدر

غزل راغب

ست جام وصلنکله هجرله مهجور اولمسون
گوردکلیندن انکچه لر عالمده لا مهجور اولمسون

انکسار ندن اولورنده کیمسه بینا شکست
قلب عاشق الامان ایدی سنکله مکسور اولمسون

کندبله نه معموم اولور دل شادی اعداسنه
دشمنم وبیه دشمنم محزونی دشمنله مسرور اولمسون

سازکار کار عالم قوت اقبالکه
بخت فیروزا اسنیزیز بازوی پردور اولمسون

اعتراز جرمله اغیاره خوشتر در جزا
کمسه راغب غدار ناداناله معذور اولمسون

مفرد

بو عارضه عشق جنونک اره سنکله
ای عقل یوری سنکله بکا اولمه معارض

مخمس بر نهج غزل

عشقکله سنک آتشنه یاندم خبرک یوق
بیمار غمم فرقتک اولدم کدرک یوق
عیب ایتمه آقدم سنی داغ جگرک یوق
تولدم سه بکا اولدی سنک بر نظرک یوق
اه شرر ناله ایدلا خبرک یوق

جفا که دل خسته بیتاب یاتورسن
خون دل ایلر هجر ایله بیخواب یاتورسن
غمخانه ده یاد ایله ارباب یاتورسن
بو آتش حسرتله ارتاب یاتورسن
برچاره ایدر درد یده هیچ کمسه ارک یوق

کاهیجه تغافل گهی بیگانه نکاهک
لطف نظره حسب اولدی کیدو کاهک
قطع اولدی حسب [illegible] آکنده نکال آهک
الا بنشور [illegible]
عفو ایتمیدن [illegible] نا کرده گناهک
افتاده که ای نور ای آه وه [illegible] یوق

برگین نکاه ایلدک [illegible] ناز اره
ای غنچه لبم [illegible] صوفی حرازه
گوشی اولدلک اصلانه دیبو [illegible]
بلسم نجولور درد [illegible] دردولر واره واره
افتاده که ای [illegible] نظرک یوق

یاورنعیب سندخی بلک نازا ایلابورسن
بر تولکی افلاکسی پرواز ایلابورسن
اولنوخه استغنا به کی اغاز ایلابورسن
روئیت هوس دلده نجوندا ایلابورسن
جو قدن بریدا [illegible] غزلک یوق

سه سی بحر رائق

دل ابد وصالکله شاد اه انجیدیم
بردی یاسنی غمی هجر ایله اه انجیدیم
عالمی دودی اهیله سیاه اه انجیدیم
سرر سوز دلم شعل راه انجیدیم
توبه ارسنی کبی بر جهه نکاه انجیدیم
بعد ازین دنیاده بر بویله گناه انجیدیم

کیجه‌لر صبح قدر اه و فغان ایلدیکم
کریه غیرتله جشمی قان ایلدیکم
سینه‌می ناوک هجرانه نشان ایلدیکم
تیشور غیری فدای دل و جان ایلدیکم
انجیدیم

توبه‌لر بیره‌جه
دل تطلیبه حرام ایلمه جشم سیه‌ک
طوته‌لم ایلمه بو لطفه مانع نگه‌ک

اتبسک اوبره اعزاز ایله زیر کلهک
ایلسک صحن جبال دلی جلوه گهک
انجیدیم

توبه‌لر بیره‌جه
فتنه ساز نکه جشمنی بیداد ایندک
غمزه کی خون دل عاشقه معتاد ایندک
اکلم خاطریمی جور ایله ناشاد ایندک
حاصلی ملکک دلی ظلم ایله برباد ایندک
انجیدیم

توبه بیرجه
یاقدی ای شوخ تابشی لهر سنمک
جکرم پاره‌لری وشته ازار غمک
جانمه کجدی سنک حصلی تیر الملک
بوی اشی کان عطا انله لطف وکرمک
نکاه انجیدیم
توبه ارسنی کبی بیرجه
بعد ازین دنیاده بر بویله گناه انجیدیم

سه سی بحر خاقانی

خلق عالم غمدن آزاد اولدی غمدن باکه نه
با سیرقیدو بیدار اولدی غمدن بنا نه
هر کسک سرور دلشاد اولدی غمدن باکه نه
کاشیانک لطف معتاد اولدی غمدن باکه نه
بن یغلدم غیری اباد اولدی غمدن باکه نه
غم بنی اولدردی ال شاد اولدی غمدن باکه نه

دیر میوب بن حسنیه هرکز اجانی ای فلک
قصد ایدرسن الفه جور ایله جانی ای فلک
طفلکله اباد ایدوب هر جاندانی ای فلک
کرچه کیم یا بدک دل علق جهانی ای فلک
باکه نه

بن یغلدم اباد
عقلمی الدن غبار غمله غیران ایلدک
کنج غمدن مبتلای بند هجران ایلدک

بره جالدک قدریمی خاکیله یکسان ایلدک
حالته قلیم یعقوب غلغله ویران ایلدک
باکه نه

بن یغلدم اباد
غم بدبرسب صفا قلدنغله دائم جاه و سال
بن فلتوب هجر ایله اولدم بوته تحتنده قال
سیر ایدوب آیینه خاطرده دنکار ملال
ایچون محزون اولوبرسن دیو ایلر سؤال

بن یغلدم
الدی خندان ایدر دوران فلک کریان ایکن
قالبمی اتابم محزون ایدر شادان ایکن
یاتمان اولدم جنانی وش رفع النسا ایکن
اه کیم قصر بدن معمور و اباد ایکن
بن یغلدم غیری اباد اولدی غمدن باکه نه
غم بنی اولدردی ال شاد اولدی غمدن
باکه نه

غزل فارغى

بلبلدی جا طرح اتدم شید نکر و عالم خراب اولسون
شکست ایرشدی جو بکم جامه ملکه جم خراب اولسون

نه لازم قطر زرطالعه سیمکله فتنه جملکه
سال کلبه احزان اهل غم خراب اولسون

حضور قلبله ممکن دکل اشتغال اسایشی
بقلسون خانه دوشسون بو کهنه طاق خراب

دوکلسون نقش تا انجم قبه بسلدن خاک افلاك
بناسن آب آتشلم ایلسون بر کم خراب اولسون

غم عشقله یاربنا فارغی بی مستور سوادیل
کوربار شکندن آنك بودلی جرم خراب اولسون

غزل جمعى

سر عشقی اغزندن الدزبانله دوکیلسون
جانله پنهان ایلدم ایلدم جانله دوکیلسون

شول تنها جلهه خیال یار کلای دل جانزنه
دیده اکاه اولسون اه و افغانله دوکیلسون

کوکه شسره قامه الا رکان اول شولیدکم
سایه دوشکی امسا بیرون کسه ملالنله دوکیلسون

سینه کوب اول کربلای غم تا کم دشت عشق
جانله سازاولدی جسم ناتوانله دوکیلسون

بربت رعنا به دل ویردم ورنشکه جمعیا
بوسوزی اول فتنه جو کبی ای آمانله دوکیلسون

غزل سلطان مراد خان غازى

ای کیم کوکلم دیلر سیر ایتسه جانان الیلرین
لعل نابی شوقنه کورسم بدخشان الیلرین

دوندروب بوقدوجه کیم ساعده شوقله
قلدر بولانا قیلوب کورسم قرامان الیلرین

قبضه تسخیره کلسه حضرت بیلابنی
سیر ایدوب اعجامی کورسم خراسان الیلرین

سرخسار باشنی خاکه برابر ایلیوب
سرمه دیبو کوزدرب کورسم صفاهان الیلرین

ای مرادی معجزات احمد اولوب رهنمون
جاریار عشقنه اورسم جمله ایران الیلرین

جواب رفيعى

حق بیسر ایلسون فتح ایتسه خراسان الیلرین
اغیر لرباشنی کسی ال اصفاهان الیلرین

وار سماعد داخل اولعوب عشق ایلیه جا
قلدر بولانا قیلوب سیر ایت قرامان الیلرین

دیر اولسون جاریار باصفانك یعنی
الدرك عشقنه اورا ایران و تران الیلرین

الدریدن ال بلا عنبك دروکو یدرین
سیر ایدوب اعجامی کور لعل بدخشان الیلرین

ای عزت خضر تندن دعا بو در نیاز
حق نصیب ایلسون رفیعی بره جانان الیلرین

٥٤

٥٥

بکا ظلم ایتمه بدو جور رسمی عفو ایله بنم
سنمی جورکله یغماء دلی بیت الحزنه نم
اشکلا چشمم لم قزل قانه بویاندی پیرهنم
دست قهرکله یغلدی قلعه بورجی بدنم
ای جفا پیشه نظر قیل بنه حالمه بنم
شمدی جورکله خراب اولدی ملك اقلیم تنم

صبری کوچ دوره اسیر اولدی کوکل جانکی یوق
غنزه‌دن ظلمتی توکنمز آردی یوق قاره‌سی یوق
چوقدر عاشق بچینك بنا کبی آواره‌سی یوق
ناظر صنعت عشقم بوزلمك چاره‌سی یوق

ادا ایدوب نعره زن اولسم بنده عشقکله شرحی
انسی جن خبر تك قالوب ندر ایدی عرض سما
واردی آه ایله جهان طوب دلو اولدی کویا
قویدی عشقکله آره سنده ولوله واویلا

ایدیکن جور آزاربن قولونه غیر بر
بنی اولدردی فراقك یترای غنچه تر
جامه تبدیل ایدالی بولدی جمالك زیور
اوقور عشاقی عطا ذکر جمالك ازبر

ای جفا پیشه نظر قیل بنه حالمه بنم
شمدی جورکله خراب اولدی ملك اقلیم
تنم

٥٦

تا ازلدی غم ایله سینه‌ده دردکا سکنم
حالمی افشا ایده‌بیم
طاقتم یوق نیلایم اصلا و دهنم
آچیم عالمی خبر ایلایم بکا سرو دکا سنم
راضیم طعنه ایدرسه بکا بنم
تیغ جورکله صد پاره قلورسه ... شرتلك ایلما بی

روز شب دور ایلایم آه شرتلك ایلما بی
ما سوای تنمی جمله یاقوب یاك ایلما بی
بلك سمای غم منزل ام افلاك ایلما بی
حلقه جنت اولورسه جگرم چاك ایلما بی
دم وصلته بکا حائل اولور پیرهنم

ولـه

لست عشقم غم جانانه ویریرم فلک
حالت شیوهٔ مستانه ویریرم فلک
جاودم کوزکش بیجانه ویریرم فلک
شمعیم کوشهٔ بیجانه ویریرم فلک
گلشن باغ جناندن بکا یکدر وطنم

مجلس

تخمیس غزل باقی

اولمدك بلبله عرفانده سخنجوی برون
تابور دوله اكاه اوله نسرین بیلن
نفس عشقی اصولیله بیلوریله ضمه اتی سن
نغمات ایلمك باشلدی اشتیاقلری اژن
اهل سوزك صفتی خالقه اكر مجلسده
اوله بر حاله صفت خالقه اثر مجلسده
شب كیسوی بتان قلمه مجلسده
دارایلن باده لطافتسن كلك ساقی بز مجلسده
شمع لازم دكل ای ساقی شب افروز چراغ روشن
شعله جام شب افروز وجید نمد
باده ور رجون جكر ساغر وجید افقا نمد
دم نی صوت رباب اه ایله افغان نمد
عقلدن دور دوغرسی هر دم دل نالان نمد
مجلس عشقده بزن نه جالار بانمد
غم هجرله سرا غاز ایله بجان ناله یه بن

وله

عرق شبنم ایله كاسه نرگسی مملو
صوندی مرغانه ساقی غنچه طلو طلو
بلبلك بلبلوه ادنعمه سبب بلغه سی بو
غنچه لر بلكمه لرین جوزدی بهار ابردی كادبو
سینه سین آجدی كریبانینی جاك ایدی كل
دوراولان بزم صفادن نه عجب زار ایلر
بی حقیقت كوزه له بویله كنایه سویلر
سامیا دكله نه دركه شاعر فرقتده اثر
باقی به عشرت و عیش ایتلكه هجرده بیلر
ناله‌ نی كوز یاشنی كافر و مالك

كلشن

تخمیس غزل نابی

نو جوانم دمی نه مجلس و نه جامی بیلور
ساده فروغ بیلیه ارزی اروا ایچون ابهامی بیلور
نه تمنی نه تحسر نه ایك افتدای بیلور
نه ویرر كام نه كام دل و نا كامی بیلور
لطف هنگامی اثمان عاشقه دشنامی بیلور
وضع نو بنجیله سن د سنكی جاكه اورلر
صرصر صحبله شن‌لی اسوب جاورلر
زاهد اجلك ایاغلك باشنی ایچون بوقلورلر
توبه ایله ثبات قلمدن صورلر
اوراسن ساقی ... انك ابرامی بیلور

وله

بحر عرفانی بیابلبه زبانلك بورسك
فی ایله آتشی عشقله او فوریسن طورسك
كیرو ترك كونشبیك كره فولاعلك بورسك
زاهدلك كبری عریانی عشقی سورسك
استماله ایله فقط خلوت خاصی بیلور
ساقیا ساعد زیبا ایله بو درتابی
تن عشقله آجیلور ضمه بوده نابی
وارقو كلدن كوكله بول دیدی حال ارتابی
عاشقك حال دروننك نه صورارسن نابی
انی عاشق نه بیلور یار دل آرامی بیلور

غزل

سرمنزل اسرار حقیقت بر منزه در
عرفان ایله عشق بزم راهبر منزه در
صورتده اکر کوشه ایسه دبستان ادرت
معناده بو نه طاق فلک همسر منزه در
جهانک قلمی کالبد اولمه نقش
اعداد سراپای کون بکدر منزه در
واعظ نه بیلور نقشنی از برلکی سویلر
لوح و قلم عالمله زبان دیر منزه در
سامی بزی تقویم کهن ایتمه اشعار شاد
سیاره ایام تمام از بر منزه در

دل

الفاظله اوراقده فائق دکلم
طبع تزئینده موافق دکلم
برجالیم بنده ترکانه لایق دکلم
بیلورم افکله اقلیم بکا عاشق دکلم
دولویم اکلده ... کار اولدم
توبه توبه سنی سودوسه تو ناه کار اولدم
عالی با نالی اوره ناله و افغان ایمزه
بو نغمه بلبلم عجبا قصد بکی وار عجبا نزه
تشنه عمرک آغوشنه کوزا
نه کتالم و بکلم فطرت کطائمزه
تشنه جان جهاندن هله بکی زار
اولدم
الله الله نه عجب دردی گرفتار اولدم

غزل غالب
تخمیس

[illegible] یار اولدم
بر حکایت عجب [illegible] یار اولدم
زاهد و صلتنه عجب [illegible] نگاه اولدم
تونسی ایدون واردی [illegible] اولدم
دو شدم اول شاه [illegible] یار اولدم
تلبلیم عجب [illegible] گرفتار اولدم
صبری [illegible] سنک
ول دیوانه [illegible] سنک
جله واولبله جامعه [illegible] سنک
ناله [illegible] اولدم
مرحمت ایله [illegible] اولدن بجدم
مزه و صلتنه [illegible] اولدن بجدم
بکا خصوصی اولان [illegible] بجدم
مجلس جاسی شبستان صفادن بجدم
بنم بر [illegible] اولدم
بزم عشقده [illegible] اولدم

٥٨

غزل ریاضی

هب بلور اولرگشت دشت بلالر برابرین
ضایع ایتمز ایولر بولولر مبتلالر برابرین

قانی اول دلدار که بزم شوق کرملر ایدی
قان شولردی ساغر عیش و صفالر برابرین

صوره سم اردلفته عشقی کیم اولدردی او بو
گوستررار جنیم شوخ دلربالر برابرین

اوسنه دامان لطفن صالسه اول یوسف لقا
قورقرین کیم طوته لر دوست رجالر برابرین

ای ریاضی فیض توفیق ازل در بولدیلر
معنی زیبا ایله حسن ادالر برابرین

البلغ بلور

غزل ریاضی

گوزلر بعشقک بو قدر مبتلالر برابرین
چق درده دلده بولور آشنالر برابرین

بروفا سر یار ایرجه جابجا آواره دل
نیجه بولنشلر گوزدن اول بیوفالر برابرین

اولمز بو گونکی لطف ارباب سکان فشنتی وجود
کیم بصوب کلمیش امواج بلالر برابرین

ضایع اولمز جسم خاکی بر گلشن نازو کرلک
هپ بلور ارسینده نبر جفالر برابرین

ای ریاضی وصف لعل یار اولدن بحث ایتمه لر
سویلدرمی طوطی شیرین ادالر برابرین

غزل بهجی

شیوه نازیله اول سرو خرامان بورسون
بیکران لشکر ایله رایت سلطان بورسون

ارغوان شکلنده دوندرمیم ای دیبا بیم
نخل بختمدر اکا صوبرینه قان بورسون

ای ایاغی بولایله طوتدی صوبون ساقی
دیر بیله جانی کلوب بخته بهجران بورسون

باد بابی حباب کبی طولدردی بو
بورسون زورق جامی افشان بورسون

چونکه آسایشه امکان یوق ایجنده بهجی
بردم اول بوستغانه ده ایران بورسون

غزل فایضی

طور ده ساقی بزه جام کی افشان بورسون
نوبهار اولدی ارکچا تازه قان بورسون

جلوه ایله بوسون ابر شدی بهار ایاقی
بنداول تازه نهال کل خندان بورسون

تار بار ایلیوب اوراق کلی باد صبا
هر طرف عالم شهنشاه بهاران بورسون

کیسه تابی نور شیوه رفتار لری
بره فقلسون یله صبر ایله دوران بورسون

اینی و کوزی بزه برنج ده روان
جیدر فایضیانک هجران بورسون

٦٠

غزل ریاضی

اوبلکون رفعتله رفتار ایلدکده دونسون بورسون
کلشنلک کبکلک ایله طاووسی کی اوکنسون بورسون

بروبالینی دوکون فصل خزانده بلبل
کلدرکه ماتم یجر بلبل بولنسون بورسون دایم

سر زلفکله کبی دل یابکدرونسون دایم
قنده کنسک بله یابنجه بو نسون بورسون

دوراید و باشوقله شمع رخکله اطرافنی دل
یا قلوب بیجه بروانه دونسون بورسون ای عشقکله

ایتدی سرکشته ریاضی یی هوای عشقک
اسیرلکی طشلرده دونسون بورسون

غزل یحیی

شهباز نوکله صید دل و جان سوزلسون
الفله کردلبسته زرای ماه یجوزلسون

کر پایه کلسون الله تیرو سنانی
عشاقه در ایلسون صف بیکار دوزلسون

دلخسته بر بوکوردم اشکنله رقیبی
کویکده قومدانی شهباز اوسون اوزلسون

کلشنده ایکن یار بدندان غنچه اجلنق
سویلن انا برکوشه بولسون بوزلسون

قالا ییکلکلر عشقکله اولا ایلکله صفاسی
یحیا کبی ایکن ایو بیلم یا به سوزلسون

غزل یحیی

کورنجه خود و یجودم بحوادلو قالمز نشان بندن
نه کوردی قاجدی ایاو ندر و حوشی روان بندن

نه بوزدون اولدیسه ماجرای وحشی عرض ایلر
واره کون ایاغک توزینه اشکم روان بندن

رخی یاد ایلدی دلدارک صباح آه اولیجه ابتدا
خرینانه بجینده شمع دلبردن دخان بندن

سنی جون زلفی بند ایتدی برارندن فریاد ایلر
نه بیلدر ایدرسن ای دل شیدا فغان بندن

لب جانبخشنی ایدردی الوتکم قصد جان
ندوردی الکنز یحیی عجب اولدی امان بندن

غزل یحیی

بریده ذات بیم کلسه خدنک جانستان سندن
نشان تیر کلکلر اولمقدن قجان بولمز نشان سندن

ازابته جورک المم صغلدرم سوزم ورد و غم
دلم باشر شکایت ایلسم ای کم بیان سندن

صبا جاکک رحی کیم کونیابی دنیا جاندر
براز جاکک ایلکور یاران اوبرار ار فغان سندن

قیم خود وسوزلی یازیا غرد و نمرکا غرد و خانه
نه طالع کلسه جانا نامه راحت رسان سندن

نه لازم عشقله بن غالبیم قیسه دیلک یحیی
برابیکون مقدر بلکه اولی ناتوان سندن

٦١

غزل یحیی

گتور جام سرور انجامی دلبر شاد کام اولسون
تمام ایتدی بنی غم ساقیا غمله تمام اولسون
صفا ویرسون درون جانه تاب آفتاب می
سرای عشرته بر کاسهٔ بلور جام اولسون
خط عنبر سرشت یار ویرسون ازدر کیفیت
لبی کلفام لعل نابی سکی التحام اولسون
بیلوب عیشی بداده میلنی بیچارهٔ عشقک
شراب لعل نابی صوندی دلبر مدام
صفا نمق اولمدی بر کره یحیی ایله گویلک
نه اولمزا ایتدر اولسون ای بد رو دوزخ خرام
اولسون

غزل فضولی

هجران ایله یاندی یارکی اریدی جانم
روشن اولدی ای شمع سکا سوز نهانم
ای خلوتیه شمع رخندن براغی نور
دیوار کبی مشتاق ایدی چشم نگرانم
سنسز نیجه آه و فغانم مه اشتدی
ای مه سکا بلدی اولا آه و فغانم
جانانه روا در که جکوب تیغ دمادم
غمزه‌کله سوکه جسم و دله بغر ایکی قانم
بیمرنک لبکدر دیو قطع نظر ایتمه
خون جگر ایله بزه اشکله قتانم
پنهانی اولدم عالمه فاش اولدی فضولی
یارب که بنم شمع کبی یانه زبانم

غزل فضولی

پیشه ده مریمی داغ ایچره نهان ایدر بدنم
دیری اولدقچه لبالب یولدر اولدرم کفنم
جانی جانان دیلسه ویرملک اولدر ای دل
نه نزاع ایلیلم اول نه سنکدر نه بنم
کاشکی دار آیلیم اوقی شهد لبکدن نوفقدن
قول زنبور اودینه بلورسک بیت الحزنم
طوق زنجیر جنون ذره دولندر
نه روا کیم بنی اندن جیقره ضعف تنم
بلبل غمزه ایدم باغ و بهارام سنسز
دهن و قد و رخک غنچه و سرو و سمنم
ایلدکم ترک فضولی کوزین یارک
نقدر ظلم ایرسه بکا خوشتدر ظلمم

غزل

توتشدی غم اودینه اساو کوردکک کوکلم
لقیدا اولدی اول ازاد کوردکک کوکلم
دیار هجرده سیل سخندن اولدی خراب
فضای وصلده آباد کوردکک کوکلم
نه کوردی باده ایله یلمکه اولدی یاده بر
مریدی شرب زهاده کوردکک کوکلم
فراقک اودنی کوردکه موم اولدی کاربدی
ثبات صبر ایله پولاد کوردکک کوکلم
نکوردی عجز تو ایله عشق شکل اولدوغی
قموینه ایره استاد کوردکک کوکلم

٦٨

غزل برنبو

پچاره اولور رسم ورقان ایدرسك
اباد اولور رسم ویران ایدرسك

اغلر یوروب کلدیلر سینی آتا
خندان اولور رسم کریان ایدرسك

کندکجه خونریز اولقلا غمزه‌ك
سن بوکدنشله چوق قان ایدرسك

مرغی دلی صید ایتسکله جانا
عشق آتشیله سوزان ایدرسك

رغبت ایدرمی بی سکا یارك
سن ینه برتو عنوان ایدرسك

غزل

اسدکجه باد صبا پریشانسین ای کوکل
بنزرکه اسیر طرهٔ جانانسین ای کوکل

بن ساکه باده ایچمکه کوزل سودمی دیدم
بندن نجون کریزانسین ای کوکل

کل بوسکنله توبه‌یی اح بنم کبی
ظلمم بوورکه سنکله پشیمانسین ای کوکل

هیچ بولرلکه مشغله کاریان کبی
ارباب عشق ایچنده نمایانسین ای کوکل

فیض اشنایی که هر جلوه کاهسین
صبح و بهار شوقه کریبانسین ای کوکل

سدسی فاضل

رحم ایدر یوق بکا هیچ ناله لریدن غیری
هیچ برا غلر یولیم چشم تریدن غیری
همدمم یوق دخی آه سحریدن غیری
بنی یوقلر بولنوری کله ریدن غیری
برنیار یوق بنم ایچون جکریدن غیری
براجری بولنور پاره لریدن غیری

بنی شاد ایله دیو کمله فریاد ایلایم
کیمه تقریر غموم دل ناشاد ایلایم
دخی کمدن طلب همت و امداد ایلایم
دل ناشادی بوحالمله نجه شاد ایلایم
غیری
ایچون
برنیار
آه وزار ایتمدیکم حاصلی بردم یوقدر
ینه برشفقت ایدر حالمه ادم یوقدر

وله

کویا سمدی جهان ایچره که عالم یوقدر
یاخود اهل الم محنته محرم یوقدر
غیری
ایچون
برنیار
مددای فیض خداد ردیمه برچاره مدد
آتشی محنته یاندی دل بیچاره مدد
سن اکر ایتمز ایسك لطف ایله برپاره مدد
یه کیم ایتسون دل محنتکش و غمخواره مدد
غیری
ایچون
برنیار
نه ازار وار نه صوار حال دل ناشادی
هرکسك شمدی وفاسزلق اولوب معتادی
کمسه یه فاضل ایتسندیره مدم فریادی
قالدی دنیاده همان مرحمتك برآدی
برنیار یوق بنم ایچون جکریدن غیری
براجری بولنورمی پاره لریدن غیری

غزل عاطف

وصلنگ تدریبی مجبور اولدیغمجه بلدم
عاقبت لطفنی رنجور اولدیغمجه بلدم

بادهٔ پرزور عشقنگ نکتهٔ کیفیتنگ
عرض کام ایتمکه مجبور اولدیغمجه بلدم

آتش سودا ایله یانوب یاقلمه نیدوکینی
عشقیله همحال تنور اولدیغمجه بلدم

لطفنی الداد جیش نشئهٔ جام جمک
لشکر اکداره محصور اولدیغمجه بلدم

عاطفا سنگ ستم پرواز اعدا نولدوغی
جام خاطر کبی مکسور اولدیغمجه بلدم

غزل نابی

قالدی راه طلبدا خطر ان شاء الله
ایره زرکوی مرامه سفر ان شاء الله

هیچ بر عقده‌ای وار دور آچیلمز ای دل
وار ایکن الله نیاز سحر ان شاء الله

دل سنگینی نقدر سخت ایسه جو درارک
ناوک آهم اولور کارگر ان شاء الله

غافل کرینه سرهٔ نه صبر ایلیه رک دنیا ایک
اولورز نخل امل‌دن ثمر ان شاء الله

چرخک اولمش طوتهلم دوری خلاف مأمول
دم اولور کامزه اوزره دوزران شاء الله

بیلک آهم کیبله لی بارهٔ حیلی زماندر
اومازز کیم کنور ار بر خبر ان شاء الله

اولسه بر کره دوزان یار کرم ای نابی
قورماز آیینه دلک کدر ان شاء الله

غزل بیرنو

کوندر بنزم هجر ایله شام اولدی کل
دیبا میزه اوز بجو حرام اولدی کل

سن کوزی آهوی شکار ایتمکه
دیبه لرم حلقهٔ دام اولدی کل

باده رخک کورنک ایچون درکنهک
بجمع احبابه کرام اولدی کل

بزری آبا قلاندر امان ساقیا
نشئهٔ مزک وقتی تمام اولدی کل

هرتوغ شمدی وجی کلمز بیان
عشقک ایله حیلی بنام اولدی کل

[illegible]

غزل

فراغت لاله عذارتلا نسترندن جدا اولدم
همای پرواز ایكن عنقای اوج اثر والا اولدم

نهان اولمشدی جسمم بعد شیشی پار تحملدن
قبا بر دوشی اولوب وارسته قید خفا اولدم

دوشردم كندیمی پامال راه اولنق ابیدیله
سمند نازینه سایه كبی سابیلجا اولدم

قنلدر دور اولان كوزدن كوكلدن دور اولدم
هیلا ایتدم وطندن دور چشم سر ره سا اولدم

اولدن آشنای معنی بیگانه ای حاكم
غزالان قضای حسن ایله چشم آشنا اولدم

غزل رائق

جور كردونه تحمل نه بیمان شكل ایمشی
وضع بیجای ستمكاری امان شكل ایمشی

بنی سرپنجه محنتده زبون ایتدی فلك
ستم دهره بكر تاب توان شكل ایمشی

حفظ ناموسی بلا غیرت اقران وحی كوج
ما حاصل قید جهان ذات زمان شكل ایمشی

هدف تیر قضا اولدیغیمه اغلارم آه
سأكه دلداده لك ای تاشی كمان شكل ایمشی

اوشه كشور معموره حسنه رائق
صله بی واسطه فریاد و فغان شكل ایمشی

غزل رائق

شكر آب اولدی بو دلبر دل و جان اشكم ایله
اولدی اسرار دلم جونكه عیان اشكم ایله

سیل چشمم یتر رشك آور جیحون اولدی
ییقلور خون ایله لرم قطره جهان اشكم ایله

سربه دن پاره نگاه ایتمم بردم بولدیز
اوعزادی درده دریچشم نه بیمان اشكم ایله

بانكه سر كشتلك ایدوب بغیره جنون رام اولدی
بن ییوتدم سنی ای سرو روان اشكم ایله

اغلدر رائق اولمهدن حذر ایت بركون اولور
دیدی سأكه اولدم او زمان اشكم ایله

غزل رائق

شب عشقك دله اولدی نه تأثیر ایتدی
رنك رخسارهٔ ارامنی تغییر ایتدی

لوح آسایشمه حادثه بیزاد قدر
صورت راحتی عكسنه تصویر ایتدی

آفرینش بنم طینتمی دست قضا
ای دل آزاده عجب عمله كی تخمیر ایتدی

باكه رحم ایله دیو اغلدی دل صبحه قدر
اوده حسنه بو شب حالنی تقدیر ایتدی

بره غم شاد اولمز خاطر محزون زیرا
وضع ناسازی فلك رائقی تكدیر ایتدی

غزل

شها منبع عنایت کسلک دیدمشی سنده کی سندن
بنی غم اولدرر سنده نکر و ایدی کسی سندن

کوزترسن قاچارسن عاشقلردن نیلسون آدم
تکدن جانی بویله چقیق ای پری لا انقیاد اندن

بکا کلزار کوبلک کل عذارک سروقدک بس
قراعت ایتدم ای دهشاهد اولسن سیر کلشندن

کلیکسز غنچه تر نشتر در چشم عشاقه
رنکسز فرق اولنماز صحن کلشن کنج کلخندن

ایرشدی شام فرقت کل یوکوندن اولکه سحر ایلی
یتشن سر منزله ای سری وجوده باری ار سکندن

غزل جهانی

یر یدر میل ایدر سه دل اوقدی مثال اوزره
قدیمی عادتیدر بلبلک قونق نهال اوزره

ضعیف اولدم تحمل ایلمز هجر انکه جانم
بلا باربنی یوکلتمه بدو بوی بجمال اوزره

امید وصلیله جانم بدندن اولدی آواره
قلق اولدم یا زقلر یاکه بو فکر محال اوزره

کوزندن اشک خونینم حبابی چشم ابرنه
صانور کیم غنچه کلر صویه قونمشدر سفال اوزره

اشکلک جهانی لبکله نعلیجک نقشی
ثریا صاندی کلمشدر فلکلره هلال اوزره

غزل جهانی

رخ دلداری سیر ایله اوقدی مثال اوزره
آچلمش تازه کل کوریک دیر سک کر نهال اوزره

رخیله قاشلرینه مه ماهی بکزدم صانمه
نه ایسلمکله هرروم مه ایسه دائم زوال اوزره

سجه الیمسون عقلم شراب نابدن زاهد
رخ دلداره کلمش باده اولمش الی آل اوزره

صراحی کبی بغرم قانیی دوکمز سک ای ساقی
اینان والله بالله و بال اولور و بال اوزره

باشی اچق برحر اولور بو دور الحنه پیمانه
جهانی بوسه ایدر لعل لب دلداری ال اوزره

کمال پاشا زاده

بو چرخ کردوندن بیلورسن انسک اولماز انقلاب
بکلمه یار ایله اشتیاق کیم برکون اوله فتح باب

باره ورده کیم دوا صورسم لبک ایسم بولور
کوردم دنیاده بن انک کبی حاضر جواب

لبلرکدن السم اوچ بوسه اولور تمامی حلال
کیم قلنشا اولیجق در لر حرام اولماز شراب

کوشه زلفکده در هر کیجه مابک منزلی
هر سحر کل رخلرکدر جلوه کاه آفتاب

سویلسون ایل دیکلسون بیلدیکلک ایله سویلیه
سویلدم بن بیلدیکم والله اعلم بالصواب

غزل

اولدی معموره‌ء دل درد و غم ایله خراب
بره افسانه یکی قو ساقی کتور جام شراب

بزم غم ساغر بدر دیده طولی خون جگر
نقل اولسه کوکل آتشی سینه مه کباب

میکده آب هواسی باشمزدن کتمز
یا عجب جذبه‌ء صودور بزی یا جذب تراب

ساحل دیده‌یه امواج بلادن چقمز
باتدی کرداب سرشکمده بلکه کشتی خواب

کریه‌ء چشم نه تا شعله ندامت کتورر
بر مغنی کلسه سرودی او کوده عهد شباب

غزل

قویلر چونکه کورر عاشقی بلبل یرینه
عارفی اول سنبله داقدی بر کوزه‌لی کل یرینه

حسن مجموعه‌سی زین اوغلار ایدی جاو بوقدر
اراده کاکلی کرد و نشمه سنبل یرینه

رخ کلکون ایله شبدیز صاجلک باغی قوشالی
ویره‌لم جان و دلی بز دخی اوکدل یرینه

پادشاهم کوزلم حضرته دور رشد ادل
صاتون الما لو دکل قوللق آنی قول یرینه

یازه‌لم بینه روانی نیجه رنکین غزلی
تازه کللر صونه‌لم یاره قرنفل یرینه

غزل عبیدی

فلکه پایمال اولان دل ویرانی انمز سینی
ایله احسان ایدرسن تیغ وصلک آدنی انمز سینی

لیکن جانمی برکز امدوکم آکا رسن آتاکم
غم هجرکله قانلر یوتدوغم دورانی انمز سینی

دیمندر قرص داغم کوریجک بر بوسه حقکدر
بنی ظالم اونتدک هیچ حق نانی انمز سینی

عدو برکز جاغر تعله وار ارسن پاینده دائم
نیجه فریاد ایدر بو عاشق نالانی انمز سینی

نیجه صحبت ایدزین کورسون عبیدی دردمندکی کیم
طبیبم بیل کجه اول خسته‌ء هجرانی انمز سینی

غزل فضولی

غمزه‌ء سن سودکلدلا جانک کرکمزمی سکا
تیغه اوردک جسم عریانک کرکمزمی سکا

بیله ویرمه داغدون برماه ایا قلردون دونور
ای پری زلف پریشانک کرکمزمی سکا

آتشی آهمله ایدرسن بکا تکلیف باغ
باغبان سرو خرامانک کرکمزمی سکا

یاندوروب جانم چراغن سوزایتمه
آسمان خورشید رخشانک کرکمزمی سکا

ای کمان ابرو رقیبه ویرمه غمزه‌کدن نصیب
اوق آتارسن طاشه پیکانک کرکمزمی سکا

تغیر ایلکدن بنی منع ایلمک لازم ایدر
صوفی انصاف ایله ایمانک کرکمزمی سکا

طوتدی عالم اشکمک سیلابی بو قدر اعتبار
ای فضولی چشم کریانک کرکمزمی سکا

غزل یحیی تخمیس رحمی

نه جانمک ماسوا ایلدی نه دلده قیل و قالم وار
دلادم ذکر حقیله نه شیرین عجب حالم وار
نه دنیادن نه عقبادن جواب ایله سؤالم وار
لدنی علمنده دوشدم بنم کبرلو تعالم وار
غیدر کوکلم عشقیله نه حال و نه قالم وار
نه وصل یاره خندانم نه هجر ایدن ملالم وار

هلاک جان ایچون غمزک بلا تیغ صونر جانم
همان تسلیم روح ایدوب تحملدن بجر جانم
همان تسلیم کردن غیری تمسر یوق صورر جانم
شو جادو کوزلرکدن دیو اوار جانم
بساط قربه قرب بولم دیو اوار جانم
نه ضایع اولق مرادمدر نه اولکلکدن قیجر جانم
جهانده فتنه عشق اولدلی برخوکه جانم وار

قیلوب بو اشکی خونینیم تنم حاکینی سرو غلطان
وجودم وار بوتن کلی قبابه ورنیشم الان
شراب عشقیله سم کوکل آشفته و حیران
قناعت قافنه عنقا اولوب ادل ملکنه سلطان
نه میل کلبه اخوان نه سیر صحبت هم یاران
نه طعن ذاهد نادان نه جنک نه جدالم وار

مفرد
اغنیا جم سکا اولوب اعتقاد
بنی لطف ایله غمدن قیل آزاد

بنم اول مرد میدانک حقیقت جست و چالاکی
فدای عشق قلبمیم جهانک مال و املاکی
ملامتله اطلیم تولده دوکسم باشمه خاکی
کیم اکر کوشه عملک یاتورکن زار و غمناکی
بن اول غیرتان غمم کیم بتوردوم عقل و ادراکی
نه عالمدن خبردارم نه کندمدن خیالم وار

کتور ساقی می نابی بودم مستانه ایله عشاقی
همان توحید ذات اولسون اونوتسون جمله آفاقی
نظر قیل حالنه هر کاه اسرکه ساکه مشتاقی
فراموش ایله بو خلقی الکوب ای رحمی عشاقی
جهان فانیدر ای یحیی هو الحی هو الباقی
دکشم اطلسی بر خرقه بنم بر کهنه شالم وار

مفرد
ای پادشه کشور لولاک تولیدی
اول برکه بصر دلک کوزیکک نوری اولیدی

٦٧

غزل جوری تخمیس فضولی

نه مرآت دل ایتدی عالمک صفا کوردم
نه اعیان زمانک لطفیله برآشنا کوردم
نه نقش صورت لوح حقیقتک بقا کوردم
محصل خلقی هپ ... ایندن جفا کوردم
وفا هر کیمسه دن کیم استدم اندن جفا کوردم
کمی کیم بیوفا دنیاده کوردم بیوفا کوردم

زمانک خلقی هپ اعتقاد ایدیعنلر جفا رسمن
کیدرمشلر بوزوب بالوح حقیقتدن وفا رسمن
فراموش ایلمشلر هر بری لطف عطا رسمن
عجیب محو ایدرم بیلا امید رجا رسمن
کوردم
استدم
وفا هر

یازقلر یا کیم احبا برحسن اعتقاد ایتدم
عبثلر کیم کلام دوستانه اعتماد ایتدم
جهانک کرچه کیم چوق کیمسه ایله اتحاد ایتدم
نه تحصیل مراد ایتدم
نه کوردم کیمسه دن همت
کوردم
استدم
وفا هر

جهانک خلقی هپ دردو صد مبتلا بولدم
نه ازاد ایتدی شکر و بلا نه رضا بولدم
نه درویشتدن استغنا نه شاهدن عطا بولدم
کر ایله خلقی یکانه سخله اشنا بولدم
کوردم
استدم
وفا هر

اینانمه کوک سه جوری بر ایکی کون بوزنه دنیا
وفادار اکلیوب خلقیله الفت ایلمه اصلا
رجای قطع ایدوب با ایله فراغت کوزشی ماوی
نه سویلر کور فضولی خلقی عالمدن ایدوب با شکوای
وفا هر کیمسه دن کیم استدم اندن جفا کوردم
کمی کیم بیوفا دنیاده کوردم بیوفا کوردم

مفرد
نه یاران قالدی عالمده نه خودداور ملکی وم قالدی
قدیمی آشنالردن همان بر دردو غم قالدی

ترکیب عشق و حظ دلبران شیرین لقال

ای نگاه غضبی مستیدی نخوت ناز
غمزه‌سی ساقی جام اجل نیاز
ای فروغ رخ خوی کرده‌سی خورشید گداز
ای لبی نادره کلبرک گل گلشن راز
قورقارم رازی فاشی ایده او چشم غماز
آشنا اولدی دله غمزهٔ بیگانه نواز
شب هجر دغم زلفی و دل سودا پرواز
اختیاری دکل ایلر سم اگر دو رو راز
ای ایدرم نوله سودا که طوبلمش توکلم
حذرم یوق که سنک عاشقک اولمش توکلم
زلفک ایتدی دلی سلسله جنبان جنون
آخر الامر بو سودا ایله اولدم مجنون

کوردکلی اعلام الم عشقکله زار و زبون
شربت لطفک درد دلم ایتدکه فزون
طولدی تا ورد لختله درون و بیرون
باشلدک زهر ستمله جگرم ایچمکه خون
حالتک اولکلی بافشله بنی ایتدی مفتون
ایلدی ساحر خشمک بکا بیک مکر و فسون
روی دل کوستروب ایتدک بنی چون دیوانه
اولدک ای آهوی وحشی کیدرک بیگانه
بن مروت نه ایدی عرض محبت اول
نه ایدی ایلدوکک لطف مروت اول
نه ورردک طاولده نظاره یه رخصت اول
نیچون ایتدک دل بیچاره یه شفقت اول

٦٨

ایتکله ایدی عرضکله چونکه فراغت اول
نه ایدی تا بو قدر کرمک الفت اول
انس ایدی الله ایکن شانکه عادت اول
شاه صبا زم بو غیدی سنله بو وحشت اول
عفو قیل حسنکه کستاخ نگاه ایتدم ایسه
اختیار الله دکل گریه و آه ایتدم ایسه
کوجه بن سر خوش عشقکله شراب ایچمز ایدک
آتشی جور ایله بغرم کباب ایتمز ایدک
اول الفتکه تا بو ایله عتاب ایتمز ایدک
بیکله سؤال ایلسه بر تنک جواب ایتمز ایدک
لطف ایدر ایکن غضب الوده خطاب ایتمز ایدک
بنی کوردکجه سر راهنده شتاب ایتمز ایدک

جنسمی آتشی حسرتله براب ایتمز ایدک
دل ویرانی بکرار خراب ایتمز ایدک
شمدی قوربانک اولم جیله ندر نولدی سبب
آشنای ازلی یه بو تجاهل بو غضب ع
سنا شیرین سخنم تلخی گفتار ندر
لطفک اول نه ایدی شمدی بو آزار ندر
بو تغافل نکه نرکسی بیمار ندر
غنچه لبی گل لعلی شکر بار ندر
بنی کوردکجه شتابیله او رفتار ندر
رنجش بی سبب غمزهٔ بدکار ندر
ستم غمزه بتر چشم جفاکار ندر
مبتلا کنه ندر ای شوخ بو اطوار ندر
ستم ایتمکلیه قادر ایسک الله ایله
عاشقم عاشقم ای شاه جفاکارک
تمت

تتمهٔ نظم

اوبر ستم روشنی دینکله قربان اوله‌یم
عاشقه الیمه سیمین اینکله قربان اوله‌یم

بیمثل طرهٔ مشکینکه قربان اوله‌یم
رشکیدن بستر و بالینکه قربان اوله‌یم

چشم عیار سخن چینکه قربان اوله‌یم
او کمان ابرولی پرچینکه قربان اوله‌یم

نادکی غمزهٔ پرکینکه قربان اوله‌یم
زهر خنده لب شیرینکه قربان اوله‌یم

سینه‌کی کینه‌ده‌ای آیینه رخ صاف ایله
اولمیه الده مرات الوب انصاف ایله

عشقلی کورسه اگر یوسف اولوربنده سکا
خیل عشاق نیجه اولمیون اگلنده سکا

عاشق الوردکی اگر کوره‌ایدن سنده سکا
بعده زین بنده‌یم ای شاه جهان بنده سکا

حذر ایت اغلبی جانن دل نازنینده سکا
بویله در قسمت عشق اگر به بکاغنده سکا

بر نصیحت در ایدر عاشق شرمنده سکا
قورتارم یار اولور اغیار سنده سکا

کرده بالین کل کیدکجه ایدوب بونه کار
درد غیرتله هلاک اوله فهمی بیمار

غزل درویشی

کوشهٔ غمده دل بیمار دراکلنجه‌مز
اصل دردز صبح اولنجه زار دراکلنجه‌مز

نقشند رصفحهٔ دلده خیال روی یار
دائما آیینه وش دیوار دراکلنجه‌مز

ایردی پایانه غم ایام فرقتنای کوکل
عالیا فکر وصال یار دراکلنجه‌مز

نفی و اثبات ایتمدیر بر دمده حال و حالمز
یوق دکلدر حالمزجه وار دراکلنجه‌مز

روز و شب درویشی بر شاهک ثناکاری اولوب
لطفله احسانی تذکار دراکلنجه‌مز

غزل روحی

قد یکه ایریکله او سرو دل نه تمنا در بو
ایرمز کیمسه بو نا عالم بالا در بو

دل شوریده‌یی منع ایتمه رخکدن توقفیدن
کل رعنا ایسه اول بلبل شیدا در بو

وعدهٔ وصلکی فردایه صالارسین نیچه بر
صبر یعز قالمدی ای شوخ نه فردا در بو

دوه بن کیمسه تجلئ جمال یاره
اوزره حال اوزره جمال اوزره تماشا در بو

استمز سیناییه ویه سیف بر دم السدن ازلک
قوبیرالی روحی شوریله نه سودا در بو

قطعه

بنم کوکلم کبی عالم خراب آباد ایمش بلدم
بناسی عمر آدم کبی بی بنیاد ایمش بلدم

نه بر مور ضعیفه نه سلیمانه قالور عالم
جهانک تخت و تاجی جمله بر باد ایمش بلدم

قطعه

دوشلدن دل هوای عشقه بی صبر و شکیب اولدی
هله آواره لقدن برقرار اولمق نصیب اولدی

نه دلبردن نه دلدن برخبر الماغه وار چاره
صورورسک عاشق بیچاره‌نک حالن غریب اولدی

مسدسی جنانی

فلکك عجیب حکمتی اولوب عقده حلی
ایلر کیمسنی نکر ترقی و تنزلی
بر حاله مناسب کورینور جمله تجلی
کلمش کیمینه عالم سفلیده تسلی
خلاق جهان عالمه قلدقده تجلی
هر شخصی بر حالله قلمش متسلی

اولمش کیمسی جمله جهان ملکنه سلطان
باشنده عمم سلطنت شوکت و دیوان
اما کیملک قدرتی یوق تفلسی دوران
هر بریسی حالنجه ینه خرم و خندان
خلاق جهان

کیمسی کیمسی جامه زرلفت و زراندود
بشقه کیمسی باقمی کز زفقر ایله مردود
هر رایتله در کیمی کیمی واصل مقصود
حکمت بو نه هر بری ینه حالنه خشنود
خلاق جهان عالمه قلدقده تجلی
هر شخصی بر حالله قلمش متسلی

اولمش کیمسی بیروکی نجد و قاضی
غوغاسی اولور درد و بلایه متقاضی
صورسکه ینه احوالنی مستقبل و ماضی
هر بریسی حالندن اولور شاکر و راضی
خلاق جهان

ارباب غنا دولت و اقبالله مغرور
اصحاب هنر فضل و کمالاتیله مسرور
زهاده جنانی حرم جنت ایله حور
عشاقه صدای نی و آوازه طنبور
خلاق جهان عالمه قلدقده تجلی
هر شخصی بر حالله قلمش متسلی

رحمی غزل

بو قدرتکه ازل حاکمی تعمیه ایتدی
عشق بنیاد دلی اول حاکمه تعمیر ایتدی

جان شیرینه رخلك رسمنی کوستردی خیال
صانکه شاوردو اول خسروی تصویر ایتدی

داغلر صانکه کورینن کرد وخیب عسکر غم
یغدی دل ملکنی جمله قرا تیر ایتدی

مصحف حسنکی درك ایتمز ایکن اهل عقول
حاشیه یازدی خطك آیتی تفسیر ایتدی

هر غزل کم دیدی اوصاف خطکده رحمی
صفحه باب عطاردانی تحریر ایتدی

مفرد
ای داغ سینه صدره بجوب بار که اوکسی
قان اغلتعله کوزوم چشم سنی بحر

نوعی غزل

طالع بو جهله دون سرکشی نکار بوبله
بیچاره عاشقی کور بخت اوبله یار بوبله

دلدار تند و سرکش اغیار ایسه جفاجوی
نشیون یا بلبل دل کل اوبله خار بوبله

وصلنده بیم هجران هجرنده محنت جان
درد فراق اوبله وصل نکار بوبله

دل ذوق وقتن دور شور ویه کرداب اضطراب
صبر ایت کوکل که قالماز بعله روزکار بوبله

نوعی نجه کتورسن هجران بوکینه طاقت
جسم نزار اوبله جان فکار بوبله

غزل دریسی

ای دل بنه بر زلف سمنبله دولندك
آزاده ایکن کوز کوره غوغایه دولندك

جمع ایتمش ایدك خاطریکی عشقی المدن
برنجه اوزون رشته لو سودایه دولندك

بویکده قدك اول اینجه میانك هوسیله
آخر کمر اولدك قد بالایه دولندك

بال و پریکی یاقمغه شوق رخ یاره
پروانه کبی شمع شب آرایه دولندك

اقتاده‌کی کوروب عرشی‌یی ای چشم حرامی
کلدك بنه جان ملکنه یغمایه دولندك

مفرد

دل دیوانه مه سرمایهٔ سودایی ایدی
اسیر اولدم کمند زلف یاره اختیار ایله

غزل احمد

دلا کوردکمی دلداری یاتور اغیاره بغشی
کل نو رسته در کویا بوز اوروب خاره بصلنمش

سنی دیدار ایچره کوردشلر صنملر ای شب زیبا
قالور حیرتده بر برکا و دور دیواره بصلنمش

بوزنده خال طفلك کوردیکك ای ابرکا ابیك
حبشی طفلینه بکزتدم یاتوب کلزاره

تماشا ایلدی کوکلوم یارك زلف بندنده
بنه منصور کوردك دیر بوز اورو بداره

هلاك اولسم بور شکیله تعجب ایلمه احمد
که نازکلو کیلمه خنجر میان یاره بصلنمش

مفرد

دفع خمار اسنك اسبك چاره ای کوکل
بنم بلدیکم علاج همان باده دیر بکا

سوادی غزل

اهل عشقز قالماز عالمده نام و ننکه بز
مائل اولسه ورز عجیبی باده کلرنکه بز

بزم آیینی ازدن اوکرنور دارا و جم
رزم وادیسنی تعلیم ایلرز هوشنکه بز

راست عشاقه تحریردن نوا ار کوستررز
اصفهاندن حجازه باشلسق آهنکه بز

عشق حال ایله مجنونلق دیلر شوریده دل
شیشهٔ ناموسمز چالسق بربدر سنکه بز

شاهباز اوج استغناء پرواز ایلرز
نیچه عنقا کبی صیدی کتوردك جنکه بز

ای سواری سعد وش بو خفت بیتیله بنه
نیجه اوردق نظم جامی ایله خفت اورنکه بز

غزل باقی افندی

مزرع دل قوبغه بر قامتی طوبا کوزه‌دور
سرو شمشادی بکنمز قتی اعلا کوزه‌دور

منزل باغ ارم قلسه ... راحت آرام
اهل دل جنت کوبلك کبی ماوی کوزه‌دور

غمزه اصلا کوزینه کیمسه‌یی هیچ الدرمز
بنه دلخسته‌سی اول نرکس شهلا کوزه‌دور

خم ابروکه باقار وصلك امیدی ایله جان
عسرت عید ایله ماه نوی دنیا کوزه‌دور

بی بصر فرق ایلمز قنده باصار اول آهو
بنه ابرزی توزینی دیده بینا کوزه‌دور

عاشقك دشمنی چوق بحره دونیدر باشی
ایکی زور قدره ایکی دیده‌سی دریا کوزه‌دور

عارضك حسرتیله بر عارضده درباقی یه کم
تشنه دل خسته یاتور ایکی کوزی ما
کوزه‌دور
کوزه‌دور

٧١

غزل شعوری

بیر بیکانیله جانیله سیرمی دکلمز
نه صانورسن بزی بو عرصه ده ازلی دکلمز

لب میکونکی اکوب بوسه عشق ایچره مدام
مست ومدهوش خرابانی بزی دکلمز

بزی اغیار تهی وقتنه بکرتمه
صدف سینه سی بر دُرِّ کهرلی دکلمز

کسمکه بند لسانیمی غلط کفتارک
اله الدقجه قلم تیغ دو سرلی دکلمز

عرشیانکنه کنا القلمه میان شعرا
بیلک نعمانی بر آنده ایچره اجارمی دکلمز

مفرد

ناچار چکر خلق بو مختلری بو خسته
آدم قره طالع اولسه کنور منزبونا طاقت

غزل شمعی

بوکون غم نکبه کابهنه فدابر جانمز واردر
کوکل ابدال عشق اولدی کلک قربانمز واردر

چمنده بلبل شیدا جاغرور با تبدیل ایدر
ودریغا جاریله قیدم کل خندانمز واردر

اکرچه کیم پری ور اولور بزه آدم دیمز اما
دم اولور کیم ملکلرله برم سیرانمز واردر

وصالی بزنده دلده جبانم اسرار اولدی
تنور سینه ده پنهان جکر بربانمز واردر

بو شمعی قولنی اکمش اوشه عمری ندبوا اولسون
ودیمش کیم اولکده اکلسونکا افغانمز واردر

غزل روحی

عاشقی جوریله اولدردیکنی آز صانور
آدم اولدر رکی اول غنچه دهن آز صانور

کوی جانانده رقیبک نه ایدی فریادی
وارایسه کندنی او خوش طبع خوش آواز صانور

مجلس اهل تعاماتده نیلر بیلم
نالهٔ نای مکر کندویی دمساز صانور

ایله بر جلعا غلمه مائل ایلادر خلقی
ماه نو کندینی اول ابرو کبی ممتاز صانور

نیچه ربکیچه فریاد مزی ناصح
بو جفایی بزه ای روحی اونشه آز صانور

غزل عبیدی غزل

بزکه بو دورانچره جام دلکشایه مالکز
ملک فقرک شاهیوز صرحجره سرایه مالکز

جامدان سیرابیز دائم صفا بخش دورانی
صوفی برآیینهٔ عالم نمایه مالکز

اوناسکز بیک عالمی آشفتهٔ ابتش کندویه
عشق ورلر آویته بر دلربایه مالکز

بزنشه دنیایه استغنا صانور صف بریدر
خاکپای یاره ایرزدک کیمیایه مالکز

ای عبیدی قوله وصف ایتسک بیانیله بنی
بزحیاله قادرز رنکینی ادایه مالکز

غزل دیگر
غزل سوداوی غزل

دماغ جانه بوی کاکل عنبر شمیم الدم
سوای سنبلی دیبلر فشانه بر نسیم الدم

دونوب طفل
ایلک کبی بگوردم یاڭدن اوکسوز یتیم الدم
کریبان وصاله یعنی بردر یتیم الدم

یاپشوب مجلسده ساعد براق جانانه
بوشب روز باده زیرا او ستمه برکلیجه نسیم الدم

ناکس
سواری لیلی زلفنه سرکردان اولوب
عجب سودایه دوشدم باشمه مدرعظیم الدم

بسته صبا اولمه دن سیزلی نه
کوستر رسلک کوستر دله اول تبسون نابینه

یوخسه خسته صولق نفسله دن ا ز هدا
طعنی قودوشمزدیو ساغرالدن آویندی
قودمی غم تشخیصه طاقت سینه

غزل بدیعی

قان اغلدوب فراقکله اولدرار بیبن
ای نور دیده خلقی بکا کولدرار بیبن

نیم رازویم زبان اولوب ای شاه دلنواز
اغیار بد لقا ایله دائم یورار بیبن

طوتدی جهانی نالهٔ ارزان ارسته دیو
سندن بو نامی کندینه لایق کوررمیبن

بن بلبلوکه عرض جمال ایلمز بیبن
ایتم بلبله کل یوزینی صولدرار بیبن

شهها
الدن قوبار بدیعی قولک دامنک
سن بیوفالی ترک ایله مز اولدرار بیبن

مفرد
بلبل برابر اغلیه لم وقت نوبهار
زیرا بجلا غنچه وهام سحر لیدار

٧٤

غزل غزل
غزل محیطی غزل

جوریله نازقلمق اول بی وفایه قالدی
اهل نیازک ای دل اشبی خدایه قالدی

آزاده لر ایچنده سن سرو قد نکارک
بارغمینی چکملک بن مبتلایه قالدی

آلات بزم عرفان جمله اولوب مهیا
ساقی شکرین لب شیرین ادایه قالدی

برابکی ایاغیله یقلدی کتدی اغیار
محبوب مجلس وحی اهل صفایه قالدی

یاریله ای محیطی هجران کونی دوکندی
عید وصاله ایردک برمرحبایه قالدی

غزل روحی

لیک آکدقجه کوکل دیده کریان اغلر
بری ایکن غم عشقیله بری قان اغلر

صوددیرو لا غمزه سی تیغنه ایدوب قیلمه تیر
بنی صدغمک آجیوب دیده کریان اغلر

نیم اغلادوغمه کولسه عجبی جانان
رسمدر غنچه کولر بلبل نالان اغلر

نیم رقیب آغلر الندن او ارینک بیم بن
کافر اغلر غم عشقیله سلیمان اغلر

کیمسه نک شعرینه رغبت قومادی اشعاریڭ
کورسلک ای روحی الندن شعرا قان اغلر

٧٤

غزل وجدی

بر لحظه بنی بی غم یار ایلمه یارب

بی شوق محبت دلی تار ایلمه یارب

[illegible]

غزل وجدی

دلکه صبری سکونی ناله و فریاده ویردم هب

[illegible]

غزل وجدی

[illegible]

غزل

غزل وجدی

[illegible]

غزل وجدی

دلا که سنک آتش عشقک اثری وار
آه ایله کوینمی یاقار بر شرری وار

درکار اولیجق صنعت بنخوده غمزه‌ک
جبریلی دخی زلفکه بند ایتمه پری وار

نازانسه نوله اهل محبتیم وکانه
دنیایه دکر انلرک اوزره گهری وار

طالع اولسه نکاهینه طیانمز دکل عاشق
اول آفتک الله نه ظالم نظری وار

گنجینهٔ اسرارنی اچسه دل وجدی
صندوقهٔ طبعنده گوریدک ندری وار

فرد

بن حاصلی سنک کبی بسبجوده اغلمم
بر آفتاب حسنه کوکل ویردم اغلرم

غزل وجدی

شبستانه غمم بزمکه شمع انجمنم یوقدر
فنا دنیاده یعنی بر سلیم دلبرم یوقدر

اسیرینده صرکبک بر غنچهٔ سیرابی وار شمدی
بنم باغ جهانده ایکنده بر برک ترم یوقدر

نه بر زخم نگاهه ونه اسیر زلف شکنیم وار
انکچون صف سربازان عشق ایچره برم یوقدر

زر خالص عیار ایدی دلی اکلیر عشق اما
اله الورانی بر دلبر سمین برم یوقدر

یانوب هجرانله شمع غم اولدم وصلی یاد ایتمم
متاع شب بسندم صبحه لایق نوهوم یوقدر

نجه فریاد ایدوب چاک گریبان ایتمه‌یم بیلمم
یانمده ساقیٔ گلرخ الملده ساغرم یوقدر

ستنبوله اودکلو اودکلو ارزو وار دلده ای وجدی
اوجاردم بولسم اما نیلیم بال و پرم یوقدر

٧٥

غزل وجدی

کاهی کلام لطفکله ازاره قالنلور
فرمان عالی وطن یاره قالنلور

آزادهٔ غم اولیجق دار دنیاده
بندکند زلف سیهکاره قالنلور

طعن رقیب دیو نیکباشی اولمسون
زخم جفایی غمزهٔ خونخواره قالنلور

عرض جمال ایدر سحرکه بزه اوماه
خاک درنده صبحه دکین زاره قالنلور

وصلک بیسر اولورایسه تعد جانیله
ای یوسف زمانه بو بازاره قالنلور

تکلک یاره جور رستمی تعلیم ایتمسون
هر نه ایدر ایسه جرح ستمکاره قالنلور

اولمازسه باده لب لعلی فرحرسان
وجدی غبار خطله افکاره قالنلور

غزل وجدی

بتانکم چو جز زناره منسوب ایلمشلردر
یزی الحق بواخشانیله محبوب ایلمشلردر

دکلدر جای نرکان اسنای نارای ذبیح
اودر کاهه بر جبریلی جاروب ایلمشلردر

نوله کلزار عالم سربسر بیت الحزن اولدی
بو یوسف طلعتانی دنیایی یعقوب ایلمشلردر

بکا عشاقی تقلید ایله بر تجربه تحملک
جفا جورینی مانند ایوب ایلمشلردر

خسان سحر گوبانی ایلدکده قدسیان وجدی
سنی معجز دم اولمق اوزره محبوب ایلمشلردر

فرد

بیلک داغ تازه اسرار ایتمش اشتراسنه
کالای وصلی اولمیک اتشی بهاسنه

غزل وجدی

سینهٔ سن تازه تازه خنجر تیغ نگاه آجار
جان کوی یاره کتمک ایچون شاهراه آجار

ای دل بلای خطدن لبی اوله سینه‌ده
در بستهٔ حصنی دست هجوم شرار آجار

ازهار زار دلده نه قالدی آجلمادق
شکفته غنچهٔ گل اسرار اه آجار

خطن کورنجه لاله‌زار نسیم عجیبدر
بر شوق ببلک دهنن بر گیاه آجار

الدن قویه کلید نیاز سحرگاهی
قفل امیدی آه دم صبحگاه آجار

سیراب عفو اولسه نوله گلشن عمل
مجرای جوی رحمتی سیل گناه آجار

وجدی جواهر سخن بویله نظم ایدر
گنجینهٔ معارفنی گاه گاه آجار

غزل

گمدر ای شوخ عجب نظم لطفلک بیلیمی
بایقدم اطوار زیبه اوم اتالیوس کبی

غزل وجدی

کوکل سوزان ایدن جسم نزارک تازه داغلردر
سنی پروانهٔ عشق ایلین گندو چراغلردر

الکواوکلمه ساقی اهل مجلس سرفراز اولسون
بنی افتادهٔ خاک نیاز ایدن ایاغلردر

خیال رویی الکله نوله هر دم بهار اولسه
درون داغ داغ سینه‌ای گلشنی باغلردر

دگلدر گرد دلدن غبار اه دل دشت خیزنده
سنک سرگشته بیلک اه کلکرده سراغلردر

نوله بلبل کبی زار اولسه اول غنچه سنی وجدی
گناهلک فصل گلده نوش صهبادن فراغلردر

غزل

گوش طوتمز فغان بلبله
چنلادم غنچه‌نک تغافلنه

وجدی غزل

اوکلعم دردکم اکا دل نا شاد ایدی یاصمنی
نه زخم تیشهٔ گورمشدر نه خون فرهاد ایدی یاصمنی

دگلدر داغ نو بسینه‌مده نقش پای خوبندر
گلوب قتل دله اول غمزهٔ جلاد ایدی یاصمنی

کوکل اول سرو قدیار هوادار خرام اولمش
بنی خاک ایتمکه هپ بنده و آزاد ایدی یاصمنی

دروله دلده کوردم نشوهٔ جام نشاط ای غم
نیتسلم حلک خاص الخاص عشقه باد ایدی یاصمنی

دگل کاکل ایدوب قصد نکار اهوانه دل
حریم کعبهٔ احسنه ایکی سیاد ایدی یاصمنی

نکاهوی زمین نو سکا مخصوص دره ای وجدی
بو وادی نه گورمش وار نه بر استاد ایدی
یاصمنی

غزل وجدی

ای دل جم گیسوی رخ یارده قالدک
قید غم و عشقله زناره قالدک

ای جان بوله جغنه قادر دگلسون
کیم حسرتله سینه افکاره قالدک

ای دیده یاقوت روینه خطنه الشدک
گل استربکن گلشنی خاره ده قالدک

ای بلبل اوگل زیب سربو الهوس اولدی
سن بی خبر افغانیله گلزاره قالدک

ای عقل بکا رهبر ایدن سمت خلاص
شاره طوتیلوب زلف سیه‌کاره قالدک

ای قد دو تا بجهدک ابرو هوه سندن
تیر کبی دست کمانداره قالدک

ای حسن ادا اهل سخن هپ سکا مشتاق
سن وجدی خوش طبع و خوش آثاره قالدک

غزل وجدی

بعدر نوبت فرهاد بلبلر خاموش اولسون
قفا نم اهل عشقه مایه جوش و خروش اولسون

دریغ ایتمه دل مخموردن جام لب وصلک
بتر چکدیکی خمار غم بر زمان باده نوش اولسون

گلوب بن سور وعظ منع ایلدی عشاقی العلندن
بساغ اولدی شراب خاطر زهاد خوش اولسون

دل عشاقی صف صف منتظر در نقد جان در کف
نهال قد موزونک بنه جلوه فروش اولسون

بکا طعن ایتدیکی بر بر کلور الحب یاد ایتدی وجدی
بنم کبی هله رابیله درد عشقه دوش اولسون

مفرد

کیجه بستانه نجه وعده ایلر اتا
سحر اول کوزلری مخموری پشیمان بولورز

غزل وجدی

دست وردی صبا طره طرار طاغلدی
فاش اولدی رخی عالمه اسرار طاغلدی

آجلدی بر بزم ده کل باغ امیدم
ایام خزان ایردی و ازهار طاغلدی

قالدم شب فرقتده غم آلوده بیکس
جمعیت یاران وفادار طاغلدی

دل نقد رجا بیله اولوب کامه خریدار
دلال فلک ویرمدی بازار طاغلدی

اولسه نوله بلبل دل وجدی ایله همدم
طبعم کبی بر کل گلزار طاغلدی

غزل وجدی

جلوه کاه استغنا کوشه غمدن غیری
همزبان استغنا ساغر غمدن غیری

کلمه بنی دوردی وار بادیه عشقک
سر کی دولتده ظل کرمدن غیری

بو عجیبدر دل برسوزی ایدرکن مجروح
کمسه درمان ایلمز بنده او قلمدن غیری

ابلمه چشم خیال آیینه قلبه نظر
هیچ صورت دیکوره مز شکل المدن غیری

سویلشی ای وجدی احادث غم جانه ایله
همزبان یوق سکا دنیاده قلمدن غیری

غزل وجدی

دل بچشم آشنا ساماتله بیکانه اولمازمی
همیشه مست ایله الفت ایدن مستانه اولمازمی

صوا غوشن هر طرف کلزار و بلبل زار و کل خندان
بو اسباب جنونی سیر ایدن دیوانه اولمازمی

کنار آب ساقی تازه وقتی کرینده دل بر شوق
ربوز بزمه توبه شکن نقل ورع بیمانه اولمازمی

کی انله دلبر انله جمله یاران صفا انله
مجوب جنتده نادم ساکن میخانه اولمازمی

سیر زانوده ساغر الله یار آغوشده وصلتده
بو طرز حاصله مجلس عجب رندانه اولمازمی

آجلسن کل کبی پهلو رخ آتشان اولوب بیدان
سوکل کلمم بلبل شور ایله همم پروانه اولمازمی

بو محسود مبایع سوزلری قتلمه بولورسن سن
کدورت ویرسک وجدی عجب یاراننه
اولمازمی

٧٧

غزل ویسی

قیل ایلیه اغیاره اننی صانمه وفادر
اغیاره وفادن غرضی بانکه جفادر

اغیاره وفا ایتمکی زاری ایتمش اوخونی
دلخسته لری اولدوران ایشته بو ادادر

دلداده لرک لذت کفتارینه دویمز
حقا که بو شیرین سخنک روحه غذادر

مجلسده می نابله رخسارهٔ ساقی
آب ارخ جمعیت یاران صفادر

صورتده و ره بیم دربسه اکر شعرینه ویسی
رخسارینه آیینه دیسون پاکه ادادر

غزل ویسی

کنج وصلن اوبرکی ایلیره اقرار ایلر
بو عجبدر بکا اقرارینی انکار ایلر

جور ایدون تقدیر شکر اوجفاکاری کورک
عاشقمدر دیبکه شمدی بکا عار ایلر

خانهٔ قلبه خیال لب جانان کلیور
جان چقسون بلا تعدن ارار بر دار ایلر

یاره زخم غمی کوستربکه اولوردی آتا
زخم پیکان بلاجاق جکره کار ایلر

ویسیا سلطنت دهری نیدر عاقل اولان
بر قدح می کشی عالمه خنکار ایلر

غزل فوری

صحرا و بنم مجنون جاغلرده بنیم فرهاد
عشق ایلیه لی جانا اوردم غمله معتاد

وار ایسه جهان ایچره عشقله بنیم انجق
مجنون بدل محزون فرهاده بدل ناشاد

٧٨

مجنونله فرهادی عشق ایچره بنیم هادی
پیر غمک ایدلدن اول یولی بکا ارشاد

وادهٔ تشقده مجنونه بنیم مرشد
کوه غم محنتده فرهاده بنیم استاد

اسرار غم عشقی فوری کیجه شرح ایتسون
مجنون ایسه بر جاهل فرهاد ایسه برادعاد

غزل روحی

اغلسم بن یار انسورکیم بکا بلبل دیدیلر
سن کل ای غنچهٔ رعنا که سکا کل دیدیلر

فلکک حالنی بلدرمک ایچون انسانه
صالدیلر بلبلی افغانه کله کل دیدیلر

خوبلر ورخ دلی عاشقی صید ایتمک ایچون
بر دو زاغ ایلدیلر نافیه کاکل دیدیلر

لب لعل ورخ یاره اوبلمایجق عشاقه
دیدیلر ایانده اکثنبه کل و مل دیدیلر

جمع ارای جهان اولماغیچون زلفلرن
بر نمونه قودیلر اسمینه سنبل دیدیلر

کوردیلر جان ویره بوراولمقه کوکیلکیدر
عاقبت کیدرلر اول سانه تره جول دیدیلر

دمی اولوردی دیدم عاشقه معشوقلرک
تدرای اروحی اشیدابو تیجا حل دیدیلر

نفرت

اول بو طولی صکره جانشی سنلا یو طیف
بازیچه کاه دولتک اوکرن قمارین

غزل بیجا

عالمه رحم ایلین درد و دره درمان قالمدون
یاردن فخری کوزوم یاشنی کیمسه بیلمدون

عار ایدریا بنلا سندن بشنی ای اهل درد و غم
شویله بیمار ایتدی بنی کوردکجه جانان بلمدون

جانکز وار ایسه ای اقتادهلر باشم کبی
اول پری سیمایه فرشتو عقللر طاغلمدون

یالکز سیر ایلسون کون کبی اول ماه منظر
سایه وش بی یاتیجه یوزی قارهلر طاغلمسون

اولدوکندن صفکره بیجایه فسوکمونده اول نکار
نجمشی ایمان اهلینه نجون دعالر قلمسون

نظم

دور ایسه کم منعوم اول نسله بلا نکاه عشق ودن
بر طریق ایله قبول ایتمز کتبا بر کتی

غزل بیجا

مست ولا یعقل ایلدی آدی جام جم عشق
مجور ایلدی جهاندن کتنی عالم عشق

کوکل الکی ای یرکا جور و جفا کیلیه بنی قور قونیمه
سدیر ادم اولانه غم عشق

ما سوادنه کجلمه جام محبتا ایجلم
ورهلمه بازل تقصوده اولب غملم عشق

هر قریده دم اولور بونده سلها انلغ ایدر
خلفه صحبتمز اولدی دلا حاتم عشق

مرشد کامل ارار سلک بر وکل ای بیجا
اول لوم راه محبتله یاتون محرم عشق

نظم

وای اول اداره عشقه که کلامم کبی
بیمروت بیوفا هرجایی بر دلبر سوی

غزل

ابن وقتا اول ای کوکل اول بهار اولسون دیه
فرصتی فوت ایلمه دلدار یار اولسون دیه

تجیل ماتم نقشی نکتبدر دلبرانه کوردکن
غفلت ایتمه ای کوکل بوسه کنار اولسون دیه

شکفه اقبال ایتمه کلزار فنا بی قبل خبر
بلبل اساهم زبانم اه زار اولسون دیه

سینه بحر استغاثه سی ایتلال زارکل عاشقله
سرو لرکلار جمیلر داغلر اولسون دیه

ترک نسیان ایت جفرم دفتر عشاقدن
ای نازکل اقدم در کنار اولسون دیه

نظم

هر بر نکاه نازی یغماکر تحمل
افسوس وشندی خاطر بر بولیه دلارابه

غزل عونی

کلمه شندر بو فلکک دورنده شاهم سن کبی
بزل جانان ایلر بو نیمز عاشق نوین کبی

انلک ایچون کنج غمله فلنهم یعقوب وش
کر جمالن کورسه یوسف عاشق اولور بن کبی

اه افغان ایلرم رحم ایلمز سینی حالمه
کوردم جور جفا ایلر کوزللر سن کبی

اول بنفشه زلفکه بنده اسیر ای صنم
نه عشاق ایتیه ازاد ایت بوله مزسن بن کبی

شعر سویلر جوق بولونور دلبرانه عونیا
عاشقانه سویله نلر سویلیونلر بن کبی

نظم

بر صبحی بلا ایله عشقی بنی مجنون ایلدی
باشمه اولدو بلا هامکک سوداسی

76

نسه بیس

دلی کهواره‌ٔ نمرت اولوبدر حاضرک خوشی طون
قبای بیجا نه نوکالاطوغ فوغندی حاضرک خوشی طون
آقان سیلاب غیری ال فورغندی حاضرک خوشی طون
متون درده شرح ترک اوقوندی حاضرک خوشی طون

کوکل درس غمک جوقدن اوقوندی حاضرک خوشی طون
اومرغی باشغه بر صیاد طوندی حاضرک خوشی طون

گزرکن قولده شاهانی خیالی قیلدی آواره
اودست آغوربلی صالدک بوای طعن اغیاره
بو سرباز جهاندر قوغمز ارتق تحل آزاره
نکارک فاجدی الدن جاره سی یا بول سنمایی جاره

کوکل درس غمک

اولوراطوطی طبعیم خفی قرآن اولسه کرم الفت
اولور عالق فراقی زهر اوره البزر رغبت
نکر حالق آور رعین جیندر بادی نفرت
بودم زنک آور رعین جیندر خواهنکر وصلت
صغی صنمه دلی سیدنکر و خواهنکر وصلت

کوکل درس غمک

کوکلیدن کرچه دولاب غمک پرورده سی بیدار دل
رخاوی سازاولوبدر درسی نوالی ایلدی حاصل
عجب نعلیق بام الفنه اولمش ایکن قابل
اوجوردک روزن لطفندن آنی اوعودنی شکل

کوکل درس غمک

دیرابر قطره بوی کلک بیله خاراستغنا
دوکرزنک الم شبنم فرای سایهٔ زیبا
بزاران جشم بلبلدن دیکلمش کال رعنا
بوکثرت اولمسی باعث تنفر دل لحظا

کوکل درس غمک

اولوربیهوده کرک طنبوره تار رشتهٔ نالهم
ینجه آهنک اولور بربی نوایه نغمهٔ سنیم
دیرارکن کوشمالی تل ویرر شاکر دل ابرعم
بهان آغازه قیل بو مطلع غالب ابله بیر دم

کوکل درس غمک جوقدن اوقوندی حاضرک خوشی طون
اومرغی باشغه بر صیاد طوندی حاضرک خوشی طون

دشت محنتده ندر بیچ تاب
چکسم اوواویلا بکیم اضطراب
گاه غضب گاه عتاب نکاه عتاب
بن بسنک اولسون سکا بندن جواب

ینجه نازک بوزه قبله نقاب
غیری یاره دوشدی علو جناب

بیهوده صرف ایلمشم واه واه
نقد بضاعتم بنم اولدی تباه
قالدی شدکر و بیچ اشتباه
حق دیبو ایندکلرم اولمش کناه

ینجه نازک

یارکه قربیه دیرول عرض حال
ایلدم اللهه نیاز و سؤال
حکمهٔ حقدر بو جمله مآل
بیلی اولور حاصلی بی قیل و قال

ینجه نازک

راهنه صرف ایلدیکیم جان ایدی
خون دل و دیدهٔ نالان ایدی
طعن و سخط دیدیکیم قان ایدی
حالیمه سعیم دخی برهان ایدی

ینجه نازک

جکدم او واویلا الیلدن ایاغ
ایلدم اندیشه نی یا غیری فراغ
اکلدم اینجمش سنی دوستک بیاغ
غیری ایراغ اول بکا جانا ایراغ

ینجه نازک

وقت اوله کیم بیله آدیلکک
شاکر بته ایلدیکک کمیلکک
کوز دیکک احبابله محرملکک
آخری حسرت اوله همدملکک

ینجه نازک بوزه قبله نقاب
غیری یاره دوشدی علو جناب

٨

مخمس غزل

شاه سودا دیدکلم ملکنم وشت بوا
چتر دود آهمله برتار بردر بال هما
پاره کلمز بزم پرشوقمه تا ثیر نوا
دل سراب عشقله سیراب لعل دلربا

تشنهٔ جام وصالم غم صوا ایجکدربکا

آه پر حسرت ویرسم ابردی جهانی تارمار
تیلیم زلف شب آرا ظلم اندن غم قابار
داغ یاسی اولقده دردودولمدن آشکار
باغ امیدم خزان دائمی ورلی ببهار

تشنهٔ جام

ما وراء النهر چشمک ابتداسین صورمه بیچ
قطرهٔ سیلاب اشکک ماجراسین صورمه بیچ
شرحهٔ هجران عشقک مبتلاسین صورمه بیچ
شمدی جانانک جفاسین یا وفاسین صورمه بیچ

تشنهٔ جام وصالم غم صوا ایجکدر
ایچکدر بکا

وله

عشقله سرباز اولان عالمله بیچ جانان استمز
پاره دن سیلاب ابدن خونابه درمان استمز
دلده کی دعوایه شاهد الله بریان استمز
کنج فرقتدر مکانی وصلله شان اسنمز

تشنهٔ جام

هر نکاه حسرتی بیکلک داغ آجار سینه
چشم خونبندن وجادم قان آقار سینه
خار اندیشهٔ غم غیلانی یاتار سینه
شاکر آسا نوکله غم بیکان آتار سینه

تشنهٔ جام وصالم غم صوا ایجکدر بکا

غزلت

بر بنم چوجه انی آجا اسیر عشقی
اول حسن بجنا اله کیم مبتلا وکلدر

غزلت

هرکس براه طرفه کبروب کندی جنت
ثابت نه سمت کیتسه شرک بو طریقی ابله

١١

مخمس وله

سیل صبری کحبت ایلدی خانم خراب
بر دل آواره قالدی اول دخی بر اضطراب
کاه غرقاب تحیر کاه نار التهاب
کاه صیاد هوا وکاه تحیر کباب

بارالیه چشم غضب قیلمه دائم غتاب

برنکاه لطف شایان اولمسی ایر محال
قتل قالدی آرزوی وصلنی ایتمک خیال
دل زخم خنجر خونریزه دکلم سوال
پاره کردن بیچ تابه قالدی دلده مجال

بارالیه

بن اسیر درد و محنت پاره پاره مددرنم
ابر ظلمت دود آه سیل باره مددرنم
جور کشلکه عادتمدر ناله کار مددرنم
شهرت رخساره باعث حال زار مددرنم

بارالیه

دود آهم کنبد کردونه تاثیر ایلدی
ناله زارم بنی آفاقه تشهیر ایلدی
بر طرفدن طعنهٔ اعدا جور تکدیر ایلدی
دوستانک پند بیچ بر کونه دلکیر ایلدی

بارالیه

بن بلاکش غمزهٔ خونخواری اولدم جبلی دم
دمبدم دوکمکله بر چشم تردن خون غم
بیچ بر یردن کلمدی شاکر دله دوای الم
بن نیاز ایلدکجه آه آتشباره صنم

بارالیه چشم غضب قیلمه دائم عتاب

فقرت

سرتنه باقمه بر ابلق کون ایله تجربه
صبر ایلمک فراقه مشکل وکلمیدر

مسدس مطلع قدیم

قضای بزم طرب بلبل جلک نه سینی کوردک
هزار نشئه و ذوق و دلک نه سینی کوردک
صفای زلف جم اندر جلک نه سینی کوردک
ولی نه یوزلر دیدر ز ماتملک نه سینی کوردک
فغان ایدوب دیمز کوه غملک نه سینی کوردک
غم اولمسه دیردک عالمک نه سینی کوردک

انیسی کنج وزغم زمان محنتده
همیشه حسرت بیسته شب فلاکتده
بولنمقتی بیچه انکار اولورکه شدتده
براقمه دی بنی تنها قضای غربتده
فغان ایدوب

جهان جهان اولدی روی دل ندر بلیم
نشاط بزم جمی درد سر ایله توام
نه منت ایلر ابدی حاصلی بره عالم
اگرکه اولمسه بنی انتهای غربته غم
فغان ایدوب

فغان ایدوب

غم ایله اولدی دل زار فائق الاقران
غم ایله ملک دنیاده بولدی شهرت و شان
غم آجدی حاصلی درد و درونه زخم نهان
کوز آجدی کوردی غمی طفل دیده گریان
فغان ایدوب

قدیم بر دله قیلدم بو حالی بن اشراب
فغانمی ایشیدوب ایلدی نزار عتاب
دیدی شکایتی ترک ایله تا کیمی تاب
بو بیت پر حکم اشته سکا جواب صواب
فغان ایدوب دیمز کوه غملک نه سینی کوردک
غم اولمسه دیردک عالمک نه سینی کوردک
عزت عالملکه نه سینی کور
عزت
کسی ذات اولمیلر بیلسون ترکی ادب
اشکله التون کولاج کیسه بنده مرکب
بنده مرکب

غزل وهبی

قانی اول دلبر که درد و غصه دن مهجور ایدم
سن بنم قیلمک تا نعمتی اکا مسرور ایدم

بی تکلف یار ایدم شمشیر خونریز کلدی بن
آنه جان ویرمک تا جیرا ایلیسم معذور ایدم

هر وصالکه بر فراقن صحبه بلمزدم بنی
تسلیم سطانم اما الطفکه مغرور ایدم

قیملکتسک پای بوسکله مشرف حال ایدم
باکه کوز دکمشدی عالم هرکسه منظور ایدم

ای خوشی اول دمکه وهبی یاربی اغیار ایکن
غصه دن مهجور ایدم دردو بلادن دور ایدم

غزل جمعی

بن کوکلمی یار دلبر خود رایه دوشرمم
آزاده ایکن باشمی غوغایه دوشرمم

هر تاری اگر طره خوزاده اولورسه
مرغ دلی دام غم فردایه دوشرمم

اغیار ایله دوشمش ایسه بیگانه آنا
بو کاری بن اول شوخ دلارایه دوشرمم

اول ره بر بحر فراغم که جهانک
فلک دلی کردابه تمنایه دوشرمم

دلداده اولوب بانوی اعیال جهانه
بن انکبی کندم جه سودایه دوشرمم

جمعی
اعدا ایله غوغا که اندیشه ده جمعی
بخت سخنی سنا مدارایه دوشرمم

نعتی غزل

بیک واراوله بحر انلک ایله سینه ده داغم
جوقدر کوزلرم دولت عشقکله چراغم

شوق ای العطش قدح دوشنز الدن
یغمانیه وار نیجه یره دکنز ایاغم

پای سکک کوبیک بر بدر صفحه برا اوزره
قالدی جبر وصلک ایچون بولمغه قولاغم

واعظ نقدر کوثر وحور اکسه اوزاتسه
اوغلزی ومحبوبدن القصه فراغم

نعتی کبی بن پاره جکوب پاره کورنمم
بیک واراوله بحر انلک ایله سینه ده داغم

غزل جوری

راضیم دوران بنی بر لحظه خندان ایتمسون
تک غبار غصه دهر ایله حیران ایتمسون

یا ایتمسون کیجدم مرادم شمعنی یاکر فلک
تک شب وتاریک غمله زار وکریان ایتمسون

اچمسون دل غنچه سنی باغ جهانده روزکار
خاطرم تک برک کل کبی پریشان ایتمسون

دردله اولمک حیات جاودانیدر بکا
تک طبیب دهر دون نشئه درمان ایتمسون

بر نه نشتر جکدر سه راضیم جوری فلک
تک بحال نشکش افغان نادان ایتمسون

غزل صبری

میخانه بنم صحن کلستان سنکله اولسون
ساغر بنم اولسون کل خندان سنکله اولسون

بلبل دیدیکم فاخته به سوزیکه اوزاتمه
کل نخلی بنم سرو خرامان سنکله اولسون

اسباب بلا اوزره نزاع ایلمه ای دل
اول غمزه بنم زلف پریشان سنکله اولسون

مهر اوزره کره وارنده بیل دیدیم ای شاه
حل ایله آنی ملک دل وجان سنکله اولسون

غم کوشه سی کاسه در بره ای طالب دنیا
بردن کوکه دن بو کهن ایوان سنکله اولسون

زیرا ایا غمی مایه شوقی ایتدی بکا عشق
شمدنکر وساقی می رخشان سنکله اولسون

صبری ده درس یلمرله قرار ایتدی دل
ای شاه غم اول کوشه ویرانه سنکله اولسون

۱۲

غزل صبری

سنسز نیجه دفع غم هجران ایلدرم بن
بارلی کیجه کلور جشمیمه باران ایلدرم بن

کوردکجه سنی جمع ایلدم کندی اصلا
زلفک کبی اوضاع پریشان ایدرم بن

پرتاب غمم آیینه نه حاجت ره عشقک
حاشا کنی سایه مر له سوزان ایدرم بن

نرم ایتمدم آه ایله دل سخنی کرچه
پولاد لری شعله فروزان ایدرم بن

بولسون بنی کوینده کلوب صبر وقرارم
صبری بنده عزم درجانان ایدرم بن

غزل یحیی

بنی کبی بر عاشق الماز بولدم کندیه
شر عشقی سویلیرم همراز بولدم کندیه

آرزو ایلردی بر محبوب بستشنای دل
بر مناسب دلبر ممتاز بولدم کندیه

هر کیمی بر کیکک رفتاری شکار ایتمک دیلر
بنده بر صید ایده جک شهباز بولدم کندیه

جوق کوررلر بر ایکی پیمانه‌یی نوش ایلمک
بن بو نه خمک شرابی آز بولدم کندیه

کنج غمده اکلنلمز کوردم ای یحیی یونسب
ناله‌یی تحریک ایدوبا بر ساز بولدم کندیه

غزل جوری

چشمکه ناز ایتمکی بر دلده قانون ایلمه
نغمهٔ سازو نیازی پرده بیرون ایلمه

گاه لطف و گاه عتابیله نگاه ایتمه دله
دمبدم بیچاره‌نک حالنی دکرکون ایلمه

شانه اورمه زلفکه صد چاک ایدرسن دللری
بر بلوک جمع اریشانه شبخون ایلمه

عشق ایرله عاشقی جان ویرمه بیتاب قیل
دردینی افزون ایله اما صبرکی افزون ایلمه

عقل شاکرد ایتمه جوری دل دیوانه‌کی
قابل ارشادی محتاج فلاطون ایلمه

غزل صدری

مرغ جان عاشقی الفت ایلک نازایله
اول ملک افلاک استغناده پرواز ایله

دردینه خاص ایلدی ملک دلی سلطان عشق
تولهٔ اقلیم صفادن آنی افراز ایله

لانهٔ مرغی دو شرترزدی باشندن جیبسنار
بر نوکلی عشق آنی مست سرانداز ایله

دل خریدار قماع ناز ورتوله اکا
چشم فتانک دکان عشوه‌یی آباز ایله

اعلدر قساری صبری کلک خوش تحریر بر
نی کبی بر نغمهٔ رنکینه اغاز ایله

غزل ...

رو دیمی خاک ایلدم اول حاکپایی کورمکه
یعنی روی حاکپاک دلربایی کورمکه

حرصله ایتدم وجودم پای تا سر آینه
سیر چشم اولمق ایچون اول پر جفایی کورمکه

اول قدر جور فلک ایتدی مکدر قلبمی
بر کورور خاطرم روی صفایی کورمکه

آفتاب بخششین دماه اولدم همجوار
کوکب بختم کبی اول بیوفایی کورمکه

بستر غم اوزره اول بیمار بد حالم فهم
خوف ایدر کلمز اجل بن مبتلایی کورمکه

غزل فائضی

الغلن جام دوشنز سرخوش دربنده در کوکلم
نسبی واربسی وار زار ایله بلدی کبنده در کوکلم

براسکندر اکرکه چمنده تسخیر اینجکه آنی
نیم اول ساغر جم بولنان کنجینه در کوکلم

سحرکه غلغل دیوان شاهی کوشنده کیرمز
یاتور بی تاب مخموری دوشنبه در کوکلم

دبستان ایلدیوق بازیچه کاهی فرقی یاننده
نه شنبه دن نه بازار نه رغبت آدینه در کوکلم

عدو چشم حقارتله نظر ایلر آنا اما
مقصود فائضی برآشنای آیینه در کوکلم

غزل فائضی

نکمنمی یا بلبل جانانه اولیم
ساقی اولسه شراب اوله مستانه اولیم

عاشق او لازم رواحی خراباده دوشمیم
مجنون اولمدی ساکن ویرانه اولیم

عهد ایلدم که بر دخی فصل بهارده
غزلت کزینی کوشهٔ غمخانه اولیم

شول دلربا که کندویه جذب ایتمیه دلی
خورشید اولورسه شمعنه پروانه اولیم

تصویر اولورسه فائض انجمیم نظر
هر کز اسیر شاهد کاشانه اولیم

غزل عطائی

نکمنمی عاشق رخ جانانه اولیم
قالمیدر بهار اوله دیوانه اولیم

ساقی کل خرج الله طورته طولی جام می
بن بو طورمقله یالکز مستانه اولیم

غیر ایتمیدر که پاره لیوب جامه تنی
وصلتندن بله یار ایله جان جانانه اولیم

نه غملر براوله نیجه خرابانه واریم
کنج آره یم ده ساکن ویرانه اولیم

لا ایتمیدر عطائی اسیر شراب ایکن
خدمتکزار درکه میخانه اولیم

غزل ویسی

جفا یعقوره سن لطفکله بر باد ایله سلطانم
یقلمش کوکلمی احسانکله آباد ایله سلطانم

او نیمه آنی کیم سن قان ایچوبان بن قانلر اغلردم
سنکله ایتدیکمز دملری یاد ایله سلطانم

فکیه جوبنی بغلوبر کناه ایتمش قولکدر دل
ترک اولدر کرکسه آنی آزاد ایله سلطانم

نبر نوش ایلدم زهر غمی ایام خسنکله
نه ملکل ملاحتسین بکا داد ایله سلطانم

جیفره دفتر ندن ویسی دیوانه نک نامک
کوزللر ایچره سنده بر ایو آد ایله سلطانم

غزل فانی

بهار گلدی دمی بنا صفاندر بلیم
بزار صبح وشب اولدی صباندر بلیم

نسیم خوش نفسم نارسای صبح صفا
شمیم نافه بیم آنا بو اندر بلیم

بول اوزره رشته اولان سبزه گبی پامالم
بو نشوز اره ده نشو و نماندر بلیم

تمام کار جنونه قرار و بردم بن
سرور خطم وغم اشناندر بلیم

دریغ بلمدک ای شوخ قدر اخلاصم
نهان گنا هم اوور کیم ریاندر بلیم

نکلی انکسار ایله وبرسون جواب فانی صبا
عدوی ظالمه بنا بددعاندر بلیم

غزل مذاقی

بنی غم او ملقیه مرادکی ساکن میخانه اول
گاه می ایچ که عرق نوش اتیه بجمال مستانه اول

برصحی لیلی یه دل اوبر صد بزار امید ایله
قیس وش کهساره دوش مجنون گبی دیوانه اول

یان یانوقل شوق جمال باکمال یار ایله
اوبله برشمع دلفروزه بوری پروانه اول

تقمه زیر کاکلنه حالتنای مرغ دل
نه اسیر بند دام اول نه غریض دانه اول

ای مذاقی رندی بی پروای عشق ایسک مدام
اشنا یه اشنا بیگانه یه بیگانه اول

٨٦

غزل فضولی

ای کوکل اولا خبیر زرکانه ایلرسن هوس
قصد جان ایتدک بقای عمردن امید کسی

جلکه غربت عزلنده ای ساربان محمل صقین
کیم بو بولده بیم غربتدن افغان جرس

جان زار مدون بنی فریادم آگاه ایلدی
حمد للّه اولدی فریادم بکا فریادرس

طعنهٔ اهل ملامتدن نه نقصان عاشقه
برق لا تحرقیمن ابدرمی بهجوم خار و خس

ای فضولی بن قناعت ملکنک سلطانیم
سلطنت اسبابی آنکچون بلاسی نفرینس

غزل فانی

سن اینجکسه بودل نالانی فراموش
بن ایلمزین اینجلکک احسانی فراموش

قورتلمدی هیچ خاطره دن بودل شیدا
لکن دکل انجق غم دورانی فراموش

اوتنمسون اول سرخوش لا یعقل نازم
ایتمش بوستم دیدهٔ گریانی فراموش

یوسف گبی زندان فلاکتده قالور دل
ایلرسه او شه خاطر آنی فراموش

غزل ذاتی

کوکل که بزم محبتده مست اولوب قالمش
تمام مست شراب الست اولوب قالمش

جمال یاری کوروب نور عشقی آکلمیان
مثال آیینه صورت پرست اولوب قالمش

زمانه نقدر زیب دست رغبت ایدی
بو جام باده که شیمدی شکسته اولوب قالمش

النجه باغر اله سربلند عالم اولور
گدای میکده کیم بویله پست اولوب قالمش

ذاتی خبر ایله شاهراه حسرتده
دو چار دلبر خنجر بدست اولوب قالمش

غزل یحیی

حاجی نکه مقصودی کعبه یا که کویکدر غرض
فکری جنت زاهدک هم قد دلجویکدر غرض

ملک چینی ایسه ار تملیک قیلوبلر دکل
باکه انجق چین زلف مشکبویکدر غرض

بر برابر جمع اولدقدن هر کوشه ده ارباب دل
بحث اوصاف جمالک گفتگویکدن غرض

دایما دشت بیابان طلبده گزمه دن
ای غزال طرفه جولان جستجویکدر غرض

غنچه یی وصف ایلسه یحیی دها کمتر مراد
سنبل خوشبوی مدح ایلرسه مویکدر غرض

غزل یحیی

تمکدن تا قیامتلر ناله و فریاد ایدر عاشق
قیاسی ایلر کوکلی کیم عالمی برباد ایدر عاشق

فراقک کوندرندن غصه دن اولمق تقرر در
ولی روز وصال روح بخشک یاد ایدر عاشق

فرحدن انجنور شاد ایدن ال ویرسه صفا سورنر
تحصل کندوسن درد و غمه معتاد ایدر عاشق

گل ای ای عاشق لکن یاره جفا ایتمه بن زاره
فلکک برکون جفا قلم ساکه ده بیداد ایدر عاشق

ایدوب یحیی کبی قید جهاندن کندوسن آزاد
اولوب عالمده بی نام و نشان برآد ایدر عاشق

غزل یحیی

بر مراد اولمق اولنز اولیجق همت عشق
بر دوام اوله همان بخت ایدک دولت عشق

عشقه تکلیف ایلی کیف دیمش اهل مذاق
باده تلخله هیچ برکی اولور شربت عشق

خوبلر بولدی سلاینده طور رنش طور تعلم
بالطف صانعه صوله قوری سنی غیرت عشق

عاشقک روینی زر دوایشن التون ایلر
بو یله در ای دل مخته زده حاجت عشق

برکونه اسرار محبت ایله یحیی تأثیر
کوزنه عالمی کوسترمز اوله حیرت عشق

غزل یحیی

عشقه قابل دلی یوق شهر ایچره بادلبری یوق
ست یوق مجلسه بلمم میبی یوق ساغری یوق

غنچهٔ دل آچلور خاطر نیجون شاد اولمیه
باغلر کلزاری یوق کلشننگ بلبلری یوق

کورمز بردل که طوطی کبی کفتار ایلیه
سویلیدری یوق جهانگ بلمزم سوبلری یوق

سنکون دل کمی بالسک سیابی لعل ایدن
آفتاب فیض بخشا و بلند اختری یوق

نیجون ابکار معانی بیلمز ارباب دل
بوخسه یحیی کبی اوستاد سخن آوری یوق

غزل نفعی

بادهٔ دردم دیمه بر نشهٔ مرخراب اولمیجق
جرمیم انوار ایلا مرستی خراب اولمیجق

آفتاب اول رخ برنابه نظیر اولسونمی
جوباخر عالمی برلحظ نقاب اولمیجق

جذبهٔ حسنی کوکل حطنه تعلیق ایدر
نیجه حل ایتمک اولورانی کتاب اولمیجق

طوتهلم روز شمار اولسه کیم ایدر دعوا
ایدیلمک ظلمه سنگ حدو حساب اولمیجق

سن بورسوالنفی ای نفعی قورسن الدن
یاردن بینه سکا خشم عتاب اولمیجق

غزل باقی

نیدا عرش سوزلرنگ آچ صورتدنیایه بق
برنظر آینهٔ خلق جهان آرایه بق

دلدار اول بحر حقیقتدن وجودگ ملکنه
شول دروننگ عالمنده موج اوران دریایه بق

بخت بی بنیاد ایچون رنج طلبدن فارغ اول
باری بر قاچ کون حضور قلبله دنیایه بق

جام وش کمدر بوزرم ایچره جکرخون اولمین
غنچهٔ کلزاری سیرایت لالهٔ حمرایه بق

حال زار باقی بی دلدن استر سک نشان
قامت چنگ دوتایه روی زرد نایه بق

غزل باقی

حال عالم ازلی بو علیه پریشان انجق
کمی خندان قمی نالان کمی کریان انجق

کمسی بلبل نالان کل عارض یار
کمی پروانهٔ شمع رخ جانان انجق

بو جهان کمینه قصر طرب عیش و صفا
کیمینه محنتله باشنه زندان انجق

پایمال اولمه ده آخر شترکردونه
پادشاهیله کداسی بله یکسان انجق

باقیا خانقهٔ عالم خبرته حکمان
هرکلن کمسه بو اسرار که حیران انجق

غزل جوری

الفت بسته بلك حسنه ادم عاشق
اولمش اول شوخ پری چهره به عالم عاشق

کورندم بویله سخنکوی دلکش که اولوب
نردم نطقنه بیله عیسی مریم عاشق

اوقدر نشوه عشقنده صفا وار درکیم
اثرندن دل عنقا ده اولور غم عاشق

جانی غمزه دلدار قبول ایتمیجك
اوله مز عشقه ممتاز و مسلم عاشق

فهم ایدر ندیدوکنی نکته سر دو جهان
اولکه جوری کبی هم عارف اوله هم عاشق

غیرت

اونهال عشق تا غمی کی ده ایدر رحال
اکوکل نه ایدر سنجابونده روزکار
ویرلر

غزل جوری

مجنون روشم زلف صنمدن خبرم یوق
فرزانه دلم شکل غمدن خبرم یوق

برجام المحبت صوندلن بزه اسیرم
کیفیت افسانه جمدن خبرم یوق

بربسط نوازش کوردلن فرشه نرایم
ذل و شرف و بر و حرمدن خبرم یوق

آیینه روی دل اربابی صفایم
شوق و کدر لطف و ستمدن خبرم یوق

جوری کبی واقف دکلم سر قضایه
برساده دلم نقش قلمدن خبرم یوق

غیرت

واهدا است مدام اولدیغمه طعن ایتمه
آدمه زهر ایچدیر بخت غم باده وکل

غزل نعمی

غمزه تیغ کشی و چشم سحر سازینه بق
قصد جان ایدر ایکن شیوه نازینه بق

قهرمان فرشو طوروری کور او نرکانلره
نکر غمزه مست سپه اندازینه بق

فتنه ده طره لرینك بد طولاسن کور
شیوه غمزه سنك سحرنه اعجازینه بق

نسجه آراسته در شیوه ایله سرتا پا
روزکارك بله اول دلبر ممتازینه بق

غمزه نرکسی مجموع الرینا سرا ایله
جلوه سرو سهی قدر سرافرازینه بق

داری نعمی کبی استاد سخن انصاف ایت
اختراع قلم نادره پردازینه بق

غزل اصولی

بنده دل آیینه سنك غباری وار انجق
شکسته خاطرینك انکساری وار انجق

زبانه حرننده قور قرکه آتشی اوره
دهان آچمك اودلو شراری وار انجق

تنده زره قدر قالدی حیات اثری
یمان بو خسته دلك آه و زاری وار انجق

بقا بینی کورن بغمه جام کردونه
بو عجم شرابنك ای دل خماری وار انجق

اصولی بالی بلادر بودر بیره زنك
کلنك جاری و کنجنك جاری وار انجق

غیرت

بن ایندیکم نیازی ایدرسین رقیبه فاش
ای [illegible] عهد مجلسی اهانت دکلمیدر

٩٠

غزل ویسی

نگار رحم ایلمزکن اول طبیب ناز پرورده که
دلا او بیدک اولسدک آنده هیچ بهبود ندر دردک

گله گلشنده ای بلبل ایدرسن بی نوا فغان
سرود مجلس عشرت صانورسن ناله سردک

اومایک بلبک استرسک کمال حسنی ای چرخ
بانندن ذره سرگشته در مهر جهان گردک

اکا آلتون صانوب بیل ایلیه مهپاره رشاید
دلا راه فتاده پایمال ایتدی چهرهٔ زردک

گشاد ایرز متاع نظمه ای ویسی زمانمده
خداوندگر نگار جوانبخت جوانمردک

مغفرت
گوردکه گشایشی گل مقصودی صولمدن
سر منزل مراده ایرشدن بو رملدن

غزل ویسی

مژه کم زینه زاری شیر پیر دم گیر در غمزه‌ک
انکچون قانله ارباب عشقک سپر در غمزه‌ک

نه ممکندر باقلمق آفتاب روی دلجویک
چکلمش یای در قاشک آلنمش تیر در غمزه‌ک

سر زلفک خم اندر خم دن الدی جان بیماری
نگار بن ازدر اغزندن قپر بر تیر در غمزه‌ک

گوزن جلاد بی رحم سیاستگاه محشردر
قتلک شمشیر تیز و شعلهٔ شمشیر در غمزه‌ک

دل ویسی طوتالم طاس پولاد سپر اولمش
خلاص اولمز بنه تیر قضا تأثیر در غمزه‌ک

نغزت
سن اونتدکسه بنی لطفکله یاد ایتدکلرک
بن اونتمم خاطر ویرانه شاد ایتدکلرک

غزل مذاقی

دلبستهٔ دو زلف پریشانکم سنک
بر بوینی بغلی بندهٔ فرمانکم سنک

عکسی بنکا بیلکه نقدن اولیم
فتنه پرست نرگس فتانکم سنک

پروانه وار یال و پر شوقله مدام
شب شعله گرد شمع شبستانکم سنک

بالا قدان دهره قولا باشی اکسم
سرور بهوای سرو خرامانکم سنک

سن شاه دامن افکن پای سریر ناز
بن چهره سای گوشهٔ دامانکم سنک

اولسم مذاقی گبی قولا بویله خوش ادا
بر بزله گوندیم محل خوانکم سنک

نغزت
بنی اغلتدیغی چون غم بیجا آه بلا بو نه
بو بخت نابسامانم بکا اغیاری گولدرلر

غزل حالتی

غیرت گلزار چیندر رخ آلک سنک
بر بلادر آدمه اول دانهٔ خالک سنک

صفحهٔ کم میدان قزاردی غمزهٔ خونریزکی
اولدی خون آلوده تیغ چشم قتالک سنک

بونجه بلادرکم اسیر بستر بالحبر انکم
دیمدک بر کز ندر ای خسته دل حالک سنک

کشتگیر غصه و آلامه و برنرس وجود
بلمزن نیدرسن ای ساقی ندر آلک سنک

حالتی زاره عرض ایله غبار خطکی
دکلکنیهٔ عشقکله بو قدر اولیه ابدالک سنک

غزل فضولی

شمع رویک آفتاب عالم آرادر سنک
نور حق خورشید رخسارکده پیدادر سنک

نسخهء اولا جوهر که درج ممکنات ایچره بولونمون
ممکن اولان عینیدن ذاتک مبرادر سنک

جان ویرر لعلک تمناسنده بیک خضر آب وحیات
قیقکه لب تشنه بوزر خضر و مسیحادر سنک

راز عشقک خلقدن قلمق نهان ممکن دکل
عاشقک اول وجهدن عالمده رسوادر سنک

قیلدی شوقک اشک غواصی کوزم مردملرین
ای در تر نزلک کویا بودر بادر سنک

جمله آفاق اهلیدن چکمش تعلق دامنن
تا فضولی خسته‌یه وصلک تمنادر سنک

غزل عالی

یانن داغ سیاهیم یاریکک خالیمیدر یارب
کورنن آنی بو سودادن عجب حالی میدر یارب

کوکل ایوم کعبهء عشقن دایم زیارتکاه عالمدر
خیال زلف جانانک سیه‌نالی میدر یارب

دمادم چارسوی عشقی افغانیله کشت ایلر
بنم کوکلم متاع غصه دلالی میدر یارب

نمایان اولدی اسرار عجب جرعه دانندن
کوکل غمخانه ذنبک ار ابدالی میدر یارب

فنا ملکنده برباد ونه ناظر کیمسه وار دیرلر
او بیچاره و آواره عجب عالی میدر یارب

غزل فایضی

اولمسه بلبلکر جام ایلی عشقیله مست
ایلزدی کاسهء مجنونی شیداینی شکست

آشنالق سنکی فکر ایلدم مجنون ایله
صکره بلدم اولمشوز بیز انوی بزم الست

هر نه حال ایسه بیزه الدن قومزلر ساغری
رندور داناملر اولسه ندکلو تنکدست

طالعم کوردکم بکا کلدکن صیاد فلک
ماهیمی ایلیده نار عنکبوتی قیلدی شست

مرغ دل بردن بره اوز تردی کندین فایضی
اولمسه بود امکاه دردو غمله پای بست

غزل نفعی

رفتارنه وابسته لهاقنه قیامت
ایلرسه اول آفت نوله اثبات قیامت

دنیابی اسیر ایتدی او رفتاری عجبمی
وقف اولسه تماشاسنه اوقات قیامت

اعدادنکا هیله تماشا بکی فتنه
آشوب حرابیله بیابان قیامت

اول شیخ رفتاره کیم اولورسه کرفتار
دنیاده مبارک اوله آفات قیامت

سایه‌کبی پایلکمه سورنمک بتراکا
نفعی یه کراولورسه مکافات قیامت

غزل فضولی

صبا لطف ایدوب اهل درده درماندن خبر ویردک
تن مجروحه جاندن جانه جاناندن خبر ویردک

خزان غمده کوردک اضطراریب بلبل زارک
بهارا بابای تک کلبرک خنداندن خبر ویردک

دو بلبر یار عشاقک کلوبر جمع ایتدک کوکلین
نه کیم یاره عشاقه اوریشاندن خبر ویردک

سلیمان سندن دیو کروه غیبتن کسدک
دکرده حاتم حکم سلیماندن خبر ویردک

فضولی روزکارم تیره کوردک شام هجراندن
نسیم صبح تک خورشید رخشاندن خبر ویردک

غزل یحیی

ایردی بهار سنلغمی شاد اولمدک کوکل
کللر ایله غنچه لر ایله شاد اولمدک کوکل

اول شاه حسن نیچه بیلور قیمتک سنک
بازار عشق ایچنده مراد اولمدک کوکل

فوت ایلدک مرابی لعلک باری نشه سن
چون جرعه نوش بزم مراد اولمدک کوکل

بیگانه کلدی یار ایدر اولدی رقیبی یار
شکر ایت جناب حقه که یاد اولمدک کوکل

اول شاه حسنک ایره مدک پای بوسنه
یحیی کبی که خاک نهاد اولمدک کوکل

غزل یحیی

بزم عشقده شمع کبی پروانه کلدک ای کوکل
یانه یاقله اول شمع حسنه یانه کلدک ای کوکل

خاطرم پرسند دن غایتله تغیر دردمنی
نه بهانه بوقدر خاطر جانانه کلدک ای کوکل

آلتنلری دیو غم جکمه بوخانی و نمه
طوتکه باغ عالمی سیرانه کلدک ای کوکل

وقتی کچمش عیش و نوشک دوری دوندی ساغرک
حظ اولنغز بو عجب دورانه کلدک ای کوکل

اینکنده اینمه یحیی کبی بی پروا فغان
آستان حضرت سلطانه کلدک ای کوکل

غزل ریاضی

هر کوکلده نشئه عشقی کمنت بر دکل
چونکه هر باده نک کیفیتی حالت بر دکل

غمزه لر سحار ایسه حسن ایچره سن بلعجب نما
رتبه تزویر سحر ایله برابر دکل

قصه مجنونی کبی بیک داستانم وار بنم
قنغی بریرن سوبلسون راوی حکایت بر دکل

درده صبر اتمکله مجنونه قیاس ایتمک بنی
هر طبیعتک چو استعدادی لحنتا بر دکل

جاشنی نظم پاکک بر سخندا بولدق
ای ریاضی شهد ایله شکر لذتا بر دکل

٩٦

غزل عطائی

دست ساقیدن که جام پر صفا اکسک دکل
طرفه کلبندر کلی صنف و نشا اکسک دکل

سرده عشق اولسه یوانتقلاده در زخم درون
عاشق ازاکل باشندن بر بلا اکسک دکل

شحنه بازار محنت اکسکم طوتمز بنم
سینهم اوزره قرص داغم دائما اکسک دکل

حسنکه مغرور اولوب اسن ار ترارسن عاشقی
بانکه ده چوق سودیکم بر لطفا اکسک دکل

ای عطائی متصل کلمکده خانه وار دوکم
خانه مزدن ایچ یاران صفا اکسک دکل

غزل نفعی

هم قدح هم باده هم بر شوخ ساقیدر کوکل
اهل عشقک حاصلی صاحب نظر اقیدر کوکل

بر نفسی دلبرا ایچون بیک جان فدا ایتسم نولا
نیجه دلبردر اسیر اشتیاقیدر کوکل

دلده درلر که قوجاک اولسون بولکا جان و تن
بن اولورسم عالم عشقک باقیدر کوکل

ذره در آفاکه تاب آفتاب عشقله
روزگارک شمسه طاق و رواقیدر کوکل

اینسه نفعی نوله کر کوکلیله دائم بزم خاص
هم قدح هم باده هم بر شوخ ساقیدر کوکل

٩٤

غزل جوری افندی

رند عشقم سجده بتخانه یکسان اندر بکا
صوت صوفی نعره مستانه یکسان اندر بکا

اول کدای شاه طبع لاابالی مشربم
امر جمشید ابله بیخانه یکسان اندر بکا

طالب دیدار یارم مست شوق وصلتم
کلشن فردوسله غمخانه یکسان اندر بکا

لطف یاره شاد اولوب قهر عدودن اغلمم
اول سبیدن آشنا بیگانه یکسان اندر بکا

بی تکلف عاشق دیوانه یم جوری کبی
قصر شاهی کوشه ویرانه یکسان اندر بکا

غزل عشقی

یارب بکا اول آفت دورانی کوستر
یارب بغل اول آتش سوزانی کوستر

تا کشکه آفت دیلارم جو ننده رحم ایتب
یارب خداعت کریانی کوستر

ایتدی بودم عشق صبریله سامانی کوروق
یارب سیوندر بکا یارانی کوستر

اولسدی اکر جلکه جسمان لبانت
یارب دیم عید جانانی کوستر

قالدر صباحه بوزلیل نهار عشقی کوزندن
یارب بتر موسم غمدنی کوستر

٩٤

غزلیات شاکر

[١٥١] ایلدی بکم شیوهٔ رفتارکه ایچوندر
بی تابلغیم زلف دلفکارکه ایچوندر
صد ایتدی بنی وعده دروغی سنک ای قادر
بند اولدیغم اوکا که بو اقرارکه ایچوندر
سن پادشه کشور جورده دل زارک
آواره لکی غمزهٔ خونخوارکه ایچوندر
کل صورسه اگر بلبله فریاد وفغانک
دیر آنه سندن دکل اول خارکه ایچوندر
صب جلد بکم دود دلیله بیلک دور اولو شفق
شاکر هوس لعل لب یارکه ایچوندر

غزل

دل شورهچه منزبلبل کبی نالان اولور هرشب
کوروب شمع وصالک واله وحیران اولور هرشب
ایدرکن نازو استغنا دل بیچاره یه هرکون
واروب بزم رقیبه ماه وش تابان اولور هرشب
نجون ریحان اولور بیعار زلفلر ایله ایلبز الفت
چراغ مجلسی بی صحبت رندان اولور هرشب
آنکک زلف سیاهندن سرکویندن عاشقلر
ایدر غوغای بی غایه بیلک قان اولور هرشب
دمادم شاکرا سلامتیجلا آزرده عشاقی
واروب یغمایه اوباشی بی اذعان اولور هرشب

غزل

مژکان یاری صوردم اونبر قضا ایمش
اینجی کمان یارده اولور بلا ایمش
نم التفات یاره سزا اولدم دیدی
جور وجفا ونازی آنکک ادا ایمش
زلف دوتای دلبری عنبر بو ایدم
چین جبینه عارض او مشک خطا ایمش
صوردم او شوخ عیاره ورکه حالنی بوکون
عشاقه دائم عادتی آنکک جفا ایمش
اولمز دوای درک دیدی شاکر اصفیان
بوسی عذاری یاری بولورسن شفا ایمش

غزل

برکاتب نور سنکک شمدی کوکل شیداسیدر
بر زلفه بند اولمش که دل بو حال آنکک سوداسیدر
برنقطه دیوانیدر مابین ابروسنده خال
دنیای دلدن نسخ ایدن اول نقطه نک املاسیدر
قان طالبیدر اول خامه دن تا سینهٔ عشاقنه
محراب ابرولر دمی کویا بر آی نغماسیدر
اداایتدی کویندن بنی برجفت صبح فرماند
اول زلف شبکو بویله قربانکک ظفر اسیدر
کیسوی مسکین سیه اول صفحهٔ حسن وجمال
شاکر سنی مجنون ایدن دشت رخ رعناسیدر

غزل

کل رخلک عشقی اظهاره جسارت کلدی
عندلیبانه ادایه بنده طاقت کلدی
وعدهٔ لطفنده دل صبر اولوب اول آهونک
طبع وبالیه بر تازه حرارت کلدی
زلف شبکونی شکسته ایدن دل بسته اولور
صبر وارامه برد ولوجسارت کلدی
نیلیم بلمدی قدرم او جوان نازک
بوکیجه مجلس اغیاره اول آفت کلدی
نظمنی عرضه صقینن ایلمه بردم جرأت
شاکر ازمرهٔ احبابه بلاغت کلدی

غزل

شکایت ایتمه جورندن اول دلدار اولدکن شاکر
تحمل ایت جفایه تا دیسونلر عالم شاکر
جهانده یار وتغافل اولمزاول خوبان دورانه
فراق جورینه بردم اولورسه مبتلا شاکر

اولورسون نائل وصل دلارای دل زارم
ولیکن اول ادا و نازینه سن دائما شاکر

بترآه و فغان ایتدک دل جور و جفا بینه
ولیکن اول اداله مقابل ای کدا شاکر

برازاول لطف و احسانه نهایت بوقمیدر جانا
بنشری ای بوجور ه تیغ نجیدم نا شاکر

که لطفلک کوردم اولدم

غزل

خط روی دلربا بر لاله زار ایمدر بنم
سرکشته ده کویا عذار ایمدر بنم

بودل بر او غواص بم عشقم که نیسانده بکا
عشق مجنون جای راحت بر کنار ایمدر بنم

بر جای ایدلرنه دلک سودای رخ و زلفک سنک
جای اشفته یروم غمکسار ایمدر بنم

بلبل اشفته یم ظلمکدن مراد جور ایسه
جوری بایان و ظلمکدن اول اسکی کار ایمدر بنم

ویره نقلت کندیه

قائلم بیلک زخمه جانا نغمه خونریز دن
فکر زلفکله ریشم پاره پار ایمدر بنم

سرو نخیب الیلی خط ابلیش دلداری
نخل نازم حاصلی بر صبح دار ایمدر بنم

صفحهٔ سینمک دور سون زخم مژگانک امان
ای بری لطف ایله سندن بر کنزار ایمدر بنم

اتیمسون بلبل کل ایچون ناله و افغان هیچ
ایلمک دعوای عشقی حال زار ایمدر بنم

شاکر المحبوبه وصلیه الفت ایتملک دائما
مجلس عرفان ایچینده افتخار ایمدر بنم

غزل

نولور که عاشقی زار ایده او شوخ دلستان کلسه
رقیب ناسزا دن کیزلیجه از شب نهان کلسه

زمان اولیه مساعد سوزش غمدن بری اولسه
مروت ایلسه اول آفت دور زمان کلسه

ایدوب اغیار لطفیله دل ویرانمی معمور
شهید تیغ عشقه بعض تسکیم تازه جان کلسه

بولونه جان ویریا اقتداد کانی اولسه حسنه
الله خنجر خونریز او شوخ خونفشان کلسه

عجب ممنون وصل ایدرمی بلمم شاکر زاری
ندم که لطف ایدوب تنها او شوخ جهان کلسه

غزل

بنم هب آه و واهمدن سکا بو شهرته باعث
عجب اغیار ایله یاروم ندر بالالفته باعث

نگاه خشم و کین آلودینه ممنون اکن عاشق
ندر انوبر ابو عبر ایله [illegible] صحبته باعث

عجب دین باشدن آخر اول خط سبز نه بودر دکل
سبب بلیم بو اکرامه ندر بو مرحمته باعث

شهید تیغ عشقک اولمه در مقصودی عشاقک
او دور روز جزاده افتخار و مروته باعث

سؤال ایتدم وار و ب بنا بیر عشقدن شاکر احوالم
دیدی الحق مدار ادار رقیب وصلته باعث

غزل

الهی آل خاطر ویرانه بی ایله آباد
قیروب آتمه آتی یا بانه ایتدم قیل شاد

شهسوار دم ابا غلک التبه باقی لطف ایله
انتظار ایدیله قوه ایت وعدینی یاد

آتش آلاون کیجدی دیو ایله دز کین قولونه
ایره م منزل مقصوده پیاده صدداد

قالور اوج تعل ایله بر آنده دل افکننده
ویرسه بر نعلی اکر ذات مکارم معتاد
ویرسه سکا بو شاکر بیچاره نک آه
اویکدوی جفته سی وفاداغم ایدر صدقه فریاد
اولدی محتاج بو بیدن واعظ

غزل

نه عجب منع مصلا اولدی بو بیدن واعظ
اولدی نالدیکی تیدن واعظ
دکمه علم دم اولور نالدیکی بلیم لوحی
صنوبر کرسی کبی نسترن و نسیدن واعظ
جیقمق عرشی کورمدیکی اکلی وجود
دم اورزر کوردیکی کثرت اکلی ایله واعظ
طعنه ایدر زنده اولورکثرت ایله عیدن واعظ
بی شعور برده شیوه ایله ... حالیدن
قال بحث ایدر ارباب دلک روزنی دیدن واعظ
فرقه قادری عجب ... وخلی
شاکر اطی مکان الهنده ایلر ... طیدن واعظ
بی خبر دفتر عمرنده کی طیدن واعظ

غزل

یار عاشقان فکر کله بردم زار در سنسز
تماشای کلستان بی نوایه عار در سنسز
کل اکا روح روانم جان بلبلی عاشق زاره
فراقکله خسته جان حاصلی بیمار در سنسز
سرم قبل خانه ویرانه بی لطفکله معموراته
بکا فکرک خلاصه صبح اولیجه یار در سنسز
نیاز پروانه درعشاق زارک شمع رخساره
نیجه کلشن عالمله اولسه نار در سنسز
شهید تیغ عشقک اولقدر مرادی شاکر زارک
عیانی عاشقه ای بی مروت یار در سنسز

غزل

کلستان عالمک بوی کادر فاسینی کوردم
بلبل شوریده نک برخوش نوا سینی کوردم
اولقدر وغمی دراول ابوی صحرای حسن
کوستریجسیله اولسون مرحباسینی کوردم

برطبیب جان ایمش سن برجبه اوشوح دلفریب
جیلی دم بیمار عشقم برد واسینی کوردم
باده کلکون لعلی دافع عدرو ولی
نشئه بخش عالم اولسه بن صفاسینی کوردم
جسته ایدی و عیدم قان اغلیوب افغاندر
ماحصل شاکر کبی بر مبتلاسینی کوردم

غزل

دل آواره بی دام بلاده زار ایدن سنسن
بکم بودار دنیایی فقره دار ایدن سنسن
جانالک جیلی دم کورسند بدک بن عاشق زاره
عیان حام ایله جاندن بنی بیزار ایدن سنسن
قضادن زره مخدوم بوق سپاه البیام ایتیم
سزکاه ایله سینم بیمار ایدن سنسن
عکله بلبل شوریده وش افغان ایدر کوکلم
وجودم کلشنیکه سر تا با پر خار ایدن سنسن

عشاقه عریضیه ترکی خوبان ای محبوبی
دکل اثر عمر سن اولیجه شاکر پیدار ایدن سنسن
صباح محشر اولیجه دلکیر اولدی آه

غزل

سوزش ناله دن عالم جمله دلکیر اولدی آه
غمزه نک هر پاره سی سینه بر تیر اولدی آه
دست جورک شولقدر آزرده ایتمشدر بنی
دلده ای ناله صد هزاران بنجه شیر اولدی آه
زنکله رخسارکه عیانی دیله ده جایی ایلیوب
ناره حسرتله اقدم شمدی تفطیر اولدی آه
شوبله ویران ایلدک علیم بیم شمدی نکرو
صانمه جانا قابل ترمیم وتعمیر اولدی آه
صیفت عشقی شاکرک کندی وراثی قافه ورک
ناله و افغان ایله عالمه تشهیر اولدی آه

غزل

چون اولدی فلک ناله آه سحر یدن
دوندی شب الامده نهاری کنه ریدن

لعلی لبنك وصفنی تحریر ایدرکن
قان آغلدی بیم حسرت ایله کلکم تردن

نادان ایله هم بزم اولالی آشوب جهانم
دور اولدی بیم حیلی زمانلر نظرمدن

صوردم بکا جفایی سکا کیم ایلدی تعلیم
حیرات ازلدر دیدی اول مه بلا زمدن

کوردکجه سر ملکه شتاب ایله اوقار
وار ایسه فخر شاکرا واقف خبردن

غزل

فراق یاری نه فکر ایله وصلتم بیلدم
دماغ تلخ ایله هر بار لذتم بیلدم

بنم او وادی دشت جنون سرافرازی
وصالی فرق ایلام وقت فرقتم بیلدم

کورنجه جبین جبین وغضب ایدر اظهار
عجب ندر او خسته تقلتم بیلدم

جهان بو دور سیاه ایلده سروردن
طبیب جان بیلش اولدم علتم بیلدم

تعلّلم او قدر شاکرا علم سوداده
خیال زلفنی بر آن غفلتم بیلدم

غزل

تیغ نگاهك غمزه را آتمی بیلور
عشق بچه‌سی کی بازوی زمانه‌نی بیلور

نظاره ایدر اولدی بدخون فضابی
سیلاب سرشکك دکه بر عمانه‌نی بیلور

بیلك خطنده جان ترکلك ایدر راه رونق
غم وادیسی کی بازیچه طفلانه‌نی بیلور

هجران آتشی اولان ایلك عملك ناله سردی
بازیچه بدردن کلن افغانه‌نی بیلور

دوشمك کبی بو وادی نظیره باقشمز
شاکر بو سخن طرز نجدانه‌نی بیلور

غزل

جانان بنده وتها ایله چقعوب او یقعوبه یاتمش
تیر آلم غمزه سنی عاشقه آتمش

زنجیر ایله کیسوی سیاهی ال اوزاتمش
بلم نیجه بوزار بولدی نه خوش وجهیله جاتمش

یارك ایشیدوب یاکوکك صوینه تشریفی اغیار
بر زنبه ده ترکلدیکه کوکلك تره باتمش

یکلوزده نه قوز قیردی عجب اول شه ممتاز
وار ایسه مکر مکر ایله عاشقلری صاتمش

صوردم او سیه زلف دوتاسین دیدی شاکر
اوج شرف حسنه اوجار ایکی قناتمش

غزل

خطه دکل او رینلك کی ای ماه بکیب بانه‌در
قیل قلمله بو بیدار عشاقه دفتر بانه‌در

مست اولوب ای شاهلوندم اجمه زخمی سینه
تیغ ابرو لر یزکن عاکه غنجیر بانه‌در

باده کلکون نه حاجت نقل بادام استمز
بوسه دکل عشاقه کیف لعل احمر بانه‌در

بر زمان بزم مجلسی الفت ایدك سن ماه ایله
شمدی او لعلی کی کیبی بر بزمه زیور بانه‌در

وانه حالی ورون بر شرار ده دوشسه لی
شاکرك آهی دکلدر شمدی عنبر بانه‌در

غزل

عشقله کوکل اولدی پریشان بنه جانا
سودای نکاهك ایله تالان بنه جانا

یغما اولیبور کشور حسنك سنك ابواه
کلدی خط ایله شاه ننه فرمان بنه جانا

جان ترکنی ایتمکله غرض عشقنه بردم
قدریمی بنم ایتمدك اذعان بنه جانا

دردکله بن اول رتبه‌ده سوزان اولورکه
هر بر شرره ربطه نمایان بنه جانا

شاکر کبی یتر عاشقه اینجه بو ادابی
کوینه قو بار ناله و افغان بنه جانا

غزل

دست جورکله دکرکوکلی و لدی عالم قیل مدد
قالدی تاب و توانم یتم بجالم قیل مدد

درد الملر دها تمدن حفقان صاقند دخان
هر تور غصاره یاندم تونزهالم قیل مدد

شکر یجک فرهاد عشقم لطف ایت ای شیرین زبانم
وار میدر عشاق ایجنده بر بنالم قیل مدد

دل ویرلدن زلف عنبر بوله ره ای غنچم ست
آرزوی وصل اولور فکر و خیالم قیل مدد

شاکرک بیل قدرینی ای شوخ آشفته مزاج
زمرۀ عشاق ایجنده وار کمالم قیل مدد

غزل

کورنلر نه جمالی عشقیله بی تاب بو جکار رهو
او وانه و انه خاله عشقیله صب بو جکار رهو

سنی بو یکیده غلامانه نمانساالیدی عاشق
قیامت قدنی ناله عشقیله بی تاب بو جکار ربو

نیجه آه ایتمسون سیر ایلیلر ای پریکر
جماله بی نناله عشقیله بی تاب بو جکار رهو

سر کوینده عشاق بلاکش ایدر افغان
آلوب جشم حیاله عشقیله بی تاب بو جکار رهو

کلور سه کوشه میخانه شاکر او مه رخسار
قرار منش اوزی ناله عشقیله بی تاب بو جکار ربو

غزل

وصالی لیلی همت کدای دو نه ال ویرمز
امید تار کیسوی سیه مجنونه ال ویرمز

فلک شرلی دریوز ویرسک هپ سعادت وبره
او آشوب جهانم عاشق مفتونه ال ویرمز

اوزبیانارو بودی کاله خسنکل حجکلمنس
بنه بر مشتری کوجه کرد و نه ال مرامز

بهان سن دوسکس اول عاشق ایکنک نه بیرا
طوفنق آتش افشان دل محزونه ال ویرمز

بودشت الفته مالک اولان ثابت قدم بولور
نیجه بر سر شوریده بو هامونه ال ویرمز

دل آواره شاکر شوخ کلدم کونه مائلدر
نکاه ایتمک بیاضه دیله برخونه ال ویرمز

غزل

عشقله دوشی اولدن یک کون آه ایدر
فکر و صلله بر کناه ایدر

اولسه جور ایله دلده هیچ تاب
زلفی سایه سینی جایکاه ایدر

سینه عشقیله سوز و ناله ده
دودی عالمی هپ سیاه ایدر

جشم خونی بر سیل ایدن کوکل
غیره صاقمه سیمبر نکاه ایدر

مکر و آل ایله الدایوب دلی
شوخ کج کله جوق کلاه ایدر

سبزۀ رخی شاکر اول مهک
طاق عالمی برکیاه ایدر

غزل

اول پری حال دردمی بیلیسه ه بیلمز لنور
ابرو دشت جنونی بیلیسه ده بیلمز لنور

مکتب عشق بلاده طفل ابجد خوان اولان
فیلسوف ذوفنونی بیلیسه ه بیلمز لنور

سیلی خوار تیغ دیدار او لمیان اهل هوا
دلله کم درد فزونی بیلیسه ه بیلمز لنور

بالنش زر تار ایله آلوده خواب غرور
ناله اهل سحوری بیلمه‌م بیلمزلر

ناوك غمزه‌یله ناسور اوله‌لی دل داغدار
آفتاب بر قسوتی بیلمه‌م بیلمزلر

غزل

رونق بزم الفت دلبر مستانه کرك
شمع وصاله یانجه عاشق پروانه کرك

طول امل دکل ندر زلف سیاه ایچ ایچ
غایتی پیچ وتابنه طاقت دیوانه کرك

آتش عشق پرتوی سینه‌ده اولمغله فزون
صون بزه ساقیا بوکون بر ایکی پیمانه کرك

خون درون جگرم وار ایکن ای پری بنم
دفع غموده دیدم ساغر صهبانه کرك

زخم درونی آرتغله ناسکر زار عاشقك
بویله‌جه یار حسرتی چکمکله مردانه کرك

غزل

رخسار بیچونا سنك باغ رنك وبویه آلنه
بو قامت موزون ایله یکزر ریحان کل دالنه

شمشیر خونین آشنا ایتمك قابلیه رنك آمیز ایدر
وار ایسنه باقی شاهد سکا دوشنده رنکین نشانه

الاجکدی ظن ایتمك صفحهٔ آفتابه قلمدن اویه
بردن بره ابرو ظهور الدانمیك احوالنه

وصلکله شاد ایتمز مسین بن عاشق دلخسته‌یی
دل شرحه شرحه هجر ایله کل رحمت قیل حالنه

بر سرو بالا قامته مفتون اولوب شاکرینه
دوشمش اولدی درد دلنه آلدا[illegible]ندی مکر وآلنه

غزل

جام لعلکدر ویرن بیهوده درد سر عاشقلره
فتنهٔ خطك دوشوردی شور وشر عاشقلره

ایلمش اغیار احاطه ماه وش ای اله‌سی
بزم احسانکده بوقدر شمدی بر عاشقلره

تابشی رخسارك ویردی کاهره عکسی پرتوی
برنکهله لطف ایدوب ویر زیب وفر عاشقلره

قطرهٔ خون دلمدن رنك آلمشدر شفق
صبح وصل یاردن ویردی خبر عاشقلره

شاکرا آکسا دل پریشاندر غزالان عنا
باقمیلر ایلردیو اول چشم تر عاشقلره

غزل

هجر ایله صد شرحه دل زاریمه دوشدی
اندیشهٔ وصلت بنه افکاریمه دوشدی

خوبانه کرشمه اولیجق نازیله نوربع
بیجور ستم شوخ دلازاریمه دوشدی

دوشدم بن آتلك جاه رنجلرینه بی تاب
اول مه‌ده بنم طالع ناچاریمه دوشدی

تیر نکهم فرعه وشن اندم وبیمشی اول مه
بر قوکی واروب شاکرا بیماریمه دوشدی

دعوای محبتك سر زلف سیاهك
ای شاه خونی بنم اقراریمه دوشدی

غزل

شوق لطفك دل انورده قودی جلوهٔ عشق
مایهٔ ذاتنی بجوهرده قودی جلوهٔ عشق

جلبلان جمنده ویردی هزاران غیرت
اثر حسنی کل تر ده قودی جلوهٔ عشق

تا کم عشاقی ایدوب جز طلب ایله فاش
تا سر لوحهٔ دفترده قودی جلوهٔ عشق

گرچه بر بیرده اولور آتش عشقله شرراری
شب سیرین قلب سخنورده قودی جلوهٔ عشق

سرنوشت ازلک جرعه سی قیلدی سرمست
شاکری ماحصلی دردده قودی جلوهٔ عشق

غزل

عاشق زارک بهمان اندیشه سی برآه اولور
نقد اشکی دیدهٔ حسرتله تام ایدر اه اولور

طالب وصل ده کنعان اولان عاقللرک
ماحصل بر حظوه سنده صد هزاران جاه اولور

دشت حالونی کوکل بر رتبه تسخیر ایتدیکم
ملکت اقلیم مجنونه سراپا شاه اولور

ماه تخت لیله تفاخر ایتسون اهل قرب
بر اندیشهده ر حظ بزاراتکه ماه اولور

بند زلفی لایق بر کردن دوتا ملسون
شاکرا رشک عدل عشاقمه اراکاه اولور

غزل

خونابهٔ حسرت واراکین دیدهٔ تر ده
آهم دخی یا ینمزده جایکه برده

پرورده باغ دل اولان نخل امیدم
بارآور فیض اولمدی ایوله شو برده

برکاسه سرشار ایله مست ایتدیلر ساقی
تاروز قیامت اثری قالدی بو سرده

بر تیره هدف اولدی کوکل کیم ازلی بندن
دوشدم الم زاده طبعم ایله درده

برچاک کریبان اولمز وصلت یا بن
افنای وجود ایتدی شاکر بو شرر ده

غزل

فلکده تاب رخ گلعزاری بیلمز بوق
قضای سینه ده کی لاله زاری بیلمز بوق

نه حاجت اوله غوغی بعرض حال ایتمک
دو چشم چشمهٔ خون جویباری بیلمز بوق

وجود زارمزاره نثار ایدوک شکل
نجابه لجهٔ عمدن کناری بیلمز بوق

صفای نشئه بیک ساعد درایل بو خم
بو دور مجلس جمله خماری بیلمز بوق

مراده شاکر زارک شهید عشق اولنغه
او حطم جان ودل آزار یاری بیلمز بوق

غزل

خبرت زدهٔ بیم عشقیله همدم نه لازم
جام می فیض که بنم جم نه لازم

گلزار املده نیجه بیک سیله دوچارم
صبح کرم منت شبنم نه لازم

تیغ ستم بجر ایله صد پاره ایکن دل
داغ الم سینه ده مرهم نه لازم

الله قلم مونس وغمخوار اطوارلر
اسرار دل زار یه محرم نه لازم

ای دیدهٔ خونابه شاکر نه بو گریه
تاثیر نگار ایلمین نم نه لازم

غزل

جانان ایله ساغر بوکیجه بزمده دو شنیه
عاشق ایسترون دنشیله باقی غم غمده دو شنیه

سودای امل ایله واران کعبهٔ عشقه
ترک اوله مقصود قیلوب زمزمه دو شنیه

بلبم نه بو غوغای محبت بو فضاده
بر ساغر زر ایچون جمره چیه دوشمش

زندان الیه یحیدم اولدیکی اولدیه انوار
بیجانهٔ [illegible] بند وبند مه دوشمش
عشاقه

شاکر کلکلزار دلیم فیض الیه تازه
بلبم رکلاندیشه مه شبنم نمه دوشمش

غزل

کل عرق لندم که عذاری تازه لنور
کوکلده داغ محبتا شراری تازه لنور

بو کنبد عشقیله مخمور اولان قتاده رکله
شراب تازه ایله بردم خماری تازه لنور

کناره بوسه به رخصت ویررکن اغیاره
بزه او عالمکه اشهب سواری تازه لنور

کوریکی بونشئه وستار ناسره ده کلی
نزار زبیدلک افغان وزاری تازه لنور

بو آبدار غزلدن دمادم ای شاکر
نهاد غنچهٔ دلک پنجاری تازه لنور

غزل

اوده بلنسه کیم عاشقنه جام صونر
کاسهٔ عشقی لبالب دله آلام صونر

تیشن جور ایله مدام ایچمه بر خون جکر
کرچه صورتده بزه بادهٔ کلفام صونر

کوسترر کوشهٔ ابرو ایله رسم غنچه
نه دم اول شاهد الکن عاشق ناکام صونر

صبح اندیشه‌ده طوغدی او مه باده فروش
ساغر فیضی بکا بلکه بو اخشام صونر

شاکر اکوردم او ماه رخی بزمه بیله
برالی شیشهٔ می برالی بادام صونر

غزل

ایلدیار ابد سینمی لمعان سرای شوق عشق
ساغر طلب بکلسنی قیل سزای شوق عشق

یاد اباقلر باصمسون قصر دل ویرانه یه
اوله دائم خانهٔ راحت فزای شوق عشق

نالهٔ داغ دله تأثیر ویر یاربنا
باشقه دور آوازهٔ عشاق ونوای شوق عشق

ای شراری عالمی سرتاقدم افنا ایدر
هیچ بر سوزدکمی ورای شوق عشق

مضرب اندیشمی سازدرونه ویر پروا ایت
اولمسون شاکر خدایا بی نوای شوق عشق

غزل

داغ سینم صدرزاران غمزهٔ دلدار بر
دورلودورلو دلک سوداه انتشار بر

فرق قیل جمعیت قلب ایله بزم وحدتی
جمع صور ایدر دلکن معنی اسرار بر

ال ویررال ویر بیلک افتاده ناکانه
سالکان عشقه خدمت بیلک ولی اقرار بر

کرچه بی خدر مظاهر شکل ظل نورده
تاخدر بر تو دل سوزاولان انوار بر

چشم خونخوار ایله شاکر ابلسم دعوای خون
چاره نه اثبات اولنمز شاهد غدار بر

غزل

شهال ارغوان دیدهٔ کوبانشیم آلمشدر
صراحی املدن شیشهٔ چشمم نم آلمشدر

۱۰۴

درون دلدن اولمز اضطراب قلب بردم دور
ازلدن خانهٔ خماردن کوکلم غم آلمشدر

خاقه میل ایدیجک جای زنجیر خم زلفک
ارکی جانکدن اولدم شتر غزنک دم آلمشدر

سجود ایله بولور اهل تواضع نام احسانی
تلطفم کردهٔ دامنلر تای حاتم آلمشدر

متاع وصلنه شاکر مشتری بر نیمیم جلا
نقود جان ایدوب ایثار مجبرکی عالم الشدر

غزل

عاشقلق بو فرهاد تحسر اوله کلمش
با سیلده مادام بنا غمی دوله کلمش

فرض ایلدیکلک راست عجب اوتلقلق مداما
بندگیه نه قبل وقتی صاغی صوله کلمش

شاهین طرب حیلی بو الندی شکاره
داز کلدی او سودالری شمدی قوله کلمش

المزدی الدجام دل عشقی برآن
فهم ایلمش آثاری ملی ده بوره کلمش

شاکر نه بو بیهوده شکایت عمدلدن
کلزار جهانک کلی هر دم صوله کلمش

غزل

اسیر نرکس مستانه‌یم مستانه لکلک کارم
او شمع حسنه بن پروانه‌یم پروانه لکلک کارم

بن اول زنجیر خیبان جنون وادی قفلم
تجلی خانهٔ دیوانه‌یم دیوانه لکلک کارم

بولور بزم طرب داغله بردم کرنشئه دیلر
می عشقیله بر پیمانه‌یم پیمانه لکلک کارم

ایدوب معمورهٔ جسم ازلدن سیل عشق برباد
قضای غمله بر ویرانه‌یم ویرانه لکلک کارم

الله جام اندیشه خم فکر سخن دلده
طبیعت ساقی بن بیگانه‌یم بیگانه لکلک کارم

الله تیغ خامه عرضه بغداده شاکر بن
نبرد و شیشه مردانه‌یم مردانه لکلک کارم

غزل

پرتو انوار لبک شوقیدن نه شب بکا
شعله پاشن اولمقله روی عرض بو طلب بکا

ساحهٔ اندیشیم اولمش شمدی خارستان غم
اولدی دل ترک مقبلدن ایلدیم مشرب بکا

نغمهٔ دلسوز آهم بردهٔ وصلت ایسه
روزی قبل لبک سکوتی لطف ایله یارب بکا

ولدل طلعم بو ولدقی قضای معنیه
نی کی سواراندوش عصای حامد در کسب بکا

شاکرا اولسم اوبه دن بو سلک پرطالبی
سمت کرد انبه دن اظهار ایدر عنقب بکا

غزل

دوای درد سینه درد جانان اولدیغک بیلدم
علاج نی کی بیله کیدن نمایان اولدیغک بیلدم

آلوب نبض سلیه سیر لبکه آه تبر اطراندیشیم
او شوخ خسته جسمک قاتل قان اولدیغک بیلدم

نهال قد بالاسینی حیاله الدیغم وده
انک زانوزو بزم رقیبان اولدیغک بیلدم

همان سن طور به انکار ایله عشقی صوزنا زاهد
سنکله جان فروشی بزم خوبان اولدیغک بیلدم

دل پر اضطرابی شاکر ایلیم نه عالمله
ولی سرداده‌ٔ راه خیابان اولدیغک بیلدم

غزل

سرده داغ اشتیاق تازه‌لر بر تازه ماه
قیلدی نازو تغافل بدرد عشقم تازه آه

باغ استغنا بر نخل بلند عشقه ور
میوه چیدن التفات اولسه دل شوریده کاه

غیر ایله زانو زدن بزم طرب در سو دیمم
عاشق بیچاره کوردکلیم بر بزم نکاه

رو در وصلک وشی آغردی دیه حسرت بوینب
لیلهٔ هجراندن قورتلمدی بخت سیاه

بزم نوشانوشه شاکر تغیه سبح اول نامم
ناسزا یه و یرمه صدر الفته لطف ایله راه

غزل

دیدم اندیشهٔ حسرت دوکر چشم تر ترم
جشم بلبلدن طوطلندردی فلک بال و پرم

نشئهٔ پاپاسا غرض صهبای دون اولمز کوکل
آتشی غمدن چراغ آلمش خلاصه اخگرم

سیحهٔ صد دانهٔ زنجیر جنون اولدی بکا
یانیجه تعداد قابل قصهٔ شور سرم

تاب فرقت ایلدی رخساره‌ٔ بختم سیاه
بزم الفتدن کسلدی سمندی پاو یاوه درم

قدر ایل دل نذریلمز اوراه بیوفا
صحن استیانه یوق اغیار وشی شاکر برم

غزل

کاه کرم بابهٔ عنوان جلدم
در کنار ایتمک ایچون ساخت قربان جلدم

یان باطل کندی شعاعک سنی ظلمته قومز
ماه‌دن بر نوا ایچون منت احسان چکمم

نا بجا وضعی بنده کند نیکک اولسون فلکک
تکیهٔ عمله بیحان بیهوده دوران چکمم

چکدیکم یار واستغنا یه بر ارال توبه
غیری سمندنکر و ای ماه در خشان چکمم

نه جکر سم جکرم شاکر ایا بیمار کبی
غیر بیه زیبور بزم اولملی بر آن چکمم

غزل

دلم آتشی بخته اوکنور سه بخته اوکونسون
نیجه داغ دردتنده اوکنور سه بخته اوکونسون

نیجه سرهٔ کرم اولدم نیجه زحمه مرهم اولدم
بنه بو تهٔ غم اولدم اوکنور سه بخته اوکونسون

کمه ایلدم صداقت ایلیم اولور وفا بخت
نی ظن ایدر حیات اوکنور سه بخته اوکونسون

یترا یله تیر ستم بن سخن اولدی جکله سیدن
یله بلیلک منش اکش اوکنور سه بخته اوکونسون

یتر اولدی شاکرا آه سکابس دکلی الله
دیه جکلی واردر ابو اوکنور سه بخته اوکونسون

دیه جکلی وار در ابوا اولدیغک جکدیکم کوردم

غزل

سنک بن زیور بزم رقیبان اولدیغک کوردم
بوئنه رو باده داماک بر یشان اولدیغک کوردم

اوجار کن سایهٔ جسمک حیالی دیدهٔ مرده
فغان کیم سایهٔ خار کلستان اولدیغک کوردم

ایدرلر نیشهٔ غدر ایله کاخ قلبمی ویران
بواوضاع بریشانه پشیمان اولدیغک کوردم

اینن ناله صیحه ایلمز تاثیر جانانه
نیجه معموره‌یی صرصر له ویران اولدیغک کوردم

بو یولده ترک جان ایتمک ایدی شاکر غرض لیکن
خلاف راه نامولده کریزان اولدیغک کوردم

غزل

زخم دردم قابل مرهم دکلدر آه آه
درد آهم یار ایله همدم دکلدر آه آه

فرط فکرت قیلدی صحن سینه‌می بر داغ عشق
ساحهٔ اندیشه‌ده محرم دکلدر آه آه

جاله سیم التیامی اولدی موقوف خبر
اشک ایدر سیلان ایدنلر دم دکلدر آه آه

داغ لخت ده یکسه دامن مقصود اله
ترک جان و سر بو یولده غم دکلدر آه آه

قطرهٔ سیلاب اشکم آه ایله نصب اولور
شاکرا کلزارده کی شبنم دکلدر آه آه

ترکیب بند اول

بر شهک شیدی کوکل بندلاقتنه سیدر
مائل لطف دلاویز شکرخنده سیدر

کردن چشم دلک شعلهٔ تابنده سیدر
وسیدم سینهٔ پر درد ابیه نالنده سیدر

تا سحر چشم املا بحر ایله کریانه سیدر
بن دکل عالم آنک عاشق شرمنده سیدر

سرو بستان ارم قامتنک بنده سیدر
نازنینان جهانک قمی نازنده سیدر

شوخ خدرا کرچه ولی بلبور آیین وفا
خون عاشقله ایدر بزم صبوحی احبا

بند ثانی

هر نکاهی ایدر اقلده‌دی لیست ودی تاب
غمزه‌سی سینه‌لری ایتدی بر باد خراب

ابر طرفندن دخی ابرولری ایتکده عتاب
تا بجا غنچه‌سی فرون نیم تبسم نایاب

بویله اوضاع بدن ایلدی ای مه ایجاب
خون بجر انله کوکل اولمله بردم غرقاب

کلدن ایجندک ایسه ایله اندم شراب
لطف ایله اولمزایسه عنفله و بر باری جواب

توبه‌لر ایله بلیم جرم کناهم توبه
ایتدیلم چشمم تکرار نکاهه توبه

بند ثالث

وستمزسن کوزه‌لم بردی آه ایتمیه‌یم
دود پرسوز ایله افلاکی سیاه ایتمیه‌یم

تک بیار سکرکه بنام بویله کناه ایتمیه‌یم
سو یله ایتجدیکک اطرافه نکاه ایتمیه‌یم

سایه‌نی ایته دریغ غیری پناه ایتمیه‌یم
تاج کیخسروی ده اولسه کلاه ایتمیه‌یم

حالی ریخشه جسکله تباه ایتمیه‌یم
کندی بیهوده افتاده چاه ایتمیه‌یم

مرحمت قیل بنر ای شوخ جفاکار بنر
عاشق دلشیدا به بالکز افر ازینر

بند رابع

سونقدر زار زبون ایلدک ای ماه بنی
قالمدی تاب و توان ایجمه بردم دخی

بکا یار ایلدک ای روح روان جان و تنی
نه کناه ایتدم عجب سهو ایله سود مسنی

بویله تنک اولمدی ایچ کیسه بو بیت الحزنی
قودک اندیشهٔ عشقنک ایله یاسمنی

بوستان ایلدک تازه نهال جمنی
بلدم اما سکا غمز ایلدی سو یلمنی

خاطرم وحشی اوده حق هجر ایله برباد اولسون
بو نه خیرتده وحشی اولسه معتاد اولسون

بند خامس

اوبه اعدا سوزینه اوبه آمان سلطانم
قالدی فرقت و هجر ایله بنم درمانم
نار حسرتله دلم خون و جگر بریانم
گوشه غمده بو خیز ایله بجان گریانم
بزم احسانه سزا بنده بر عرفانم
لطفه شایسته‌یم الله بیلور شایانم
نقلت اولم گوزه‌لم خلیله و ارادغانم
بر نگاهک ایله دلشاد اولور خندانم
جانیله بنده غمکو ارنیم ای ماه سنله
گورمدم بر نگه نازینی ای واه سنله

بند سادس

نیجه بر لاله کبی چاک و جگر خون اوله‌یم
نیجه بر گوشه غمده نه‌در محزون اوله‌یم
نیجه بر وادی بی غایه‌ده مجنون اوله‌یم
نیجه بر حقه نازیچه گردون اوله‌یم
بیلمه بر نیم تبسمله ایله ممنون اوله‌یم
چرخدن بر نو لطفک ایله افزون اوله‌یم
سویله قربان اوله‌یم زلفنه مفتون اوله‌یم
سویله‌یم سویله فدا روح گلگون اوله‌یم
ایله الطافنه شایسته بنی ای مهرو
جکنور تسلسون آواره کوکل جاندر بو

بند سابع

بن کبی شاعر کنه زاده نه گورسک گوره
عاشق زار دو سرازاده نه گورسک گوره
بویله افتاده بکی تازه نه گورسک گوره
حیلی دلدار بکا ای تازه نه گورسک گوره
سویله افکنده بهمرازه نه گورسک گوره
ناکهی برینه دمسازه نه گورسک گوره
طوتدی آفاقی بو آوازه نه گورسک گوره
ایله بر لطفه آغازه نه گورسک گوره
شاکرک اولسه نولور لطفله ممتاز جهان
حسنکه اوصافنی دنیایه ایدر نشر و بیان

غزل

آه کیم بر گوزلرک فتانه مفتون اولدی دل
بر چمی لیلی کبی خونخوارده مجنون اولدی دل
قیس بدون ایلسون شمدنکرو تعلیم عشق
برلی شیرین ایچیکه دو اسیله پر خون اولدی دل
عندلیب زار وش ایلر کوکلی بردم فغان
عکس رخسارله شمدی عینا جیحون اولدی دل
کندی کندم ایلدم هیچ کسه ایتم عتاب
آسیاب جور چرخ چالمدن اون اولدی دل
شاکرا آسا ایلدم عرض نگاهوی وصال
بر نگاه عشق سیله شمدی ممنون اولدی دل

۲۰۱

غزل

بی مروت بر جفا دلدار سین بلدم سنی
چشمی جادو غمزه سی خونخوار سین بلدم سنی

سیغه وصلینی یارک اغیاره بلیشن سین التماسه
ای رقیب بد زبان بی عار سین بلدم سنی

مشتریسه ایلدک دو ولابه حسنی کشاد
چارسوی جلوه ده تجار سین بلدم سنی

یک نظر دعا الکی تسخیر ایدرسین ای پری
غمزه سی جادو گوزل سحار سین بلدم سنی

جور خوبان جهان آشوب هر دم چکمه دن
ای دل شاکر بلا بیزار سین بلدم سنی

غزل

زلفنی دوکمه بر نشانه ایلمه گیسولرک
الامان قوت بولور اول غمزه جادولرک

شیر ارتاب آور اولمز بر نگاه عشقیه
صید ایدر ای دشت عشقده البت سنکا آهولرک

رسمی چاه زنخدانه فتاد ایلدک
بیچه گر نشانه سی ایلر زبون بازولرک

نافه سین عرض ایتمکه ایلر حجاب آهوی چین
وار ایکن ای نوخرامم زلف عنبر بولرک

گردنکا بو سیمچین اولمغ و بلبل شاکر مدام
لیکی رخصتمی ویرر جانا سنک ابرولرک

تشطیر مطلع راغب پاشا

گر ایدرسه قلبمی سعینه قوتشکور اولسون
چشم بدبین عدودن دخی مستور اولسون
گیجه جقله بیم دیرسه که لمجور اولسون
آفت السن ظالمدن اووه دوراولسون

تفرات

سعی ایدن گوکلمی تعقلقه معمور اولسون
بنی ناشاد ایدن عالمده مسرور اولسون

بنی شاد ایلدی برکره اول لهپاره
وقت جور ایله ایتدی بنی احکر پاره
بددعا ایتمکی ده استرم دلداره
صانع اولسون بنی دلبردن ایدن آواره

ایضا

نه قدر باقسه بنی آتشی عشقکله شرری
بن شکایتله دخی مجلسه ویرم کدری

دور ایدر الرسه دخی بنا اگمنه تری
ویرد ایدیدم بوتی بن حاصلی سلام وسحری

ایضا

مست نازم غضب آور اتیه چشم سیهک
یوقی بلدعا عاشقا دل حسب اسلی تکهک
بو اداییه سبب آیا نولدسین پادشهک
کجه برنی بنه یوق که سکا بن بی گنهک

ایضا

روح رامی بکا بو مطلعی ویردی شکر
دیدی رنجیده ایدن اولسه دخی بر کافر
ویرر البته بکا قاتی جناب قادر
ورد ایدوب مطلع غرامی بهمان اول صابر

ایضا

سعی ایدن گوکلمی تعقلقه معمور اولسون
بنی ناشاد ایدن عالمده مسرور اولسون

تدریس

ترك ایدنجه عقل ملكم صبر و سامانم كبی
یب خراب اولسه وجودم قلب ویرانم كبی
اولسه بیهوده سعیم اشكل جوابم كبی
حاصلی اولسم پریشان زلف جانانم كبی

تقرات

چاك اولنجه جامه عمرم گریبانم كبی
صقلدم اسرار لعلك سینه‌ده جانم كبی

ایضا

قیس ناشاد ایتمسون شیدنكرو دعوای عشق
فاش ایدوب اسرار عشقی اولدی اول رسوای عشق
ناتوان ایتمش ایكن جانانی سودای عشق
لشكر غم هجوم ایدر ایكن دارای عشق

ایضا

كسر جاهم ایتكه جرم ایلمش اول ماه رو
مرتبه نصب ایتكه اغیاری ایدر جست جو

رفع اولور عنا قلقلی آهی سمایه سو به سو
دلده وارکن هزاران اشتیاق آرزو

ایضا

دلده سوزان اولدقجه نار اشتیاق
باقمه پروانه وش معموره جسمم فراق
گوردم عالمده اصلا بویله شوریده فراق
عاشقك وارمی بنم كبی جفاكشی انتر باق

ایضا

سرو نازم باغ استغناده ایتدكجه خرام
عاشق بیچاره نوردی اولور دنیا حرام
شاكر اولدو لطف جفارتیله یارم مدام
ایلدی باكه نصیحت پیر عشق خوش كلام

تقرات

چاك اولنجه جامه عمرم گریبانم كبی
صقلدم اسرار عشقی سینه‌ده جانم كبی

تدریس

بلبل گلزاری شمع حسنی نالان ایلدی
پرتو رخساری ماهی ابره پنهان ایلدی
فیض انوار نگاهك گوكلی شادان ایلدی
التفات هر گسك صد جنسی خندان ایلدی

تقرات

لاله زار سینه‌می لطفك چراغان ایلدی
سینه ملك درد داغمی بر سایبان ایلدی

ایضا

اولمسون پژمرده تاب شمسله مسلك كلی
ایتمیه نالان باد صرصر زلف سنبلی
دم بدم قیلسون ترنم بزم حاصلك بلبلی
بویله شكر ایتسون بوحان بنیادی بزلك غلغلی

ایضا

غم دلشكنكین ازهار دل امیدوار
ایلسنكن بركی ریزان دور روزگار

شعله خورشید لطفی اولدیغی دم آشكار
تازه‌لندی تخم لمر آرزوی گلعذار

ایضا

هب فراموش اولدی داغ عشقیله آه ایتدیكم
لاله وش چاك گریبان ایله ایواه ایتدیكم
بیلمز ایدم سوز عشقك ایله هر گاه ایتدیكم
لطف و احسانكله بولدم شمدی كاه ناه ایتدیكم

ایضا

غنچه صد برگه وپردی عكس روینك رنگ آل
ماهتابك پرتو انداز ایدم آیدن خیال
سن كبی صاحب كرم یار اسنكله امر محال
شاكر زار ایلدی بو مطلع ایله حسب حال

ایضا

لاله زار سینه‌می لطفك چراغان ایلدی
سینه ملك درد داغمی بر سایبان ایلدی

نسیم بیک

کوکلم بزم باده وار نغمه تاب و توان لازم
فضای سینه‌ده داغ الدن اشتیاق لازم
بله سیماب ابکین سیم اولنغه حیلی زمان لازم
اوسروه پای بوسه دبیعه اشک روان لازم
اوسروه پای بوسه سوز بلور ریزه بان لازم

نقرات

خلاصه عرض کامه سوز بلور علمدن هیچ

ایضا

فراموش ایلدی بیلدکلری علم هیچ
قاصدده تصوردن مبادی اللدن هیچ
یاپشن برهان عشقه مطالبه حولدن هیچ
کشادات بزم عرفانی بوالندر بدلدن هیچ

ایضا

وجود ابله وارلغز بارکاه شوق عالیدر
اوزره اهل وحدت بابرات شاه والیدر
سوز اولز جانشیت انلرک جمله کمالیدر
مقاله کلمدن صحن فنانکه حالی حالیدر

ایضا

دله

بو باغ الفتی بار خزان ابلدی افسرده
کل صد برکی اولمز روزکار عمله بر آزرده
لطافتله لبالب خاطر اولمز انده آزرده
نیجه قدم ایلسون بیلسونکه بور رضا حالی دل مرده

ایضا

بو حالی حالولدن بلبلی تا واندن صوره
بو بکرکه غوطه خواری اولملی بیاندن صوره
بلن بیلن لنور قدم ایتمی حیواندن صوره
دل آکاه شاکر کیف و کم جاندن صوره

ایضا

خلاصه عرض کامه سوز بلور بر بیزه بان لازم

غزل

حلا صه بکلدر داردیار ابر یلغی
کرچه نکلد رادار دیار ابریلغی
جمله‌دن نکلمی ایمش سوکلی یار ابریلغی

۲۰۸

نسیم دارانید

حسنک عاشقی اولان عالمه شادان اولسون
کم نظر سرور بحر وخندان اولسون
لطف احسانده جانا کمسه شایان اولسون
اضیم دنیاده هیچ وصلنه امکان اولسون

نقرات

استرم حسنک کبی جورنیه پایان اولمسون
تکه سنی سوملک جهانه خلقه آسان اولمسون

ایضا

دکمسون برکسنک هیچ دستنه سیمین تنک
عاشقک بانسون نا قلسون عشقندن سنک
صبغ مقصودی بر او لمسون بر کسه تک
هیچ اینسه ناله و فریادینی آه ایله تک

ایضا

عاشق اولدر که اسنر سینی مروت ایله
جشم شوقکله صفین ابروبه رحمت ایله

دله

سودیکم یارسنک ایچون قان ایله عادت ایله
هرکسک فریادینه سن رحم و شفقت ایله

ایضا

هرکسه نازا ایله بکلکلر سکا لایق اولان
یاشنی طاشن دن طاش و درسون سکا عاشق اولان
تا بیلنسون جان و دل ایله سکا صادق اولان
سب کبر و قالسون بتون فریاد ایله واقف اولان

ایضا

حسن عشقک وار و به وردینه درمان بولسون
جان ویران بولنک هیچ وصلنه نائل اولسون
اغلسونه هرکس سنک دردکله جانا بولسون
اورطه ده راشید قولکدن غیری کمسه قالمسون

ایضا

استرم حسنک کبی جورنیه پایان اولمسون
تکه سنی سوملک جهانه خلقه آسان
اولمسون

[illegible]

آندکلی برکز غم عشقکله گریان اولدوغم
فرقتکله خانقاه غمده نوحان اولدوغم
راه کزارکسنده سرکشکمی کبی غلطان اولدوغم
سکدیلکلر کوشش ایلدیکن کوبیلکلالان اولدوغم

نظرت

ابشدیر بسین بر زمان خاکلیه یکسان اولدوغم
ابشلدکندم صانع اسن قال انده قربان اولدوغم

ایضا

بن قولکلم غمز ایلیوب سکا عدو بی بدکهر
عاقبت صالدکلی دیارکی غربته بی باوسر
تیر آهم ایلیوب سکا دله برکون اثر
رحمت ایدوب صوررسن بن غریبکدن اکر

ایضا

رد ایدوب قبوکدن ای لاله سیما بیکرت
قلمدن بن زاره ناچیزه اصلا مرحمت
جسم بیمارمده قالدی امید عافیت
کمدی کاسن جورایله اولدرملکلکه لازم عاقبت

ایضا

ولـه

دمی وار درد خاطر آزرده کی انجیندرک
اسکیم جورکی جوابدوب سمت وفایه تمدک
جوق جفالر ایلدک برکز بنی یاد ایتمدک
بولجه دیلردر قبوکده ناله کی ایشتمدک

ایضا

دوستم کوکلکده آخر نزاکلیه ایدوب جان و سری
آرزی وش وادی هجرانده دوبشدم سرسری
الدی دوستلر الدن سن کلی نازک پری
عمرکک افزون ایلسون حق صانع اولدو سوتای بری

ایضا

ابشدیر بسین بر زمان خاکلیه یکسان اولدوغم
ابشلدبن کندم صانع اسن قال انده قربان اولدوغم

غزل

بوق خاطرینه درد مرک کل کلزارینه هم بوق
اغیارینه بوق یار جفاکارینه هم بوق
بر عیشی موافق اولکه کیفیت جمره
عیاشنه بوق جرعه خمارینه هم بوق
زی قیمت اوللیه نه علوم جاه و جلالی
بوق آنی صاتان دون خریدارینه هم بوق
جون اهل وجودکله بری صحرای عدمدر
بوق قافله و قافله سالارینه هم بوق
عالمکی بیلیر اوله واقف اسرار
خیرانه بوق انکله اسرارینه هم بوق
عارکله موده بره اوله نادان اوله مقبل
آقبالنه بوق عالکلکدارینه هم بوق
جرخ فلکک سعدته و عکسنه لعنت
کوکبلرینک ثابت سیارینه هم بوق
عالم صانوزکه نوش ایلدرم کاسه کاسه می
دیدکلکه نظمیه سوندوغی زهری بلاینه بوق

غزل

فلکلک دفرقتده دوشدی بن وصلت دیدرک
بله باشی دردده دوشوب حاصلی چوق چکدی امک
بن بوکون طوغربسی باشدن قره برکز جاره م
یا اوتوردرد نشانه یا وصلت اولورنوله کرک
اوبره دوست اولورکرچه رقیب بدخو
آرتمدن سعی ایدر البته کیجکلدیره کورک
بن بیاده بولوب اول شوخی کناره جکسم
عجبا رام اولورمی بزه باشدن قچه دل
اولدی عاشقه رئیس بو دل آشفته ولیکن
شاشروب بو صلدن بوللادی عمانه فلکک
عقله یکلن ایدوب بزم شهه واردی رقیب
طوب آتم واردر البته نه دون قوزنه دیرک
بکه نازاوله نوله شاکر بیجاره وزار
سنجاغ بحر معانی اکا دوشدی کوهرک

غزل جوری

صنعك بزى صوفى كبى سجاده پرستز
بر گوشهٔ محراب الستز

بز سجلك بر توبه ابتمزز اصلا
اوقات عبودیتی فوت ایتمزز اصلا
هر گرچه که مستز

فرق ایلمزز روز وشبی سجدهٔ الله
محسوب ایله جك بوق نیه لم سبحه بالله
بز رند تهى كيسهٔ ابجانه بدستز

هب او شمزه سایه صلدند الهى
تاجرعه كبى خاك خرابات بستز

بیك صورتله جلوه ایلدر غمزهٔ دلزده
عشق الهیده آینه بز اماکر شكستز

آسایشه بربوق بزه باران بلادن
بو خانهٔ ویرانده ده بی جای نشستز

شدتكله قلق نوله عشقنگه دیارلی
مهجور صفای طرب الستز

ولە

اول حسرتله خون جگر نوش ایلەرزیز
مطرب بربزه ناله دل گوش ایلەرزیز

مرثیهٔ فارضی افندی
ازان ترکیسی

دو غمسون چرخ فلك خاك ایله یكسان اولسون
دو غمسون مهر جهان اول هم پنهان اولسون

دیلرین پاره بجسون بوکیدین کاخ فلك
خانهٔ خاطر یاران کبی ویران اولسون

اسمسون باد صبا تاب تموز غم ایله
جمنستان جهان كلخن سوزان اولسون

باغمسون بردخی نیسان امانی جانه
حاصلی مزرع دستزه حرمان اولسون

انتحاد ایلمسون بر برله ورقی
سنبل آساكل رعنا ده پریشان اولسون

ولە

كلشن عالی شمدنكرو نیلر آدم
برچلكدن كه كرك اول روضهٔ رضوان اولسون

توبه لر عیش و دمده صبر ایلەلم بنی نعمه
طرب آباد جهان کلبهٔ احزان اولسون

کیدرسون انکو شمزه زمزمهٔ شوق و سرور
دم بدم ولولهٔ نوحه وافغان اولسون

بی دریغا نه عجب کردشی حزن افزاور
نیجه بو لحظه صبر ایتمکه امکان اولسون

کیدر اول کیم بقه سیدن ورد له صد چاك ایتمز
کیدر اول کیم بزنی شمدی نه خاك ایتمز

یاهو

واردی ویرن درمان ایدر الصبر مفتاح الفراج
صبر ایت خدا احسان ایدر الصبر مفتاح الفرج

بر عسرین اول یسری وار البته عسرین یسری وار
بر شیبه حقك سری وار

تکل امیدیدن اثمر برکون تالله بیغم کیدر
کونا طوغدن نلر طوغر

اب ارخك دوكه بره حالن وجهه بر کیلده
عاجلدرین حقدن ایره

اوله جهان بر ملال اندی ایله روز و لیال
ایله بو نطقی حسب حال الصبر مفتاح الفرج

١١١

سدس آزری

گرچه اپنی وفا او بمز سنك بقادیه
لطف ایلمك رسم جفا ارباکه دوشمز یادیه
خسته که رحم ایلمك بر کره کلمز یادیه
بی گنه شمشیر چکمش عاشق ناشادیه

ایضا

سنی اوکرندکه جفایی غمزهٔ جلادیه
خوب تعلیم ایلمش سن آفرین اوستادیه

ایضا

کوزلرکه خونریزلك فنی تحصیل ایلمش
مبتلالر قاننی دوکمك تعجیل ایلمش
خشمی افزون لطفنی تقلیل ایلمش
یوق قصوری یکتا حسن ایچره تحصیل ایلمش

ایضا

بنده نه لایق کورورسن درد و بلادن غیریسن
ایلمز دکل دشمنه جور و جفادن غیریسن
کورمز ایدی اهل دل ذوق صفادن غیریسن
بلمز ایدی عاشقلر وفادن غیریسن

ایضا

ولی

درگهندن رد ایدوب اغیارینی مهجور طوت
عاشق دلخسته نی درد و بلادن دور طوت
قوللرکه غمناك اولورسه مردم کیمی مسرور طوت
پادشاهم صورسه بنم عیب ایلمه معذور طوت

ایضا

آه و زار اینك اینکی فریاد و آه و زار ایچون
چرخه آتشلر صالان سوز دل کمراه ایچون
لهجهٔ روح الامین اول شاه عالیجاه ایچون
طوغری سویله عالمی وار ایلدی الله ایچون

ایضا

سنی اوکرندکه جفایی غمزهٔ جلادیه
خوب تعلیم ایلمش سن آفرین اوستادیه

مخمس ثانی

آه کیم بیلمدی یار صبر و سامان اولدیغم
راه عشق یارده خاك ره یکسان اولدیغم
اولمدی معلومی یارك زار و نالان اولدیغم
بیلمدی لعل لبندن خسته و حیران اولدیغم

بو زمینه بیلمز نه بلسون یار گریان اولدیغم
خاطرم صورمز ندن اکلر پریشان اولدیغم

وصلنه بردم کوکل مسرور و خندان اولمدی
چکدیکم درد و بلایه قدر پایان اولمدی
حالمی بیلدر مکه جانانه امکان اولمدی
بیلمدی درد دردمه کندی درمان اولمدی

راه عشق یارده چکدیکم نیجه درد و تعب
باشلدی جور و جفایه یوق پره اول غنچه لب

بو زجور وردی بن غریب افتاده سوزان بی سبب
بیلمیه حال دل زارم دکل قطعا عجب

بیلمدی حال دلمدن اول شوخ بی وفا
اولمدی احوالمه واقف دریغا حسرتا
بیلمیه دردم رحم ایدردی حالمه اول بی وفا
صحبتیم عشقم بلوب ایدر بکا جور و جفا

جانانه اول شه بنی عشقنده نالان ایلمز
حسته لطف اسیر درد هجران ایلمز
چوق بنی بویله زبون و زار گریان ایلمز
خاطرم محزون اولوب کوکلم پریشان ایلمز

بو زمینه بیلمز نه بلسون یار گریان اولدیغم
خاطرم صورمز ندن اکلر پریشان اولدیغم

سوسی آرزی

دیدی اول مہ جانک ابروِ تیغِ کجِ پرانک سنک
خاکِ شمشیرِ دم آلودم دوکر قانک سنک
ایرکورز زخمیم صقین کردونِ افغانک سنک
بن دیدم بو جان و دل سرگشتہ خیرانک سنک

جگرم غم دوکسه قانم تیغ برآنک سنک
قورقم اندن دَرکه پرخون اوله دامانک سنک

وهم ایدر دیر لرسه تیغکدن بنمچون بردنی
اہل سوزن آرشی ایلمه سلطانم الدرلرسنی
دکمه عشاق حقنده کلام دوشمنی
خنجرکدن صنمه رو کردان اولام عمرم بنی

جونکه اولدرمک بغر ردر بنی جانم صقین
غیر الیله طوتمه لطف ایله کریبانم صقین
کندی شمشیرکله جانک ایت جسم عریانم صقین
درمیان ایت دانک کلبرکه خندانم صقین

جگرم غم دوکسه قانم تیغ برآنک سنک
قورقم اندن دَرکه پرخون اولہ دامانک سنک

ولہ

اولدی حاصل بلکدن دوستم کامم بنم
بزمِ عشقدا ایجره شکست ایتدی فلک جامم بنم
استرز سلک لوح عالمدن کیبا نامم بنم
کل قوا برام ایلمه دولتلو سلطانم بنم

اولسه جانم نشتر اندوهدن صد پاره تن
زره جه تیغ عکدن تیغ اولمز بدن
دونمزم بیلک زخم اوررسلک سن کوزی جلادون
آزری وش تن طبیعم عرصۂ نظم ایچره بن

جگرم غم دوکسه قانم تیغ برآنک سنک
قورقم اندن دَرکه پرخون اولہ دامانک سنک

١١٢

سوسی آزری

ایته ویرایدر در ظلمده بیت الحزنم
خاطرم ابلیه خراب ایله الیم بنم
یا جور ایتکده کاہیدر اولکبیر صنم
بنی اولدرمکه بتهزینی او نازک بدنم

کله ای طوب الم کوکلیه دو فنیه بنم
طاشمی صاندک بوزکیم قلعه‌ی صندک بدنم

بر یوزی مہ جہانتابه جون اولدم نکران
ذره وش ایلدی بولرده بنی سرکردان
راستی بوکدی بنم بار بلای ہجران
جگدیکم یانه نیر بر بلای سنا عان

بنی قالدی دون و کون دردله نالان اولق
آتش آه جهانسوزله سوزان اوله جق
بنجه بوز دردله دلخسته و کربان اوله جق
یقلوبه خاطری بیکه قلعه ویران اوله جق

ولہ

بنجه سلطانه اولدی بوکوکل دارسلام
دست قدرتله و برلدی اکا زیب اتمام
عشق پاکیله یاپلدی او دروز دیواری تمام
یعنی اولدی حرم کعبهٔ حاجت انام

جان و دلدن او شهد آز ریا بنده ایکن
کیجه کوندز غم زلفیله برکنده ایکن
سینهٔ نار الم عشقله تابنده ایکن
بو جہانک کوزری غصه‌لری بنده ایکن

کله ای طوب الم کوکلیه دو فنیه بنم
طاشمی صاندک بوزکیم قلعه‌ی صندک بدنم

سوز نبی

بکا ملک صنانلردا بکا ایلکه یاد اولسون
زوالم استینلر کون کبی روشن نهاد اولسون
تصورم کوزلین کابلدک عمری زیاد اولسون
بکا خاتی دیبم ارتعفضای عدل وداد اولسون
بغلر خاطر ناشادی یارب شاد اولسون
بنمچون نامراد اولسون دیلر بر مراد اولسون

شکر لکتا جون اول بیوفا یار اولدی اغیاره
جفاسندن صفار کسب ایدوب ذوق ایتمد رجاره
نصیب اولان بلادر تسلی جون عاشق زاره
دل زارم الدن حظ ایدوب اغنیز اغیاره
توکل اولدقچه برغم جلد خلقی شاد اولسنلر
ندکلو زار و ناکام اولسه دهری کامران استر

جهانی کندو کبی صانمه زار و ناتوان استر
فلکدر کرچه در اربیکلاری بیکلان استر
روان اولنجه روح غم خانه ویرانه تندن
کمینه استیم رنجیله خاطر اولدوغی بندن
قبولدر نه کلسه جور یار و قهر دشمندن
مرادی بو دل ناشادک اکا ملک بودر سندن
مراد اوزره فلکده کورمیوب شنلک یوزن استاد
خراب اباد عالمک جکر بیلک جورله بیداد
اولوب درد و بلای دهر یاد و نه تنها یعتاد
قویوب بو مطلعی خرزینه کندی علوی ناشاد
بغلر خاطر ناشادی یارب شاد اولسون
بنمچون نامراد اولسون دیلر بر مراد اولسون

سرو سلمی

ضعف عشق یارله قالدی تنده قوتم
بار محنت جکمه دن ایکی بوکلدی قامتم
یاری بر واروردن آه بلمز حالتم
کرچه بو قدر بر نفس نطق ایتمکه طاقتم
سویلک قصد ایدرکجه پاره درد و حسرتم
اغلق طوتر بنی کفتاره قالمز قدرتم
هر کجه فکر ایدرکم صبحه ایرسم اکر
صبحدم صالدقده اول خورشید انوار نظر
حالی عرض ایدیم اکا کوینه ایدوب بر کذر
جونکه واروب عرض حال ایچون اکا ایدم نظر
بر طبیبه حالی عرض ایلدم بن مبتلا
نبضمه ال اوردی بقدی بو زاره دیدی بکا
درد عشقه انجق بوکا ولدار درمان اولور دوا
بن دیدم درمان بوغمه هر قیان وار رسم اکا

وله

اول پری بیکر بکا فی کیم فرشوددن اولور عیان
کاه اغلور عقلم بنم بیهوش اولوردم بر زمان
عقلمی جمع ایدر ایکن سویلیم اکا روان
لیک قالدم شویله حیران کیم نیجه ایدم بیان
حالی بلمز نیم اسی نیلیوردن اکا حبیب
بلمیجه حسنتک دردن علاج ایتمز طبیب
بو غمش درمان ازلدن درد ایتمش اکا نصیب
نیجه عرض ایدم اکا حالم سلیمی بن غریب
سویلک قصد ایدرکجه پاره درد و حسرتم
اغلق طوتر بنی کفتاره قالمز قدرتم

غزل فائضی افندی

جرعه‌کیر اولوب بزم جهان ایچره قودی جام شراب
غرق اولوب بحر فنایه قالدی اندن بر حباب

باکه جاندن مناسب نسنه اولمزدی دلا
کنج جسمدن ایلک لازم کلیدی انتخاب

بوله صهبای نابک حالتن برجامده
عالمی دور ایله مجلس بمجلس آفتاب

کیرمز بر خنکک کوزینه مهر عالمتاب وش
بی وجود ز عرصهٔ عالمده مانند سراب

فائضی جانانه جان جانه اولوردی اکر
اولمسیدی جانه تن جانانه پیراهن حجاب

غزل نفعی

بللدر دردم درلی برابر جانانه سبب
قورقرم سوز درون ندر فلکله یانه سبب

کون کبی بلهم کمک غمکانه سن برشوق ایدر
خلق عالم مبتلا بر آفت دورانه سبب

دانه دیر مرغ خردمندن مردم دانایه چرخ
بذل ایدر وارینی اما بولسه برنا دانه سبب

جنک ایدرلر دیبه ۸ یرلتب جهان بار ایچون
کیرسه‌لر مژکاندرم تولا بونجه قانه سبب

اولمازای نفعی بو وادیده بنمله همعنان
کلسونا سبب طبعنه مغرور اولان میدانه سبب

غزل فضولی

اولکه بر ساعت کولوردی چشم کریانم کوروب
اغلار اولدی حالمه سرجمله یارانم کوروب

ایلدی تعیین اجزای هوا وار دیدکه
ترک ایدوب جمع ایتمدی حال پریشانم کوروب

لاله رخلرکه سینه‌مده کل جانکه قیلمز نظر
یانیج بر رحم ایلمزلر داغ هجرانم کوروب

طوت کوزینی ای دور دل جرخک که دوران ترک ایلدی
قالمسون حیرتده چشم کوهر افشانم کوروب

پرتو خورشید خندک یرده کیم دور فلک
یره اوردی آفتابی ماه تابانم کوروب

ای فضولی بلکه اول کل عارضی کورمش دکل
اولکه عیب ایلر بنم جاک کریبانم کوروب

غزل نفعی

غمزه‌لر دلدوز اولیجق ناز و تغافل نه بلا
ولله صبر اولیجق تازه تحمل نه بلا

جنب ابرویه تحمل ایله ترکین عاشق
کره بر شکن طره و کاکل نه بلا

طره‌لر کوکلبه بحا صید ایده امادهٔ ایکن
دل شکار ایتمکیچون خاکه تنزل نه بلا

دله بر مولی برازدر کوریبور اولان زلفک
نجه بیک ازدری بربره تحمیل نه بلا

عاشقه نالهٔ سی اکلنجه یراء ای نفعی
نغمهٔ دلکش ایچون نیت بلبل نه بلا

غزل قدم

برجفاسه ایکون قضا بیمر نه تاز ایلر بکا
بن شهید غمزه یم عیسی نیاز ایلر بکا

بی تکلف محرم خلوتسرای غمزه یم
چشم شوخ دلبران افشای راز ایلر بکا

استرکالای حسنی اوله تاراج نگاه
پردهٔ زلف الجمون غماز ایلر بکا

سنك لعل رجنوم بکه صراف خرد
قیمتی تمیز ایله عرض امتیاز ایلر بکا

شاه استغنا سایهٔ بن قهاجرخ دون
خوقله بکا دورلو وضع دلنواز ایلر بکا

غزل باقی غزل

شویله اولمش جام عشق باده دن مست خراب
کندوسن دیواردن دیواره اورمش آفتاب

غزل باقی

نافه قیلدی زلف مشکینك کوروب سر برابین
ایلدك طبراغنه سنبلك ابتدی مشکناب

آیلك طبراغنه سنبلك روزکار
دوقنوبدر بادهٔ کلکون رچشم روزکار
ساغر اوزره صانکه پیدا اولوریر حباب

شحنهٔ دوران تولاجکسه جورسه دیدم
ایکی قیلودر اکلمش بادهٔ ناب وکباب

درد عشقله عاشق سکنی آخر اولدوررر
سنلك پایانه یسه ایر شور البته خواب

باقیه سندن فراغت ویردی ای کردون دون
شدهٔ دولتماب پادشاه کامیاب

غزل یحیی

بر کون کلك کیم شاد اوله محزون محبت
جوق عاقلی الزام ایله مجنون محبت

عاشق غم دهر ایله کسلماك ادلوری
جالنمدی کوکونشنه قانون محبت

واعظ اوله می سرد سوزکدن متاثر
برد الله که سوزان اوله کانون محبت

خیرتله کوروب عاشقی کولمز دیکر کیم
البته ویرر حکمتی معجون محبت

باغلندی دلم قالدی شکوایه مجالم
کورنیلدی یحیی بنی افسون محبت

غزل یحیی

انجمون سنك حوادث جام صهبای شکست
بوقدر ابلر نیر ایام چرخ مینای شکست

دکمه سوز تاثیر ایتمز سخت دلدر دلربا
دکمه بر سنکدر قیلمز سنك خارای شکست

کیجه بن دوربی شبهای کوریجك ابتدم خیال
باد آهم ابتدی قندیل ثریای شکست

کنج وصل دلربایه لکن اولوردی وصول
نهمت مردان ایدیدی جند اعدای شکست

دوکمه بغیرین بر بولنمز کوهر نایابدر
اینمه بلز لکه شاهم قلب یحیای شکست

غزل

قامتی بو یافتده بربای قیامت
صالنه طورز عالی غوغای قیامت

رفتاردکی عالمه برطرفه بلادر
سیر ایدن ایدر صانکه تماشای قیامت

دیده بو قدور ولعله ویرنجه نکاهک
صارصلسه نوله زلزله لدن جای قیامت

اولورسه [illegible] قیامتک قدک کبی دل آشوب
جانیله ایدر خلق تمنای قیامت

دلداره قدکده قالوردی دخی ناموس
حق ایلمسون کسه یی رسوای قیامت

تغلی کبی بوق بایکه یوز سورکه چاره
طوتسم نوله دامانکی فردای قیامت

غزل

ای اسیر دام غم کل کوشهٔ بیغانه طوت
طوتمه زلفک کبی الفت بندنی بیگانه طوت

وینیلدسه لعلک ای قاتل دوکن قدر ایله
طوتکه قان ایتدم عدالتله قاتلی قانه طوت

بکر نور کعبه باشکه شمع رنکدن جانمی
شمع قبله آنی نیم برشمعه بر پروانه طوت

کر سکا افغانمی بیهوده دیرسه مدعی طوت
اول سوزه طوتمه قولاق بن قیلدیغم افغانه طوت

ای فضولی دهر زالینک فریبندن صقین
اولمه غافل ارکبی کندوزنی مردانه طوت

غزل

صبا اغیاردن پنهان غمم دلداره اظهار ایت
خبرسز یاری حال خرابمدن خبردار ایت

کتور یادینه آنک یانک کر کورسک که قهر ایلر
خوش اوله بند دشنامن تعریفیله تکرار ایت

کوکل غم کوکلیم بن تنها کچورمه اسنیه بر همدم
اجل خوابنده افغانلر چکوب مجنونی بیدار ایت

جو یوق عشق آتشی بر شعله چکسه طاقتک ای دل
باشی اغرتمه دم عشق اورمه انجق ناله و زار ایت

کرفتار غم عشق اولمنی آزاده دیرم
غم عشقه بنی بوندن بتر یارب کرفتار ایت

فضولی بلمق اولور اول کنشی یاریله خورشیده
نه وجهیله کیم اولسه کون کجر فکر شب تار ایت

غزل

بو آشوبی لعلک بیدر صهبا بیدر باعث
قیامتمی قوپر اول قامت بلا بیدر باعث

یوزیمه باقمز سویلسم رد جواب ایتمز
قتالیم واری یوخسه ناز و استغنا بیدر باعث

بیلورکن بی بقا اولدوغن آب اوزره اولانفک
بو نقشک لقره آرایش دنیا بیدر باعث

خلاص اولمادی هیچ جان ضعیفم شور غوغادن
بلیدم دیده لی ایادل سودا بیدر باعث

ازل بزمنده کی جام محبت مستی سن بیجا
بلاکش قیس مجنون اولمغه لیلا بیدر باعث

ناظمی غزل

اوسنکولدر اولان انکسارمه باعث
اوشهسوار جفا ندر غبارمه باعث

دلبر آینه کبی ایلدی بنی حیرانلق
اه غم ایجره بودر انتظارمه باعث

تحمل ایتمدم آشنا جفالرینه
بو اولدی حاصلی ترک دیارمه باعث

غبار کبی ندن بیقرار سن دیرلر
عجب بودر بوله مم بن قرارمه باعث

بهرسه خاکده برکره ناظمی دلبر
اولا قیامته دک انتظارمه باعث

جوری غزل

جان ویریلک ایسه غمزه کبی کرده وصلنه باعث
باتیرنکاهی اولور اول دولته باعث

ناز ایلر ایمش عاشقی اولدرمکه جشمک
غمزه ک وار ایکن آنه ندر نشئه باعث

افکار ایلک جانه ویرور فیض نهانی
ارواح مقدسه اولور صحبته باعث

دل ایلر ایدی نقش رخک وصفنی تحریر
اسرار خطک اولمسه کر خیرته باعث

تا نیرتیغ آتشی جانسوز بواولدی
آه دل جوری ده کی کریه یه باعث

مکرر

ایلمم عمر کبی قدری دلارا ایله بحث
باغ عالمه اولوری نخل طوبا ایله بحث

زلف عنبر بار ایله بیلمز سودای جنون
طوتکه مجنون اولمشم لیلا ایله بحث

کلشن ایجره غنچه یه آچدرمدی اغزیله
آه و ناله ایلدی بلبل شیدا ایله بحث

میل ایدرسه مرغ دل دام کمند زلفنه
شاهباز همت ایلر کبک صحرا ایله بحث

شهر با امتیاز عالم دل و بادر شوددیلم
کوکلم ایدر کوربله بر عالم آرا ایله بحث

غزل یحیی

سندن اولمز عنایت حال باعلی نه کوج
امر دین غایتله مشکل اه وبودنیا نه کوج

ساقیا بی صو نکه عشق باردن بی طاقتم
آولی آسان کورندی آخری امانه کوج

اولدرری عاقبت بن زوسیلاب بوحجاب
اولمک آساندر ولکن حجلت عقبانه کوج

مرشد پاکل بحمان پاینه دوش واراکل کوکل
جمله دشوار ایشلرک آسان ایدراکانه کوج

بر نظر له طبرعی بی شک ایدرلر کیمیا
فیض استعداد ده لازم دلی یحیانه کوج

رياضى افندى غزل

دلبرندن ابرو و سنکلی عاشقی شیدانه کوچ
دلدن ایرلق قولای دلداردن امانه کوچ

سن او شمع بزم حسنک اولدیسین پروانه سی
اول سنکله حالکدن انا اوله بن پروانه کوچ

اغلدقجه یوزنه طوترالن عاشق ولی
کزلی طوتوب آنی الدن ایتمک افسانه کوچ

صونسه برنادان اکر جام مرادی دستنه
کر الورسه تتمی جلکک آنک دانانه کوچ

مشکلین حل ایتمکه دانا کرک عشقک دیدیم
ای ریاضی کلدی غایت زاهد نادانه کوچ

باقى غزل

کل ای دل حلقهٔ مشکین زلفی بر شکندن کیچ
دوشرسن راه تزویره مکر و فنددن کیچ

سکا جای حرام ای نخل بالا کلشن جاندر
نسیم نوبهاری بی کل صحن چمندن کیچ

ندر بو منزل خاکیده آرام اختیار ایتمک
سنک جاندر برک ای تیر دلبر سن بدندن کیچ

بو بازار ایچره دوشمز دانهٔ اشکم کبی کوهر
کل ای جان رشته سی شمدن کرو درعدندن کیچ

کمند زلفی ای باقی سکا جوق بند کمندر
ولی سن غمزهٔ خونریز جوران کور کمندن کیچ

غزل مذاقى

یارسز بر دم قرار عاشق ناکامه کوچ
حق بو در کیم بویله آواره بیر آرام کوچ

بر نفس اولورسه وصل دلبر نازک مزاج
صبر ایله تأخیر فنکل جبرله ابرام کوچ

کوردکجه کون بو ایلده زلف پر پیچ سنک
دوستم عشاقه زاره فرق روز و شام کوچ

قید زلفکدن خلاص اولمزسه مرغ دل نوله
انفصام تار بند ایچ ایچ دام کوچ

ساغر زر بندنای ایچمک آسان ولی
ترک ذوق صحبت خوبان سیم اندام کوچ

ای مذاقی ایچمسون یا نیلسون ارباب غم
باده سز دفع غموم دهر پر آلام کوچ

غزل مذاقى

اودیله بسته نازه بی پروا نیاز ایتمک کوچ
صبره طاقت قالدی افشای راز ایتمک کوچ

نیل وصلت ممتنع قطع تمنا خود محال
یوق حقیقتدن اثر ترک مجاز ایتمک کوچ

دست حسرتله کریبان تحمل اولدی چاک
اغلمقله شکل آه جانکداز ایتمک کوچ

کرچه دل آلودهٔ دامان ملامتدر ولی
کعبهٔ کوینه قویوب عزم حجاز ایتمک کوچ

ای مذاقی ضبط رخش جامحا آسان دکل
بویله بر وارینه اما ترکتاز ایتمک کوچ

غزل جوره

غمزه‌سی قان دوکده دوزکانه جکمز احتیاج
اوبله خونی خنجر برآنه جکمز احتیاج

چشم شوخی مجلس آرای نزاکت اولمغه
گفتگوی غمزه فتانه جکمز احتیاج

غمزه‌ی نوش کاسه چشمی اکه رغما قان ایچر
بربرینه اول ایکی مستانه جکمز احتیاج

شیوه ور برنش نقد جان و دل غنا اولدن شوخ کیم
سیم اشک عاشق کریانه جکمز احتیاج

اشک دیده خون دل جوری به سرمایه بتر
در دریا به عقیق کانه جکمز احتیاج

غزل نعلی

اولملک آسان عاشقه بردم فراق یار کوج
بویله مشکل درد اسیری خسته بیمار کوج

عشق ایلملک یار غافل مبتلا ر نیلسون
بربرینه دردینی انکار کوج اظهار کوج

کرچه عشق اظهاری بی تاب اولنیجه کوج اولور
دلبرا تا مدعا نیم اولیجق انکار کوج

یار اکر عاشق نه ایلر سه محبت اقتضا
ایتمک اولور محلنده انی اظهار کوج

اولسه نولا نعلی لر اندیشه سیله بهره یاب
نیلسون با صحبت یاران نا همواز کوج

روحی بغدادی غزل

سینه مجروح دکولکل محزون و خاطر ار حرج
صبره قالدی چاره من الصبر مفتاح الفرج

آه کیم اولدم عتابه باشلیوب مستانه یار
الله جام و بله خنجر در میان دستار کج

یار اشکین اویدیدم بدن صبایه ایندروب
اول صنم اولمز قبول احمر ملقلد دیوی محج

وله

عقده تقریر سلوکک سببا حسن نعاشق
عاقلک لطف اثراجنه تدبیر علاج

قایم اولمز دی نظام نسق اهل وجود
جبر حسبدک اثر عدلله دنیا به رواج

شکر لله کم و

وله

طوتدیلر بی اختیار زربرابا عکل اورکه ده
سندن ای ظالم ندر بر بوسه ایچون بوکه بچ

کارکاه عشق روحی بر عجب درکابدر
لیم عمیق اولمش حوالیسی انک شکل بچ

قطعه

دائما خلقه قطع تواضع کوسنر
روی دل طوربنی هرکس اسنر

شو تواضع اولا کلو رب ارفیع
رتبه و قدرینی ابلر رفیع

بحیا افندی غزل

کلوری بینکوکل باغنده بهار فرح
دیرلری بردخی نخل امید بار فرح

بکجرلی بجر کونی وصل کجه سی ابر یخوب
شب غم آخر اولور ماه بروز نهار فرح

طفلندی کلشن آمالی تندباد ستم
دریغ عمر کبی کجدی روزکار فرح

قالور کیدر چمن جان بو رسم بر نزده
بو سبزه زار ده اقمز سه جویبار فرح

بکان غصه تحمل سنحدر ای بحیا
بو تنکنای غمی صنی اوله جای فرح

غزل باقی افندی

ایلسون لعلنی درمان دل بیچاره مدد
دوستلر اشتربن اولدم بکا بر چاره مدد

زخم سینم دن اوفلك پاره لرین بهب الله
طور سون اللهی سورسك یله بر پاره مدد

کهر جامی بتور دل بزی غم اولدوربور
ساقیا کل بولیو برقتله ابسه آره مدد

احتراز ایتمه بکز الدیلر الدن جامی
واقف ایتمی صفتك کمسه یی اسراره مدد

کیجه تنها انکی حاکنه یوزلر سوررین
صفتك کمسه خبر ویرمسون اغیاره مدد

مددکه قالمدی فریاد و فغان ایلمکه
سکا کمدن ایره ای باقی بیچاره مدد

غزل فایضی

فنا بلاده اولدی دل استاد اهل درد
شاکرد اولمز اکا فرهاد اهل درد

جمشید کبی سه ایچنه یعقوب وقت اولور
بو در علامت حزن آباد اهل درد

قیس اولدی کتدی دروینه درمان بولنمادی
طونسه عجبی حالنی فرهاد اهل درد

اعبار دونی بیلیمدلم ناقبول در
کردون یکیدی ایتمسه بیداد اهل درد

خلقك دو فتنه پاره سینه نشتر مثال
ای فایضی بو در سکا ارشاد اهل درد

غزل نفعی

جکسه م درد فراقك مدد ای ماه مدد
کورمدم بو نیجاین بر غم جانکاه مدد

غرضك جان ابسه کر غمزه نه قربان ایله
ایلسون نازله بر شیوه دلخواه مدد

ضبط آه ایلمدر عاشقه اول چاره
بن ابسه اه سز آرام ایلمم آه مدد

داغ لاله کبی تازه لنور سیدی اکر
اتش سینه مه آه ایتمسه برکاه مدد

چین زلفکه کرفتار قالوردی دل زار
ایرشوب باد صبا ایتمسه ناکاه مدد

حال بکك مشکل اکر ایتمز ابسه ای نفعی
همت آصف صاحبدل اکاه مدد

غزل یحیی افندی شیخ الاسلام

کتور اول جامی که درد الینه حالت کتورر
کیدر اول صحبتی کم سکا ندامت کتورر

وصلت اولدرکه آنک اولمیه اردنجه فراق
اکا شاد اولمه صوکنده ندامت کتورر

سجده یه واره نیاز ایله بیمان وال کبی
اول الف قدکه قیام ایتمکه قامت کتورر

باره مستانه واران شوقله مستانه کلور
عشق اودر آدمی مست الینه ملامت کتورر

آدمی ابتمکله اولدی قولقدن عاشق
یوزنی کورمکه یحیا نیجه طاقت کتورر

غزل یحیی

نجون بیچاره نک دلدار الیچون اولدوغن استر
نشانی تیر نیک اول قاشی یای دور اولدوغن استر

عجب بلمم نجون ویران ایدر دل ملکنی دلبر
یمینه شاه اولان خود ملکی معمور اولدوغن استر

شراب نازکلنی کوزنه آشوبی ازتوردنی
کوکل اول چشم مستک شمدی مخمور اولدوغن استر

زوالی غصه سن چکمز ندیو نعمت ویرر بو فلک
فلک اهل دلک ضمننده مسرور اولدوغن استر

رخک شوقیله اوملک آتشم ازدن ایلنشی یحیی
ویروب ایمان ایله جان قبری پر نور اولدوغن استر

غزل یحیی

تاب فنکله ایله قناعتکبی بر دولتی وار
کنج استغناکبی بر کوشه راحتی وار

کمدن ایدرسن رجا که ایدرسن التجا
قانی بر اهل مروت کیم همتی وار

عزت دنیا ایچون منونی اولسم کیم نکه
جکله بار بلایی ننی طاقتی وار

ترقیان وار سکله صفا کلدک دیو بر کوشه دن
واره جق بر بغان درکاهه ایدر رغبتی وار

نیجه دمدر سعی ایدرسین فضل و دانش کسبنه
بو زمان یحیی معرفت اربابنه رغبتی وار

غزل یحیی

راست کلدم باره بر سرو دلارا در کیدر
باینه عشاق دوشمش بر تماشا در کیدر

قتله کتسک زلفی بر چنکیدن ایرلز کوکل
کاربانک بغلمش خاطر لهیادر کیدر

جامه کلکونیله اولمش اوشه اشهب سوار
حاتن نسیم صبحله کلبرک رعنا در کیدر

کاردین اصمز لنور دنیایی بلمز غافله
سوزه اغاز ایتمه اما دین دنیادر کیدر

بی بقادر دولت دنیایی یحیادن اشت
بانکه الده بلایی خلقی غوغادر کیدر

١٦١

غزل

بغدی کوکلم آشیانِنه یارا ایتدی تار مار
اکلمم کیم شاهبازِ عشقی ایله ایتدی قرار

آبِ حیوان اولسه وصلک کتورمم کوکلمه
حیلی دمدر شیشهٔ خاطره واردر انکسار

جامهٔ تندن صقلدی شمدی جان ناتوان
خلعت انعام جرخی کندویه ایدرمی بار

اوج استغناده در پروازی بازیمله
حمدلله کیم قناعت صیدن ایتمشدر شکار

روزگار ندندر ایلدی دیوار بیله کور
قونمسون دیر سک درون خاطره ایجی غبار

غزل بهائی

رخکدن شمع مجلس واریسه شرم و حجاب ایلر
که پروانه پرین رخسارینه دایم نقاب ایلر

هجوم جان فروشان غم دلدار کورنشدر
انکچون تیغی جان اللهجانی بویله شتاب ایلر

کیدرسه جوی سیلاب سرشکیم بر زمان بویله
اساسندن بو در سخت بنیادی خراب ایلر

خم زلفنده بارین دل او مرغ چاره جو دریم
کمند دام صیاد ایچره طورمز اضطراب ایلر

بهایی خانهٔ امید قالمز بویله دربسته
نسیم لطف اسر البته برکون فتح باب ایلر

غزل بهائی

دنیایی خراب ایتدی او وستانه بقشلر
اول جشمی سورنشلر او غزالانه بقشلر

طاقتمی قورادلر پریدن او قوینشلر
اول زخشی سورنشلر اولونداته بقشلر

آدلر تحملمی قوراى کوزلری آهو
دزدیده نکاه ایله او یابانه بقشلر

عالملر نظرکاه بو عیکین ای شه خوبان
بیلسم که دریته بو عصیانه بقشلر

خون دل برخون بهایی بی دوکتدی
جشمکله او جادوی تتارانه بقشلر

غزل یحیا افندی

عاشقک الماغه جانی تیر کیم جانان آتر
اول خدنگلک اوست بیچاره عاشق جان آتر

سوزا ترخشیله کونیدن رقیب اول پری
یا ملک ایلیسه کوکدن آتشین سوزان آتر

سنک کلسه یاردن عاشق او پرباشینه قور
کویا احسان ایدر خوان کرمدن نان آتر

جنجلیچون کوشه بابنه هرشب اول مهلک
عاشق شیدا کمند ناله و افغان آتر

ایلکدار یاردن جمع ایلسونلر لطف ایدوب
اوسنه یحیی قجنکلم طیراغم باران آتر

غزل باقی

طورمز بیان خنجری وصفن ایدر نگار
یعنی بکا طوقندرر اول شوخ شیوه کار

غانبلا نشنه ایدی کوکل آب وصلنه
صو صوزلغنی کسدی او شمشیر آبدار

زلفی الندن الغه جان بلا کشی
بویین تولاغن او بدی کاکر بیان وکوشوار

یاقوت ولعلی بربرینه اوردی لبلرک
ایدوبه نثار سوزده نه قدر شاهوار

حیلی دماغ بغلدی عالمک باقیا
حال نگاره بکزه یه لی نافه تتار

غزل باقی

اسرآهیم بلی کوکیلا جسم ناتوان دترر
چمن شمعکو یا بادن برک خزان دترر

کوکل بر نازکه اندا ملک وصالی خوانندا اولسکم
تنی بالوده ترکبی دکلک برزبان دترر

قمر جامی بو ایوان اوزره دایم صندغی بوکیم
صدای طوب آهندن زمین وآسمان دترر

شو ماهی کبی کیم حالک اوزره دوشمش صوندن ایرلش
زلال تیغ دلبردن جدا جسمک جان دترر

می دوشینه دن باقی بنه مخموره بکزر سن
الکده طورمیوب جام شراب ارغوان دترر

غزل باقی

دل نه بختدن قهار یکرنده غمدن انجنور
هجر الندن جکدیکی جور ستمدن انجنور

قلمه انکشت یار ایشون اشارت غم دکل
قنلی نادادرادوکم حکم قلمدن انجنور

اولسه قهرکله تقیید لطفیه راحسانیدر
بارداکر انجنسه ده لطف کرمدن انجنور

قامت سروندنه انسکم سرافراز ایلدی
نولدی اول نازک نهاله شمدی تعدن انجنور

کورارم یا شینی صوفی استرزم قیلدغم
کوردم برلوید حرعالمدا بمدن انجنور

استغنا بر زمان الوده قیلدی خون اتکک
باکه دلبر باقیا داخی اودمدن انجنور

غزل فارضی

الله سوابله مجان برده لی آوران کلور
لشکر غم جوانبه لرزله پهلوان کلور

سبک طرقغی برفغان بیلور جهان
غلد واران جنابه حرم وشاطان کلور

آنی ده بوبله اکدران ساغر زرنکاریدر
بوخسه بوکونه جمکبی جوق نه کامران کلور

جامدن ایجکله استران بندحی توبه صوفیا
نیلین اوسنه طوتر ساقی دلستان کلور

غافل ایکن بوروزکار بزم صفادن ال مراد
مجلس عیشی تلخ ایدر قاضیاز مان کلور

فایضی غزل

شرر دل فلکه چقمدی بر شب یوقدر
بلا اوبکمکه اغیارده کوکب یوقدر

چشمهٔ آب حیاته کمی ایر بوردی بوده‌ر
کوکل اول ذکری قودی باده او مشرب یوقدر

کندی کندی ایله سویلنسه عجب مجنون
سوزنی اکلر آنک چونکه مخاطب یوقدر

خاری الدن قومه وصل استرسک ای بلبل
شمدی شاه کله براویله فقرا یوقدر

جرعه سن قورتره بیلسون نکه آنک فایضیا
بونده ارباب دله جام لبالب یوقدر

مفرد

استشتی ای اشته کباب اشته شراب
نیلیم اه بیم ساقی او دوارنم یوق

غزل فایضی

بر طرفدن بخت طورمز دایما یوز دوندرر
بر طرفدن راست کلسم دلربا یوز دوندرر

دوار کرداب جفا در چرخ کردون دون دون
بونده ای دل آشنادن آشنا یوز دوندرر

صورتا یاری کورب الدنمه کردونک صقین
بر قرار اولمز بو چرخ بیوفا یوز دوندرر

وارسه کلزاره پیام قندکش باد صبح
بر کل صد برکی باغک دلبرا یوز دوندرر

ترکتازه عشق و نازکدن ایرکله غبار
صنمه سندن فایضی مبتلا یوز دوندرر

غزل فایضی

غیر یاره کرچه که اغیار کوزندن صاقنور
سنی بو عاشق دیدار کوزندن صاقنور

کوزنی بوکمسه اول دردله هر شب بر بر
چون حیا ایلک دل بیدار کوزندن صاقنور

نالهٔ عاشق گریان قیه مز تعهد ده
ای اله شوخ ستمکار کوزندن صاقنور

اوستنه پرده چکر نوله اه مهر جهان
سنی بو چشم رمددار کوزندن صاقنور

بوزیلور رشکله کلشنده قوبر سک نرکس
فایضی دخی سنی کلزار کوزندن صاقنور

غزل فایضی

کیدر منش الدن اول صنمکله غصه ارغملر
تنی ای جام جم اول شوخلر اول اسکی عاللر

دحی بن شمدی بلدم روزکارک نیدیکن ای دل
بلنمز نشئهٔ صفای وصل یار ایله کچن دملر

مبارک اولسون ای شوخ جهانم رنکینز یوقدر
بکیدن انتشار ایتبلر تازه محمدلر

کمردن مهره‌لر بریدر مهر جهان آرا
کلک اوراق سرخن ژاله بر برکجه کلر

تهی اولماده هرکز بادهٔ رنکین عقادن
رواد زفایضی رشکله ایسه جام طبقله جملر

١٤٥

غزل وهبی افندی

عاشق سکنی طورمز غمزهٔ جانان اغلدر
بویله قالورسه اوکافر چوق سلیمان اغلدر

میل ایدر شیرین لبیدن آه وافغانن آلور
طفل جانی احل لبی شیرین بر آن اغلدر

شربته حالت وار صدای باصفا سنده انک
نغمه اتیسه ادی بار خوش الحان اغلدر

ناوک دلدوز غمزه دلبرن برخون ایدر
اول جراحی غمزه‌لر عاشقلره قان اغلدر

وهبیا شاد اولمه وصل یاره کیم عاشقلری
ذوق وصلت کولدرسه درد هجران اغلدر

غزل وهبی

جهان ابجره بت دیره طپنلر کرچه کافردر
سنی اماکورنده طپنمق سکنره برابردر

تن زرد وتنزارنده سرنکلم قطره سی جانا
دیرلمش رشته بارکه کویادروکوهردر

طوررکن اول سهی بالاکوکه جنبش ویرر طوبی
فلک الچغلره مایل زمانه سفله پروردر

شب تاریک درلخت صفاروز دلفروزی
فروغ ساغر صهبا شعاع شمع خاوردر

کوکل برکلستانک بلبلیدر شمدی ای وهبی
نهالی ساعد ساقی کل خندانی ساغردر

غزل وهبی

حالت وصلت دلبر نعیم ابرار اولور
آدمک عقلی کیدر ذوق وصفادن بر اولور

تارموی سیمی الدره مسلسل ایدر
دل سوداز دهٔ یکی کورسه پیمان ازدر اولور

اینجه شمشیر دلی سنک جفا الیه شکست
صقین ای دوست که هر پاره سی برخنجر اولور

عاشقک الزایسک نقد سموم آهنی
میوهٔ باغ جمالک دخی نازکتر اولور

دفع ایدرلر او نوروب بر یره پیچ ان الملک
می اولور ساغر اولور وهبی غم پرور اولور

غزل یحیی

زلف پرچینک عنبرین دیمکیم آب اولور
یارنه بحره کیم دوشسه بر قطره‌سی کرداب اولور

کوزیموحون اجتجه طورمز کلسه دلبر خانه یه
بخت بیدار اولمه حولت خیال خواب اولور

پاره اجسه سینه ده دلبر کلورجانه فرح
عاشق بیچاره پیراول پاره فتح باب اولور

اتسک عاشقدن حذر قیل ای جوان تندخو
کیم نیجه معموره‌لر ویران ایدر سیلاب اولور

بردله یحیی دوقنسه پرتو فیض خدا
ذره ناچیز ایکن خورشید عالمتاب اولور

غزل مذاقی

التدع غی اول زخم بلا حنا اثری کور
کل عارضی ایبلکله نکته سنی التغری کور

بو لذت کفتار شکر بارینه بارک
هنکام تکلمله اولان شیوه لری کور

اعلان نظرلر دهن البته تماشا
درج کهر خنده لولوی تری کور

مرغ دل نالان نیجه صید اولمیوب اندن
اول جشم نکار افکن شاهین نظری کور

یانمش کبی اول شمع ضیا بخشه مذاقی
سوزدل پروانه بی بال و پری کور

غزل مذاقی

کلوب اقدام لر صف صف اولوب عرض نیاز ایلر
او شوخ نازنین الدر نیاز ایندکجه ناز ایلر

صفتین محرم ایندکه غمزه غماز دلداری
او بر سر مست بی پرواد آخر کشف راز ایلر

دل آهن نهاد دلبره تأثیر ایدر لابد
فجان عاشق دروندن دلدن آه جانکداز ایلر

دوشنلر راه عشقه شوق فکر وصل یار ایله
نه ریزندن حذر نه ترک سردن احتراز ایلر

بلای هجر و سودای سر زلفکله سطانم
مذاقی داغی جوق اندیشه دور و دراز ایلر

غزل مذاقی

بار سز عاشق عکینده مستی اولور
روح سز جسم تن فرسوده راحتی اولور

نه بلور نان و نمک حقی خوبان زمان
حاصلی شمدی نورلرده حقیقتی اولور

نه عجب بلسه قدر خط یاری اغیار
هر کسی واصل اکسیر حقیقتی اولور

بی بها اولسه مذاقی نوله بو نظم ترک
بو بله سلک درشهوارینه قیمتی اولور

غزل یحیا

کیسو لرک دل اللرنه تدبیر ایندیلر
ایکی بولکله عالمی تسخیر ایتدیلر

ساقی بزمکه الدیلر آخر ایاغنی
صوفی و شیخ صومعه ال بیر ایندیلر

بر بیری سبحه الدی اله بری جام می
کویاکه رند و زاهدی تکبیر ایتدیلر

اول ایکی زلف ایکی دولاب بی سبب دله
بر بیکنا هی بسته زنجیر ایتدیلر

جشمی آغردی اغلمدن قدی اولدی لام
یحیا یی تازه لرغمله پیر ایتدیلر

١٢٦

غزل جوری

چشمی قصد ایتسه دله غمزه‌سی حاضر بولنور
مژه‌لری هر زمان نشتر و فتنه‌ده او کافر بولنور

باغ دلده گل مقصود بولنمز بوقسه
لاله حسرت او گلزارده وافر بولنور

خانهٔ دل نقدر عشقله ویران اولسه
درد و غمدن ینه البته مسافر بولنور

اره‌سه حالکه خراباتی اگر ای صوفی
دیدهٔ جانکله ایچون کحل جواهر بولنور

نظم جوری به نوالا گوهر کمیاب دیسم
اویله بر نادره کوچک یوکه نادر بولنور

غزل جوری

الفت‌لرز صحبتمز روح فزادر
عشق و دل دلبر بزه یاران صفادر

پیمانه مزک بادهٔ اسرار عجب
اسرار مزک نشئه‌سی صهبای وفادر

پاکیزه روشی عارف آلودهٔ عشقز
بو طور پسندیده بزه داد خدادر

بز صحبت رازا ایلمز ز غفل فضولی
ارباب دله ثقلت نادان نه بلادر

جوری که ایدر نه فلکک لطفنه شبوه
یاران ستم پیشه به نازا ایتسه روادر

غزل جوری

مست ایدر اشیاری عشقک داستانی بویله‌در
عاشقک کیفیت راز نهانی بویله‌در

داغ امید و تمنادن نهدر سینه‌سی
مرد صاحب همت فقرک نشانی بویله‌در

زهره سکر خاره‌دل جوره وفا اول دایما
عالم فانی ده رسم زندگانی بویله‌در

تلخ اولور آخر خمارندن دماغ جان و دل
لذت صهبای ذوق دهر فانی بویله‌در

نکتهٔ اشعار جوری عقلی دنک ولال ایدر
آشنای راز عرفانک لسانی بویله‌در

غزل صبری

شوق هر برده بولنمز دل دلداده اولور
شجر اعی ارامه جویبار دریاده اولور

عشق طورسون قومجازی ایسه گوکلک
اب انگور حم ایچره طوررق باده اولور

گرچه کیم عقل کیدر وار ایچیق تکلیه
باله بر پاره کنشی قیدن آزاده اولور

چوق زماندر جقه‌لی خاطر ویرانمدن
شمدی دیوانه گوکل کوی دلارا ده اولور

نظم صبری نوله رنگ و تکلف بوغسه
بویله پاکیزه غزل آینه وش ساده اولور

١٤٧

غزل صبری

خالکی خیالی حب صفالی بتشدرر
وقتا کسلنه روح غذایی بتشدرر

دیبای نازدن برابکی کونه سیر ایدن
حیاط حسن اوصلنه قبایی بتشدرر

پاره اولدن نقدر قچمه جان ودل
اول غمزه لر خدنکی جفایی بتشدرر

بیر مغانی کوربوقدر باده کشلره
صهبای عیش روح فزایی بتشدرر

دل بام آسمانه دخی اولسه صبریا
زلف اکا کمند بلایی بتشدرر

مفرد

صوکی نقدر کلسون اول مرهم ترانسی زخم دل
تقدجان وبر رسم کرک آیینه رخسارینه

غزل بجیا

یشه مردم چشم عذاره پاره بغر
کوزم او پنجره در صحن لاله زاره بغر

نسیم لطفکه در انتظاری فلکک دلک
جوق اولدی ساحل تختنه روزکاره بغر

زمان کلور ینه زرین قدح آلور الله
جمله نرکس شهلا ایمان بهاره بغر

سنی کلور اشیدوب باغه یاسمن جانا
جقوب اوشوقله دیواره رهکذاره بغر

نه اعتبار بوا وضاعه مرد اولان بجیا
نه دولته نظر ایلر نه اعتباره بغر

مفرد

غزل صبری

نه بزلک شمعیسن پروانه بیگانه فلک کمدر
نه بو جکه ماه سن پرتو پرست طلعتک کمدر

نکلله لب بلب زانو بزانو شی صفالرده
سبو وش بخششک جام وش بخصبتک کمدر

شکار شحنهٔ نه بحرانک اولدم بن بله شمدی
عجب آسوده سرمست غرور وصلتک کمدر

اولورکن جانه رسم داغ محنت صوندیک ساغر
سنک ای جرخ دون مفتون جام عشرتک کمدر

نقاب بلبک اهل شوقدن کیم طوندی صبرینک
عجب شمدی ترنم ریز بزم مدحتک کمدر

غزل صبری

غمزه لرین که عاشقک تاب وتوانن الدیلر
نیله دیلر سه ایتدیلر بکره جانن الدیلر

جان ودله اوطره لر ویردی رخصت نیاز
شاهد حسنک ینه بر بری یانن الدیلر

رخش کران رکابینه نازدن ایله مزخرام
شکل کران عشق انک صنعه عنانن الدیلر

حالنی هیچ صورمکز رند شراب آورک
راه نشاطن اوردیلر رطل کرانن الدیلر

غمزه لرک تمام ایدوب صبری زاری عاقبت
خانهٔ صبرن آجدیلر نقد روانن الدیلر

غزل صبری

نیاز نامهٔ دل پارهٔ بی زبان اوقنور
اوقنسه کرالهٔ کعبه ده نهان اوقنور

صدای نالهٔ دکل غرفه‌گاه غمدر بو
سفینهٔ دل سرکشته ده اذان اوقنور

یازلسه بر بره احوال عالم عشقم
نشان صفحهٔ تقویم بر زمان اوقنور

کیدر کتاب ریایی بو دمده ای واعظ
دوکنسه نسخهٔ جم نظم دلستان اوقنور

بزمده صلوه بیون ویردی چرخ ای صبری
صدای شیشه دکل نامهٔ امان اوقنور

غزل جیعی افندی

چکدیکم دردی نه همخانه نه همراه بیلور
عاشقم حال دل زاری الله بیلور

داد او ظالمدن اگر بویله قالورسه نازی
نه فغان شب و نه آه سحرگاه بیلور

سو بیلمز نکه شوخی عجب مشغلی
نه زبان دل و نه شیوهٔ دلخواه بیلور

غمزه سی آتشی سوزانه کیرر برجادو
نه دل شعله فشان نه علواه بیلور

بویله دلبر نه بلادر باشکه ای نعلی
هر نکاهی قضا آفت جانکاه بیلور

حافظ احمد پاشا بغداددن سلطان مراده ارسالی

الدی اطرافمی عدو امداده عسکر یوقمیدر
دین یولنده باش ویرر مردانه برار یوقمیدر

حصمر بدکیش او نیادو بن رحم ارح شهنشاه ایل
جنکده بر باش اوینادر فرزانه سرور یوقمیدر

بر عجب کردابه دوشدک چارهٔ ستر عالدن بدر
آشنالر زمره سنده بر شناور یوقمیدر

جنکده همباز اولوب باش ویروب باش الملک
عرصهٔ عالمده بر مرد بهادر یوقمیدر

آتش سوزان اعدایه برلده کیرمکه
دیرایکنده امتحان اولمش سمندر یوقمیدر

دفع بیداده نکاهدن غرض نه بلمزی
درد مظلومان سوال اولمزمی محشر یوقمیدر

درکه عالمداره نامه مرا ایصاله
باد صرصر کبی حافظ بر کبوتر یوقمیدر

سلطان مرادین احمد پاشایه جوابیدر

حافظا بغداده امداد ایتمک اریوقمیدر
بزدن استمداد ایدرسین سنده عسکر یوقمیدر

دشمنی مات ایتمک فرزانه یم دیردک ازل
حصمه قرشو شمدی آت اوینانمغه اریوقمیدر

کرچه لاف اوررتقله بو قدر ساکه بهمایورز
لیک سندن داد ایله بر داد کستر یوقمیدر

دعوی مردی ایدرکن بو مخنثلک ندن
حوف ایدر باری ینکله بر دلاور یوقمیدر

رافضیلر الدی بغدادی تکاهل ایلدک
ساکه حصم اولمزمی حضرت روز محشر یوقمیدر

بو حنفه شهرینی الحالکله ویرانه ایلدک
سنده ایا غیرت دین حمیه یوقمیدر

شمدی حالی می قیاس ایلر عدولر عالمی
اول مرادی پادشاه هفت کشور یوقمیدر

خسرو وشیرین شیخی بیك صاحب

جانه کچدی زخم غمزك رحمتك یوقمیدر
بنده اولدیسه تولا لطفه مروت یوقمیدر

خانهٔ عشقکده خسته دل دوایه منتظر
بنده بردوا قبلاغه نوبت یوقمیدر

ای حبیبم بندهٔ زلفکدر خلاص ارکجال
دل اسیر بند زلفکدر خلاص ارکجال
عبد دیرینه کتابت یا سعادت یوقمیدر

قامتم خم قیلدی درد فرقتک اولدم بی مجال
قاکوزن رفع ایلسك لطفه لیاقت یوقمیدر

شوقدر آه ایتدی شیخی صبح دك ای ماه رو
ایتمدك رحم ایلدی یاسنك شفقت یوقمیدر

غزل فضولی

پریشان خلق عالم آه و افغان ایتدیکیمدندر
پریشان اولدیغم خلقی پریشان ایتدیکیمدندر

تن زارمده درد عشق کون کوندن فزون اولمغی
بتن بی درد تدبیر ایله درمان ایتدیکیمدندر

وله

تورمی کیم بنی یوق قانیده وکرد کلدیکیم
دمادم آرزوی لعل جانان ایتدیکیمدندر

دکل بیهوده کریانیمه فلکدن باشمه طاشلر
نیاسن تیشهٔ آهله برباد ایتدیکیمدندر

فضولی اختلاط مردم عالمدن اکر ایتمم
اری وشر عیاندن مونس جان ایتدیکیمدندر

علمی بیك

بند درت ایلی ایچون ماه محرم کلدی
اغلیوب چاك کریبان ایلمك دم کلدی

وله

ندیم بزم اخص الخص ایدی ایام حاتمده
کرم دیدکلری بیکسی عجب شمدی نه عالمده

کرم برمرغ دستاموز ایدی ایام حاتمده
اوجوب شمدی وراء قاف کتدی بوق بو عالمده

غزل راضی

بو عالمده روزه عجب کلستان اولور
برکون بهار اولورسه ایکی کون خزان اولور

مستانه غنچه بن جفرر اولدی اولدی غمزه لر
برکون اغندی مجلس عشقکده قان اولور

هر باشی آغرن دارر اول حالکه یوز سورر
درکاه میکده اولو استان اولور

بن بر اولمی قبیله کیم سرده داغمك
هر بری مرغ محنته بر اشیان اولور

بقما دی قتلو یاشمه دلبر ریا ضیا
بو دملری ارر بولنمز بر زمان اولور

غزل فضولی

صبادن کل بوزنده سنبل پرپیچ و تاب اوینار
صفا سن برآچوب کلشنده بر نسیم غرابه اوینار

حباب عارضنك جولان ایدر بوچشم پرنمده
نه کیم مه وجلمنشه صوءه عکس آفتاب اوینار

رخنك کورسم اولور سوز درونمدن ترلر ظاهر
بهار ایامی صحرا برق رخشنده سحاب اوینار

ایراق اولسون بیمان کوزدن نه خوش ساعت
که عشاقیله معشوقه ایلیوب نازو عتاب اوینار

ریای زاهد خشکه سماعندن نه اولور حاصل
خوش اول کیم رند میخواره ایچوب جام شراب اوینار

فضولی رشکدن دتردل پر خونی عشاقك
بنا کوشنده یارك هر قچنکم در ناب اوینار

غزل

جگر سی شرحه شرحه لر نیجه لک تن عریانه انجنمز
اجره سی پاره لر شمشیر غمزه کی جانه انجنمز

یقارسه آتش هجرک دیاری جانی بی پایم
یقارسه سینه جورک دل ویرانه انجنمز

شراب لعل نابیدن کوزلر جرعه ای ساقی
اکر اولمزسه واصل چشمه حیوانه انجنمز

اوکم عاقللر انجنمز قسمتنه تقدیره استغنا
انجر بیک جام قهری ساقی دورانه انجنمز

خلیلی بر کز اولمز طعنه اعدادن تازه ده
بو ظاهر درکه دانا دایم نادانه انجنمز

غزل رابع
مخمس عشقی

کسمز اینجکله مدام نالان دلان اوستنه
ابلرز یعقوب وش کریان کریان اوستنه
خاطرم اینجکلار ویران و ویران اوستنه
سوزمه جشمکله کلمسون مژکان اوستنه
اورمه زخمین سینه پیکان پیکان اوستنه

فتح ایتمکله غمی بجر کلمه اولدم بیچغور
بوبله فرقتله کوکلدا نیجه دم سالاروشبور
صورتا شفقت زده بوبیله سینه وجبی نور
دله غم وار شدیلک صبر ایله کلمه ای سرور
کلمز بر خانه یه کلمان کلمان اوستنه

حالعمر با ورا اولمیدی ابر شیدم جولنه
سرکذشتی شرح ایدردم روز و شب او لحوب لیونه
بوز سوردوکن کاچه بر حاکپای عزت
باردن لاعبور ایکن دو شدکدیار غربت

دهری کوسترد یکی ینه هجران هجران اوستنه

قاشم جوکانه دوندی ای بوزی باغ سیوج
بر وبال اجدی تنمی اوجغه بوز طوتدی اوج
واصل تقصود اولوری ویر سه حق عمر نوح
دیزه الماسی اکر ییر آجدیغی زخمه اوشنوح
عمری وار اولسون نابیدن احسان احسان اوستنه

عشقنا پیکمه ربابنه دیمکلر حقفد
فارغ آزاده ویر نوشدن دیمکلر حقفد
ترک ایدر آخر سنی سونمز دیمکلر حقفد
نامه سی انجمز یتم کوزل سونمز دیمکلر حقفد
ابلمشلر راسنه بهتان بهتان اوستنه

غزل میلی

نمه جفا او لازن دل فرقت جانانه انجنمز
وصال الاوریرز ایسه کشت دورانه انجنمز

سرکو یکله طل کوکنه سیدر یربولورسه دل
سورر سکه سن رقیبی داخی یتم یابانه انجنمز

سرکوبل اکسک ایتمه دایما دشنام لکی جانا
بیلورسن عاشق زارکه بو احسانه انجنمز

جفا نا او کلرندن عظیر ابلر بو دل مجروح
ندکلو خنجر آزار اورر سه جانه انجنمز

جهانک منصب و جاهندن ال جکدی بوکون میلی
ندکلو التفات اولورسه نادانه انجنمز

خان

غزل بی بدل سلطان مراد

دمادم بر چچکدن آتلور سه جانانه انجمنز
بکا دوغرو کلن قربانه انجمنز

قشی بایم بند ایتدی دلی کوکلم
صالوب جاه زنخدانوکه دیوانه انجمنز

بحر در برقنا نشر بدر اول
عجبی تاب نار هجروکه طاقت کتورلزسه

کیدورسه کر سکندر آتشی سوزانه انجمنز
قید زلف ابله سم روز و شبا کستاله وفریاد

کل اوزره ایدوکی زلفی عجم افغانه انجمنز
سنی طنبلراسه کویئه واردقجه انجمنه

مرادی کم قدم زاید بطه مردانه انجمنز

غزل فضولی

نیجه بلاردر که کوی ملامت بکلرز
لشکر سلطان عشق عزتز ولایت بکلرز

ساکن خاک در میخانه بوز شام وسحر
ارتفاع قدر ایچون باب سعادت بکلرز

جیفهٔ دنیا دکل کرکسی کبی مطلوبمز
بربلوك عنقالرز قاف قناعت بکلرز

خواب اکورمز چشمز اندیشهٔ اغیاردن
پاسبانز کنج اسرار محبت بکلرز

باندیلر فرهاد و مجنون است جام عشق اولوب
ای فضولی بز اولو یاندقجه صحبت بکلرز

غزل فضولی

تشنهٔ جام وصالك آب حیوان استمز
مایل ملك جمالك مور سلیمان استمز

اهل نیل بهشت افتادهٔ خاك درك
ساکن کنج غمك سیر گلستان استمز

عاشق ایسهك رند رسوا الغدن اکراه ایتمه کیم
عشق سرین آشکار دور پنهان استمز

عشقدن دم اورمسون عاشق یغزکوکلم دیو
هیچ سلطانم دل ملکنی ویران استمز

ای فضولی متصل دوران ایله اغدر بکا
غالبا ارباب استعدادی دوران استمز

غزل یحیی

عشق ابلا ابله بر آتشین سوزان ابدی قیس
بلمیوب وبردی کوزلرینه عریانیدی قیس

جمع ایدوب بر بیچ جانا کلمه برفاج مرفی
حاصلی تنظر تقدم امهان ایدی قیس

نه آیچون باشنه اوشدر شیدی فرغانی
بونجه غوغا ندیدی طوتکه سلیمان ایدی قیس

روح واردی حرکات وسکناتنده انك
ظاهرا کرچه که برصورت بی جان ایدی قیس

پابرهنه حرکات ایتسه عجبمی یحیا
دایما چون حرم عشقده پویان ایدی قیس

غزل علوی

ای کوکل غیره میل ایلمه جانان براولور
برینك عشقی دردنكك بتر جان براولور

حسن یوسفی کوروب بالدانمه زنخی سادهاره
حسن یوسفی چوق اولور یوسف کنعان براولور

داغ مهری تبر اول لاله رخك سینمك
آسمانه نظرایته بدر درخشان براولور

بولدم بر لب لعلك کبی رنکین یاقوت
مهر یوز بیك بولنور لکن سلیمان براولور

علو با شعر که بکزر فنی برنظم لطف
چشمه‌نك غایتی یوق چشمهٔ حیوان براولور

غزل مذاقی

جانانه عجب بوبله بو غمخواری اونتدك
واربسه مکر ایتدککك اقراری اونتدك

ابابو بیدر قائده اهل محبت
کم بویکه زماندر بو هواداری اونتدك

اول الوبن عقل ودل وصبر وقرارین
صکره یه نجون عاشق ناچاری اونتدك

هر شام وسحر یاد ایدرم بن سنی اما
سن بنجلین عبد ثناکاری اونتدك

بربنده اکنده دربنك ایکن اول
حیفا که مذاقی دلفکاری اونتدك

غزل جوری

جان الوب ایمش غمزه سنك کارنی بیلدك
یارك دل عشاقله بازارنی بیلدك

سرمایهٔ کام اولمز ایمش عاشق زاره
بزنقد سرشکله بله نقدارنی بیلدك

بر نسخه ایمش چشمهٔ افسون جفادن
خط رخنك نکتهٔ اسرارنی بیلدك

دهبسته ایدی حیرتله غنچه کبی دل
بوسهٔ دهن یار ایمش افکارنی بیلدك

وصف ایلدی صهبای لب دلبری جوری
ذوق اثر نشوهٔ کفتارنی بیلدك

غزل نعلی

سینه‌ی دلدی سنوکك اوغلزناجانه دکك
سوبله ابرولی کماندارکه دوقسون جکرك

تیرآهیم بنه بردمده ابرشدی فلکه
شهپر بال ملکدندر آکا صالکه بلك

عاشق اولدرکه رقیبی اوله اعلا ادنا
سودکن یعنی سوه برده بشرکوکده ملك

بریجك اهل دل وطبعده کون کوسترسم
بوقدر عکسنه دور ایلمه چرخ فلك

قدرم اکلر قتی آزر اولسه نولاوی نعلی
جوق باقر در غزلی بوبلیه بانیره دیلك

غزل نفعی

اوسنه جان ورده زخم ایبوب داد ایندوكن كورسك
برایکی زار و ناشادی فلکك شاد ایندوكن كورسك

كوكل بلموره سن جورنله ویران ایندیکی اول ظالم
كلوب الطافنه بركون بنه آباد ایندوكن كورسك

قول ایندی عالمی رفتارینه اول سرو آزادم
نه وار بر بلسه سن لطفندن آزاد ایندوكن كورسك

تحمل بیلك خانمانی باده و برتشی برفلکدر بو
اتی آنیله برعاشقك برباد ایندوكن كورسك

نه مضمونلر نه وادیلر بولور سیر ایلسك نفعی
بنه برطرز خاص و تازه ایجاد ایندوكن كورسك

غزل نقای

مرحبا ای مه بی ابر سواد شامك
غمزه‌لرك شرقی مملکت اسلامك

صبح دولتدر اول رخ شام سعادتدر او زلف
كوزلك مردمی خال و خط عنبر فامك

نه قدر وار ایسه عالمده اوكلر پاره
غالبا زخمیدر اول غنچه خون آشامك

عالمك بلبلی گنج فراوانی بن
وصلی ال ویرمیجك سنن بنم اندامك

ای نعالی بنه شعرك ایله بین الشعرا
عالمه ولوله لر صالسه گركدر نامك

غزل فضولی

ای فراق لب جانان جگرم خون ایتدك
چهره زردمی اشك ایله دگرگون ایتدك

جگرم قانی گوز یاشینه دوكدك ای دل
دره وادی‌ی اندن بر قلزم جیحون ایتدك

ای كوكول دیدك عقله زنهار زاهد
بو میدر عقل كه بزی كلی كلكون ایتدك

عهد قیلدك كه وفا قیلمیه‌سن عاشقدن
عاشقی وعده احسانله ممنون ایتدك

ای فضولی انیدوب بسم رسناك اعلیه‌لی
اهل عشقه بو فغان ایله قانون ایتدك

غزل فضولی

قیلدی زلفك وش پریشان حالمی حالك سنك
بركون ای بیدرد صورمزسن نه در حالك سنك

كندی باشكدن كوكل اول سرو قدك سایه‌سی
اغله‌كم ادباره تبدیل اولدی اقبالك سنك

غرق خوناب جگر قیلمشسن گوزدم مردم اولین
آرزوی حال تسکین و رخ آلك سنك

دانكاه عشقدن طوت بركناره ای مرغ دل
ضعفدن بال سنك ملامتدن برو بالك سنك

سایه وش چوقدن فضولی حاك كوینده یاتور
بو امید ایله كه بركون اوله پامالك سنك

١٢٤

دیوان راغب غزلیات

نه قدر اولسه ادب پرور کنش ناز بکا
شوخیء انسلم اولور اهله غماز بکا

شوق رخسارکله ایلر ناله لالایسم پرسوز
شوق رخسارکله ایله هم آواز بکا

اولمز بلبل شوریده نوشی انیسم کی
هاتف ایدر ریکی یاد ایله کلور آواز بکا

بام آنه هم افلاک کلور آز بکا
صاحب نقشی ورسم که بو عنکبوتك

غالب اولمز نقد اوله اولسه غلباز بکا
آرزو ایلرایدم شیوهٔ سنی تحصیله

ابتدی تعلیم تغافل نکته ناز بکا
ابتدی تعلیم تغافل نکته ایکن عالم آب

خوشیو الف ایله شرح ته همراز بکا
بولدم صفوتی هو شیدی صانع ایتدم

بن اولدم ایله راغب ایشمی بکا
امثال البسون چرخ جب انداز بکا

ولہ

عجب پاکیزه طینت برصفادر شرب بنا
مکر روحی بخشیده اوقلنش قالب بنا

فروغ تاب خورشید جم صهبادن الدی
اولور هم طالع بدر درخشان کوکب بنا

شکست ایلر ایدی صفرای زهد زاهد خنکی
دونیدی دست ساقیده ترنج غبغب بنا

وکلدر نقض بخشی بالغ وضع سکر دی
بکا بوسی ایاغ لبیله هم مشرب لب بنا

کبی هم ساعد بلور ساقی کبی مستانه
صفا و شوقله بجمله در روز و شب بنا

حباب لی دکل بتخانه درکرکی الفندن
لب جانه رست البسخ کویا لب بنا

افاضه ایلدکجه کندیده برفیض اولور راغب
وکلدر ساغره بوسی فرودن طلب بنا

ولہ

خروشی داغله سینم بهاردر کویا
فلك بو کوبیده داغلادر در کویا

غرور دولت ابنای دهر ایدر اشعار
که کردشی فلکك برقرار در کویا

حقیقت اهلنه جیبان دکل لباسی ریا
یاقسند جراسی دخی لسنغار در کویا

نذر بو طوطی طعمه آتشین گفتار
اول آتشك دخی آینه دار در کویا

کمند نازایله عشاقك ایلمك پامال
اوشهسوار ایله بر افتخار در کویا

سوار رو عرق شرم ایله اولور شسته
لسان حال عیا اعتذار در کویا

هزار دکله الدم دیمش اوکل رخسار
دل شکسته راغب شکار در کویا

ولہ

الندن جلد بکیم ساقی دهرك نیش سکندر هب
بنم نوشن ایلدیکیم صهبا ایچون زهراب غمدر هب

سوار لشکر سودا سرینه دور دل جفری
کدایان سرکوی محبت حشمدر هب

نه کنفیله سر نار محبت اولدیغم بلیم
بکا اسباب نشادن نصیب و بهره غمدر هب

کهی ناز و تغافل گاه بار دور هجرانك
بنم چکدکلرم ای بیوفا سندن ستمدر هب

سن ایتدکجه توجه اولدیلر اغیار وکرمدر هب
وارکدن دور ایدن شاهم بنی لطف وکرمدر هب

کمالندن دکلدر داغ بر دل کمسیه
مدار حقد و کین غوغای دینار و درمدر هب

بنی همشعلهٔ اواز بلبل ایلدی راغب
سکوت جالکدار ناز ایله اولنغی قدر هب

ولہ

[illegible]

ولہ

[illegible]

[illegible]

ولہ

[illegible]

ولہ

[illegible]

ولہ

[illegible]

۱۸۱

قطعه‌لری شاکر

ارالم دلبرم ایلدی یغما شه بیداد
تا تیشهٔ عشقین ایلدی اول آفت فرهاد
بکده وارلو نقصو ایله بر بوینی تصویر
شاکر او بتک ایلیه مز مانی و بهزاد

قطعه

خنجر جور کلمه جانا اولدی سینم شرخه دار
مرهم وصلیله بتار ایله شوخ دلفکار
دار یاقتی طورینی اوکرتمش آنا شاکر
ایتمش طرز وفا تعلیم او ماه گلعذار

قطعه

مجلسده تیغ بدست کلدی او آشوب زمان
قتل عام ایتمه بیدار بلسم عجب قصدی امان
تیغ جوریله تحمل ایله مز کیش عاشق
بر طرفدن دخی شاکر دوکه تیغی نیچه قان

قطعه

گوز نوری دوکوب ایله اشک زرکار سراق
بو قدر اوبری جهره ده نج ذره جدا نفاق
عرفانده دوشمز شک ای دل که ایدر سبق
شاکر کبی ابرام او جفا شرینه الحاق

قطعه

دل نشئه ایدی وارده زلف مولسجون
قطع ایلدی امید یکی او ملسجون
شاکر کبی دربند اوله زلف دوتایه
غم جکمه صقین حاصلی قورتلیجون

قطعه

ای دل سکا بر شوخ وفا پیشه کرکدر
بر الله نواله برالی شیشه کرکدر
شاکر بتون اغیاره کرک سینه لری بیج
تیغ ستم یار ایله بر ریشه کرکدر

قطعه

نه بنی قالدی تحمل نه دلده صبره مجال
او شاه حسن ایسه عرضحال امر محال
میان برکره نهال اولدی رشکله ایدوب کلمر
کیجه شاکر او وحشی یکیتله جامه آل

قطعه

صنمک بنی بر شوخ پیشه بنده
شبنم کبی بر برکل رخساره کیتمک
بن عاشق افتاده یم اما کدجابیم
اول رتبه ده در ناز ایله رام سرو چمنک

قطعه

کوکل که عشق و محبت بکانیدر بیدار
هزار جانیله کالای وصله مشتریدر
قضای سینه آه شررخیز هجران
بیان قصهٔ شمشیر خنجر بیدر

قطعه

کوکل ایکلمی اول شاه جهانه عرضحال ایتمک
او شیرین خنده دن آلمنلر کبی سئوال ایتمک
سوزک راستی بودر ای شاکر آشفته و نالان
نه قدر کدر او ماهه طلعت عرض کمال ایتمک

قطعه

نشئه ولدار ایله سنبلا وار بر خوش سرور
ایلمش بو کیجه ماه نو کبی تنها ظهور
دانه جین اولمق دیلرسن مزرع رخساردن
شاکر اسا ایله بازار تحملدن مرور

قطعه

طفل عشقی بسلدم کهوارهٔ سینمده بن
یاقدی سر تا پا قالدی آتشی ایجره تن
قیس صحرای جنون عزا ایلیم دعوا ایته
وار طرق عشق ایجنده شاکر ایکی دوران

١٤٧

قطعه
اوماه برج ابد اولنت قتله بن قتنه
نهال باغ استغنا به وصلت قتله بن قتنه
وارور بحراب ابرو سنه آزتر قافتی شاکر
رخ آل لطافت بخشه رغبت قتله بن قتنه

قطعه
عشق رخلك اولدی بن سینه‌مه تابان
جرمیم نگاه ایله امان ای مه تابان
شاکر کبی افکنده سکا هیچ بولنوری
بزم کرمه ایله آنی لطفیله شابان

قطعه
سرو قامت دلبر طناز ایمش سنی بلدم
عاشق افتاده نه وسا ازا ایمش سنی بلدم
عاشق افتاده وصلتی جوقدن بلوری
شاکرا اسا ابدا ابدم وصلتی جوقدن بلوری
سن سه زیرا افکنده شهرازا ایمش سنی
بلدم

قطعه
صور مدرون عاشقی پاره‌سی آشکاره‌در
آه و نغده قیلا میلی کل غداره‌در
دشت لجنبلك کوکل حاصلی یوق نهایتی
سرایت اوروحشی شاکرك قصدی نکاره‌در

قطعه
نزدنالای آفت جانم سنی سوده کلوکلم
بیم آشوب دوراننم سنی سوده کلوکلم
ازلی شاکر زارك دلی بر داغ اولدی
کرم ایت غنچه دهانم سنی سوده کلوکلم

قطعه
قال خندنه طناز اولور سه بوید اولور
نکاه عشقه ده طناز اولورسه بویله اولور
بولنه جانی فدا ایمش آنك شاکر
جهاننه عشقیله سرباز اولور سه بویله
اولور

قطعه
زلف شبرنكك کوروب اولدم بمان دیوانه‌سی
عقلك هر تار مشکینك بمان دیوانه‌سی
قیلدی وار زنجیر جمله عقلان عالمی
اولسیدن اولدی شاکر جوق زمان دیوانه‌سی

قطعه
داغ الم عشقم آماده نهاندر
اربابنه آماله کونش کبی عیاندر
آه دل پر سوز و شرر دیمی ندندر
دل زیر سحاب غم بد رحیلی زماندر

قطعه
اشته بر ماه ایله اولا شوخ بکر کرشمنس
جوقدن او کمان ابرویه بلدکله کرشمنس
برانك دکر کورد یکی دم اکلدی شاکر
یاد ال دوقنوب کل رخنه بنجه ابرکرشمنس

قطعه
ا ایله طوطشدر دل خوابیده او یانسون
فهم ایلسون آثار غمی ده اووده یانسون
کیم وار ایسه میدان اوقوتیر غمزه قارشو
کرسون یدی سینه سین اماله طیانسون

قطعه
آنلمه نبروش در صحن عقابه بیلور بلز
طوطلمه قوس ابروی نمایه بیلور بلز
نمکك باشی اولدن واز کلمزاول شاه ملاحتدن
کرشمه کو نشنه فرقتله غوغایه بیلور بلز

قطعه
کل رخساری آجلسون سیرایت ورد رعنایی
قیامتدر قوپاردی کورسه اراول قد بالایی
طغلدر بلمز آیین وفایی عاشقه شاکر
تماشا ایله بدر اولد قدن ای دل ماه سیمایی

رباعی
نفعی افندی
یارب دلمی سرو وجودتدن صقله
اندیشهٔ تزویر و ریادن صقله
بالعصیان ره ودادن صقله
حصن حرزاول دوراندن صقله

و له رباعی
یارب کرم ایت بنا که احسان ایله
دشوار اولان احوالمی آسان ایله
دنیا بو سنده ناقوته کمیدر اثر
استرسم اکر جنتی زندان ایله

و له
عجبمی قیلدی فرهاد بیو ایلک آثر بالاده
بریمی کوهده اولسه بریسی صحراده
ظهور ایلدی امواج اشکی عشاقک
کمیسی بسته والدی کمیسی بالاده

قطعه
کلبهٔ بیچاره اعجوبه جمیعا
بازکوند تشنه قرانبه دیانان
غصه جیدن بلاک غصه دن
رنکون موج یا قدی ارباب فلان

و له
نقد جان ودلن قوسه بولند
باز سبل ایمز اهل عرفانه
صار بلور کروننه اطالیم
لطفی ایلر بو بزی نادانه

رباعی
اعلا بلوردم طرز وفا بلدیکمی
بر زورسی سمت وفا بلدیکمی
بیلم رو زدی دریند کرم الله بلور
بن عاشق در بند جفا بلدیکمی
ممکن دکل انکار وفا بلدیکمی

و له
فریادم ایردی کوک کوکرهای سرو قدیتی
قوزرم بو دردر بوغم بکا الور مددیتی

و له
دود آهی کوک کره ایردی رعنا بانکه بولون
سر صفا ارده دخان اجلیق عالم کوک تونون

و له
اولسه تولاد دخانسز دیا احوال دلستان
شمع مجلس درا دکلر وشمعه اوبزی دخان

و له
دخان ایچوب اوترسه دیکار تیم ایا بلدر بو
ورکه بیچاره لر جان نقدنی ارکم دخان دلیو

و له
سوزی بو واعظلک محبوب سوره بادره توشی اتیه
ایکی عالمدن اکاه اولمینی نادانی کوش اتیه

و له
بندخان ایچدم دیو مجلسه شادان اولمیه
عشرت اولسوکی اوبیم فی الحال بوزلدن کمه

و له
کوزرم جانا ارمددن بعدین ضعی بی
صافلور ایکی کوزندن عاشق شیدا سی

و له
باردلی وار دردکم فلک آزرده خاطر ایلمز
بانکه سیمبرک ایتدکن کوک بانکو کافر ایلمز

و له
بانکه آلوب درقیبی ایلدک سیر چمن
بانکه قالور سه ای سرو سی سیر ایلدین

و له
عمک دیبلر دل جکر بلای فراق
[illegible]

و له
کوزن جمالنی مشتاق کورمین مشتاق
[illegible]

و له
بچ کلور بندر کیدر دیو صفا جکمه کیدر
عاقله حالی بو در بو بدیکور بویله کیدر

و له و له
سیاح بیغرار ایدوب عاقبت عمک
بیلدردی قاچ بوجاغ ایدوش باک عالمک

وله
دل اره عملا کیدوب قالمشیدی برجانم
اوده اتلک یولنه کندی بنم سلطانم
وله
بر باد فنا ایدی وجودن کل کلشن
بن قورتاریدم بلبل زارک نفسندن
وله
کوکلک بوداغی نکر کوی دلبر بلکسون
اننه بر یوقی ساله عاشق جانده بر بلکسون
وله
اولمزز جام صفاده دردنی برورون
برایچم صویی دریغ ایلدی اسکندردن
وله
قوای ناصح جفالی بودل تخز وننه غم ویره
بکا دردم یتر بر بارکه دن سن الم ویره
وله
جان نثار غمه بسته دل جورانشکسته
عشقه کباده اولدی بزده شکسته بسته
وله

فرد
ویره کیسوی دلاویزینه دل جانانک
کوزکوره اغزنه اتلمه براز دردناکی
فرد
تقدیر خدا قوت بازو ایله دوتمز
بر شی که خدا ویرمیه اوبر وجهله بولنمز
فرد
نره دن بر تماشی بحراب اولهکون کبی عیان
دوش اول بانه کوردم قبله کاکبی اکمان
جمیع
جانانی دیداریله محروم ایتدک
هر جا بیغک عالمه معلوم ایتدک
باندردک ارتدک بنی بیلدم شمدی
بزم حرم حسرته موهوم ایتدک
فرد
شهانیغ غمک کسمک درشی بنا کی سدن
بنی غم اولدورور شمدن امیدی کسی
بندن

وله
دوشدی دیوانه دله بر شرر نار انکن
عشقه اخکری زنجیر جنون اخکر کن
وله
دل ظلمت ظلکله غمدن نجات بولدی
ایردی اولعل نابه آب حیات بولدی
وله
سیل دشت غمده دل غرق اولیغی باردیدی
حیف بوندن ایمش اول ادوروعشقلک کجیدی
وله
صونیوب عشقلکه کردی بنه میدانه
کشتکار غمه باشی اوردی دل دیوانه
وله
جاه بابلدر او حالیله زنکدانک سنک
عمری اندن اوکر نورکیسوی قتانک سنک
وله
باهمتک بواوله دستکه بونه جام فلکه
بو خسته ای ستاده اهل عالمی طوشلمی کرک
وله

حسبی
کوزدن براغوردک بناکر آب اولسم
بغزدک اکر دهر جهانتاب اولسم
آلمزدک الیه جام می ناب اولسم
یکیع عنبکه آلمزدک اکر خواب اولسم
وله
عاشق اولان سیه فرهاد له عهد رداولسون
دربین جان وسرکی بولکه نامرد اولسون
وله
ایدوب قطع تعلق ناب دلربادن
جکلدم جام عشرتدن کسلدم اشتالردن
وله
اوزفرادودرخی بادامیوه کل غمیه
ایرنه یه قالش بلادن زاهدا خوف الیمه
وله
اجلسون شرخه دل زخمند جانمز کلدی
سوزلسون مرهم می ساقیا جانانمز کلدی
وله

وله

جلسه نقش فریبدر بری او ذره عالم
فتنه جلاد کیدر غمزهٔ مشکل بلیهم

وله

نه دلبر بلکه ابلر کوردنلر اول چشم جلادی
اکلسه بینه امانا توان بر حسته دربر ادی

وله قطعه

دلدا بر آفت اولور اول قد و قامت کوره‌نی
قویسه بر برده انی او قوبرکی قیامت کورنی
باشلسون غمزه‌لرک غارت ایمانه یله
قورقی بر دلده دخی اسی و سلامت کورسن

وله

کسب ایدر دردو غملک دل چشم گریان خرجنور
جمع ایدر دریای عمان ابر باران خرجنور

وله وله وله

طوتدی کلشنلری بلبل خوشخوان منزل
باشلسون دوره قدح اولدی قرین محفل

وله وله وله
وله وله وله وله
وله وله

وله

چهره سنده کورینن ضعفا و خونینک دهان
عاشقلک قربان ایدرلر صبر ایتمش بر قطره قان

وله

بن ناتوانه ذره قدر یوق ترحمی
کافر زخم ایدر اکر کورسه حالمی

وله

سور خاکه [illegible] ره یاره یوزلک چهره نور اولسون
ارباب وفا برلنده وار داغه یوزلک اولسون

وله

لعلک مرده دللری احیایه باشلدک
احیای معجزات مسیحایه باشلدک

وله

زخم غمزه‌ک خاطر اغیاری آزار ایلمز
کوییا بر جانور در تیغلر کار ایلمز

وله وله

حلوتده انیسی ایلیوب اول شوخ جهانی
عالمله بسر اولدی عیشی نهانی

و

وله

ساقی بزم سرور ذوق و صفا سن قدحله
رند بیچاره جاریچور وفا سن قدحله

وله

فراقلک دردی دریای فراوان ایلدی باشم
خروشی ایتدردی بار آهم انلک موجید رقاشم

وله

اوزک حال عذار پاره پاره بارتنسن ای اختر
نه بلسونلر فرا کوره سنکک کوز قیدو غلک ایلر

وله وله

ادیورکن سرا یدک اول دلربای جام خواب ایچره
بهمان نقوبر بو نقدر یازلمش بر کتاب ایچره

وله

برک کلک کوره نرکس دهانک ننه صو
حق بوای غنچه دهن سنک مقرر در بو

وله وله

فرد

التفات اتمز اولدی شمدی بره اولبری
بنی عاشقلر ایدنمش نیلیون اسکیلری

فرد

نمازم یوق نیازم یوق جهان بر جوری آهم وار
امیدم کسنمز حقدن اخدام کبی شاهم وار

قطعه قطعه

یارب مرادم سکا ظاهر دکل
یا خضر تک اول دیرلکه قادری دکل
ناعمی دار احسانیکه تاخیر دن
یوخسه فریادم سکا ظاهری دکل

فرد

بدردی غرق اولوب آلات حربه عاشقلر
برای سلاح خونالمش رقیبه عاشقلر

فرد

دل بجروح ابله حمد ایدر
یخنجرک صابنه دل آه ایدر

سؤال عاشق

دلبرا زلفک کبی بویله نیچون هرجائیسین
برکشیده قیل ایدرسن عالمی رسوا ایسین
کون کبی هر مجلسه شمع جهان آرا ایسین
وازکلدم سندن ای یار جور چوق هرجائیسین

جواب معشوق

اجتنابم یوق جهان ارتعم کبی هرجائیم
کون کبی هر مجلسه شمع جهان آرائیم
سا که نه قرضا طوتالم عالمک رسوائیم
اشته شویلیم ندرسن لطف یوق هرجائیم

سؤال عاشق

نیجه کز پروانه کبی یاندم ای جان شمعکه
ایرمدم هیچ بر نفس شول عالم آرا جمعکه
چونکه کیرزراه اقعام نکارا سعکه
وازکلدم سندن ای یار لطف یوق هرجائیسین

جواب معشوق

بو خوشنود اولمز کبی سیلی بیرو انکبی شمعه
دکمه جام ایرمز بنم شول عالم آرا جمعه
سویلیه دکلک بلمش اول کبرمز ایکن شمعه
اشته شویلیم ندرسن لطف یوق هرجائیم

سؤال عاشق

بیلمز کنز اغلتدن اوله هیچ بر نفس کلدرمدین
نیچه در حالک غمیله دیو خاطرم سوردرمدین
سور رقیبی استانکدن دم هیچ سوردرمدین
وازکلدم سندن ای یار جور چوق هرجائیسین

مفرد

دل خذنکک غمزه سنبلک منزل آرامانیدر
اول کمان ابرویه صحن سینه اوقه میدانیدر

قطعه

لطف حقدن ناامید اولمه صاحبدل ای شاعر
صانمه تأثیر ایتمیه ارباب جانه آه سحر
دارایکن نمرود بد رشکک بوکا وحشتی
پشه یه مغلوب ایدن اللهدر القاهر

قطعه

کوکلمک بلبل صفت بلسم ندر فریادی وار
عالما اول کل رخک بیچاره یه بیدادی وار
مرغ دل صید ایتمکه استاد اولسه حلمی کوزلرک
غمزه دلر خالک برچوق بیلور استادی وار

مفرد

جابجا شبنم دکل اغیاری اوستنده کلک
کرز غنچه بله صبانی اغلتدی بلبلک

مفرد

باغده نالنده ایکن بلبل نالان
جنکله بکزی اوجندی کلدی خزان

مفرد

نقد جانه وردی نعمت الدی المدن جانان
بر قدح میله بو یادی کوزلی پیر مغان

مفرد مفرد

باغ جهانده کسری کولدرمدی زمان
طولدی نا هزار زار اله کلزار کنج مکان

مفرد

بیم ایلرکه قصد ایلر ایدر علیم
قضا القنه الله علیم

مفرد

استر ایسک کیسی باشم [illegible]
سر اشم بغری قاشم [illegible]

۱۸۲

کمال پاشازاده

شول عرقچین کیم اولور کل اندن یا غیدن جغار
سلسبیلک عینیدر فردوسک باغندن جغار

تا به دیدم یاره قارشو آه وافغان ایلمه
بر قولاغندن کیررسه بر قولاغندن جغار

قطعه

عمریکک حاصلی روحم کبیدر اشبو مجموعه
قورقارم بن اولیلک جاهل نادانه دوشه

عزتلک حقی ایچون سندن ابرام ایدرم یاربی یارانه دوشه
خیر ایله صاحبینی یاد ایده یارانه دوشه

نفرت نفرت نفرت نفرت نفرت [illegible]
نفرت [illegible]

هیچ انکله روسی اولور [illegible]
هیچ قاطر حاجی اولور [illegible]

قطعه

دیدیم زاهده ایکی بو زانک قاره سینه
عدوهم شفقت اوره یعنی بیم یاره سینه
کرندن نقدر یجرم ایسیم کیم ایده
کیرانکر کسه افندیله قولک آره سینه

قطعه

اوله کیم عمروکیران مایه تباه اوله کیرک
دم رحلت دیدیکک جا اشکواه اوله کیرک
عجبا یادیکه کلمزمی اودیارکه سنک
کارک الدینیته مافاتیله آه اوله کیرک

قطعه

تیکنی روی یارانکاه اتیم دیم
هر بنکهله دروا ایله اتیمم دیم
علم کورنکدی جانیه
شوق ابدیکلو میل کناه اتیمم دیم
بن هر ندکلو میل کناه اتیمم دیم

قطعه

کوشی اولوروم لعل لب یاراکله
کیفیم کلور اول ساغر سرشار اکله
صحبت زرین وارد ویکیلدی اوطبیبه
برلیه اولور رانقی بیچاره اکله

حلیم کرای
فغان کیم اولدی کلوم غباله دیمه لرم
غمدن اغلمسومی بو حاله دیمه لرم

احیا
ریاض عشقده اولمزوی بو بلیه پالانر
صودیر سیدی اولوروس نهاله دیمه لرم

عارف
بو جوش اشکله بو بلیه یاشر مردم چشم
جهانی قلزم ایدر لا محاله دیمه لرم

سید عارف
سرشکک الله همرنکک اولدی بیجونه
نه رنکه اوغرادی بلم نه آله دیمه لرم

سروری
انو لمی اجدیکم اولمهلله کوزلرم طولدی
شراب اشکله اولدی پیاله دیمه لرم

رفیع
سرشکک جشمی برودم عجب سیلرمی اکسو
بقرالتک اولان دستماله دیمه لرم

وهبی
علیمکرایه نظیره طریقنه یغرق
اقتنی صالدی دیار خیاله دیمه لرم

۱۴۳

غزل

زخم سینم غمزهٔ خونخواره صور صوره بکا
سوزشم شمع رخ دلداره صور صوره بکا
دللرن شبچون ایچون غنا قه زار ایدن الالایله
زلفنك جعدینك رخساره صور صوره بکا
بزم بیلا ایدیکم اطوار ناهموار دن
ساقیا پیمانه نه درساره صور صوره بکا
نار هجرانك او شوقنك بو دل شیدایه صور
جنس وصلنك هل اغیاره صور صوره بکا
چون کمال اولدیسه تحتك کلالرین بلدرنج
عدیا غنم بتم اشعاره صور صوره بکا

غزل ندیم

عشقه دوشدم جان ودل خوباننه اولدی هبا
صبر و طاقت مصرف چاك گریبان اولدی هبا
اجتنب اولدم سینه سنه یکره ارام و سکون
سینه دن بلیم نه خالقند گریزان اولدی هبا
حال کافر زلف کافر غمزه کافر الامان
کر بیرز اقلیم عشقك کافرستان اولدی
شوق کفتاری هپ تیغی اوکرندی بکا
هر سوزك شیرین زبانم جانانه جان اولدی
سن دوینم سنکم کلیك ده دیله گریان اندر ندیم
هب وجودم سیلك دردله گریان اولدی هب

غزل عجیب

گلشن حسنکده اول شوخك فغان ایتسم گرك
نغمهٔ فریادی بر بر بیان ایتسم گرك
مرغ دل آغازه هی هیله زار حزینك
بلبل شوریده وش ورد زبان ایتسم گرك
داغ زارینکلم سینه مده سوزان اخکر در هیمان
راه عشقده اشکی جویبار روان ایتسم گرك
کله کردان عمدن اسدی چون بادی سموم
فلکه عشقده کشتی بادبان ایتسم گرك
صنع قدرت سر حکمت در جهان از عشق
نا بدیکی سینه بیکر و دلده نهان ایتسم گرك

غزل صابر

شاخ عشقمه نقد دل شیدای بن ویردم
غرور حسنی سایده اولهای هرجای بن ویردم
دهانك باد اولندی ایلدم توصیف ویدزنك
بلمز فن اودیبت فقط معنای بن ویردم
کلدر جانك جانك اینیك دل مجروح کارار
انده اول دوستنه تمنیز استغنای بن ویردم
اسیر اولدم کمند زلف یاره اختیار ایله
دل دیوانه سر بایه سودای بن ویردم
جلك جعقلك دلداره باده اتیدم ویردی صابر
او بزم ارباسنده هم ساغر صهبای بن ویردم

غزل جوری

نذرن قاموشی غنچه بلبل شیدایی سویلندم
نجون عشقیله بر داغ اولدی جسم نای سویلندم
قفس بند جفا اولمش بلادی نغمله آخر
نلر چکمش دلیلدن طوطیٔ گویای سویلندم
صراحی قلقله آغاز ایلدی بر مدح جم اولدی
جیقاردم صندلی یه بن او بزم آرای سویلندم
هجوم لشکر اسلان ایدر شی کافر غمزه
اسیر زلف یار اولمش دل داناى سویلندم
تجلی خانه در جوری بیم طبع بر اعجازم
کلیم اسا الملک خامهٔ زیبای سویلندم

غزل لطفی

تشبسان جاللدن بو شب لیلای سویلندم
دل مجنون کرفتار اولدیغی سودای سویلندم
تو طوطی آینه قلبیم تکلم طرزین اوکرندم
اونوتمش قوشی دللک اول طوطیٔ بیغای سویلندم
متاع نقد جانم عرض ایدوب تنها بازار ایتدم
توزوب بو جنسی کلدردم او بزم آرای سویلندم
بو جان هوشی و صبری قاقی دلدن سؤال ایتدم
سنک اول جیشی نازک ایتدیکی یغمای سویلندم
اوقوندم مجلسنده لطفیا بو تازه اشعاری
مرام اکلر البت مطرب گویای سویلندم

غزل صادق

اخترن خوبانه سرایت آتشی سیاله دن
باشقه رونق بولدی گلزار جمال ژاله دن
ایلیز دردو دوا بندن شکایت عاشقان
بوی النفسی بو عالمده دهان لاله دن
دلده کی تاثیر سوز عشقدن فرق ایله من
کور سکا جشم کورنلر شعله جواله دن
واقع صفوت اولور مرآت قلبه ماسوا
کورنه حالت کسب ایدر ماه شب آرا هاله دن
زاره طبع نسیب خوشی اداتک صادقا
خلعت نظمی جیقمز قدینه بو کالادن

غزل ندیم

لعل نابک جاشنی سنج عتاب ایتمز میسین
لطف ایدوب قهرایله اولسون بر خطاب ایتمز میسین
قاتلک سیرایله انصاف ایت او بالا الطرحی
زاهدا سن شاعر اولسک انتخاب ایتمز میسین
بره بوشی اولدقلک خطه رغبت ایله بکلر ایتنه حلم
ایندیکک ایتلردن ای لاله وجاب ایتمز میسین
اشته صبح اولدی امان مستانه سن کلمز میسین
بعد ازین بر لحظه مبل جانه خواب ایتمز میسین
بوقمی بر لطفک ندیم زارینه عید او سیندر
وقت هجران سکا نم حساب ایتمز میسین

غزل ملکی افندی

کلمیه بزم میده زاهد نواب ایتمز سنی
فکر ایدوب بر کره ه رأی صواب ایتمز سنی

صفر زاتدر عدد ایدر سلک داغ سیم سودیکم
نقره اشکم دخی باری حساب ایتمز سنی

تاب بو قدر انتاب حسنکی نظاره یه
بره رخسارکی دفع نقاب ایتمز سنی

ایلدک اشکسته ساقی جفق بنای بی
انکسار خاطردن اجتناب ایتمز سنی

بویله بی پروا نثار جان ایلدک کندرسکا
جمله دن ملکی زاری انتخاب ایتمز سنی

غزل لطفی

رحم ایدوب بوکجه نیازه بر جواب ایتمز سنی
بن وبالکه کیروب ای درسن صواب ایتمز سنی

بستر حسرتده کرم تشنه بیمار اولوب
شربت لعلکله اولسون تشنه سیراب ایتمز سنی

ستر ایدوب رخسار نازکله طره سنبل ایله
آچیلوب افتاده که دفع نقاب ایتمز سنی

واره کوینه جهانک آرزوی وصل ایله
برکیجه جانک آنی یاری کامیاب ایتمز سنی

دوشندکی شب وقت فرصت لطفی آنکده بو
هرنه ایلر ایسه انسون بر عتاب ایتمز سنی

غزل لطفی

اوجوزی کوزلرک مسیحی دو مادام بیمار اولسون
جبینک لاله رسکندن درونی داغدار اولسون

جبینک لاله وکلده سنبلک اوپورکن ناز ایله بی تاب
اچیلسون نافه وکه [illegible] بر قرار اولسون

ویرانه کوریشه لاله [illegible] کوردکجه اولنونجه
قرار سون رخلری کلکلری [illegible] شرمسار اولسون

بکا ابتدکلرن بیانه کوکسون [illegible] بیمار اولسون
بریشان ایلسون عقلم [illegible] اولان یاد بیار اولسون

اوسنبلر اره بوبان اولان آهوی [illegible] شکار اولسون
دو قیصه دوشدم دوکم [illegible]

کرفتار کمند [illegible]
رهنده عاشقان پایمال اسب نازی ایتمش

آبر سن لطفی زحم ایلمش اول شهسوار اولسون

غزل جوری

رخساری یارک مه انواری ندر بو
حوری بری زاده دلبری ندر بو

سنبل سی سکل ولادیر خطای
[illegible] عنبری ندر بو

سنبل ای باشبوی [illegible] سنبلی ای ماه
برلحظه تماشا ایله [illegible] ندر بو

بلوری [illegible] باعین خطری
برنقطه [illegible] سکری ندر بو

لعل لب شیرینی [illegible] سوزان حسنک
[illegible] اولان آتشی کندری ندر بو

فرع دل عاشقی [illegible] جوری
ابرو کمید [illegible] زنجیری ندر بو

عرق

کوکل اوداب برنم عشرتده فغفوردن کورنش
می تابن صفاسی کاسهٔ بلوردن کورنش

فزادرنشی کل کل اولمش رخلری آل اولمش
ملکر بر پاره آفت بادهٔ انکوردن کورنش

جانم حی حی عمرم یار یار بادهٔ انکوردن کورنش

سماعی

سودم بکرج سنی یار وفادار اوله سن
قورقرم عقلم الوب صکره جفاکار اوله سن

بد دعا ایلمزم یار جدادن دلبر وای
سنده حق بن چلبی عشقه کرفتار اوله سن

عادی

مرغ جانی ایتمه لم آتش غمله بریان
بزم عشقکله انکله مزه لنسون یاران

حرم ایکلك ده کعبهٔ مقصودی بولون
عزم ایدن عاشق شوریده یه جانم قربان

اه عمرم یله لالا لا له له له له لا لا لا له له له له لا لا لا
لا له له لا لا له له لا لی عاشق شوریده یه جانم قربان

حجاز

اولمش دللر دیوده غمزه جادو سینه
دست حسنکله صید اولمشلر تیرلر اهو سینه

جمله سلاحتن جکر هر دم کمان ابرو لرین
آفرین ارباب عشقکله قوت بازو سینه

امان امان بلی بلی نیر یله لالی عمرم یالالی
بره لالالی وای امان امان بازو سینه

حجاز

عاشقی کمبود سودیکیم اول عشقی تازه
رخصت وی ویریر غمزه لرین عرضی نیازه

دامن بحیان کعبهٔ وصلکله هوسله
دوشدی بینه جانا بولمز سمت حجازه

یارجانم دست دیدیم یاله لل لی له له لا له لالاله لالالالی
للاله لل له له لا له لالاله لا لالا له لی

بیاتی سماعی

جهانی فضول ایدن نفوذن شوخ جهان سن سنی
مختصل اهل عشقه فتنهٔ آخر زمان سن سن

اکر رستم دهلوا لیسم قورتلشتی اوق تیغ غمزندن
بلورسین نه آفت دلبر شوخ جهان سن سن

اصفهان

یارب بکیجه فریاد ایلدیکیم یاریک الندن
یابن کیجه قان اغلیم اغیارین الندن

ایلرسه نوله حالت بلبل کبی فریاد
قورحاره بدم غنچه سنی خارك الندن

دیلر کریبان جکرم یریان حالم عمان امان امان امان خارک الندن

اصفهان

قندزار سه عاشقی بیچاره جاناك آزار
عشقله بیچاره اولان البته دردمند آزار

صفحهٔ رخندن صونارد سینک دل مجروحه
اول کمان ابرو جکرده تیر مژکانك آزار

عمرم امان امان تیر مژکانك آزار

بیاتی

نار هجرانکله ای شوخ جهان امان امان امان
دردناکم سینه چاکم بن هلاکم امان امان
کریه‌دن اولسه نوله کارم هر زمان امان امان
دردناکم سینه چاکم بن هلاکم امان امان
وصلتکدر آرزوی کار اولدیغم امان امان
فرقتکدر فکر ایدوب زار اولدیغم امان امان
نوله عالم بلسه غمخوار اولدیغم
دردناکم سینه چاکم بن هلاکم جدار امان
تیغ غمزه‌ک اتسه جسمم غبار
خاطرم مرغ عاشقلرک ای گلعذار
درد عشقکله سنک ای بن هلاکم
دردناکم سینه چاکم باغ و بهار
ای گل رعنا باغ رحم ایت بکا
مرغ نالشی کار زم اولوب بانک امان
بنده اسعد وش اولوب بن هلاکم امان
دردناکم سینه چاکم امان

راست

زاله وش بر غنچهٔ رعنا بر دوسری کوکلمز
سایه آسا بر قد بالا ایدوب شیدی کوکلمز
بر نکهه عالی همم هسن همم خیران ایدر
شمدی بر شوخ جهان آرا ایدوب شیدی کوکلمز
آه یله یله لالالی یله یله لالالی
یله لالالی بن ترلانه یله یله لالالی
یله لالالی ویله دور

بیاتی

چاکبای دلربایم توتیابای دیله دور
توتیابای نور نقطی البرجلای دیله دور
یاری کوردکل نوله چشملرک افسه جیمه لر
داخی جوغه صوکتور ابو عاجزایی دیله دور

بیاتی

بر غنچه تنک شیوه رفتارینه دوشدم
بند اولدی کوکل زلف سیهکارینه دوشدم
بر بوسه تمناسن ایدوب غنچه لبندن
مستانه ایدم غمزهٔ خونخوارینه دوشدم
برجوانم بر گل قد انک بر دلربا انک
بر خوش ادانک رفتارینه دوشدم

شرقی محیر سنبله

ای نهالی غنچهٔ نوری فدانم سن بنم
کوردکم کوکلدن بر دم خاطر نشانم سن بنم
بن نه جاجتن آلم دیم روح روانم سن بنم
کزلسمله انکلا آه آه ابسمله جانم سن بنم
درد عشقکله بن سنک بیهوده اطهار ایلیم
لاف ایدوب آه آه انبی کندو کار ایلیم
حاصلی عالم بلور بو سرکا انکار ایلیم
ای گل باغ جفا معلومک اولسون بوینک
عاد جورکله ضعفک ترک ایلیم بر افنک
اولمه دار ایرلمه یوق اوله طوندم دافنک
بسته قلدم سازا فکارکا و زلفا سنبله
اولدی غالب پردهٔ آهم محیر سنبله
هر جه باد اباد باغلندم هوایی
کاکلمه
کزلسمله انکلا ابسمله جانم سن بنم

کاه

یار ایلدوا اول دردیمه درمانی کوسترر
باجانی ال باجا جانانی کوسترر
یوسفی صبا ایلر ایمش طاعتره جلم
اعلنمه بنی یوسف کنعانی کوسترر

قطعه

عالم اسیر دولت ثروت وکلمیدر
ادم زبون پنجهٔ قدرت وکلمیدر
بو برده انلک وار اسنه بعد اوله لطف
هر محنتک انجامی مسرت وکلمیدر

بنه

ولا بودم بر فانینك نه سینه بویله غریب سن
عجب بلمم نه مقصودك ایرشدك بویلدی غمسن

زمانك خسروی اولدك طوتدك شاه عالمسن
قمر طلعت ملك خصلت یار سلطان عالمسن

یا ضحاك و فریدون بهمن و دارا یاخود جمسن
یا اسكندر یاخود فغفور و خاقان یا رستمسن

بیلورسن كم شی هلاك امرینی اعلمسن
نه اصلی عاقبت وستا اجل ایردكده ایلمسن

تكبرلك خدایه یار اشورسن آدمیدن سن
نه دكلو شادمان اولسك جهان الله نبع
غمسن

بنه

نصیبه غم اسن دور زمانك ای دل نالان
دكلدر بر قراره جون بلورسن كم دونر كردان

آغار صوكیدر عمر عزیزك یجه یاران
اكر بیك یاشنه كیرسك ده آخر كیده‌ران

جهانه مالك اولسك بجه بیللر اولوب سلطان
اكرچه رستم زال اولوب اكرچه غضنفر نعمان

اجل جامن صونوز دستنده بر كون ساقی دوران
الندن روزكار روزكارك آهیله افغان

تكبرلك خدایه یار اشورسن آدمیدن سن
نه دكلو شادمان اولسك جهانك منبع
غمسن

بنه

كیمه قالدی معوبد دالكانه ملكت دنیا
نظر ایله بلوكه ماضینك احوالینه جانا

یاتورلر رجاكه بیلسانك اولوب بر بری تابینا
كیمی نوشیروان كیمی اسكندر و دارا

نیجه بیلك هواسن قوللنلر دیدیلر جیغا
ندر یا بو برایكی كونلك عمره بو قدر غوغا

سنك او نلمش طوتدم سربسر دنیا و ما فیها
دم نزع وفاتكده بر نه جاره یوق اصلا

تكبرلك خدایه یار اشورسن آدمیدن سن
نه دكلو شادمان اولسك كه بر قطره
منیدن سن

بنه

كرودی بر قراره بر قرار اولمازدم
یوزنده كلدی بر قاج كون نظر در صونكی غم

نجیلر زاده اول موجب عبرت دكلمی هم
نظر قیل جمله شاها تكی كوزك آج خالنده ادم

یاتورلر بر رجاك اوزره نجه دارا نجه رستم
قنی اجداد یا كلی حضرت خوا ایله آدم

اجل پیكانیلك زخمینه هركز بولمادی مرهم
خصوصا تاج و تخت تركك ایدنلر اول حضرت آدم

تكبرلك خدایه یار اشورسن آدمیدن سن
نه دكلو شادمان اولسك كه بر قطره منیدن سن

غزل سامى

نكه كيسوسى چين اولمق نه ممكن لعل نابندن
اولور كلبوسى خيرت سرخى ز رنك حجابندن

بوكلستانه بچه ارباب دل كلهاى كام اولسون
اولور سرشك وديدهٔ بلبل كلابندن

تمايا ندر سرشك ... هواى جانه نخوت
عجيبدر خلق اولور ... دولب باد ركابندن

سيه رنك كاسهٔ زر زه ... اولدروغن اكله
غريب خاكسارلك قدرى ... اجزابندن

قياس ايتا شبنمك خورشيد ... فلك
سركويله فزول وصف سوداى ... تابندن

سخن زنجير اولور پاى بيانه تيغ عارف
ايدوب بو نظمى عرض خاكپاى حضرت عارف
بو تعريب ايله سامى كسب فيض ايله جنابندن

غزل شفيق

صبا پرده در اولدى تحمل نازك تيغ ونابندن
چمنده غنچه لر سرسته ورقر خطر حجابندن

اولور ابرو نظر خوبلر نتابه افتابندن
نقلبر اولدى جبين نور باشه آب وتابندن

كركيدر اولدى تن پالود ساية خلقت زيبا
بهارك غنچهٔ بادانلك رنك خضابندن

اوقيز كافرى بر حطله يازمش وصف رخسارك
نجاره قنددر اولدى بكلاره قدم ايله كتابندن

ايدرلب تشنهٔ جام محبت كلدن استغنا
اوبريلك آشناسى بويله شوق المنى كلابندن

اولور آزرده خاطر جفاى روزكار ايله
ايدنلر غنچه وش آخر بيل سم وقت شتابندن

شفيقا همزبان شعر خلقت بحثك اولمقله
مدد عامدى فرق ايلم سكن زرابندن

غزل لطفى

كورن مست اولمامق ممكنميدر لعل مزابندن
باقلمازار اولدى رخ خوبلر ودرهم افتابندن

سيه زلفنله مطلك هاله وش ... ركابندن
كوروب ... ايدرايدر ... بحجابندن

هزار ويران دلى عاشق اولور معمور فتن صنع
سوزلسه چشم مخمورى آنلك مستكر ... ابندن

رهنده پايمال اولنمق كبى دولت نيشترى
سنك اى شوخ بى همتا اولطف بحسابندن

هزاران ذره وش دللر هوادار وصال اولدى
بنملا مقصد بدر كسب ونشان اولدى افتابندن

نه حاجت ناله بلبلرك اظهار ايتمك بيلدك
كرفتار اولدليغيى لطفى اوزلفه تيغ وتابندن

151

سماعی

بر الف چکدی بنم سینه‌مه جانان بویی
بلك صارالدی بكا اول سروی خرامان بویی
آیینه اولدی دوروب بی دون كیجه مجلس ابدی
قالدی افتاده بوجق اول ماه تابان بویی

غم عكاره عكار غمه غم یاره دولاشدی
بیدان عل عل برج لرزان دیلن دل شیدا
دل دلبره دلبر دله دلبر یاره دولاشدی

سماعی

بن غم چكرسم اول كوزی نكاری كورلر اوینار
بلبل كل ایچون آه ایدر اول خاری كورلر اوینار
مجلس وعشده بو عشرت ایدر یار كورلر اوینار
بیزلر آتی دردمند ناچار كورلر اوینار
ای قرب عاشق اچ كوزینی باق شوجهانه

كلشنده فغان ایلر ایكن كل شیدا
كل بلبله بلبل كله كل خاره دولاشدی

شرقی

دل حزین عشقله سنسین سبب بربادیم
بن سنسلی دیر قلوب یاری دل نا شادیم
حاشه ایدر بغرلرله کولمز سنی بن ایم امدادیم
وینی ابری کافر اولسه رحم ایدر فریادیم
عالمی هیچ صورمز سنسز ای سی خاطر سنسن
تار جحیم اولمه سوزان اولدی تا اعلم بدن
عشق ور اولور سودی ارتشه دود نه ایکه بدن
وینی ابری کافر اولسه رحم ایدر فریادیم
ایدلکده دورو بلا آتشزار حسرت سلیم
حاشه کارایندی سکا کاراتیجدی الامم یکم

کوش ایدوب افغانمی کوله اجیره دو تسلیم
وینی ابری کافر اولسه رحم ایدر فریادیم
بونصل سر و در که بر کره بنی شاد ایلمز
دست جور ایله خراب اولسه آباد ایلمز
بویله نالان اولدیغم کوره امداد ایلمز
وینی آری کافر اولسه رحم ایدر فریادیم
صاردیمی واصف او شوخی صارمغه سودا ایراق
اوملمه کوندن کونه کوکلمده مزداد اشتیاق
شوله قدر یاندی جکرده همی بو نار فراق
وینی ابری کافر اولسه رحم ایدر فریادیم

فیض حق عشقیله عشقی دل ویرانه قودی
نور وحدت کبی شکلات تجلاته قودی
حسنی چون آیینه روی دلارایه قودی
بر نوری عشقی او حسرات جلوه‌یه قودی
حسنی و عشقی برای برینه ولدایه قودی
آیت نور علی نور بو بو نغمه‌یه قودی
صکره تفصیل ایله ناشی اشیایه قودی
آتشه بو زر کل و بلبل شیدایه قودی
کیمی انلندی کیمی شوق آزاره قودی
کیمی سوداه قودی
کیمی سودی خدا کیمنی سودایه قودی
کل آرایش ایدوب بلبل غوغایه قودی

صنع حق دل اوزره صاف توب اکمل
قطع ایدر جیم لا ایسل عطا فعل
سون اللهی سوز فعلنده اینه جدل
اویله محبوبدر اول فعلی کوزل کندی کوزل
من عرف سراینه سالک ایسک کندیه کل
آتش عشقدن استر بو سفره مشعل
نار عشقیله یانوب محو وجود ایت اول
نور عرفان خدا صکره ایدر شکلی حال
عشق طنطنه سیدر شیعه تقدیر ازل
کل کولر بلبل اولور کریه تا انلنده غزل
سودایه
کل کولر بلبل اوقور [illegible] قودی
کیمی سودی خدا کیمنی [illegible] قودی
کل آرایش ایدوب بلبل غوغایه قودی

ندرای نفس بو غلبهٔ هوسکار هوا
سنکا بو خواهش بیهوده آمال غنا
نه بو دغدغه بو دنبود دنیا
سکا می قالدی بو غوغای جهان سرتاپا
کچ بو دعوادن الوب دستنه جام صهبا
می محبوبدر آرام واهل نهها
نای و نی عشق خدادن دم اوراد سین اما
قلبی ایندیمی عجب تصفیهٔ حب سوا
صون بکا جام می ای ساقی گلخنده صفا
بوبلده در قسمت حق گریه بکا خنده سکا
کیمنی سودی خدا کیمنی سوداء قودی
کل ارایش ابدوب بلبل غوغاء قودی

دونشدی اوزلف سیهکاره کوکل
جلدی سودای سر زلفی سنی داره کوکل
زلف رخسارینه بوق طاقتک نظاره کوکل
ایسته داره چکل استر ایسک تاره کوکل
جکیلوب اول قاشی یای غنچهٔ بیچاره کوکل
تیروشی کندی غریب الیلره آواره کوکل
السه اول غمزه کی غدار الده غداره کوکل
یوری وار باشکه قزل چاره سنی تاره کوکل
سیر ابت سینه کی کر خنجر آزاره کوکل
بوبلده در آداب محبت بوکا بوق چاره کوکل
کیمنی سودی خدا کیمنی سوداء قودی
کل ارایش ابدوب بلبل غوغاء قودی

١٠٤

دوکه کور تکور زبانسی اظهار ذلت ایلم
کده بز غوطه خور سجهٔ رحمت ایلم
کل کوکل جرمزه توبه و رجعت ایلم
بز خطا ایلدک او سید عنایت ایلم
درکه حضرت غفاره انابت ایلم
دستا بسته وار وب اقرار قباحت ایلم
جرم جانانایم اغما نته نسبت ایلم
بنده ارز سم اکر بار سیله عودت ایلم
اغلیوب ایکلیوب او سید مسرت ایلم
قولوودار امرکی سرور ابدا البته ایلم
کیمنی سودی خدا کیمنی سوداء قودی
کل ارایش ابدوب بلبل غوغاء قودی

سلطان عبد المجید افندیمزڭ
جلوسی تاریخی لیلا خانم

تاریخی

ابدی جهانده پادشاه
عبد المجید خانی اله
تحسین ایندی مهر و ماه
اقباله بکا اشتباه
زیب اولدی تخت آبنوسی
عدلیله شاد اولدی نفوسی
سعد ایله ایندکله جلوسی
اول خسرو انجم سپاه
قیلسون او شاه کامکار
اعدایی یکسر تار و مار
فتح و ظفر لیل و نهار
درگاهنی ایتسون پناه

وله

هب سایه سنده شاد و کام
اولسون الی یوم القیام
پیوسته جمله خاص و عام
هر عبد خاص خیرخواه
جوهرله لیلا بنده سی
زین ایلدی تاریخنی
ایتسون همایون دورینی
عبد المجید خانڭ اله

عب

عبد الم

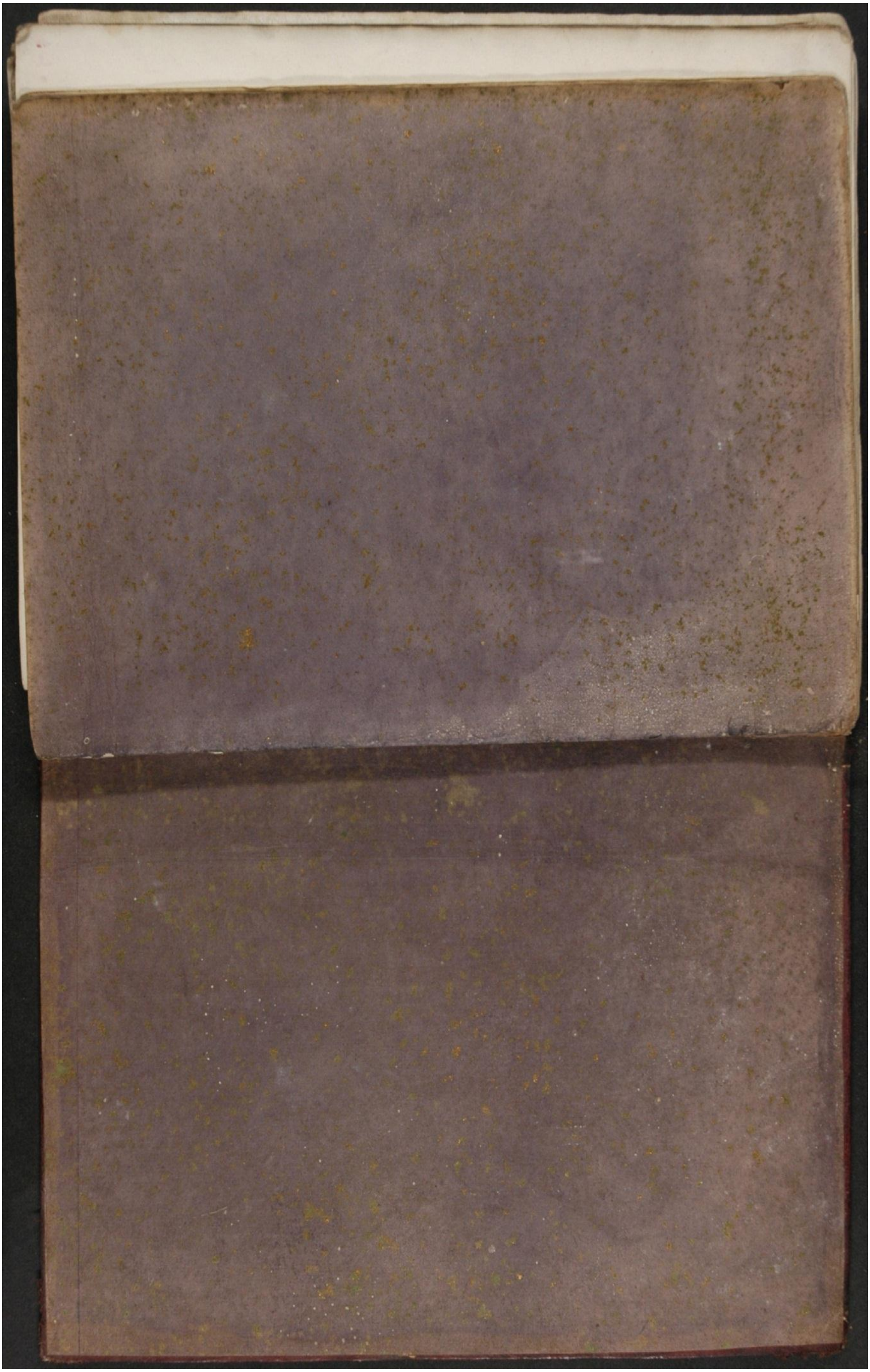
١٦١

دیگر تاریخ

زیب اورنگ خلافت اولدی خاقان عبد المجید
عمر و اقبالن قدیر ایلیه رب العالمین
یرلتو شمشیری اولدقجه لمعانه سایه بخش کائنات
ایلسون ایافنی الله عبد المؤمنین
ایلرنه قربانه تدبیرنه اول داور دین
روح اسلافی گرامی ایتدی یکسر آفرین
باغ دهری گلستان نصرت ایتسون اول
خاکپای سر ایلیوب اعدایی اول سلطان دین
حق تعالی ایتسون اول خاقان عالی همتی
لطفنی یاور همیشه حضرت فخری قرین
بنده کان والی خیره قدر قیلسون خدا
سایه شاهانه سنده کامیاب و کامیاب
سویلدی لیلا قولی جوهرلی تاریخنی
ایندی تخته عبد المجید خانی امام المسلمین

11 Ağustos 1972

Fiatı: 80.- TL.

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Özgeçmiş

Adı Soyadı:	SELMAN KARADAĞ			İmza:
Doğum Yeri:	KONYA			
Doğum Tarihi:	10.01.1985			
Medeni Durumu:	BEKÂR			
Öğrenim Durumu				
Derece	Okulun Adı	Program	Yer	Yıl
İlköğretim	Z. ve Lütfi Kulluk İÖO	-	KONYA	1991-1995
Ortaöğretim	Z. ve Lütfi Kulluk İÖO	-	KONYA	1997-2000
Lise	Cumhuriyet Lisesi	Sözel Bölüm	KONYA	2000-2003
Lisans	Selçuk Üniversitesi	Türk Dili ve Edeb.	KONYA	2005-2009
Yüksek Lisans	Selçuk Üniversitesi	Eski Türk Edeb.	KONYA	2009- 2011
İlgi Alanları:	Eski Edebiyat, kitap ve şiir, tiyatro, bilgisayar teknolojisi			
Hakkımda bilgi almak için önerebileceğim şahıslar:	**Yrd. Doç. Dr. Erol ÇÖM** (Selçuk Üniversitesi) **Prof. Dr. Emine YENİTERZİ** (Selçuk Üniversitesi) **Yrd. Doç. Dr. Semra TUNÇ** (Selçuk Üniversitesi) **Prof. Dr. Emine YENİTERZİ** (Selçuk Üniversitesi)			
Tel:	0546 745 12 68			
e-posta adresi	edebikelam@hotmail.com			